

DRUK NR 1/2022 LVI

Projekt

BIURO RADY
WPLYNĘŁO
dn. 2022-07-26
Nr rejestru BR.0006.1.2022 LVI
Przekazano Radzie Gminy Darłowo

UCHWAŁA NR.....2022
RADY GMINY DARŁOWO

z dnia.....2022 r.

RADCA PRAWNY
dr Maciej Jabłoński

w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 559 z późn. zm.) w związku art. 17 ust. 1 z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1973 z późn. zm.) Rada Gminy Darłowo uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Darłowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WÓJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Głazewski

Uzasadnienie

Według brzmienia art. 14. ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. 2021, poz. 1973 z późn. zm.), polityka ochrony środowiska prowadzona jest na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych oraz za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

W związku z utratą aktualności dotychczas obowiązującego „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” konieczne stało się przygotowanie nowego dokumentu określającego obecny stan środowiska i infrastruktury na terenie Gminy Darłowo, a także uwzględniającego nowe ramy prawne i finansowe.

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029” został opracowany m.in. w oparciu o analizę stanu środowiska przyrodniczego, wyposażenia w infrastrukturę techniczną służącą ochronie środowiska oraz analizę posiadanych zasobów przyrodniczych. Przedstawiono syntetyczny opis realizacji dotychczas obowiązującego programu ochrony środowiska, a także nakreślono podstawowe problemy do rozwiązania w najbliższych latach. Wskazując cele w zakresie ochrony środowiska w perspektywie opracowanego dokumentu, przedstawiono również koszty i możliwości finansowania zadań. Zaproponowano też wskaźniki monitorowania realizacji zadań przewidzianych w dokumencie. Program jest zgodny z obowiązującymi przepisami oraz dokumentami wyższego szczebla tj. programami ochrony środowiska na szczeblu powiatowym i wojewódzkim.

W toku prowadzonych prac uzyskano niezbędne uzgodnienia i opinie.

W oparciu o art. 48, 57 i 58 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1029) Wójt Gminy Darłowo wystąpił o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029”.

Wymienione niżej jednostki uzgodniły odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla ww. projektu:

- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie pismem nr WOPN.410.84.2022.AM z dnia 07.06.2022 r.,

- Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Szczecinie pismem nr NZNS.7040.1.10.2022 z dnia 06.06.2022 r.

Mając na uwadze ww. uzgodnienia Wójt Gminy Darłowo odstąpił od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029”. Ponadto, Zarząd Powiatu w Sławnie Uchwałą Nr CLXII/534/22 z dnia 19 maja 2022 r. pozytywnie zaopiniował przedstawiony projekt, bez uwag.

Realizacja Programu nie spowoduje wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi, ani zagrożenia dla środowiska. Ustalenia Programu nie spowodują zaistnienia oddziaływania transgranicznego, a przewidziane zadania będą realizowane w granicach administracyjnych Gminy Darłowo. Prowadzone inwestycje będą miały na celu podniesienie standardu obsługi mieszkańców w zakresie infrastruktury komunalnej, a prowadzone będą z poszanowaniem walorów i zasobów środowiska oraz przy uwzględnieniu obowiązujących norm prawnych.

Wójt Gminy Darłowo przeprowadził konsultacje społeczne „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029” spełniając tym samym wymóg udziału społecznego w opracowaniu dokumentu. Dokument wyłożony został do wglądu od 14 czerwca do 7 lipca br. W tym czasie nie wpłynęły żadne uwagi.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.

Kierownik Referatu Gospodarki
Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa
mgr inż. Izabela Sielska

Program Ochrony Środowiska
dla Gminy Darłowo
na lata 2022-2025
z perspektywą do roku 2029

lipiec, 2022 r.

Zamawiający:
Urząd Gminy Darłowo
ul. Jana Henryka Dąbrowskiego 4
76-150 Darłowo

Wykonawca:
Green Key Joanna Masiota-Tomaszewska
ul. Wagrowska 2/207
61-369 Poznań
www.greenkey.pl

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

Właściciel Firmy
mgr Joanna Masiota - Tomaszewska

Autorzy opracowania:
mgr Joanna Masiota - Tomaszewska
mgr Andrzej Karkowski
Paulina Pietrzak

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP.....	7
1.1.	PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA.....	7
1.2.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY DARŁOWO.....	8
II.	STRESZCZENIE.....	14
III.	OCENA STANU ŚRODOWISKA.....	17
3.1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA.....	17
3.1.1.	Klimat.....	17
3.1.2.	Stan jakości powietrza atmosferycznego.....	19
3.1.3.	Sieć gazowa.....	25
3.1.4.	Zaopatrzenie w ciepło.....	26
3.1.5.	Źródła energii odnawialnej.....	26
3.1.6.	Analiza SWOT – ochrona klimatu i powietrza atmosferycznego.....	30
3.1.7.	Zagadnienia horyzontalne – ochrona klimatu i powietrza atmosferycznego.....	30
3.2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM.....	32
3.2.1.	Analiza SWOT – zagrożenia hałasem.....	37
3.2.2.	Zagadnienia horyzontalne - zagrożenie hałasem.....	38
3.3.	POLA ELEKTROENERGETYCZNE.....	38
3.3.1.	Infrastruktura elektroenergetyczna.....	38
3.3.2.	Stacje nadawcze łączności bezprzewodowej.....	39
3.3.3.	Monitoring pól elektromagnetycznych.....	39
3.3.4.	Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne.....	41
3.3.5.	Zagadnienia horyzontalne – pola elektromagnetyczne.....	41
3.4.	GOSPODAROWANIE WODAMI.....	42
3.4.1.	Wody powierzchniowe.....	43
3.4.2.	Monitoring wód powierzchniowych.....	47
3.4.3.	Wody podziemne.....	50
3.4.4.	Jednolite części wód powierzchniowych oraz wody podziemne wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych.....	52
3.4.5.	Monitoring wód podziemnych.....	52
3.4.6.	Zagrożenia powodziowe.....	55
3.4.7.	Melioracje wodne i mała retencja.....	57
3.4.8.	Zagrożenia suszą.....	58
3.4.9.	Analiza SWOT – gospodarowanie wodami.....	59
3.4.10.	Zagadnienia horyzontalne – gospodarowanie wodami.....	59
3.5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA.....	60
3.5.1.	Zaopatrzenie w wodę.....	60
3.5.2.	Jakość wód ujmowanych i przeznaczonych do zaopatrzenia mieszkańców do celów bytowych.....	61
3.5.3.	Gospodarka ściekowa.....	63
3.5.4.	Systemy indywidualne gospodarki ściekowej.....	65
3.5.5.	Jakość wody w kąpielisku morskim.....	65
3.5.6.	Analiza SWOT – gospodarka wodno – ściekowa.....	66
3.5.7.	Zagadnienia horyzontalne – gospodarka wodno-ściekowa.....	67
3.6.	ZASOBY GEOLOGICZNE.....	68
3.6.1.	Geologia i ukształtowanie terenu.....	68
3.6.2.	Regionalizacja fizycznogeograficzna i rzeźba terenu.....	70
3.6.3.	Zasoby surowców mineralnych i zagrożenia powierzchni ziemi.....	71
3.6.4.	Analiza SWOT – zasoby geologiczne.....	73
3.6.5.	Zagadnienia horyzontalne – zasoby powierzchni ziemi.....	73
3.7.	GLEBY.....	74
3.7.1.	Pokrywa glebowa obszaru.....	74

3.7.2.	Monitoring gleb	74
3.7.3.	Analiza SWOT – gleby	76
3.7.4.	Zagadnienia horyzontalne – gleby	76
3.8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	77
3.8.1.	Analiza gminnego systemu gospodarki odpadami	77
3.8.2.	Instalacje gospodarowania odpadami	85
3.8.3.	Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	86
3.8.4.	Zagadnienia horyzontalne – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	87
3.9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	88
3.9.1.	Świat roślin i zwierząt	88
3.9.2.	Obszary chronione i cenne przyrodniczo	93
3.9.2.1.	Obszary Natura 2000	96
3.9.2.2.	Rezerwat przyrody „Słowińskie Błota”	103
3.9.2.3.	Obszar chronionego krajobrazu „Koszaliński Pas Nadmorski”	104
3.9.2.4.	Użytek ekologiczny	106
3.9.2.5.	Pomniki przyrody	107
3.9.3.	Ochrona gatunkowa	111
3.9.4.	Zagrożenia dla zasobów przyrodniczych	111
3.9.5.	Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze	113
3.9.6.	Zagadnienia horyzontalne – zasoby przyrodnicze	113
3.10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	115
3.10.1.	Analiza SWOT – zagrożenia poważnymi awariami	116
3.10.2.	Zagadnienia horyzontalne – zagrożenie poważnymi awariami	116
3.11.	SYNTETYCZNY OPIS REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	117
3.12.	SYNTETYCZNY OPIS UWARUNKOWAŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH MAJĄCYCH WPŁYW NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE GMINY DARŁOWO	119
IV.	CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE	122
4.1.	WPROWADZENIE	122
4.1.1.	Dokumenty międzynarodowe	122
4.1.2.	Dokumenty krajowe	123
4.1.3.	Dokumenty wojewódzkie	124
4.1.4.	Dokumenty lokalne	128
4.2.	STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO	129
V.	HARMONOGRAM REALIZACYJNY PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	136
5.1.	ZADANIA WŁASNE PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI	136
5.2.	ZADANIA KOORDYNOWANE PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI	137
VI.	SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	140
6.1.	PRZEGLĄD ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA	140
6.2.	ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ WSPÓŁPRACA Z INTERESARIUSZAMI	141
6.3.	MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	143
	WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA	144
	SPIS TABEL	145
	SPIS RYCIN	146

Wykaz skrótów:

B(a)P – benzo(a)piren,
BZT₅ – Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu (BZTn) – umowny wskaźnik określający biochemiczne zapotrzebowanie tlenu, czyli ilość tlenu wymaganą do utlenienia związków organicznych przez mikroorganizmy (bakterie aerobowe) w ciągu 5 dób,
ChZT – chemiczne zapotrzebowanie tlenu,
Dz. U. – Dziennik Urzędowy,
CEEB - Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków,
FDS – Fundusz Dróg Samorządowych,
GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad,
GIOŚ – Główny Inspektor Ochrony Środowiska,
GUS – Główny Urząd Statystyczny,
GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych,
ISOK – Informatyczny System Osłony Kraju,
JCW – Jednolita Część Wód,
JCWP – Jednolita Część Wód Powierzchniowych,
JCWPd – Jednolite Części Wód Podziemnych,
KZGW – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej,
MPZP – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego,
M-06 – Sprawozdanie o wodociągach, kanalizacji i wywozie nieczystości ciekłych gromadzonych w zbiornikach bezodpływowych,
NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
N - azot ogólny,
NH₄ – amon,
NO_x - tlenki azotu w spalinach samochodowych,
OS-5 – Sprawozdanie z oczyszczalni ścieków gminnych i wiejskich,
OSN – Obszary szczególnie narażone na zagrożenia azotanami pochodzenia rolniczego,
OSO – obszary specjalnej ochrony ptaków,
OSP – ochotnicza straż pożarna,
OZE – Odnawialne Źródła Energii,
PGW WP RZGW – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej,
PLB, PLH – krajowe Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków otrzymały kod zaczynający się od liter PLB, gdzie „PL” oznacza że teren znajduje się w Polsce, natomiast „B” po angielsku „birds” oznacza ptaki. Polskie Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk posiadają natomiast kod PLH gdzie „H” po angielsku „habitat” oznacza siedlisko.
ppk – punkt pomiarowo – kontrolny,
PPD, PSD – poniżej stanu dobrego (jakość wód),
P - fosfor ogólny,
PM 10 – cząstki pyłu zawieszonego o średnicy do 10 μm,
PM 2,5 – cząstki pyłu zawieszonego o średnicy do 2,5 μm,
PEM – pola elektromagnetyczne,
PIG-PIB - Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy,

PKD – Polska Klasyfikacja Działalności,
POIS – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,
PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna,
PSG – Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.,
RLM – równoważna liczba mieszkańców,
RPO – Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego,
RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej,
SOO – specjalne obszary ochrony siedlisk,
SO₂ – dwutlenek siarki,
SWOT – technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych): S (Strengths) – mocne strony, W (Weaknesses) – słabe strony, O (Opportunities) – szanse, T (Threats) – zagrożenia,
SUW – Stacja Uzdatniania Wody,
UE – Unia Europejska,
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie,
WIOŚ – Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie ,
ZDR – Zakład Dużego Ryzyka (wystąpienia poważnej awarii przemysłowej),
ZIT – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne,
ZZR – Zakład Zwiększonego Ryzyka (wystąpienia poważnej awarii przemysłowej).

I. WSTĘP

1.1. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest Program Ochrony Środowiska (zwany dalej Programem) dla Gminy Darłowo na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029.

Dotychczas obowiązywał „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” przyjęty jako Załącznik do Uchwały nr XLIII/410/2017 Rady Gminy w Darłowie z dnia 22 grudnia 2017 r.

W związku z upływem okresu dotychczas obowiązującego Programu zaszła konieczność opracowania tego strategicznego dokumentu, na nową perspektywę czasową, zgodnie z obecnie obowiązującymi dokumentami strategicznymi i operacyjnymi. Dokument został zrealizowany we współpracy Gminy Darłowo oraz firmy Green Key Joanna Masiota – Tomaszewska, na podstawie zawartej umowy.

Polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Programy ochrony środowiska są wymagany dokumentem, zgodnie z art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, stanowiącym, że „Polityka ochrony środowiska jest prowadzona również za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”. W tym przypadku za opracowanie gminnego programu ochrony środowiska odpowiada Wójt Gminy Darłowo.

Opracowanie Programu pozwala na przeanalizowanie zmian jakie zaszły w środowisku przyrodniczym w porównaniu z poprzednimi latami oraz uzupełnienie zadań, których realizacja przyczyni się do ochrony środowiska Gminy Darłowo, utrzymania stanu środowiska na dobrym poziomie, o ile taki wynika z badań monitoringu środowiska oraz kontynuowania działań, które zmierzają do jego poprawy, w sektorach, gdzie standardy jakości środowiska są przekraczane.

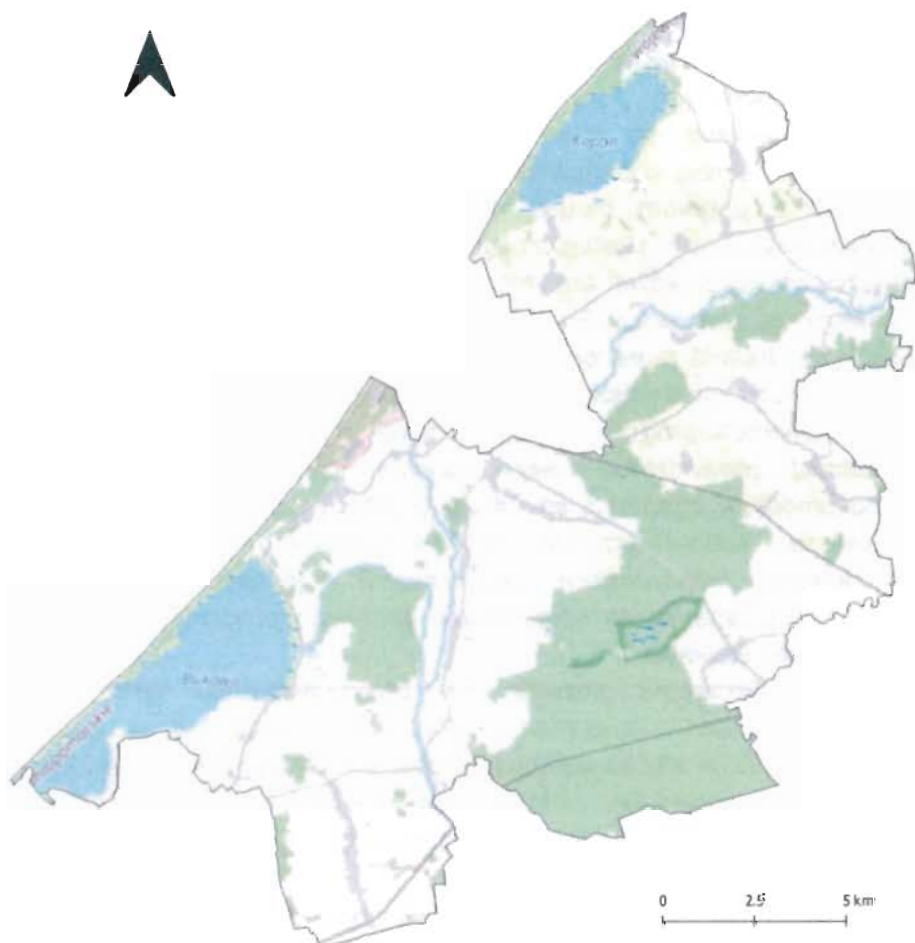
Niniejszy dokument opiera się na dostępnej bazie danych m.in.: Głównego Urzędu Statystycznego, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego, Starostwa Powiatowego w Sławnie i Urzędu Gminy w Darłowie.

Przy opracowaniu Programu wykorzystano materiały i informacje uzyskane także od jednostek działających na omawianym terenie oraz na obszarze województwa zachodniopomorskiego, powiatu sławieńskiego i Gminy Darłowo (zarządcy dróg, eksploataatorów sieci infrastruktury, zarządców instalacji).

Niniejszy dokument spełnia wymogi „Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska opracowanych przez Ministerstwo Środowiska opublikowanych we wrześniu 2015 r.”

1.2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY DARŁOWO

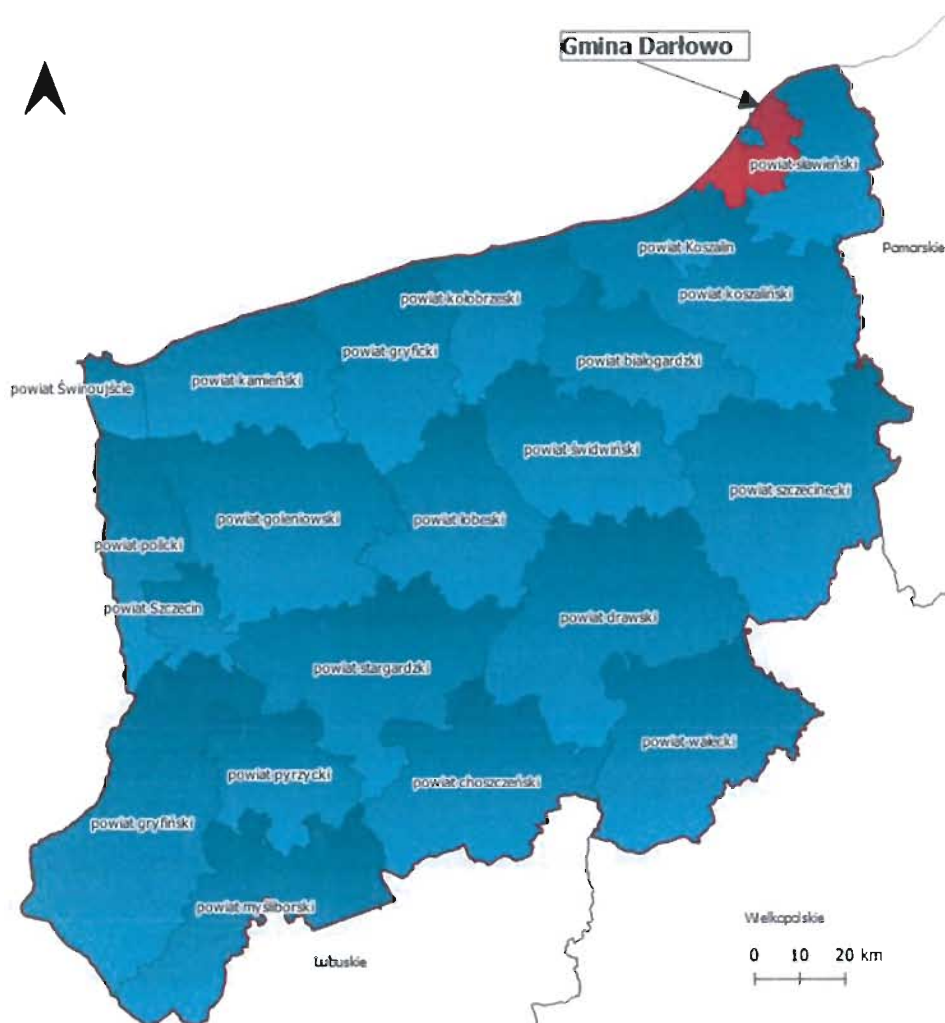
Gmina Darłowo położona jest w województwie zachodniopomorskim, w powiecie sławieńskim. Opisywany teren zajmuje powierzchnię 270 km² (26 945 ha).

Ryc. 1. Mapa Gminy Darłowo

Źródło: opracowanie własne, na podstawie PRG

Gmina Darłowo jako jednostka administracyjna graniczy od zachodu i częściowo od południa z Gminą Sianów, od południa z Gminą Malechowo, od wschodu z Gminą Postomino oraz od południowego wschodu z Gminą Sławno.

Ryc. 2. Położenie Gminy Darłowo na tle Województwa Zachodniopomorskiego i Powiatu Sławieńskiego

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie PRG

Gmina jest podzielona na 31 sołectw: Barzowice, Bobolin, Boryszewo, Bukowo Morskie, Cisowo, Dąbki, Dobiesław, Domasławice, Drozdowo, Gleżnowo, Jeżyce, Jeżyczki, Kopań, Kopnica, Kowalewice, Krupy, Nowy Jarosław, Pęciszewko, Porzecze, Palczewice, Rusko, Sińczyca, Słowino, Stary Jarosław, Sulmice, Wicie, Wiekowice, Wiekowo, Zakrzewo, Zielnowo, Żukowo Morskie.

Ryc. 3. Stan ludności w Gminie Darłowo

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Na koniec roku 2020 liczba ludności zamieszkująca Gminę Darłowo wynosiła 7 965 osób (według GUS, stan na 31.12.2020 r.). Biorąc pod uwagę dane wieloletnie od 2010 r. obserwuje się stabilizację w ogólnej liczbie ludności, liczba ta waha się w ostatnim dziesięcioleciu w okolicach 8 000 osób.

Szczegółowe informacje prezentujące powierzchnię i udział poszczególnych typów użytkowania gruntów będących własnością Urzędu Gminy Darłowo przedstawiono w tabeli. Dominują Tereny zabudowane i zurbanizowane, które zajmują ponad 63 % ogólnej powierzchni, następnie ponad 34 % jest gruntów rolnych. Ponad 2,5 % zajmują grunty leśne.

Tabela 1. Struktura użytkowania gruntów pod zarządem Gminy Darłowo

Wyszczególnienie użytkowania gruntów		Powierzchnia (ha)	Udział (%)
GRUNTY ROLNE	UŻYTKI ROLNE, w tym:	271,28	31,90
	grunty orne	118,50	13,94
	sady	2,20	0,26
	łąki trwałe	61,74	7,26
	pastwiska trwałe	70,66	8,31
	grunty rolne zabudowane	5,02	0,59
	grunty pod rowami	6,58	0,77
	grunty zadrzewione i zakrzewione	6,58	0,77
	NIEUŻYTKI	19,37	2,28
	RAZEM	290	34,18
GRUNTY LEŚNE	lasy	21,20	2,49
	grunty zadrzewione i zakrzewione	0,89	0,10
	RAZEM	22,09	2,59
GRUNTY ZABUDOWANE I ZURBANIZOWANE	tereny mieszkaniowe	4,14	0,49
	tereny przemysłowe	1,84	0,22
	inne tereny zabudowane	13,95	1,64

Wyszczególnienie użytkowania gruntów		Powierzchnia (ha)	Udział (%)
	zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy	6,97	0,82
	tereny rekreacyjno - wypoczynkowe	23,07	2,71
	drogi	480,31	56,51
	użytki kopalne	6,21	0,73
	grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	0,04	0,00
	RAZEM	536,53	63,12
GRUNTY POD WODAMI POWIERZCHNIOWYMI	pod wodami płynącymi	0,24	0,03
	pod wodami stojącymi	0,42	0,05
	RAZEM	0,66	0,08
TERENY RÓŻNE		0,06	0,01
ŁĄCZNA POWIERZCHNIA GEODEZYJNA GRUNTÓW		849,98	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy Darłowo

Gmina ma charakter rolniczy. Funkcją uzupełniającą jest sadownictwo i warzywnictwo. Główne kierunki upraw gospodarstw indywidualnych to przede wszystkim zboża. Wśród pogłowia dużych zwierząt gospodarskich w gospodarstwach rolnych na terenie Gminy Darłowo istotną rolę odgrywa hodowla bydła i trzody chlewnej. Występuje też chów drobiu.

Gospodarstwa rolne na terenie Gminy są rozdrobnione, co wpływa na towarowość produkcji rolnej oraz zwiększa pracochłonność produkcji.

Gmina posiada bardzo dobre warunki dla rozwoju turystyki i rekreacji. Krajobraz Gminy jest urozmaicony, występują kąpieliska i posiada linie brzegową z Morzem Bałtyckim. Zasadnicza część opisywanego terenu wchodzi w skład Wybrzeża Koszalińskiego.

Na terenie gminy w 2007 r. powstało Uzdrawisko Dąbki. Jest ono jednym z najmłodszych polskich uzdrowisk. W skład utworzonego uzdrowiska weszły sołectwa: Żukowo Morskie, Bobolin, Dąbki, Bukowo Morskie i Porzecze.

Uzdrowisko Dąbki położone jest w centralnej części Pobrzeża Słowińskiego, urozmaiconej pojedynczymi wałami moren czołowych, dochodzących do 134 m n. p. m. w okolicy Koszalina. Wybrzeże morskie w okolicy Dąbek jest płaskie, z szeroką piaszczystą plażą, otoczoną pasmem nadmorskich wydm, porośniętych głównie sosną zwyczajną i sosną czarną. W południowej części miejscowości znajduje się jezioro Bukowo o powierzchni 18 km², powstałe w czasie transgresji morskiej, kiedy to utworzona zatoka została zamknięta przez mierzeję. Wzdłuż brzegu morza ciągnie się przepiękna sześciokilometrowa promenada leśna.

Poza Uzdrawiskiem i morzem można w gminie spędzić czas również zwiedzając ją np. szlakami turystycznymi. Znajdują się następujące szlaki turystyczne:

- **KOSZALIŃSKI SZLAK NADMORSKI (czerwony)** - Dąbkowic – Dąbki – Bobolin - Żukowo Morskie – Darłówko – Wicie
- **SZLAK REZERWATÓW (niebieski)** - Darłówko – Darłowo - Zakrzewo Dolne – Zielnowo – Kowalewice
- **SZLAK WIATRAKÓW (zielony)** - Darłowo – Cisowo – Kopań – Wicie

- **POMORSKA DROGA ŚWIĘTEGO JAKUBA** - Krupy – Darłowo – Bukowo Morskie – wyjście w kierunku Iwęcino.
- **MIĘDZYNARODOWY SZLAK ROWEROWY SIECI EuroVelo R-10** przebiegający dookoła basenu Morza Bałtyckiego o łącznej długości 8 539 km. Polski odcinek szlaku o długości 588 km przebiega przez tereny województw: zachodniopomorskiego, pomorskiego i warmińsko-mazurskiego. Odcinek biegnący przez gminę Darłowo składa się częściowo ze ścieżek rowerowych (odcinek Gleźnowo - Dąbki). Biegnie przez Bukowo Morskie, Dąbki, Cisowo, Drozdowo i Barzowice.

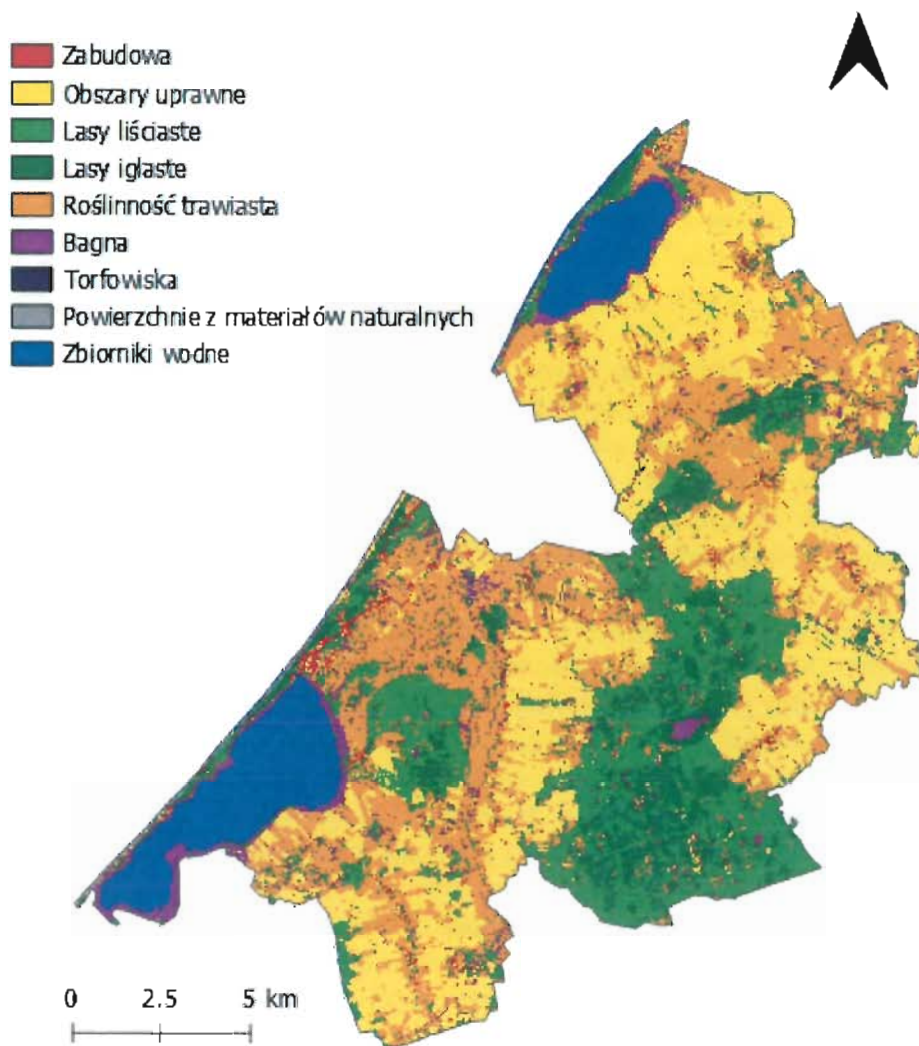
Na terenie Gminy Darłowo występują formy ochrony przyrody (rezerwat przyrody, obszar chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody i użytki ekologiczne) opisane w dalszej części niniejszego dokumentu.

Biorąc pod uwagę dane Głównego Urzędu Statystycznego (stan na 31.12.2020 r.) dotyczące zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, na terenie opisywanego terenu działało 870 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 13 w sektorze publicznym.

W Gminie nie ma dużych zakładów przemysłowych. Dominuje turystyka, małe zakłady handlowe, produkcyjne i usługowe w branży rolno-spożywczej.

Zmiany w strukturze demograficznej ludności obszaru prowadzą do konieczności podejmowania działań w zakresie rozwoju infrastruktury społecznej i technicznej poprzez: przygotowywanie terenów pod zabudowę turystyczną, mieszkaniową, rozbudowę lub modernizację sieci komunikacyjnej, sieci handlowej, infrastruktury łączności, edukacji, związanej z rekreacją itp.

Na terenie Gminy Darłowo dominują naturalne formy pokrycia terenu. Zabudowa antropogeniczna występuje głównie równoległe do granicy z morzem, poza tym w pojedynczych niewielkich skupieniach. Bagna występują głównie dookoła jezior Kopań oraz Bukowo oraz w okolicach rezerwatu przyrody „Słowińskie Błota”. Na terenie gminy przeważa roślinność trawiasta oraz obszary uprawne. Nie brakuje również lasów liściastych oraz iglastych.

Ryc. 4. Pokrycie terenu Gminy Darłowo

Źródło opracowanie własne na podstawie danych, <http://s2glc.cbk.waw.pl/>

II. STRESZCZENIE

Przedmiotem opracowania jest Program Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029.

W związku z utratą aktualności dotychczas obowiązującego „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” konieczne stało się przygotowanie nowego dokumentu określającego obecny stan środowiska i infrastruktury na terenie Gminy Darłowo, a także uwzględniającego nowe ramy prawne i finansowe.

Opisywany obszar to gmina wiejska położona w powiecie sławieńskim. Gmina Darłowo obejmuje powierzchnię 26 945 ha. Wg GUS mieszka tu 7 965 osób.

Istotnym problemem jest tzw. niska emisja czyli ogół zanieczyszczeń powstających przy spalaniu surowców w piecach centralnego ogrzewania i innych źródłach indywidualnych. Surowcami są głównie węgiel kamienny i drewno powodujące emisję dużej ilości pyłów zawieszonych i benzo(a)pirenu. Powoli rośnie znaczenie gazu ziemnego i energii odnawialnej (np. panele fotowoltaiczne).

W związku z przebiegiem przez opisywany obszar wielu odcinków dróg, w tym dróg o znaczeniu krajowym i wojewódzkim w niektórych obszarach, zwłaszcza w zwartej zabudowie istotny jest problem hałasu komunikacyjnego. Niestety GIOŚ i WIOŚ w ostatnich latach nie prowadzili pomiarów natężenia hałasu w granicach Gminy Darłowo dlatego nie można przedstawić konkretnych wyników w tym temacie. Niezbędna jest realizacja modernizacji dróg połączona z budową i modernizacją infrastruktury dla pieszych i rowerzystów. Wskazany jest rozwój i promocja transportu zbiorowego, a także inwestycje w infrastrukturę.

Na opisywanym terenie występują źródła promieniowania elektromagnetycznego np. linie elektroenergetyczne i stacje nadawcze łączności bezprzewodowej. Jednak biorąc pod uwagę wyniki badań jakie prowadził GIOŚ i WIOŚ nie ma zagrożenia dla zdrowia mieszkańców ze strony PEM.

Gmina Darłowo położona jest w dorzeczu Odry (region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego). Głównymi wodami płynącymi przez opisywany teren są: rzeka Grabowa Rzeką Główniczka, Rzeką Wieprza, Martwa Woda. Jeziorami o największej powierzchni są: Bukowo i Kopań. W niniejszym programie przedstawiono charakterystykę i ocenę stanu wód powierzchniowych i podziemnych.

Wg dostępnych badań za 2019 r. Jednolita Część Wód Podziemnych (JCWPd) nr 10, była w dobrym stanie chemicznym i ilościowym. Natomiast JCWPd nr 9 w 2019 r. była jako całość była w słabym stanie ilościowym, natomiast w dobrym chemicznym.

Biorąc pod uwagę postępujące zmiany klimatu, oraz położenie geograficzne należy zwiększyć działania na rzecz ochrony przed intensywnymi opadami, np. w postaci malej retencji wodnej. Gmina jest zagrożona podtopieniami, powodzią.

Gminny Zakład Użyteczności Publicznej Sp. z o. o. jest odpowiedzialny za jakość wody przeznaczonej do spożycia na tym terenie. Woda dostarczana siecią wodociągową jest w większości przypadków dobrej jakości. W przypadku krótkotrwałych przekroczeń podejmowane są skuteczne działania naprawcze.

W sezonie kąpielowym od 26 czerwca do 31 sierpnia 2021 r. przydatność do kąpiei została stwierdzona we wszystkich kąpieliskach występujących na terenie gminy.

Sieć kanalizacji sanitarnej obejmuje przede wszystkim zwartą zabudowę przy drogach, skąd ścieki trafiają do komunalnych oczyszczalni ścieków w Rusku. Nieruchomości korzystają ze zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.

Na opisywanym terenie występują złoża surowców, jakimi są: piaski i żwiry, a także torfy. W Programie zawarto odpowiednie zapisy dotyczące konieczności prawidłowego planowania zagospodarowania złóż oraz rekultywacji w miarę potrzeb.

Gmina Darłowo posiada ciekawe ukształtowanie terenu związane z lokalizacją w odmiennych mezoregionach fizyczno – geograficznych. Na terenie gminy nie występują ruchy masowe.

Gleby opisywanej gminy są użytkowane rolniczo. Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego prowadzi szkolenia dla rolników w zakresie prawidłowego nawożenia i stosowania środków ochrony roślin.

Gmina rozwija system gospodarowania odpadami komunalnymi. Prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów komunalnych „u źródła” na terenie nieruchomości, wspomagana dzięki mechaniczno – biologicznemu przetwarzaniu w instalacji regionalnej, gdzie część surowców pozyskuje się ze zmieszanych odpadów komunalnych. Funkcjonuje PSZOK, a także organizowane są objazdowe zbiórki odpadów.

Kontrole w zakresie właściwego korzystania ze środowiska prowadzi Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Szczecinie. Nad bezpieczeństwem ludzi i środowiska czuwa Państwowa Straż Pożarna, z pomocą Ochotniczych Straży Pożarnych.

Gmina Darłowo znajduje się w zasięgu Nadleśnictw Karnieszewice oraz Sławno. Lesistość wynosi 23,1 %. Przez opisywany obszar przebiegają korytarze ekologiczne.

Ustawa z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody przedstawia formy ochrony przyrody, którymi na terenie Gminy Darłowo są:

- a. Obszary Natura 2000: OSO Przybrzeżne wody Bałtyku (PLB990002); SOO Słowińskie Błoto (PLH320016), SOO Dolina Wieprzy i Studnicy (PLH220038), SOO Jezioro Kopań (PLH320059), SOO Jezioro Bukowo" (PLH320041).
- b. Rezerwat przyrody „Słowińskie Błota”.
- c. Obszar Chronionego Krajobrazu: „Koszaliński Pas Nadmorski”.
- d. Użytek ekologiczny, którym jest bagno.
- e. Pomniki przyrody, którymi są pojedyncze drzewa oraz grupy drzew.

Na terenie Gminy Darłowo nie występują zakłady dużego lub zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Nie występuje szczególne zagrożenia dla środowiska z uwagi na brak zakładów szczególnie uciążliwych.

Na bazie przeprowadzonej analizy dokonano wskazania najważniejszych problemów i zadań na najbliższe lata. Wskazano przede wszystkim na potrzebę poprawy jakości powietrza poprzez termomodernizację budynków, wymianę źródeł ich ogrzewania, rozbudowę sieci gazowej, rozwój odnawialnych źródeł energii. Istotnie na jakość powietrza wpłyną też inwestycje w zakresie modernizacji dróg, rozbudowy infrastruktury rowerowej, rozwoju transportu publicznego. Wskazano również na potrzebę ochrony wód poprzez rozbudowę sieci wodno – kanalizacyjnej, kontrolę zbiorników bezodpływowych jako potencjalnych źródeł zanieczyszczeń wód. Niezbędne jest doskonalenie systemu zbierania odpadów. W odniesieniu do zagrożenia hałasem i polami elektromagnetycznymi podkreślono potrzebę właściwego planowania przestrzennego.

Zadanie zarządzania realizacją założeń tego dokumentu będzie pełnił Wójt Gminy Darłowo. Natomiast całościowe zarządzanie środowiskiem w jednostce dotyczyć będzie kilku szczebli. Oprócz szczebla gminnego jest jeszcze poziom powiatowy, wojewódzki oraz

jednostek organizacyjnych, obejmujących działania podejmowane przez podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska.

W procesie wdrażania Programu ważna jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena stopnia realizacji zadań w nim wyznaczonych z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów. Dlatego zaproponowano szereg wskaźników monitoringu dla których podano wartość bazową oraz stan oczekiwany.

Należy kontynuować edukację ekologiczną. Ważne jest także, aby podejmować działania wspólnie z innymi jednostkami w zakresie ochrony środowiska, gospodarki odpadami i infrastruktury komunalnej. Współpraca pozwolić będzie na osiągnięcie szerszych celów, pozyskanie większych środków finansowych na inwestycje.

Program oparty więc został o postanowienia wynikające z dokumentów strategicznych, koncepcji i innych opracowań krajowych, wojewódzkich i powiatowych i lokalnych, z uwzględnieniem wymogów wynikających z obowiązujących przepisów.

W każdym z tych dokumentów znajduje się szereg zapisów, które były bazą dla potrzeb opracowania celów oraz kierunków działań niniejszego Programu.

Niniejszy dokument należy oceniać pod względem wykonania w terminie co dwa lata. Pomocne w tym zakresie będą przedstawione wskaźniki monitoringu.

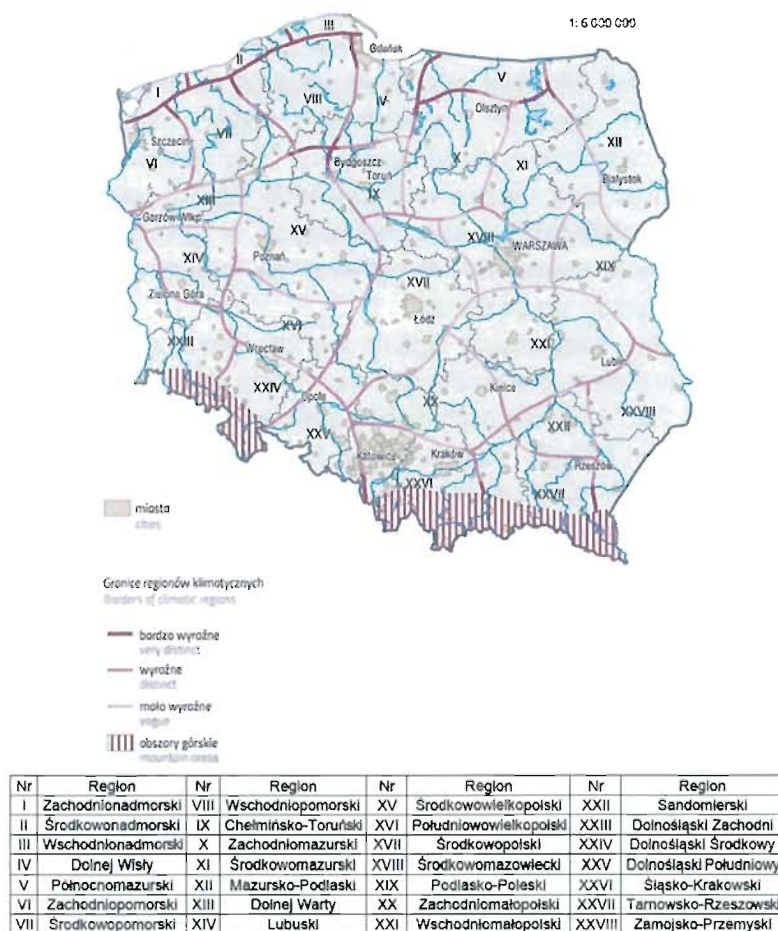
III. OCENA STANU ŚRODOWISKA

Zgodnie z wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska (Ministerstwo Środowiska, wrzesień 2015 r.) niniejszy Program opracowany został z uwzględnieniem 10 obszarów interwencji.

3.1. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

3.1.1. Klimat

Opisywany obszar, zgodnie z regionalizacją klimatyczną wg Wosia znajduje się w obrębie zaliczanym do regionu o numerze II – Środkowonadmorskiego.

Ryc. 5. Mapa regionalizacji wg Wosia

Źródło: Atlas obszarów wiejskich w Polsce, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN.

Region II - Środkowonadmorski. Obejmuje środkową część Pobrzeża Słowińskiego. Jego granica południowa jest wyraźnie zarysowana, wskazując na istotne różnice w stosunkach klimatycznych panujących w tym regionie i na obszarach leżących na południe od niego. Na tle pozostałych regionów, wyróżnia się występowaniem względnie największej liczby dni z pogodą umiarkowanie ciepłą. Dni takich średnio w roku jest ponad 151. Tutaj również pogoda ta najczęściej jest notowana jako deszczowa lub bez opadu. Mało jest dni bardzo ciepłych. Z racji położenia, a także z uwagi na przeważający, rolniczy charakter użytkowania przestrzeni, większość obszaru odznacza się dobrym przewietrzaniem, znacznym nasłonecznieniem. Mniejszym nasłonecznieniem charakteryzują się tereny lasów, zboczy o ekspozycji północnej i zagłębienia terenowe. W podmokłych zagłębieniach, dolinach rzecznych oraz w okolicach zbiorników wodnych i lasów (zwłaszcza liściastych i mieszanych) występuje większa wilgotność jednocześnie słonecznych. W porównaniu z innymi regionami dużo jest także dni z typem pogody oznaczonej symbolem 210, a więc z pogodą umiarkowanie ciepłą, pochmurną i z opadem. Dni takich średnio w roku notuje się ponad 52. Najczęściej również jest tu notowana pogoda chłodna z dużym zachmurzeniem, bez opadu. Do względnie najrzadszych należą dni z pogodą bardzo ciepłą, słoneczną, bez opadu oraz z typami pogody przymrozkowej. W tym regionie również, w porównaniu z innymi obszarami Polski, najrzadziej zjawiają się niektóre typy pogody mroźnej.

Biorąc pod uwagę tematykę zmian klimatu, w kolejnych latach nie można wykluczyć ich negatywnych skutków. Możliwe jest występowanie długotrwałych susz naprzemiennie z okresami o nasilonych opadach powodujących ryzyko podtopień i powodzi, a także niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych czy istotne wahania poziomu wód gruntowych. Należy brać pod uwagę występowanie silnych wiatrów, incydentalnych trąb powietrznych, silnych wyładowań atmosferycznych z gwałtownymi opadami deszczu lub gradu. Zmiany klimatu mogą istotnie wpływać na rolnictwo, w tym na długość okresu wegetacyjnego, który będzie się zwiększał.

Krajowa polityka adaptacyjna opiera się na dokumencie pn. „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA 2020). Opracowanie SPA wpisuje się w działania na rzecz osiągnięcia celu nadrzędnego Białej Księgi - Adaptacja do zmian klimatu: Europejskie ramy działania, COM(2009)147 oraz unijnej strategii adaptacji do zmian klimatu, jakim jest poprawa odporności państw członkowskich na aktualne i oczekiwane zmiany klimatu, w tym lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych oraz redukcja kosztów społeczno-ekonomicznych z tym związanych.

SPA wskazuje cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach: gospodarce wodnej, rolnictwie, leśnictwie, różnorodności biologicznej i obszarach prawnie chronionych, zdrowiu, energetyce, budownictwie, transporcie, obszarach górskich, strefie wybrzeża, gospodarce przestrzennej i obszarach zurbanizowanych.

Do podstawowych działań o charakterze horyzontalnym, tj. takich, które powinny być realizowane we wszystkich województwach należą:

- edukacja społeczeństwa w zakresie spodziewanych zmian i ograniczenia ich skutków,
- monitoring zmian wrażliwości gospodarki i społeczeństwa oraz postępu we wdrażaniu strategii adaptacyjnej,
- planowanie przestrzenne z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji,

- rozwój usług zdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem wrażliwości mieszkańców na występowanie fal upałów,
- ograniczenie skutków zagrożeń w rolnictwie, lasach i ekosystemach wynikających z pojawiania się inwazyjnych szkodników i chorób, a także uwzględnienie przystosowania gatunkowego lasów do oczekiwanego wzrostu temperatury w procesie zalesień,
- właściwe gospodarowanie na obszarach rolnych, chronionych, górskich (wsparcie technologiczne gospodarstw oraz doradztwo technologiczne uwzględniające aspekty dostosowania budownictwa i produkcji rolnej do zmieniających się warunków klimatycznych),
- modernizacja systemu energetycznego uwzględniająca zwiększone ryzyko występowania zjawisk ekstremalnych,
- uwzględnienie trendów klimatycznych i gospodarczych w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej,
- uwzględnienie konieczności zapewnienia korytarzy wentylacyjnych w miejscowościach o szczególnie zwartej zabudowie w celu ograniczenia skutków rozwoju wyspy ciepła i wzrostu koncentracji zanieczyszczeń powietrza oraz zwiększania obszarów wodnych i zieleni w centrach miejscowości.

Rekomendowane kierunki działań adaptacyjnych to: ochrona przeciwpowodziowa obszarów położonych na terenach zalewowych oraz przygotowanie do sytuacji zabezpieczenia w wodę dobrej jakości w warunkach dłuższych okresów niedoborów wody.

3.1.2. Stan jakości powietrza atmosferycznego

Podstawę oceny jakości powietrza stanowią poziomy substancji w powietrzu: dopuszczalne, docelowe, celów długoterminowych i alarmowe. W niektórych przypadkach określona została dozwolona liczba przekroczeń określonego poziomu, a także terminy, w których określony poziom powinien zostać osiągnięty. Szczegółowo tematykę regulują:

- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2020 r. poz. 2279);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 października 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2019 r. poz. 1931);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2010 r. nr 16 poz. 87).

Wartości poszczególnych poziomów substancji w powietrzu zostały zróżnicowane ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin.

W ocenach pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi obecnie uwzględnia się: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), tlenek węgla (CO), benzen (C₆H₆), ozon (O₃), pył PM₁₀ i PM_{2,5}, metale ciężkie: ołów (Pb), arsen (As), kadm (Cd) i nikiel (Ni) w pyłach PM₁₀ oraz benzo(a)piren (B(a)P) w pyłach PM₁₀.

Oceny dokonywane pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin obejmują: dwutlenek siarki (SO₂), tlenki azotu NO_x i ozon (O₃).

W kolejnych tabelach podano poziomy substancji w powietrzu: dopuszczalne, docelowe, celów długoterminowych i alarmowe.

Tabela 2. Poziomy dopuszczalne do oceny jakości powietrza

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Dopuszczalna częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego w roku kalendarzowym
Benzen	Rok kalendarzowy	5	-
Dwutlenek azotu	Jedna godzina	200	18 razy
	Rok kalendarzowy	40	-
Tlenki azotu	Rok kalendarzowy	30	-
Dwutlenek siarki	Jedna godzina	350	24 razy
	24 godziny	125	3 razy
	Rok kalendarzowy i pora zimowa (okres od 1 X do 31 III)	20	-
Ołów	Rok kalendarzowy	0,5	-
Pył zawieszony PM 2,5	Rok kalendarzowy	25 (termin osiągnięcia: 2015 r.)	-
		20 (termin osiągnięcia: 2020 r.)	-
Pył zawieszony PM 10	24 godziny	50	35 razy
	Rok kalendarzowy	40	-
Tlenek węgla	8 godzin	10 000	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie obowiązujących norm

Tabela 3. Poziomy docelowe

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom docelowy substancji	Dopuszczalna częstość przekraczania poziomu docelowego w roku kalendarzowym
Arsen	Rok kalendarzowy	6 ng/m^3	-
Benzo(a)piren	Rok kalendarzowy	1 ng/m^3	-
Kadm	Rok kalendarzowy	5 ng/m^3	-
Nikiel	Rok kalendarzowy	20 ng/m^3	-
Ozon	8 godzin	120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	25 dni
	Okres wegetacyjny (1V–31VII)	18 000 $\mu\text{g}/\text{m}^3 \text{ h}$	-
Pył zawieszony PM 2,5	Rok kalendarzowy	25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie obowiązujących norm

Tabela 4. Poziomy celów długoterminowych dla ozonu

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom docelowy substancji
Ozon	8 godzin	120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
	Okres wegetacyjny (1 V – 31 VII)	6 000 $\mu\text{g}/\text{m}^3 \text{ h}$

Źródło: opracowanie własne na podstawie obowiązujących norm

Tabela 5. Poziomy alarmowe

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Alarmowy poziom substancji w powietrzu [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
Dwutlenek azotu	Jedna godzina	400
Dwutlenek siarki	Jedna godzina	500
Ozon	Jedna godzina	240

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Alarmowy poziom substancji w powietrzu [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
Pył zawieszony PM 10	24 godzina	150

Źródło: opracowanie własne na podstawie obowiązujących norm

Tabela 6. Poziomy informowania społeczeństwa

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom informowania [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
Ozon	Jedna godzina	180
Pył zawieszony PM 10	24 godzina	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie obowiązujących norm

W ocenie jakości powietrza uwzględnia się substancje, dla których w prawie krajowym i w dyrektywach unijnych określono normatywne stężenia w postaci poziomów: dopuszczalnych, docelowych lub celu długoterminowego w powietrzu. Substancje te zostały wybrane ze względu na powszechność występowania i szkodliwość dla zdrowia ludzkiego i roślin. Poniżej ich krótka charakterystyka:

- **Pyły zawieszane, w tym PM10 i PM2,5** - pyły zawieszane są mieszaniną niezwykle małych cząstek, nie stanowią jednorodnej grupy substancji. Mogą to być drobiny kurzu, popiołu, sadzy oraz piasku, a także pyłki roślin, a nawet starte ogumienie, tarcze i klocki hamulcowe samochodów. Na powierzchni takich cząsteczek często osiadają inne substancje (m.in. wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne i metale ciężkie), które w ten sposób mogą przenikać do organizmu wraz z wdychanym powietrzem.
- **Pył PM10** - to pył, którego cząsteczki mają średnicę 10 mikrometrów lub mniejszą (dla porównania grubość ludzkiego włosa to 50-90 mikrometrów). Taki pył łatwo przenika do górnych dróg oddechowych i płuc, powodując kaszel, trudności w oddychaniu i zaostrzenie objawów alergicznych. Skutki zdrowotne mogą być poważniejsze, jeżeli na powierzchni cząsteczki pyłu znajdują się inne, toksyczne substancje.
- **PM2,5** - to pył, którego cząsteczki mają 2,5 mikrometra lub mniej. Tworzą go często substancje toksyczne – m.in. związki metali ciężkich czy lotne związki organiczne. PM2,5 jest bardziej niebezpieczny dla zdrowia niż PM10 – mniejsze cząsteczki trafiają aż do pęcherzyków płucnych, a stamtąd mogą przenikać do krwi.
- **Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA), w tym benzo(a)piren** - substancje powstające w wyniku niepełnego spalania związków organicznych, w tym paliw stałych, drewna, odpadów czy paliw samochodowych, a także tworzyw sztucznych. Jednym z nich jest benzo(a)piren, który jest kumulowany w organizmie i ma właściwości rakotwórcze. Głównymi źródłami emisji WWA w Polsce są wykorzystujące paliwa stałe domowe piece grzewcze, domowe piece centralnego ogrzewania, kuchnie kaflowe, kominki itp., a także wszelkiego rodzaju emisje niezorganizowane, jak wypalanie ściernisk, spalanie resztek roślinnych na polach, działkach i ogrodach, spalanie śmieci i odpadów w ogniskach i urządzeniach do tego nieprzystosowanych.
- **Tlenki azotu** - grupa nieorganicznych związków chemicznych, z których w powietrzu najczęściej występują tlenek i dwutlenek azotu. Oba związki są szkodliwe dla zdrowia i stanowią jeden z głównych składników smogu. Największy wpływ na emisje tlenków azotu mają spaliny z transportu samochodowego.

- **Tlenki siarki** - najczęściej szkód powoduje dwutlenek siarki – nieorganiczny związek chemiczny powstający m.in. w wyniku spalania paliw kopalnych. Łatwo rozpuszcza się w wodzie, czego efektem są kwaśne deszcze niszczące roślinność i budynki oraz powodujące korozję metali.
- **Metale: kadm, rtęć, ołów, nikiel** - związki kadmu, rtęci i ołowiu zawarte są m.in. w węglu i uwalniane do atmosfery w wyniku spalania tego paliwa. Wszystkie wymienione metale mogą powodować ostre zatrucie organizmu, ale także kumulują się, czego skutkiem są zatrucia przewlekłe.
- **Arsen** - jest szeroko rozpowszechnionym w przyrodzie metaloidem, który występuje również w odmianie metalicznej. W środowisku naturalnym arsen występować może w formie siarczków w rudach srebra, ołowiu, miedzi, niklu i żelaza. W powietrzu arsen przeważnie istnieje w postaci mieszanek arseninów i arsenianów jako składnik pyłu o średnicy cząstki mniejszej niż 2 µm, czyli praktycznie zachowuje się jak gaz. Wśród źródeł antropogenicznych emisji arsenu wymienia się: uboczną emisję w wyniku procesów wydobywania i hutnictwa rud metali nieżelaznych (miedź, ołów, nikiel), spalanie paliw kopalnianych, nawożenie gleb. Związki arsenu kumulują się w organizmie, mogą powodować zatrucia organizmu, wykazują również utajone działanie kancerogenne i teratogenne.
- **Tlenek węgla** - powstaje w wyniku spalania paliw kopalnych, a także biomasy. Jego toksyczność wynika z większej od tlenu zdolności do wiązania z hemoglobina, wskutek czego wypiera z krwioobrotu tlen. Konsekwencją jest niedotlenienie organizmu, a nawet śmierć.
- **Ozon** - to jedna z form tlenu. Ozon występujący w stratosferze ze względu na swoje właściwości, jest bardzo pożądany i bywa czasem nazywany „dobrym” ozonem. Natomiast mierzony na stacjach WIOŚ ozon troposferyczny (zwany także przygruntowym) powstaje przy powierzchni ziemi i jest zanieczyszczeniem wtórnym, to znaczy, że nie jest emitowany bezpośrednio do atmosfery, ale powstaje w niej w wyniku reakcji chemicznych inicjowanych przez oddziaływanie światła słonecznego z udziałem zanieczyszczeń (tlenków azotu, tlenku węgla, metanu i niemetanowych lotnych związków organicznych) emitowanych do powietrza, m.in. z sektora transportu, ze składowisk odpadów, z procesów wydobywania gazu ziemnego i przemysłu chemicznego. Pomimo tego, że cząsteczki ozonu w stratosferze i troposferze są identyczne, ozon troposferyczny jest wysoce niepożądany i uznawany za zanieczyszczenie powietrza. Zaburza procesy fotosyntezy i inne procesy biochemiczne w roślinach. U ludzi powoduje choroby układu oddechowego. Ze względu na negatywny wpływ na zdrowie człowieka, niekiedy jest nazywany „złym” ozonem.

Aby dobrze przedstawić problem zanieczyszczenia powietrza należy przedstawić źródła zanieczyszczeń. W zależności od rodzaju źródła emisji zanieczyszczeń powietrza rozróżnia się:

- **emisję punktową**, gdzie zanieczyszczenia pochodzą głównie z zakładów przemysłowych, w których następuje spalanie paliw do celów energetycznych oraz z procesów technologicznych,
- **emisję liniową**, której źródło znajduje się w transporcie drogowym, kolejowym, wodnym i lotniczym,
- **emisję powierzchniową** jako sumę emisji z palenisk domowych, małych kotłowni przydomowych, niewielkich kotłowni dostarczających lokalnie ciepło.

Głównym źródłem zanieczyszczeń w skali Gminy Darłowo jest emisja powierzchniowa pochodząca z indywidualnych palenisk domowych. Problemem jest spalanie niskiej jakości surowców w przestarzałych i mało wydajnych piecach w gospodarstwach domowych. Problem jest szczególnie widoczny w zwartej, słabo przewietrzanej zabudowie w okresie jesienno - zimowym i bezwietrzne dni. Podobny problem występuje również w małych firmach produkcyjno-usługowych, z których emisja nie wymaga uzyskania pozwolenia i nie jest kontrolowana.

Szczególnie istotnym problemem jaki należy wyeliminować jest spalanie odpadów w piecach indywidualnych. Jest to działanie niezgodne z prawem. Substancje powstałe podczas spalania odpadów kumulują się w organizmie uszkadzając komórki oraz narządy wewnętrzne i mogą powodować choroby nowotworowe. W przypadku stwierdzenia termicznego przekształcania odpadów w instalacji do tego nie przeznaczonej podejmowane są sankcje karne wynikające z art. 191 ustawy o odpadach. Kara może wynieść nawet 5 000 zł. Postępowanie o ukaranie sprawcy następuje w trybie określonym w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia. Zgłoszenia w przypadku podejrzenia spalania odpadów można przekazywać informację Wójtowi Gminy Darłowo, Policji oraz Straży Gminnej.

Wpływ na stan czystości powietrza atmosferycznego w Gminie Darłowo ma również emisja ze źródeł mobilnych. Dotyczy to bezpośredniego otoczenia głównie, drogi krajowej, w mniejszym stopniu dróg wojewódzkich. W przypadku NO₂ najistotniejszy jest udział zanieczyszczeń komunikacyjnych.

Oceny i wynikające z nich działania odnoszone są do jednostek terytorialnych nazywanych strefami, obejmujących obszar całego kraju. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. 2012 poz. 914) dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenach jakości powietrza obowiązuje następujący podział kraju na strefy.

Według tego podziału w województwie zachodniopomorskim wydzielono 3 strefy: Aglomerację Szczecińską, miasto Koszalin, i strefę zachodniopomorską. Gmina Darłowo należy do strefy zachodniopomorskiej.

Wynikiem oceny dla wszystkich substancji podlegających ocenie na terenie strefy jest zaliczenie strefy do odpowiedniej klasy. Bezpośrednio na terenie Gminy Darłowo **nie** ma stacji pomiarowej jakości powietrza, Przeanalizowano dane dla całej strefy zachodniopomorskiej, w skład której wchodzi Gmina Darłowo.

Największe problemy w skali strefy zachodniopomorskiej w ujęciu kilkuletnim to:

- Niedotrzymane poziomu celu długoterminowego dla ozonu. ze względu na liczbę dni z przekroczeniem poziomu 8 h;
- Niedotrzymane poziomy dopuszczalne dla benzo(a)pirenu w pyłe PM 10;
- Poziom celu długo-terminowego dla ozonu ze względu na wartość AOT40 .

W tabeli przedstawiono klasy jakości powietrza dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie Zachodniopomorskiej w latach 2018-2020.

Dane zaprezentowano w ujęciu poszczególnych lat biorąc pod uwagę kryterium ochrony zdrowia oraz kryterium ochrony roślin.

Wynikiem oceny dla wszystkich substancji podlegających ocenie (dla kryteriów: poziom dopuszczalny i poziom docelowy) jest zaliczenie strefy do jednej z poniżej wymienionych klas: **klasa A** – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych albo poziomów docelowych, **klasa B** -

jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji, **klasa C** - jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne albo przekraczają poziomy docelowe.

W przypadku poziomu celu długoterminowego dla ozonu przyjęto następujące oznaczenie klas: **klasa D1** - jeżeli stężenia ozonu na terenie strefy nie przekraczają poziomu celu długoterminowego, **klasa D2** - jeżeli stężenia ozonu na terenie strefy przekraczają poziom celu długoterminowego.

Dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} i kryterium – poziom dopuszczalny dla fazy II zostały określone następujące klasy: A1 i C1. **Klasa A1** oznacza brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla fazy II, **klasa C1** - przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla fazy II.

Tabela 7. Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2018-2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Zanieczyszczenie	Klasa w danym roku		
	2018 r.	2019 r.	2020 r.
SO ₂ (dwutlenek siarki)	A	A	A
NO ₂ (dwutlenek azotu)	A	A	A
CO (tlenek węgla)	A	A	A
C ₆ H ₆ (benzen)	A	A	A
PM 2,5 (pył zawieszony)	A/C1	A/A1	A/A1
PM 10 (pył zawieszony)	C	A	A
B(a)P (benzo(a)piren)	C	C	C
As (arsen)	A	A	A
Cd (kadm)	A	A	A
Ni (nikiel)	A	A	A
Pb (ołów)	A	A	A
O _{3,dc} (ozon – poziom docelowy)	C	A	A
O _{3,dt} (ozon – poziom długoterminowy)	D2	D2	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim (raporty za lata 2018-2020)

Tabela 8. Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2018-2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Strefa	Rok	Klasyfikacja wg rodzajów zanieczyszczeń			
		O ₃ (dc)	O ₃ (dt)	NO ₂	SO ₂
Strefa zachodniopomorska	2018	A	D2	A	A
	2019	A	D2	A	A
	2020	A	D2	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim (raporty za lata 2018 - 2020)

Działaniami zmierzającymi do poprawy jakości powietrza powinny być:

- systematyczne przeprowadzanie działań termomodernizacyjnych budynków co przekłada się na zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło,
- wyeliminowanie spalania paliw złej jakości w piecach domowych,
- wyeliminowanie spalania odpadów w paleniskach domowych,
- ograniczenie emisji liniowej (z dróg),
- usprawnienie ruchu, w celu zmniejszenia emisji spalin, budowa ścieżek rowerowych,
- rozwój technologii energooszczędnych,
- zwiększanie udziału OZE
- rozbudowa sieci gazowej,
- rozwój zorganizowanych systemów ciepłowniczych (np. w budynkach wielorodzinnych).

Istotnym elementem działań służących poprawie jakości powietrza będzie w kolejnych latach Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków (CEEB). Jej celem jest stworzenie kompletnej bazy danych, na podstawie której będzie można realizować ustawowe działania m.in. w zakresie termomodernizacji budynków i wymiany źródeł ogrzewania.

Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz.U. 2021 r. poz. 554) określiła, że każdy właściciel lub zarządca budynku będzie składał do CEEB deklarację dotyczącą źródeł ciepła i spalania paliw. Według zapewnień Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego, któremu powierzono budowę systemu, deklaracje mają być składane za pomocą prostego, internetowego formularza. Osoby, które nie będą mogły skorzystać z tej formy składania deklaracji, będą ją mogły złożyć w formie papierowej do Wójta Gminy Darłowo. Właściciele lub zarządcy nowych budynków na zgłoszenie będą mieli 2 tygodnie od momentu uruchomienia źródła ciepła. W przypadku pozostałych urządzeń grzewczych deklaracja musi zostać złożona do końca czerwca 2022 r. Brak złożenia deklaracji zagrożony będzie karą grzywny.

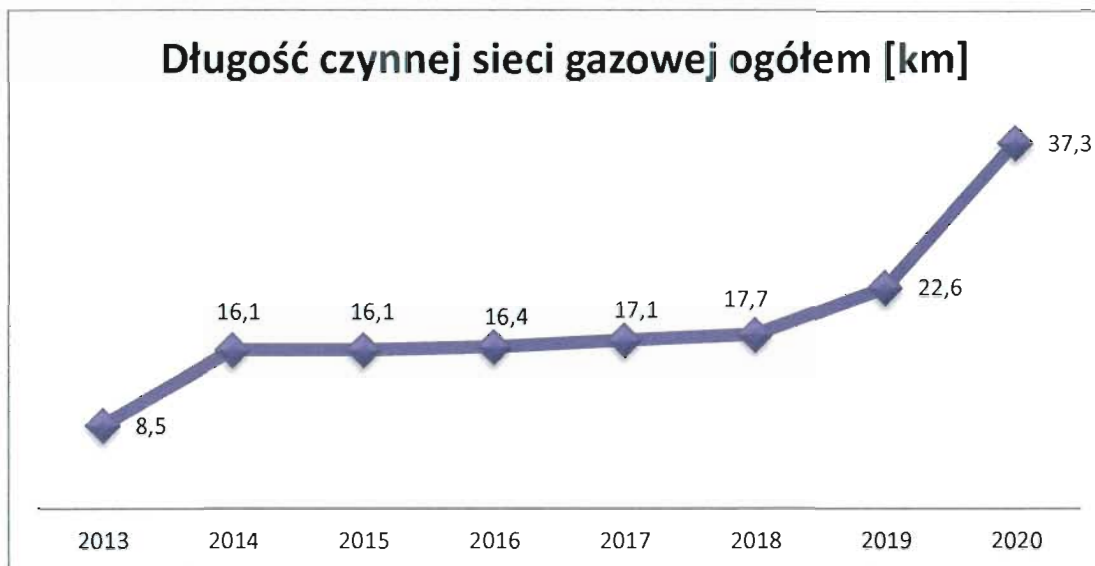
Należy zauważyć, że na terenie Gminy Darłowo zlokalizowane są dwa czujniki jakości powietrza. Pierwszy całoroczny w miejscowości Dąbki na ul. Dąbkowickiej, wartości jakie mierzy to wartości: PM 10, PM 2,5, PM 1, ciśnienie, wilgotność, temperaturę, wiatr. Jego pomiary można sprawdzać na bieżąco na stronie <https://airly.org/map/pl/#54.376317,16.310217,9002>, oraz drugi działający tylko w sezonie letnim w miejscowości Wicie. Przywołane czujniki pełnią przede wszystkim funkcję edukacyjną. Na podstawie jego wyników nie można ogłaszać alertów, czy wprowadzać ograniczeń.

3.1.3. Sieć gazowa

Dystrybucją gazu ziemnego na terenie Gminy Darłowo zajmuje się Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.

Rozwój sieci gazowej jest dość dobry biorąc pod uwagę dynamikę wzrostu w ostatnich latach. Zgodnie z danymi GUS (stan na 31.12.2020 r.) odsetek mieszkańców korzystających z sieci gazowej wynosi 3,1 %. Długość czynnej sieci gazowej ogółem wynosi 37,3 km. Zewidencjonowano 118 czynnych przyłączy gazowych do budynków.

Rozwój sieci gazowej na terenie Gminy Darłowo będzie miał miejsce, jednak niezbędnymi elementami do tego rozwoju jest spełnienie kryteriów technicznych przez odbiorców oraz zapewnienie ekonomicznej opłacalności inwestycji.

Ryc. 6. Długość czynnej sieci gazowej na przestrzeni lat w Gminie Darłowo

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

3.1.4. Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie Gminy system zaopatrzenia w ciepło opiera się na indywidualnych źródłach, większej mocy w przypadku kotłowni zaopatrujących w ciepło budynki wielorodzinne i budynki użyteczności publicznej lub mniejszej mocy ogrzewające budownictwo indywidualne.

Mieszkańcy korzystają z ogrzewania indywidualnego. Stosowane jest przede wszystkim spalanie paliw stałych (węgiel i drewno) oraz paliw gazowych. Istniejące źródła ciepła polegające głównie na paliwach stałych systematycznie powinny być zastępowane np. odnawialnymi źródłami energii, gazem czy biomasą. Źródła ciepła opalane węglem charakteryzują się wysoką emisją. Ponadto wykorzystywane w nich urządzenia grzewcze mają z reguły niewielką sprawność cieplną, a kominy wyprowadzające spaliny do powietrza są niskie, co wydatnie utrudnia rozcieńczanie strugi zanieczyszczeń w powietrzu. Istnieje więc pilna konieczność modernizacji i budowy nowych kotłowni, szczególnie takich, które wykorzystywałyby alternatywne surowce energetyczne.

3.1.5. Źródła energii odnawialnej

W gminie występuje 659 instalacji odnawialnych źródeł energii (OZE) włączonych do systemu elektroenergetycznego o mocy łącznej 31,084 [MW].

Analizując czynniki atmosferyczne występujące na terenie Gminy Darłowo należy stwierdzić, że sprzyjają one pozyskiwaniu odnawialnej energii elektrycznej z siły wiatru. Do jej produkcji wymagane byłoby jednak sytuowanie na obszarze jednostki masztów

elektrowni wiatrowych. Według danych Ośrodka Meteorologii IMGW Gmina Darłowo znajduje się w I strefie – wybitnie korzystnej pod względem energii wiatru. biorąc pod uwagę walory przyrodnicze gminy należy indywidualnie rozważyć zasadność budowy takich instalacji w odniesieniu do potencjalnych, konkretnych projektów takich inwestycji.

Wykorzystuje ten zasób w bardzo dobry sposób ponieważ wg. wykazu który prowadzi Urząd Gminy Darłowo na terenie gminy znajduje się 113 elektrowni wiatrowych na łączną moc 261,3 MW. Szczegóły przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 9. Wykaz elektrowni wiatrowych na terenie Gminy Darłowo

Nazwa farmy wiatrowej, w skład której wchodzi dana siłownia wiatrowa	Położenie	Ilość	moc [MW]	Typ siłowni
Farma Wiatrowa Cisowo	Cisowo, Kopań	12	20,3	ENERCO Sp. z o.o., Energia Eco Sp. z o.o.
Farma Wiatrowa Barzowice	Barzowice, Drozdowo	9	27,0	VESTAS, NORDEX
Wiekowice	Wiekowice, Dobieślów	10	2,5	General Electric GE 2.5
Jeżyce	Jeżyczki, Jeżyce	11	27,5	General Electric GE 2.5
Dobieślów	Dobieślów, Porzecze,	11	27,5	General Electric GE 2.5
Boryszewo I	Wiekowice	5	12,5	General Electric GE 2.5
Boryszewo II	Dobieślów	7	17,5	General Electric GE 2.5
Wiekowice III	Wiekowice	1	2,5	General Electric GE 2.5
Krupy	Kowalewice, Krupy, Sinczyca	7	17,5	General Electric GE 2.5
Nowy Jarosław	Nowy Jarosław, Sinczyca	10	25,0	General Electric GE 2.5
Stary Jarosław II	Stary Jarosław	2	5,0	General Electric GE 2.5
Stary Jarosław I	Stary Jarosław	7	17,5	General Electric GE 2.5
Park Wiatrowy Porzecze-1 szt - Wójt Gminy Sławno	Jeżyce	1	1,5	General Electric 1.5
Park Wiatrowy Porzecze	Dobieślów, Domasławice, Porzecze	14	21,0	General Electric 1.5
Eco Wiking	Barzowice	1	1,5	General Electric 1.5
FW Wiekowo	Jeżyczki, Dobieślów, Boryszewo	5	12,5	General Electric GE 2.5

Źródło: Dane Urzędu Gminy Darłowo

W 2021 r. w ramach projektu „Żyj z energią na co dzień” realizowanego w Szkole Podstawowej im. Ludzi Morza w Kopnicy przy współpracy z firmą Wind Service została zorganizowana wycieczka do elektrowni wiatrowej w Sińczycy. Młodzież z najstarszych klas zapoznała się zasadą działania i funkcjonowaniem turbiny na farmie wiatrowej. Dzięki takim zajęciom uczniowie mogli poszerzyć swoją wiedzę na temat jednej z wielu form pozyskiwania energii. Spotkanie odbyło się wewnątrz turbiny wiatrowej, gdzie młodzież poznała zasadę działania i funkcjonowanie urządzeń wpływających na skuteczne pozyskiwanie energii.

Zajęcia w terenie odbyły się dzięki grantowi finansowemu z Funduszu Naturalnej Energii, którego Organizatorem jest Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A., a Partnerem - Fundacja „Za górami, za lasami”.

Korzystnymi dla środowiska przyrodniczego źródłami OZE są także wszelkiego rodzaju instalacje produkujące energię z wykorzystaniem promieniowania słonecznego.

W Polsce generalnie istnieją dobre warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego przy dostosowaniu typu systemów i właściwości urządzeń wykorzystujących tę energię do charakteru, struktury i rozkładu w czasie promieniowania słonecznego. Najwięcej słonecznych dni występuje w miesiącach wiosenno-letnich (kwiecień – wrzesień), w tym czasie do powierzchni ziemi trafia 80 % promieniowania rocznego. Średnia moc promieniowania słonecznego na 1 m² powierzchni wynosi około 1 000 W/m². W Polsce rocznie usłonecznienie (w zależności od regionu) wynosi od 1 390 do 1 900 godzin. Przyjmuje się roczną średnią wartość nasłonecznienia na około 1 600 godzin, co stanowi 30 % – 40 % długości dnia. W Gminie Darłowo średnia wartość nasłonecznienia z wielolecia 1981-2010 wynosi około 1 700 godzin. Sprzyjające warunki do lokalizacji instalacji solarnych o ograniczonej skali mocy dają szansę do rozwoju tej formy OZE w najbliższych latach.

Kolejnym źródłem energii odnawialnej są wody geotermalne. Wykorzystanie energii wód średnio i niskotemperaturowych powinno się odbywać głównie w gminnych systemach ciepłowniczych, wytwarzających przez cały rok ciepłą wodę użytkową i zapewniających pełne wykorzystanie odwiertu. Wydobycie wód średnio i niskotemperaturowych, z uwagi na mniejszą głębokość występowania zbiorników (1 500-2 000 m) niesie za sobą mniejsze ryzyko ekonomiczne, ale jest też mniej korzystne pod względem energetycznym. Gmina Darłowo leży na obszarze zapewniającym umiarkowane warunki temperaturowe dla wykorzystania wód geotermalnych, jest ona w okolicach 65 °C (Szewczyk, 2010).

Pompy ciepła są źródłem energii odnawialnej, które z uwagi na obserwowany spadek ich cen oraz coraz większą sprawność energetyczną należy propagować na terenie opisywanej jednostki. W pompach ciepła, jako czynnik roboczy wykorzystuje się gaz, który skrapla się przy odpowiednim ciśnieniu i temperaturze. Aby uzyskać ciepło w tym procesie, pobiera się je z tzw. dolnego źródła (może nim być powietrze, grunt oraz zbiornik wodny), który może znajdować się na powierzchni ziemi lub pod nią. Gmina Darłowo w latach 2018 – 2021 dotowała budowę 7 pomp ciepła.

Możliwość pozyskiwania energii odnawialnej stwarza również energetyka wodna. Elektrownie wodne są dość tanim źródłem energii i mogą szybko zmieniać generowaną moc w zależności od zapotrzebowania. Ich wadą jest ograniczona liczba lokalizacji, w których można je budować oraz wysoki koszt budowy. Powodowane są jednak znaczne zmiany w środowisku poprzez zahamowanie naturalnego biegu rzeki i tworzenie zbiorników retencyjnych.

Zgodnie z definicją zawartą w Ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii biomasa to ulegająca biodegradacji część produktów, odpadów lub pozostałości pochodzenia biologicznego z rolnictwa, w tym substancje roślinne i zwierzęce, leśnictwa i związanych z nimi przemysłu, w tym rybołówstwa i akwakultury, przetworzoną biomasę, w szczególności w postaci brykietu, peletu, torfikatu i biowęgla, a także ulegającą biodegradacji część odpadów przemysłowych lub komunalnych pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, w tym odpadów z instalacji do przetwarzania odpadów oraz odpadów z uzdatniania wody i oczyszczania ścieków, w szczególności osadów ściekowych, zgodnie z przepisami o odpadach w zakresie kwalifikowania części energii odzyskanej z termicznego przekształcania odpadów. Gmina Darłowo posiada znaczny potencjał rozwoju energetyki odnawialnej opartej o biomasę z uwagi na rolniczy charakter. Gmina wspiera również mieszkańców w tym zakresie dotując w latach 2019-2020 3 kotły na biomasę.

Uchwałą nr II.15.2018 Rada Gminy Darłowo przyjęła aktualizację „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo na lata 2012-2027”, która zwiera :

- ocenę stanu aktualnego i przewidywanych zmian zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe;
- przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych;
- możliwości wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii, z uwzględnieniem energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w odnawialnych źródłach energii, energii elektrycznej i ciepła użytkowego wytwarzanych w kogeneracji oraz zagospodarowania ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych;
- możliwości stosowania środków poprawy efektywności energetycznej w rozumieniu art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej;
- zakres współpracy z innymi gminami.

Obiektów wykorzystujących odnawialne źródła energii powinno stopniowo przybywać, pod warunkiem, że instalacje wykorzystujące OZE będą bardziej dostępne, a ich ceny zaczną spadać lub dostępne będzie dofinansowanie do JST na tego typu zadania. **Największe przyrosty mogą wystąpić w wykorzystaniu paneli fotowoltaicznych i pomp ciepła. Istotną rolę w propagowaniu energetyki odnawialnej pełnić powinien Urząd Gminy Darłowo. Dotyczy to w szczególności instalacji OZE w gminnych obiektach użyteczności publicznej.**

3.1.6. Analiza SWOT – ochrona klimatu i powietrza atmosferycznego

W formie tabelarycznej przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego.

Tabela 10. Analiza SWOT – ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– brak uciążliwego dla środowiska przemysłu, – rozwijająca się sieć gazowa, – systematyczna modernizacja i remonty nawierzchni dróg, mały tranzyt, – systematyczne przeprowadzanie działań termomodernizacyjnych, – edukacja ekologiczna z zakresu OZE, – sprzyjające warunki do tworzenia farm wiatrowych, – czynniki jakości powietrza, – korzystne warunki klimatyczne dla rozwoju indywidualnych instalacji OZE.	– ograniczone środki finansowe na wymianę pieców, – brak systemu ciepłowniczego, dominacja indywidualnych źródeł ogrzewania, – ograniczone możliwości (techniczne i finansowe) na podłączenie do sieci gazowej, – występowanie przekroczeń stężeń benzo(a)pirenu i ozonu przekraczających wartości dopuszczalne dla strefy zachodniopomorskiej, – niska efektywność energetyczna starszych budynków mieszkalnych.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	– możliwości wsparcia przez państwo i UE inwestycji związanych z OZE, termomodernizacją, rozwojem infrastruktury, – wymagania UE dotyczące efektywności energetycznej, redukcji emisji oraz wzrostu wykorzystania OZE, – rozwój technologii energooszczędnych oraz ich coraz większa dostępność, – perspektywa rozbudowy sieci gazowej, – promowanie roli środków transportu przyjaznych środowisku: rower (krótkie dystanse) i transport zbiorowy (długie).	– brak kompromisu w skali globalnej co do porozumienia w celu redukcji emisji CO₂ oraz porozumienia w sprawie polityki klimatycznej UE, – brak systemowego wsparcia w zakresie rozwoju systemu ciepłowniczego dla gmin wiejskich z rozproszonym budownictwem, – wysoki koszt inwestycji w OZE, – rosnąca liczba pojazdów na drogach, – niewystarczające regulacje prawne w zakresie kontrolowania osób fizycznych, użytkujących urządzenia do spalania paliw stałych, przez Wójta Gminy Darłowo i Policji.

Źródło: opracowanie własne

3.1.7. Zagadnienia horyzontalne – ochrona klimatu i powietrza atmosferycznego

I – Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza będą miały różnorodny wpływ na całą działalność przemysłową, ale głównie należy zwrócić uwagę na sektor energetyczny, uwzględniając w szczególności prognozowane wahanie średniej temperatury. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii. Należy zatem postawić w przyszłości w szczególności na rozwijanie alternatywnych możliwości produkcji energii na poziomie lokalnym, szczególnie na potrzeby

ogrzewania i klimatyzacji na terenach o mniejszej gęstości zaludnienia, a w tym na wykorzystanie odnawialnych źródeł energii: słonecznej, wiatrowej i biomasy oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich.

II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Awarie mają miejsce w zakładach przemysłowych, w sieciach gospodarki komunalnej, urządzeniach rurociągów przesyłowych paliw gazowych i paliw ciekłych, w ciągu linii energetycznych, a także na szlakach transportowych. Dotyczą m.in. urządzeń technicznych i są konsekwencją niedopatrzenia lub niewłaściwej ich obsługi, eksploatacji i konserwacji. Przyczyną awarii mogą być też inne czynniki, np. naturalne zużycie materiału, ukryte wady. Postęp techniczny w takich dziedzinach gospodarki, jak energetyka, przemysł czy motoryzacja doprowadził do zwiększonego gromadzenia, stosowania w procesie produkcyjnym i przewożenia materiałów toksycznych, zapalających i wybuchowych. Awaria instalacji przemysłowej lub zbiornika, w którym przechowuje się lub przewozi toksyczne środki, po przedostaniu się do atmosfery może doprowadzić do skażenia terenu. W wyniku awarii urządzeń bądź lekkomyślności ludzkiej bardzo często dochodzi do wybuchu gazu. Szczególnie groźne i częste są katastrofy środków transportu. Celowe jest tu podjęcie działań zmniejszających liczbę awarii i ułatwiających ich usuwanie, tj.:

- zobligowanie operatora systemu przesyłowego (oraz operatorów systemów dystrybucyjnych) do wprowadzenia technologii i procedur odladzania linii napowietrznych,
- stopniowa wymiana linii napowietrznych na kablowe (szczególnie linii niskiego napięcia),
- likwidacja barier w dostępie ekip remontowych do sieci przesyłowych w przypadku konieczności usunięcia awarii,
- zapewnienie awaryjnych źródeł energii oraz przesyłu w przypadkach, w których zastosowanie podstawowych źródeł nie będzie możliwe,
- wyposażenie służb ratowniczych w odpowiedni sprzęt i zapewnienie szkoleń.

III – Działania edukacyjne

Niezbędnym staje się organizowanie szkoleń w celu edukacji i zwiększania świadomości mieszkańców w zakresie: zmian klimatu i sposobów minimalizowania ich skutków oraz metod zapobiegania i ograniczania ich skutków dla mieszkańców terenów zagrożonych ociepleniem klimatu, suszami, powodzią, osuwiskami i silnymi wiatrami. Należy wykorzystać zaangażowanie szkół i kształtowanie świadomości ekologicznej najmłodszych.

IV – Monitoring środowiska

W ramach funkcjonowania Systemu Oceny Jakości Powietrza wykonywane są opracowania, dotyczące każdej strefy województwa. Należy do nich Roczna Ocena Jakości Powietrza - wykonywana jest corocznie, dzięki której dokonuje się oceny poziomu substancji w powietrzu w każdej strefie pod kątem dotrzymania poziomów dopuszczalnych oraz wskazuje strefy wymagające tworzenia Programów Ochrony Powietrza. Ocena ta ma na celu pomoc w osiągnięciu w danej strefie wymaganych standardów jakości powietrza. Główny Inspektor Ochrony Środowiska co roku dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w poszczególnych strefach.

3.2. ZAGROŻENIA HAŁASEM

Zagrożenie hałasem i wibracjami charakteryzuje się mnogością źródeł i powszechnością występowania. Najbardziej uciążliwymi emitorami hałasu i wibracji, mającymi zasadniczy wpływ na klimat akustyczny środowiska, są: trasy komunikacyjne (pojazdy samochodowe, ciężarowe, motocykle), place budowy, miejsca publiczne, rolnicze użytkowanie pojazdów i urządzeń, zakłady produkcyjne i przetwórcze, warsztaty naprawcze, urządzenia chłodnicze (zewnętrzne).

Hałas jest obecnie traktowany jako jeden z czynników zanieczyszczających środowisko. Do oceny akustycznej środowiska stosuje się poziom równoważny dźwięku (LAeq), który jest uśrednionym poziomem dźwięku w funkcji czasu. Poziom ten mierzony jest w decybelach. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku uzależnione są od źródła hałasu, pory dnia oraz przeznaczenia terenu.

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku stosuje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112).

Hałas komunikacyjny

Najczęściej spotykanym rodzajem hałasu jest hałas drogowy, który z uwagi na powszechność i gęstość występowania dróg charakteryzuje się procentowo największym zasięgiem oddziaływania i stanowi główne zagrożenie na terenach zurbanizowanych. Do głównych przyczyn narażenia na ponadnormatywny hałas w otoczeniu dróg należą:

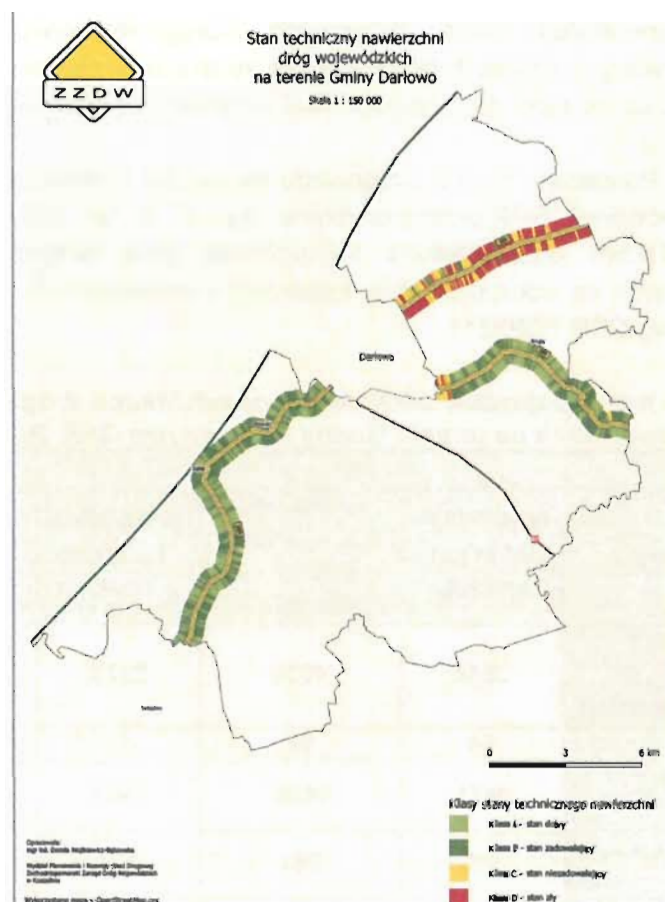
- duże natężenia ruchu pojazdów,
- duże udziały pojazdów ciężarowych w ruchu,
- duże prędkości pojazdów,
- zły stan techniczny pojazdów,
- rodzaj i stan techniczny nawierzchni drogowych,
- nieefektywna urbanistyka i brak jednoznacznych zapisów w przepisach dotyczących planowania przestrzennego uwzględniających kryterium hałasu.

W Gminie Darłowo nie występują autostrady ani drogi ekspresowe. Największy ruch kumuluje się na drodze krajowej nr 37. Trasa ta łączy centrum Darłowa z drogą DK6 w okolicy Karwic. Długość drogi w granicach gminy wynosi 11,262 km. Ogólna ocena stanu technicznego drogi wskazuje, że w 91,1 % droga ma stan pożądany, natomiast ostrzegawczy w 8,9 % (skala GDDKiA: pożądany – ostrzegawczy - krytyczny). GDDKiA Oddział Szczecin informuje, że nie planuje podejmowania działań proekologicznych na przedmiotowym odcinku drogi.

Regionalną obsługę komunikacyjną zapewniają drogi wojewódzkie o numerach: 203 i 205 administrowane przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie.

Stan dróg wojewódzkich zgodnie z oceną ZDW w Koszalinie jest w większości dobry (70,1%), zadawalający w 5,6 %, niezadawalający w 7,9 %, natomiast zły w 16,4 %. Szczegółowe dane zostały przedstawione w tabeli poniżej.

W 2020 roku zrealizowano inwestycję „Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 205 na odcinku Darłowo-Krupy etap I”, długość wyremontowanego odcinka to 1,7 km. Inwestycja ta wyniosła 995 000 zł.

Ryc. 7. Stan techniczny dróg wojewódzkich na terenie Gminy Darłowo

Źródło: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie

Tabela 11. Długość i stan dróg wojewódzkich na terenie Gminy Darłowo

Numer drogi	km początkowy	km końcowy	długość [km]	klasa stanu technicznego			
				A – stan dobry	B – stan zadowalający	C – stan niezadowalający	D – stan zły
DW 213	15+090	29+199	14,109	93,60	6,4	0,00	0,00
	34+347	42+139	7,792	0,00	4,75	29,12	66,13
DW 205	6+700	16+136	9,436	92,80	5,10	2,10	0,00
suma			31,337	70,10	5,60	7,90	16,40

Źródło: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie

Połączenia lokalne realizowane są na drogach powiatowych i gminnych o różnej nawierzchni.

Na drogach powiatowych i gminnych nie prowadzi się pomiarów natężenia ruchu, a modernizacja prowadzona jest w miarę potrzeb oraz możliwości finansowych.

Ze względu na fakt, że na terenie Gminy Darłowo w latach 2018-2021 Główny Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie nie prowadzili pomiarów monitoringowych hałasu komunikacyjnego nie można przedstawić takich wyników.

Wobec braku pomiarów hałasu odniesiono się do natężenia ruchu pojazdów, które jest głównym generatorem hałasu drogowego. Dlatego ma największy wpływ na jego poziom. Obserwowany w ostatnich latach bardzo dynamiczny przyrost liczby pojazdów oraz wzrost ich natężenia na sieci dróg spowodował przyrost powierzchni terenów zagrożonych hałasem drogowym.

Głównymi Pomiarami Ruchu Drogowego na terenie Gminy Darłowo objęte są drogi krajowe i wojewódzkie. GPR przeprowadzane są co 5 lat (ostatnie przeprowadzone w 2020/21 r.). W tabeli przedstawiono szczegółowe dane dotyczące natężenia ruchu pojazdów silnikowych na odcinkach dróg krajowych i wojewódzkich przebiegających przez Gminę Darłowo (wg GPR 2020/21).

Tabela 12. Natężenie ruchu pojazdów silnikowych na odcinkach dróg krajowych i wojewódzkich na terenie Gminy Darłowo (wg GPR 2020/21 r.)

Numer drogi	DW 203		DW 205	DK 37	
Odcinek pomiarowy	IWIĘCINO - DARŁOWO /DW205/	DARŁOWO /UL. MORSKA (DW205)/ - GR. WOJ.	DARŁOWO - SŁAWNO /DK6/	DARŁOWO /PRZEJŚCIE: UL. LEŚNA (DW205)	DARŁOWO /DW205/ - KARWICE /DK6/
Średni dobowy ruch pojazdów silnikowych ogółem (pojazdów na dobę)	3944	4030	2178	4985	2646
Motocykle	54	52	17	75	11
Samochody osobowe, mikrobusy	3471	3606	1981	4365	2160
Lekkie samochody ciężarowe (dostawcze)	325	261	123	424	266
Samochody ciężarowe bez przyczepy	37	49	20	56	66
Samochody ciężarowe z przyczepą	19	16	15	37	125
Autobusy	35	34	13	18	11
Ciągniki rolnicze	3	12	9	10	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników GPR 2020

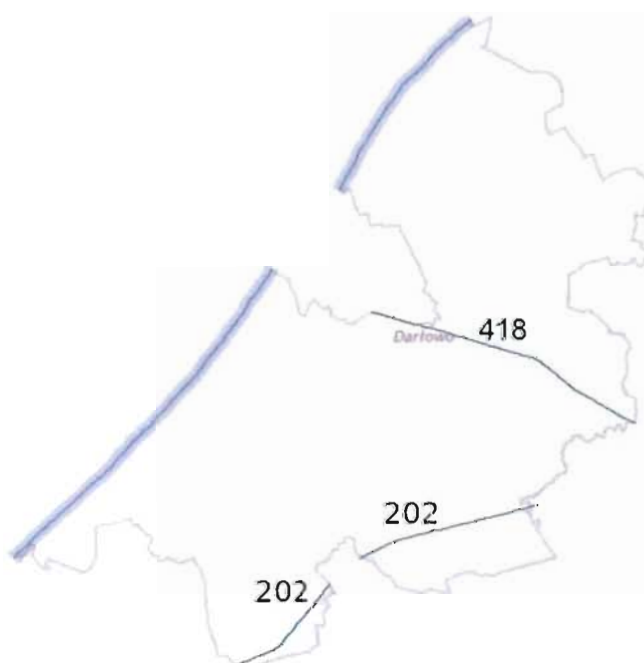
Na podsumowanie przedstawiono rycinę obrazującą średni dobowy ruch pojazdów w części województwa zachodniopomorskiego. Umożliwiła to porównanie natężenia ruchu pojazdów na terenie Gminy Darłowo w stosunku do innych dróg w regionie. Liczby wskazują średni dobowy ruch pojazdów na konkretnych odcinkach dróg krajowych i wojewódzkich.

Ryc. 8. Średni dobowy ruch pojazdów na drogach krajowych i wojewódzkich w części województwa zachodniopomorskiego wg GPR 2020

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad

Przez teren Gminy Darłowo przebiegają dwie linie kolejowe, Linia 202 Gdańsk Główny – Stargard znaczenia państwowego oraz linia 418 znaczenia miejscowego Sławno – Drawno. Na terenie gminy istnieją trzy punkty eksploatowane w ruchu pasażerskim „Wiekowo”, „Sińczycza” oraz „Nowy Jarosław”.

Ryc. 9. Linie kolejowe na terenie Gminy Darłowo

Źródło: <http://mapa.plk-sa.pl/>

Ponadto na opisywanym terenie działa „Kaszubsko - Darłowska” Baza Lotnictwa Morskiego w Siemirowicach i Darłowie, które również może powodować hałas. Hałas lotniczy charakteryzuje się wysokim zakresem częstotliwości i poziomem ciśnienia akustycznego, a w trakcie przekroczenia przez lecący samolot prędkości dźwięku, powstaniem fali uderzeniowej (udaru dźwiękowego), który może być słyszalny w odległości 50 km z którejkolwiek strony trasy przelotu (Dworak, 2005).

Ryc. 10. Położenie "Kaszubsko - Darłowskiej" Bazy Lotnictwa Morskiego w Siemirowicach i Darłowie

Źródło: <https://sip.gison.pl/darlowoqgina>

Na terenie gminy działają autobusy dowożące uczniów do szkół na terenie gminy. Ważnym komponentem infrastruktury służącym zmniejszeniu hałasu są drogi rowerowe, które będą m.in. wzdłuż dróg powiatowych. Według danych GUS na koniec 2020 r. łączna długość ścieżek rowerowych wyniosła 16,9 km.

Hałas przemysłowy

Na terenie Gminy Darłowo, nie ma szczególnie uciążliwych zakładów gospodarczych. Dominują małe i średnie zakłady produkcyjno – usługowe, których wpływ na klimat akustyczny ograniczony jest do obszaru prowadzenia działalności.

Należy jednak stwierdzić, że w przypadku stwierdzenia przez właściwy organ ochrony środowiska, na podstawie pomiarów własnych, pomiarów dokonanych przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska lub pomiarów podmiotu obowiązującego do ich prowadzenia, że poza zakładem, w wyniku jego działalności, przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu, organ ten wydaje decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu.

Wszczęcie z urzędu postępowania w sprawie wydania decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu może zainicjować pismo informujące o potencjalnej możliwości przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Hałas komunalny i rolniczy

Spośród źródeł hałasu komunalnego najistotniejsze znaczenie ma hałas towarzyszący obiektom, rekreacji, rozrywki i sportu. Z ich działalnością związany jest dyskomfort akustyczny.

Obszary rolnicze występują na terenie Gminy Darłowo dlatego hałas emitowany przez maszyny rolnicze jest szkodliwym czynnikiem środowiskowym. W związku z tym część mieszkańców opisywanego obszaru może być narażona na hałas pochodzenia rolniczego. Spośród maszyn stosowanych w rolnictwie, generujących hałas, największe zagrożenie dla narządu słuchu stwarzają ciągniki rolnicze, kombajny zbożowe oraz maszyny warsztatowo-budowlane. Opisywany hałas ma jednak znaczenie lokalne i występujące jedynie czasowo w trakcie wykonywania prac w rolnictwie.

3.2.1. Analiza SWOT – zagrożenia hałasem

W tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem.

Tabela 13. Analiza SWOT – zagrożenia hałasem

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– brak uciążliwego przemysłu, – funkcjonowanie zbiorowej komunikacji kolejowej i samochodowej, – modernizacja dróg w miarę możliwości, – uwzględnianie w mpzp zapisów dotyczących ochrony akustycznej obszaru.	– dominacja transportu indywidualnego (własny samochód), – duże natężenie ruchu pojazdów (tranzyt), – niewystarczająco rozwinięta sieć dróg rowerowych.
Czynniki zewnętrzne	Szanse	Zagrożenia
	– upowszechnianie idei „ecodrivingu” – położenie nacisku na rozwój infrastruktury rowerowej, węzłów przesiadkowych, korzystanie z komunikacji zbiorowej, – wspólne dojazdy do pracy, – produkcja cichszych samochodów, technologie redukujące hałas.	– wysokie koszty rozbudowy transportu przyjaznego środowisku naturalnemu, – stosowanie samochodu osobowego jako podstawowego środka transportu, – brak funduszy na inwestycje zmierzające do poprawy stanu środowiska akustycznego.

Źródło: opracowanie własne

3.2.2. Zagadnienia horyzontalne - zagrożenie hałasem

I – Adaptacja do zmian klimatu

Adaptacja przestrzeni do warunków dużego wzrostu temperatury i jej wpływu na hałas to jedno z wyzwań współczesnej gospodarki przestrzennej. Wysoka temperatura generuje rozwój i zwiększenie ilości urządzeń mających na celu minimalizację zagrożeń termicznych, czyli urządzeń klimatyzacyjnych i chłodniczych co w zwartej zabudowie może generować nadmierną emisję hałasu.

II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Hałas nie tylko może wywierać niekorzystny wpływ na zdrowie człowieka, ale również zwierząt ograniczając coraz bardziej ich przestrzeń życiową. Szkodliwość hałasu zależy nie tylko od jego natężenia ale także od częstości występowania, charakteru oddziaływania (ciągły, przerywany) i długotrwałości działania.

W związku ze wzrostem negatywnych czynników należy przewidzieć podjęcie działań zmierzających do ograniczenia emisji hałasu, a w tym dalszej poprawy stanu dróg, w uzasadnionych przypadkach wprowadzania ograniczeń prędkości i wagi pojazdów na obszarach zabudowanych oraz remontów dróg, budowy obwodnic, czy też nasadzenia drzew i krzewów jako zieleni izolacyjnej.

III – Działania edukacyjne

Poważnym, choć na co dzień rzadko dostrzeganym zagrożeniem dla środowiska i życia człowieka jest emisja hałasu. Niezbędnym staje się organizowanie szkoleń w celu edukacji i zwiększania świadomości mieszkańców, a szczególnie młodzieży szkolnej w zakresie oddziaływania hałasu na człowieka i zwierzęta, a także w jaki sposób ograniczyć skutki nadmiernego oddziaływania hałasu na mieszkańców terenów zagrożonych hałasem.

IV – Monitoring środowiska

Na terenie województwa oceny stanu akustycznego środowiska dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska. GIOŚ prowadzi rejestr zawierający informacje o stanie akustycznym środowiska na podstawie pomiarów, badań i analiz wykonywanych w ramach państwowego monitoringu środowiska. Konieczne jest szczegółowe wykonywanie badań monitoringowych.

3.3. POLA ELEKTROENERGETYCZNE

3.3.1. Infrastruktura elektroenergetyczna

Operatorem sieci elektroenergetycznej na terenie Gminy Darłowo jest Energa Operator.

Na terenie gminy Energa Operator posiada linie elektromagnetyczne o napięciu 110 kV, 15 kV, 0,4 kV oraz stacje transformatorowe 15/0,4 kV, które obsługiwane są przez Rejon Dystrybucji w Koszalinie. Teren Gminy Darłowo zasilany jest z Głównego Punktu

Zasilania o nazwie GPZ Darłowo, który zlokalizowany jest w miejscowości Darłowo, którego stan jest dobry. Ogólny stan sieci elektroenergetycznej również uznawany jest jako dobry.

Na terenie gminy występują następujące rodzaje i długości linii elektromagnetycznych:

- linie napowietrzne WN – 21,160 km;
- linie napowietrzne SN – 144,442 km;
- linie kablowe SN – 48,506 km;
- linie napowietrzne nN – 148,108m;
- linie kablowe nN – 106,303 km.

Energa Operator w celu ograniczenia promieniowania PEM modernizuje linie energetyczne 110 kV oraz Główne Punkty Zasilania, zmniejszając w ten sposób oddziaływania PEM. Po modernizacjach przeprowadzane są pomiary pól elektromagnetycznych, przeprowadzane przez certyfikowane ośrodki.

3.3.2. Stacje nadawcze łączności bezprzewodowej

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego są również stacje bazowe łączności bezprzewodowej. Na terenie Gminy występują lokalizacje masztów telefonii komórkowej:

- Dąbki, dach Ośrodka Wypoczynkowego Duet;
- Dąbki ul. Wydmowa 9 - dach Sanatorium Dukat;
- Dąbki, przy ulicy Turystycznej ;
- Słowino;
- Stary Jarosław, własna wieża;
- Barzowice, Zachodniopomorskie maszt Emitel - Radiokomunikacyjny Ośrodek Nadawczy;
- Barzowice, własna wieża;
- dwa maszty w miejscowości Wicie.

Pozostałe maszty leżą w sąsiednich gminach, z największym nagromadzeniem w Darłowie.

Należy stwierdzić, że stacje nadawcze telefonii komórkowej zlokalizowane na odpowiedniej wysokości i prawidłowo ustawione nie stanowią zagrożenia dla ludzi.

3.3.3. Monitoring pól elektromagnetycznych

Najpowszechniej występującymi instalacjami będącymi źródłami pól elektromagnetycznych, które mają istotny wpływ na ogólny poziom pól w środowisku są linie elektroenergetyczne oraz instalacje radiokomunikacyjne, takie jak stacje bazowe telefonii komórkowej oraz stacje radiowe i telewizyjne.

Wpływ pola elektromagnetycznego na człowieka i środowisko uzależniony jest od wielkości natężenia (lub gęstości mocy) oraz częstotliwości drgań. Dlatego wartość poziomów dopuszczalnych jest określana w pasmach częstotliwości. Ochrona przed nim polega zaś głównie na lokalizowaniu obiektów emitujących pola elektromagnetyczne

na odpowiedniej wysokości oraz zapewnieniu odpowiedniej odległości od zabudowań mieszkalnych.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi badania natężenia promieniowania elektromagnetycznego. W latach 2018-2020 nie prowadzono badań natężenia promieniowania elektromagnetycznego w Gminie Darłowo. Wartości zmierzone w gminach sąsiednich nie zagrażają zdrowiu mieszkańców, gdyż nie przekraczały dopuszczalnych norm, które przed zmianą przepisów ustanowiono na poziomie 7 V/m. Obecnie obowiązujące poziomy dopuszczalne, według Rozporządzenia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, wynoszą dla wysokich częstotliwości od 28 V/m do 61 V/m.

Rosnące zapotrzebowanie na usługi telekomunikacyjne pobudza rozwój nowych technologii obsługi połączeń. Wprowadzenie każdej kolejnej generacji technologii mobilnej wiązało się ze wzrostem szybkości transmisji danych o rzędy wielkości, poprawą jakości połączeń oraz pojawieniem się nowych funkcjonalności. Aktualnie wykorzystywana technologia 4G funkcjonuje na świecie od 2009 r.

Sieć 5G umożliwi szereg nowych usług. Nowa technologia korzystać będzie z pasm niskich, średnich i wysokich częstotliwości, z których wszystkie mają swoje zalety i ograniczenia. Upowszechnienie sieci 5G wymaga przygotowania infrastruktury antenowej i wdrożenia nowych rozwiązań technologicznych. Więcej anten i większa liczba komórek oznacza, że moc niezbędna do nadawania sygnałów będzie odpowiednio mniejsza, również w przypadku urządzeń końcowych, np. smartfonów. Technologia 5G znajdzie szerokie zastosowania w wielu obszarach gospodarki: przemyśle czwartej generacji, nowoczesnym rolnictwie i sektorach usługowych.

W Polsce dopuszczalne poziomy pola elektromagnetycznego zostały zharmonizowane z Zaleceniem Rady z dnia 1 stycznia 2020 r. Aktem prawnym regulującym tę kwestię jest rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Jest to kolejny krok aby zapewnić w Polsce takie same warunki świadczenia usług mobilnych jak w większości państw europejskich. W związku ze zmianami w dopuszczalnych poziomach PEM konieczna była również zmiana metodyk pomiarowych, adekwatnych również do zmieniającej się technologii. Metody pomiarów PEM określa rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Obszerną bazą dotyczącą urządzeń emitujących PEM jest Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Komunikacji Elektronicznej dostępny pod adresem bip.uke.gov.pl.

Prezes UKE realizując ustawowe obowiązki określone w ustawie Prawo telekomunikacyjne, zamieszcza na stronie podmiotowej BIP UKE <http://bip.uke.gov.pl/> informację o dokonaniu rezerwacji częstotliwości, na rzecz podmiotu, dla którego dokonano tejże rezerwacji częstotliwości, zakres częstotliwości objętych rezerwacją oraz okres, na jaki została udzielona rezerwacja.

Wykaz rezerwacji i pozwoleń radiowych dla każdej ze służb radiokomunikacyjnych zamieszczony jest na stronie pod adresem <http://bip.uke.gov.pl/pozwolenia-radiowe/wykaz-pozwolen-radiowych> oraz <http://bip.uke.gov.pl/pozwolenia-radiowe/rejestr-urzaden> i stanowi wyczerpujące źródło informacji, do ujęcia kwestii zagrożeń polem elektromagnetycznym na terenie Gminy Darłowo.

Więcej informacji dotyczącej pól elektromagnetycznych można znaleźć między innymi w książce "Pole elektromagnetyczne a człowiek. O fizyce, biologii, medycynie, normach i sieci 5G", która została opracowana przez ekspertów Instytutu Łączności, Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego i Ministerstwa Cyfryzacji. Publikacja w przystępny sposób omawia najważniejsze zagadnienia związane z polem elektromagnetycznym o częstotliwościach radiowych. Książka jest podzielona na cztery sekcje. Trzy pierwsze odpowiadają na najczęściej zadawane pytania dotyczące fal elektromagnetycznych. Czym są? Jaki mają wpływ na organizm człowieka? Jak je mierzyć i jakie regulacje ich dotyczą? W czwartej części autorzy wyjaśniają, jaki jest związek pola elektromagnetycznego z telekomunikacją i tłumaczą, czym jest kolejna generacja sieci komórkowych, czyli 5G.

3.3.4. Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji pola elektromagnetyczne.

Tabela 14. Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– lokalizowanie stacji nadawczych telefonii komórkowej w lokalizacjach zapewniających brak wpływu na zdrowie mieszkańców, – bieżąca modernizacja i remonty infrastruktury elektroenergetycznej, – uwzględnianie w planowaniu przestrzennym oddziaływania pól elektromagnetycznych.	– mała liczba punktów monitoringu PEM, – przebieg przesyłowych linii elektroenergetycznych blisko zabudowań mieszkalnych i obecność nadajników telefonii komórkowej (stacji bazowych).
Czynniki zewnętrzne	Szanse	Zagrożenia
	– obowiązkowy monitoring PEM w ramach państwowego monitoringu środowiska, – modernizacja sieci energetycznych przez operatora.	– rozpowszechnienie i rozwój telefonii komórkowej oraz innych technologii emitujących promieniowanie elektromagnetyczne np. WiFi, – rozbudowa mieszkalnictwa wzdłuż linii energetycznych.

Źródło: opracowanie własne

3.3.5. Zagadnienia horyzontalne – pola elektromagnetyczne

I – Adaptacja do zmian klimatu

Występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych, typu huragany czy intensywne burze, może doprowadzić do zwiększenia ryzyka uszkodzenia masztów telefonii komórkowej, linii elektroenergetycznych, a zatem ograniczenia w łączności i w dostarczaniu energii do odbiorców. Zmiany klimatyczne będą miały swoje odzwierciedlenie w konieczności konserwacji infrastruktury mogącej emitować pola elektromagnetyczne i zapewnienia bezpieczeństwa jej funkcjonowania.

II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Najgroźniejszymi typami zanieczyszczeń są jonizujące i niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne. Liczba źródeł pola elektromagnetycznego wzrasta wraz z rosnącym zapotrzebowaniem na energię elektryczną oraz zaawansowaniem technologii bezprzewodowych. Sztuczne pola, generowane przez urządzenia techniczne, mogą znacząco wpływać na biologiczne procesy komunikacji międzykomórkowej oraz na procesy metaboliczne.

III – Działania edukacyjne

Promieniowanie elektromagnetyczne stanowi zagrożenie dla zdrowia. Edukacja powinna polegać na przekazywaniu informacji na temat pola elektromagnetycznego. Głównym celem powinno być szerzenie wiedzy nt. szkodliwych wpływów technologii bezprzewodowych na zdrowie.

Tematyka jest bardzo szeroka, ponadto budzi wiele wątpliwości stąd wszystkie zainteresowane poszerzeniem wiedzy w tym temacie osoby powinny zapoznać się z materiałami opracowanymi np. przez Instytut Łączności działający w ramach Państwowego Instytutu Badawczego <https://pem.itl.waw.pl/artykuly/> oraz <https://pem.itl.waw.pl/raporty/>

Materiały przygotowane przez ekspertów Instytutu są odpowiedzią na wątpliwości związane z nowymi limitami PEM w środowisku i sposobami pomiarów jego natężenia.

Eksperti Instytutu Łączności przygotowali materiały edukacyjne dotyczące obowiązujących od początku 2020 r. nowych limitów PEM, metod pomiarów pól elektromagnetycznych oraz innych zagadnień związanych z PEM, także dotyczących nowej sieci 5G. Przygotowane prezentacje i filmy są skierowane do zwykłego odbiorcy, który szuka w sieci informacji na temat PEM i często trafia przy tym na niesprawdzone lub wprowadzające w błąd informacje. Mają za zadanie w prosty i zrozumiały sposób przekazać wiedzę o tych trudnych zagadnieniach.

Kampania jest przede wszystkim odpowiedzią na pojawiające się w związku ze zmianą limitów PEM pytania i wątpliwości. Materiały pojawiły się na stronach internetowych i na kanale YouTube Instytutu, a informacje o nich będą regularnie publikowane w mediach społecznościowych oraz portalu internetowym.

IV – Monitoring środowiska

Prowadzący instalację oraz użytkownik urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne są zobowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia oraz każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy instalacji lub urządzenia. Monitoring pól elektromagnetycznych prowadzi GIOŚ. W ramach monitoringu Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi okresowe badania kontrolne poziomów pól w środowisku.

3.4. GOSPODAROWANIE WODAMI

W dniu 01.01.2018 r. w życie weszła ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233). Tak zwane „nowe Prawo wodne” zastąpiło obowiązujące Prawo wodne z 2001 r. Jego celem jest pełna implementacja dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu

Europejskiego i Rady ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej.

Ustawa kompleksowo reguluje gospodarowanie wodami, w tym kształtowanie i ochronę zasobów wodnych, zarządzanie nimi oraz korzystanie z wód, sprawy własności wód i gruntów pokrytych wodami, a także zasady gospodarowania tymi składnikami jako majątkiem Skarbu Państwa.

Ustawa wprowadziła zarząd nad wodami w układzie zlewniowym. Utworzyła Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”, które pełni rolę gospodarza na wszystkich wodach publicznych. Pozwala to m.in. na sprawniejsze zarządzanie zasobami wodnymi, a także planowanie inwestycji wieloletnich.

Państwowe Gospodarstwo Wodne przejęło również obowiązki związane z wydawaniem decyzji i orzekaniem w sprawach gospodarki wodnej poprzez wydawanie m.in. pozwoleń wodnoprawnych, co spowodowało znaczne ograniczenie kompetencji organów JST w zakresie gospodarowania wodami.

3.4.1. Wody powierzchniowe

Gmina Darłowo położona jest w obszarze dorzecza Odry, w regionie region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego. Obszarem administruje Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie działający w strukturach Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Do najważniejszych zasobów wód powierzchniowych zalicza się:

- Rzeka Grabowa - liczy 74 km długości, a powierzchnia jej dorzecza wynosi 536 km². Stanowi lewy i największy dopływ Wieprzy, wpadając do niej poza granicami gminy w pobliżu portu w Darłówku. W rejonie miejscowości Jeżyczek, od głównego koryta rzeczno oddziela się odnoga, rzeka Bukowa, która wpływa po łuku do jeziora Bukowo koło miejscowości Bukowo. Swój początek bierze na Pojezierzu Bytowskim, na północ od jeziora Bobięcińskiego, a wypływa z jeziora Łączno;
- Rzeka Główniczka. tzw. Główny Rów – zasila wody jeziora Wicko. Elementy jej zlewni występują w północnej części gminy. Przepływa ona przez gminę środkiem szerokiej mozaiki łąkowej z zadrzewieniami w sposób łagodny do wybrzeża. Zlewnia tej rzeczki posiada połączenie ze zlewnią jeziora Kopań. W zlewni tego jeziora znajduje się także Świdnik, którego jedna z gałęzi wypływa spod Barzowic.
- Rzeka Wieprza - liczy 140 km całkowitej długości. Jej źródła znajdują się w okolicy Masłowic Tucholskich na Pojezierzu Bytowskim. Powierzchnia jej dorzecza wynosi 2170,9 km², zaś spadek to 2,2 %. Na odcinku Gminy Darłowo nurt Wieprzy silnie meandruje, miejscami w kilkumetrowych wąwozach;
- Martwa Woda to struga posiadająca bardzo niewielką zlewnię utworzoną z kanałów melioracyjnych istniejących pod Bobolinem. Jest ona ściśle powiązana ze zlewnią rzeki Grabowej i jeziorem Bukowo. Struga zbiera wody z całego polderu Martwa Woda – terenów na południe od wsi Żukowo Morskie. Martwa Woda ma swoje ujście na zachód od tej miejscowości. Jest ona w większości roku zasypane piaskiem.
- Jezioro Bukowo jest dawną zatoką morską powstałą w płytkim obniżeniu równin nadmorskich odciętą Mierzeją Bukowską od wód morskich. Powierzchnia

zwierciadła wody według różnych źródeł wynosi od 1644,0 ha do 1747,4 ha. Zwierciadło wody położone jest na wysokości 0,2 m n.p.m. lub 0,1 m n.p.m. Średnia głębokość jeziora wynosi 1,8 m, natomiast głębokość maksymalna 2,8 m. Jezioro otoczone jest terenami łąkowymi, nierzadko podmokłymi, lasami, gruntami ornymi, a przy jego linii brzegowej zlokalizowane są miejscowości Dąbki i Bukowo Morskie, pełniące funkcję zaplecza turystycznego;

- Jezioro Kopań potocznie zwane Witowskim to także dawna zatoka morska, utworzona w płytkim obniżeniu równin nadmorskich odciętych mierzeją od morza. W bezpośrednim otoczeniu jeziora przeważają grunty orne, które stanowią 70 % powierzchni zlewni. Udział lasów wynosi tylko ok. 3 %, a 27 % zajmują łąki i mokradła. Jest ono bogate w ryby i stanowi lęgowisko i ostoję dla licznych gatunków ptactwa. Brzegi jeziora nie zostały zagospodarowane rekreacyjnie ze względu na bardzo niekorzystne warunki terenowe (mokradła, tereny bagienne). Powierzchnia zwierciadła wody waha się od 786,5 ha do 789,7 ha i położone jest na wysokości 0,1 m n.p.m. Średnia głębokość jeziora wynosi 1,9 m, natomiast głębokość maksymalna 3,9 m.

Biorąc pod uwagę podział na JCWP Gmina Darłowo położona jest w obrębie 16 zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Rzek (JCWP¹). oraz jednej JCWP przybrzeżnej Sarbinowo - Dziwną – 3 (PLCWIIIWB7). Należy jednak zauważyć, że faktycznie na opisywanym terenie przepływa tylko część wymienionych JCWP rzecznych, natomiast pozostałe JCWP zajmują część terenu Gminy Darłowo, jednak cieką płyną w gminach sąsiednich.

JCWP przybrzeżna obejmuje pas wód przybrzeżnych w odległości 1 mili morskiej od brzegu pomiędzy Sarbinowem i Jarosławcem. Na stan wód wpływają zanieczyszczenia odprowadzane wodami rzeczными Wieprzy oraz mniejszych rzek Przymorza. Do intensywnie odwiedzanych miejscowości turystycznych należą Sarbinowo, Mielno i Darłowo. W sezonie letnim wzdłuż wybrzeża organizowane są kąpieliska morskie. Obszar JCWP pokrywa się z obszarami specjalnej ochrony siedlisk w ramach sieci Natura 2000 – Przybrzeżne Wody Bałtyku (PLB990002) i Zatoka Pomorska (PLB990003). Na podstawie badań prowadzonych w okresie od lutego do grudnia 2019 roku w ramach monitoringu operacyjnego i badawczego w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym Jarosławiec-Sarbinowo-6 oraz na stanowisku pomiarowym Jarosławiec-Sarbinowo-7 stan ekologiczny oraz stan wód JCWP Jarosławiec-Sarbinowo ocenione zostały jako złe.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry zawiera informacje czy dana zlewnia jest zagrożona lub nie osiągnięciem celów środowiskowych oraz jaki jest jej stan. Plasuje się to następująco:

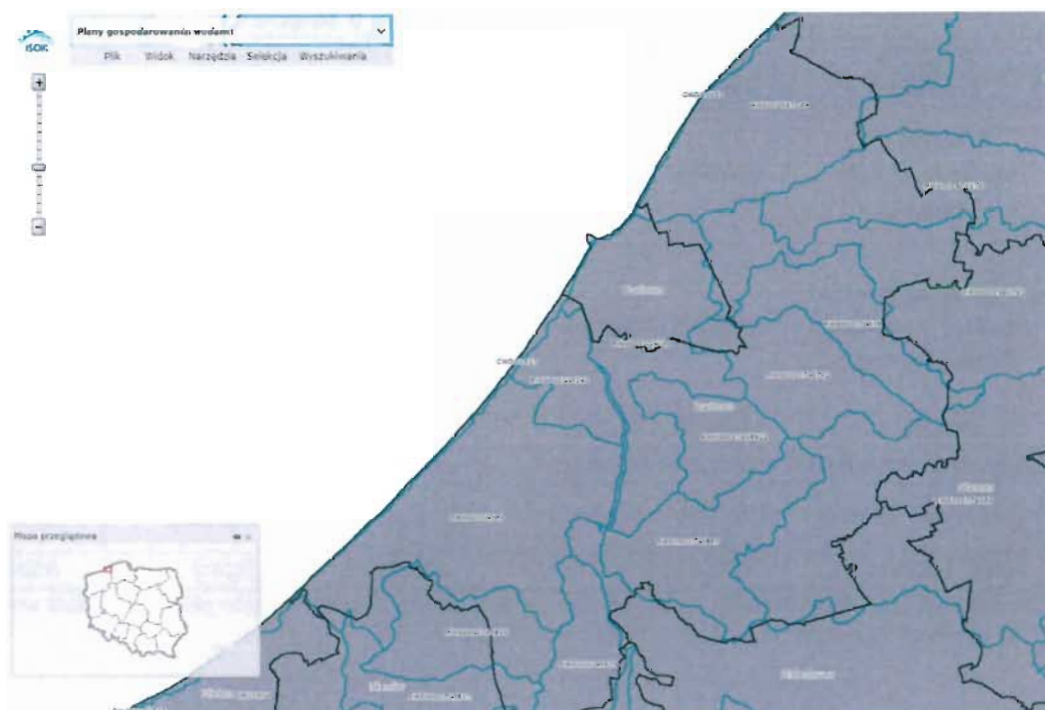
Tabela 15. Wykaz Jednolitych Części Wód Powierzchniowych rzecznych i jeziornych występujących na terenie Gminy Darłowo

Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Stan wód	Ocena zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych
Jednolite Części Wód Powierzchniowych - rzeczne				
1.	Kanał Szczuczy	RW600004589	dobry	niezagrożona
2.	Rów Wiekowski	RW6000046876	dobry	niezagrożona

¹ JCWP - oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych

Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Stan wód	Ocena zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych
3.	Głównica z jeziorami Kopań i Wicko	RW6000047149	zły	zagrożona
4.	Moszczenica	RW6000174669	zły	zagrożona
5.	Stobnica	RW6000174676	dobry	niezagrożona
6.	Krupianka	RW6000174678	dobry	niezagrożona
7.	Martwa Woda	RW6000224592	dobry	niezagrożona
8.	Wieprza od Łąkawicy do ujścia	RW6000224699	zły	zagrożona
9.	Iwięcinka	RW60001745814	zły	zagrożona
10.	Łąkawica	RW60001746792	zły	zagrożona
11.	Wieprza od Moszczenicy do Łąkawicy	RW60001946791	zły	zagrożona
12.	Grabowa od Wielinki do dopł. z polderu Rusko-Darłowo	RW60002446891	zły	zagrożona
13.	Dąbrowa	RW60001746889	dobry	niezagrożona
14.	Dopływ z Domosławic ²	RW600017468922	zły	zagrożona
15.	Klasztorna i Świdnik	RW6000174714149	zły	zagrożona
16.	Dopł. z Święcina	RW60001745812	zły	zagrożona

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2016 r. poz. 1967)

Ryc. 11. Granice zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Rzek

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzqw/?qpmmap=qpPGW

² Nazwa z Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Domosławice znajdują się w innym województwie, wg poprawnego podziału administracyjnego nazwa tej JCWP powinna posiadać nazwę „Dopływ z Domosławic”

W Planie określono cele środowiskowe przewidziane dla tych JCWP. W formie tabelarycznej przedstawiono wszystkie dane.

Celem JCWP przybrzeżnej Sarbinowo - Dziwną – 3 (PLCWIIIWB7) jest dobry stan ekologiczny i chemiczny.

Tabela 16. Wykaz celów środowiskowych dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych rzecznych na terenie Gminy Darłowo

Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Cele środowiskowe	
			Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny
1.	Kanał Szczuczy	RW600004589	dobry potencjał ekologiczny	dobry
2.	Rów Wiekowski	RW6000046876	dobry potencjał ekologiczny	dobry
3.	Głównica z jeziorami Kopań i Wicko	RW6000047149	dobry stan ekologiczny	dobry
4.	Moszczenica	RW6000174669	dobry stan ekologiczny	dobry
5.	Stobnica	RW6000174676	dobry potencjał ekologiczny	dobry
6.	Krupianka	RW6000174678	dobry potencjał ekologiczny	dobry
7.	Martwa Woda	RW6000224592	dobry stan ekologiczny	dobry
8.	Wieprza od Łąkawicy do ujścia	RW6000224699	dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekup istotnego - Wieprza w obrębie JCWP, wraz z Grabową w obrębie tej JCWP	dobry
9.	Iwięcinka	RW60001745814	dobry stan ekologiczny	dobry
10.	Łąkawica	RW60001746792	dobry stan ekologiczny	dobry
11.	Wieprza od Moszczenicy do Łąkawicy	RW60001946791	dobry stan ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekup istotnego - Wieprza w obrębie JCWP	dobry
12.	Grabowa od Wielinki do dopł. z polderu Rusko-Darłowo	RW60002446891	dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekup istotnego - Grabowa od dopływu z polderu Rusko-Darłowo do ujścia Bielawy	dobry
13.	Dąbrowa	RW60001746889	dobry stan ekologiczny	dobry
14.	Dopływ z Domosłowic	RW600017468922	dobry stan ekologiczny	dobry
15.	Klasztorna i Świdnik	RW6000174714149	dobry potencjał ekologiczny	dobry
16.	Dopł. z Święcina	RW60001745812	dobry stan ekologiczny	dobry

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2016 r. poz. 1967)

3.4.2. Monitoring wód powierzchniowych

Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód, na podstawie wyników Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyniki prezentuje się poprzez ocenę stanu ekologicznego (w przypadku wód, których charakter został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie fizycznych przeobrażeń, będących wynikiem działalności człowieka – poprzez ocenę potencjału ekologicznego), ocenę stanu chemicznego i ocenę stanu JCWP.

Natomiast dane dotyczące oceny stanu wód rzek przedstawiono w formie tabelarycznej. Należy zwrócić uwagę, że punkty pomiarowe mogą być zlokalizowane poza granicami Gminy Darłowo, jednak uwzględniono je, w przypadku gdy Jednolita Część Wód Powierzchniowych obejmuje teren Gminy Darłowo.

W 2020 r. badano JCWP przybrzeżną Sarbinowo - Dziwną – 3 (PLCWIIWB7). Badania Wykazały V klasę elementów biologicznych oraz >II klasę elementów fizykochemicznych

Tabela 17. Klasyfikacja i ocena stanu Jednostek Części Wód Powierzchniowych obejmujących swym zasięgiem zlewni Gminę Darłowo

Lp.	Nazwa JCWP	Nazwa punktu pomiarowo - kontrolnego	Klasa elementów						biologicznych		hydro-morfologicznych		fizykochemicznych		chemiczny		Stan / potencjał ekologiczny		Ocena stanu JCWP	
			rok oceny	klasa	rok oceny	klasa	rok oceny	klasa	rok oceny	klasa	rok oceny	klasa	rok oceny	klasa	rok oceny	klasa	rok oceny	klasa	rok oceny	klasa
1.	Rów Wiekowski	Rów Wiekowski	2020	V	2020	V	2020	II	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2.	Głównica z jeziorami Kopań i Wicko	Głównica ujście do morza (m. Jarosławiec)	2020	IV	2020	I	2020	>II	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
3.	Moszczenica	Moszczenica ujście do Wieprzy (m. Sławno)	2020	III	-	-	2020	II	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
4.	Wieprza od Łąkawicy do ujścia	Wieprza - ujście do morza (m. Darłowo)	2020	III	2020	I	2020	>II	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
5.	Iwęcinka	Iwęcinka uj. do Jez. Bukowo (m. Bielkowo)	2020	IV	2020	III	2020	>II	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
6.	Łąkawica	Łąkawica uj. do Wieprzy	2020	IV	2020	V	2020	>II	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
7.	Wieprza od Moszczenicy do Łąkawicy -	Wieprza - m. Stary Kraków	2020	III	2020	I	2020	II	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
8.	Grabowa od Wielinki do dopt. z polderu Rusko-Darłowo	Grabowa - m. Grabowo	2020	III	2020	III	2020	>II	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
9.	Dąbrowa	Dąbrowa - uj. do Grabowej	2020	IV	2020	I	2020	>II	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
10.	Dopływ z Domołowic	Kanał Domasławicki uj. do Grabowej	2018	I	-	-	2018	>II	-	-	-	-	-	-	-	-	2018	III	2018	zły
11.	Klasztorna i Świdnik	Klasztorna uj. do Jez. Wicko	2019	III	2019	III	2019	>II	-	-	-	-	-	-	-	-	2019	III	2019	zły
12.	Dopt. z Święciana	Kanał Iwęcino uj. do Jez. Bukowo (m. Iwęcino)	2020	IV	2020	IV	2020	>II	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: dane GIOŚ, zastosowano skalę zgodnie z zasadami przewidzianymi poniżej

Zakres danych: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu – tabela, Klasyfikacja wskaźników jakości jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w roku 2020 - tabela

Klasa elementów biologicznych		Stan/potencjał ekologiczny		Klasa elementów fizykochemicznych		Klasa elementów hydromorfologicznych	
stan ekologiczny	potencjał ekologiczny (cw silnie zmienne)	stan ekologiczny	potencjał ekologiczny (cw silnie zmienne)	stan ekologiczny	potencjał ekologiczny (cw silnie zmienne)	stan ekologiczny	potencjał ekologiczny (cw silnie zmienne)
I	b. dobry małym	I	b. dobry małym	I	b. dobry małym	I	b. dobry małym
II	dobry małym	II	dobry małym	II	dobry małym	II	dobry małym
III	umiarkowany małym	III	umiarkowany małym	III	dobry małym	III	dobry małym
IV	słaby małym	IV	słaby małym	IV	PSD	IV	dobry małym
V	zły małym	V	zły małym	V	PSD	V	dobry małym
				Rodzaj JCW			
				naturalna			
				szuczna lub silnie zmodyfikowana			

Stan chemiczny		Klasa elementów hydromorfologicznych	
stan ekologiczny	potencjał ekologiczny (cw silnie zmienne)	stan ekologiczny	potencjał ekologiczny (cw silnie zmienne)
DOBRY	stan dobry	I	b. dobry
PSD sr	przebieg stg. średnioc.	II	dobry
PSD max	przebieg stg. małym.	III	PSD
PSD	przebieg stg. śred. i małym.	IV	PSD

Działania zmierzające do poprawy jakości wody opisano w odniesieniu do różnych komponentów środowiska w niniejszym programie. Należy bowiem zauważyć, że działania w zakresie np. odpowiedniego nawożenia gleb na terenach w Gminie i na terenach sąsiednich ostatecznie wpływają na jakość wód powierzchniowych płynących przez opisywany teren. Wśród najważniejszych zadań, które poprawią jakość wód są:

- budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej, gdyż właściwe oczyszczanie nieczystości ciekłych wyklucza zanieczyszczenie wód powierzchniowych i gruntu,
- likwidacja zbiorników bezodpływowych, które potencjalnie mogą być nieszczelne i powodować przenikanie zanieczyszczeń do środowiska – zbiorniki powinny być wyłączane z użytkowania wszędzie tam, gdzie jest możliwość podłączenia się do sieci kanalizacyjnej,
- właściwe nawożenie gleb i prawidłowe stosowanie środków ochrony roślin – gdyż zbyt intensywne nawożenie prowadzi do przenawożenia gleb eutrofizacji wód związanej z przenikaniem substancji biogennych do wód,
- monitoring miejsc składowania odpadów, bieżąca likwidacja nielegalnych wysypisk – mogą być one źródłem zanieczyszczenia gleb i wód, powodować powstawanie zanieczyszczonych odcieków,
- monitoring jakości wód odciekowych, a w razie stwierdzenia ich zanieczyszczenia konieczność oczyszczenia – chodzi o wody odciekowe ze stacji benzynowych, placów magazynowych, składowych, parkingów, dróg itp.,
- działania edukacyjne i informacyjne w zakresie ochrony wód i właściwego ich wykorzystania, również z uwzględnieniem oszczędzania wody i racjonalnego jej wykorzystania.

3.4.3. Wody podziemne

Na terenie gminy znajduje się ponad 30 ujęć wód podziemnych, z których najważniejsze zlokalizowane są we wsiach: Cisowo, Dąbki, Kowalewice, Krupy, Słowino, Stary Jarosław i Sulimice, Posiadają prawnie ustanowione strefy ochronne, obejmujące teren strefy bezpośredniej. Pozostałe ujęcia takie jak: Dobieślów, Rusko i inne nie posiadają wyznaczonych stref ochronnych, a jedynie wygradzony teren wokół studni.

Zgodnie z podziałem kraju na Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd) Gmina Darłowo położona jest zasadniczo w zasięgu Jednolitych Części Wód Podziemnych o numerach: 9 i 10. Ich lokalizację zobrazowano na rycinie.

Wody podziemne są wykorzystywane w głównej mierze do zaspokojenia potrzeb bytowych mieszkańców. Drugim głównym odbiorcą wód, zarówno podziemnych, jak i powierzchniowych jest przemysł, przede wszystkim spożywczy. Główny użytkowy poziom wodonośny w północnej i centralnej części gminy, występuje w osadach trzeciorzędowych na głębokości 40 - 100 m (ujęcie Wicko i Dąbki) i czwartorzędowych na głębokości 20 - 40 m lub głębiej, lokalnie w utworach kredy i wykazują ciśnienie subartezyjskie. Poziom wód jest dobrze izolowany od powierzchni, jedynie w rejonie Dąbek oraz Zakrzewa i tam też obserwuje się zjawisko zasolenia wód. Występują tu również dość duże leje depresyjne w wyniku nadmiernej eksploatacji ujęć, zwłaszcza na zespole ujęć w Dąbkach. W pozostałej, tj. w południowowschodniej części gminy, główny poziom wodonośny utrzymuje się w utworach czwartorzędowych na poziomie 10 - 20 m. Poziom ten jest słabo izolowany i wymaga

ochrony oraz budowy sieci kanalizacyjnych. Lokalnie rozmieszczone są osady dobrze przepuszczalne, stanowiące drogę ewentualnej infiltracji zanieczyszczeń do wód gruntowych i podziemnych. Takie zjawisko szczególnie występuje w rejonie Słowina i Starego Jarosławia. Wody z ujęć w Cisowie, Dąbkach, Dobiesławiu, Krupach, Starym Jarosławiu, Sulimicach, Wiciu i Zakrzewie wykazują podwyższoną zawartość żelaza i manganu oraz związaną z tym barwę i mętność. Obszary o najwyższej wydajności potencjalnej studni powyżej 50m³/h to rejonys Cisowa, Krup, Dobiesławiu, Dąbek i Zakrzewa, rejonys o wydajności potencjalnej studni poniżej 10 m³/h występują w Wiciu i Sulimicach. Wody z utworów czwartorzędowych na ogół nie odbiegają od norm dla wód 3 % pitnych, poza pojawiającą się zwiększoną zawartością żelaza, usuwalną przy prostym uzdatnianiu wody. Stan bakteriologiczny tych wód nie budzi zastrzeżeń, z wyjątkiem nielicznych przypadków zanieczyszczeń występujących w rejonach bez izolacyjnego nakładu utworów nieprzepuszczalnych. Jakość wód podziemnych wykazuje ponadto wyraźną strefowość hydrochemiczną, co szczególnie uwidacznia się w pasie nadmorskim gminy. Ponadto strefy zasilania wód podziemnych będących w kontakcie z wodami powierzchniowymi szczególnie wrażliwe na zanieczyszczenia, obejmują rejonys:

- mierzeje jezior Bukowo i Kopań oraz południowe brzegi jeziora Kopań,
- dolinę Wieprzy i część doliny Grabowej,
- rejon wsi Bukowo - Glężnowo - Dobiesław.

Ryc. 12. Zasięg Jednolitych Części Wód Podziemnych na tle granic Gminy Darłowo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIG-PIB

22 marca 2022 r. obchodzony był w Szkole Podstawowej im. Ludzi Morza w Kopnicy Światowy Dzień Wody z PAH – pod hasłem „Wody podziemne – uwidocznienie niewidocznego widocznym”. Była to okazja, aby przyrzeć się bliżej problemowi zmniejszających się cennych zasobów wody na Ziemi. Akcja miała zwrócić uwagę uczniów na niewielkie zasoby wody pitnej, które posiadamy i, co za tym idzie, konieczność dbania o nie.

3.4.4. Jednolite części wód powierzchniowych oraz wody podziemne wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych

Należy wyjaśnić, że po wejściu w życie zapisów art. 102 - 112 Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne zmieniły się zasady w zakresie wyznaczania obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenie azotanami pochodzenia rolniczego (OSN). Zgodnie z nowymi przepisami, które zaczęły obowiązywać 24 sierpnia 2017 r., w Polsce nie są już wyznaczane wody wrażliwe i obszary szczególnie narażone - OSN.

Ustawa, na wszystkich producentów rolnych w kraju, tj. prowadzących produkcję rolną, w tym działy specjalne produkcji rolnej oraz działalność, w ramach której przechowywane są odchody zwierzęce lub stosowane nawozy - nakłada obowiązek prowadzenia tej działalności w sposób zapobiegający zanieczyszczaniu wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.

W celu zmniejszenia zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobiegania dalszemu zanieczyszczeniu wdrażany jest na obszarze całego państwa program działań zgodnie z zapisami art. 104 ustawy Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 624). Obecnie został on opracowany i przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2020 r. w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”. Program zawiera działania mające na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, warunki rolniczego wykorzystania nawozów w pobliżu wód powierzchniowych, warunki rolniczego wykorzystania nawozów na terenach o dużym nachyleniu, okresy nawożenia, warunki przechowywania nawozów naturalnych oraz postępowanie z odciekami, dawki i sposoby nawożenia azotem.

Ponadto należy wyjaśnić, że wcześniejsze akty prawne prezentowały wykaz jednolitych części wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych, którymi w granicach Gminy Darłowo: Zgodnie z Rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie z dnia 01 lutego 2017 r. w sprawie określenia wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć są:

- RW6000047149 - Głównica z jeziorami Kopań i Wicko;
- RW6000174669 – Moszczenica;
- RW60001745814 – Iwęcinka;
- RW60001745812 - Dopł. z Świącina.

3.4.5. Monitoring wód podziemnych

W latach 2018-2021 GIOŚ / PIG prowadzili badanie wód podziemnych w jednym punkcie monitoringowym na terenie Gminy Darłowo.

Jakość wód w 2019 r. Badano wody podziemne ujmowane do badań w punkcie monitoringowym 1538 (numer punktu pomiarowego wg MONBADA) zlokalizowanym

w miejscowości Dochanowo, gdzie stwierdzono wody V klasy jakości (w skali pięciostopniowej).

Należy jednak wyjaśnić, że monitoring wód prowadzony był w Gminie Darłowo przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną. Wyniki tego monitoringu przedstawiono w rozdziale 3.5.2. Jakość wód ujmowanych i przeznaczonych do zaopatrzenia mieszkańców do celów bytowych.

Dostępne są natomiast dane dotyczące 2019 r., kiedy to dokonano **oceny jakości wód w ramach Jednolitych Części Wód Podziemnych**.

Należy wyjaśnić, że oceny dokonuje się biorąc pod uwagę Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2019 poz. 2148). W ramach klasyfikacji **stanu chemicznego** jednolitych części wód podziemnych określa się: dobry stan chemiczny lub słaby stan chemiczny.

Dobrym stanem chemicznym jednolitej części wód podziemnych (z zastrzeżeniem informacji w dwóch kolejnych akapitach), jest taki stan chemiczny, w którym są spełnione następujące warunki:

1. stężenia substancji zanieczyszczających nie wykazują efektów dopływu wód słonych ani innych wód o jakości zagrażającej zanieczyszczeniem wód podziemnych;
2. stężenia substancji zanieczyszczających nie przekraczają norm jakości ustalonych dla wód podziemnych w przepisach dotyczących ochrony środowiska oraz zdrowia ludzi;
3. poziom stężenia substancji zanieczyszczających nie może prowadzić do:
 - a. nieosiągnięcia celów środowiskowych określonych dla jednolitych części wód powierzchniowych pozostających w bezpośrednim związku hydraulicznym z wodami podziemnymi,
 - b. obniżenia jakości chemicznej lub ekologicznej jednolitych części wód powierzchniowych, o których mowa w lit. a,
 - c. powstawania znacznych szkód w ekosystemach lądowych bezpośrednio zależnych od wód podziemnych;
4. zmiany w przewodności elektrolitycznej nie wskazują na dopływ wód słonych ani innych wód o jakości zagrażającej zanieczyszczeniem wód podziemnych.

Stan chemiczny jednolitej części wód podziemnych uznaje się za dobry, jeżeli wartości stężeń lub średnich arytmetycznych stężeń badanych elementów fizykochemicznych w reprezentatywnych dla jednolitej części wód podziemnych punktach pomiarowych nie przekraczają wartości progowych.

Stan chemiczny jednolitej części wód podziemnych uznaje się za dobry także w przypadku gdy w obszarze jednolitej części wód podziemnych występują w jednym lub większej liczbie punktów pomiarowych przekroczenia wartości progowych, ale na podstawie badań ustalono przyczynę tych przekroczeń i oceniono, że:

1. przy uwzględnieniu wielkości obszaru jednolitej części wód podziemnych, w której występują te przekroczenia, nie stanowią one istotnego zagrożenia dla środowiska;
2. w przypadku wód podziemnych wykorzystywanych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi nie stanowią one zagrożenia dla osiągnięcia:
 - a. wymagań dla jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne,

- b. celu, o którym mowa w art. 70 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne;
3. nie uniemożliwiają one wykorzystania danej jednolitej części wód podziemnych do celów określonych w art. 30 i art. 31 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne.

Słabym stanem chemicznym jednolitej części wód podziemnych jest taki stan chemiczny, w którym nie jest spełniony co najmniej jeden z wyżej wymienionych warunków.

W ramach klasyfikacji **stanu ilościowego** jednolitych części wód podziemnych określa się: dobry stan ilościowy lub słaby stan ilościowy.

Dobrym stanem ilościowym jednolitej części wód podziemnych jest taki stan ilościowy wód podziemnych, w którym w jednolitej części wód podziemnych:

1. dostępne zasoby wód podziemnych są wyższe od średniego wieloletniego rzeczywistego poboru z ujęć wód podziemnych;
2. zwierciadło wód podziemnych nie podlega zmianom wynikającym z działalności człowieka, powodującym skutki:
 - a. zmiany położenia zwierciadła wód podziemnych, które mogą spowodować:
 - nieosiągnięcie celów środowiskowych określonych dla wód powierzchniowych, pozostających w bezpośrednim związku hydraulicznym z jednolitą częścią wód podziemnych, zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza, o którym mowa w art. 315 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne,
 - wystąpienie znacznych szkód w ekosystemach lądowych bezpośrednio zależnych od wód podziemnych,
 - wystąpienie znacznego obniżenia zwierciadła wód podziemnych;
 - b. krótkotrwałe lub ciągłe zmiany kierunku przepływu wód podziemnych wynikające ze zmian położenia zwierciadła wód podziemnych, występujące na ograniczonym obszarze, które mogą powodować dopływ wód słonych lub innych wód o jakości zagrażającej zanieczyszczeniem wód podziemnych, oraz mogą wskazywać na trwałą tendencję do zmian kierunku przepływu wód podziemnych, która mogłaby spowodować taki dopływ.

Słabym stanem ilościowym jednolitej części wód podziemnych jest taki stan ilościowy wód podziemnych, w którym w jednolitej części wód podziemnych:

1. średni wieloletni pobór rzeczywisty z ujęć wód podziemnych jest równy lub wyższy od dostępnych zasobów wód podziemnych;
2. zwierciadło wód podziemnych podlega takim zmianom wynikającym z działalności człowieka, że wystąpił co najmniej jeden ze *skutków* wymienionych w poprzednim akapicie.

Wg powyżej przywołanych kryteriów:

- JCWPd nr 10 była w dobrym stanie chemicznym i ilościowym,
- JCWPd nr 9. była jako całość w dobrym stanie chemicznym, natomiast złym stanie ilościowym ze względu na obniżenie zwierciadła wód podziemnych w obrębie tarasu zalewowego rz. Parsęta w obrębie zlewni elementarnej o numerze 44979 (Zlewnia Parsęty od Niecieczy do Wielkiego Rowu (I)), na obszarze którego występują torfowiska, spowodowane jest intensywną eksploatacją przez obiekty wchodzące w skład Ujęcia wód w Bogucinie - Rościęcinie. Słaby stan ilościowy określono z niską wiarygodnością, ponieważ

zagrożone siedliska przyrodnicze nie posiadały stanowisk badawczych w ramach sieci Monitoringu Siedlisk i Gatunków.

Wody podziemne, podobnie jak wody powierzchniowe, stale podlegają antropopresji. Mogą być narażone na różnego rodzaju czynniki degradujące, wpływające na ich jakość i zasobność. Wśród potencjalnych i rzeczywistych źródeł zanieczyszczeń wód podziemnych występujących na charakteryzowanym obszarze można wyliczyć:

- rolnicze: związane z intensywnym nawożeniem oraz stosowaniem pestycydów,
- komunalne: oczyszczone wody odpływowe z oczyszczalni zawierające określone ilości ładunków zanieczyszczeń, „dzikie wysypiska”, zrzut ścieków, nieszczelne zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe,
- związane z odpływem zanieczyszczonych wód z terenów o charakterze przemysłowym, przetwórczym lub usługowym,
- transportowe: szlaki komunikacyjne (drogi), obszary magazynowo – składowe.

Czynniki, które mogą negatywnie wpływać na jakość wód podziemnych, w tym ujmowanych na cele komunalne, muszą być stale monitorowane, tak aby zapewnić jednostce właściwą jakość wód i eliminować zagrożenia.

3.4.6. Zagrożenia powodziowe

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne definiuje **powódź** jako czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych.

Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej sporządził mapy zagrożenia powodziowego oraz mapy ryzyka powodziowego, które objęły swoim zasięgiem Gminę Darłowo. Na kolejnej rycinie przedstawiono obszary zagrożone zalewem wodą powodziową.

Podtopienia są to zalania terenów z innych przyczyn niż powódź. Przyczynami podtopień mogą być np.: opady deszczu, przesiąki wody przez wały przeciwpowodziowe.

Wały przeciwpowodziowe to ziemne budowle piętrzące, których zadaniem jest wyeliminowanie lub znaczne ograniczenie zasięgu zalania przez wody wezbranej rzeki terenów nadrzecznych o płaskim ukształtowaniu. Na terenie analizowanej jednostki znajdują się następujące wały przeciwpowodziowe:

- Wały (lewy i prawy) nad rzeką Grabowa;
- Wały (lewy i prawy) nad kanałem Bagiennica;
- Wały (lewy i prawy) nad kanałem Domasławickim;
- Wał nad jeziorem Kopań – polder Kopań;
- Wał nad jeziorem Kopań – polder Wicie;
- Wał Poprzeczny Dolinowy.

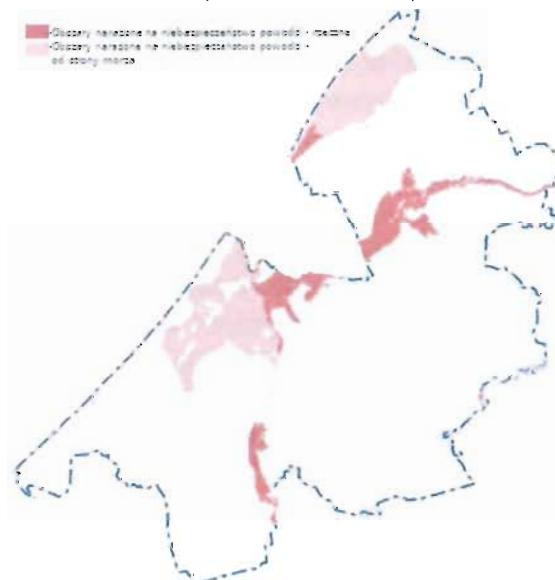
Jaz jest większą budowlą hydrotechniczną wznoszoną w poprzek koryta rzeki w celu podniesienia zwierciadła wody na potrzebną wysokość. Zwykle jest to kilka metrów, choć według klasyfikacji, jazem nazywamy obiekt piętrzący wodę do wysokości 15 metrów i tworzący zbiornik o objętości maksymalnej 15 mln m³ wody. Wysokość piętrzenia zwykle odbywa się w granicach tzw. wody brzegowej, czyli do krawędzi brzegów koryta cieku.

W celu zapobiegania powodziom występują również jazy: na rzece Grabowa w km 10+800, oraz dwa na Kanale Bagiennica w km 5+ 840 oraz 8+700.

Ryc. 13. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Źródło: <https://slawieski.e-mapa.net/>

Ryc. 14. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi – rzeczne i od strony morza

Źródło: <https://slawieski.e-mapa.net/>

Ryc. 15. Obszary narażone na podtopienia

Źródło: <https://slawieski.e-mapa.net/>

Na opisywanym terenie Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie prowadzi regularnie remonty i konserwacje. W latach 2020-2021 było to:

- remonty agregatów pompowych Bobolin;
- obsługa, eksploatacja, naprawy bieżące i konserwacje przepompowni na terenie województwa zachodniopomorskiego;
- usunięcie przecieku w wale prawym w km 0+575+550 Kanału Bagiennica w Bukowie Morskim;
- konserwacja wałów przeciwpowodziowych poprzez wykonanie koszenie, naprawy dziur, po dzikich zwierzętach;
- wycinka drzew;
- usługa kompleksowa – eksploatacja, obsługa, i konserwacja urządzeń wodnych wraz z odcinkowym utrzymaniem kort cieków naturalnych;
- awaryjna zabudowa wyrw na wałach rzeki Grabowej.

Na kolejne lata planowana jest sukcesywna konserwacja cieków, remont istniejących urządzeń wodnych, odbudowa urządzeń służących celom retencyjnym, kontrole okresowe, remonty stacji pomp, obsługa stała stacji pomp, obsługa urządzeń wodnych wraz z odcinkowym utrzymaniem koryt cieków.

3.4.7. Melioracje wodne i mała retencja

Gospodarowanie zasobami wodnymi na użytkach rolnych regulowane jest poprzez urządzenia melioracji wodnych. Melioracje wodne polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz na ochronie użytków rolnych przed powodzią. Źle przeprowadzone melioracje mogą jednak doprowadzić do zaburzenia stosunków wodnych i nadmiernego przesuszenia środowiska.

Wody Polskie odpowiadają za utrzymanie śródlądowych wód płynących oraz urządzeń wodnych i w takim zakresie corocznie prowadzą prace utrzymaniowe. Utrzymanie urządzeń melioracji jest również zadaniem właścicieli gruntów oraz spółek wodnych.

3.4.8. Zagrożenia suszą

Suszą nazywamy długotrwały okres bez opadów atmosferycznych lub nieznacznym opadem w stosunku do średnich wieloletnich wartości i wysoką temperaturą.

Podczas trwania suszy z uwagi na warunki meteorologiczne i klimatyczne, problemy rolnicze, warunki hydrologiczne i skutki gospodarcze wydziela się etapy jej rozwoju – suszę rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną.

Gmina Darłowo w ocenie przedstawionej w „Planie przeciwdziałania skutkom suszy” należy do terenów :

- Słabo zagrożonych suszą rolniczą na terenach rolnych i leśnych (klasa I);
- Silnego zagrożenia suszą hydrologiczną (III klasa);
- Słabego i umiarkowanego zagrożenia suszą hydrogeologiczną(I i II klasa);
- Umiarkowanego zagrożenia suszą wg. mapy łącznego zagrożenia (suma klas zagrożenia susza rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną)

Biorąc pod uwagę uzyskane wyniki w zakresie zagrożenia poszczególnymi typami suszy i hierarchizacji można dla wskazanych obszarów ustalić użytkowników wód powierzchniowych i podziemnych, dla których brak wody w okresach suszy stanowi największą przeszkodę w prowadzeniu działalności. Do grup użytkowników wód w największym stopniu zagrożonych wystąpieniem suszy atmosferycznej zaliczono: rolnictwo i ekosystemy od wód zależne. Sektor rolnictwa jest narażony na skutki długotrwałej suszy atmosferycznej, do grupy gospodarstw najbardziej narażonych należą gospodarstwa słabo przystosowane do niekorzystnych warunków meteorologicznych, głównie gospodarstwa niestosujące nawodnień oraz stosujące hodowlę roślin mało odpornych na zjawisko suszy. Użytkownikami wód, których w największym stopniu dotyczą natomiast skutki suszy rolniczej jest oczywiście rolnictwo oraz ekosystemy od wód zależne. Jako użytkowników w największym stopniu zagrożonych suszą rolniczą należy wskazać gospodarstwa rolne położone na obszarach o najwyższym stopniu zagrożenia suszą rolniczą, a także na obszarach, występowania gleb, które są najbardziej podatne na zjawisko suszy, a także w przypadku hodowli roślin, których gatunki są bardziej podatne na zjawisko suszy od innych rodzajów upraw. W przypadku suszy hydrologicznej do grupy tej należą przede wszystkim duże ujęcia komunalne, leżące w obszarach narażonych w znacznym stopniu na wystąpienie zjawiska suszy oraz na których stwierdza się również znaczne obniżenia zwierciadła wód podziemnych, mogące w warunkach suszy skutkować ograniczeniem zasobów użytkowych poziomów wodonośnych.

3.4.9. Analiza SWOT – gospodarowanie wodami

W kolejnej tabeli przedstawiono **analizę SWOT** dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami.

Tabela 18. Analiza SWOT – gospodarowanie wodami

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– dobry stan chemiczny i ilościowy JCWPd nr 10, dobry stan chemiczny JCWPd nr 9, – rozwinięta sieć wód powierzchniowych – edukacja ekologiczna w zakresie gospodarowania wodami, – bieżące utrzymanie urządzeń melioracji.	– zły stan wód powierzchniowych, – zły stan ilościowy JCWPd nr 9, – występujące zagrożenie powodziowe i zagrożenie podtopieniami.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	– wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców, – obserwowany wzrost zainteresowania społeczeństwa problematyką gospodarowania wodami oraz wzrost świadomości ekologicznej.	– rosnące zagrożenie wystąpienia zjawiska ulew i suszy - w ostatnich latach obserwuje się nasilenie występowania zjawisk ekstremalnych, takich jak długotrwałe okresy suszy oraz krótkie, nawalne opady.

Źródło: opracowanie własne

3.4.10. Zagadnienia horyzontalne – gospodarowanie wodami

I – Adaptacja do zmian klimatu

W obszarze gospodarki wodnej, działania powinny zmierzać do zwiększenia możliwości retencyjnych wszystkich obszarów, w szczególności obszarów zabudowanych, gdzie przy gwałtownych opadach spływ powierzchniowy jest gwałtowny. Należy rozważyć też budowę systemów nawadniających, które mogłyby przeciwdziałać zjawisku długotrwałej suszy.

II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Wzrost zagrożenia powodziowego lub podtopieniami, powodować będzie także ubytek bezpiecznych, atrakcyjnych terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych. Może to być jeden z nowych czynników migracyjnych ludności. Ze zwiększaniem częstotliwości i długości występowania wysokich stanów wód w rzekach wiąże się także zagrożenie podtopieniami związanymi z podnoszonym się poziomem wód gruntowych, co ma swoje odzwierciedlenie na terenach usługowych i przemysłowych.

Nadzwyczajne zagrożenia dotyczące gospodarowania wodami na terenie analizowanym mogą dotyczyć również prawdopodobieństwa wystąpienia długotrwałych okresów susz. Przewidywane zmiany klimatyczne i związane z nimi wzrost częstotliwości i intensywności susz spowodują wzrost zapotrzebowania na wodę głównie do nawodnień w sektorze rolnictwa. Proces przesuszania się gleby i zwiększania zagrożenia suszą dotyka coraz większych obszarów.

III – Działania edukacyjne

Kluczowe obszary tematyczne z zakresu ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi to:

- racjonalne gospodarowanie zasobami wód powierzchniowych i podziemnych (wielkość zasobów i ich kształtowanie, zjawiska powodzi, suszy, deficyt wody);
- stosowanie nowych technologii w ochronie wód dla jakości środowiska i życia ludzi;
- naturalna i sztuczna retencja;
- dbałość o jakość wód powierzchniowych i podziemnych;
- projekty edukacyjne nastawione na zwiększenie zaangażowania obywateli w aktywną ochronę środowiska wodnego.

IV – Monitoring środowiska

PGW Wody Polskie prowadzi monitoring sytuacji hydrologicznej w obszarze dorzecza. Monitoring wód powierzchniowych realizuje GIOŚ zgodnie z Programem Monitoringu Środowiska. Wykonawcą monitoringu wód podziemnych (chemicznego i ilościowego) jest Państwowa Służba Hydrogeologiczna (PSH), której zadania realizowane są przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG - PIB).

W ujęciu wieloletnim wyniki badań monitoringowych mają pokazywać, czy działania proekologiczne przynoszą wymierne efekty.

3.5. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

3.5.1. Zaopatrzenie w wodę

Gminny Zakład Użyteczności Publicznej Sp. z o. o, eksploatuje w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę, dziesięć stacji uzdatniania wody tj. stację w Cisowie, Dąbkach, Dobiesławiu, Kowalewice, Krupy, Słowino, Stary Jarosław, Wicie, Zakrzewo oraz Żukowo Morskie.

Na potrzeby porównania z innymi jst należy wskazać, że zgodnie z danymi GUS stan na 31.12.2020 r. z instalacji wodociągowej korzysta 90,4 % mieszkańców. Odsetek ten systematycznie wzrasta od 2014 roku. Wg danych GUS na koniec roku 2020 długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej opisywanej jednostki wynosi 159,6 km, a do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania prowadzą 1 919 przyłączy.

Ryc. 16. Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

3.5.2. Jakość wód ujmowanych i przeznaczonych do zaopatrzenia mieszkańców do celów bytowych

Zadaniem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Sławnie (PPIS) jest monitoring wód dostarczanych siecią wodociągową pod względem spełniania wymogów sanitarnych, określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r.

Dane o jakości wody w sieci wodociągowej pozyskano z oceny obszarowej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dla Gminy Darłowo za 2020 rok.

W 2020 r. w wodociągach publicznych wg GUS w Gminie Darłowo długość eksploatowanej sieci wodociągowej wynosiła 178,7 km. Wody dostarczonej gospodarstwom domowym wyniosła 445,7 tys. m³.

W 2021 r. jakość wody w wodociągach publicznych na terenie Gminy Darłowo spełniała wymagania sanitarne i była przydatna do spożycia przez ludzi. Na terenie analizowanej gminy znajduje się 10 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę. W związku z pracami modernizacyjnymi wodociąg Sulimice został przyłączony do wodociągu Zakrzewo. Za jakość wody przeznaczonej do spożycia na tym terenie odpowiedzialny jest Gminny Zakład Użyteczności Publicznej Sp. z o. o., Krupy 72, 76-150 Darłowo. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 19. Wodociągi w Gminie Darłowo

Lp.	Nazwa wodociągu	Wielkość produkcji [m ³ /dobę]	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę	Zaopatrywane miejscowości	Uzdatnianie wody (metody)
1.	Zakrzewo	215	850	Zakrzewo, Sulimice, Kopnica, Drozdowo, Barzowice, Palczewice	odmanganianie, odżelazianie
2.	Dąbki	800	2400 (10 000)	Dąbki, Bobolin	odmanganianie,

Lp.	Nazwa wodociągu	Wielkość produkcji [m ³ /dobę]	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę	Zaopatrywane miejscowości	Uzdatnianie wody (metody)
			lipiec, sierpień)		odżelazianie
3.	Stary Jarosław	88	720	Stary Jarosław, Nowy Jarosław	odmanganianie, odżelazianie
4.	Wicie	145	149 (2 500 lipiec, sierpień)	Wicie	odżelazianie, napowietrzanie, filtracja
5.	Cisowo	92	480	Cisowo, Kopań, Trzmielewo	odmanganianie, odżelazianie
6.	Kowalewice	72	380	Kowalewice, Borzyszkowo, Kowalewiczki	odmanganianie, odżelazianie
7.	Krupy	64	570	Krupy, Sińczycza, Zielnowo	odmanganianie, odżelazianie
8.	Dobiesław	807	3570	Dobiesław, Wiekowo, Wiekowice, Jeżyczki, Jeżyce, Pęciszewsko, Porzecze, Rusko, Domasławice, Zagórzyn, Nowy Kraków, Boryszewo, Głęźnowo, Głęźnowko, Bukowo Morskie, Przystawy	odmanganianie, odżelazianie, dezynfekcja lampami UV
9.	Słowino	49	380	Słowino	odmanganianie, odżelazianie
10.	Żukowo Morskie	28	130	Żukowo Morskie	odmanganianie, odżelazianie

Źródło: Obszarowa ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie Gminy Darłowo za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r.

W 2021 r. występowały krótkotrwałe przekroczenia. W wodociągach Zakrzewo, Krupy, Dąbki, Wicie, przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne odpowiadające za jakość wody w wodociągach przeprowadziło zabiegi dezynfekcji ujęcia głębinowego wody wraz z siecią wodociągową, a po zakończeniu dezynfekcji przystąpiło do płukania sieci wodociągowej. Przekroczenia parametrów mikrobiologicznych były krótkotrwałe, a pobrane w ramach sprawdzenia wykonania obowiązków zawartych w decyzjach próby wody nie wykazały ponownych przekroczeń. Nie odnotowano również żadnych przypadków zachorowań na choroby o etiologii bakteryjnej, które mogłyby być spowodowane jakością wody w wymienionych powyżej wodociągach.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku jedynie woda przeznaczona do spożycia przez ludzi pochodząca z wodociągu Dąbki została oceniana jako warunkowo przydatna do spożycia z uwagi na przekroczenia parametrów fizykochemicznych. Pozostałe z wodociągów Gminy Darłowo zaopatrywały konsumentów w wodę ocenioną jako przydatna do spożycia przez ludzi.

Brak przydatności wody do spożycia został stwierdzony w wodociągu Kowalewice. – 2 sierpnia 2021 r. w ramach kontroli urzędowej pobrano do badania próbki wody z wodociągu Kowalewice w punktach: Borzyszkowo - studzienka przy budynek nr 5 (pkt. na sieci wodociągowej) oraz Kowalewice - budynek nr 14 (instalacja wewnętrzna budynku). Przeprowadzona analiza próbek wody pobranych z wyżej wymienionego wodociągu (sprawozdanie nr 744/21 z dnia 3 sierpnia 2021 r.) wykazała przekroczenie parametrów mikrobiologicznych liczba bakterii grupy coli. W związku z powyższym, mając na względzie bezpieczeństwo zdrowotne konsumentów Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sławnie wydał decyzję stwierdzającą brak przydatności wody do spożycia pochodzącej z wodociągu Kowalewice.

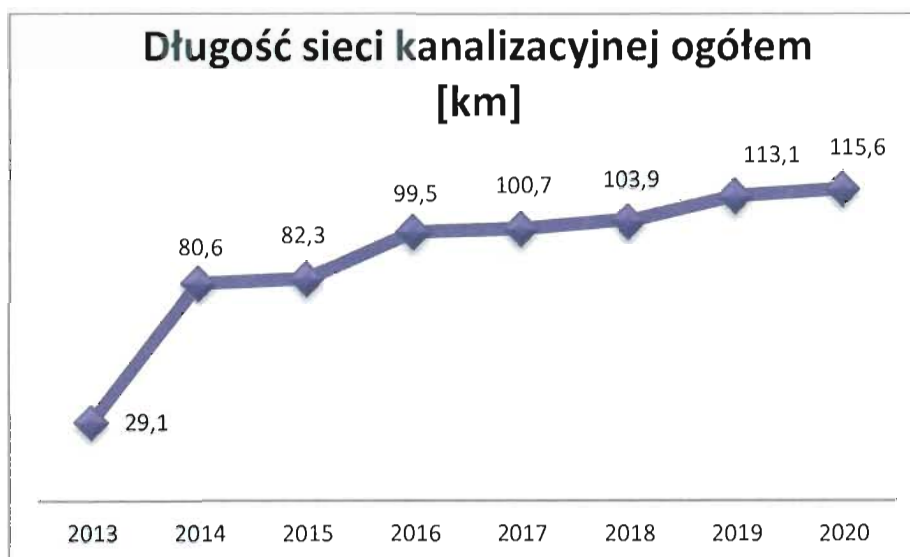
3.5.3. Gospodarka ściekowa

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (stan na 2020 r.) wynosi 115,6 km. Od 2013 r. następuje jej systematyczna rozbudowa. Na obszarze administracyjnym gminy występują 704 przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Zdarzają się również awarie sieci kanalizacyjnej których w 2020 r. było 33.

Uchwałą nr XXIV.271.2020 Rady Gminy Darłowo z dnia 9 października 2020 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji wiejskiej Darłowo wyznaczono aglomerację wiejską Darłowo o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) 23 650 z oczyszczalnią ścieków zlokalizowaną w miejscowości Rusko, powiat sławieński, województwo zachodniopomorskie, której obszar obejmuje miejscowości: Barzowice, Bobolin, Borzyszkowo, Bukowo Morskie, Cisowo, Dąbki, Domasławice, część miejscowości Gleźnowo, Kowalewice, Krupy, Leśnica, Rusko, Wicie. Ścieki z zbiorczego systemu kanalizacyjnego odprowadzane są do komunalnej oczyszczalni ścieków w Rusku, zlokalizowanej na działkach nr 23/9, 23/2 i 23/3 położonych w obrębie ewidencyjnym Rusko, należących do Gminy Darłowo.

Długość sieci kanalizacyjnej przewidzianej do budowy wg uchwały wynosi – 9,41 km, które obejmują:

- Budowę kanalizacji sanitarnej zadania: kanalizacja Barzowice. Rodzaj kanalizacji – rozdzielcza - całkowita długość 0,35 km w tym 0,35 km kanalizacja grawitacyjna;
- Budowę kanalizacji sanitarnej zadania: kanalizacja Cisowo II etap i część wsi. Rodzaj kanalizacji – rozdzielcza.- całkowita długość 1,96 km, w tym 1,77 km kanalizacja grawitacyjna i 0,19 km kanalizacja tłoczna;
- Budowę kanalizacji sanitarnej zadania: kanalizacja Kowalewice (działki gminne). Rodzaj kanalizacji – rozdzielcza - całkowita długość 0,54 km, w tym 0,54 km kanalizacja grawitacyjna;
- Budowę kanalizacji sanitarnej zadania: kanalizacja Rusko. Rodzaj kanalizacji – rozdzielcza - całkowita długość 6,11 km, w tym 3,82 km kanalizacja grawitacyjna i 2,29 km kanalizacja tłoczna;
- Budowę kanalizacji sanitarnej zadania: kanalizacja Wicie. Rodzaj kanalizacji – rozdzielcza - całkowita długość 0,45 km, w tym 0,16 km kanalizacja tłoczna i 0,29 km kanalizacja grawitacyjna.

Ryc. 17. Długość sieci kanalizacyjnej w Gminie Darłowo

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Odbiornikiem ścieków oczyszczonych odprowadzanych z oczyszczalni w Rusku jest Kanał Domasławicki w km 1+114 biegu kanału. Kanał stanowi dopływ rzeki Grabowej. będącej lewostronnym dopływem rzeki Wieprzy.

Oczyszczalnia ścieków w Rusku została oddana do użytkowania w czerwcu 2011 r., natomiast jej uruchomienie nastąpiło w czerwcu 2012 r. Zlokalizowana jest na działkach nr 23/9, 23/2 i 23/3. Oczyszczalnia ścieków komunalnych wyposażona w układ mechanicznego i biologicznego oczyszczania ścieków typu SBR (z instalacją PIX do strącania związków fosforu) oraz przeróbki osadów ściekowych. Zgodnie z danymi projektowymi (Projekt opracowany w 2008 r. przez EkoWodrol Sp. z o.o. w Koszalinie) oczyszczalnia została wymiarowana w oparciu o niżej podane parametry.

Obliczenia parametrów oczyszczalni zostały wykonane oddzielnie dla okresu letniego gdy planowany dopływ będzie wynosił $Q_{\text{śrd}}=3156 \text{ m}^3/\text{d}$, oraz dla okresu zimowego gdy planowany dopływ będzie wynosił $Q_{\text{śrd}}=1431 \text{ m}^3/\text{d}$, maksymalna przepustowość oczyszczalni wynosi $Q_{\text{max.d}} = 4418 \text{ m}^3/\text{d}$. Oczyszczalnia została zaprojektowana dla RLM – 26 458 (w okresie letnim). Obecny dopływ ścieków (z sezonu letniego 2019 r) wynosi maksymalnie w dniu 1 sierpnia 2019 roku: $3579 \text{ m}^3/\text{d}$, a stężenia ścieków surowych wynoszą (średniorocznie) BZT5 – 371 mg/l, ChZT – 843 mg/l, zawiesina ogólna – 262 mg/l, azot – 68 mg/l, fosfor – 14 mg/l. natomiast stężenia zanieczyszczeń ścieków oczyszczonych wynoszą (średniorocznie) BZT5 – 2 mg/l, ChZT – 32 mg/l, zawiesina ogólna – 3 mg/l, azot – 5 mg/l, fosfor – 0,4 mg/l. Powyższe dane potwierdzają istniejące rezerwy w przepustowości oczyszczalni pozwalające na przyjęcia całości ścieków z aglomeracji z zapewnieniem ich właściwego oczyszczenia.

3.5.4. Systemy indywidualne gospodarki ściekowej

Nieruchomości nieobjęte systemem kanalizacji sanitarnej są wyposażone w zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Zgodnie z danymi GUS według stanu na 31.12.2020 r. w Gminie Darłowo funkcjonowało 1 370 zbiorników bezodpływowych oraz 6 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Wójt Gminy Darłowo, że zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 888 z późn. zm.), gminy prowadzi ewidencję zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Ewidencja prowadzona jest w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacji sanitarnej, a także wynikającym z przepisów ww. ustawy obowiązkiem kontroli w zakresie posiadania przez właścicieli nieruchomości umów na opróżnianie zbiorników bezodpływowych oraz częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych i osadów ściekowych przydomowych oczyszczalni ścieków.

Aktualizacja ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków prowadzona jest w oparciu o złożone zgłoszenia właścicieli nieruchomości. Zgłoszenie zawiera informacje dot. m.in.: technologii wykonania zbiornika, jego pojemności oraz częstotliwości wywozu; typu przydomowej oczyszczalni ścieków, pojemności osadnika, częstotliwości jego opróżniania. W przypadku braku zgłoszenia nieruchomości do gminnej ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków zostanie ona skontrolowana w zakresie sposobu postępowania z powstającymi na jej terenie nieczystościami ciekłymi.

Zgodnie z art. 6 ust 1 z dnia 13 września 1996 r. ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach właściciele nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych są obowiązani do udokumentowania w formie umowy korzystania z usług wykonywanych przez przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, poprzez okazanie takich umów i dowodów uiszczania opłat za te usługi.

Ponadto właściciele lub użytkownicy nieruchomości, którzy nie mają jeszcze podpisanych umów na opróżnianie zbiorników bezodpływowych powinni to uczynić niezwłocznie.

3.5.5. Jakość wody w kąpielisku morskim

Działając na podstawie art. 4 pkt I Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 195), art. 344 ustawy 1 pkt 1b) Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2021r., poz. 624 z późn. zm.) po przeprowadzeniu analizy dokumentacji oraz na podstawie bieżących ocen jakości wody dotyczących kąpieliska morskiego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sławnie dokonuje sezonowej oceny jakości wody w kąpielisku morskim.

W sezonie kąpielowym, obowiązującym od 26 czerwca do 31 sierpnia 2021 r. Na terenie Gminy Darłowo występowało 8 kąpielisk morskich zorganizowanych przez Centrum Sportów Wodnych w Dąbkach:

- Dąbki Zachód – kąpielisko nr 2;
- Dąbki Zachód – kąpielisko nr 1;
- Dąbki Wschód – kąpielisko nr 2;
- Dąbki Wschód – kąpielisko nr 1;
- Bobolin Zachód;
- Bobolin Wschód;
- Kopań;
- Wicie.;

W celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego kąpiącym organizator kąpieliska w trakcie jego funkcjonowania posiadał opracowany aktualny profil wody dla kąpieliska oraz wykonywał kontrole wewnętrzne jakości wody.

Osoby korzystające z kąpielisk były na bieżąco informowane przez organizatora kąpieliska o jakości wody. Aktualne informacje dotyczące przydatności wody do kąpeli dostępne były w serwisie kąpieliskowym pod adresem <https://sk.gis.gov.pl/index.php/kapieliska> prowadzonym przez GIOŚ. Organizator kąpieliska na bieżąco wprowadzał dane dotyczące temperatury powietrza oraz wody w kąpielisku.

Według PPIŚ w Sławnie stan żadnej z plaż przy kąpieliskach nie budził zastrzeżeń w trakcie trwania sezonu. Przez cały sezon kąpielowy woda w kąpieliskach morskich spełniała wymagania jakościowe zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli (Dz. U. z 2019 r. poz. 255).

3.5.6. Analiza SWOT – gospodarka wodno – ściekowa

W tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa.

Tabela 20. Analiza SWOT – gospodarka wodno-ściekowa

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	- wysoki odsetek zwodociągowania i jego stały wzrost, - większość pozytywnych oceny PSSE w zakresie jakości wody w sieci wodociągowej, - woda we wszystkich kąpieliskach była zdatna do kąpeli.	- niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacyjna, - duża liczba zbiorników bezodpływowych (szamb) stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska, - brak realnej możliwości kontroli oczyszczania ścieków.
Czynniki zewnętrzne	Szanse	Zagrożenia
	- możliwości pozyskania dofinansowania na realizację inwestycji z zakresu budowy kanalizacji, - konieczność sprawozdawczości gmin w zakresie gospodarki wodno – ściekowej pozwalająca na analizę obecnej sytuacji w porównaniu do innych jednostek terytorialnych.	- brak świadomości poszczególnych właścicieli nieruchomości skutkujący niewłaściwym zagospodarowaniem powstałych nieczystości ciekłych, - brak uzasadnienia ekonomicznego do budowy sieci kanalizacyjnej na obszarach o małej gęstości zaludnienia.

Zródło: opracowanie własne

3.5.7. Zagadnienia horyzontalne – gospodarka wodno-ściekowa

I – Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu, wzrastająca temperatura oraz zwiększenie intensywności deszczów nawaalnych będzie skutkowało koniecznością dostosowania infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Ważną rolę odgrywa sprawność systemów odwadniania w przypadku opadów nawaalnych. Sieć musi zostać przygotowana do odbioru gwałtownie przybierającej ilości wody opadowej, aby nie doprowadzać do lokalnych podtopień. Ponadto urbanizacja powoduje, że nowe tereny zabudowy powstają bez wyposażenia w sprawny system odwodnienia. Najgroźniejsza w skutkach jest ich lokalizacja na terenach bezodpływowych, przy braku systemu odwadniania.

II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Susze wiążą się z długimi okresami bezopadowymi skutkującymi zarówno spadkiem wilgotności gleby w wyniku intensywnego parowania, jak i obniżeniem się przepływów w rzekach i zwierciadła wód podziemnych. Z reguły ten drugi przypadek rzadko wpływa na trudności z zaopatrzeniem w wodę do celów komunalnych, gdyż ujęcia wody są na ogół bezpieczne. Zwykle takie sytuacje skutkują ograniczeniem zużycia wody dla celów komunalnych, jednak nie wpływają na ograniczenie produkcji i działania kluczowych systemów. Spadek wilgotności gleby odbija się przede wszystkim na zieleni urządzonej i ogranicza możliwości łagodzenia wpływu wysokich temperatur. Ogólnie istnieją dwie możliwości adaptacji do niedostatku wody – poprzez zmniejszenie zużycia wody lub zwiększenie podaży. W warunkach Gminy sytuację może poprawić zmniejszanie zużycia wody, m.in. poprzez zmniejszenie wodochłonności, wprowadzanie mechanizmów finansowych sprzyjających oszczędności wody, a także uszczelnienie systemów wodociągowych w celu ograniczenia strat w sieci.

III – Działania edukacyjne

Tematyka z zakresu gospodarki wodno – ściekowej to:

- racjonalne gospodarowanie zasobami wód podziemnych, w celu przeciwdziałania deficytowi wody;
- rola infrastruktury wodno-ściekowej i nowych technologii w ochronie wód dla jakości środowiska i życia ludzi (gospodarka wodno – ściekowa, systemy odbioru i oczyszczania ścieków, przydomowe oczyszczalnie);
- sposoby oszczędzania wody i dbałość o jej jakość.

IV – Monitoring środowiska

Zarządca sieci wodociągowej i kanalizacyjnej zobowiązany jest do wykonania systematycznych badań jakości wody i ścieków. Wyniki tych badań przekazywane są następnie właściwym organom.

3.6. ZASOBY GEOLOGICZNE

3.6.1. Geologia i ukształtowanie terenu³

Obszary arkuszy Darłowo i Darłowo N położone są w brzegowej części platformy wschodnioeuropejskiej, w obrębie strefy Łeby, która została wydzielona w zachodniej części obniżenia nadbałtyckiego (syneklizy perybałtyckiej). Strefę tę wydzielono ze względu na stwierdzoną dużą głębokość podłoża krystalicznego (ok. 3 400 m p.p.m. w rejonie Darłowa). Jej cechą charakterystyczną jest występowanie dużych miąższości osadów kambru i syluru oraz niewielkiej miąższości osadów ordowiku

Najstarsze utwory, stwierdzone w głębokich otworach w rejonie Darłowa, to sylurskie łupki ilasto-mułkowce, przechodzące w iłowce i osiagające miąższość ponad 1 500 m. Na nich występują osady permu (cechsztynu), triasu (iłowce, mułowce) o miąższości około 157 m, kredy górnej (mułowce, margle, opoki i wapienie kredowate) o miąższości nieprzekraczającej 700 m, przykryte osadami trzeciorzędu oraz czwartorzędu.

Po wycofaniu się morza kredowego panowały warunki lądowe, trwające do czasu transgresji morskiej w eocenie górnym (paleogen). W okresie tym osadziła się seria piasków, mułków i iłów, często glaukonitowych około trzydziestometrowej miąższości. Na powierzchni 8 terenu można je obserwować jedynie jako krę lodowcową, tkwiącą w glinach zwałowych zlodowaceń północnopolskich, odsłaniają się w stoku moreny czołowej, na południowy wschód od Cisowa (Filonowicz, 1987). W miocenie odbywała się sedymentacja lądowa – jeziorna, rzeczna i bagienna, w wyniku, której powstały piaski kwarcowe, mułki i iły. Stwierdzona maksymalna miąższość osadów miocenu wynosi 70–80 m. Powierzchnię arkuszy pokrywają utwory czwartorzędowe, osiagające w miejscach obniżen podłoża czwartorzędu (najczęściej o charakterze rynien subglacjalnych) miąższość ponad 200 m. W profilu czwartorzędu występuje sześć poziomów glin zwałowych. Najstarszy reprezentuje osady zlodowaceń południowopolskich, trzy środkowe osadziły się podczas zlodowaceń środkowopolskich, a dwa najmłodsze powstały w stadiale głównym zlodowaceń północnopolskich. Poziomy glin zwałowych rozdzielają piaski rzeczne, piaski żwiry wodnolodowcowe oraz piaski ze żwirami i mułki kemów. W rejonie od Cisowa do Zakrzewa, obserwuje się występowanie moreny z wyciśnięcia, zbudowanej z północnopolskich glin zwałowych. Podczas zanikania i wycofywania się lodowca na obszarze arkuszy akumulowane były: piaski wodnolodowcowe, piaski i mułki kemów, piaski i żwiry moren martwego lodu oraz miejscami mułki i piaski zastoiskowe. U schyłku późnego glacjału powstały tarasy nadzalewowe, o wysokości 1–3 m nad poziom rzek. Holocen to okres akumulacji: rzecznej, jeziornej, eolicznej i morskiej. W jeziorach osadzały się mułki z humusem oraz z przewarstwieniami gytii i kredy jeziornej, a w dolinach rzek tworzące tarasy zalewowe o wysokości do 2 m nad poziom rzek.

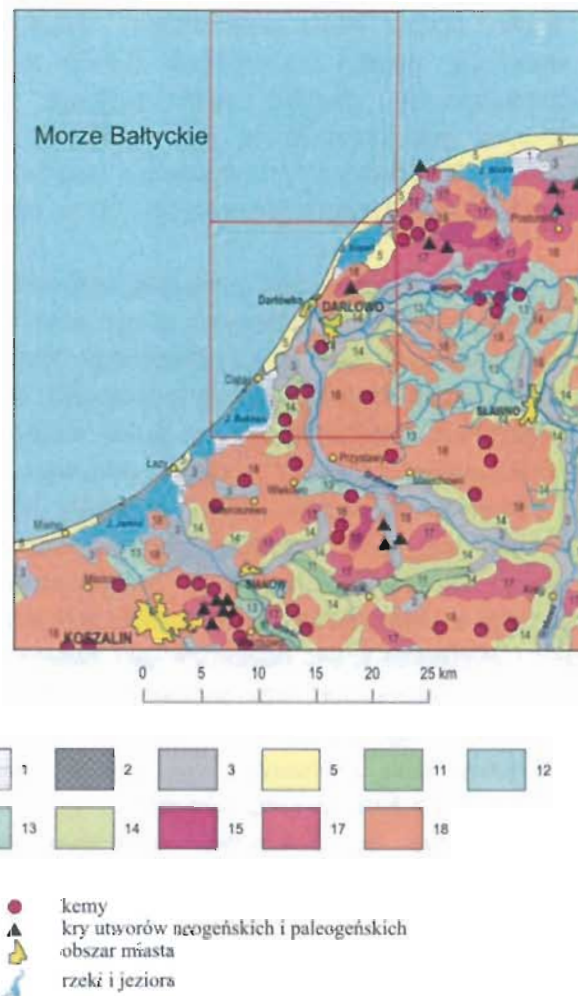
Duże obszary na arkuszach Darłowo i Darłowo N zajmują torfy. Występują one m.in. w dolinach rzek: Grabowej, Bukowej, Wieprzy i Dąbrowy. Zazwyczaj są to torfy niskie, jedynie w rezerwacie „Słowińskie Błota” występują torfy przejściowe i wysokie. Na mierzejach jezior Bukowo i Kopań oraz w zagłębieniach terenu między Dąbkami a Darłowem, występują piaski morskie, lokalnie nadbudowane piaskami eolicznymi. Piaski

³ Źródło: *Objaśnienia do mapy geośrodowiskowej polski arkusz Darłowo, Darłowo N*
Nhttp://bazadata.pgi.gov.pl/data/mgsp/txt/mgsp0018.pdf

eoliczne w formie wydmy, oprócz strefy przybrzeżnej, występują również na wschód od Darłowa. Wzdłuż wybrzeża, pasem o szerokości 50–60 m, ciągną się, współcześnie akumulowane i przemieszczane, morskie piaski plażowe, zazębiające się z piaskami eolicznymi, pokrywającymi wały przybrzeżne. Ich miąższość waha się od kilkudziesięciu centymetrów do ok. 1,5 m. W piaskach tych występują nagromadzenia minerałów ciężkich. (wapienie kredowate) o miąższości nieprzekraczającej 700 m, przykryte osadami trzeciorzędu oraz czwartorzędu.

Po wycofaniu się morza kredowego panowały warunki lądowe, trwające do czasu transgresji morskiej w eocenie górnym (paleogen). W okresie tym osadziła się seria piasków, mułków i iłów, często glaukonitowych około trzydziestometrowej miąższości. Na powierzchni 8 terenu można je obserwować jedynie jako krę lodowcową, tkwiącą w glinach zwałowych zlodowaceń północnopolskich, odstaniają się w stoku moreny czołowej, na południowy wschód od Cisowa (Filonowicz, 1987). W miocenie odbywała się sedymentacja lądowa – jeziorna, rzeczna i bagienna, w wyniku, której powstały piaski kwarcowe, mułki i ily. Stwierdzona maksymalna miąższość osadów miocenu wynosi 70–80 m. Powierzchnię arkuszy pokrywają utwory czwartorzędowe (fig. 2), osiagające w miejscach obniżen podłoża czwartorzędu (najczęściej o charakterze rynien subglacialnych) miąższość ponad 200 m. W profilu czwartorzędu występuje sześć poziomów glin zwałowych. Najstarszy reprezentuje osady zlodowaceń południowopolskich, trzy środkowe osadziły się podczas zlodowaceń środkowopolskich, a dwa najmłodsze powstały w stadiach głównym zlodowaceń północnopolskich. Poziomy glin zwałowych rozdzielają piaski rzeczne, piaski żwiru wodnolodowcowe oraz piaski ze żwirami i mułki kemów.

W rejonie od Cisowa do Zakrzewa, obserwuje się występowanie moreny z wyciśnięcia, zbudowanej z północnopolskich glin zwałowych. Podczas zanikania i wycofywania się lodowca na obszarze arkuszy akumulowane były: piaski wodnolodowcowe, piaski i mułki kemów, piaski i żwiru moren martwego lodu oraz miejscami mułki i piaski zastoiskowe. U schyłku późnego glacjału powstały tarasy nadzalewowe, o wysokości 1 – 3 m nad poziom rzek. Holocen to okres akumulacji: rzecznej, jeziornej, eolicznej i morskiej. W jeziorach osadzały się mułki z humusem oraz z przewarstwieniami gytii i kredy jeziornej, a w dolinach rzek tworzące tarasy zalewowe o wysokości do 2 m nad poziom rzek. Duże obszary na arkuszach Darłowo i Darłowo N zajmują torfy. Występują one m.in. w dolinach rzek: Grabowej, Bukowej, Wieprzy i Dąbrowy. Zazwyczaj są to torfy niskie, jedynie w rezerwacie „Słowińskie Błota” występują torfy przejściowe i wysokie. Na mierzajach jezior Bukowo i Kopań oraz w zagłębieniach terenu między Dąbkami a Darłowem, występują piaski morskie, lokalnie nadbudowane piaskami eolicznymi. Piaski eoliczne w formie wydmy, oprócz strefy przybrzeżnej, występują również na wschód od Darłowa. Wzdłuż wybrzeża, pasem o szerokości 50–60 m, ciągną się, współcześnie akumulowane i przemieszczane, morskie piaski plażowe, zazębiające się z piaskami eolicznymi, pokrywającymi wały przybrzeżne. Ich miąższość waha się od kilkudziesięciu centymetrów do ok. 1,5 m. W piaskach tych występują nagromadzenia minerałów ciężkich.

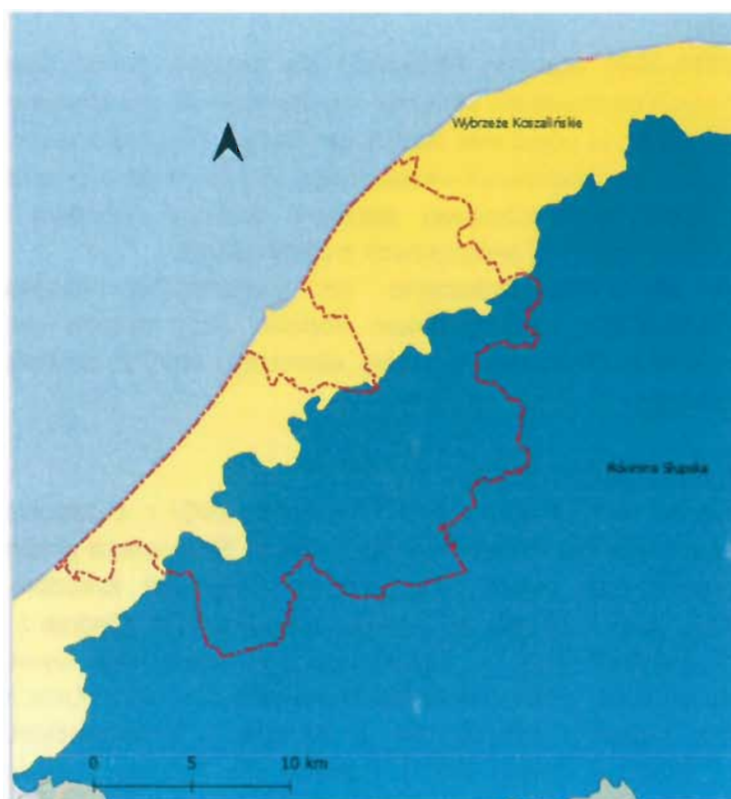
Ryc. 18. Położenie arkusza Darłowo i Darłowo N na tle Mapy geologicznej Polski w skali 1:500 000 wg L. Marksa, A. Bera, W. Gogołka, K. Piotrowskiej (red.), 2006

Źródło: <http://bazadata.pgi.gov.pl/data/mgsp/txt/mgsp0018.pdf>

Objaśnienia: 1-piaski, mulki, iły i gytie jeziorne, 2- mulki, piaski i żwiry morskie 3–piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły, 5-piaski eoliczne, lokalnie w wydmach, 6-piaski i żwiry stożków napływowych, 11-piaski, żwiry i mulki rzeczne, 12-piaski i mulki jeziorne, 13 – iły, mulki i piaski zastoiskowe 14-piaski i żwiry sandrowe, 15-piaski i mulki kemów, 17-żwiry i piaski, glazy i gliny moren czołowych, 18-gliny zwałowe, ich zwietrzliny oraz piaski i żwiry lodowcowe.

3.6.2. Regionalizacja fizycznogeograficzna i rzeźba terenu

Zgodnie z regionalizacją fizyczno - geograficzną regionalizacją Polski opisywany obszar jest położony w obrębie następujących głównych jednostek, mianowicie równiny Słupskiej i Wybrzeża Koszalińskiego.

Ryc. 19. Położenie Gminy Darłowo na tle podziału fizyczno - geograficznego

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych PIG-PIB i PRG

3.6.3. Zasoby surowców mineralnych i zagrożenia powierzchni ziemi

Złóża

Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie Gminy występują złoża surowców: piasków i żwirów oraz torfów. Ich charakterystykę przedstawiono poniżej.

Tabela 21. Wykaz złóż występujących na terenie Gminy Darłowo

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Kopalina	Powierzchnia złoża (ha)
1.	Porzecze	eksploatacja złoża zaniechana	PIASKI I ŻWIRY	3,070
2.	Porzecze	złożo eksploatowane okresowo	TORFY	1,750
3.	Rusko	złożo rozpoznane szczegółowo	PIASKI I ŻWIRY	1,325

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy
<http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=3>

Rekultywacja

W latach 2018-2021 Starosta Sławieński dla obszaru Gminy Darłowo nie wydał żadnych nowych decyzji ustalających kierunek rekultywacji. W analizowanej gminie nie ma terenów zrehabilitowanych na podstawie decyzji uznających rekultywację za zakończoną.

Należy pamiętać, że jakakolwiek eksploatacja złóż (również prowadzona nielegalnie) powoduje zmiany w przypowierzchniowej warstwie skorupy ziemskiej, między innymi w postaci tymczasowych obszarów wyłączonych z użytkowania.

Prowadzone prace rekultywacyjne po zakończonej eksploatacji łagodzą przeobrażenia spowodowane wydobywaniem kopalin. Przy dobrze przeprowadzonych pracach mogą wzbogacać krajobraz w nowe elementy, których zaistnienie nie byłoby możliwe bez eksploatacji.

Zagrożenia powierzchni ziemi

Na podstawie art. 26a ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska prowadzi, przy użyciu systemu teleinformatycznego, rejestr bezpośrednich zagrożeń szkodom w środowisku i szkód w środowisku, które wystąpiły na terenie kraju. Ponadto zgodnie z art. 101c ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska rejestr historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi prowadzi Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie poinformował, że na dzień 7 czerwca 2021 r., działki z terenu Gminy Darłowo nie figurują w prowadzonych przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, a uzupełnianych przez regionalnych dyrektorów ochrony środowiska rejestrach: bezpośrednich zagrożeń szkoda w środowisku i szkód w środowisku oraz historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.

Zagrożeniami dla powierzchni ziemi mogą być procesy geodynamiczne czyli ruchy masowe ziemi, związane przede wszystkim z działaniem sił przyrody, takimi jak gwałtowne opady deszczu, intensywne topnienie śniegu, podnoszenie się poziomu wód gruntowych oraz wezbrania rzek.

Na terenie Gminy Darłowo nie występują obszary powierzchniowych ruchów masowych - obszary zagrożone osuwaniem się mas ziemnych.

Zasadniczą kwestią jest prowadzenie przez ludzi świadomej działalności gospodarczej i budowlanej, która będzie omijać obszary rozpoznanych osuwisk i nie będzie powodować negatywnych zmian środowiskowych (wylesianie stoków, przecinanie poziomów wodonośnych przy różnych pracach typu wkopy / wykopy, źle wykonane prace odwodnieniowe lub wodociągowo - kanalizacyjne, podcinanie zboczy w dolnych częściach i nadmierne obciążania w częściach górnych).

Oprócz procesów naturalnych mających wpływ na powierzchnię ziemi, na opisywanym terenie obserwuje się także wpływ działalności człowieka. Przekształcenia powierzchni ziemi mają miejsce podczas zabiegów agrotechnicznych związanych z uprawą ziemi. Zmiany i przekształcenia nastąpiły także podczas budowy dróg, a także budowy sieci infrastrukturalnych i systemów melioracyjnych czy eksploatacji złóż (w tym również nielegalnej).

3.6.4. Analiza SWOT – zasoby geologiczne

W tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji zasoby geologiczne.

Tabela 22. Analiza SWOT – zasoby geologiczne

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– brak historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, – szerokie możliwości zagospodarowania terenu na potrzeby mieszkalnictwa i rolnictwa, – brak osuwisk oraz terenów o znacznym nachyleniu terenu, predysponowanych do występowania ruchów masowych.	– możliwość lokalnej - niekontrolowanej eksploatacja surowców.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	– rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych, – badania zasobów geologicznych realizowane przez podmioty gospodarcze oraz osoby fizyczne, dające szansę na odpowiednie rozpoznanie terenu.	– antropogeniczne zmiany powierzchni ziemi.

Źródło: opracowanie własne

3.6.5. Zagadnienia horyzontalne – zasoby powierzchni ziemi

I – Adaptacja do zmian klimatu

Z punktu widzenia interesów Gminy gospodarka zasobami geologicznymi powinna zostać ujęta w wieloletni plan służący prowadzeniu przemyślanej, długookresowej polityki eksploatacji zasobów kopalin i efektywnego wykorzystania środowiska geologicznego.

Podstawowym mechanizmem jest uwzględnienie w dokumentach planistycznych (m.in. w mpzp) informacji o udokumentowanych złożach kopalin.

II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

W przypadku wielu złóż kopalin eksploatowanych odkrywkowo ograniczeniem rozwoju eksploatacji są wymagania ochrony wód podziemnych. W szczególności dotyczy to złóż, których eksploatacja wymaga odwadniania, a położonych na terenie głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) lub zbiorników wód użytkowych. Zagrożenie może także stanowić transport (hałas i zanieczyszczenie powietrza).

III – Działania edukacyjne

Niezbędne jest kształtowanie opinii publicznej poprzez podjęcie działań polegających na właściwym przedstawianiu problematyki surowcowej.

IV – Monitoring środowiska

Podjęmący eksploatację złóż kopaliny lub prowadzący tę eksploatację są zobowiązani podejmować środki niezbędne do ochrony zasobów złoża, jak również do ochrony powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych, sukcesywnie prowadzić rekultywację terenów poeksploatacyjnych oraz przywracać do właściwego stanu

inne elementy przyrodnicze. Organ koncesyjny, na etapie wydawania koncesji geologicznej / po udokumentowaniu złoża, może określić zasady eksploatacji złoża uwzględniając ochronę, zwłaszcza jakości wód podziemnych.

3.7. GLEBY

3.7.1. Pokrywa glebowa obszaru

Obszar Gminy Darłowo pod względem genetycznym zdominowany jest przez gleby brunatne oraz bielicowe wykształcone na utworach wodnolodowcowych i lodowcowych. Istotny udział mają gleby utworzone z osadów aluwialnych, czyli czarne ziemie zlokalizowane przede wszystkim w dolinach rzek Wieprzy i Grabowej. Gleby te powstały z przekształceń obszarów występowania torfów niskich. Drugim licznym typem gleb utworów aluwialnych są mady, również wytwarzane w obrębie dolin rzecznych. Kolejnym typem gleb występujących na terenie gminy są gleby brunatne, utworzone z glin zwałowych oraz piasków naglinowych. Od strony morza znajduje się pas gleb piaszczystych luźnych wydmych.

Gleby wysokich klas bonitacyjnych (I–IVa) występują głównie w dwóch rejonach: między Jeżyczkami, Porzeczem, Domasławicami oraz na północny wschód od Darłowa. Należą do nich gleby: brunatne właściwe, brunatne wylugowane, pseudobielicowe i miejscami czarnoziemne. Gleby te wytworzyły się w większości na: glinach zwałowych, mułkach i piaskach zastoiskowych. W dolinie Grabowej (tzw. Martwa Woda) znajdują się łąki chronione na glebach pochodzenia organicznego, tzn. na glebach mułowo-torfowych i torfowych. Występują tu kompleksy o wysokiej przydatności rolniczej, które rozwinęły się na glinach morenowych. Występują tu grunty słabonośne, tzn. grunty organiczne (torfy, namuły torfiaste, gytia) i grunty niespoiste, luźne (piaski eoliczne, wydmy nadmorskie).

3.7.2. Monitoring gleb

Stan i jakość gleb są uzależnione od kompleksowego oddziaływania czynników naturalnych i antropogenicznych. Do obszarów problemowych związanych z ochroną gleb na terenie Gminy Darłowo można zaliczyć: obszary zajmowane pod zabudowę oraz tereny narażone na oddziaływanie odcinków dróg o dużym natężeniu ruchu.

Za tereny o przekształconej glebie należy uznać tereny zabudowane i zurbanizowane, w tym tereny mieszkalne, zajęte pod działalność gospodarczą, inne tereny zabudowane, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe i tereny komunikacyjne. W ramach minimalizacji szkód wywołanych przez urbanizację gruntów należy zwrócić szczególną uwagę na zgodność powstającej zabudowy z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Należy również każdorazowo rozważyć możliwość realizowania inwestycji z uwzględnieniem ochrony gleb i możliwości pełnienia przez nie choć części funkcji. Przykładowo przy budowie parkingów należy unikać całkowitego pokrycia nawierzchnią nieprzepuszczalną. Znacznie korzystniejsze dla środowiska jest stosowanie powierzchni

ażurowych, które są w części przepuszczalne więc mogą magazynować wodę podczas intensywnych opadów i oddawać ją w okresie suszy. Podobnie podczas budowy placów publicznych należy zadbać o pozostawienie powierzchni czynnych biologicznie.

Wpływ działalności zakładów produkcyjno-usługowych na gleby może być rozpatrywany pod kątem degradacji chemicznej gleb, na skutek emisji szkodliwych substancji do atmosfery czy odprowadzania ścieków.

Gleby narażone są też na degradację w związku z rozwojem rolnictwa. Ulegają one zarówno degradacji chemicznej, jak i fizycznej. Do największych zagrożeń dla gleb należy ich zbyt intensywne lub nieodpowiednie rolnicze wykorzystanie. Niezależnie od naturalnej odporności własnej, gleby mogą podlegać degradacji fizycznej, głównie erozji wodnej, która zależy od nachylenia zbocza, obecności i stanu pokrywy roślinnej, litologii, stosunków wodnych, użytkowania rolniczego gruntu i sposobu jego uprawy. Najbardziej narażone są zbocza dolin cieków wodnych oraz zbocza pagórków morenowych.

Zanieczyszczenie gleb potencjalnie może być spowodowane składowaniem substancji niebezpiecznych. W Polsce w latach 60. i 70. ubiegłego wieku nieprzydatne środki ochrony roślin umieszczano w składowiskach. Były to obiekty o różnej konstrukcji zwane mogiłnikami. Rozwiązanie to stworzyło poważne problemy środowiskowe. Duża część mogiłników rozsianych na obszarze całego kraju na przestrzeni dziesiątków lat emitowała do środowiska zgromadzone w nich związki. Jednak zgodnie z danymi prezentowanymi w portalu SIDoM (System Integracji Danych o Mogiłnikach) na opisywanym terenie nie funkcjonował żaden mogiłnik.

Negatywny wpływ na gleby na terenie Gminy Darłowo wywiera też ruch turystyczny, który wpływa na udeptywanie profilów glebowych zakłócając właściwości powietrzne i wodne prowadząc do zniszczenia stropowej części profilu glebowego oraz zaburzeń aż do skały macierzystej. W wyniku udeptywania gleby pozbawionej już roślinności dochodzi do zamykania porów w glebie, co powoduje całkowite uniemożliwienie wsiąkania wód opadowych. Zmiany właściwości gleby mają ogromny wpływ na szatę roślinną, ograniczając możliwości rozwoju warstwy korzeniowej roślin, a następnie powodują stopniowe niszczenie drzewostanu i przekształcenie całego ekosystemu.

Na terenie Gminy Darłowo zlokalizowana jest rozwinięta infrastruktura o charakterze produkcyjnym, przetwórczym i usługowym, której rozwój powoduje zajmowanie dodatkowych powierzchni gleb (np. pod zabudowę, parkingi), które były wcześniej obszarami czynnymi biologicznie. Układ drogowy obsługuje ponadlokalne połączenia dlatego występuje zagrożenie dla gleb związane np. z zanieczyszczeniem gleb substancjami ropopochodnymi. Istotnym problemem, charakterystycznym dla obszarów zurbanizowanych, jest tendencja pomniejszania powierzchni zielonych z podłożem glebowym w wyniku zabudowy komunalnej i gospodarczej, degradacja gleb spowodowana przez roboty budowlane, prace remontowe.

Ponadto gleby opisywanego obszaru są intensywnie użytkowane rolniczo. Niezbędna jest więc prawidłowa gospodarka rolna szczególnie w zakresie stosowania nawozów naturalnych i sztucznych oraz środków ochrony roślin. Niewłaściwe terminy stosowania zabiegów lub źle dobrane ilości nawozów mogą powodować przedostawanie się zanieczyszczeń do gleb i następnie do wód powierzchniowych. Gleby na terenach rolniczych w sposób szczególny powinny być chronione wraz z rosnącą w tych miejscach roślinnością.

Funkcję szkoleniową w zakresie edukacji rolników spełnia Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach. Ze względu na strukturę organizacyjną nie

jest możliwe dokładne wskazanie liczby osób przeszkolonych bezpośrednio z terenu gmin, ale dla rolników z terenu Gminy Darłowo zorganizowano następujące szkolenia:

1. w 2020 r. oraz 2021 r. przeprowadzono szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin – uzupełnienie
2. w 2021 r. przeprowadzono szkolenie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich; Tematyką szkoleń w 2022 r. będzie „Rolnictwo ekologiczne w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich” oraz „Plan nawożenia azotem”.

3.7.3. Analiza SWOT – gleby

W kolejnej tabeli przedstawiono **analizę SWOT** dla obszaru interwencji gleby.

Tabela 23. Analiza SWOT – gleby

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– szkolenia dla rolników, – występowanie gleb użytecznych rolniczo i w taki sposób użytkowanych, – wprowadzenie w dokumentach strategicznych zapisów zapobiegających zanieczyszczeniu gleb.	– zagrożenie zanieczyszczeniem gleb związane z ruchem komunikacyjnym. – gleby narażone na degradację rozwojem turystyki.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	– coraz bardziej restrykcyjne normy środowiskowe dla zakładów i przedsiębiorców zapobiegające skażeniu gleb, – objęcie polskiego rolnictwa Wspólną Polityką Rolną (np. Dyrektywa Azotanowa).	– degradacja gleb zurbanizowanych, ich zabetonowanie, skutkujące brakiem możliwości pełnienia funkcji przyrodniczych, – pogodowe zjawiska ekstremalne.

Źródło: opracowanie własne

3.7.4. Zagadnienia horyzontalne – gleby

I – Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu wpływają na rolnictwo w sposób bezpośredni i pośredni. Wpływ bezpośredni wyraża się przez zmianę warunków atmosferycznych dla produktywności upraw, między innymi przez zmianę warunków termicznych, sum opadu atmosferycznego, częstości i intensywności zjawisk ekstremalnych. Ze zmianą klimatu zmieniają się również czynniki pośrednio decydujące o plonowaniu roślin, takie jak wymagania roślin dotyczące uprawy i nawożenia, występowanie i nasilenie chorób i szkodników roślin uprawnych. Zmienia również się oddziaływanie rolnictwa na środowisko (np. czynniki erozyjne, degradacja materii organicznej w glebie). Na zmianę produktywności upraw ma też wpływ wzrost koncentracji dwutlenku węgla w atmosferze oraz ozonu w dolnej warstwie atmosfery.

II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Na stan gleb wpływają głównie czynniki pochodzenia antropogenicznego:

- nadmierne nawożenie, które może prowadzić do zatrucia metalami ciężkimi i substancjami toksycznymi obecnymi w nawozach;

- działalność zakładów produkcyjno-usługowych i przemysłowych, w wyniku której do gleb mogą przedostawać się szkodliwe substancje;
- komunikacja i transport samochodowy, przyczyniający się do zanieczyszczenia gleb położonych w bezpośrednim sąsiedztwie intensywnie użytkowanych szlaków komunikacyjnych;
- składowanie odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych, wypalanie traw, palenie odpadów na powierzchni ziemi, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska, nieszczelne szamba,
- występowanie ruchów masowych powierzchni ziemi.

III – Działania edukacyjne

W ramach ochrony gleb najważniejszymi działaniami edukacyjnymi powinny być szkolenia ośrodka doradztwa rolniczego. Prowadzone szkolenia w zakresie m.in.: programów rolno-środowiskowych dla rolnictwa, stosowania środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy, nawożenia i ochrony chemicznej zbóż, rolnictwa ekologicznego, stosowania alternatywnych źródeł energii, itp. powinny wymiennie przyczyniać się do ochrony zasobów gleb.

IV - Monitoring środowiska

W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzony jest monitoring chemizmu gleb ornych. Monitoring gleb obejmuje badanie zmian jakości gleb użytkowanych rolniczo (m.in. zawartości WWA, metali ciężkich, siarczanów), zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka. Na zlecenie rolników przeprowadza się badania gleb pod kątem: odczynu pH, potrzeb wapnowania oraz zawartości w makroelementy: fosfor, potas i magnez.

3.8. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

3.8.1. Analiza gminnego systemu gospodarki odpadami

Najważniejszym dokumentem regulującym gospodarowanie odpadami komunalnymi na omawianym terenie jest Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Darłowo uchwalony jako załącznik do uchwały nr XXVI.292.2020 Rady Gminy Darłowo z dnia 18 listopada 2020 r Regulamin określa wymagania w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości, zasady ogólne w zakresie prowadzenia selektywnego zbierania i odbierania odpadów, rodzaje i minimalna pojemność pojemników lub worków przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na dogach publicznych warunki rozmieszczenia tych pojemników oraz ich utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym, i technicznym, częstotliwość pozbywania się odpadów- komunalnych, wymagania wynikające z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami, obowiązki osób utrzymujących zwierzęta domowe mające na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi, wymagania odnośnie utrzymywania zwierząt gospodarczych na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej.

Szczegółowe informacje dotyczące zasad segregacji odpadów w danym roku, podmiotów zajmujących się odbiorem odpadów od właścicieli nieruchomości zawarte są w analizach gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Darłowo.

Ryc. 20. Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Zwiększa się udział odpadów zebranych selektywnie w ogólnej masie odebranych odpadów komunalnych. Jest to zjawisko korzystne, świadczące o rosnącym poziomie świadomości społeczeństwa w zakresie gospodarowania odpadami. Jest to zapewne również wynik prowadzonej polityki, w ramach której w zamian za prawidłowe segregowanie odpadów uzyskuje się niższą stawkę odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych.

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Krupach (PSZOK) Gminy Darłowo Punkt zlokalizowany jest w miejscowości Krupy 72 i pracuje od poniedziałku do piątku w godzinach 7 – 15. PSZOK jest miejscem, do którego właściciele nieruchomości mogą dostarczyć posegregowane odpady pochodzące wyłącznie z gospodarstw domowych. Nie są przyjmowane odpady pochodzące od przedsiębiorców.

Od 1 marca do 29 czerwca 2022 r. prowadzona jest akcja „**Skok na PSZOK II edycja - wymień odpady na nagrody!**”. Właściciele nieruchomości z terenu Gminy Darłowo, którzy w dniach od 1 marca do 29 czerwca 2022 roku dostarczą do naszego PSZOK-u zużyty drobny sprzęt elektryczny i elektroniczny (komputery, telewizory, radia, kuchenki mikrofalowe, telefony, żelazka itp.), makulaturę, plastikowe nakrętki, opakowania metalowe (aluminiowe puszki po napojach), zużyte baterie, otrzymają w prezencie m.in.: sadzonki drzew, krzewów, czy innych roślin ozdobnych, worek ziemi ogrodowej lub worek kory.

Szczegółowy wykaz przyjmowanych odpadów został określony w regulaminie PSZOK. Punkt czynny jest w środy i soboty w godzinach 9:00-17:00. Regulamin PSZOK Gminy Darłowo stanowi, że pracownik obsługi Punktu weryfikuje przywiezione odpady i ma prawo odmówić ich przyjęcia, jeżeli nie spełniają one wymagań odpadów przyjmowanych do takiego Punktu. Na terenie PSZOK należy przestrzegać Regulaminu oraz poleceń pracownika obsługi punktu. Do którego mieszkańcy w ramach ponoszonej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mogą dostarczać wszelkie komunalne odpady

problemowe, takie jak: zużyte baterie, przeterminowane leki oraz gruz, a także odpady zielone.

Wysegregowane odpady komunalne, w tym odpady problemowe mieszkańcy Gminy Darłowo mogą oddawać bezpłatnie m.in. podczas **objazdowych zbiórek odpadów**. Szczegółowe informacje dotyczące konkretnych grup odpadów podano w dalszej części niniejszego rozdziału.

Odpady wielkogabarytowe takie jak: szafy, stoły, krzesła, dywany, wykładziny, duże zabawki, rowery można bezpłatnie oddać w wyznaczonych terminach podczas zbiórek sprzed nieruchomości.

Przeterminowane leki można wyrzucić do pojemników ustawionych w aptekach.

Zużyte świetlówki, baterie oraz akumulatory można wymienić w dowolnym punkcie sprzedaży detalicznej, w trakcie zakupu nowych produktów tego samego rodzaju, w liczbie nieprzekraczającej liczby produktów zakupionych.

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny:

- kupując nowy sprzęt, zużyty tego samego rodzaju można zostawić w sklepie - sprzedawca detaliczny i sprzedawca hurtowy są obowiązani przy sprzedaży sprzętu przeznaczonego dla gospodarstw domowych do nieodpłatnego przyjęcia zużytego sprzętu w ilości nie większej niż sprzedany nowy sprzęt, jeżeli zużyty sprzęt jest tego samego rodzaju,
- oddając sprzęt do naprawy, w przypadku gdy naprawa przyjętego do punktu serwisowego sprzętu jest niemożliwa ze względów technicznych lub właściciel sprzętu uzna, że naprawa sprzętu jest dla niego nieopłacalna, prowadzący punkt serwisowy jest obowiązany do nieodpłatnego przyjęcia zużytego sprzętu,
- mieszkańcy Gminy Darłowo mogą w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi przekazać zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Krupach, jak również przekazać podczas obwoźnych zbiórek organizowanych Wiosną i/lub jesienią na terenie Gminy Darłowo,
- odbiorem zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego z terenu Gminy Darłowo (z wyłączeniem punktów sprzedaży sprzętu oraz punktów serwisowych) zajmuje się: wybrany przez Gminę podmiot. Warto podkreślić, że jako zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny wskazano:
 - a. stacjonarne urządzenia gospodarstwa domowego: chłodziarki, zamrażarki, pralki, zmywarki, urządzenia kuchenne, w tym kuchenki, grzejniki elektryczne, mikrofalówki, grzejniki elektryczne,
 - b. drobne urządzenia gospodarstwa domowego: odkurzacze, żelazka, tostery, frytkownice, wagi, zegary, młynki do kawy, suszarki do włosów, golarki, elektryczne szczoteczki do zębów,
 - c. sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny: komputery osobiste stacjonarne, laptopy, monitory, drukarki, kalkulatory kieszonkowe i biurowe, mysz, klawiatura, telefony,
 - d. sprzęt audiowizualny: radia, telewizory, kamery, sprzęt hi-fi, sprzęt video,
 - e. sprzęt oświetleniowy: liniowe lampy fluorescencyjne, kompaktowe lampy fluorescencyjne,
 - f. narzędzia elektryczne i elektroniczne: wiertarki, piły, maszyny do szycia, narzędzia do koszenia trawy,

- g. zabawki, sprzęt rekreacyjny i sportowy: kolejki elektryczne lub tory wyścigowe, kieszonkowe konsole do gier video, sprzęt sportowy z elektrycznymi lub elektronicznymi częściami składowymi.

Wójt Gminy Darłowo w 2020 r. przeprowadzał akcję usuwania folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej w ramach programu priorytetowego dofinansowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

W dniach od 22.07.2020 r. do 31.07.2020 r. zorganizowano zbiórkę tychże odpadów w Gminnym Zakładzie Użyteczności Publicznej w Krupach. W wyniku realizacji przedsięwzięcia zebrano łącznie ponad 43,22 tony odpadów, w tym: folii rolniczej, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach, opakowań typu Big-Bag. Wykonawcą była firma „ECOMARE” - Zbigniew Śpiewak ze Słupska.

Rolnik będący wytwórcą odpadów ma obowiązek na własny koszt zagospodarować odpady z prowadzonej działalności rolniczej. Musi zlecić zagospodarowanie odpadów typu folia (np. opakowania po nawozach, środkach ochrony roślin, folie kiszonkowe, opakowania typu Big-Bag), siatka do owijania balotów i sznurek czy zużyte opony rolnicze podmiotowi – firmie posiadającej odpowiednie zezwolenie na ich zagospodarowanie.

Odpady rolnicze nie są odpadami komunalnymi. Nie można ich gromadzić i składować razem z odpadami komunalnymi pochodzącymi z gospodarstwa domowego. Niedopuszczalne jest ich porzucanie w miejscach nieprzeznaczonych do ich składowania lub spalanie w domowych piecach.

Należy przekazać je przedsiębiorcy posiadającemu odpowiednie zezwolenie. Zakłady zajmujące się przyjmowaniem i zagospodarowaniem odpadów z działalności rolniczej zazwyczaj świadczą te usługi odpłatnie.

W związku z obowiązującymi limitami w instalacjach przetwarzania odpadów (wysypiskach) rolnik musi podpisać indywidualnie umowę z firmą zajmująca się tego typu odpadami określając roczną ilość dostarczanych odpadów.

Umowy można podpisać np. z:

- Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. z siedzibą przy ul. Szczecińskiej 112 w Słupsku. Rodzaje zagospodarowywanych odpadów oraz cennik świadczonych usług dostępny jest na stronie internetowej <http://pgkslupsk.pl/cennik.html>.
- Miejskim Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Spółka z o. o. z siedzibą przy ul. Polanowskiej 43 w Sławnie wyłącznie w zakresie zagospodarowania zużytych opon rolniczych.

Zgodnie z Uchwałą nr XLIV.454.2021 Rady Gminy Darłowo z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki tej opłaty

Od 1 stycznia 2021 r. wszystkie rodzaje nieruchomości na terenie Gminy Darłowo mają obowiązek selektywnej zbiórki odpadów komunalnych – nie ma możliwości deklarowania zbiórki odpadów bez ich segregacji. Jeżeli nie wypełnia się obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny – opłata wyniesie trzykrotność opłaty podstawowej. Aktualne stawki przedstawiają się jak poniżej.

1. Nieruchomości zamieszkałe – metoda „od wody”. -7,00 zł miesięcznie za 1 m³ zużytej wody;

- podwyższoną stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, jeżeli nie wypełnia się obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny, w wysokości 21,00 zł miesięcznie za 1 m³ zużytej wody;
 - zwalnia się z części opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właściciele nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostownikach przydomowych w wysokości 1,00 zł miesięcznie za 1 m³ zużytej wody;
 - w przypadku gospodarstw domowych opłata miesięczna wyliczana na podstawie stawki, o której mowa powyżej, nie może wynosić więcej niż 7,8% przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem (obecnie maksymalna miesięczna kwota dla gospodarstwa domowego nie może być większa niż 149,68 zł).
2. Nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a na której świadczone są usługi hotelarskie (hotele, pensjonaty, domki letniskowe, pola namiotowe, kempingi itp.) - metoda „od wody”.
- 7,00 zł miesięcznie za 1 m³ zużytej wody;
 - podwyższoną stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, jeżeli nie wypełnia się obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny, w wysokości 21,00 zł miesięcznie za 1 m³ zużytej wody.
3. Nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, inne niż nieruchomości na której świadczone są usługi hotelarskie (restauracje, sklepy, biura, szkoły, zakłady przemysłowe itp.) - metoda „od pojemnika”. Stawki opłat za pojemniki (usługa odbioru jednego pojemnika):
- o pojemności 120 l - 21,11 zł;
 - o pojemności 240 l - 42,22 zł;
 - o pojemności 360 l - 63,33 zł;
 - o pojemności 1100 l - 193,49 zł;
4. Podwyższone stawki opłat za pojemniki (usługa odbioru jednego pojemnika), jeżeli nie wypełnia się obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny, w wysokości:
- o pojemności 120 l - 63,33 zł;
 - o pojemności 240 l - 126,66 zł;
 - o pojemności 360 l - 189,99 zł;
 - o pojemności 1100 l - 580,47 zł.

Gmina Darłowo realizuje nałożone zadania z zakresu gospodarowania odpadami czego wynikiem są (w większości przypadków) osiągnięte poziomy ekologiczne w latach 2017-2020. Biorąc jednak pod uwagę systematyczne i istotne podnoszenie wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, osiągnięcie wymaganego poziomu od 2019 r. staje się coraz mniej realne, co przedstawiono poniżej:

- a) poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia: **papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła:**
- w roku 2017 – został osiągnięty i wyniósł 42,12 % (przy minimum 20 %),
 - w roku 2018 – został osiągnięty i wyniósł 44,09 % (przy minimum 30 %),
 - w roku 2019 - został osiągnięty i wyniósł 44,46 % (przy minimum 40 %),
 - w roku 2020 – został osiągnięty i wyniósł 54,10 % (przy minimum 50 %).

Ryc. 22. Zasady segregacji odpadów w Gminie Darłowo (część 2)

Źródło: <http://gminadarlowo.pl/?id=64>

Na stronie internetowej Urzędu Gminy udostępnione są informacje o zasadach gospodarowania odpadami komunalnymi (m in. zasady segregacji odpadów, częstotliwość opróżniania pojemników, informacje o wysokości stawki opłaty „śmieciowej” i sposobie jej uiszczania, o podmiocie odbierającym odpady) oraz szczegółowy harmonogram odbioru odpadów z poszczególnych miejscowości.

Wśród innych działań w zakresie edukacji ekologicznej prowadzonej przez Gminę Darłowo warto wymienić zakup materiałów na cel sprzątanie świata oraz udostępnienie materiałów dydaktycznych (prezentacje multimedialne, karty pracy, plansze edukacyjne) dla uczniów pod adresem <http://gminadarlowo.pl/?id=66> z zakresu gospodarki odpadami.

Należy podkreślić, że w kolejnych latach ważnym zadaniem jest właściwe gospodarowanie odpadami. Podstawowym kierunkiem jest zwiększenie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych oraz ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Na terenie Gminy Darłowo wytwarzane są nie tylko odpady komunalne. Odpady inne niż komunalne wytwarzane są m.in. w rolnictwie, przetwórstwie, warsztatach czy działalności handlowo – usługowej.

Należy zauważyć, że odpady z demontażu pojazdów nie są odpadami komunalnymi i nie wolno składować ich w kontenerach na odpady komunalne. Tego rodzaju odpady nie są odbierane w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Ustawa z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji określa zasady postępowania z pojazdami wycofanymi z eksploatacji w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Właściciel pojazdu wycofanego z eksploatacji powinien przekazać go wyłącznie do przedsiębiorcy prowadzącego stację demontażu lub przedsiębiorcy prowadzącego punkt zbierania pojazdów (art. 18 tejże ustawy). Przedsiębiorca prowadzący stację demontażu lub przedsiębiorca prowadzący punkt zbierania pojazdów powinien zapewniać bezpieczne dla środowiska i zdrowia ludzi przetwarzanie pojazdów wycofanych z eksploatacji i powstających z nich odpadów. Przedsiębiorca prowadzący stację demontażu lub przedsiębiorca

prowadzący punkt zbierania pojazdów jest obowiązany do przyjęcia będących odpadami części samochodów osobowych usuniętych. Za przyjęcie będących odpadami części samochodów osobowych usuniętych w trakcie naprawy może pobrać opłatę.

Co ważne, artykuł 53a wymienionej ustawy określa, że podlega karze pieniężnej od 15 000 do 500 000 zł ten, kto poza stacją demontażu dokonuje:

1. usunięcia z pojazdów wycofanych z eksploatacji elementów lub substancji niebezpiecznych, w tym płynów,
2. wymontowania z pojazdów wycofanych z eksploatacji przedmiotów wyposażenia lub części nadających się do ponownego użycia,
3. wymontowania z pojazdów wycofanych z eksploatacji elementów nadających się do odzysku lub recyklingu

Kary pieniężne, wymierza w drodze decyzji Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Szczecinie.

W odniesieniu do odpadów z demontażu pojazdów można domniemywać, że problem spowodowany jest przez minimum dwie kwestie. Po pierwsze odpady te mogą pochodzić z nielegalnego demontażu prowadzonego przez anonimowe osoby, które nie chcą ponosić kosztów zgodnego z prawem unieszkodliwiania odpadów i dlatego podrzucają je. W tym przypadku edukacja nie będzie skuteczna. Konieczne jest podejmowanie skutecznych działań zmierzających do ujęcia sprawców takich czynów (np. na podstawie monitoringu), systematyczne zgłaszanie spraw Policji i WIOŚ.

Druga grupa osób, która może być odpowiedzialna za podrzucanie części samochodowych w okolice altanek śmietnikowych może robić to w pewnym sensie bez świadomości konsekwencji swoich czynów. Można domniemywać, że niektórzy mieszkańcy i właściciele nieruchomości błędnie traktują takie odpady, jako odpady komunalne odbierane w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. W tym przypadku wystarczająca może okazać się skuteczna edukacja (w tym międzysąsiedzka) polegająca na informowaniu o możliwości oddania odpadów do stacji demontażu (np. w lokalnych gazetach, na stronach internetowych, podczas spotkań z sąsiadami).

Innym problemem jest ustawianie odpadów z demontażu lodówek, telewizorów i innego sprzętu AGD i RTV. Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny to m.in.:

- urządzenia gospodarstwa domowego (mikrofalówki, chłodziarki, odkurzacze, żelazka, suszarki, tostery, wagi, zegary itp.),
- sprzęt audiowizualny, teleinformatyczny (odbiorniki RTV, kamery wideo, komputery, drukarki, kalkulatory, telefony itp.),
- narzędzia elektryczne i elektroniczne (piły, wiertarki, maszyny do szycia, kosiarki itp.)
- zabawki (kolejki elektryczne, konsole, tory wyścigowe itp.).

W tym przypadku podrzucanie elektroodpadów może wynikać z braku wiedzy właścicieli nieruchomości w zakresie możliwości pozbycia się takich odpadów. Stąd należy zauważyć, że sprzęt AGD i RTV można:

1. oddać podczas zbiórek okresowych organizowanych przez gminę,
2. oddać sprzedawcy podczas zakupu nowego sprzętu tego samego rodzaju, np. kupując nową lodówkę, pralkę czy telewizor, stary sprzęt sprzedawca ma obowiązek odebrać bezpłatnie (zwykle w sprzedaży internetowej dostępna jest opcja, którą można od razu zaznaczyć przy zakupie sprzętu),

3. małe sprzęty, żarówki, baterie itp. można oddać do niektórych dużych sklepów posiadających pojemniki do zbiórki drobnych elektroodpadów,
4. na rynku funkcjonują też firmy zajmujące się odbiorem sprzętu AGD i RTV, często odbiór jest świadczony bezpłatnie, wśród przykładów takich przedsiębiorstw można wymienić: ElektroEko Organizacja Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego SA. Wybrane firmy świadczą usługi odbioru elektrośmieci z firm i instytucji. Zapewniają wykonanie usługi w sposób efektywny, sprawny, bezpieczny i zgodny z prawem. Odbiór elektrośmieci zrealizują profesjonalni partnerzy, którzy zostali zarejestrowani w rejestrze BDO oraz posiadają stosowne zezwolenia i decyzje na transport oraz na przetwarzanie zużytego sprzętu <https://www.elektroeko.pl/odbior-z-firm/>

Wiedzę dotyczącą możliwości oddania odpadów problemowych Gmina Darłowo powinna rozpowszechniać np. w lokalnych gazetach, na stronach internetowych, podczas spotkań z sołtysami itp.

Z punktu widzenia właścicieli nieruchomości prawidłowo segregujących odpady komunalne i prawidłowo postępujących z odpadami innymi niż komunalne korzystne jest, aby udzielać sobie wzajemnych informacji i wskazówek. Odpady podrzucane są usuwane z tzw. dzikich wysypisk przez służby miejskie, ale jest to działanie bardzo kosztowne, co w konsekwencji może wiązać się z podwyższeniem opłat dla wszystkich mieszkańców.

Na terenie gminy występuje również utylizacja odpadów zawierających azbest, których kwoty w kolejnych latach klasowały się następująco:

- 2019 – usunięto 53,57 Mg na kwotę 34 014,60 zł
- 2020 – usunięto 80,06 Mg na kwotę 59 267,38 zł

3.8.2. Instalacje gospodarowania odpadami

Ustawą z dnia 19 lipca 2019 roku o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw, wprowadzono szereg zmian m.in. zrezygnowano z organizacji systemów gospodarowania odpadami komunalnymi w ramach regionów (RIPOK). Nadal obowiązują pewne ograniczenia dotyczące gospodarowania głównie niesegregowanymi (zmieszanymi) odpadami komunalnymi odebranymi od właścicieli nieruchomości. Odpady takie mogą być przekazywane wyłącznie do tzw. instalacji komunalnych, ujętych na listach prowadzonych przez marszałków województw.

W myśl art. 38b ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2021 r. poz. 779, ze zm.), w związku z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1579), Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego prowadzi listę:

1. funkcjonujących instalacji spełniających wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów, o których mowa w art. 35 ust. 6 ustawy o odpadach,
2. instalacji komunalnych planowanych do budowy, rozbudowy lub modernizacji.

Wpisu na listę dokonuje się na pisemny wniosek prowadzącego instalację komunalną. Dotychczasowe regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych (tzw. RIPOK), funkcjonujące na terenie województwa zachodniopomorskiego, zapewniające mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych i wydzielanie

ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku lub składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – stały się instalacjami komunalnymi i na listę, o której mowa powyżej zostały wpisane z urzędu przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego.

Na terenie Gminy Darłowo nie ma zlokalizowanych instalacji gospodarowania odpadami wymienionych na listach prowadzonych przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego.

3.8.3. Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Tabela 24. Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– prowadzenie edukacji ekologicznej dotyczącej odpadów komunalnych, – osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami papieru, tworzyw sztucznych, szkła, metalu, – osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, – wsparcie mieszkańców w usuwaniu azbestu, – osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne.	– wysokie koszty utrzymania systemu gospodarki odpadami – wzrost opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, – ograniczona kontrola zagospodarowania wytworzonych odpadów niektórych frakcji, np. odpadów wytwarzanych przez firmy budowlane podczas świadczenia usług.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	– wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi (nowelizacje ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach), – utrzymanie i rozwój nowoczesnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych.	– brak wpływu gmin na efektywność przetwarzania odpadów komunalnych w instalacjach regionalnych, – skala i problemowość wprowadzonych zmian w nowych przepisach gospodarowania odpadami komunalnymi często prowadząca do nieprawidłowości w funkcjonowaniu nowego systemu.

Źródło: opracowanie własne

3.8.4. Zagadnienia horyzontalne – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

I – Adaptacja do zmian klimatu

Należy zwrócić uwagę przy organizowaniu obiektów gospodarki odpadami takich jak składowiska, place magazynowania odpadów, aby nie lokalizować ich na terenach zagrożonych powodzią, podtopieniami i osuwiskami, będącymi następstwami kumulacji zmian będących efektem zmian klimatycznych. Gospodarka odpadami komunalnymi obsługiwana jest przez ciężki tabor specjalny. W związku z przewidywanym ociepleniem klimatu, nowego znaczenia nabierze problem oddziaływania wysokich temperatur na nawierzchnie powierzchni komunikacyjnych.

Zmiany klimatyczne mogą spowodować konieczność reorganizacji gruntych systemów odbioru odpadów komunalnych, zwiększenia częstotliwości odbioru odpadów zmieszanych czy biodegradowalnych.

II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Przyczyną większości poważnych awarii, które mogą zdarzyć się na terenie instalacji, jest najczęściej niezachowanie reżimu eksploatacyjnego. Głównym zagrożeniem jest możliwość wybuchu pożaru samych odpadów oraz otaczającego pasa zieleni ochronnej. Mogą także powstawać samozapłony deponowanych odpadów. W wyniku pożaru będą się uwalniały do atmosfery bardzo toksyczne substancje z palącego się biogazu oraz odpadów – przede wszystkim z tworzyw sztucznych. Zanieczyszczenie gleby może być spowodowane poprzez wycieki oleju i paliwa (sprzęt i rozładunek) lub awaria cysterny paliwowej.

III – Działania edukacyjne

Działania w zakresie edukacji ekologicznej powinny skupić się na organizowaniu różnych cyklicznych akcji typu sprzątanie świata, dzień ziemi, zbiórki zużytych baterii i segregacji odpadów do specjalnie zakupionych pojemników. W dalszym ciągu prowadzić działalność edukacyjną w zakresie selektywnej zbiórki odpadów i ograniczenia ich powstawaniu oraz racjonalnego wykorzystania wody i energii.

IV - Monitoring środowiska

Monitoring środowiska w odniesieniu do gospodarki odpadami powinien skupiać się przede wszystkim na ilościach wytwarzanych i odzyskiwanych odpadów na terenie Gminy, zarówno tych komunalnych, jak i przemysłowych, ze względu na specyfikę jednostki.

3.9. ZASOBY PRZYRODNICZE

3.9.1. Świat roślin i zwierząt

Administracyjnie lasy Gminy Darłowo należą do Nadleśnictw Sławno i Karnieszewice. Według danych GUS (stan na 31.12.2020 r.) powierzchnia lasów na terenie Gminy wynosi 6 213 ha. Lesistość Gminy wynosi 23,1 %.

Zgodnie z przepisami ustawy o lasach, lasy dzieli się m.in. na państwowe i nie stanowiące własności Skarbu Państwa. Lasami państwowymi zlokalizowanymi na terenie Gminy Darłowo, zgodnie z podziałem terytorialnym RDLP Szczecinek zarządzają: Nadleśnictwo Sławno i Nadleśnictwo Karnieszewice. Nadzór nad lasami, które nie stanowią własności Skarbu Państwa, położonymi na terenie Gminy Darłowo sprawuje Starosta Sławieński.

Nadleśnictwo Sławno planuje w roku 2022 prace na rezerwacie przyrody Słowińskie Błota w ramach kompleksowego projektu ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach zarządzanych przez PGL Lasy Państwowe.

Poniżej dokonano charakterystyki lasów zarządzanych przez Nadleśnictwo Runowo i Nadleśnictwo Żołędowo, położonych w granicach Gminy Darłowo.

Ryc. 23. Nadleśnictwa Sławno i Karnieszewice na tle granic Gminy Darłowo

Źródło: opracowanie własne

Nadleśnictwo Sławno

Powierzchnia ogólna zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Sławno wynosi 787,44 km², a na terenie Gminy Darłowo - 185,14 km². Lesistość w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Sławno wynosi 29,8 %. Pozostałą powierzchnię terytorialnego zasięgu działania nadleśnictwa stanowią głównie użytki rolne, w mniejszym stopniu – nieużytki,

grunty zabudowane i zurbanizowane, grunty zadrzewione i zakrzewione, grunty pod wodami oraz tereny różne. Na terenie Nadleśnictwa Sławno średni wiek drzewostanów wynosi 67, przeciętna zasobność wynosi – 313 (m³/ha), przeciętny przyrost - 4,6 (m³/ha), udział siedlisk borowych 23,9 %, udział gatunków iglastych - 63,5 %.

Lasy Nadleśnictwa Sławno narażone mogą być na oddziaływanie następujących czynników:

1. abiotycznych:
 - silne wiatry, huragany;
 - okiść;
 - niskie temperatury, późne i wczesne przymrozki;
 - długotrwałe susze;
 - zaburzenie gospodarki wodnej;
2. biotycznych;
 - szkodniki owadzie (pierwotne, wtórne);
 - grzybowe choroby infekcyjne (korzeni, pędów, liści);
 - nadmierne występowanie zwierząt roślinożernych;
3. antropogenicznych:
 - zanieczyszczenie powietrza;
 - zanieczyszczenie wód i gleb;
 - szkodnictwo leśne;
 - pożary lasu.

Na obszarze administracyjnym nadleśnictwa występują siedliska m.in. następujących gatunków: kumak nizinny, skójka gruboskorupowa, rzekotka drzewna, traszka grzebieniasta; batalion, bąk błotniak stawowy, błotniak łąkowy, błotniak, cyranka, czajka, dzięcioł, dzięcioł średni, dzięcioł zielony, gągoł, jerzyk kobuz, kropiatka, krwawodziób, kulik wielki, lerka, łączak, mewa mała, mewa siwa, nurogęś, perkoz rogaty, płaskonos, podróżniczek, rożeniec, rybitwy, rycyk, sieweczka obrożna, trzmielojad, uszatka, wodniczka, zimorodek, żuraw, bóbr europejski, wydra, kania czarna, kania ruda, rybołów, nietoperze, wilk.

Na terenie Nadleśnictwa Sławno dominuje las świeży oraz las mieszany świeży. Najmniej jest borów suchych oraz borów wilgotnych. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 25. Typy siedliskowe Nadleśnictwo Sławno

Lp.	Skrót	Nazwa pełna	Powierzchnia [ha]
1.	Bs	bór suchy	5,02
2.	Bśw	bór świeży	1 807,29
3.	Bw	bór wilgotny	7,10
4.	Bb	bór bagienny/	82,02
5.	BMśw	bór mieszany świeży	2 696,54
6.	BMw	bór mieszany wilgotny	382,49
7.	BMb	bór mieszany bagienny	254,22
8.	LMśw	las mieszany świeży	4 777,25
9.	LMw	las mieszany wilgotny	1 412,04
10.	LMb	las mieszany bagienny	284,62
11.	Lśw	las świeży	6 542,14
12.	Lw	las wilgotny	3 007,83
13.	OI	ols	299,07

Lp.	Skrót	Nazwa pełna	Powierzchnia [ha]
14.	OIJ	ols jesionowy	285,31
15.	LŁ	las łęgowy	21,98

Źródło: Plan urządzenia lasu Nadleśnictwo Sławno na okres od 1.01.2019 do 31.12.2028 r.

Nadleśnictwo Karnieszewice

Powierzchnia ogólna nadleśnictwa wynosi 18 987,63 ha., na terenie Gminy Darłowo wynosi 8 410 ha. Pod względem organizacyjnym Nadleśnictwo Karnieszewice wchodzi w skład Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku. Położone jest w jej północnej części, granicząc bezpośrednio z Nadleśnictwami Sławno, Polanów, Manowo, Białogard i Gościno oraz od północy z pasem gruntów Urzędu Morskiego w Słupsku, oddzielającym Nadleśnictwo od morza. Przeciętny wiek drzewostanów na terenie nadleśnictwa wynosi 69 lat. Spodziewany bieżący roczny przyrost drzewostanów na 1 ha 7,22 m³.

Lasy Nadleśnictwa Karnieszewice narażone mogą być na oddziaływanie następujących czynników:

1. abiotyczne
 - silne wiatry wywalające,
 - okiść,
 - przymrozki wczesne i późne oraz zastoiska mrozowe,
 - okresowe susze.
2. biotyczne:
 - występowanie grzybów pasożytniczych
 - zagrożenie ze strony ssaków roślinożernych.
 - szkodniki pierwotne (brudnica mniszka, zwójki, miernikowce Geometridae – piędzik przedzimek, zimówek, ogłodniak),
 - szkodniki wtórne (kornik drukarz, przyplaszczek granatek i cetyńce)
3. antropogeniczne
 - zanieczyszczenia powietrza, wód i gleb,
 - niewłaściwa gospodarka odpadami,
 - pożary oraz zagrożenia wynikające z bezpośredniego negatywnego oddziaływania człowieka na lasy
 - jest zaśmiecanie lasów, szczególnie przy drogach publicznych, oraz wywożenie śmieci do lasu i tworzenie „dzikich wysypisk”.

Na terenie nadleśnictwa występują siedliska m.in. następujących gatunków: czerwończyk nieparek, trzepla zielona, kumak nizinny, rzekotka drzewna, traszka grzebieniasta, batalion, bąk, błotniak stawowy, błotniak łąkowy, błotniak zbożowy, bocian biały, cyranka, czajka, derkacz, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, dzięcioł zielony, gągoł, gąsiorek, jerzyk, kobuz, pustułka, kropiatka, krwawodziób, kulik wielki, lerka, łączak, mewa mała, mewa siwa.

Na terenie Nadleśnictwa Karnieszewice dominuje bór mieszany świeży oraz las mieszany świeży. Najmniej jest boru suchego i wilgotnego. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 26. Typy siedliskowe Nadleśnictwo Karnieszewice

Lp.	Skrót	Nazwa pełna	Powierzchnia [ha]
1.	Bs	bór suchy	1,36
2.	Bśw	bór świeży	1 254,28
3.	Bw	bór wilgotny	3,88
4.	Bb	bór bagienny	29,04
5.	BMśw	bór mieszany świeży	6 230,75
6.	BMw	bór mieszany wilgotny	552,59
7.	BMb	bór mieszany bagienny	537,61
8.	LMśw	las mieszany świeży	4 182,58
9.	LMw	las mieszany wilgotny	541,38
10.	LMb	las mieszany bagienny	359,97
11.	Lśw	las świeży	2 751,06
12.	Lw	las wilgotny	428,43
13.	OI	ols	769,47
14.	OIJ	ols jesionowy	44,11
15.	Lł	las łęgowy	537,61

Źródło: Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Karnieszewice

Oprócz lasów ważną rolę ekologiczną w krajobrazie rolniczym oraz funkcję ochronną przed różnymi formami erozji pełnią zadrzewienia. Najczęściej występują w obniżeniach wytopiskowych w obrębie gruntów ornych oraz w obrębie trwałych użytków zielonych. Ze względu na funkcję ochronną należy preferować zadrzewienia na stromych dolinach cieków. Spełniają rolę naturalnego buforu przeciw spływom powierzchniowym z terenów rolnych. Znaczenie ochronne i krajobrazotwórcze mają zadrzewienia przydrożne.

Gmina Darłowo posiada również zieleni urządzoną. Przez pojęcie zieleni urządzonej należy rozumieć zieleni planowaną, której układ, fizjonomia oraz różnorodność są efektem przemysłanych działań człowieka. Formy zieleni urządzonej można traktować jako ekosystemy sztuczne, których przetrwanie często uzależnione jest od ingerencji człowieka. Do form zieleni urządzonej zalicza się: parki, parki podworskie, czy też zespoły parkowo - pałacowe, cmentarze, zieleńce, kwietniki, aleje i szpalery, klomby, zieleni obiektów sportowych, itp.

Występowanie zwierząt ściśle związane jest ze zbiorowiskami roślinnymi, w których znajdują pożywienie i schronienie. W związku ze zmianami szaty roślinnej (wylesienia, osuszanie łąk, procesy urbanizacyjne) zniszczone zostały naturalne siedliska i biotopy. Na terenie Gminy występuje fauna leśna, wodna, nadwodna i terenów rolniczych. Z uwagi na rolniczy charakter Gminy dominuje fauna terenów rolniczych, których bogactwo zależy od stopnia mozaikowatości terenu oraz intensywności prowadzonej na tych obszarach działalności antropogenicznej. Ponadto fauna skupia się głównie w rejonie dolin rzek, cieków, zbiorników wodnych, terenów podmokłych oraz lasów, zadrzewień.

W lasach zamieszkuje wiele gatunków ssaków, największe z nich to jelenie i sarny oraz dziki. Największym przedstawicielem drapieżnych jest wilk. Przedstawicielem rzędu drapieżnych jest rodzina łasicowatych, są to: łasica oraz wydra. W lasach bytują również wiewiórki pospolite oraz bobry europejskie.

Przedstawicielami ssaków owadożernych jest m.in. jeż europejski, jeż wschodni, kret.

Szczególną grupę zwierząt stanowią płaki żerujące głównie na terenach rolnych. Tereny podmokłe, okresowo zalewane lub zalane przez cały rok są siedliskiem płactwa

wodnego i błotnego. Na terenie Gminy dominują gatunki synantropijne, wykorzystujące bliskość siedlisk ludzkich z korzyścią dla siebie.

Jak podkreśla RDOŚ, w przypadku, gdy planowane czynności wiążą się z naruszeniem zakazów określonych w art. 52 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, przed ich wykonaniem należy uzyskać stosowne zezwolenie wydawane przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska lub Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Obecnie nadal istnieje duże prawdopodobieństwo dalszego rozprzestrzeniania się wirusa ASF, w szczególności wśród zwierząt wolno żyjących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Należy zauważyć, że obowiązuje Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 stycznia 2021 r. w sprawie wprowadzenia w 2021 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej "Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie" (Dz.U. 2021 poz. 236).

Na obszarze analizowanej gminy Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska zinwentaryzowała następujące stanowiska stanowisk chronionych gatunków oraz siedlisk przyrodniczych.

Tabela 27. Wykazy stanowisk chronionych gatunków oraz siedlisk przyrodniczych na obszarze Gminy Darłowo

Wykaz zinwentaryzowanych gatunków i siedlisk	Źródło danych
Siedliska przyrodnicze o kodach 3260 oraz 6510	Inwentaryzacja cennych siedlisk przyrodniczych kraju, gatunków występujących w ich obrębie oraz stworzenie Banku Danych o Zasobach Przyrodniczych
łosoś, minóg strumieniowy, siedliska przyrodnicze o kodach: 1150, 1210, 2110, 2180, 6510, 7110, 91D0	Państwowy Monitoring Środowiska (GIOŚ, 2019)
Siedliska przyrodnicze o kodach: 1130, 1150, 1210, 1230, 2110, 2120, 2130, 2180, 3150, 3260, 6430, 6510, 9110, 9160, 9190, 91D0 oraz 91E0	Inwentaryzacje przyrodnicze na potrzeby ustanowienia planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000
Siedliska przyrodnicze o kodach: 1130, 1150, 1230, 2120, 2130, 2180, 3150, 3160, 6430, 6510, 7110, 7140, 7150, 9110, 9130, 9160, 9190, 91D0, 91E0, 91F0, 91T0, gatunki: bagno zwyczajne, barwinek pospolity, batalion, bąk, biegus morski, bielik, bluszcz pospolity, błotniak łąkowy, błotniak stawowy, bocian biały, bóbr europejski, brodziec piskliwy, brzegówka, brzęczka, burzyk północny, burzyk żółtodzioby, cyranka, czajka, czernica, derkacz, dzięcioł czarny, dzięciołek, dzięgiel nadbrzeżny, dziwonina, gąsiorek, gęgawa, głowienka, grąźel żółty, gruszczyca średnia, grzebiuszka ziemna, grzybienie białe, jarzębatka, jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, kania czarna, kania ruda, kokoszka wodna, konwalia majowa, kormoran, kormoran mały, krakwa, kropiatka, kruk, kruszczyk rdzawoczerwony, kruszczyk szerokolistny, krwawodziób, krzyżówka, ksyk, kulik wielki, kumak nizinny, lilia złotogłów, łabędź niemy, łączak, łoś, łośówka, łyska, malina moroszka, marzanka wodna, mewa śmieszka,	Waloryzacja przyrodnicza województwa zachodniopomorskiego (BKP, Szczecin 2010)

Wykaz zinwentaryzowanych gatunków i siedlisk	Źródło danych
mikołajek nadmorski, modrzewnica zwyczajna, nawalnik burzowy, nur lodowiec, ohar, orlik krzykliwy, padalec zwyczajny, paprotka zwyczajna, perkoz dwuczuby, perkoz zausznik, perkozek, piżmak, pliszka górską, płaskonos, przepiórka, przygielka biała, przywrotnik prawie nagi, pustułka, remiz, rogowiec wapienny, rokitniczka, rokitnik zwyczajny, ropucha paskówka, ropucha szara, ropucha zielona, rosiczka, okrągłolistna, rybitwa białoczelna, rybitwa rzeczna, rycyk, samotnik, sieweczka obroźna, siniak, skowronek polny, słonka, solanka kolczysta, srokosz, storczyk szerokolistny, strumieniówka, świbka morska, świerszczak, tająża jednostronna, traszka górską, traszka zwyczajna, troć wędrowna, trzciniak, trzcinniczek, turzyca dwustronna, tygrzyk paskowany, uhła, uszatka błotna, wąsatka, welnianeczka darniowa, wiciokrzew pomorski, widłak jałowcowaty, wiewiórka, wilżyna ciernista, wodniczka, wodnik, wydra, zaskroniec zwyczajny, zimorodek, złoć pochwołistna, żaba jeziorkowa, żaba moczarowa, żaba śmieszka, żaba trawna, żaba wodna, żuraw	

Źródło: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

3.9.2. Obszary chronione i cenne przyrodniczo

Zgodnie z danymi Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie na terenie Gminy Darłowo ustanowiono na podstawie art. 60 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową albo stref ochrony ostoi oraz stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową następujące gatunki:

Tabela 28. Strefy ochrony wyznaczone po 2017 r.

Gatunek	Nadleśnictwo	Leśnictwo	Oddziały leśne	Rok ustanowienia
Bielik	Karnieszewice	Iwięcino	768, 773	2017
Bielik			765, 766, 767	2020
Orlik krzykliwy			753, 754	2019
Kania ruda			748, 749, 753, 754, 755,	2017

Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie

Korytarze ekologiczne to obszary umożliwiające migrację zwierząt, roślin lub grzybów. W celu zachowania ich drożności zaleca się prowadzić następujące działania:

- uwzględnianie korytarzy ekologicznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- budowa przejść dla zwierząt – dotyczy miejsc, gdzie przecinają się drogi już istniejące (o najwyższym natężeniu ruchu) z korytarzami ekologicznymi, na drogach już istniejących o mniejszym natężeniu ruchu w miejscach przecięcia korytarzy

migracyjnych, umieszczenie odpowiednich znaków informujących o tym oraz ograniczenie prędkości,

- ochrona dolin rzecznych – poprzez zaniechanie zabudowy brzegów, regulacji koryta rzecznego; rewitalizacja najbardziej zdegradowanych odcinków rzek,
- zalesienia – dotyczy korytarzy migracyjnych, gdzie płaty lasu w obrębie takiego korytarza są oddalone od siebie na odległość powyżej 1 km (z wyłączeniem cennych przyrodniczo siedlisk nieleśnych),
- ochrona przed dalszą zabudową odcinków korytarzy ekologicznych o znacznych przewężeniach, spowodowanych bezpośrednim sąsiedztwem terenów zurbanizowanych.

Zachowanie drożności korytarzy ekologicznych powinno polegać przede wszystkim na ich ochronie przed zabudowaniem, przegrodzeniem i na tworzeniu nowych nasadzeń.

Dostępne są co najmniej trzy projekty sieci korytarzy ekologicznych. Projektu korytarzy zamieszczony na www.geoserwis.gdos.gov.pl korytarzy ekologicznych wg projektu Instytutu Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk Białowieża we współpracy z pod kierownictwem prof. dr. hab. Włodzimierza Jędrzejewskiego. Opracowanie powstawało w dwóch etapach:

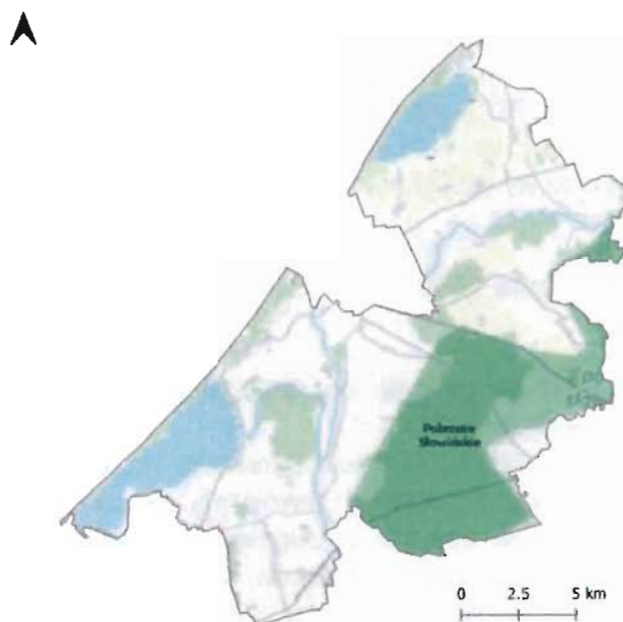
- etap I - w 2005 r. na zlecenie Ministerstwa Środowiska opracowano mapę sieci korytarzy dla obszarów Natura 2000 z uwzględnieniem potrzeb ochrony kluczowych gatunków dużych ssaków;
- etap II - w 2011 r. we współpracy z Pracownią na rzecz Wszystkich Istot (w ramach projektu ze środków EEA/EOG) opracowano kompletną mapę korytarzy istotnych dla populacji dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno-błotnych w skali krajowej i kontynentalnej.

Według każdego z wyżej wymienionych projektów na terenie Gminy Darłowo przebiega korytarz „Pobrzeże Słowińskie”.

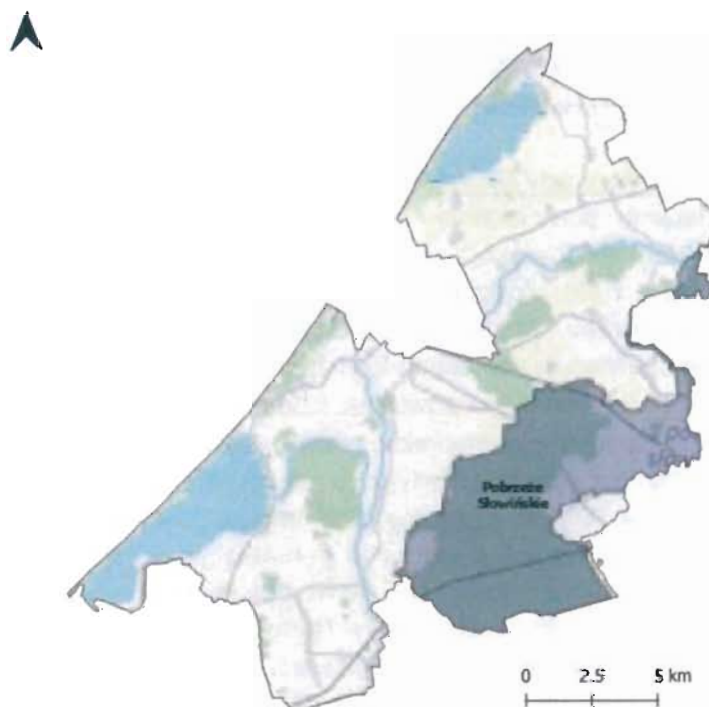
Ryc. 24. Przebieg korytarzy ekologicznych wg projektu Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

Źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl

**Ryc. 25. Przebieg korytarzy ekologicznych wg Instytutu Biologii Ssaków
Polskiej Akademii Nauk Białowieża wg projektu 2005**

Źródło: www.mapa.korytarze.pl

**Ryc. 26. Przebieg korytarzy ekologicznych wg Instytutu Biologii Ssaków
Polskiej Akademii Nauk Białowieża wg projektu 2012**

Źródło: www.mapa.korytarze.pl

Ustawa z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2021 r. poz. 1098 ze zm.) przedstawia formy ochrony przyrody. Za ustanowienie form ochrony przyrody i planów

ochrony odpowiedzialne są odpowiednie organy wskazane w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. W dalszej części opracowania przedstawiono dane dotyczące form ochrony przyrody jak również dodatkowe informacje o zasobach przyrodniczych Gminy Darłowo. Zgodnie z danymi GUS, stan na 31.12.2020 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionych w Gminie Darłowo wynosi 6 583,34 ha (statystyka GUS nie uwzględnia obszarów Natura 2000) oraz występują pomniki przyrody.

3.9.2.1. Obszary Natura 2000⁴

Na sieć Natura 2000 składają się: obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO).

Podstawą programu Natura 2000 jest Dyrektywa Ptasia i Dyrektywa Siedliskowa. Wyznaczenie obszarów specjalnej ochrony ptaków ma na celu protekcję populacji dziko występujących gatunków ptaków, utrzymanie i zagospodarowanie ich naturalnych siedlisk.

Celem wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony siedlisk jest ochrona siedlisk przyrodniczych, populacji i siedlisk roślin oraz zwierząt, a także odtworzenie siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony gatunków roślin lub zwierząt.

Na terenie Gminy Darłowo do sieci NATURA 2000 włączono obszary:

- „Przybrzeżne wody Bałtyku” (PLB990002);
- „Słowińskie Błoto” (PLH320016);
- „Dolina Wieprzy i Studnicy” (PLH220038);
- „Jezioro Kopań” (PLH320059);
- „Jezioro Bukowo” (PLH320041).

OSO „Przybrzeżne wody Bałtyku”(PLB990002)”

Obejmuje łączną powierzchnię 194 626,73 ha, został utworzony na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Zgodnie z danymi zawartymi w standardowym formularzu danych udział pokrycia terenu (charakterystyka ogólna) wymienionego obszaru Natura 2000 jest następujący: Nie obowiązuje dla niego plan zadań ochronnych ani plan ochrony.

- N01 – Obszary morskie, w tym przesmyki wód morskich – 99,99 %,
- N04 - Piaszczyste wydmy nadmorskie, piaszczyste plaże, machair - 0,01 %.

Obejmuje wody przybrzeżne Bałtyku o głębokości od 0 do 20 m. Jej granice rozciągają się na odcinku 200 km, poczynając od nasady Półwyspu Helskiego, a na Zatoce Pomorskiej kończąc. Dno morskie jest nierówne, deniwelacje sięgają 3 m.

Ostoja ptasia o randze europejskiej E 80. Na obszarze zimują w znaczących ilościach 2 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG: nur czarnoszyi i nur rdzawoszyi (C7). W okresie zimy występuje powyżej 1% populacji szlaku wędrówkowego (C3) lodówki, co najmniej 1% nurnika i uhli. W faunie bentosowej dominują drobne skorupki. Rzadko obserwowane są duże ssaki morskie - foki szare *Phoca hispida* i obrączkowane *Halichoerus grypus* oraz morświny *Phocaena phocaena*.

⁴ - na podstawie standardowych formularzy danych dla obszarów Natura 2000

Ryc. 27. Położenie Obszaru Specjalnej Ochrony

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ

SOO „Słowińskie Błoto” (PLH320016)

Obejmuje łączną powierzchnię 192,61 ha, został utworzony na mocy decyzji komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmującej, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007)5043)(2008/25/WE

Zgodnie z danymi zawartymi w standardowym formularzu danych udział pokrycia terenu (charakterystyka ogólna) wymienionego obszaru Natura 2000 jest następujący:

- N07 – Torfowiska, mokradła, bagna, roślinność granicząca z wodami – 22,74 %,
- N12 – Ekstensywne uprawy zbóż (w tym z zastosowaniem ugorowania w plodozmianie) – 0,15 %,
- N16 – Lasy liściaste zrzucające liście na zimę – 0,92 %,
- N17 – Lasy liściaste zrzucające liście na zimę iglaste – 48,03 %,
- N19 – Lasy mieszane – 28,17 %,

Torfowisko kopułowe typu bałtyckiego na południowej granicy zasięgu geograficznego tego typu torfowisk w Europie, położone na wododziale rzek Grabowej i Wieprzy, w płytkim obniżeniu moreny dennej, zbudowanej z ciężkich glin zwałowych. Specyficzna geneza i historia rozwoju złoża, związana z bezpośrednim zabagnieniem podłoża mineralnego. W niewielkiej części wyeksploatowane lecz regenerujące. Czynny stary rów opaskowy oraz 2 ok 40 letnie rowy rozcinające kopułę. Na wierzchołku pozostałości kompleksu zespołu przygielki białej i mszaru kępowego oraz młode postaci boru bagiennego. Złoże zachowane w około 90 %, o klasycznym układzie warstw i kształcie kopuły, względnie dobrze uwodnione (rowy rozcinające kopułę funkcjonują dopiero około

35 lat, rów opaskowy starszy). Wierzchowina torfowiska w większości w stadium zastoju wzrostu, zbocza kopuły z typową zonacją boru bagiennego; w obu zespołach pierwsze pokolenie drzew. W otoczeniu torfowiska na mineralnym podłożu dominują lasy liściaste, głównie bukowo-dębowe i bukowe. Rosną tam chronione rośliny: co najmniej 11 gatunków torfowców, rosiczka okrągłolistna, wełnianeczka darniowa, malina moroszka, modrzewica zwyczajna, bagno zwyczajne i widłak jałowcowaty.

Jedno z najlepiej zachowanych torfowisk kopułowych na Pomorzu i w Polsce. Stwierdzono tu występowanie 6 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, w tym największą powierzchnię zajmuje bór bagienny.

W granicach obszaru znajduje się przynajmniej 15 rodzajów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. W toku prac nad planem zadań ochronnych (PZO) dla tego obszaru nie odnaleziono w terenie siedlisk 3270, 4030, 6120, 6410, 6430, 7120, 7150, 9190, dlatego w zarządzeniu w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zaplanowano powtórny weryfikację ich występowania. W odniesieniu do siedlisk 3260, 6510, 7230 również zaplanowano prace badawcze mające na celu uzupełnienie danych o występowaniu siedlisk w obszarze.

Dla obszaru obowiązuje plan zadań ochronnych utworzony Zarządzeniem nr 24/2009 Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Słowińskie Błota”, zmieniony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 11 lipca 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Słowińskie Błota”.

SOO „Dolina Wieprzy i Studnicy”(PLH220038)

Obejmuje łączną powierzchnię 14 349,03 ha.

Zgodnie z danymi zawartymi w standardowym formularzu danych udział pokrycia terenu (charakterystyka ogólna) wymienionego obszaru Natura 2000 jest następujący:

- N06 – Wody śródlądowe (stojące i płynące) – 0,99 %,
- N10 – Łąki wilgotne, łąki świeże – 23,93%,
- N12 – Ekstensywne uprawy zbóż (w tym z zastosowaniem ugorowania w płodozmianie) – 8,17%,
- N16 – Lasy liściaste zrzucające liście na zimę – 13,11 %,
- N17 – Lasy liściaste zrzucające liście na zimę iglaste – 36,2 %,
- N19 – Lasy mieszane – 17,1 %,
- N23 – Pozostałe tereny (w tym miasta, wsie, drogi, wysypiska śmieci, kopalnie, tereny przemysłowe) – 0,5 %.

Obszar Natura 2000 obejmuje dużą część dolin rzek Wieprzy i Studnicy oraz fragmenty zlewni tych rzek, w tym tereny źródłiskowe. Rozciąga się od pojezierza bytowskiego na południu, aż po ujście Wieprzy w Darłowie na północy. Odcinki rzek leżące na terenie obszaru Natura 2000 w stosunkowo niewielkim stopniu zostały przekształcone przez człowieka. Wzniesienia morenowe w otoczeniu dolin dochodzą do ponad 200 m n.p.m. Przełomowe odcinki tych rzek mają podgórski charakter. Szczególnie głęboko wcięta jest rynnna rzeki Wieprzy (od źródeł do Bożanki). W zlewni Wieprzy zachowały się duże połacie mokradeł, oraz torfowiska wysokie i bory bagienne (teren rezerwatu Torfowisko Potoczek).

W dolinach rzek występują starorzecza, mezotroficzne i dystroficzne jeziora, niektóre otoczone torfowiskami mechowiskowymi i podmokłymi oraz świeżymi łąkami. Występuje tu także jeziora lobeliowe. Na terenach bezodpływowych, liczne są małe mszary i oczka

dystroficzne. Cały obszar charakteryzuje się dużą lesistością. Strome zbocza (Pradolina Pomorska) i liczne wąwozy są porośnięte grądami oraz kwaśnymi i żyznymi buczynami, a w obszarach źródłiskowych występują olsy źródłiskowe i łągi. Ponadto występuje tu największa znana populacja słodkowodnego krasnorostu *Hildenbrandtia rivularis* na Pomorzu oraz wiele roślin rzadkich i zagrożonych z Polskiej Czerwonej Księgi Roślin. Cenne biotopy ptaków drapieżnych oraz związanych z obszarami wodno-błotnymi. Obszar ma duże walory krajobrazowe z powodu podgórnego charakteru Wieprzy i Studnicy w ich górnym biegu oraz polodowcowej rzeźby obszaru. Wyższą wartość przyrodniczą ma część południowa, która obejmuje duże obszary terenów leśnych. Część północna jest silnie przekształcona przez działalność człowieka, dominują tam łąki i pastwiska (Cichocki, 2012).

Dla obszaru obowiązuje plan zadań ochronnych utworzony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 6 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy PLH 220038, zmieniony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 14 listopada 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy PLH220038.

SOO „Jezioro Bukowo” (PLH320041).

Obejmuje łączną powierzchnię 3 263,03 ha, utworzona została decyzją komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE).

Zgodnie z danymi zawartymi w standardowym formularzu danych udział pokrycia terenu (charakterystyka ogólna) wymienionego obszaru Natura 2000 jest następujący:

- N04 - Piaszczyste wydmy nadmorskie, piaszczyste plaże, machair – 1,49 %
- N06 – Wody śródlądowe (stojące i płynące) – 48,76 %,
- N07 – Torfowiska, mokradła, bagna, roślinność granicząca z wodami – 8,66%,
- N08 – Wrzosowiska, zarośla, makia i garig, frygana – 1,94 %
- N10 – Łąki wilgotne, łąki świeże – 5,12 %,
- N12 – Ekstensywne uprawy zbóż (w tym z zastosowaniem ugorowania w płodozmianie) – 0,38 %,
- N16 – Lasy liściaste zrzucające liście na zimę – 27,17 %,
- N17 – Lasy liściaste zrzucające liście na zimę iglaste – 6,3 %,
- N23 – Pozostałe tereny (w tym miasta, wsie, drogi, wysypiska śmieci, kopalnie, tereny przemysłowe) – 0,19 %.

Cały obszar PLH320041 Jezioro Bukowo obejmuje bardzo cenny fragment polskiego wybrzeża - pod względem przyrodniczym i gospodarczym. Obejmuje duże jezioro przymorskie (Bukowo) wraz z mierzejami (Jamna i Bukowa) oraz dwa duże, dobrze zachowane kompleksy leśne (Las Łazowski i Las Iwięciński). Jezioro Bukowo zachowuje naturalny rytm połączenia z morzem poprzez Kanał Szczuczy pełniący funkcję estuarium. Jest to jeden z lepiej zachowanych i słabo zabudowanych odcinków polskiego brzegu morskiego. Do największych walorów tego obszaru należą: rozległe płyty wydmy białych oraz szarych ze stanowiskami rzadkich gatunków (m.in. Inica wonna, mikołajek nadmorski), dobrze wykształcone żyzne lasy (buczyny, grądy i łągi) ze stanowiskami rzadkich gatunków

storczyków, rozległe kompleksy lasów bagiennych (brzezin, borów, olsów torfowcowych i typowych) oraz pomorskich lasów brzoźowo-dębowych z wiciokrzewem pomorskim, pozostałości dawnej kopuły torfowiska wysokiego oraz torfowisk przejściowych z gatunkami charakterystycznymi oraz dużą populacją woskownicy europejskiej. Mimo widocznej ingerencji w przeszłości (osuszania, pozyskiwania torfu, regulacji naturalnych cieków) utrzymywaniu się tych walorów sprzyjają warunki geomorfologiczne, hydrologiczne, glebowe i klimatyczne. Do największych zagrożeń należą procesy naturalne (abrazja, ingresja morska) oraz presja turystyczna (zabudowa i nadmierna penetracja).

Siedliska przyrodnicze z załącznika I Dyrektywy siedliskowej 1130 Estuaria Kanał Szczuczy jest jednym z 4 ostatnich nieuregulowanych ujść do morza, pomimo antropogenicznej genezy pełni ekologiczną funkcję estuarium (Łabuz 2013, Raport o stanie środowiska 2010). Świadczy o tym także fakt, iż Jezioro Bukowo należy do najbardziej zasolonych jezior lagunowych polskiego wybrzeża. W obrębie kanału nie istnieją żadne sztuczne bariery utrudniające mieszanie się wód, jego brzegi uległy natomiast spontanicznemu unaturalnieniu co pozwoliło na ocenę stanu zachowania B z oceną ogólną C.1150 Laguny przybrzeżne. Jeziora Bukowo zajmuje powierzchnię 1 884,20 ha, maksymalna głębokość wynosi 2,8 m. Jest typowym jeziorem przymorskim o wodach okresowo zasolanych przez wlewy wód z Bałtyku. Dopływy jeziora to liczne rowy melioracyjne, a także cieki naturalne, wśród których najważniejsza jest rzeka Bagiennica oraz Nowy Rów. Kanał Szczuczy pełni rolę odpływu oraz okresowego dopływu wód morskich (Raport o stanie środowiska 2010). Jest to jezioro eutroficzne, otoczone szerokimi szuwarami trzcinowymi i łągiem wierzbowo-topolowym ciągnącym się wąskim pasem po stronie północnej. W obrębie szuwarów spotyka się elementy wód słonawych np. sitowca nadmorskiego *Bulboschoenus maritimus*. Stan jeziora budzi zastrzeżenia ze względu na duże zagrożenia wynikające z możliwości dopływu zanieczyszczeń i związków biogenych. Jezioro jest odbiornikiem ścieków z oczyszczalni mechaniczno-biologicznej w Dąbkach, przyjmuje również ścieki z okolicznych miejscowości. Zagrożeniem dla jeziora są też spływy obszarowe, gdzie w zlewni jeziora rolniczo użytkowane jest ok.64 gruntów. Latem wschodni brzeg jeziora jest ponadto intensywnie użytkowany rekreacyjnie (Raport 2010). Stan ekologiczny wód określono jako zły, decydowały o tym bardzo obfite zakwity fitoplanktonu.

Obowiązuje plan zadań ochronnych powołany Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Bukowo PLH 320041, zmieniony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 25 maja 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Bukowo PLH 320041.

SOO „Jezioro Kopań” (PLH320059)

Obejmuje łączną powierzchnię 1 166,48 ha, utworzony decyzją komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE)

Zgodnie z danymi zawartymi w standardowym formularzu danych udział pokrycia terenu (charakterystyka ogólna) wymienionego obszaru Natura 2000 jest następujący:

- N01 – Obszary morskie, w tym przesmyki wód morskich – 0,06 %,
- N04 - Piaszczyste wydmy nadmorskie, piaszczyste plaże, machair - 0,82 %,

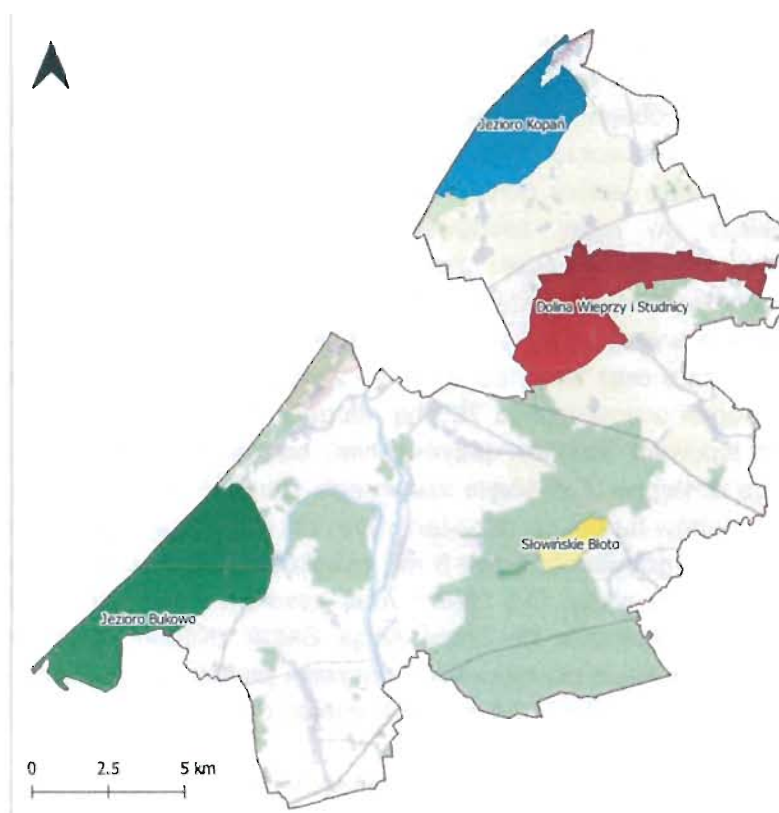
- N06 – Wody śródlądowe (stojące i płynące) – 63,29 %,
- N07 – Torfowiska, mokradła, bagna, roślinność granicząca z wodami – 6,78 %,
- N10 – Łąki wilgotne, łąki świeże – 4,36 %,
- N12 – Ekstensywne uprawy zbóż (w tym z zastosowaniem ugorowania w płodozmianie) – 0,24 %,
- N17 – Lasy liściaste zrzucające liście na zimę iglaste – 5,86 %,
- N19 – Lasy mieszane – 18,59 %.

Obszar "Jezioro Kopań" obejmuje tereny przymorskie, z eutroficznym, przymorskim jeziorem Kopań, oddzielnym od morza piaszczystą, miejscami bardzo wąską mierzeją. Jezioro jest typowym przykładem jeziora przymorskiego (siedlisko 1150) i wśród polskich jezior przymorskich należy do lepiej zachowanych - nie jest zdegradowane ani zanieczyszczone, brzegi nie są jeszcze masowo zurbanizowane, a prowadzona ekstensywna gospodarka rybacka nie zagraża ekosystemowi jeziornemu. Połączenie jeziora z morzem stanowi okresowo wypełniający się wodą kanał. Na brzegu morza są dobrze zachowane wydmy białe i szare oraz lasy nadmorskie - zwłaszcza lasy brzoźowo-dębowe (9190-1, 2180). Jezioro Kopań o powierzchni 790 ha, długości 5,1 km, szerokości 2,2 km i głębokości do 3,3, jest typowym jeziorem przymorskim, oddzielnym od morza wąską mierzeją. Brzegi są trudno dostępne, porośnięte szuwarami. Długość linii brzegowej jeziora wynosi 12,4 km. Ok. 100 metrów na pn. od przystani rybackiej przy brzegu jeziora znajduje się gład narzutowy z różowego granitu obwodzie 6 m i wysokości- 1,2 m. Górna jego część widoczna jest przy niskim stanie wody. Od 1982 r. nad jeziorem Kopań prowadzone są badania prowadzone przez ornitologów ze Stacji Akcja Bałtyk „Kopań” z Uniwersytetu Gdańskiego. Zajmują się oni określeniem lęgówisk i zimowisk ptaków, co pozwala określić zmiany w środowisku. Jezioro jest jednym ze znanych miejsc dogodnych do windsurfingu, choć natężenie tej formy rekreacji nie jest jeszcze duże.

Dobrze wykształcone i zachowane, chociaż w różnych stadiach rozwoju nadmorskie wydmy białe oraz lasy nadmorskie, z dominacją lasu brzoźowo-dębowego (Betulo-Quercetum).Prawdopodobne jest występowanie także Linaria odora (są odpowiednie dla tego gatunku siedliska; obszar leży w niewątpliwym zasięgu tego gatunku), lecz potwierdzenie tego nie było możliwe w zadanych terminach prowadzenia badań.1230 Klify na wybrzeżu Bałtyku. Według aktualnego stanu danych, w obszarze Natura 2000 Jezioro Kopań PLH320059 powierzchnia poligonów skartowanych jako rzut biochor siedliska 1230 na płaszczyznę mapy wynosi 0,38 ha (powierzchnia względna - C). Jednak, to siedlisko jest z definicji pionowe, a klify w obszarze cechują się w dodatku pionowością większą od średniej na polskim wybrzeżu. Powierzchnia siedliska skartowana na płaszczyźnie mapy nie jest więc dobrą miarą, gdyż mierzy niedokładności kartowania na płaszczyźnie, a nie powierzchnię siedliska. Ilość klifu w obszarze lepiej wyraża ich długość, która w obszarze wynosi ok. 0,4 km, co stanowi ok. 0,6% łącznej długości klifów w Polsce (wg oszacowania T. Łabuza 2012) Powierzchnia rozwinięta ściany klifu (pionowej) wynosi w obszarze ok. 0,2 ha (400 m długości x ok. 5 m wysokości). Reprezentatywność siedliska w obszarze jest dobra (B). W obszarze wykształcił się stromy, prawie pionowy klif gliniasty (nachylenie 80°), aktywny, prawie bez roślinności, średnio ok. 5 m wysokości. Forma wykształcenia siedliska mieści się w spektrum zmienności klifów polskiego wybrzeża Bałtyku. Stan zachowania klifów należy ocenić jako dobry (B). W obszarze występuje naturalny, żywy klif w dobrym stanie ekologicznym, kształtowany przez proces abrazji. Wprawdzie wg metodyki Państwowego Monitoringu Środowiska stan ochrony klifu jest oceniany na U2. ale jest to tylko artefakt spowodowany błędnym wyskalowaniem wskaźników dla klifów w metodyce

PMS, preferującym klify martwe, zarośnięte. Siedlisko nie wymaga odtwarzania ani poprawiania stanu. Ocena ogólna – C. Opisy dla pozostałych przedmiotów ochrony zostaną sporządzone po opracowaniu planu zadań ochronnych.

Dla obszaru nie ustanowiono planu zadań ochronnych ani planu ochrony.

Ryc. 28. Położenie Specjalnych Obszarów Ochrony

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ

Wg danych Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie w latach 2018-2021 odniesieniu do obszarów Natura 2000 podejmowano zadania przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 29. Działania podejmowane w latach 2018-2021 w odniesieniu do obszarów Natura 2000 zlokalizowanych w granicach Gminy Darłowo

Nazwa obszaru	Podjęte działania	Uwagi
Jezioro Bukowo PLH320041	Aktualizacja planu zadań ochronnych dla obszaru	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 25 maja 2018 r. w sprawie zmiany planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Bukowo PLH 320041 (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2018 r. poz. 2603
	Inwentaryzacja przedmiotów ochrony: Lnica wonna	Inwentaryzacja w ramach projektu pn. Inwentaryzacja cennych siedlisk przyrodniczych kraju, gatunków występujących w ich obrębie oraz stworzenie Banku Danych o Zasobach Przyrodniczych.
	Monitoring przedmiotów	Opracowanie w ramach projektu pn. Ochrona

Nazwa obszaru	Podjęte działania	Uwagi
	ochrony: siedliska przyrodnicze o kodach 7120 oraz 7140 – wpływ wykonanych działań ochronnych na zachowanie siedlisk	siedlisk i gatunków terenów nieleśnych zależnych od wód
	Monitoring przedmiotów ochrony: siedliska przyrodnicze o kodach 7120 oraz 7140 – raport z monitoringu i nadzoru środowiskowego siedlisk	Opracowanie w ramach projektu pn. Ochrona siedlisk i gatunków terenów nieleśnych zależnych od wód
Dolina Wieprzy i Studnicy PLH220038	Aktualizacja planu zadań ochronnych dla obszaru	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska Szczecinie z dnia 14 listopada 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy PLH220038 (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2018 r. poz. 5325)
	Inwentaryzacja przedmiotów ochrony: siedliska przyrodnicze o kodach: 3260, 3270, 4030, 6120, 6410, 6430, 6510, 7120, 7150, 7230, 9190	Inwentaryzacja w ramach projektu pn. Inwentaryzacja cennych siedlisk przyrodniczych kraju, gatunków występujących w ich obrębie oraz stworzenie Banku Danych o Zasobach Przyrodniczych. W granicach Gminy Darłowo stwierdzono występowanie siedlisk przyrodniczych o kodach 3260 oraz 6510
Jezioro Kopań PLH320059	Opracowanie Dokumentacji Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Jezioro Kopań PLH320059 w województwie zachodniopomorskim	Opracowanie w ramach projektu pn. Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 (PZObis)

Zródło: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

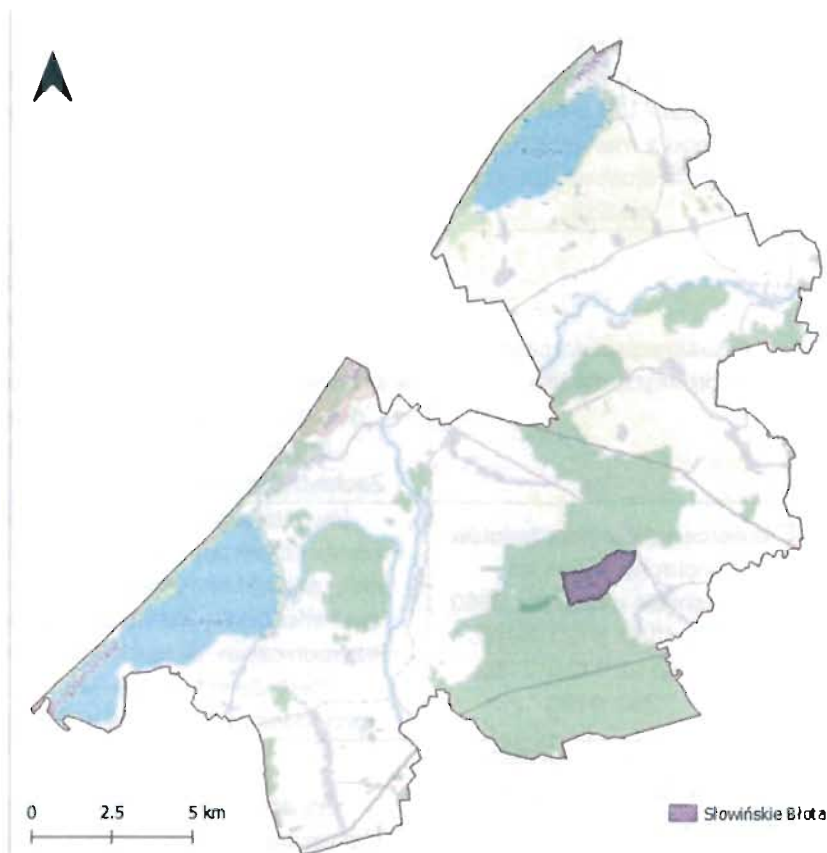
3.9.2.2. Rezerwat przyrody „Słowińskie Błota”

Na terenie Gminy Darłowo znajduje się rezerwat przyrody „Słowińskie Błota o powierzchni 192,55 ha.

Został on utworzony na podstawie Rozporządzenia nr 20/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 26 września 2005 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Słowińskie Błota”

Pozostałym aktem prawnym jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 26 stycznia 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Słowińskie Błota”. Celem ochrony jest Zachowanie kopułowego torfowiska wysokiego typu bałtyckiego z charakterystyczną florą i fauną.

Plan ochrony został opublikowany Zarządzeniem nr 24/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Słowińskie Błota”, najnowszym jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 11. lipca 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Słowińskie Błota”.

Ryc. 29. Rezerwat przyrody na tle Gminy Darłowo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ

3.9.2.3. Obszar chronionego krajobrazu „Koszaliński Pas Nadmorski”

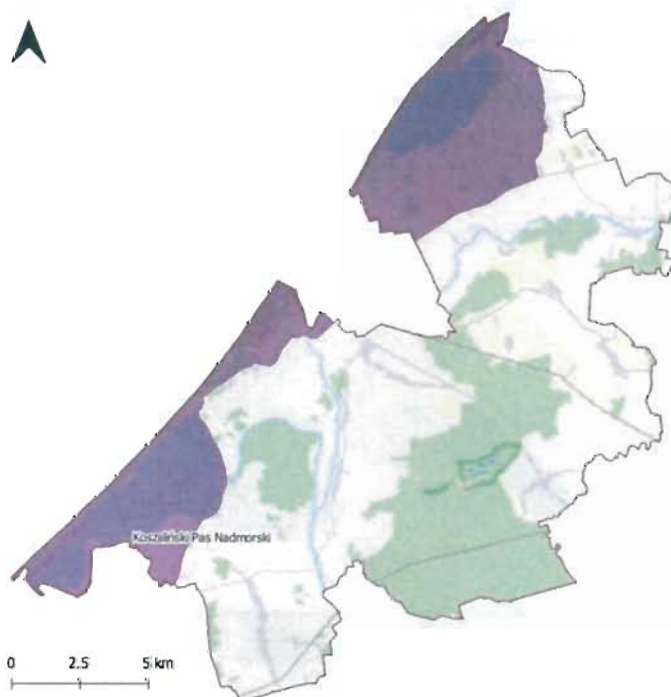
Obszar chronionego krajobrazu „Koszaliński Pas Nadmorski” został wyznaczony Uchwałą nr X/46/75 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie z dnia 17 listopada 1975 r. w sprawie stref chronionego krajobrazu. Zajmuje powierzchnię równą 36 229 ha. Obszar o niezwykłych walorach krajobrazowych, w którego skład wchodzi wydmy nadmorskie, tereny leśne oraz łąki z roślinnością halofilną. Na tym obszarze zachowany jest pas drzewiastej i zaroślowej roślinności wydmowej wraz z podmokłymi łąkami i trzcinowiskami na zapleczu wydm oraz z efektownymi falezami i piaszczystymi plażami na wybrzeżu.

W granicach obszaru chronionego krajobrazu znajdują się siedliska ważne dla bytowania, cennych kręgowców, takich jak traszka zwyczajna, ropucha szara, żaby: jeziorkowa, trawna i moczarowa, jaszczurki: żyworodna i padalec, derkacz, ksyzyk, kania ruda

i błotniaki: stawowy oraz łąkowy, świerszczak oraz strumieniówka, dzierzby, nietoperze i łasicowate. Wybrzeże Bałtyku jest okresowo wykorzystywane przez foki, które przed stu laty nawet tu mogły się rozradzać. Również jeszcze stosunkowo niedawno plaże Bałtyku, jak i łąki nadmorskie stanowiły z pewnością biotop dla lęgów ptaków siewkowatych, takich jak rycyk, kulik, krwawodziób, biegus zmienny, a być może także bekasik.

W pasie nadmorskim znajdują się obszary klifowe, nadmorskie wydmy szare, inicjalne stadia nadmorskich wydm białych, lasy mieszane na wydmach nadmorskich, żyzne buczyny, kwaśne buczyny, grąd subatlantycki, kwaśne dąbrowy, lasy łąkowe oraz łąki świeże użytkowane ekstensywnie i podmokłe łąki eutroficzne oraz przymorskie jezioro Jamno z mierzeją oddzielającą go od morza oraz przylegające do jeziora kompleksy lasów i bagiennych łąk.

Pełny wykaz aktów prawnych dla wymienionej formy ochrony przyrody dostępny jest w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody na www.crfop.gdos.gov.pl przy czym ostatnią z wymienionych uchwał jest uchwała nr XXX/470/18 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 27 lutego 2018 r. zmieniająca uchwałę nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu.

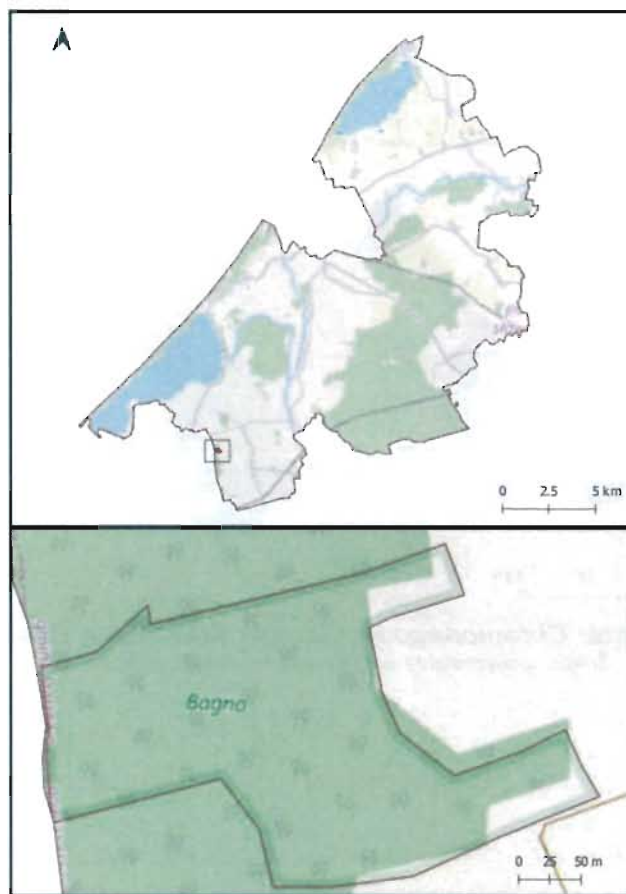
Ryc. 30. Obszar Chronionego Krajobrazu Koszaliński Pas Nadmorski

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ

3.9.2.4. Użytek ekologiczny

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Zasadniczym celem ochrony Użytków Ekologicznych jest ich zachowanie i odtwarzanie walorów przyrodniczych. Ochrona stwierdzonych wartości przyrodniczych obszarów realizowana jest w planach miejscowych poprzez odpowiednie dyspozycje przeznaczenia terenu, zakazy, nakazy odtworzenia materii przyrodniczej w ustanowionych granicach ochrony, dopuszczalny sposób zagospodarowania dla samego obszaru i jego bezpośredniego otoczenia. Na terenie Gminy Darłowo znajduje się użytek ekologiczny, który jest bagnem o powierzchni 0,27 ha. Jego wartością jest śródleśne zagłębienie, okresowo wypełnione wodą, otoczone lasem bukowym; zarośla wierzbowe. Utworzony Uchwałą nr XVII/201/96 Rady Gminy Darłowo z dnia 12 kwietnia 1996 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny bagna. Celem ochrony jest Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk.

Ryc. 31. Użytek ekologiczny

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ

3.9.2.5. Pomniki przyrody

Na pomniki przyrody ożywionej składają się pojedyncze drzewa, grupy drzew. Szczegółowe dane dotyczące pomników przyrody w Gminie Darłowo zaprezentowano w tabeli.

Tabela 30. Pomniki przyrody w Gminie Darłowo

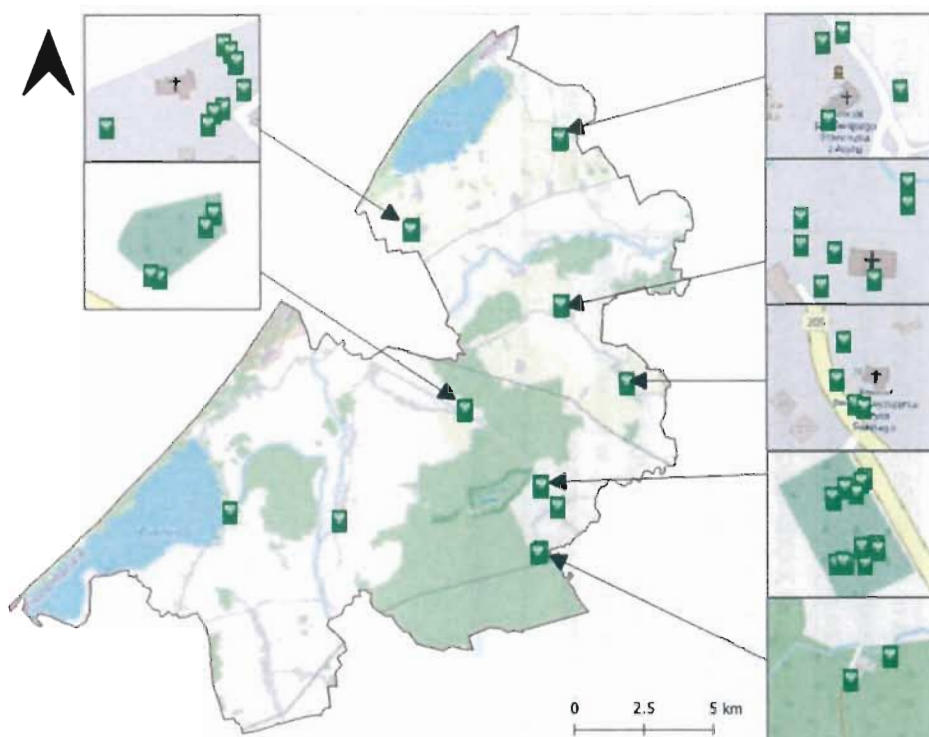
Data utworzenia	Lokalizacja	Typ utworu	Opis pomnika	Rodzaj i nazwa aktu	Oznaczenie aktu
1996-01-27	Cmentarz ewangelicki przy szosie do Darłowa	Grupa drzew	Grupa 14 lip drobnolistnych. Pozostało 13 pomników	Utworzenie: Rozporządzenie nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Zmiana: Uchwała nr VI.41.2019 Rady Gminy Darłowo z dnia 27 lutego 2019 r. w sprawie zniesienia formy ochrony drzewa uznanego za pomnik przyrody w granicach administracyjnych gm. Darłowo.	Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1996 r. nr 2 poz. 7 z 12.01.1996 r. Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego 2019 r. poz. 1588
1996-01-27	Cisowo, cmentarz ewangelicki na wzniesieniu przy kościele	Grupa drzew	grupa 12 drzew: 4 jesiony (1 usunięty wg gminy), 2 jesiony odm. zwisająca, 3 dęby, 1 klon, 1 kasztanowiec (usunięty wg gminy), 1 lipa; w terenie stwierdzono 10 drzew: 4 jesiony, 4 dęby, 1 klon, 1 lipa; 1 jesion ścięty; nie odnaleziono 1 kasztanowca i 1 jesionu. W 2020 r. zniesiono jesion wyniosły.	Utworzenie: Rozporządzenie nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Zniesienie: Uchwała nr XXVII.302.2020 Rady Gminy Darłowo z dnia 30 listopada 2020 r. w sprawie zniesienia formy ochrony z drzew uznanych za pomnik przyrody w granicach administracyjnych Gminy Darłowo	Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1996 r. nr 2 poz. 7 z 12.01.1996 r. Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego 2020 r. poz. 5483
1996-01-27	Domasławice, cmentarz ewangelicki przy szosie Darłowo-Sławno	Grupa drzew	Pozostała grupa 4 drzew jedna lipa drobnolistna Tilia cordata i trzy dęby szypułkowe Quercus robur	Utworzenie: Rozporządzenie nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Rozporządzenie Nr 38/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 11 czerwca 2007 r. w sprawie zniesienia pomników przyrody. Zmiana: Rozporządzenie nr 9/2003 Wojewody	Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1996 r. nr 2 poz. 7 z 12.01.1996 r. Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 79 poz. 1243 z 29.06.2007 r. Dz. Urz. Woj.

Data utworzenia	Lokalizacja	Typ utworu	Opis pomnika	Rodzaj i nazwa aktu	Oznaczenie aktu
				Zachodniopomorskiego z dnia 14 maja 2003 r. w sprawie skreślenia z ewidencji pomników przyrody. Zaniesienie: Uchwała XXVII.302.2020 Rady Gminy Darłowo z dnia 30 listopada 2020 r. w sprawie zniesienia formy ochrony z drzew uznanych za pomnik przyrody w granicach administracyjnych Gminy Darłowo	Zachodniopomorskiego. z 2003 r. nr 43, poz. 685 Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2020 r. poz. 5483
1996-01-27	Barzowice, cmentarz ewangelicki obok kościoła	Grupa drzew	grupa 4 lip drobnolistnych	Utworzenie: Rozporządzenie nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.	Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1996 r. nr 2 poz. 7 z 12.01.1996 r.
1996-01-27	Jezyce, cmentarz ewangelicki obecnie katolicki	Jednoobiektowy	Jesion wyniośły <i>Fraxinus excelsior</i>	Rozporządzenie nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.	Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1996 r. nr 2 poz. 7 z 12.01.1996 r.
1996-01-27	Stary Jarosław, cmentarz ewangelicki, przy szosie Darłowo-Sławno	Grupa drzew	grupa 8 drzew: 6 lip, 1 kasztanowiec, 1 klon jawor; w terenie stwierdzono 3 lipy, 1 kasztanowiec, 1 klon jawor; 3 lip nie odnaleziono . W 2020 r. zniesiono 1 lipę drobnolistną .	Utworzenie: Rozporządzenie nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Zmiana: Uchwała nr XXVII.302.2020 Rady Gminy Darłowo z dnia 30 listopada 2020 r. w sprawie zniesienia formy ochrony z drzew uznanych za pomnik przyrody w granicach administracyjnych Gminy Darłowo	Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1996 r. nr 2 poz. 7 z 12.01.1996 r. Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2020 r. poz. 5483
1996-01-27	Krupy, cmentarz ewangelicki przy kościele	Grupa drzew	grupa 7 lip drobnolistnych	Utworzenie: Rozporządzenie nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Zmiana: Rozporządzenie nr 3/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 2 marca 2005 r. w sprawie zniesienia pomników przyrody.	Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1996 r. nr 2 poz. 7 z 12.01.1996 r. Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 23 poz. 424 z 9.03.2005 r.
1996-01-27	Sławino, cmentarz	Jednoobiektowy	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	Utworzenie: Rozporządzenie nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie	Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1996 r. nr 2 poz. 7

Data utworzenia	Lokalizacja	Typ utworu	Opis pomnika	Rodzaj i nazwa aktu	Oznaczenie aktu
	ewangelicki przykościelny			uznania za pomniki przyrody.	z 12.01.1996 r.
2006-12-29	Leśnictwo Słowino oddz. 116f	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	Utworzenie: Uchwała nr XXXII/408/2006 Rady Gminy Darłowo z dnia 29 września 2006 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody.	Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 117 poz. 2279 z 14.12.2006 r.
2006-12-29	Leśnictwo Słowino oddz. 116i	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	Utworzenie: Uchwała nr XXXII/408/2006 Rady Gminy Darłowo z dnia 29 września 2006 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody.	Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 117 poz. 2279 z 14.12.2006 r.
2008-12-04	Bukowo Morskie przykościelny – dz. nr 30 przy skrzyżowaniu	Jednoobiektowy	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	Utworzenie: Uchwała nr XIX/257/2008 Rady Gminy Darłowo z dnia 30 września 2008 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody.	Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 94 poz. 1997 z 19.11.2008 r.

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody dostępny pod adresem www.crfop.gdos.gov.pl

*- szczegółową lokalizację pomników przyrody oraz wszystkich innych form ochrony przyrody można łatwo sprawdzić na www.crfop.gdos.gov.pl

Ryc. 32. Pomniki przyrody na tle granic Gminy Darłowo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ

Należy zaznaczyć, że ważnym zadaniem na najbliższe lata jest nie tylko ochrona i pielęgnacja istniejących pomników przyrody, ale również rozważenie możliwości powołania nowych form ochrony przyrody. Podyktowane jest to nie tylko potrzebą objęcia ochroną obiektów, które na to zasługują, ale również wymogami społecznymi związanymi z potrzebą ochrony środowiska. Inwentaryzacja przyrodnicza Gminy Darłowo stworzyła wykaz drzew okazałych, kwalifikujących się do ochrony jako pomniki przyrody. Wskazała tam 15 pojedynczych drzew (buki zwyczajne, dęby szypułkowe, lipa drobnolistna, lipa szerokolistna) oraz jedną grupę 4 drzew. Wyznaczyła również następujące obiekty szczególnie zasługujące na ochronę pomnikową należą do nich:

- lipa drobnolistna *Tilia cordata* o obw. 670 cm rosnąca w Zielnowie przy terenie rekreacyjnym (najbardziej okazała lipa w gminie, przy tym pięknie eksponowana);
- dąb szypułkowy *Quercus robur* o obw. 505 cm w miejscowości Kopań – pięknie eksponowane drzewo przy budynku na działce nr 212/1;
- dąb szypułkowy *Quercus robur* o obw. 575 cm w Palczewicach rosnący na rozstajach dróg przy parku;
- dąb szypułkowy *Quercus robur* 570 cm rosnący w lesie przy drodze z Leśnicy do Pęciszewka między oddz. 759 i 760.

3.9.3. Ochrona gatunkowa

Należy zaznaczyć, że na przedmiotowym terenie mogą występować stanowiska roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową w myśl:

- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408).

Wobec chronionych gatunków zwierząt, roślin i grzybów obowiązują zakazy wynikające z ww. rozporządzeń i art. 51 i 52 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Ochrona gatunkowa obowiązuje dla całego obszaru Polski, a zatem także dla Gminy Darłowo. Ma na celu zapewnienie przetrwania i zachowania we właściwym stanie gatunków roślin, grzybów i zwierząt wraz z ich siedliskami, a w konsekwencji także zachowanie różnorodności genetycznej i biologicznej. Ochroną gatunkową obejmowane są w szczególności gatunki rzadkie, zagrożone wyginięciem, cenne dla nauki, a także odgrywające istotną rolę w ekosystemach. Głównym celem tych działań jest zachowanie tych gatunków na naturalnie zajmowanych stanowiskach. W celu ochrony ostoi i stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową lub ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową, mogą być ustalane strefy ochrony.

Wykaz cennych gatunków roślin i fauny na opisywanym terenie, w tym na obszarze Natura 2000 zamieszczono w poprzednich podrozdziałach.

3.9.4. Zagrożenia dla zasobów przyrodniczych

Negatywnie na stan fauny i flory mogą wpływać procesy przestrzenne przemian krajobrazu, w tym najbardziej rozpowszechniony - fragmentacja siedlisk. Fragmentacja polega na rozpadzie zwanego dotychczas obszaru (siedlisk, ekosystemów lub typów użytkowania gruntu) na mniejsze części (fragmenty). W jej efekcie zdecydowanie zwiększa się liczba płatów i długość granic krajobrazowych, zmniejsza natomiast zwartość krajobrazu. Fragmentacja jest jednym z najbardziej rozpowszechnionych procesów transformacji, prowadzącym do zmniejszania bioróżnorodności oraz przyspieszenia lokalnego zanikania roślin i zwierząt. Ze wzrostem fragmentacji ze względu na zanik siedlisk oraz bariery przestrzenne zmniejsza się także rozproszenie zwierząt i ich migracje, co przyczynia się do redukcji gatunków, powodując zmniejszenie bioróżnorodności gatunkowej wśród fauny.

Wszystkie podejmowane działania powinny dążyć do minimalizacji tych procesów. Ważne jest planowanie przestrzenne, rozwój obszarów biologicznie czynnych, łączące racje gospodarcze, potrzeby i możliwości z kwestiami ekologicznymi i możliwościami środowiska. Projektowane inwestycje i działania powinny być połączone z planowaniem sieci ekologicznych, tak by spełniały potrzebę utrzymania „łączności” siedlisk.

Czynnikami mającymi wpływ na zdrowotność lasu jest rozkład opadów, szczególnie w okresie wegetacyjnym. Okresy suche przyczyniają się do zamierania drzewostanów.

W osłabionych fizjologicznie drzewostanach mogą rozwijać się grzyby patogeniczne prowadzące do usychania drzew.

Zagrożenie pożarowe lasów uzależnione jest przede wszystkim od pory roku. Szczególnie duże występuje w okresie wczesnowiosennym przy małej wilgotności ściółki oraz w czasie dłuższych okresach posuchy. Poza tym zagrożenie dla obszarów leśnych stwarza bezpośrednio sąsiedztwo szlaków komunikacyjnych drogowych oraz penetracja terenów przez ludność. Zagrożenie rozprzestrzeniania się pożarów może spowodować straty w gospodarce leśno - uprawowej i zwierzyny leśnej oraz zagrożenie dla gospodarstw rolnych i ludności zamieszkałej w pobliżu.

Wszelkie działania na terenach leśnych będą prowadzone zgodnie z nadrzędnymi planami Nadleśnictw. Muszą być one objęte ochroną polegającą na przemyślanych zabiegach hodowlanych gwarantujących zachowanie i dostosowanie drzewostanów do warunków siedliska i presji zewnętrznych. Gospodarka leśna musi być podporządkowana wymogom ochrony wynikającym z ustanowionych obszarów chronionych oraz Planu Urządzania Lasu. Właściwa hodowla lasu oraz pielęgnacja pozwoli na odtwarzanie naturalnych biocenoz, ochronę bioróżnorodności oraz będzie regulowała wprowadzanie ewentualnych zmian siedliskowych i gatunkowych (należy podkreślić, że wprowadzać powinno się rodzime gatunki, zgodne z siedliskiem). Należałoby również przeprowadzić inwentaryzację przyrodniczą, w celu wyznaczenia obszarów cennych przyrodniczo, w celu uniknięcia zniszczenia siedlisk i stanowisk chronionych gatunków na skutek prowadzenia zalesień. Ze względu na fakt że niewłaściwie przeprowadzone zadrzewienia mogą doprowadzić do zniszczenia cennych siedlisk przyrodniczych i stanowisk chronionych gatunków, do czasu wykonania inwentaryzacji przyrodniczej Gminy każdorazowo przed zalesieniem lub zadrzewieniem terenu niezbędne jest wykonanie rozpoznania przyrodniczego.

Wszelkie prace modernizacyjne związane z budynkami np. termomodernizacje, mogą stanowić zagrożenie dla fauny. Prace modernizacyjne, w tym planowane termomodernizacje muszą być prowadzone z uwzględnieniem potencjalnie występujących na terenie obiektów chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. Jak podaje Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska „przed rozpoczęciem prac remontowych zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym”.

W przypadku zadań dotyczących budowy urządzeń melioracyjnych oraz konserwacji, modernizacji i odbudowy urządzeń wodnych, rowów i przepustów konieczne jest rozpoznanie zasobów biotycznych przed przystąpieniem do prac, ponieważ niewłaściwie przeprowadzone mogą zagrozić gatunkom chronionym lub cennym siedliskom.

Ponadto wśród zagrożeń dla zasobów przyrodniczych na opisywanym terenie należy wskazać występowanie gatunków inwazyjnych.

3.9.5. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze

Następna tabela przedstawia analizę SWOT dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze.

Tabela 31. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– cenne siedliska i warunki do bytowania zwierząt – np. lasy, tereny wzdłuż wód stojących i płynących, – występowanie na terenie Gminy Darłowo form ochrony przyrody, – prowadzenie prac związanych z pielęgnacją i utrzymaniem lasów.	– chemizacja rolnictwa, – zwiększająca się presja rekreacyjna i zagospodarowania terenów o wysokich walorach przyrodniczych, – zaśmiecanie i fragmentacja siedlisk związana z przebiegiem ważnych szlaków komunikacyjnych.
Czynniki zewnętrzne	Szanse	Zagrożenia
	– ograniczanie lokalnych źródeł zanieczyszczeń powietrza, gleby i wód, – właściwa pielęgnacja szaty roślinnej, wzbogacanie gleb środkami glebotwórczymi (kompost), – przebudowa drzewostanów w kierunku bardziej odpornych na zanieczyszczenia gatunków oraz uzupełnienia gatunkami rodzimymi, – zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych.	– zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, gleby i wód, – eutrofizacja siedlisk, – silna presja urbanistyczna, – pożary lasów, wypalanie traw, – brak funduszy na inwestycje zmierzające do poprawy stanu fauny i flory, – wzrost natężenia ruchu rekreacyjnego.

Źródło: opracowanie własne

3.9.6. Zagadnienia horyzontalne – zasoby przyrodnicze

I – Adaptacja do zmian klimatu

Spodziewane ocieplenie się klimatu spowoduje migrację gatunków, w tym obcych inwazyjnych wraz z równoczesnym wycofywaniem się gatunków, które nie są przystosowane do wysokich temperatur i suszy latem, a dobrze znoszą ostre mrozy.

W wyniku prognozowanych zmian klimatycznych będzie postępował zanik małych powierzchniowych zbiorników wodnych (bagien, stawów, oczek wodnych, małych płytkich jezior, a także potoków i małych rzek). Stanowi to zagrożenie dla licznych gatunków, które bądź to pośrednio bytują na tych terenach, bądź korzystają z nich jako rezerwuarów wody pitnej i może skutkować wyginięciem lub migracją gatunków.

Wydłużony okres z dodatnimi temperaturami na jesieni z intensywnymi opadami rozmiękczającymi glebę w połączeniu z osłabieniem drzew przez choroby i szkodniki może dodatkowo zwiększać wrażliwość lasów na wiatry i sprzyjać zwiększaniu wiatrołomów. W obliczu zmian klimatycznych bardzo istotna staje się ochrona struktur przyrodniczych oraz zachowanie, spójności i drożności sieci ekologicznej, która poza funkcjami przyrodniczymi pełni również inne funkcje, m.in. społeczne i klimatyczne, gdyż poprawia

jakość życia – szczególnie mieszkańców zwartej zabudowy (schładzanie miast, zacienianie, poprawa warunków aerosanitarnych, tereny rekreacyjne).

Na specjalną uwagę w sieci ekologicznej, zasługują korytarze ekologiczne. Zadaniem korytarzy ekologicznych jest połączenie obszarów o największej wartości biotycznej. W warunkach oczekiwanych zmian klimatu, które przyczynią się do migracji i zmian zasięgów występowania poszczególnych gatunków, zachowanie drożności korytarzy ekologicznych postrzegane jest jako czynnik pozwalający łagodzić antropopresję. Sieci ekologiczne, stanowią mogą ważny element adaptacji do zmian klimatu.

II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Lasy znajdują się w sytuacji stałego zagrożenia przez czynniki abiotyczne, biotyczne i antropogeniczne. Istotnym zagrożeniem są nadal zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego. Stałe oddziaływanie zanieczyszczeń i ich dotychczasowa akumulacja w środowisku leśnym osłabia odporność lasów na choroby. Stałe od wielu lat największe procentowo szkody gospodarcze wyrządzają też roślinożerne ssaki, przeważnie jelenie, sarny oraz lokalnie gryzonie. Szkody również wyrządzane są przez choroby korzeni drzew, takie jak: huba korzeni i opieńki. Lasy narażone są także na anomalie pogodowe - okresowo występujące susze, huraganowe wiatry oraz pożary. Ze względu na zwiększenie intensywności wiatrów wzrasta zagrożenie powstawaniem szkód wyrządzonych przez wyrwane drzewa podczas huraganów.

III – Działania edukacyjne

Głównym celem edukacji przyrodniczej jest zachęcenie ludności do uprawiania aktywnego wypoczynku, pokazanie różnorodności występujących form przyrody, przybliżenie problematyki gospodarki leśnej i ochrony przyrody oraz poszerzenie wiedzy z zakresu edukacji przyrodniczej. Nadleśnictwa prowadzą edukację ekologiczną w oparciu o zatwierdzony program edukacji leśnej. Prowadzone są również spotkania ze szkołami, przedszkolami na ścieżkach edukacyjno – leśnych.

IV - Monitoring środowiska

Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego (ZMŚP) funkcjonuje w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, a jego zadaniem w odróżnieniu od monitoringu specjalistycznego jest prowadzenie obserwacji możliwie jak największej liczby elementów środowiska przyrodniczego, w oparciu o planowe, zorganizowane badania stacjonarne.

Celem ZMŚP jest dostarczenie danych do określania aktualnego stanu środowiska oraz w oparciu o wieloletnie cykle obserwacyjne, przedstawienie krótko i długookresowych przemian środowiska w warunkach zmian klimatu i narastającej antropopresji. Uzyskane wyniki z prowadzonych obserwacji stanowią podstawę do sporządzenia prognoz krótko i długoterminowych rozwoju środowiska przyrodniczego oraz przedstawienia kierunków zagrożeń i sposobów ich przeciwdziałania.

3.10. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

Ustawa Prawo ochrony środowiska definiuje poważną awarię jako zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Jeśli poważna awaria ma miejsce w zakładzie, określa się ją mianem poważnej awarii przemysłowej. Zakładem stwarzającym zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej jest zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej lub zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, o których mowa w art. 248 ust. 1 Ustawy Prawo ochrony środowiska.

Zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, zwanej dalej „awarią przemysłową”, w zależności od rodzaju, kategorii i ilości substancji niebezpiecznej znajdującej się w zakładzie uznaje się za zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii, zwany dalej „zakładem o zwiększonym ryzyku”, albo za zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii, zwany dalej „zakładem o dużym ryzyku”.

Wg ewidencji i informacji Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Szczecinie na terenie Gminy Darłowo:

- nie ma zlokalizowanych zakładów dużego ryzyka (ZDR) ani zakładów zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR). Należy wyjaśnić, że każdy zakład, który magazynuje substancje niebezpieczne może być potencjalnym sprawcą poważnej awarii;
- w latach 2018-2021 na terenie Gminy Darłowo nie doszło do wystąpienia żadnych zdarzeń o znamionach poważnych awarii przemysłowych, ani innych poważnych awarii w transporcie skutkujących zanieczyszczeniem wód i gleby czy też skażeniem środowiska substancjami toksycznymi.

W celu przeciwdziałania wystąpieniu nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska (oraz innych zdarzeń w ochronie środowiska) WIOŚ w Szczecinie prowadzi działania kontrolne.

Na terenie Gminy Darłowo możliwe jest wystąpienie innych poważnych zdarzeń stanowiących zagrożenie dla środowiska. Jednak wg danych przedstawionych przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Sławnie w latach 2018-2020 nie odnotowano na terenie Gminy Darłowo działań związanych z nadzwyczajnymi zagrożeniami dla środowiska.

3.10.1. Analiza SWOT – zagrożenia poważnymi awariami

W następnym tabeli przedstawiono **analizę SWOT** dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami.

Tabela 32. Analiza SWOT – zagrożenia poważnymi awariami

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– brak zakładu dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, – brak zakładu zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej – systematyczne kontrole prowadzone przez WIOŚ.	– możliwość zanieczyszczenia środowiska poprzez wyciek substancji niebezpiecznych w ciągu dróg lub podczas zdarzeń drogowych.
Czynniki zewnętrzne	Szanse	Zagrożenia
	– wymogi prawne zobowiązujące dla zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej gwarantujące bezpieczeństwo funkcjonowania takich podmiotów.	– duże natężenie ruchu samochodowego na szlakach komunikacyjnych zwiększające zagrożenie wystąpienia awarii.

Źródło: opracowanie własne

3.10.2. Zagadnienia horyzontalne – zagrożenie poważnymi awariami

I – Adaptacja do zmian klimatu

Zaburzeniom równowagi w systemie środowiska wywołanym ocieplaniem się klimatu będą towarzyszyły zmiany, które w sposób bezpośredni lub pośredni powinny być uwzględniane w gospodarowaniu przestrzenią w kontekście mogącej się pojawić poważnej awarii lub nadzwyczajnego zagrożenia środowiska. Dotyczą one wielu aspektów o charakterze horyzontalnym, od gospodarki rolnej, leśnej i wodnej (niszczące susze, pożary, powodzie i podtopienia, itd.), przez przemysł i energetykę (zmiany technologii), bezpieczeństwo ludzi i mienia (ekspozycja na powodzie i podtopienia, osuwiska i pożary) po infrastrukturę (ekspozycja na nadmiar lub niedobór wód, wichury).

Na możliwość wystąpienia poważnych awarii mają wpływ ekstremalne zjawiska pogodowe, typu huragany czy intensywne burze co może doprowadzić do zwiększenia ryzyka uszkodzenia linii przesyłowych i dystrybucyjnych, a zatem ograniczenia w dostarczaniu energii do odbiorców. Jedną z najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu dziedzin gospodarki jest transport. We wszystkich jego kategoriach wrażliwość na warunki klimatyczne jest znaczna. Innym czynnikiem klimatycznym powodującym utrudnienia w ruchu drogowym jest mgła, szczególnie często występująca w warunkach jesienno - zimowych przy temperaturach bliskich zera. Ograniczenie widoczności powoduje zmniejszenie prędkości eksploatacyjnej i opóźnienia w ruchu drogowym, szczególnie w transporcie publicznym, a także zwiększa ryzyko wypadków drogowych.

Analiza przewidywanych zmian klimatu dowodzi, że oczekiwane zmiany w dalszej perspektywie będą oddziaływać na transport negatywnie. Działania dostosowawcze sektora transportu do oczekiwanych zmian klimatu powinny przede wszystkim zabezpieczyć infrastrukturę drogową i kolejową przed zagrożeniami wynikającym ze wzrostu częstotliwości intensywnych opadów. Deszcze nawalne powodują zatopienia dróg, przeciążenie układów odwadniających, przepustów i mostów na mniejszych ciekach.

II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska powstają wskutek wypadków i zdarzeń w czasie budowy i eksploatacji dróg i innych obiektów drogowych, w których biorą udział pojazdy przewożące substancje niebezpieczne, a które mogą spowodować m.in.: skażenie powietrza, wód, gleb oraz pożary; awarii w miejscach postoju ww. pojazdów, pożaru z powodu nieostrożnego obchodzenia się użytkowników dróg z ogniem w lesie, niewłaściwego lub niedostatecznego zabezpieczenia robót drogowych i samej drogi w wyniku złego rozpoznania warunków środowiskowych (np. geologii, stosunków wodnych).

III – Działania edukacyjne

Edukację społeczeństwa w zakresie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia realizują gminne i powiatowe sztaby zarządzania kryzysowego. W zakres funkcji Państwowej Straży Pożarnej wchodzi publiczna informacja, edukacja i zwiększanie świadomości społeczności lokalnych. Na podstawie przeprowadzanych działań, komendanci powiatowi sporządzą tzw. katalogi zagrożeń obejmujące identyfikację zagrożeń: chemicznych, w transporcie materiałów niebezpiecznych, w transporcie, zagrożenia pożarowe (baz magazynowych materiałów pożarowo niebezpiecznych, obiektów użyteczności publicznej, lasów itp.).

Na podstawie katalogów zagrożeń sporządzane są plany ratownicze oraz przeprowadzane są szkolenia strażaków jednostek ratowniczo - gaśniczych PSP, członków jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych oraz ratowników z jednostek włączonych do systemu ratowniczo gaśniczego.

IV - Monitoring środowiska

Obowiązki kontroli związane z awariami przemysłowymi spoczywają głównie na prowadzącym zakład o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii oraz na organach Państwowej Straży Pożarnej. WIOŚ realizuje zadania z zakresu zapobiegania występowania awarii przemysłowych poprzez wykonywanie kontroli przedsiębiorstw. Współpracę koordynują sztaby zarządzania kryzysowego w oparciu o opracowane plany zarządzania kryzysowego.

3.11. SYNTETYCZNY OPIS REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Wśród ważnych zrealizowanych zadań i osiągniętych efektów realizacji dotychczas obowiązującego programu ochrony środowiska wymienić należy zmiany o charakterze pozytywnym i negatywnym.

Zmiany **pozytywne** lub utrzymanie stanu pozytywnego:

1. Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę źródeł ogrzewania budynków, występowanie dużej ilości farm wiatrowych oraz innych systemów OZE, postępująca gazyfikacja gminy – działania na rzecz poprawy jakości powietrza, minimalizacja zanieczyszczeń pyłowych.
2. Modernizacja dróg w miarę możliwości finansowych - dzięki czemu możliwe było obniżenie poziomu hałasu komunikacyjnego, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych do powietrza atmosferycznego, wzrost poziomu bezpieczeństwa. Jednocześnie realizowane były zadania związane z rozbudową infrastruktury dla pieszych i rowerzystów co dało możliwości różnicowania form transportu i wpłynęło na zwiększenie bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów.
3. Brak zagrożenia ze strony pól elektromagnetycznych ze względu na brak przekroczeń dopuszczalnych norm, co potwierdziły badania Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w punktach monitoringowych zlokalizowanych na terenie powiatu sławieńskiego.
4. Dobry stan chemiczny i ilościowy JCWPd nr 10, oraz dobry stan chemiczny JCWPd nr 9 znajdujących się w granicach Gminy Darłowo.
5. Jakość wód dostarczanych siecią wodociągową w większości przypadków spełniła wymagane normy, a w przypadku incydentalnych przekroczeń podejmowane były skuteczne działania naprawcze.
6. Szkolenia ODR w zakresie prawidłowej uprawy gleb, stosowania środków ochrony roślin i nawożenia.
7. Osiągnięto wymagane poziomy w zakresie gospodarki odpadami:
 - a. poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła – osiągnięto w latach 2017-2020.
 - b. poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania - osiągnięto w latach 2017-2020.
 - c. poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne – nie został wyliczony, gdyż w latach 2017-2020 takich odpadów nie odbierano.
8. Brak historycznych miejsc zanieczyszczenia powierzchni ziemi.
9. Ochrona przyrody, kształtowanie lasów i zieleni urządzonej.
10. W latach 2019-2020 na terenie Gminy Darłowo nie było zlokalizowanych zakładów dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz zakładów zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Nie odnotowano zdarzeń o znamionach poważnej awarii przemysłowej.
11. Wg ewidencji prowadzonej przez Państwową Straż Pożarną na terenie Gminy Darłowo nie zarejestrowano nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska.

Zmiany **negatywne** lub utrzymanie stanu negatywnego to m.in.:

1. Utrzymanie niskiej jakości powietrza w zakresie stężeń B(a)P i ozonu (poziom długoterminowy) w kontekście całej strefy zachodniopomorskiej do której należy Gmina Darłowo.
2. Brak sieci ciepłowniczej i zorganizowanych systemów ciepłowniczych w znaczącej skali.
3. Występowanie dużej liczby potencjalnie nieuszczelnionych zbiorników bezodpływowych.
4. Zły stan Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Rzek.

Biorąc pod uwagę powyższe informacje oraz dane przedstawione w poprzednich rozdziałach pozytywnie oceniono realizację programu ochrony środowiska Gminy Darłowo. Przeważały pozytywne aspekty podejmowanych działań co znalazło odzwierciedlenie zarówno we wskaźnikach jak i podejmowanych zadaniach.

3.12. SYNTETYCZNY OPIS UWARUNKOWAŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH MAJĄCYCH WPŁYW NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE GMINY DARŁOWO

Uwarunkowania wewnętrzne mające wpływ na środowisko przyrodnicze Gminy Darłowo zostały szczegółowo opisane w rozdziałach tematycznych niniejszego opracowania.

Ze względu na sąsiedztwo Morza Bałtyckiego, a także posiadane walory przyrodnicze i krajoznawcze w Gminie Darłowo są dobre warunki do rozwoju rekreacji. Krajobraz tego obszaru jest urozmaicony przez tereny leśne i ciekawą pod kątem rekreacyjnym rzeźbę terenu.

Turystyczne i rekreacyjne użytkowanie przestrzeni wiąże się z wpływem na środowisko zasadzie w każdym komponencie. Szczególną uwagę należy zwrócić na możliwość niszczenia zieleni i zadeptywania form ochrony przyrody, w szczególności podczas schodzenia z wyznaczonych szlaków turystycznych. Napływ turystów wiąże się ze zwiększonym zużyciem wody i wytwarzaniem ścieków, zwiększoną produkcją odpadów. Ponadto w miejscach gromadzenia się turystów, ich obsługi lub przy trasach dojazdowych zauważalny jest hałas komunalny. Budowa obiektów noclegowych i budynków obsługi turystyki wiąże się z koniecznością zajmowania nowych terenów, które wcześniej stanowiły powierzchnię biologicznie czynną.

Z kolei rolniczy charakter opisywanej jednostki związany z występowaniem urodzajnych gleb, wpływa jednak na możliwość zanieczyszczenia wód np. ze względu na nieprawidłowe nawożenie i chemizację w rolnictwie.

Gmina Darłowo posiada dość dobrze rozwiniętą infrastrukturę wodociągową (korzystający z instalacji = 90,4 % ogółu ludności, GUS, stan na 31.12.2020 r.), choć nie obejmuje ona wszystkich mieszkańców. Niestety znacznie słabiej rozwinięta jest sieć kanalizacyjna (korzystający z instalacji = 31,5 % ogółu ludności, GUS, stan na 31.12.2020 r.). Nieczystości ciekłe gromadzone są w przydomowych oczyszczalniach ścieków, których na koniec 2020 r. było 6 sztuk. Funkcjonuje bardzo dużo zbiorników bezodpływowych (1 370 sztuk), które stanowią potencjalne zagrożenie dla gleb i wód, gdyż nie ma pewności co do ich szczelności. Należy prowadzić ich kontrolę i ewidencję.

Doświadczony jest system odbioru odpadów komunalnych co wpływa na możliwość prowadzenia prawidłowej segregacji odpadów komunalnych oraz ich kierowania do odpowiednich instalacji zapewniających wysokie, wymagane przepisami poziomy odzysku. W latach 2017-2020 wszystkie wymagane poziomy zostały osiągnięte, a w kolejnych latach należy kontynuować działania mające na celu systematyczną poprawę w ramach gospodarowania odpadami komunalnymi.

Dla standardów jakości powietrza zagrożeniem dla jednostki może być niska emisja z zabudowy jednorodzinnej oraz emisja wzdłuż ciągów komunikacyjnych czy lokalnych emitorów punktowych.

Ze względu na jakość środowiska pozytywnym działaniem jest rozwój sieci gazowej, która powinna być rozwijana. Wg aktualnie obowiązujących danych obejmuje ona 3,1 % mieszkańców. Pozostałe nieruchomości posiadają głównie indywidualne źródła ciepła, którymi często są piece niespełniające żadnych norm środowiskowych, w których spalane są wysokoemisyjne surowce tradycyjne, przede wszystkim węgiel. Pozytywnym uwarunkowaniem wewnętrznym jest realizacja planu gospodarki, w tym termomodernizacja budynków, wymiana źródeł ich ogrzewania, rozwój odnawialnych źródeł energii.

Położenie jednostki na tle powiatu sławieńskiego i regionu stanowi podstawę do rozważań na temat uwarunkowań zewnętrznych Gminy Darłowo.

Notowane tendencje urbanizacyjne i społeczne wskazują na postępującą presję w zakresie zabudowy terenów miejskich i wiejskich, co wiąże się koniecznością rozbudowy infrastruktury i zajmowania nowych terenów pod zabudowę, nie tylko mieszkaniową, ale także rekreacyjną czy związaną z aktywizacją gospodarczą. Właściwe planowanie przestrzenne pozwoli na ograniczenie rozprzestrzeniania się zabudowy na terenach do tego niewłaściwych, bliskich liniom energetycznym, obszarom działalności gospodarczej, czy charakteryzujących się dużą bioróżnorodnością.

Na jakość wód w ramach jednolitych części wód wpływ ma nie tyle sama działalność mieszkańców i podmiotów działających w granicach Gminy Darłowo, ale także wszystkich działań i presji (w szczególności punktów odprowadzania ścieków, użytkowania rolniczego), co przekłada się na jakość wód w tym rejonie.

Gmina Darłowo posiada dość dobre połączenie komunikacyjne, ze względu na lokalizację na szlaku dróg o znaczeniu krajowym i wojewódzkim.

W związku z występującymi przekroczeniami standardów jakości powietrza, niezbędne jest podjęcie odpowiednich działań. Poprawa jakości powietrza zapewne wyniknie z wprowadzania odnawialnych źródeł energii oraz ograniczania tzw. niskiej emisji, czyli zanieczyszczeń powstających podczas spalania surowców tradycyjnych w piecach CO.

Na tle uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych warto wymienić najważniejsze problemy oraz największe sukcesy Gminy Darłowo na polu kształtowania i ochrony środowiska. Przedstawiono je w kolejnych tabelach.

Tabela 33. Najważniejsze problemy Gminy Darłowo z perspektywy zapisów niniejszego dokumentu

Stan aktualny	Cel poprawy
przekroczenia dopuszczalnych norm powietrza w zakresie stężeń benzo(a)pirenu, oraz ozonu (poziom długoterminowy) w kontekście całej strefy zachodniopomorskiej, dominacja indywidualnych, tradycyjnych pieców na paliwa stałe	podjęcie działań mających na celu poprawę jakości powietrza (np. wymiana pieców, termomodernizacja budynków) zarówno w kontekście całej strefy zachodniopomorskiej, jak i Gminy Darłowo indywidualnie, co powinno być zweryfikowane prowadzonymi pomiarami, rozwój sieci gazowej i zorganizowanych systemów ciepłowniczych
niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej, brak możliwości dokładnej kontroli postępowania ze ściekami gromadzonymi w potencjalnie nieszczelnych zbiornikach bezodpływowych	rozważenie budowy sieci kanalizacyjnej, tam gdzie znajduje to uzasadnienie ekonomiczne i ekologiczne, kontrola systemu opróżniania zbiorników bezodpływowych
nieodpowiednia segregacja odpadów przez niektórych mieszkańców i osoby	uszczelnienie systemu odbioru odpadów, rozwój ich selektywnego zbierania, konieczność optymalizacji

Stan aktualny	Cel poprawy
odwiedzające, wysoki koszt świadczenia usług za zagospodarowanie odpadów komunalnych i problem braku bilansowania się wpływów i wydatków	systemu w celu osiągnięcia stanu, kiedy wpływy z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi będą równoważyć się z kosztami systemu
istotny udział ruchu tranzytowego, stan dróg wymagający pilnej poprawy i bieżącej modernizacji, konieczność rozbudowy systemu dróg rowerowych, ograniczony zasięg autobusowej komunikacji zbiorowej, dominacja transportu samochodowego indywidualnego	modernizacja dróg, promowanie ruchu rowerowego wraz z rozwojem odpowiedniej infrastruktury, wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań w organizacji ruchu i przewozie pasażerów w komunikacji zbiorowej

Źródło: opracowanie własne

Tabela 34. Najważniejsze sukcesy Gminy Darłowo z perspektywy zapisów niniejszego dokumentu

Uwarunkowania lub podjęte zadania w przeszłości	Stan aktualny	Zadania mające na celu utrzymanie dobrego stanu
wymiana źródeł ciepła, budowa farm wiatrowych, rozbudowa sieci gazowej	poprawa wartości pyłów zawieszonych PM 10 oraz PM 2,5	utrzymanie dobrej jakości powietrza w zakresie pyłów zawieszonych PM 10 oraz PM 2,5
edukacja ekologiczna, szczególnie w zakresie gospodarki odpadami, podjęcie budowy nowoczesnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi	objęcie nieruchomości zorganizowanym odbiorem odpadów, prowadzenie systematycznej edukacji ekologicznej celem osiągnięcia wymaganych prawem poziomów recyklingu	dalsza konsekwentna edukacja ekologiczna, dalsze doskonalenie systemu gospodarki odpadami w celu spełnienia wymagań prawnych

Źródło: opracowanie własne

IV. CELE PROGAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE

4.1. WPROWADZENIE

W celu realizacji przyjętego założenia konieczne jest wyznaczenie szczegółowych zadań w poszczególnych obszarach interwencji, po wykonaniu których ma nastąpić poprawa stanu i jakości danego elementu środowiska, bądź będzie utrzymywany dobry stan o ile aktualnie taki został zdiagnozowany.

W ramach tych wytycznych zaplanowano konkretne zadania ekologiczne, czyli przedsięwzięcia bądź czynności organizacyjne i administracyjne prowadzące do realizacji wyznaczonych celów ekologicznych i kierunków interwencji. Poprzez realizację tych działań ekologicznych można będzie osiągnąć wymierną poprawę środowiska przyrodniczego w wyznaczonych obszarach interwencji, mierzoną za pomocą wskaźników środowiskowych (mierników realizacji).

Realizując lokalną politykę ochrony środowiska, program ochrony środowiska, a w nim harmonogram realizacyjny, sporządzony został z uwzględnieniem celów zawartych w strategiach i programach (operacyjnych i rozwoju), wynikających z ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Zaplanowane działania będą realizowane przez Gminę Darłowo lub przez jednostki działające na tym terenie oraz w regionie. Jednostka będzie w nich pełnić funkcje nadzoru działalności, będzie wspierać działalność w charakterze administracyjnym lub będzie bezpośrednio współdziałać, jedynie w konkretnych zadaniach będzie współfinansować lub finansować założone zadania.

4.1.1. Dokumenty międzynarodowe

Pierwszym etapem dla rozważań zgodności założeń Programu z innymi dokumentami jest omówienie dokumentów ustanowionych na szczeblu międzynarodowym do realizacji, których Polska jest zobowiązana. W 1992 roku opracowany został jeden z najważniejszych dokumentów, związanych ze zrównoważonym rozwojem tzw. „**Agenda 21**” - **Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego**. Dokument ten zwraca szczególną uwagę na *konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju*.

Istotnym dokumentem międzynarodowym, który narzuca Polsce działania w zakresie ochrony środowiska jest **Protokół z Kioto** w sprawie zmian klimatu. Stanowi znaczny postęp w zakresie walki z globalnym ociepleniem, ponieważ zawiera **cele wiążące i ilościowe**, związane z *ograniczeniem i redukcją emisji gazów cieplarnianych*.

Obecnie ważne dla Polski jest dostosowanie swoich działań do polityki Unii Europejskiej. Główne założenia polityki Wspólnoty w zakresie środowiska naturalnego określone są w **Traktacie Ustanawiającym WE w Tytule XIX – Środowisko Naturalne**. Jego realizacja powinna się przyczynić do *zachowania, ochrony i poprawy jakości*

środowiska naturalnego – z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Wspólnoty – ale również do ochrony zdrowia ludzkiego.

Strategicznym dokumentem, wyznaczającym ramy realizacji polityki wspólnotowej w zakresie ochrony środowiska jest **Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska**. Określa on następujące cele priorytetowe:

- *ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego Unii,*
- *przekształcenie Unii w zasobooszczędną, zieloną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną,*
- *ochrona obywateli Unii przed związanymi ze środowiskiem presjami i zagrożeniami dla zdrowia i dobrostanu,*
- *maksymalizacja korzyści z prawodawstwa środowiskowego, doskonalenie wiedzy i bazy dowodowej w zakresie środowiska i ochrony klimatu,*
- *zabezpieczenie inwestycji ekologicznych i wspieranie zrównoważonych miast,*
- *lepsze uwzględnianie w działaniach bardziej spójnej polityki środowiskowej i efektywne podejmowanie wyzwań międzynarodowych, dotyczących środowiska i klimatu.*

Kluczowym elementem programu jest także **adaptacja do zmian klimatu**, powiązana z wieloma innymi aspektami środowiskowymi, takimi jak *ochrona gleby, zrównoważone środowisko miejskie, zrównoważona ochrona wód i środowiska morskiego*.

4.1.2. Dokumenty krajowe

Załączniki do „Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”, wskazują na cele środowiskowe wybranych dokumentów strategicznych, którymi są:

1. **Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”** – przyjęta uchwałą nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r.
2. **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)** – przyjęta uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r.
3. **Polityka ekologiczna państwa 2030** - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej – przyjęta uchwałą nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r.
4. **Strategia „Polityka energetyczna Polski do 2040 r.”** – Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021
5. **Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku** – przyjęta uchwałą nr 105/2019 Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r.
6. **Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030** – przyjęta uchwałą nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r.
7. **Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022** - przyjęta Uchwałą Rady Ministrów nr 67 z dnia 9 kwietnia 2013 r.
8. **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030** - przyjęta Uchwałą Rady Ministrów nr 102 z dnia 17 września 2019 r.
9. **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030** - przyjęta Uchwałą Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2020 r.
10. **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030** – przyjęta Uchwałą Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r.

11. **Polityka energetyczna Polski do 2040 r.** – przyjęta Uchwałą Rady Ministrów z dnia 2 lutego 2021 r.
12. **Strategia Rozwoju Kapitały Społecznego (Współdziałanie, Kultura, Kreatywność) 2030** - przyjęta Uchwałą nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r.
13. **Krajowy Program Ochrony Powietrza w Polsce** - komunikat Ministra Środowiska z dnia 17 września 2015 r. w sprawie Krajowego Programu Ochrony Powietrza (M. P. 2015 poz. 905),
14. **Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych** - Rada Ministrów przyjęła piątą aktualizację KPOŚK 31 lipca 2017 r. Przyjęta aktualizacja zawiera listę zadań zaplanowanych przez samorządy do realizacji w latach 2016-2021,-
15. **Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030** – przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 października 2013 r.,
16. **Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej** – przyjęty uchwałą Nr 213 Rady Ministrów z dnia 6 listopada 2015 r. w sprawie zatwierdzenia „Programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015–2020” (M. P. 2015 poz. 1207),
17. **Krajowy plan gospodarki odpadami** – przyjęty uchwałą Nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2022 (M. P. 2016 poz. 784),
18. **Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów** – przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 26 czerwca 2014 r.
19. **Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032** – przyjęty uchwałą z dnia 15 marca 2010 r. (M. P. 2009 nr 50 poz. 735 ze zm.).

4.1.3. Dokumenty wojewódzkie

Założenia opracowywanego Programu ochrony środowiska opierają się na celach strategicznych wojewódzkiego programu ochrony środowiska.

Program ochrony środowiska województwa zachodniopomorskiego 2030 został przyjęty Uchwałą XXIX/339/21 Sejmiku Województwa zachodniopomorskiego z dnia 28 października 2021 r. Dokument określa następujące cele:

- ochrona powietrza;
- ochrona klimatu;
- poprawa klimatu akustycznego województwa zachodniopomorskiego;
- ochrona przed polami elektromagnetycznymi;
- osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych;
- ochrona przed niedoborami wody i powodzią;
- ochrona i racjonalne wykorzystanie strefy brzegowej morza;
- zrównoważone gospodarowanie wodą i racjonalną gospodarką wodno-ściekową;
- racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi;
- racjonalna gospodarka zasobami glebowymi oraz dostosowanie do zmian klimatu;

- racjonalna gospodarka odpadami z zachowaniem hierarchii sposobów postępowania z odpadami;
- przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym;
- ochrona i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych oraz walorów krajobrazowych;
- rozwój turystyki zrównoważonej korzystającej z zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazowych;
- dążenie do zazieleniania miast i terenów zurbanizowanych;
- prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
- ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków;

Działania zostały podzielone na działania własne oraz zadania monitorowane. Jako zadania własne Samorządu Województwa przyjęto zadania finansowane w całości lub w części ze środków budżetowych i pozabudżetowych będących w dyspozycji województwa. Zadaniami monitorowanymi są działania finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych – będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla krajowego (centralnego), bądź instytucji działających na terenie województwa, lecz podlegających bezpośrednio organom centralnym, a także realizowane przez powiaty i gminy oraz inne podmioty.

Biorąc pod uwagę powyższe informacje należy stwierdzić, że zadania przewidziane na poziomie wojewódzkim są realizowane w odpowiednim zakresie również w niniejszym, gminnym programie ochrony środowiska.

Warto zauważyć, że niezbędna jest aktualizacja wojewódzkiego programu ochrony środowiska, jednak przy założeniu kontynuacji wcześniej podjętych założeń na różnych poziomach samorządu, będą one ze sobą zgodne.

Dnia 28 czerwca 2019 r. podczas posiedzenia VIII sesji Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego VI kadencji, radni przyjęli Strategię Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego z perspektywą do 2030 roku.

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego jest aktem wyboru – spośród szerokiego katalogu celów rozwojowych dedykowanych poszczególnym obszarom aktywności samorządu województwa. Strategia identyfikuje obszary priorytetowe, dla których sformułowano cele strategiczne polityki rozwoju województwa zachodniopomorskiego, wyznaczające ścieżkę do osiągnięcia zamierzonej wizji rozwoju regionu w perspektywie do roku 2030. Wszystkie kierunkowe działania sektorowe realizowane w ramach szerokiego obszaru aktywności samorządu województwa pozostają zbieżne z tym strategicznym wyborem lub też stanowią jego dopełnienie. Obowiązkowy katalog celów rozwojowych określony został w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, a dedykowane im działania realizowane są w ramach Zachodniopomorskiego Modelu Programowania Rozwoju. Cele jakie występują w strategii to:

1. OTWARTA SPOŁECZNOŚĆ:

1.1. Wzmocnienie potencjału demograficznego i funkcji rodziny;

1.2. Włączenie społeczne i zapewnienie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom regionu;

1.3. Rozwój wspólnotowości i tworzenie kapitału społecznego.

2. DYNAMICZNA GOSPODARKA:

- 2.1. Rozwój potencjału gospodarczego województwa w oparciu o inteligentne specjalizacje;
- 2.2. Wzmocnienie gospodarki wykorzystującej naturalne potencjały regionu;
- 2.3. Udoskonalenie strategicznego zarządzania rozwojem gospodarczym regionu.
3. PARTNERSKI REGION:
 - 3.1. Rozwój głównych ośrodków miejskich;
 - 3.2. Rozwój obszarów poza aglomeracyjnymi;
 - 3.3. Zapewnienie zintegrowanej i wydolnej infrastruktury;
 - 3.4. Zapewnienie wydajnych i efektywnych systemów usług publicznych;
 - 3.5. Wzmocnienie kompetencji dla zarządzania rozwojem.
4. SPRAWNY SAMORZĄD:
 - 4.1. Wzmocnienie pozycji regionu w Basenie Morza Bałtyckiego;
 - 4.2. Rozwój relacji z landami niemieckimi i aglomeracją berlińską;
 - 4.3. Wykorzystanie potencjału makroregionu Polski Zachodniej.

W dniu 22 października 2020 r. Uchwałą nr XX/240/20 Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwalił aktualizację Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2020-2026 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2027-2032 wraz z załącznikiem Planem Inwestycyjnym.

Dokument stanowi aktualizację Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami przyjętego przez Sejmik Województwa Uchwałą nr XVIII/321/16 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 27 grudnia 2016 r. w sprawie aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami na lata 2016-2022 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2023-2028. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2020-2026 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2027-2032 został sporządzony w związku z wnioskami gmin i przedsiębiorców w sprawie wprowadzenia do Planu Inwestycyjnego zapisów dotyczących budowy i modernizacji PSZOK-ów oraz instalacji do zagospodarowania odpadów, co umożliwi ubieganie się o dofinansowanie ze środków publicznych. Należy nadmienić, iż ujęte w Planie Inwestycyjnym modernizacje i budowy PSZOK-ów dotyczą

W tym miejscu należy również przypomnieć, że Ustawą z dnia 19 lipca 2019 roku o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw, wprowadzono szereg zmian m.in. zrezygnowano z organizacji systemów gospodarowania odpadami komunalnymi w ramach regionów (RIPOK). Nadal obowiązują pewne ograniczenia dotyczące gospodarowania głównie niesegregowanymi (zmieszanymi) odpadami komunalnymi odebranymi od właścicieli nieruchomości. Odpady takie mogą być przekazywane wyłącznie do tzw. instalacji komunalnych, ujętych na listach prowadzonych przez marszałków województw. Szczegółowe informacje dotyczące gospodarki odpadami na terenie Gminy Tuczno zawarto we wcześniejszej części opracowania.

Dla strefy do której należy Gmina Darłowo obowiązuje „Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej”, który został przyjęty Uchwałą nr XVI/206/20 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 4 czerwca 2020 r.

Został opracowany w związku z odnotowaniem w 2018 roku przekroczenia standardów jakości powietrza na terenie strefy, zgodnie z wymaganiami §14 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2019 w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych.³ Integralną częścią Programu jest plan działań

krótkoterminowych. Program obejmuje ocenę jakości powietrza w strefie zachodniopomorskiej (o kodzie PL3203) ze względu na ochronę zdrowia ludzi.

Celem opracowania Programu ochrony powietrza jest wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych dla pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu, a następnie wskazanie działań naprawczych, które pomogą poprawić jakość powietrza

Celem tworzenia programów ochrony powietrza jest poprawa jakości powietrza i dotrzymanie norm jakości powietrza określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031) na obszarach, gdzie występują przekroczenia. Programy zawierają analizę przyczyn występowania wysokich stężeń substancji oraz wskazują działania naprawcze mające na celu ich redukcję do poziomów nieprzekraczających norm. Integralną częścią POP jest plan działań krótkoterminowych, wdrażane w sytuacjach wystąpienia ryzyka lub przekroczenia poziomów dopuszczalnych / docelowych, informowania społeczeństwa lub alarmowych w strefach województwa zachodniopomorskiego w danym roku kalendarzowym.

Zadania przewidziane w programach ochrony powietrza w wymaganym zakresie będą realizowane również w Gminie Tuczo. Szereg zadań służących poprawie jakości powietrza zostało przewidzianych w gminnym programie ochrony środowiska.

Na poziomie województw tworzone są również **uchwały antysmogowe**. Dla obszaru Gminy Darłowo obowiązuje Uchwała nr XXX/540/18 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 26.09.2018 r w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa zachodniopomorskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. W celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i na środowisko, w granicach administracyjnych województwa zachodniopomorskiego, wprowadza się ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, określone niniejszą uchwałą.

Rodzaje instalacji, dla których wprowadza się ograniczenia i zakazy w zakresie ich eksploatacji to instalacje, w których następuje spalanie paliw w rozumieniu art. 3 pkt. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2018 r. poz. 755 t.j. ze zm.3), w szczególności kocioł, kominek lub piec, jeżeli:

- dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania
 - wydzielają ciepło poprzez bezpośrednie przenoszenie ciepła
 - wydzielają ciepło i przenoszą je do innego nośnika.
- Zakazuje się stosowania następujących paliw stałych
- niesortowanych w rozumieniu ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. z 2018 r. poz. 427 t.j. ze zm. 4);
 - mułów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem;
 - węgla brunatnego;
 - niespełniających wymagań jakościowych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 3a ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. z 2018 r. poz. 427 t.j. ze zm.4)

Zakaz stosowania paliw stałych o najniższej jakości, określonych wejdzie w życie od dnia 1 maja 2019 r. Wskazany termin został określony z uwagi na konieczność dotrzymania od 2020 r. zaostrzonych norm jakości powietrza dla pyłu zawieszzonego PM_{2,5}.

Bezpieczny poziom w tym zakresie jakości powietrza można osiągnąć tylko poprzez zdecydowane ograniczenie stosowania paliw stałych. Jednym z narzędzi mających ułatwić to zadanie jest program „Czyste Powietrze”, umożliwiający uzyskanie znacznego dofinansowania wymiany starego urządzenia grzewczego oraz termomodernizacji budynku. Program ten stanowi pierwsze narzędzie finansowe dedykowane wprost osobom fizycznym, dzięki któremu dofinansowanie inwestycji może wynieść nawet 90%.

Pewnymi mankamentami programu są: dobrowolność przystąpienia do niego, a także zgłaszane trudności z wypełnieniem i złożeniem wniosku o dofinansowanie, jak również obawa przed zwiększeniem kosztów eksploatacji po wymianie instalacji grzewczej. Przykłady pokazują jednak, że wymiana ogrzewania, dzięki której poprawia się komfort życia zarówno użytkownika jak i jego otoczenia, nie pociąga za sobą zwiększonych kosztów ogrzewania (w ujęciu sezonowym). Warto rozważyć skorzystanie z programu „Czyste Powietrze”.

Gminy, na terenie których obowiązywać będzie uchwała antysmogowa, będą mogły przystąpić do rządowego programu „STOP SMOG”, w którym można uzyskać dofinansowanie w wysokości 70% kosztów kwalifikowanych dla inwestycji polegających na wykonaniu termomodernizacji i wymianie źródła ogrzewania w jednorodzinnych budynkach mieszkalnych, szczególnie należących do osób zagrożonych ubóstwem energetycznym.

W kwestii ochrony przed hałasem należy przywołać „Program ochrony środowiska przed hałasem dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa zachodniopomorskiego” Program został przyjęty przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego Uchwałą nr III/33/19 z dnia 24 stycznia 2019 r.

4.1.4. Dokumenty lokalne

Założenia opracowywanego Programu opierają się również na celach strategicznych powiatowego programu ochrony środowiska na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026. Program został przyjęty 4 października 2019 r. Uchwałą nr XVI/65/19 przez Radę Powiatu Sławieńskiego. Cele powiatowego programu są następujące:

- I. OBSZAR INTERWENCJI – OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA. Cele:
 - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska;
 - Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię;
 - Poprawa stanu środowiska;
 - Przeciwdziałanie zmianom klimatycznym;
 - Przeciwdziałanie zmianom klimatycznym;
 - Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej;
 - Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw.
- II. OBSZAR INTERWENCJI - ZAGROŻENIA HAŁASEM. Cele:
 - Ochrona przed hałasem;

- Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzenne;
- III. OBSZAR INTERWENCJI - POLA ELEKTROMAGNETYCZNE. Cel:
 - Ochrona przed polami elektromagnetycznymi.
- IV. OBSZAR INTERWENCJI - GOSPODAROWANIE WODAMI. Cele:
 - Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska;
 - Poprawa stanu i jakości wód;
 - Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich;
 - Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzenne.
- V. OBSZAR INTERWENCJI - GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA. Cele:
 - Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej;
 - Poprawa stanu środowiska;
 - Zastąpienie zbiorników bezodpływowych przydomowymi oczyszczalnią ścieków
 - Rozbudowa i modernizacja sieci przesyłowych.
- VI. OBSZAR INTERWENCJI - ZASOBY GEOLOGICZNE. Cel:
 - Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.
- VII. OBSZAR INTERWENCJI – GLEBY. Cel:
 - Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich.
- VIII. OBSZAR INTERWENCJI - GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW. Cele:
 - Ograniczenie szkodliwego wpływu azbestu na środowisko;
 - Udoskonalanie systemu selektywnej zbiórki odpadów;
 - Ograniczenie składowania odpadów.
- IX. OBSZAR INTERWENCJI - ZASOBY PRZYRODNICZE. Cele:
 - Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska;
 - Ochrona przyrody;
 - Zrównoważony rozwój turystyki;
 - Ochrona obszarów szczególnie cennych przyrodniczo.
- X. OBSZAR INTERWENCJI - ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI. Cel:
 - Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego.

4.2. STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO

Program rozwoju pn. „Lokalna Strategia Rozwoju Gminy Darłowo na lata 2015-2025” jest dokumentem określającym główne kierunki rozwoju w kontekście perspektywy finansowej 2015-2025 i została przyjęta Uchwałą nr XVII/145/2015 Rady Gminy Darłowo z dnia 29 grudnia 2015 r.

Strategia jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w zmieniających się warunkach zewnętrznych i wewnętrznych kraju. Horyzont czasowy Strategii przyjęty na lata 2015-2025 wynika z przyjętych okresów programowania krajowej polityki regionalnej.

Podczas opracowania strategii sformułowano sześć celów strategicznych, z tego dwa odnoszące się do sfery gospodarczej, dwa do sfery przestrzennej i środowiska oraz dwa do sfery społecznej, są to:

1. Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania, wspierany przez przedstawione w matrycy cele kierunkowe:
 - Wzrost innowacyjności gospodarki.
 - Rozwój i promocja produktów turystycznych świadczonych w gminie.
 - Wspieranie współpracy i rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości.
 - Wspieranie prorynkowych form produkcji rolnej.
2. Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego, wspierana przez przedstawione w matrycy cele kierunkowe
 - Popieranie rozwoju lokalnych produktów i usług.
 - Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy.
3. Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności gminy, wspierane przez przedstawione w matrycy cele kierunkowe
 - Wspieranie rozwoju struktur funkcjonalno-przestrzennych.
 - Aktywizacja mieszkańców wszystkich sołectw gminy.
 - Rewitalizacja i rozwój obszarów wiejskich.
 - Wspieranie rozwoju budownictwa mieszkaniowego i rynku mieszkaniowego.
4. Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami – wspierana przez przedstawione w matrycy cele kierunkowe:
 - Usuwanie skutków i przeciwdziałanie degradacji środowiska.
 - Zachowanie, ochrona i odtwarzanie walorów i zasobów środowiska naturalnego.
 - Racjonalna gospodarka zasobami naturalnymi gminy, efektywne wykorzystanie zasobów i odnawialnych źródeł energii.
5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności wspierana przez przedstawione w matrycy cele kierunkowe:
 - Rozwój infrastruktury społecznej na obszarach wiejskich.
 - Kształtowanie postaw przedsiębiorczych, innowacyjnych i proekologicznych.
 - Budowanie społeczeństwa uczącego się.
 - Wzmacnianie środowiskowej roli systemu edukacyjnego.
 - Budowanie społeczeństwa informacyjnego.
 - Poprawa przestrzennej i zawodowej struktury rynku pracy.
 - Podnoszenie jakości kształcenia oraz dostępności i jakości programów edukacyjnych.
6. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności wspierana przez przedstawione w matrycy cele kierunkowe:
 - Wzmacnianie tożsamości społeczności lokalnych.
 - Wspieranie rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego.
 - Wzmacnianie więzi i warunków funkcjonowania rodziny.
 - Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego – zwiększenie poczucia bezpieczeństwa ludności.
 - Opieka i wspieranie aktywności osób w wieku poprodukcyjnym.
 - Rozwój sportu i rekreacji, promocja zdrowego stylu życia.
 - Wspieranie działań aktywizujących rynek pracy.
 - Przeciwdziałanie procesom marginalizacji społecznej.
 - Stworzenie systemu realizacji zadań polityki socjalnej.

Szczególny nacisk przy tworzeniu Lokalnej Strategii Rozwoju Gminy Darłowo położono na zachowanie priorytetów rozwoju zrównoważonego.

Analizę przeprowadzono dla wyodrębnionych obszarów życia wspólnoty, a następnie drogą dyskusji i selekcji sprowadzono do kilku kluczowych dla przyszłości Atutów, Barrier i Ciekawych zjawisk wartych dalszej analizy. Atutami badanego terenu są:

- Unikatowe warunki naturalne, uzdrowiskowo-rekreacyjne tereny wybrzeża Bałtyku plaże, zróżnicowany krajobraz oraz jezior.
- Możliwość obsługi ruchu turystycznego oraz możliwość tworzenia warunków do rozwijania turystyki kwalifikowanej (sporty wodne).
- Rozwój na terenie gminy agroturystyki.
- Wolne tereny inwestycyjne.
- Mocną stroną mieszkańców jest identyfikacja z miejscem zamieszkania.
- Prowadzona jest głównie produkcja roślinna, a więc obciążenie i uciążliwość dla środowiska są ograniczone.
- Łatwo znaleźć chętnych do współpracy, prężnie działają OSP. Aktywni mieszkańcy nie potrzebują formalizacji żeby działać. Działają kluby sportowe i zespoły ludowe.
- Działające świetlice wiejskie, jako centra aktywności mieszkańców.
- Bogate dziedzictwo historyczne, w tym wiele obiektów zabytkowych.
- Mienie gminy jest zadbane i utrzymywane, poprawia się zagospodarowanie przestrzeni.

Barrierami na badanym terenie które wykazano były:

- Liczne problemy w infrastrukturze dotyczące: oświetlenia na placach zabaw, boiskach oraz siłowniach zewnętrznych, brak dostępu do prądu na boiskach. Nakładanie nowych obowiązków bez brania pod uwagę kosztów, jak również gąszcz przepisów i niestabilne prawo.
- Liczne braki w infrastrukturze drogowej o charakterze punktowym w tym głównie: chodników, ławek przy ciągach pieszych, luster zapewniających widoczność. Niewystraczający rozwój infrastruktury drogowej wykonywanych przez właściciwych zarządców dróg (powiat, województwo).
- Zanieczyszczenie środowiska (rzeki Wieprzy i Grobowa).
- Brak realizacji wszystkich postulatów zgłaszanych przez mieszkańców.
- Niski kapitał społeczny – pasywne i roszczeniowe postawy znacznej części społeczności
- Zmniejsza się liczba rolników, gospodarstwa prowadzone są przez coraz większe firmy.
- Brak połączenia ścieżek rowerowych w jedną sieć z już istniejącymi stanowi istotną barierę w rozwoju komunikacji i turystyki rowerowej.
- Migracja zarobkowa ogranicza liczbę młodych ludzi oraz dzieci w szkołach i przedszkolach.
- Brak działań zmierzających do uporządkowania stosunków własnościowych w celu realizacji inwestycji lub poprawy estetyki poprzez zagospodarowanie gruntów i budowl (wymiany gruntów lub przekazanie przez ANR w celu pozyskania miejsc, które mogłyby po inwestycji służyć mieszkańcom).
- Brak warunków dla agroturystyki/ rosące wymagania potencjalnych gości gospodarstw agroturystycznych wymagają większych nakładów, co ogranicza ich rozwój i tworzenie nowych.

- Trudność w pozyskiwaniu dofinansowania ze środków zewnętrznych ogranicza rozwój organizacji pozarządowych.
Ciekawymi pytaniami jakie wynikały z dokumentu były:
- Ciekawe czy społeczna działalność gospodarcza będzie się rozwijać?
- Ciekawe czy można byłoby zarabiać na zainwestowaniu w infrastrukturę dla rozwoju turystyki kwalifikowanej?
- Ciekawe czy osoby trwale związane z pomocą społeczną podejmą działania na rzecz poprawy swojej sytuacji?
- Ciekawe czy mieszkańcy będą wracać z emigracji zakładać firmy i zapewniać pracę w swojej gminie?
- Ciekawe czy rozwinęłyby się w gminie drobne przetwórstwo, gdyby przepisy były łatwiejsze do spełnienia?

Misja Gminy to generalna identyfikacja jej atutów, którymi wyróżnia się spośród innych gmin. Wyznacza główny kierunek działań i rozwoju oraz generalne priorytety, na które Gmina może mieć wpływ w ramach ustroju samorządu terytorialnego i dotyczy przyszłości. Wyraża marzenia i wyzwania, które stają się udziałem mieszkańców Gminy a zaproponowany w niej proces realizacji jest wiarygodny. W związku z dwoistością celów misji (kierunek działania i priorytety) i tym samym kierowaniem jej do dwóch różnych odbiorców: zewnętrznych oraz do podmiotów bezpośrednio zaangażowanych w jej realizację - misja Gminy Darłowo została sformułowana na dwa sposoby, jako misja wewnętrzna i zewnętrzna. Misja wewnętrzna jest adresowana do interesariuszy wewnątrz Gminy: do społeczności i jej liderów, do administracji gminnej, i władz samorządowych. Jest jednoznaczna informacją o tym, co chcemy osiągnąć i jakimi środkami. Misja wewnętrzna brzmi następująco: "Misją Gminy Darłowo jest sukcesywne i zrównoważone rozwijanie niekomercyjnych funkcji rolniczych oraz infrastruktury sprzyjającej rozwojowi małej i średniej przedsiębiorczości, ze szczególnym uwzględnieniem tworzenia w oparciu o walory przyrodnicze i krajobrazowe, atrakcyjnej oferty turystycznej charakteryzującej się najwyższą jakością oferowanych usług, a tym samym oferowanie mieszkańcom warunków- do tworzenia i funkcjonowania źródeł ich utrzymania. Misja zewnętrzna jest adresowana do potencjalnych interesariuszy z zewnątrz, do inwestorów i turystów, do zagranicznych samorządów, szukających partnerów w Polsce i do krajowych dysponentów środkami pomocowymi. Misja zewnętrzna ma walor promocyjny i ma za zadanie budować wizerunek Gminy Darłowo. Brzmi ona „Darłowo, siła morza i spokój lasu dla ciebie”

Bazując na założeniach strategii i programów gminnych i wyższego szczebla, a także na wytycznych do opracowania programów ochrony środowiska wyznaczono cele i kierunki interwencji w zakresie ochrony środowiska dla Gminy Darłowo, które wynikają z przeprowadzonej analizy SWOT dla 10 obszarów interwencji. Wyznaczone priorytety i zadania określone zostały na podstawie celów zawartych w dokumentach wspólnotowych, krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych.

Należy jednak pamiętać, iż od części zadań i priorytetów zawartych w dokumentach wyższego szczebla odstąpiono ze względu na indywidualny charakter rozwoju Gminy Darłowo. W obszary ww. działań priorytetowych wpisano cele do realizacji w latach 2022-2025 z perspektywą do roku 2026-2029.

Wskazano 10 obszarów interwencji, w ramach których wyznaczono cele do realizacji. Cele będą realizowane poprzez kierunki interwencji i konkretne zadania.

Tabela 35. Cele, kierunki interwencji i zadania przewidziane do realizacji w poszczególnych obszarach interwencji

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka	
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość docelowa					
1	ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza atmosferycznego	klasa jakości powietrza pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia (GIOS) ludzi ⁵ klasa jakości powietrza pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin (GIOS) ⁶	Wartość bazowa klasa C benzo(a)pirenu; - klasa A/D2 dla ozonu - klasa A pozostałe zanieczyszczenia klasa A/D2 dla ozonu; klasa A dla NO ₂ i SO ₂	poprawa klasyfikacji jakości powietrza poprawa klasyfikacji jakości powietrza	podjęcie działań służących zmniejszeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego	kompleksowa termomodernizacja budynków w celu zmniejszenia zapotrzebowania na energię modernizacja systemów ogrzewania budynków i przygotowania ciepłej wody użytkowej (np. wymiana pieców) oraz upowszechnienie odnawialnych źródeł energii OZE	Gmina, właściciele i zarządcy nieruchomości Gmina, właściciele i zarządcy nieruchomości	niewystarczająca ilość środków finansowych, ograniczone możliwości pozyskiwania środków wewnętrznych niewystarczająca ilość środków finansowych, ograniczone możliwości pozyskiwania środków wewnętrznych
2	zagrożenia hałasem	ochrona przed hałasem	długość sieci gazowej (GUS) długość dróg dla rowerów (GUS) liczba czynnych przystanków autobusowych (GUS)	2020r. – 37,3 km 2020 r. – 16,9 km 2020r. – 91 sztuk	wartość wyższa niż wartość bazowa wartość wyższa niż wartość bazowa wartość wyższa niż wartość bazowa	rozwoj transportu zrównoważonego, uwzględniającego ochronę przed hałasem	rozwoj sieci gazowej budowa infrastruktury rowerowej (drogi rowerowe, parkingi rowerowe, itp.) upowszechnienie i poprawa jakości transportu zbiorowego oraz jego promocja modernizacja układu komunikacyjnego w celu zmniejszenia hałasu (np. przebudowa skrzyżowań, poprawa stanu nawierzchni, budowa obwodnic)	zarządcy sieci gazowej zarządcy dróg Gmina, zarządcy transportu zbiorowego Gmina, zarządcy dróg	brak ekonomicznego uzasadnienia inwestycji brak miejsca na lokalizację infrastruktury, np. w ścisłej zabudowie zwartej niedostosowanie oferty do potrzeb podróżnych
3	ochrona pola elektromagnetyczne	ochrona przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych	liczba zanonotowanych przekroczeń norm hałasu komunikacyjnego	brak badań monitoringowych w 2020 r.	brak przekroczeń norm hałasu	właściwe planowanie przestrzenne w zakresie PEM uwzględniające wyniki pomiarów narazenia na PEM	monitoring emisji pól elektromagnetycznych	GIOŚ, zarządcą infrastruktury	ograniczone środki finansowe
4	gospodarowanie wodami	ochrona zasobów wodnych	jakość wód powierzchniowych i podziemnych (GIOŚ)	zły stan wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy JCWPd nr 10, dobry stan chemiczny, zły stan ilościowy JCWPd nr 9	brak badań monitoringowych w 2020 r. w powiecie - brak przekroczeń	kształtowanie gospodarki wodami i ochrona wód	ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	Gmina, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, właściciele nieruchomości	brak środków finansowych, rozproszona odpowiedzialność za realizację zadań
5	gospodarka wodno-ściekowa	uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	długość czynnej sieci wodociągowej (GUS)	2020 r. – 159,6 km	zwiększenie długości sieci	podjęcie działań w zakresie	rozbudowa i modernizacja infrastruktury związanej z zaopatrzeniem w wodę	Gmina, zarządcą infrastruktury	ograniczone środki finansowe

⁵ - szczegółowe informacje podane w tabeli w rozdziale III, wyjaśnienia skrótów: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), tlenek węgla (CO), benzen (C₆H₆), ozon (O₃), pył PM10, pył PM2.5, benzo(a)piren (B(a)P), w pył PM10, metale ciężkie: ołów (Pb), arsen (As), kadm (Cd) i nikiel (Ni) w pył PM10

⁶ - szczegółowe informacje podane w tabeli w rozdziale III, wyjaśnienia skrótów: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), ozon (O₃).

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość docelowa				
6	zasoby geologiczne	ochrona zasobów geologicznych	powierzchnia czynnych składowisk, na których unieszkodliwiane są odpady komunalne	Wartość bazowa GUS 2020 r. – 115,6 km	modernizacji i rozwoju sieci wodno – ściekowej oraz działań administracyjnych w tym zakresie	rozbudowa i modernizacja infrastruktury związanej z odprowadzaniem ścieków komunalnych i przemysłowych oraz wód opadowych i roztopowych	Gmina, zarządca infrastruktury	ograniczone środki finansowe
			liczba zbiorników bezodpływowych / przydomowych oczyszczalni ścieków (GUS)	zwiększenie długości sieci				
7	gleby	ochrona zasobów geologicznych	powierzchnia potencjalnego historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Starosta Sławiński)	0,2 ha	działania naprawcze	rekultywacja obszarów zdegradowanych (w razie stwierdzenia takiej potrzeby)	właściciel / zarządca złoża	zróżnicowane formy własności gruntów zdegradowanych utrudniające skuteczne prowadzenie działań, niewystarczająca ilość środków finansowych
			udział powierzchni objętej mpzp w powierzchni ogółem (GUS)	zwiększenie odsetka powierzchni objętej mpzp				
8	gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	ochrona gleb	powierzchnia potencjalnego historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Starosta Sławiński)	2019-2020 brak potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi	odpowiednie gospodarowanie glebami	Doradztwo rolnicze w zakresie prawidłowego nawożenia i stosowania środków ochrony roślin, przeciwdziałanie zanieczyszczeniu gleb i właściwa ich ochrona w mpzp	Gmina, właściele gruntów, GIOŚ, ODR	rozporozszona odpowiedzialność za realizację działań
			Gruntby zmeliorowane oraz rowy	zwiększenie ilości zmeliorowanych gruntów				
8	gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	rozwoj systemu gospodarki odpadami	poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania	2020 r. – 0 % (został osiągnięty)	zapewnienie właściwej obsługi właścicieli nieruchomości w zakresie odbioru odpadów	rozwój systemu odbioru odpadów komunalnych, w tym upowszechnienie selektywnej zbiórki: papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła, z uwzględnieniem funkcjonowania PSZOK i przydomowych kompostowników	Gmina, właściele nieruchomości odbierający odpady od właścicieli nieruchomości	nieprawidłowa segregacja odpadów, niechęć do przydomowych kompostowników, ograniczone możliwości odbioru odpadów problemowych: np. styropianu czy papy
			poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych	osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu				
		masa wyrobów zawierających azbest unieszkodliwiona w danym roku (tut. Urząd)	2020 r. – 85,22 % (został osiągnięty)	przyspieszenie usuwania azbestu w celu całkowitego usunięcia do 31.12.2032 r.	wsparcie właścicieli nieruchomości w zakresie systematycznego usuwania i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest	Gmina, właściele nieruchomości	brak możliwości uzyskania dotacji na nowe pokrycie dachowe, brak pewności uzyskania dotacji na działania związane z usuwaniem wyrobów,	

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa				
9	zasoby przyrodnicze	ochrona zasobów przyrodniczych	poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami papieru, tworzyw sztucznych, szkła, metalu	2020 r. – 54,10 % (został osiągnięty)	osiągnięcie wymaganych w danym roku poziomów recyklingu	edukacja ekologiczna	Gmina, podmiot odbierający odpady od właścicieli nieruchomości	brak umiejętności prawidłowej segregacji
			powierzchnia terenów zieleni urządzonej (GUS)	parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej – 1,7 ha, cmentarze – 7,28 ha, lasy gminne - 19,33 ha	wartość nie mniejsza niż w roku bazowym	rozwoj i pielęgnacja terenów czynnych biologicznie (parki, zieleń urzędowa, zadzwienia środopole, oczka wodne, zadzwienia nadrzeczne i przy wodach stojących, zielen wzdłuż dróg)	Gmina, właściciele gruntów	ograniczone środki finansowe, rozwój zabudowy kolidującej istniejącymi terenami czynnymi biologicznie
9	zasoby przyrodnicze	ochrona zasobów przyrodniczych	powierzchnia obszarów prawnie chronionych (GUS)	6 583,34 ha (bez obszarów Natura 2000)	odpowiednie gospodarowanie zasobami przyrodniczymi	aktualizacja danych o istniejących formach ochrony przyrody (np. inwentaryzacja terenowa pomników przyrody i ocena ich stanu) oraz ich bieżąca ochrona i pielęgnacja, powołanie nowych form ochrony przyrody w przypadku stwierdzenia takich potrzeb i możliwości	Gmina, RDOŚ, Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego	ryzyko uszkodzenia np. pomników przyrody podczas silnego wiatru, brak środków finansowych na szeregowe inwentaryzacje istniejących i potencjalnych form ochrony przyrody
			liczba pomników przyrody wielobieżniowe	48 (część z nich to pomniki przyrody wielobieżniowe)	wartość nie mniejsza niż w roku bazowym	gospodarowanie zasobami leśnymi zgodnie z bieżącymi planami Nadleśnictw z uwzględnieniem potrzeb zrównoważonej gospodarki leśnej	Gmina, zarządcy lasów	narażenie zasobów leśnych na czynniki meteorologiczne (susze, opady nawalne, silne wiatry) i biologiczne (choroby, szkodniki)
10	zagrożenia poważnymi awariami	ochrona przez następstwami nadzwyczajnych sytuacji kryzysowych	lesistość (GUS)	2020 r. – 23,1 %	podjęcie działań zmierzających do minimalizacji zagrożeń	prowadzenie rejestru zakładów ZDR i ZZR, aktualizacja procedur kryzysowych do bieżących zagrożeń oraz obowiązujących przepisów prawnych, a także informowanie i ostrzeżenie mieszkańców o występowaniu poważnych awarii	Gmin, GIOŚ, Gmina, jednostki ratownicze	niewielkie możliwości prognozowania zdarzeń ograniczone możliwości finansowe
			liczba zakładów ZDR i ZZR (rejestr GIOŚ)	2020 r. - 0	brak zakładów ZDR i ZZR	doposażenie wyspecjalizowanych jednostek w sprzęt do wykrywania i likwidacji zagrożeń	Gmina, jednostki ratownicze, zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia sytuacji kryzysowych	niewielkie możliwości prognozowania zdarzeń ograniczone możliwości finansowe

Źródło: opracowanie własne

V. HARMONOGRAM REALIZACYJNY PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

W niniejszym rozdziale przedstawiono podstawowe działania zmierzające do realizacji programu ochrony środowiska.

Na tie przedstawionych wcześniej zadań ogólnych, poniżej przedstawiono uszczegółowione zadania własne i zadania koordynowane.

Ilość i zakres podejmowanych przedsięwzięć będzie zależny od możliwości pozyskiwania środków na realizację zadań przez podmioty i instytucje.

Zadania zostały wyznaczone na podstawie analizy stanu środowiska przyrodniczego na tym terenie i przewidywanych kierunków rozwoju. Przy niektórych zadaniach było możliwe sprycyzowanie lat realizacji i przewidzianych kosztów. W przypadku pozostałych zadań w rubryce koszt realizacji wpisano „zgodne z budżetem założonym na dany rok”, co oznacza, że zobowiązaniem Gminy Darłowo do realizacji zadania będzie przyjęty przez Radę Gminy budżet na dany rok. Natomiast sprawozdanie z realizacji, a więc swoista forma sprawdzenia czy plany udało się zrealizować będzie przedmiotem dwuletnich raportów. Wymogiem ustawowym jest bowiem sporządzanie dwuletnich raportów z realizacji programu ochrony środowiska. Przykładowo w niniejszym programie zaplanowano termomodernizację budynków wiążąc koszty realizacji z budżetem. Natomiast w raportach zawarta będzie informacja, jakie konkretnie budynki były poddane termomodernizacji, jaki był koszt i termin realizacji. Program zakłada też realizację zadań, których wykonanie nie będzie wiązać się z istotnymi kosztami, gdyż są to zadania realizowane w ramach obowiązków służbowych pracowników np. wydawanie decyzji administracyjnych.

5.1. ZADANIA WŁASNE PRZEWDZIANE DO REALIZACJI

Wyznaczone cele ekologiczne, a w ich ramach działania (wymienione w tabelach harmonogramu), jakie należy podjąć w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Darłowo, stanowią podstawę dla realizacji konkretnych inwestycji i przedsięwzięć na przestrzeni kolejnych lat. W poprzedniej tabeli podano wykaz zadań ogólnych przewidzianych dla Gminy Darłowo, a także dla podmiotów innych działających na tym terenie. Oprócz tego, poniżej w tabeli podano wykaz zadań szczegółowych, które można sprycyzować bliżej np. poprzez podanie roku realizacji, kosztów i źródeł finansowania. Pozostałe zadania pozostawiono jako ogólne. Jednak ich realizacja będzie przebiegała, a szczegółowe dane dotyczące terminów i kosztów realizacji zostaną podane w dwuletnich raportach z niniejszego programu ochrony środowiska. Pierwszy taki raport będzie dotyczył lat 2022-2023 i powstanie w drugiej połowie 2024 r.

Tabela 36. Harmonogram realizacji zadań własnych Gminy Darłowo przewidzianych do realizacji wraz ze wskazaniem źródła finansowania

Lp.	Obszar interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji (zł)					Źródło finansowania	
				2022	2023	2024	2025	2026-2029		razem
1.a	ochrona klimatu i jakości powietrza	Termomodernizacja budynków	Gmina Darłowo	-	250 000,00	250 000,00	1 000 000,00	2 000 000,00	3 500 000,00	środki własne
1.b		Wymiana źródeł ciepła	Gmina Darłowo	20 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	200 000,00	370 000,00	środki własne
zagrożenia halasem										
2.a		Budowa i remonty dróg gminnych	Gmina Darłowo	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00	6 000 000,00	12 000 000,00	środki własne
2.b	zagrożenia halasem	Przebudowa drogi woj. nr 205 na odcinku Darłowo-Krupy - etap II	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie	1 055 000,00	-	-	-	-	1 055 000,00	środki własne
2.c		Rozbudowa drogi woj. nr 203 na odcinku Darłowo-granica województwa	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie	według planu na dany rok	według planu na dany rok	według planu na dany rok	-	-	31 400 000,00	środki własne
3.a	pola elektromagnetyczne	-	-	-	-	-	-	-	-	-
gospodarowanie wodami										
4.a	gospodarowanie wodami	Konserwacja urządzeń melioracji szczełobowej	Gmina Darłowo	150 000,00	170 000,00	170 000,00	200 000,00	800 000,00	1 490 000,00	środki własne
4.b		Dotacja dla spółki wodnej	Gmina Darłowo	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	160 000,00	320 000,00	środki własne

Lp.	Obszar interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji (zł)				Źródło finansowania		
				2022	2023	2024	2025	2026-2029	razem	
gospodarka wodno – ściekowa										
5.a	gospodarka wodno – ściekowa	Budowa kanalizacji sanitarnej w Starym Jarosławiu	Gmina Darłowo	-	500 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	-	4 500 000,00	środki własne
5.b		Budowa systemu kanalizacji sanitarnej w nadmorskich miejscowościach Gminy Darłowo	Gmina Darłowo	482 679,25	9 315 709,42	-	-	-	9 798 388,67	środki własne
zasoby geologiczne										
6.a	zasoby geologiczne	-	-	-	-	-	-	-	-	-
gleby										
7.a	gleby	Rekultywacja terenu po zamkniętym składowisku odpadów komunalnych w Krupach	Gmina Darłowo	15 000,00	15 000,00	15 000,00	15 000,00	60 000,00	120 000,00	środki własne
gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów										
8.a	gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Modernizacja PSZOK	Gmina Darłowo	-	500 000,00	500 000,00	500 000,00	-	1 500 000,00	środki własne
8.b		Usprawnienie selektywnej zbiórki odpadów	Gmina Darłowo	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	80 000,00	160 000,00	środki własne
zasoby przyrodnicze										
9.a	zasoby przyrodnicze	Zagospodarowanie terenów zielonych	Gmina Darłowo	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	200 000,00	400 000,00	środki własne
zagrożenia poważnymi awariami										
10.a	zagrożenia	Dofinansowanie OSP	Gmina Darłowo	600 000,00	600 000,00	600 000,00	600 000,00	2 400 000,00	4 800 000,00	środki własne
10.b	zagrożenia	Rozbudowa infrastruktury przeciwpożarowej w postaci budowy drogi w leśnictwie Iwęcino na terenie Gminy Darłowo.	Nadleśnictwo Karnieszewice	-	-	-	-	-	1 500 000,00	środki własne

Źródło: opracowanie własne

5.2. ZADANIA KOORDYNOWANE PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI

Poniżej zaprezentowano zadania koordynowane. Oznacza to, że będą monitorowane przez Gminę Darłowo, ale realizowane przez inne podmioty.

Tabela 37. Harmonogram realizacji zadań koordynowanych (monitorowanych) przewidzianych do realizacji wraz ze wskazaniem źródła finansowania

Lp.	Obszar interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania	Źródło finansowania
1	ochrona klimatu i jakości powietrza	Ogół działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji: kompleksowa termomodernizacja budynków w celu zmniejszenia zapotrzebowania na energię, modernizacja systemów ogrzewania budynków i przygotowania ciepłej wody użytkowej (np. wymiana pieców) oraz upowszechnienie odnawialnych źródeł energii OZE, rozwój sieci ciepłowniczej, rozwój sieci gazowej	zarządcy budynków i infrastruktury, Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.	będą zależne od zakresu realizowanych zadań	środki własne podmiotów odpowiedzialnych i ewentualne dofinansowanie zewnętrzne
2	zagrożenia hałasem	Ogół działań na rzecz ochrony przed hałasem: budowa infrastruktury rowerowej (drogi rowerowe, parkingi rowerowe, itp.), upowszechnienie i poprawa jakości transportu zbiorowego oraz jego promocja, modernizacja układu komunikacyjnego w celu zmniejszenia hałasu (np. przebudowa skrzyżowań, poprawa stanu nawierzchni, budowa obwodnic)	zarządcy dróg, zarządcy transportu zbiorowego	będą zależne od zakresu realizowanych zadań	środki własne podmiotów odpowiedzialnych i ewentualne dofinansowanie zewnętrzne

Lp.	Obszar interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania	Źródło finansowania
3	pola elektromagnetyczne	Monitoring emisji pól elektromagnetycznych	Główny Inspektor Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska	będą zależne od zakresu prowadzonego monitoringu	środki własne GIOŚ, WIOŚ
4	gospodarowanie wodami	Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, rozwój małej retencji oraz utrzymanie urządzeń wodnych w celu zapobiegania powodzi i podopieniom, a w przypadku wystąpienia minimalizacja ich skutków	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, właściciele gruntów	będą zależne od zakresu wymaganych zadań	środki własne właścicieli gruntów, środki spółek wodnych, środki PGW Wody Polskie
5	gospodarka wodno - ściekowa	Rozbudowa i modernizacja sieci wodno - kanalizacyjnej	zakłady, podmioty prywatne realizujące zadania na swój koszt	będą zależne od zakresu realizowanych zadań	środki własne podmiotów odpowiedzialnych
6	zasoby geologiczne	Działania administracyjne i organizacyjne mające na celu właściwe gospodarowanie przestrzenią (np. wydawanie pozwoleń na eksploatację złóż), a także rekultywacja obszarów zdegradowanych (w razie stwierdzenia takiej potrzeby)	organy wydające pozwolenia na eksploatację: Starosta, Marszałek, właściwy Minister, a także podmioty odpowiedzialne za rekultywację	koszty administracyjne	środki własne właściwych organów
7a	gleby	Szkolenia rolników przez Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w zakresie środków ochrony roślin oraz przechowywania i stosowania nawozów.	ODR, rolnicy	będą zależne od zakresu realizowanych zadań	środki własne podmiotów odpowiedzialnych
8	gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Rozwój systemu odbioru odpadów komunalnych, w tym upowszechnienie selektywnej zbiórki: papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła, z uwzględnieniem funkcjonowania PSZOK i przydomowych kompostowników, edukacja ekologiczna zmierzająca do zwiększenia segregacji odpadów	podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, instalacje komunalne	będą zależne od zakresu realizowanych zadań	środki własne podmiotów odpowiedzialnych, możliwe dofinansowanie zewnętrzne
9a	zasoby przyrodnicze	Aktualizacja danych o istniejących formach ochrony przyrody (np. inwentaryzacja terenowa pomników przyrody i ocena ich stanu) oraz ich bieżąca ochrona i pielęgnacja, powołanie nowych form ochrony przyrody w przypadku stwierdzenia takich potrzeb i możliwości	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego, zarządcy lasów	będą zależne od zakresu realizowanych zadań	środki własne podmiotów odpowiedzialnych
9b	zasoby przyrodnicze	Rozwój i pielęgnacja terenów czynnych biologicznie (parki, zieleń urządzona, zadrzewienia śródpolne, oczka wodne, zadrzewienia nadrzeczne i przy wodach stojących, zieleń wzdłuż dróg), a także gospodarowanie zasobami leśnymi z uwzględnieniem potrzeb zrównoważonej gospodarki leśnej	właściciele gruntów, zarządcy lasów	będą zależne od zakresu realizowanych zadań	środki własne podmiotów odpowiedzialnych
10a	zagrożenia poważnymi awariami	Prowadzenie rejestru zakładów ZDR i ZZR, dostosowanie procedur kryzysowych do bieżących zagrożeń oraz obowiązujących przepisów prawnych, a także informowanie i ostrzeganie społeczeństwa o występowaniu poważnych awarii	GIOŚ, WIOŚ, zakłady, jednostki ratownicze	będą zależne od zakresu realizowanych zadań	środki własne podmiotów odpowiedzialnych
10b	zagrożenia poważnymi awariami	Doposażenie wyspecjalizowanych jednostek w sprzęt do wykrywania i likwidacji zagrożeń, a także szkolenie kadr służb ratowniczych w tym zakresie	Państwowa Straż Pożarna, Ochotnicze Straże Pożarne	będą zależne od zakresu realizowanych zadań	środki własne + dofinansowanie

Źródło: opracowanie własne

Najważniejszymi kwestiami dla Gminy Darłowo wynikającymi z analizy stanu i zagrożeń środowiska i obszarów stwarzających nadal problemy, są inwestycje i czynności administracyjno-organizacyjne w zakresie:

- termomodernizacji budynków, wymiany źródeł ich ogrzewania, rozwoju energii odnawialnej, modernizacji systemu komunikacyjnego, rozwoju transportu zbiorowego, a także rozbudowa sieci gazowej i zorganizowanych systemów ciepłowniczych (np. w budynkach wielorodzinnych) - w celu poprawy jakości powietrza,
- rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wraz z oczyszczalnią ścieków - w celu ochrony jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz poprawy jakości życia mieszkańców,
- konsekwentnej poprawy systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, w związku z ciągłym dostosowywaniem nowych przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach do warunków lokalnych, a także konsekwentna realizacja działań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest.

Zadania własne Gminy Darłowo to przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji samorządu, z uwzględnieniem pozyskanych środków zewnętrznych. Natomiast zadania koordynowane to pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie Gminy Darłowo.

Należy zaznaczyć, że szeroko pojęta ochrona środowiska oraz działania mające prowadzić do zrównoważonego rozwoju nie są tylko zadaniami realizowanymi na poziomie lokalnym, przez samorząd. Działania Gminy Darłowo są ukierunkowane poprzez czynności prowadzone na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz regionalnym przez takie jednostki i instytucje, jak: Ministerstwo Klimatu i Środowiska, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, Marszałka, Wojewodę i Sejmik Województwa, Regionalną Dyрекję Lasów Państwowych, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, Starostwo Powiatowe, Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną, Państwową Straż Pożarną, zarządców dróg, organy nadzoru budowlanego, inspekcję sanitarną, zarządzających instalacjami, podmioty gospodarcze, czy też właściciele gruntów.

Proces zarządzania środowiskiem w postaci planowania konkretnych inwestycji spoczywa niewątpliwie głównie na władzach samorządowych. Mając na uwadze spójność koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi szczeblami władz samorządowych i rządowych, a także współpracę z pozostałymi partnerami, zarządzanie środowiskiem Gminy Darłowo przy pomocy gminnego programu ochrony środowiska wymagać będzie ustalenia roli i zakresu działania poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jego realizację, struktury organizacji Programu oraz systemu monitoringu.

Władze Gminy Darłowo pełnią w odniesieniu do Programu kilka funkcji. Jedną z ważniejszych jest funkcja regulacyjna, na którą składają się akty prawa lokalnego – uchwały oraz decyzje administracyjne związane odpowiednio z określonymi obszarami zagadnień środowiskowych. Władze pełnią również funkcje wykonawcze i kontrolne. Pożądane jest, aby władze Gminy Darłowo pełniły również funkcje wspierające dla podmiotów zaangażowanych w rozwój obszaru oraz funkcje kreujące działania ukierunkowane na poprawę środowiska przyrodniczego.

VI. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

6.1. PRZEGLĄD ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Obecnie dostępne źródła finansowania są zaprogramowane na kończąca się perspektywę finansową 2014-2020. Nie ma jeszcze możliwości podania szczegółów dotyczących zasad finansowania ze źródeł jakie będą dostępne w latach kolejnych. Zakres pomocy i warunki jej uzyskania w nowej perspektywie finansowania 2021-2027 są obecnie ustalane. Wśród wielu możliwych źródeł finansowania inwestycji, podmioty ubiegające się o wsparcie, każdorazowo i indywidualnie powinny dopasowywać system możliwości finansowania, do danej inwestycji i przedsięwzięcia.

Niemniej jednak do najistotniejszych z punktu widzenia ochrony środowiska źródeł finansowania należą:

1. **Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.** Głównym celem programu jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Cel główny programu został oparty na równowadze oraz wzajemnym uzupełnianiu się działań w trzech podstawowych obszarach: czystej i efektywnej energii, adaptacji do zmian klimatu oraz efektywnego korzystania z zasobów, konkurencyjności, w tym wnoszeniu istotnego wkładu w utrzymanie przez UE prowadzenia na światowym rynku technologii przyjaznych środowisku.
2. **Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego,** którego celem jest podjęcie wyzwań rozwojowych stojących przed województwem zachodniopomorskim w sferze gospodarczej, edukacji, aktywności zawodowej i społecznej, wykorzystania specyficznych potencjałów poszczególnych obszarów, systemu transportowego, energii i środowiska.
3. **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich** - głównym celem Programu jest wzrost konkurencyjności rolnictwa z uwzględnieniem celów środowiskowych. PROW realizuje priorytety wyznaczone dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich m.in.: ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie i leśnictwie, zwiększenie rentowności gospodarstw i konkurencyjności rolnictwa, promowanie innowacyjnych technologii w gospodarstwach i zrównoważonego zarządzania lasami, odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie ekosystemów związanych z rolnictwem i leśnictwem czy promowanie efektywnego gospodarowania zasobami i wspieranie przechodzenia w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu.
4. **Program działań na rzecz środowiska i klimatu LIFE.** Program LIFE to jedyny instrument finansowy Unii Europejskiej poświęcony wyłącznie współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony środowiska i klimatu. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, a także identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska w tym przyrody.
5. **Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.** Celem generalnym Funduszy jest poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie

przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku przy pełnym oraz zgodnym z zasadami zrównoważonego rozwoju wykorzystaniu środków pochodzących z Unii Europejskiej na ochronę środowiska i gospodarkę wodną.

Jednostki samorządowe, a także osoby prawne i fizyczne mogą korzystać także z dotacji i preferencyjnych kredytów, oferowanych oraz finansowanych ze środków banków, m.in. Banku Ochrony Środowiska.

Uzyskanie funduszy pochodzących ze źródeł unijnych bądź innych organizacji międzynarodowych jest obecnie możliwe poprzez przystępowanie zainteresowanych stron do konkretnych programów i projektów. Bardzo ważnym jest, aby władze lokalne podejmowały próby uzyskania tych funduszy, a tym samym wykorzystały szansę na rozwój zrównoważony swojego regionu i polepszenie w nim warunków życia ludności.

6.2. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ WSPÓŁPRACA Z INTERESARIUSZAMI

Warunkiem realizacji Programu ochrony środowiska jest ustalenie systemu zarządzania tym Programem. Zarządzanie Programem odbywa się z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju, w oparciu o instrumenty zarządzania zgodne z kompetencjami i obowiązkami podmiotów zarządzających.

W odniesieniu do Programu ochrony środowiska jednostką, na której spoczywać będą główne zadania zarządzania będzie Gmina Darłowo. Mimo to całościowe zarządzanie środowiskiem w jednostce będzie odbywać się na kilku szczeblach. Oprócz szczebla gminnego jest jeszcze poziom powiatowy, wojewódzki oraz jednostek organizacyjnych, obejmujących działania podejmowane przez podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska.

Instytucje działające w ramach administracji, a odpowiedzialne za wykonanie i egzekwowanie prawa mają głównie na celu zapobieganie zanieczyszczeniom poprzez:

- racjonalne planowanie przestrzenne,
- kontrolowanie gospodarczego korzystania ze środowiska,
- porządkowanie działalności związanej z gospodarczym korzystaniem ze środowiska,
- instalowanie urządzeń i instalacji ochrony środowiska.

Na innych zasadach odbywa się natomiast zarządzanie w stosunku do podmiotów gospodarczych korzystających ze środowiska. Kierują się one głównie rachunkiem (efektami) ekonomicznym i zasadami konkurencji rynkowej, choć powszechne staje się także uwzględnianie głosu opinii społecznej. Na tym szczeblu zarządzanie środowiskiem odbywa się przez:

- dotrzymywanie wymagań stawianych przez przepisy prawa,
- porządkowanie technologii i reżimów obsługi urządzeń,
- unowocześnienie stosowanych technologii,
- eliminowanie technologii uciążliwych dla środowiska,
- instalowanie urządzeń ochrony środowiska,
- stała kontrola zanieczyszczeń.

Instrumenty służące do zarządzania Programem ochrony środowiska wynikają z obowiązujących aktów prawnych i można je podzielić na instrumenty prawne, finansowe, społeczne oraz strukturalne.

Do instrumentów prawnych zalicza się:

WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA

Wybrane akty prawne:

Stan prawny na czerwiec 2022 r.

Regulacje prawne w zakresie ochrony środowiska zawarte są w wielu ustawach i aktach wykonawczych (rozporządzeniach). Do najważniejszych z nich, w kontekście realizacji niniejszego dokumentu, należy zaliczyć następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1973 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 2233 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 2351 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1057 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 916),
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 1297),
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 2028),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 1510),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 255)
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1475),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 2294 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 1311).

SPIS TABEL

Tabela 1. Struktura użytkowania gruntów pod zarządem Gminy Darłowo	10
Tabela 2. Poziomy dopuszczalne do oceny jakości powietrza	20
Tabela 3. Poziomy docelowe	20
Tabela 4. Poziomy celów długoterminowych dla ozonu	20
Tabela 5. Poziomy alarmowe	20
Tabela 6. Poziomy informowania społeczeństwa	21
Tabela 7. Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2018-2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia	24
Tabela 8. Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2018-2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	24
Tabela 9. Wykaz elektrowni wiatrowych na terenie Gminy Darłowo	27
Tabela 10. Analiza SWOT – ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego	30
Tabela 11. Długość i stan dróg wojewódzkich na terenie Gminy Darłowo	33
Tabela 12. Natężenie ruchu pojazdów silnikowych na odcinkach dróg krajowych i wojewódzkich na terenie Gminy Darłowo (wg GPR 2020/21 r.)	34
Tabela 13. Analiza SWOT – zagrożenia hałasem	37
Tabela 14. Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne	41
Tabela 15. Wykaz Jednolitych Części Wód Powierzchniowych rzecznych i jeziornych	44
Tabela 16. Wykaz celów środowiskowych dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych rzecznych na terenie Gminy Darłowo	46
Tabela 17. Klasyfikacja i ocena stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych obejmujących swym zasięgiem zlewni Gminę Darłowo	48
Tabela 18. Analiza SWOT – gospodarowanie wodami	59
Tabela 19. Wodociągi w Gminie Darłowo	61
Tabela 20. Analiza SWOT – gospodarka wodno-ściekowa	66
Tabela 21. Wykaz złóż występujących na terenie Gminy Darłowo	71
Tabela 22. Analiza SWOT – zasoby geologiczne	73
Tabela 23. Analiza SWOT – gleby	76
Tabela 24. Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	86
Tabela 25. Typy siedliskowe Nadleśnictwo Sławno	89
Tabela 26. Typy siedliskowe Nadleśnictwo Karnieszewice	91
Tabela 27. Wykazy stanowisk chronionych gatunków oraz siedlisk przyrodniczych na obszarze Gminy Darłowo	92
Tabela 28. Strefy ochrony wyznaczone po 2017 r.	93
Tabela 29. Działania podejmowane w latach 2018-2021 w odniesieniu do obszarów Natura 2000 zlokalizowanych w granicach Gminy Darłowo	102
Tabela 30. Pomniki przyrody w Gminie Darłowo	107
Tabela 31. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze	113
Tabela 32. Analiza SWOT – zagrożenia poważnymi awariami	116
Tabela 33. Najważniejsze problemy Gminy Darłowo z perspektywy zapisów niniejszego dokumentu	120
Tabela 34. Najważniejsze sukcesy Gminy Darłowo z perspektywy zapisów niniejszego dokumentu	121
Tabela 35. Cele, kierunki interwencji i zadania przewidziane do realizacji w poszczególnych obszarach interwencji	133
Tabela 38. Harmonogram realizacji zadań własnych Gminy Darłowo przewidzianych do realizacji wraz ze wskazaniem źródła finansowania	136
Tabela 39. Harmonogram realizacji zadań koordynowanych (monitorowanych) przewidzianych do realizacji wraz ze wskazaniem źródła finansowania	137

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Mapa Gminy Darłowo.....	8
Ryc. 2. Położenie Gminy Darłowo na tle województwa zachodniopomorskiego i powiatu sławieńskiego.....	9
Ryc. 3. Stan ludności w Gminie Darłowo.....	10
Ryc. 4. Pokrycie terenu Gminy Darłowo.....	13
Ryc. 5. Mapa regionalizacji wg. Wosia.....	17
Ryc. 6. Długość czynnej sieci gazowej na przestrzeni lat w Gminie Darłowo.....	26
Ryc. 7. Stan techniczny dróg wojewódzkich na terenie Gminy Darłowo.....	33
Ryc. 8. Średni dobowy ruch pojazdów na drogach krajowych i wojewódzkich w części województwa zachodniopomorskiego wg GPR 2020.....	35
Ryc. 9. Linie kolejowe na terenie Gminy Darłowo.....	35
Ryc. 10. Położenie "Kaszubsko - Darłowskiej" Bazy Lotnictwa Morskiego w Siemirowicach i Darłowie.....	36
Ryc. 11. Granice zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Rzek.....	45
Ryc. 12. Zasięg Jednolitych Części Wód Podziemnych na tle granic Gminy Darłowo.....	51
Ryc. 13. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią.....	56
Ryc. 14. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi – rzeczne i od strony morza.....	56
Ryc. 15. Obszary narażone na podtopienia.....	57
Ryc. 16. Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej.....	61
Ryc. 17. Długość sieci kanalizacyjnej w Gminie Darłowo.....	64
Ryc. 18. Położenie arkusza Darłowo i Darłowo N na tle Mapy geologicznej Polski w skali 1:500 000 wg L. Marksa, A. Bera, W. Gogołka, K. Piotrowskiej (red.), 2006.....	70
Ryc. 19. Położenie Gminy Darłowo na tle podziału fizyczno - geograficznego.....	71
Ryc. 20. Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów.....	78
Ryc. 21. Zasady segregacji odpadów w Gminie Darłowo (część 1).....	82
Ryc. 22. Zasady segregacji odpadów w Gminie Darłowo (część 2).....	83
Ryc. 23. Nadleśnictwa Sławno i Karnieszewice na tle granic Gminy Darłowo.....	88
Ryc. 24. Przebieg korytarzy ekologicznych wg projektu Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.....	94
Ryc. 25. Przebieg korytarzy ekologicznych wg Instytutu Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk Białowieża wg projektu 2005.....	95
Ryc. 26. Przebieg korytarzy ekologicznych wg Instytutu Biologii Ssaków.....	95
Ryc. 27. Położenie Obszaru Specjalnej Ochrony.....	97
Ryc. 28. Położenie Specjalnych Obszarów Ochrony.....	102
Ryc. 29. Rezerwat przyrody na tle Gminy Darłowo.....	104
Ryc. 30. Obszar Chronionego Krajobrazu Koszaliński Pas Nadmorski.....	105
Ryc. 31. Użytek ekologiczny.....	106
Ryc. 32. Pomniki przyrody na tle granic Gminy Darłowo.....	110

UCHWAŁA NR CLXII/534/22
ZARZĄDU POWIATU W SŁAWNIE

z dnia 19 maja 2022 r.

w sprawie projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2022-2025
z perspektywą do roku 2029

Na podstawie art. 32 ust. 1 i art. 77b ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. 2022 r., poz. 528) oraz art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2021 r., 1973) Zarząd Powiatu w Sławnie uchwala, co następuje:

- § 1. Opiniuje się pozytywnie projekt Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029.
- § 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Członkowie Zarządu Powiatu:

Wojciech Wiśniowski

Andrzej Protasewicz

Wojciech Stefanowski

Roman Granisz

Adrian Pawłowski

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1973) projekty programów ochrony środowiska podlegają zaopiniowaniu - przez organ wykonawczy powiatu - w przypadku projektów gminnych programów ochrony środowiska.

Przedłożony dokument ma charakter strategiczny i określa oraz systematyzuje działania środowiskowe, niezbędne do poprawy jakości życia i stanu środowiska na terenie Gminy Darłowo oraz przyczynia się do zrównoważonego rozwoju Gminy.

Przedmiotowy dokument opiniuje się pozytywnie.

Szczecin, dnia 6 czerwca 2022 r.

Pan
Radosław Głażewski
Wójt Gminy Darłowo
ul. Henryka Dąbrowskiego 4
76-150 Darłowo

Zachodniopomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Szczecinie, działając na podstawie art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 195 z późn. zm.), art. 48 ust. 4 pkt 1 oraz art. 49 w związku z art. 58 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1029), w odpowiedzi na wniosek Gminy Darłowo, z dnia 5 maja 2022 r. (data wpływu do WSSE w Szczecinie - 9 maja 2022 r.), w sprawie uzgodnienia możliwości odstąpienia od obowiązku przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn.: „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029”, w oparciu o analizę treści tego dokumentu oraz uzasadnienia zawartego we wniosku, zawierającego uwarunkowania, o których mowa w art. 49 ww. ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,

wyraża opinię, że

dla projektu dokumentu pn.: „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029”, nie jest konieczne przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1029) - zwanej dalej ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga projekt: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na

środowisko. Z kolei, zgodnie z § 46 ust. 1 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga projekt: polityki, strategii, planu i programu w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywany lub przyjmowany przez organy administracji, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Odstąpienie od ww. obowiązku jest możliwe m.in. na podstawie art. 48 ust. 4 pkt 1 ww. ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, w przypadku, gdy realizacja postanowień takiego dokumentu dotyczy wyłącznie zmiany stanowiącej niewielką modyfikację przyjętego już dokumentu lub zmiany dotyczącej obszaru w granicach jednej gminy.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo jest dokumentem strategicznym, stanowiącym podstawę do podejmowania dalszych działań w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy Darłowo. Analizowany dokument określa kierunki rozwoju w 10 obszarach interwencji oraz systematyzuje działania środowiskowe, które mają na celu zapewnienie zrównoważonego rozwoju na terenie gminy Darłowo. Działania objęte przedmiotowym opracowaniem mają charakter lokalny, gdyż będą realizowane na obszarze mieszczącym się w granicach jednej gminy - gminy Darłowo, położonej w województwie zachodniopomorskim, w powiecie sławieńskim.

Przedmiotowy Program Ochrony Środowiska stanowi kontynuację poprzednio obowiązującego - „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2018 - 2021 z perspektywą do roku 2025”. Modyfikacja przyjętego wcześniej dokumentu wynika m.in. ze zmian w przepisach prawa oraz konieczności aktualizacji harmonogramu realizacyjnego, a także dostosowania przedmiotowego projektu dokumentu do aktualnie obowiązujących dokumentów wyższego szczebla oraz aktualnie oferowanych środków finansowych i możliwości ich pozyskiwania.

W wyniku przeprowadzonej w Programie Ochrony Środowiska analizy wskazano najważniejsze problemy i zadania do zrealizowania na terenie gminy Darłowo na najbliższe lata. W projekcie dokumentu wskazano przede wszystkim na potrzebę poprawy jakości powietrza poprzez termomodernizację budynków, wymianę źródeł ich ogrzewania, rozbudowę sieci gazowej, rozwój odnawialnych źródeł energii. W Programie wskazano, iż istotnie na jakość powietrza wpłyną również inwestycje w zakresie modernizacji dróg, rozbudowy infrastruktury rowerowej, rozwoju transportu publicznego. Ponadto wskazano na potrzebę ochrony wód poprzez rozbudowę sieci wodno - kanalizacyjnej, czy kontrolę zbiorników bezodpływowych jako potencjalnych źródeł zanieczyszczeń wód. Zwrócono też uwagę na doskonalenie systemu zbierania odpadów. Natomiast, w odniesieniu do zagrożenia hałasem i polami elektromagnetycznymi wskazano na potrzebę właściwego planowania przestrzennego. Z analizy treści projektu dokumentu oraz uzasadnienia wniosku wynika nadto, że projekt tego dokumentu nie przedstawia żadnych szczegółowych informacji na temat sposobu technicznego realizacji inwestycji. Wskazuje jedynie konieczność ich zrealizowania, wynikającą z konieczności ochrony środowiska zgodnie z przyjętymi założeniami.

Z analizy przedmiotowego Programu Ochrony Środowiska wynika, iż charakter projektowanego dokumentu jest proekologiczny. W uzasadnieniu wniosku wykazano, iż realizacja działań projektowanego dokumentu, nie powinna spowodować znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym stanowić ryzyka dla zdrowia ludzi. Wręcz przeciwnie - realizacja zapisów projektu Programu powinna przyczynić się do wprowadzenia szeregu udogodnień dla ludzi poprzez poprawę infrastruktury komunalnej (m.in. wodociągowej, kanalizacyjnej), a także do właściwej ochrony środowiska przyrodniczego poprzez zmniejszenie negatywnych oddziaływań na środowisko związanych z działalnością człowieka (np. likwidacja zbiorników bezodpływowych) i minimalizację stwierdzonych zagrożeń. Realizacja działań zawartych w projekcie dokumentu powinna zatem wpłynąć na poprawę jakości środowiska naturalnego oraz komfortu życia oraz zdrowia mieszkańców gminy Darłowo.

Z uzasadnienia wniosku wynika również, iż wśród zadań o charakterze inwestycyjnym wskazano m.in. modernizację i rozbudowę infrastruktury: wodociągowej, kanalizacyjnej czy gazowej, a także rozbudowę i modernizację infrastruktury komunikacyjnej, których realizacja może wiązać się z występowaniem chwilowych oddziaływań środowiskowych na etapie ich realizacji, związanych z etapem budowy oraz prowadzonymi pracami budowlanymi (m.in. hałas, zapylenie). Oddziaływanie to będzie jednak miało charakter krótkotrwały i przejściowy.

W analizowanej sytuacji zachodzą więc przesłanki, zawarte w art. 48 ust. 4 pkt 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, umożliwiające odstąpienie od przeprowadzenia dla tego dokumentu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, bowiem dotyczy on zmiany dokumentu stanowiącej niewielką modyfikację przyjętego już dokumentu lub zmianę dotyczącą obszaru w granicach jednej gminy.

Mając na uwadze powyższe, a zwłaszcza uwzględniając przewidywany docelowy pozytywny wpływ realizacji założeń tego dokumentu na zdrowie i warunki życia ludzi, Zachodniopomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Szczecinie uznał, że dla projektu dokumentu pn.: „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029”, nie jest konieczne przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Otrzymuje:

1. Pełnomocnik inwestora:

Pan Andrzej Karkowski
Green Key Joanna Masiota-Tomaszewska
ul. Wągrowa 2/207
61-369 Poznań (+ klauzula RODO),

2. aa.

Zachodniopomorski Państwowy
Wojewódzki Inspektor Sanitarny
w Szczecinie

dr n. med. Małgorzata Domagała-Dąbrowska
specjalista zdrowia publicznego

Szczecin, dnia 12 czerwca 2022 r.

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W SZCZECINIE**

WOPN.410.84.2022.AM

Green Key
Joanna Masiota-Tomaszewska
ul. Wagrowska 2/207
61-369 Poznań

Działając na podstawie art. 48 ust. 1 i ust. 3 oraz art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029), w odpowiedzi na pismo z dnia 5 maja 2022 r. (data wpływu do tut. organu: 9 maja 2022 r.), dotyczące uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029” uprzejmie informuję, co następuje.

Zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029) przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga projekt polityki, strategii, planu i programu z dziedziny przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystania terenu, opracowywany lub przyjmowany przez organy administracji, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (w rozumieniu Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko - Dz. U. z 2019 r., poz. 1839). Biorąc pod uwagę, że działania przewidziane do zrealizowania w ramach projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029” obejmują m.in. działania z dziedziny gospodarki wodnej, gospodarki odpadami oraz energetyki, a przedmiotowy dokument może wyznaczać ramy dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (do takich inwestycji mogą zaliczać się np. działania związane z rozwojem sieci gazowej, modernizacją układu komunikacyjnego, rozbudową i modernizacją infrastruktury związanej z zaopatrzeniem w wodę oraz odpiwaczaniem ścieków komunalnych i przemysłowych oraz wód opadowych i roztopowych), należy stwierdzić, że analizowany projekt dokumentu spełnia normę zawartą

w art. 46 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy, a więc zalicza się do dokumentów, dla których przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane.

Jednocześnie zgodnie z art. 48 ust. 1 i ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029) organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz projekt zmiany takiego dokumentu może po uzgodnieniu z właściwymi organami (m.in. regionalnym dyrektorem ochrony środowiska) odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli stwierdzi, że realizacja postanowień tego dokumentu, albo jego zmiany nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000 oraz w przypadku, gdy analizowany dokument dotyczy obszaru w granicach jednej gminy.

Biorąc pod uwagę, że działania zaplanowane do zrealizowania w ramach projektu „Programu Ochrony Środowiska...” obejmują obszar zlokalizowany w granicach administracyjnych gminy Darłowo, a ich realizacja nie powinna spowodować znaczącego oddziaływania na środowisko (program zawiera katalog działań mających na celu w efekcie długoterminowym poprawę jakości środowiska) należy stwierdzić, że przedmiotowy projekt dokumentu spełnia przesłanki zawarte w art. 48 ust. 1 i ust. 3.

Przy rozważeniu możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko organ wziął pod uwagę uwarunkowania wynikające z art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029), a mianowicie:

a) charakter działań przewidzianych w projektowanym dokumencie, w tym stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć:

- przedmiotowy dokument ma charakter programowy i wyznacza cele oraz kierunki działań przewidziane do realizacji na terenie gminy Darłowo w zakresie strategicznego zarządzania w dziedzinie ochrony środowiska;
- działania przewidziane do realizacji w ramach przedmiotowego dokumentu dotyczą głównie: termomodernizacji budynków, modernizacji systemów ogrzewania budynków i przygotowania ciepłej wody użytkowej (np. wymiana pieców) oraz upowszechnienia odnawialnych źródeł energii, rozwoju sieci gazowej, budowy infrastruktury rowerowej, upowszechnienia i poprawy jakości transportu zbiorowego, modernizacji układu komunikacyjnego (przebudowa skrzyżowań, poprawa nawierzchni, budowa obwodnic), monitoringu pól elektromagnetycznych, ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, rozbudowy i modernizacji infrastruktury związanej z zaopatrzeniem w wodę oraz odprowadzaniem ścieków komunalnych i przemysłowych oraz wód opadowych i roztopowych, prowadzenia rejestru i kontroli zbiorników bezodpływowych oraz oczyszczalni przydomowych, a także kontroli wywozu nieczystości, rekultywacji obszarów zdegradowanych, uwzględniania w planowaniu przestrzennym zapisów służących ochronie zasobów geologicznych, doradztwa rolniczego w zakresie prawidłowego nawożenia i stosowania środków ochrony roślin, zabiegów mających na celu trwałe polepszenie rolniczych zdolności produkcyjnych gleb, rozwoju systemu

odbioru odpadów komunalnych, w tym upowszechnienia selektywnej zbiórki odpadów, wsparcia właścicieli nieruchomości w zakresie systematycznego usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest, edukacji ekologicznej zmierzającej do zwiększenia segregacji odpadów, rozwoju i pielęgnacji terenów czynnych biologicznie (parki, zieleń urządzona, zadrzewienia śródpolne, oczka wodne, zadrzewienia nadrzeczne i przy wodach stojących, zieleń wzdłuż dróg), kontroli żywotności nasadzeń własnych gminy oraz nasadzeń zastępczych, aktualizacji danych o istniejących formach ochrony przyrody oraz ich bieżącej ochrony i pielęgnacji, powoływania nowych form ochrony przyrody, gospodarowania zasobami leśnymi zgodnie z bieżącymi planami Nadleśnictw z uwzględnieniem potrzeb zrównoważonej gospodarki leśnej, prowadzenia rejestru zakładów ZDR i ZZR, aktualizacji procedur kryzysowych, doposażenia wyspecjalizowanych jednostek w sprzęt do wykrywania i likwidacji zagrożeń;

- z przedstawionej we wniosku listy zadań wynika, że analizowany projekt dokumentu nie wskazuje konkretnych lokalizacji inwestycji i ich technologii, a zaplanowane w harmonogramie do realizacji przedsięwzięcia, które będą kwalifikowały się do przedsięwzięć mogących znacząco/potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko będą wymagały przeprowadzenia indywidualnych postępowań administracyjnych mających na celu określenie warunków ich realizacji. Wszelkie działania podejmowane w ramach „Programu Ochrony Środowiska...” będą musiały być realizowane w poszanowaniu zasad ochrony środowiska i przyrody;

b) rodzaj i skalę oddziaływania na środowisko - biorąc pod uwagę charakter przewidywanych działań można stwierdzić, że na tym etapie nie przewiduje się, aby ich realizacja spowodowała wystąpienie znacząco negatywnych oddziaływań na środowisko. Do przedsięwzięć realizowanych w ramach projektu dokumentu, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko (głównie na etapie budowy), należą przede wszystkim inwestycje liniowe (działania związane z budową i przebudową dróg, ścieżek rowerowych, budowy sieci wodno-kanalizacyjnej, rozwojem sieci gazowej). Negatywne oddziaływanie ww. inwestycji na środowisko można będzie jednak ograniczyć poprzez przemyślane wybory lokalizacji oraz odpowiedni dobór rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych, ponieważ skala wywołanych przez nie oddziaływań środowiskowych, zależęć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań i zastosowanych rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko. Należy wziąć także pod uwagę, że ustalenia przedmiotowego projektu dokumentu w dłuższej perspektywie przyczynią się do poprawy stanu środowiska;

a) cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko, w tym obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym oraz formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916) – z uwagi na ogólny sposób formułowania ustaleń dotyczących planowanych kierunków działań, bez wskazania ich szczegółowego zakresu, lokalizacji, w tym położenia względem obszarów chronionych, należy stwierdzić, iż w analizowanym dokumencie brak jest danych, które wskazywałyby, że realizacja jego ustaleń spowoduje znaczące oddziaływanie na obszary chronione znajdujące się w granicach gminy Darłowo. Należy mieć także na względzie, że jest to dokument o charakterze strategicznym, który nie przesądza o technologii stosowanej w trakcie realizacji inwestycji, a także oddziaływaniu inwestycji na etapie ich funkcjonowania. Dokładne określenie oddziaływania poszczególnych działań inwestycyjnych przewidzianych do zrealizowania

w ramach przedmiotowego dokumentu, będzie można ocenić dopiero w oparciu o konkretne dane projektowe i lokalizacyjne na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko i obszary Natura 2000 dla konkretnych przedsięwzięć. Działania inwestycyjne prowadzone na terenach zlokalizowanych w granicach obszarów chronionych będą musiały być prowadzone w sposób, który nie będzie wpływał znacząco negatywnie na cele i przedmioty ich ochrony.

Mając powyższe na uwadze stwierdzono, że dla przedłożonego projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029” istnieje możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Dr. hab. Marcin Siedlecki
Regionalny Konservator
Przyrody w Szczecinie
Marcin Siedlecki

Załącznik:

Informacja wynikająca z art. 13 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119, s. 1)

Adresat – list zwykły

DRUK NR 2/2022 LVI

Uchwała Nr .2022
Rady Gminy Darłowo
z dnia 2022 roku

**w sprawie zniesienia formy ochrony z drzew uznanych za pomnik przyrody w granicach
administracyjnych Gminy Darłowo**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminny (Dz.U. z 2021 r. poz.1372 ze zm.) oraz art. 44 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. Z 2021 r., poz.1098 t.j.) Rada Gminy Darłowo uchwała co następuje:

§1.

1. Znosi się status pomnika przyrody drzewo- lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) o obwodzie pnia 420 cm mierzonym na wysokości 130 cm, wchodzącego w skład grupy drzew zlokalizowanego na cmentarzu parafialnym, działka nr 240 położona w obrębie ewidencyjnym Domasławice gm. Darłowo, który został objęty tą formą ochrony przyrody ustanowioną na podstawie rozporządzenia Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. (Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1996 r. nr 2 poz. 7 z 12.01.1996 r.) w sprawie uznania za pomnik przyrody.

2. Zniesienie statusu pomniku przyrody, o którym mowa w ust. 1 następuje z uwagi na zły stan fitosanitarny drzewa, całkowitą utratę wartości przyrodniczych, ze względu na które ustanowiono formę ochrony przyrody oraz konieczność zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego.

§2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Darłowo.

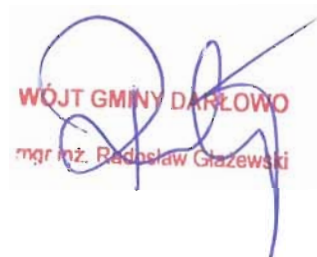
§3.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego i wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Aktem prawa, regulującym cele, zasady i formy ochrony przyrody w Polsce jest ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz.1098 z t.j.). Zgodnie z art. 45 ust.2 pkt 1 ww. ustawy prace wykonywane na potrzeby ochrony przyrody uzgadnia się z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody. Zgodnie z art. 44 ust. 1 cyt. Ustawy ustanowienie pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego następuje w drodze uchwały rady gminy. Jednocześnie rada gminy dokonuje uzgodnienia prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody i realizacji celu publicznego, bez względu na mocy jakiego aktu prawa miejscowego pomnik przyrody został ustanowiony.

Po przejściu bardzo silnych wiatrów jakie miały miejsce w dniach 18-20 lutego 2022 r., część pnia odłamała się. Po przeprowadzeniu oględzin pomnika przyrody stwierdza się zgniliznę w pniu wraz z widocznym spróchnieniem. Drzewo te cechują się złym stanem fitosanitarnym, nie rokujące szans na przeżycie. Ponadto w obecnym stanie stwarza zagrożenie dla osób i mienia znajdującego się w pobliżu. Drzewo utraciły wartości przyrodnicze, ze względu na które ustanowiono formę ochrony przyrody. Mając na uwadze powyższe, podjęcie przedmiotowej uchwały uznaje się za zasadne.

WÓJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Gładkowski

Druk NR 3/2022 LVI

RADCA PRAWNY
dr Maciej Jabłoński

**Uchwała Nr ...
Rady Gminy Darłowo
z dnia ...**

w sprawie przyjęcia Aktualizacji założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo na lata 2012-2027.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2022 poz. 559 ze zm.) oraz art. 19 ust. 8 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz.U. z 2021 r. poz. 716 ze zm.) – Rada Gminy Darłowo uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Aktualizację założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo na lata 2012-2027 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Darłowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WOJT GMINY DARŁOWO
inż. Radosław Głazewski

Uzasadnienie

Podstawę prawną opracowania projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe stanowi art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne, zgodnie z którym wójt (burmistrz, prezydent miasta) opracowuje projekt założeń. Sporządza się go dla obszaru gminy, co najmniej na okres 15 lat i aktualizuje co najmniej raz na 3 lata. Należy wskazać, że zgodnie z art. 18 ust. 1 wskazanej ustawy do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe należy: planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy; planowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg znajdujących się na terenie gminy; finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg publicznych znajdujących się na terenie gminy, planowanie i organizacja działań mających na celu racjonalizację zużycia energii i promocję rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze gminy,

Ponadto zgodnie z zapisami art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym do zadań własnych gminy należy zaopatrzenie w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz. Zatem podstawę prawną opracowania niniejszego dokumentu stanowią wskazane przepisy ustawy Prawo energetyczne oraz ustawy o samorządzie gminnym.

Zgodnie z zapisem w art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008r., o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko organy inspekcji sanitarnej uczestniczą w uzgadnianiu odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektów dokumentów, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1 i 2 ww. ustawy. Organ administracji opracowujący projekt dokumentu może po uzgodnieniu z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58 ww. ustawy, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko może dotyczyć wyłącznie projektów dokumentów stanowiących niewielkie modyfikacje w ustaleniach przyjętych już dokumentów lub projektów dokumentów dotyczących obszarów w granicach jednej gminy.

Przedmiotowy dokument należy do grupy projektów innych niż wymienione w art. 46 ust. 1 i 2 ww. ustawy, gdyż „nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”. W związku z powyższym uzgodnienia, co do ewentualnej potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla przekazanego projektu dokumentu należy dokonać z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska.

W piśmie z dnia 08.10.2022 r. (znak: WOPN.410.89.2022.AM) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie uzgodnił, iż dla Projektu aktualizacji Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo na lata 2012-2027 istnieje możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Mając powyższe na uwadze stwierdza się brak potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla „Projektu aktualizacji Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo na lata 2012-2027”.

Ponadto zgodnie z art. 19 ust. 5 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne oraz art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2022 poz. 1029) Wójt Gminy Darłowo zawiadomił o wyłożeniu do publicznego wglądu „Projektu aktualizacji Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo na lata 2012-2027”. Dokument był wyłożony do publicznego wglądu w Urzędzie Gminy Darłowo, ul. Dąbrowskiego 4, 76-150 Darłowo, w godzinach urzędowania oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu w dniach od 11.05.2022 do 31.05.2022 r. W wyznaczonym terminie, do wyłożonego do wglądu publicznego dokumentu, nie wpłynęły żadne uwagi ani wnioski.

Projekt aktualizacji założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo na lata 2012-2027 uzyskał pozytywną opinię Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 16 maja 2022 r.. W związku z powyższym, zasadne jest przyjęcie niniejszej uchwały.

**ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA
W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNA I PALIWA GAZOWE
DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2012-2027
AKTUALIZACJA**

**GMINA DARŁOWO
POWIAT SŁAWIEŃSKI
WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE**

ZAMAWIAJĄCY	GMINA DARŁOWO
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING

Opracowanie:

Westmor Consulting

Urszula Wódkowska

Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek

Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny Drzewieckiej – Kierownika Projektu:

Joanna Kaszubska – Konsultant

Ewelina Ziółkowska – Analityk

Spis treści

Wykaz skrótów	5
1. Podstawa prawna opracowania	6
2. Zakres opracowania	6
3. Ogólna charakterystyka gminy	7
3.1. Położenie administracyjne i geograficzne.....	7
3.2. Sytuacja społeczno-gospodarcza.....	8
3.3. Środowisko przyrodnicze	15
3.4. Warunki klimatyczne	19
3.5. Charakterystyka zabudowy mieszkaniowej	22
4. Stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego	24
5. Stan zaopatrzenia w ciepło.....	28
5.1. Stan obecny	28
5.2. Plany rozwojowe przedsiębiorstw ciepłowniczych	32
5.3. Kierunki rozwoju gminy w zakresie zaopatrzenia w ciepło.....	32
6. Stan zaopatrzenia w gaz	33
6.1. Stan obecny.....	33
6.2. Plany rozwojowe dla systemu gazowniczego na terenie gminy.....	36
6.3. Kierunki rozwoju gminy w zakresie zaopatrzenia w gaz	36
7. Stan zaopatrzenia w energię elektryczną	37
7.1. Stan obecny.....	37
7.2. Plany rozwojowe przedsiębiorstwa energetycznego	41
7.3. Kierunki rozwoju gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną	41
8. Przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych	43
9. Cele Gminy Darłowo w zakresie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	45

10. Ocena zgodności planów rozwojowych przedsiębiorstw energetycznych z Założeńiami oraz zasady monitorowania i oceny realizacji	45
11. Analiza możliwości wykorzystania lokalnych i odnawialnych źródeł energii	47
10.1. Energia wiatru	47
10.2. Energia słoneczna	51
10.3. Energia geotermalna.....	54
10.4. Energia wodna	56
10.5. Energia z biomasy	57
10.5.1. Biomasa z lasów.....	58
10.5.2. Biomasa z sadów	58
10.5.3. Biomasa z drewna odpadowego z dróg	59
10.5.4. Biomasa ze słomy i siana	60
10.5.5. Biomasa pozyskiwana z upraw roślin energetycznych.....	62
10.6. Energia z biogazu	63
10.7. Zastosowanie Kogeneracji	65
10.8. Zagospodarowanie ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych.....	65
12. Prognoza zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i gaz	67
12.1. Prognoza zapotrzebowania na ciepło.....	67
12.2. Prognoza zapotrzebowania na energię elektryczną	73
12.3. Prognoza zapotrzebowania na gaz	74
13. Współpraca z innymi gminami w zakresie gospodarki energetycznej	74
14. Powiązania założeń z dokumentami strategicznymi	76
15. Podsumowanie i wnioski – streszczenie w języku niespecjalistycznym	84
Spis tabel, rysunków i wykresów	88

Wykaz skrótów

As – Arsen

c.o. – centralne ogrzewanie

c.w.u. – ciepła woda użytkowa

Cd – Kadm

C₆H₆ – Benzen

CO – Tlenek węgla

CO₂ – Dwutlenek węgla

Dz. U. – Dziennik Ustaw

Dz. Urz. – Dziennik Urzędowy

GPZ – Główny Punkt Zasilający

GUS – Główny Urząd Statystyczny

M.P. – Monitor Polski

MEW – Małe Elektrownie Wodne

nN – Niskiego napięcia

NO₂ – Dwutlenek azotu

O₃ – Ozon

OZE – Odnawialne źródła energii

Pb – Ołów

PE - Polietylen

PGNiG - Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo

PM – Pył zawieszony

PSG - Polska Spółka Gazownictwa

SN –Średniego napięcia

SO₂ – Dwutlenek siarki

WN – Wysokiego napięcia

UE – Unia Europejska

1. Podstawa prawna opracowania

Podstawę prawną opracowania projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe stanowi art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. 2021 poz. 716 ze zm.), zgodnie z którym wójt (burmistrz, prezydent miasta) opracowuje projekt założeń. Sporządza się go dla obszaru gminy co najmniej na okres 15 lat i aktualizuje co najmniej raz na 3 lata. Następnie na podstawie art. 19 ust. 8 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. 2021 poz. 716 ze zm.) rada gminy uchwala założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię i paliw gazowe.

Należy również wskazać, że zgodnie z art. 18 ust. 1 ww. ustawy, do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe należy:

- planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy,
- planowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg znajdujących się na terenie gminy,
- finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg znajdujących się na terenie gminy,
- planowanie i organizacja działań mających na celu racjonalizację zużycia energii i promocję rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze gminy,
- ocena potencjału wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji oraz efektywnych energetycznie systemów ciepłowniczych lub chłodniczych na obszarze gminy.

Ponadto, zgodnie z zapisami art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2022 poz. 559 ze zm.), do zadań własnych gminy należy zaopatrzenie w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz.

2. Zakres opracowania

Zgodnie z art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne Projekt założeń określa:

- ocenę stanu aktualnego i przewidywanych zmian zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe;
- przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych;
- możliwości wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii, z uwzględnieniem energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w instalacjach odnawialnego źródła energii, energii elektrycznej i ciepła użytkowego wytwarzanych w kogeneracji oraz zagospodarowania ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych;
- możliwości stosowania środków poprawy efektywności energetycznej w rozumieniu art.6 ust. 2 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej;
- zakres współpracy z innymi gminami.

3. Ogólna charakterystyka gminy

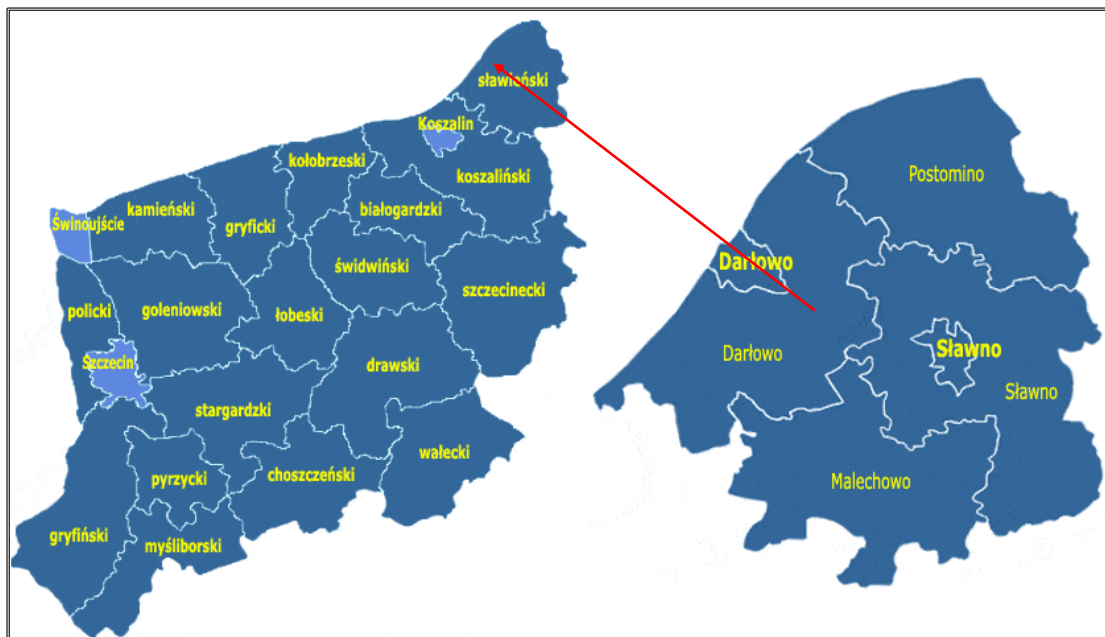
3.1. Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina wiejska Darłowo zlokalizowana jest w województwie zachodniopomorskim, w północno-zachodniej części powiatu sławieńskiego. W skład gminy wchodzi 31 sołectw: Barzowice, Bobolin, Boryszewo, Bukowo Morskie, Cisowo, Dąbki, Dobiesław, Domasławice, Drozdowo, Gleźnowo, Jeżyce, Jeżyczki, Kopań, Kopnica, Kowalewice, Krupy, Nowy Jarosław, Palczewice, Pęciszewko, Porzecze, Rusko, Sińczyca, Słowino, Stary Jarosław, Sulimice, Wicie, Wiekowice, Wiekowo, Zakrzewo, Zielnowo oraz Żukowo Morskie¹.

Gmina Darłowo graniczy z:

- miastem Darłowo, pow. sławieński,
- gminą Sianów, pow. koszaliński,
- gminą Malechowo, pow. sławieński,
- gminą Postomino, pow. sławieński,
- gminą Sławno, pow. sławieński.

Rysunek 1. Położenie gminy Darłowo na tle województwa zachodniopomorskiego i powiatu sławieńskiego

Źródło: <http://gminy.pl/>

Przez obszar Gminy przebiega droga krajowa nr 37, która łączy port w Darłowie z drogą krajową nr 6, która z kolei łączy Szczecin z Trójmiastem. W granicach administracyjnych gminy Darłowo znajdują się również odcinki następujących dróg wojewódzkich:

¹ Uchwała nr VII/83/2003 Rady Gminy Darłowo z dnia 28.08.2003 r. w sprawie uchwalenia statutów sołectw Gminy Darłowo

- nr 203 relacji Ustka - Darłowo,
- nr 205 łącząca Darłówko, Darłowo ze Sławnem i drogą krajową nr 6 oraz dalej z Bobolicami.

Ponadto na obszarze gminy istnieje sieć dróg gminnych i powiatowych zapewniających dobre połączenie z sąsiednimi jednostkami osadniczymi.

Pod względem zagospodarowania przestrzennego Gminy Darłowo, na jej obszarze przeważają użytki rolne, natomiast lasy i grunty leśne pokrywają około 20% powierzchni gminy.

Według podziału fizycznogeograficznego Polski, Gmina Darłowo położona jest na obszarze:

- megaregion: Pozaalpejska Europa Środkowa,
 - prowincja: Niż Środkowoeuropejski,
 - podprowincja: Pobrzeża Południowobałtyckie,
 - makroregion: Pobrzeże Koszalińskie,
 - mezoregion: Wybrzeże Koszalińskie,
 - mezoregion: Równina Słupska².

W podziale fizycznogeograficznym obszar gminy usytuowany jest na styku dwóch mezoregionów. W przeważającej części na Równinie Słupskiej oraz w pasie od strony Morza Bałtyckiego na Wybrzeżu Koszalińskim.

3.2. Sytuacja społeczno-gospodarcza

Liczba ludności

Zgodnie z danymi zwartymi w statystykach stałych mieszkańców gminy Darłowo wg wieku i płci, liczba ludności na koniec 2021 roku wynosiła 7 676 osób, w tym 3 822 mężczyzn (49,79% ludności ogółem) oraz 3 854 kobiet (50,21% ludności ogółem). Na przestrzeni lat 2017-2021 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 176 osób, tj. o 2,24%, z czego liczba mężczyzn zmniejszyła się o 90 osób, tj. 2,30%, a liczba kobiet o 86 osób, czyli 2,18%. Liczbę stałych mieszkańców gminy Darłowo w latach 2017 – 2021 przedstawiono w poniższej tabeli oraz na wykresie.

² <https://geologia.pgi.gov.pl/>

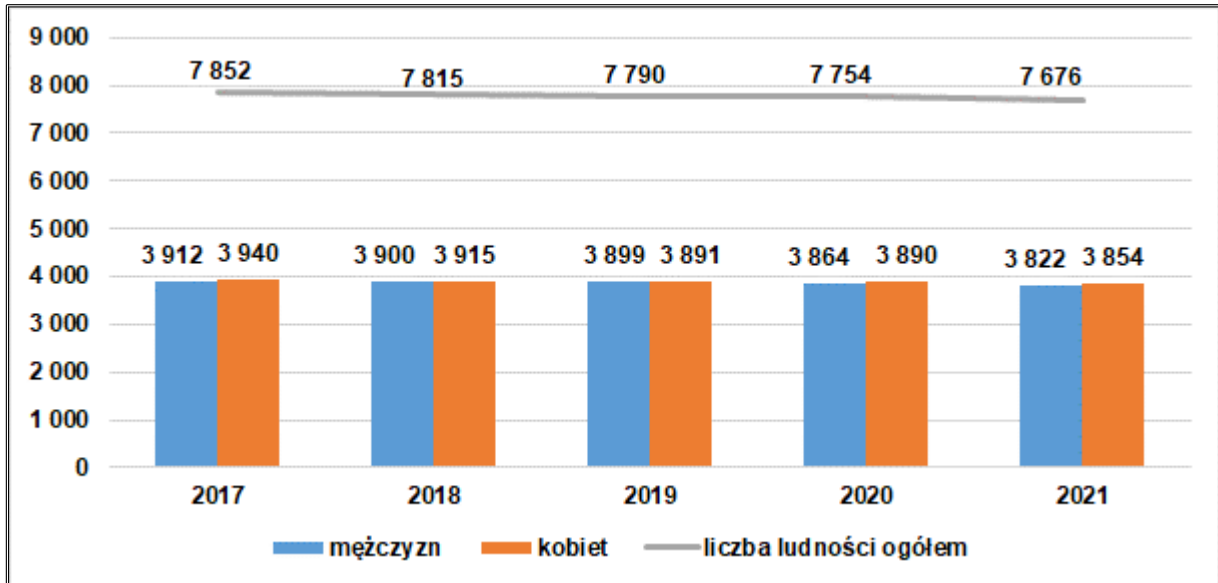
ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2012-2027

Tabela 1. Liczba stałych mieszkańców gminy Darłowo w latach 2017-2021

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba ludności ogółem, w tym:	7 852	7 815	7 790	7 754	7 676
mężczyzn	3 912	3 900	3 899	3 864	3 822
kobiet	3 940	3 915	3 891	3 890	3 854

Źródło: Dane Urzędu Gminy Darłowo - statystyka stałych mieszkańców gminy. Stan na koniec każdego roku.

Wykres 1. Liczba stałych mieszkańców (wg płci) gminy Darłowo w latach 2017-2021

Źródło: Dane Urzędu Gminy Darłowo - statystyka stałych mieszkańców gminy. Stan na koniec każdego roku.

Struktura wieku

W poniższej tabeli zawarto liczbę stałych mieszkańców gminy Darłowo wg wieku i płci w latach 2017-2021 zgodnie z danymi zawartymi w statystykach stałych mieszkańców gminy.

Tabela 2. Liczba stałych mieszkańców gminy Darłowo wg grup ekonomicznych i płci w latach 2017-2021

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	7 852	7 815	7 790	7 754	7 676
mężczyźni	3 912	3 900	3 899	3 864	3 822
kobiety	3 940	3 915	3 891	3 890	3 854
ludność w wieku przedprodukcyjnym (do 18 lat) ogółem, w tym:	1 618	1 587	1 576	1 564	1 548
mężczyźni	850	820	818	799	780
kobiety	768	767	758	765	768
ludność w wieku produkcyjnym (19-65/60 lat) ogółem, w tym:	5 039	4 966	4 928	4 847	4 776
mężczyźni (65 lat)	2 700	2 671	2 656	2 617	2 572
kobiety (60 lat)	2 339	2 295	2 272	2 230	2 204

**ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY
DARŁOWO NA LATA 2012-2027**

ludność w wieku poprodukcyjnym (powyżej 65/60 lat) ogółem, w tym:	1 195	1 262	1 286	1 343	1 352
mężczyźni (65 lat)	362	409	425	448	470
kobiety (60 lat)	833	853	861	895	882

Źródło: Dane Urzędu Gminy Darłowo - statystyka stałych mieszkańców gminy. Stan na koniec każdego roku. Analizując sytuację demograficzną w zakresie poszczególnych grup ekonomicznych, na przestrzeni lat 2017 - 2021 odnotowano:

- spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 18 lat) o 4,33%,
- spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym (od 19 do 65 lat w przypadku mężczyzn oraz od 19 do 60 lat w przypadku kobiet) o 5,22%,
- wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym (powyżej 65 lat w przypadku mężczyzn oraz powyżej 60 lat w przypadku kobiet) o 13,14%.

Biorąc powyższe pod uwagę, sytuacja demograficzna na terenie gminy Darłowo w większości ma cechy wspólne z tendencją ogólnokrajową i przedstawia postępujący proces starzenia się społeczeństwa.

Przyrost naturalny oraz migracje

Zgodnie z danymi GUS w latach 2017 – 2020 (oprócz roku 2018) przyrost naturalny na terenie gminy Darłowo był ujemny. Świadczy to o większej liczbie zgonów ogółem niż urodzeń żywych.

Przez cały analizowany okres 2017-2020 odnotowywano dodatnie saldo migracji³, co świadczy o większej liczbie osób, które zameldowały się na terenie gminy Darłowo, w stosunku do osób, które się wymeldowały.

Bardzo ważne jest podejmowanie działań mających na celu zaspokojenie potrzeb mieszkańców gminy Darłowo oraz jej rozwój społeczno-gospodarczy. W tym celu należy sukcesywnie poprawiać stan wyposażenia w infrastrukturę energetyczną, ciepłą i gazową, aby podwyższyć komfort zamieszkania. Nie można również zaniechać podejmowania prac inwestycyjnych związanych m.in. z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii przyczyniających się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego oraz innych prac związanych z gospodarką niskoemisyjną, co spowoduje ograniczenie ilości paliw zużywanych do ogrzania obiektów, a to niewątpliwie wpłynie na zmniejszenie zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery. Wymienione powyżej działania mogą spowodować napływ mieszkańców.

³ Dane GUS

Prognoza liczby ludności

Prognozę liczby ludności gminy Darłowo oparto na:

- historycznych danych statystycznych dotyczących liczby ludności w latach 2010-2020 (dane GUS),
- liczby ludności Gminy Darłowo w 2021 r. (dane Urzędu Gminy Darłowo - statystyka stałych mieszkańców gminy),
- prognozy ludności gmin na lata 2017-2030 (opracowanie GUS).

Analizując dane statystyczne dotyczące liczby i struktury ludności, a także uwzględniając trendy i prognozy demograficzne, należy spodziewać się, że w kolejnych latach liczba ludności wzrośnie. Obserwowanym obecnie zjawiskiem jest duże zainteresowanie migracją na tereny wiejskie, zwłaszcza atrakcyjne przyrodniczo, co także występuje na terenie Gminy Darłowo. Atrakcyjna lokalizacja Gminy nad Morzem Bałtyckim oraz jej potencjał przyrodniczy czynią z niej miejsce chętnie wybierane na miejsce zamieszkania. Można także spodziewać się, że wraz z napływem nowych mieszkańców ulegnie zmianie struktura demograficzna i problem zmniejszającej się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym zostanie zniwelowany.

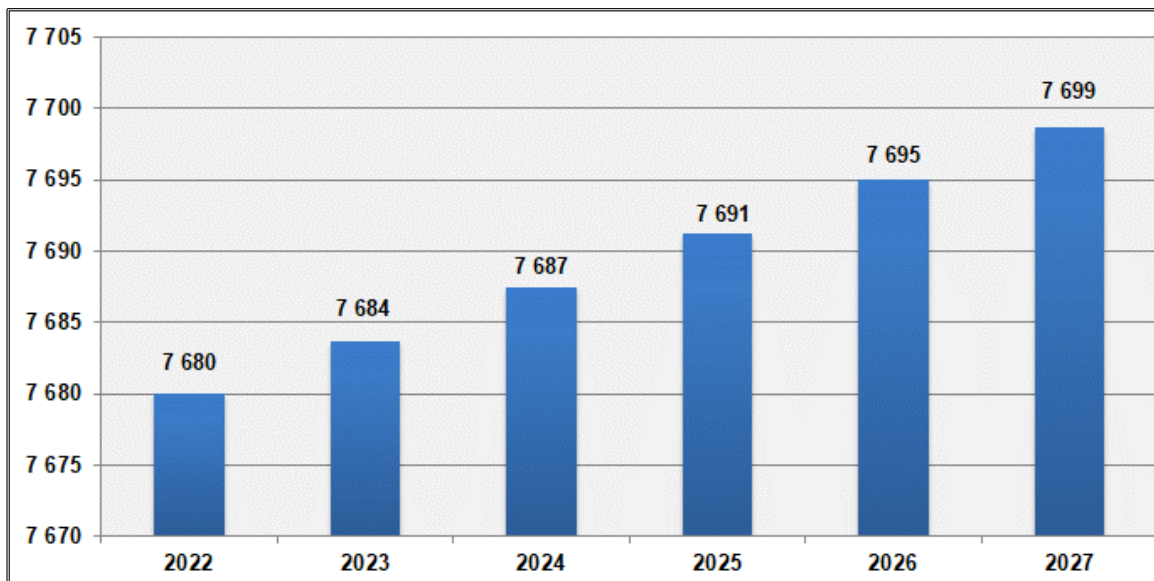
Poniższa tabela prezentuje prognozę liczby ludności na terenie gminy Darłowo na lata 2022-2027, która została opracowana na podstawie danych historycznych zawartych w statystykach stałych mieszkańców gminy Darłowo wg wieku i płci. Do roku 2027 liczba ludności na terenie gminy, w stosunku do roku 2022, zmniejszy się o 0,25%.

Tabela 3. Prognoza liczby ludności dla gminy Darłowo na lata 2022-2027

Lata	Liczba ludności
2022	7 680
2023	7 684
2024	7 687
2025	7 691
2026	7 695
2027	7 699

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Darłowo - statystyka stałych mieszkańców gminy. Stan na koniec każdego roku.

Wykres 2. Prognoza liczby ludności na terenie gminy Darłowo lata 2022-2027

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Darłowo - statystyka stałych mieszkańców gminy. Stan na koniec każdego roku.

Gospodarka

Według danych GUS na terenie gminy Darłowo w roku 2021 zarejestrowanych było 933 podmiotów gospodarczych, z czego 915, tj. 98,07% funkcjonowało w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów gospodarczych ogółem w latach 2017-2021 zwiększyła się o 148 podmiotów (tj. 18,85%). Strukturę działalności gospodarczej prowadzonej na terenie gminy zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym prezentuje tabela poniżej.

Tabela 4. Struktura działalności gospodarczej według sektorów na terenie gminy Darłowo w latach 2017-2021⁴

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	785	828	831	870	933
Sektor publiczny ogółem, w tym:	23	22	12	13	14
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	9	9	10	11	11
Spółki handlowe	2	1	1	1	2
Sektor prywatny ogółem, w tym:	758	803	816	854	915

⁴ Dane o liczbie podmiotów są ujmowane w tablicach wg sekcji i działów Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD). Jednostki wpisane (od 1999 - rejestr KRUPGN) w układzie sektorów (sektor publiczny, sektor prywatny) oraz w układzie sekcji Klasyfikacji Działalności: do 1999 roku: Europejskiej, od 2000 roku: Polskiej / w podziale na sektor publiczny i sektor prywatny/. Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. Dane dla miejscowości statystycznych z rejestru Regon podawane są wg: - adresu zamieszkania dla osób fizycznych z krajowym adresem zamieszkania, - adresu siedziby dla pozostałych jednostek tj. osób fizycznych z zagranicznym adresem zamieszkania, osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz jednostek lokalnych. W związku z wprowadzonymi od 1 grudnia 2014 r. zmianami przepisów prawnych regulujących sposób zasilania rejestru REGON informacjami o podmiotach podlegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, od danych według stanu na 31 grudnia 2014 r. istnieje możliwość wystąpienia w rejestrze REGON niewypełnionych pozycji dotyczących przewidywanej liczby pracujących, adresu siedziby/zamieszkania, rodzaju przeważającej działalności oraz formy własności. W związku z powyższym dane naliczone z rejestru REGON według ww. informacji mogą nie sumować się na liczbę ogółem prezentowaną w danej podgrupie.

**ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY
DARŁOWO NA LATA 2012-2027**

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	604	644	688	722	781
Spółki handlowe	31	30	33	36	36
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	12	14	12	14	13
Spółdzielnie	1	0	0	0	0
Fundacje	2	2	2	2	2
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	31	30	31	32	33

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

W sektorze prywatnym można zaobserwować przodowanie jednej sekcji nad innymi. Jest to sekcja I dotyczącej działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (240 podmiotów w 2021 r.). Natomiast największa liczba podmiotów w sektorze publicznym na terenie gminy w 2021 roku znajdowała się w sekcji P – edukacja (8 podmiotów).

W sektorze publicznym w latach 2017-2021 odnotowano niewielki wzrost liczby podmiotów w sektorze przetwórstwa przemysłowego, opieka zdrowotna i pomoc społeczna oraz działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją. W sektorze prywatnym największy, dwukrotny wzrost w latach 2017-2021 odnotowała sekcja E (Dostawa Wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją) oraz sekcja J (Informacja i komunikacja).

Tabela 5. Podział i liczba podmiotów gospodarczych w gminie Darłowo w latach 2017-2021

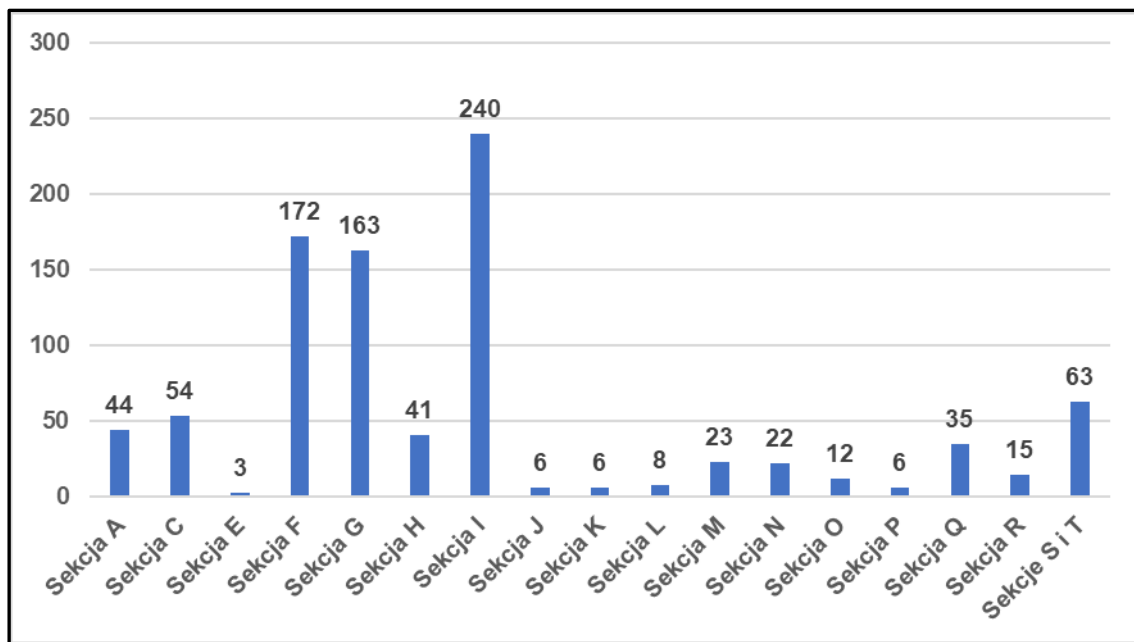
Wyszczególnienie	Jednostka	2017	2018	2019	2020	2021
Sektor publiczny ogółem, w tym:	Podmiot	23	22	12	13	14
Sekcja C	Podmiot	0	0	0	0	1
Sekcja E	Podmiot	2	1	1	1	1
Sekcja L	Podmiot	11	11	0	0	0
Sekcja P	Podmiot	8	8	8	8	8
Sekcja Q	Podmiot	1	1	1	2	2
Sekcja R	Podmiot	1	1	2	2	2
Sektor prywatny ogółem, w tym:	Podmiot	758	803	816	854	915
Sekcja A	Podmiot	43	45	44	44	44
Sekcja C	Podmiot	42	47	48	53	54
Sekcja E	Podmiot	1	2	2	2	3
Sekcja F	Podmiot	125	138	153	169	172
Sekcja G	Podmiot	154	152	156	154	163
Sekcja H	Podmiot	31	37	38	37	41
Sekcja I	Podmiot	172	181	195	209	240

**ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY
DARŁOWO NA LATA 2012-2027**

Wyszczególnienie	Jednostka	2017	2018	2019	2020	2021
Sekcja J	Podmiot	2	2	6	8	6
Sekcja K	Podmiot	5	5	5	6	6
Sekcja L	Podmiot	46	48	8	8	8
Sekcja M	Podmiot	15	20	24	22	23
Sekcja N	Podmiot	19	15	17	17	22
Sekcja O	Podmiot	12	12	12	12	12
Sekcja P	Podmiot	4	3	4	4	6
Sekcja Q	Podmiot	27	29	30	33	35
Sekcja R	Podmiot	15	15	16	16	15
Sekcje S i T	Podmiot	43	50	56	58	63

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Wykres 3. Liczba podmiotów gospodarczych sektora prywatnego (wg sekcji PKD) w roku 2021 w gminie Darłowo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo

**ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY
DARŁOWO NA LATA 2012-2027**

G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

3.3. Środowisko przyrodnicze

Działalność człowieka powoduje powstawanie zmian w każdym z elementów środowiska przyrodniczego. W celu ograniczenia negatywnych skutków działalności antropogenicznej i poprawy jakości środowiska wprowadzono różne formy ochrony przyrody, które mają na celu ochronę środowiska naturalnego.

Zgodnie z danymi GUS za rok 2020, lesistość na terenie gminy Darłowo kształtuje się na poziomie 23,1%. Powierzchnia ogółem gruntów leśnych w granicach administracyjnych gminy wynosi 6 384,11 ha, z czego grunty leśne publiczne zajmują 6 269,27 ha (98,20% ogółem gruntów leśnych), a prywatne 114,84 ha (1,80% ogółem gruntów leśnych).

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy o ochronie przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Zgodnie z danymi Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody na obszarze gminy Darłowo znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Koszaliński Pas Nadmorski”,
- Rezerwat przyrody „Słowińskie Błota”,
- Natura 2000 – obszary siedliskowe „Słowińskie Błoto” (PLH320016),
- Natura 2000 – obszary siedliskowe „Dolina Wieprzy i Studnicy” (PLH220038),
- Natura 2000 – obszary siedliskowe „Jezioro Bukowo” (PLH320041),

- Natura 2000 – obszary siedliskowe „Jezioro Kopań” (PLH320059),
- Natura 2000 – dyrektywa ptasia „Przybrzeżne wody Bałtyku” (PLB990002),
- użytek ekologiczny,
- pomniki przyrody.

Obszar Chronionego Krajobrazu

„**Koszaliński Pas Nadmorski**” – obszar o pow. 36 229,00 m², wyznaczony na podstawie uchwały nr X/46/75 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie z dnia 17 listopada 1975 r. w sprawie stref chronionego krajobrazu (Dz. Urz. WRN w Koszalinie Nr 9, poz. 49 opublikowany 1975-12-02).

Obszar o niezwykłych walorach krajobrazowych, w którego skład wchodzi wydmy nadmorskie, tereny leśne oraz łąki z roślinnością halofilną. Na tym obszarze zachowany jest pas drzewiastej i zaroślowej roślinności wydmowej wraz z podmokłymi łąkami i trzcinowiskami na zapleczu wydm oraz z efektownymi falezami i piaszczystymi plażami na wybrzeżu⁵.

REZERWAT PRZYRODY

„**Słowińskie Błota**” - obszar o powierzchni 192,61 ha. Został uznany za rezerwat na podstawie Rozporządzenia nr 20/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 26 września 2005 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody "Słowińskie Błota" (Dz. Urz. z 2005 r. Nr 78, poz. 1642). Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie kokułowego torfowiska wysokiego typu bałtyckiego z charakterystyczną florą i fauną⁶.

Tabela 6. Charakterystyka rezerwatu przyrody „Słowińskie Błota”

Rodzaj rezerwatu	torfowiskowy
Typ ochrony	florystyczny
Podtyp ochrony	roślin zielnych i krzewinek
Typ ekosystemu	torfowiskowy (bagienny)
Podtyp ekosystemu	torfowisk wysokich

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody crfop.gdos.gov.pl/

Obszary Natura 2000

Natura 2000 – obszary siedliskowe: „Słowińskie Błoto” (PLH) – powierzchnia ha. Obszar utworzony Decyzją Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument

⁵ Opracowano na podstawie danych zawartych Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody <http://crfop.gdos.gov.pl/>

⁶ Opracowano na podstawie danych zawartych Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody <http://crfop.gdos.gov.pl/>

C(2007)5043)(2008/25/WE) - Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 12 str.383, data publikacji 2008-01-15⁷.

Natura 2000 – obszary siedliskowe: „Dolina Wieprzy i Studnicy” (PLH220038) – powierzchnia 14 349,03 ha. Obszar utworzony Decyzją Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE) - Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 43 str. 63, data publikacji 2009-02-13⁸.

Natura 2000 – obszary siedliskowe: „Jezioro Bukowo” (PLH 320041) – powierzchnia 3 263,03 ha. Obszar utworzony Decyzją Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE) - Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 43 str. 63, data publikacji 2009-02-13⁹.

Natura 2000 – obszary siedliskowe: „Jezioro Kopań” (PLH PLH320059) – powierzchnia 1 166,48 ha. Obszar utworzony Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE) - Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 33 str. 146, data publikacji 2011-02-08¹⁰.

Natura 2000 – obszary siedliskowe: „Przybrzeżne wody Bałtyku” (PLB990002) – powierzchnia 194 626,73 ha. Obszar wyznaczony na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U.04.229.2313)¹¹.

Użytki ekologiczne

Na terenie gminy Darłowo znajduje się jeden użytek ekologiczny, a mianowicie śródleśne zagłębienie, okresowo wypełnione wodą, otoczone lasem bukowym oraz zarośla wierzbowe o pow. 0,27 ha. Został on ustanowiony na podstawie uchwały nr XVI/201/96 Rady Gminy Darłowo z dnia 12 kwietnia 1996 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny bagna. Celem ustanowienia przedmiotowego użytku ekologicznego jest ochrona ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodnych typów siedlisk¹².

⁷ Dane zawarte w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody <http://crfop.gdos.gov.pl/>

⁸ Dane zawarte w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody <http://crfop.gdos.gov.pl/>

⁹ Dane zawarte w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody <http://crfop.gdos.gov.pl/>

¹⁰ Dane zawarte w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody <http://crfop.gdos.gov.pl/>

¹¹ Dane zawarte w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody <http://crfop.gdos.gov.pl/>

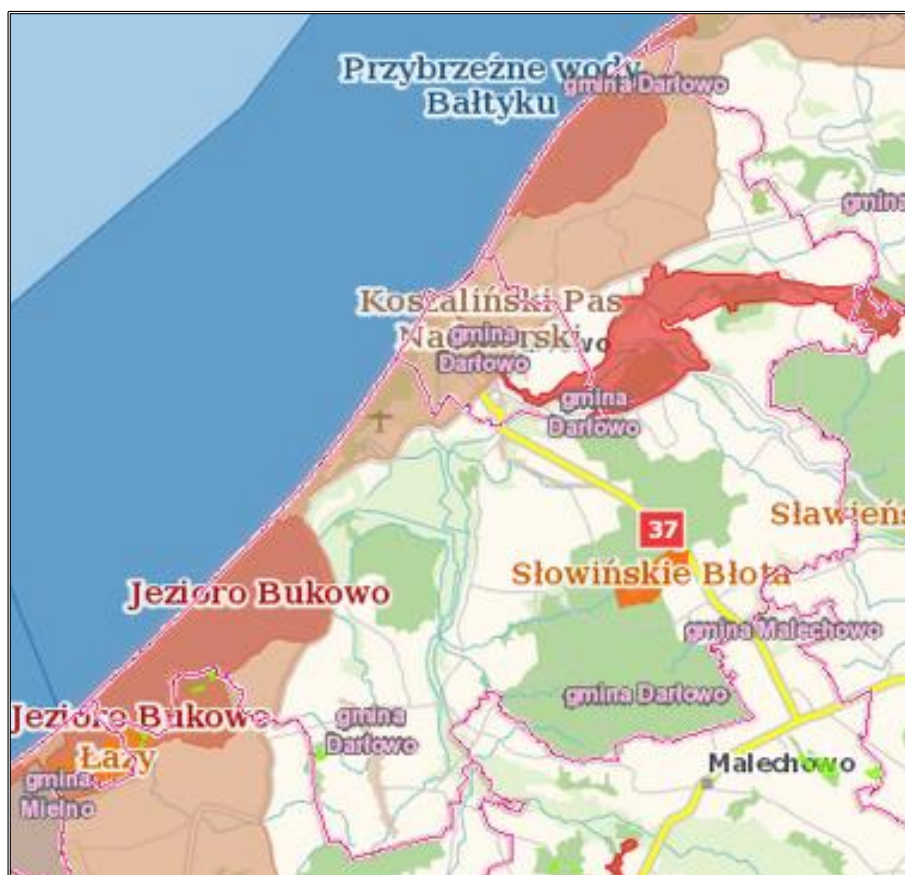
¹² Dane zawarte w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody <http://crfop.gdos.gov.pl/>

Pomniki przyrody

Na obszarze gminy występują pomniki przyrody zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2021 poz. 1098 ze zm., art. 40, pkt. 1): „pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyiska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie”.

Na poniższym rysunku przedstawiono lokalizację obszarów chronionych w granicach administracyjnych gminy Darłowo.

Rysunek 2. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Darłowo

Legenda:

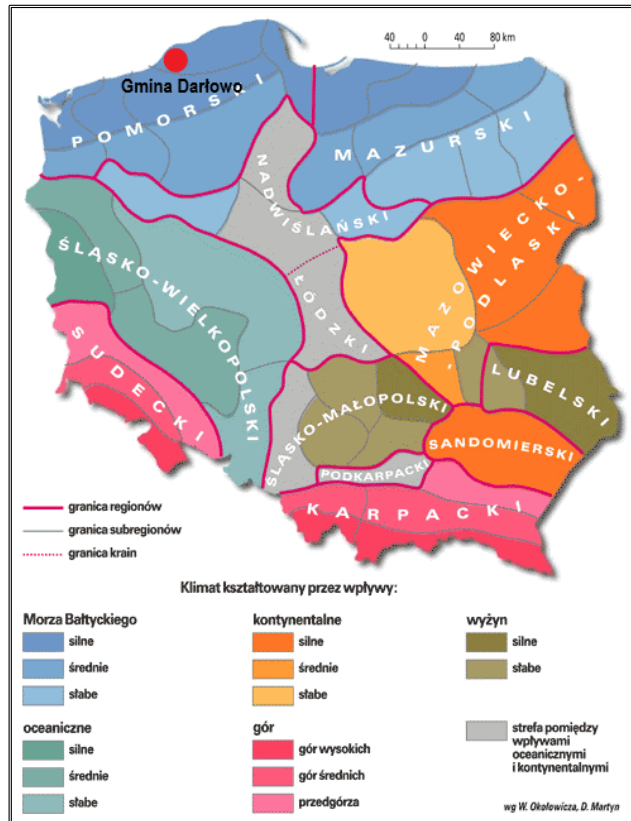
- Pomniki Przyrody
- Użytki Ekologiczne
- Rezerваты
- Parki Krajobrazowe
- Parki Narodowe
- Obszary Chronionego Krajobrazu
- Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe
- Natura 2000 - obszary ptasie
- Natura 2000 - obszary siedliskowe
- Stanowiska Dokumentacyjne

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/>

3.4. Warunki klimatyczne

Gmina Darłowo zgodnie z regionalizacją rolniczo-klimatyczną wg W. Okołowicza i D. Martyn, znajduje się w obrębie zaliczanym do pomorskiej dzielnicy rolniczo-klimatycznej, z najsilniej zaznaczającym się wpływem klimatycznym Morza Bałtyckiego oraz silnym oddziaływaniem klimatycznym mas powietrza z nad Atlantyku. Dzielnica ta charakteryzuje się łagodnymi latami oraz krótkimi, delikatnymi zimami. Występują w niej stosunkowo niewielkie opady od 550 mm do 700 mm. Średnioroczna temperatura na obszarze gminy Darłowo wynosi ok. 8°C, a średnioroczna prędkość wiatru powyżej 5m/s.

Rysunek 3. Położenie gminy Darłowo na tle dzielnic rolniczo-klimatycznych Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.wiking.edu.pl>

Rysunek 4. Podział Polski na strefy klimatyczne

Strefa klimatyczna	I	II	III	IV	V
Projektowana temperatura zewnętrzna [°C]	-16	-18	-20	-22	-24
Średnia roczna temperatura zewnętrzna [°C]	7,7	7,9	7,6	6,9	5,5

Źródło: PN-EN 12831:2006. Instalacje ogrzewcze w budynkach - Metoda obliczania projektowego obciążenia cieplnego

**ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY
DARŁOWO NA LATA 2012-2027**

Gmina Darłowo usytuowana jest w I strefie klimatycznej, w której obliczeniowa temperatura zewnętrzna dla potrzeb ogrzewania, zgodnie z PN-EN 12831, wynosi -16°C , co graficznie prezentuje powyższy rysunek.

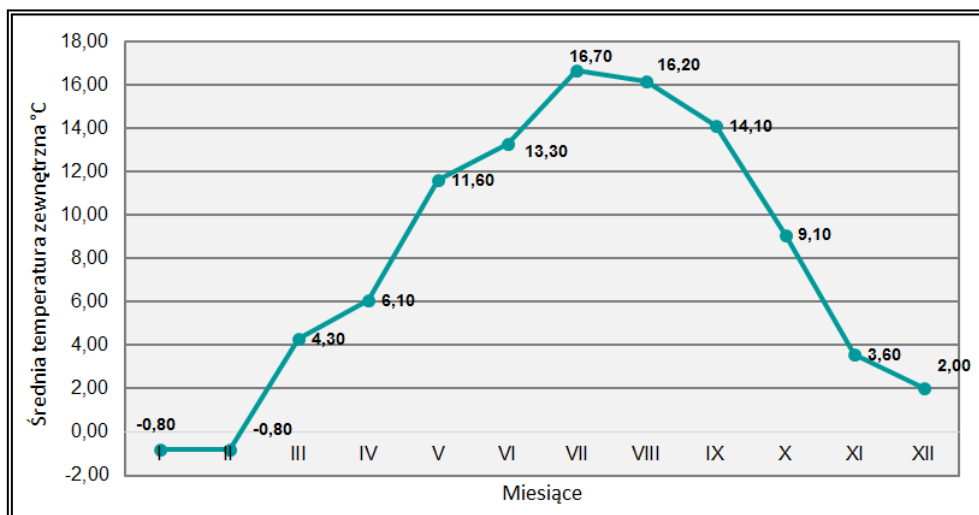
Średnioroczna liczba stopniodni, wykorzystywana do obliczeń w audytach energetycznych zgodnie z PN-EN ISO 13790, wynosi dla Gminy Darłowo 3 745,80 stopniodni/rok. Wieloletnie temperatury średniomiesięczne $[T_e(m)]$, liczba dni ogrzewania $[L_d(m)]$ właściwe dla Gminy Darłowo oraz liczba stopniodni $q(m)$ dla temperatury wewnętrznej 20°C zostały zaprezentowane w poniższej tabeli.

Tabela 7. Wieloletnie temperatury średniomiesięczne $[T_e(m)]$, liczba dni ogrzewania $[L_d(m)]$ oraz liczba stopniodni $q(m)$ dla temperatury wewnętrznej 20°C

Miesiąc	Liczba dni ogrzewania w miesiącu L_d [dzień]	Śr. temp. pow. zew. MDBT	Sd
Styczeń	31	-0,80	644,8
Luty	28	-0,80	582,4
Marzec	31	4,30	486,7
Kwiecień	30	6,10	417,0
Maj	20	11,60	168,0
Czerwiec	0	13,30	0,0
Lipiec	0	16,70	0,0
Sierpień	0	16,20	0,0
Wrzesień	10	14,10	59,0
Październik	31	9,10	337,9
Listopad	30	3,60	492,0
Grudzień	31	2,00	558,0
Razem			3 686,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie PN-EN 12831:2006. Instalacje ogrzewcze w budynkach - Metoda obliczania projektowego obciążenia cieplnego

Wykres 4. Rozkład średnich temperatur na terenie gminy Darłowo

Źródło: Opracowanie własne

3.5. Charakterystyka zabudowy mieszkaniowej

Gospodarstwa domowe są najbardziej energochłonnym sektorem gospodarki. Poziom zużycia energii w tym segmencie jest wyższy niż w przemyśle czy transporcie. Dzieje się tak, ponieważ nowe technologie oraz modernizacje procesów produkcyjnych skutkują dużym wzrostem efektywności energetycznej. Przemysł kieruje się dziś ekonomią, dlatego też wiele przedsiębiorstw, szukając oszczędności, inwestuje w działania mające na celu zmniejszenie zapotrzebowania na energię. Dzięki zaostrzeniu wymagań i rozwojowi technologii wytwarzania ciepła obserwuje się nieznaczne obniżenie zużycia ciepła także wśród nowych budynków mieszkalnych.

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego zestawionych w poniższej tabeli wynika, że ogólna liczba mieszkań na przestrzeni lat 2017-2020 zwiększyła się o 4,01%, a liczba izb wzrosła o 3,65%. Natomiast powierzchnia użytkowa mieszkań wzrosła o 3,98%.

Tabela 8. Stan infrastruktury mieszkaniowej na terenie gminy Darłowo w latach 2017-2020¹³

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020
Mieszkania	—	2 491	2 512	2 559	2 591
Izby	—	12 089	12 185	12 379	12 530
Powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	252 041	253 977	258 518	262 075

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Wzrost liczby mieszkań świadczy o korzystnym rozwoju gminy Darłowo pod względem mieszkalnictwa oraz zainteresowaniem nią pod względem osiedleńczym.

¹³ Dane Głównego Urzędu Statystycznego za rok 2021 w kategorii zasobów mieszkaniowych w chwili opracowywania niniejszego Programu nie były jeszcze dostępne.

**ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY
DARŁOWO NA LATA 2012-2027**

W okresie lat 2017-2020 przeciętna powierzchnia mieszkaniowa jednego mieszkania zmniejszyła się o 0,10 m² (0,10%). Podobny trend przyjął wskaźnik przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę (wzrost o 1,30 m² tj. 4,11%) oraz wskaźnik mieszkań na 1000 mieszkańców (wzrost o 13,40 m² tj. 4,30%).

Tabela 9. Zabudowa mieszkaniowa na terenie gminy Darłowo w latach 2017-2020¹⁴

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	101,20	101,10	101,00	101,10
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	31,60	31,90	32,50	32,90
Mieszkania na 1000 mieszkańców	—	311,90	315,10	321,90	325,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

W analizowanym okresie na terenie gminy Darłowo nastąpił wzrost wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarne – łazienkę, wodociąg i centralne ogrzewanie.

W 2020 roku:

- 96,1% mieszkań było podłączonych do sieci wodociągowej,
- 87,9% mieszkań miało łazienkę,
- 74,6% mieszkań posiadało centralne ogrzewanie,
- 2,5% mieszkań było podłączonych do sieci gazowej.

Poniższa tabela pokazuje szczegółowe dane na temat mieszkań wyposażonych w instalacje techniczne na terenie gminy Darłowo.

Tabela 10. Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań na terenie gminy Darłowo w latach 2017-2020¹⁵

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020
Wodociąg	%	95,90	96,00	96,10	96,10
Łazienka	%	87,40	87,50	87,80	87,90
Centralne ogrzewanie	%	73,50	73,80	74,30	74,60
Gaz sieciowy	%	1,00	1,30	2,00	2,50

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Na obszarze gminy obowiązuje Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Darłowo na lata 2022-2026, przyjęty uchwałą nr XLVIII.490.2022 Rady Gminy Darłowo z dnia 8 kwietnia 2022 r. Zasób mieszkaniowy Gminy wg stanu na dzień 31.12.2021 r. składa się z 21 lokali mieszkalnych w 14 budynkach w całości należących do Gminy oraz z lokali we współwłasnościach czy też szkołach.

¹⁴ Dane Głównego Urzędu Statystycznego za rok 2021 w kategorii zasobów mieszkaniowych w chwili opracowywania niniejszego Programu nie były jeszcze dostępne

¹⁵ Jw.

Stan budynków jest zróżnicowany i jest zależny przede wszystkim od wieku, konstrukcji i wyposażenia. Zdecydowana większość budynków komunalnych została wybudowana przed 1945 r. Poza koniecznością wykonania remontów podstawowych elementów (dach, docieplenie, izolacja fundamentów, stolarka) w budynkach tych zachodzi konieczność wymiany instalacji elektrycznych, wodno - kanalizacyjnych, zarówno w częściach wspólnych budynku, jak i lokalach mieszkalnych. W celu utrzymania zasobu mieszkaniowego na odpowiednim poziomie technicznym wykonywane są remonty bieżące i modernizacyjne lokali mieszkalnych¹⁶.

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez Urząd Gminy Darłowo na terenie gminy przewidziane są nowe obszary dla budownictwa mieszkaniowego zgodnie z obowiązującymi Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego.

4. Stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego

Powietrze atmosferyczne należy do najważniejszych chronionych komponentów środowiska przyrodniczego. Obowiązujące regulacje prawne odnoszą się przede wszystkim do jego jakości oraz kontroli emisji w postaci pozwoleń na emisję gazów i pyłów. Ze względu na porozumienia międzynarodowe, ochrona powietrza atmosferycznego obejmuje również warstwę ozonową i klimat.

Potrzeba prawnej ochrony powietrza atmosferycznego, jest skutkiem jego zanieczyszczenia, które w ustawie – Prawo ochrony środowiska zostało zdefiniowane jako: „emisja, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska” (art. 3 pkt 49 u.p.o.ś.).

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza pochodzenia antropogenicznego są:

- energetyka (kopalnie, szyby wiertnicze, paliwa kopalne),
- przemysł (przemysł ciężki, metalurgiczny, farmaceutyczny),
- komunikacja (transport lądowy i wodny),
- działalność komunalno-bytowa (paleniska domowe, kotłownie lokalne, gospodarstwa rolne, gromadzenie i utylizacja odpadów)¹⁷.

Jednym z największych źródeł zanieczyszczenia powietrza jest tzw. „niska emisja”, czyli emisja pochodząca ze źródeł o wysokości nieprzekraczającej 40-tu metrów¹⁸. Zjawisko to jest obserwowalne na terenach zwartej zabudowy, charakteryzującej się brakiem możliwości

¹⁶ Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Darłowo na lata 2022-2026, przyjęty uchwałą nr XLVIII.490.2022 Rady Gminy Darłowo z dnia 8 kwietnia 2022 r.

¹⁷ Kraszewski D., Grzebińska D.; *Jesteś tym, czym oddychasz*, Kompendium wiedzy na temat niskiej emisji

¹⁸ <https://www.teraz-srodowisko.pl/>

przewietrzania. Elementem składowym „niskiej emisji” są zanieczyszczenia emitowane podczas ogrzewania budynków mieszkalnych. Pomimo iż budownictwo jednorodzinne wykorzystuje ekologiczne nośniki ciepła, to występują jeszcze tradycyjne kotłownie na paliwa stałe (węgiel, koks). Problemem może też być spalanie w domowych piecach paliw niskiej jakości, a także odpadów, w tym tworzyw sztucznych, gumy i tekstyliów. W związku z tym do atmosfery przedostają się duże ilości sadzy, węglowodorów aromatycznych, merkaptanów i innych szkodliwych dla zdrowia ludzi związków chemicznych. To niekorzystne zjawisko nasila się szczególnie w okresie grzewczym, co może powodować wyraźne okresowe pogorszenie stanu sanitarnego powietrza na terenach zasiedlonych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Ta sytuacja jest szczególnie uciążliwa także dla mieszkańców terenów o słabych warunkach przewietrzania.

Innym znaczącym źródłem zanieczyszczeń powietrza są środki transportu. Największe zanieczyszczenie powietrza substancjami pochodzącymi ze spalania paliw w silnikach pojazdów występują przy trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu, biegnących przez obszary o zwartej zabudowie.

Stan jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim jest co roku oceniany na podstawie pomiarów prowadzonych na stacjach automatycznych i manualnych oraz wyników modelowania matematycznego.

Poniżej zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu. Dla potrzeb badań substancje zostały podzielone na 2 grupy: ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin.

Substancje oceniane ze względu na ochronę zdrowia ludzi:

- dwutlenek siarki (SO_2),
- dwutlenek azotu (NO_2),
- tlenek węgla (CO),
- benzen (C_6H_6),
- ozon troposferyczny (O_3),
- pył zawieszony PM_{10} , oraz zawarte w tym pyłe metale ciężkie (ołów, arsen, kadm, nikiel i benzo(a)piren),
- pył $\text{PM}_{2,5}$.

Substancje oceniane ze względu na ochronę roślin:

- dwutlenek siarki (SO_2),
- tlenki azotu (NO_x),
- ozon (O_3).

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Poziom dopuszczalny – oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko, jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom docelowy – oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

- **klasa D1** – stężenie ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Poziom celu długoterminowego - oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie - z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków - w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

3. Dla PM_{2,5}, dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

- **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza II - poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny dla fazy II do osiągnięcia to: 20 µg/m³.

W poniższych tabelach zestawiono wyniki klasyfikacji dla strefy zachodniopomorskiej.

Tabela 11. Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2021 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy
		Kryterium – poziom dopuszczalny							Kryterium – poziom docelowy						Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO ₂	PM10	PM2,5		Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃	
Faza I	Faza II														
Strefa zachodniopomorska	PL3203	A	A	A	A	A1	A	A	A	A	C	A	A	A	D2

Źródło: GIOŚ, Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za rok 2021

Tabela 12. Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2021 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy				Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy	
		Kryterium – poziom dopuszczalny				Kryterium - poziom docelowy	Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂		NO _x			
Strefa zachodniopomorska	PL3203	A		A		A	D2

Źródło: GIOŚ, Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za rok 2021

Roczna ocena jakości powietrza za 2021 r. w strefie zachodniopomorskiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe (kryterium ochrona zdrowia) – benzo(a)piren B(a)P (śr. roczna);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego (kryterium ochrona zdrowia) – ozon O₃ (max. 8-h); (kryterium ochrona roślin) - ozon O₃ (AOT40).

Dla pozostałych zanieczyszczeń standardy imisyjne na terenie strefy zachodniopomorskiej były dotrzymane. Gmina Darłowo znalazła się w obszarze przekroczeń poziomu docelowego BaP w pyłe PM10 oraz celu długoterminowego O₃ (pod kątem ochrony zdrowia i ochrony roślin). W celu przywrócenia obowiązujących standardów należy podjąć działania na rzecz poprawy jakości powietrza we wskazanych obszarach, gdzie zostały przekroczone dopuszczalne wartości.

5. Stan zaopatrzenia w ciepło

5.1. Stan obecny

Na terenie gminy Darłowo, nie funkcjonuje centralny system ciepłowniczy i nie działają przedsiębiorstwa ciepłownicze. Ciepło odbiorcom dostarczane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, które zaspokajają potrzeby budynków mieszkalnych jednorodzinnych i wielorodzinnych, budynków użyteczności publicznej, podmiotów gospodarczych, w tym zakładów przemysłowych, hoteli i ośrodków wypoczynkowych zlokalizowanych na terenie gminy. Na potrzeby ciepłone budynków, w indywidualnych kotłowniach najczęściej spalany jest węgiel, drewno, pellet, olej opałowy oraz gaz ziemny i gaz propan – butan.

W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę ogrzewania budynków użyteczności publicznej.

Tabela 13. Charakterystyka ogrzewania budynków użyteczności publicznej

Nazwa obiektu	Rodzaj paliwa używany do ogrzewania budynku	Ilość zużytego paliwa w ciągu roku 2021		Czy budynek wymaga termomodernizacji? (TAK/NIE)
		Ilość	Jedn. miary	
Szkoły				
Dąbki	węgiel	44	t	TAK
Kopnica	ekogroszek	17,5	t	TAK
Kopnica	pellet	49	t	-
Stary Jarosław	węgiel	73	t	TAK

**ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY
DARŁOWO NA LATA 2012-2027**

Nazwa obiektu	Rodzaj paliwa używany do ogrzewania budynku	Ilość zużytego paliwa w ciągu roku 2021		Czy budynek wymaga termomodernizacji? (TAK/NIE)
		Ilość	Jedn. miary	
Dobiesław	ekogroszek	25	t	TAK
Słowino	ekogroszek	bd.	-	TAK
Jeżyczki	węgiel	49	t	TAK
Świetlice wiejskie				
Barzowice	węgiel	6	t	TAK
Boryszewo	węgiel	3	t	TAK
Bukowo Morskie	ekogroszek	5,5	t	-
Cisowo	gaz ziemny	4 500	m ³	TAK
Dobiesław	węgiel	8	t	TAK
Domasławice	ekogroszek	3,5	t	TAK
Drozdowo	gaz ziemny	4 500	m ³	NIE
Gleźnowo	gaz płynny zbiornikowy	6 000	l	NIE
Jeżyce	węgiel	4	t	TAK
Jeżyczki	węgiel	4	t	TAK
Kopań	gaz płynny zbiornikowy	3 000	l	NIE
Kowalewice	ekogroszek	7,7	t	NIE
Krupy	węgiel	4	t	TAK
Nowy Jarosław	węgiel	1,5	t	TAK
Palczewice	energia	23 255	kWh	TAK
Sińczycza	węgiel	6	t	TAK
Słowino	ekogroszek	6	t	TAK
Stary Jarosław	gaz płynny zbiornikowy	7 900	l	NIE
Sulimice	węgiel	2	t	TAK
Wiekowice	ekogroszek	5	t	NIE
Zakrzewo	węgiel	4	t	TAK
Bobolin	gaz ziemny	17 598	m ³	NIE
Świetlica Rusko	gaz ziemny	1 000	m ³	NIE
Świetlica Porzecze	gaz ziemny	4 500	m ³	NIE

**ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY
DARŁOWO NA LATA 2012-2027**

Nazwa obiektu	Rodzaj paliwa używany do ogrzewania budynku	Ilość zużytego paliwa w ciągu roku 2021		Czy budynek wymaga termomodernizacji? (TAK/NIE)
		Ilość	Jedn. miary	
Zielnowo	gaz płynny zbiornikowy	5 390	l	NIE
REMIZY OSP				
Barzowice	elektryczne	16 993	kWh	NIE
Bukowo Morskie	ekogroszek	. ¹⁹	-	NIE
Cisowo	gaz ziemny	. ²⁰	-	NIE
Dobiesław	elektryczne + solary	5 721	kWh	NIE
Domasławice	ekogroszek	. ²¹	-	NIE
Jeżyczki	węgiel	. ²²	-	NIE
Kowalewice	ekogroszek	. ²³	-	NIE
Krupy	elektryczne + solary	16 993	kWh	NIE
Słowino	elektryczne	7 165	kWh	NIE
Stary Jarosław	węgiel	. ²⁴	-	NIE
Sulimice	węgiel	. ²⁵	-	TAK
Wiekowice	elektryczne + solary	5 698	kWh	NIE
Pozostałe budynki użyteczności publicznej				
Przychodnia Darłowo M.C Skłodowskiej 32 Darłowo	gaz ziemny	5 500	m ³	TAK

¹⁹ Remiza OSP Bukowo Morskie jest zaopatrywana w ciepło z kotłowni zasilającej w ciepło również świetlicę wiejską Bukowo Morskie, w związku z czym zużycie materiału opałowego na ogrzanie obu budynków podano zbiorczo przy świetlicy.

²⁰ Remiza OSP Cisowo jest zaopatrywana w ciepło z kotłowni zasilającej w ciepło również świetlicę wiejską Cisowo w związku z czym zużycie materiału opałowego na ogrzanie obu budynków podano zbiorczo przy świetlicy.

²¹ Remiza OSP Domasławice jest zaopatrywana w ciepło z kotłowni zasilającej w ciepło również świetlicę wiejską Domasławice w związku z czym zużycie materiału opałowego na ogrzanie obu budynków podano zbiorczo przy świetlicy.

²² Remiza OSP Jeżyczki jest zaopatrywana w ciepło z kotłowni zasilającej w ciepło również Społeczną Szkołę Podstawową w Jeżyczkach, w związku z czym zużycie materiału opałowego na ogrzanie budynków podano zbiorczo przy szkole.

²³ Remiza OSP Kowalewice jest zaopatrywana w ciepło z kotłowni zasilającej w ciepło również świetlicę wiejską Kowalewice w związku z czym zużycie materiału opałowego na ogrzanie obu budynków podano zbiorczo przy świetlicy.

²⁴ Remiza OSP Stary Jarosław jest zaopatrywana w ciepło z kotłowni zasilającej w ciepło również świetlicę wiejską Stary Jarosław w związku z czym zużycie materiału opałowego na ogrzanie obu budynków podano zbiorczo przy świetlicy.

²⁵ Remiza OSP Sulimice jest zaopatrywana w ciepło z kotłowni zasilającej w ciepło również świetlicę wiejską Sulimice w związku z czym zużycie materiału opałowego na ogrzanie obu budynków podano zbiorczo przy świetlicy.

**ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY
DARŁOWO NA LATA 2012-2027**

Nazwa obiektu	Rodzaj paliwa używany do ogrzewania budynku	Ilość zużytego paliwa w ciągu roku 2021		Czy budynek wymaga termomodernizacji? (TAK/NIE)
		Ilość	Jedn. miary	
Siedziba UG Tynieckiego	gaz ziemny	12 000	m ³	TAK
Siedziba UG Dąbrowskiego	gaz ziemny	18 000	m ³	TAK
Dom Seniora+ Wiekowo	gaz płynny zbiornikowy	14 950	l	TAK
Żłobek Rusko	gaz ziemny	5 500	m ³	NIE
Baza GZUP Spółka z o.o. Krupy 72	ekogroszek	12,88	t	nie
Centrum Sportów Wodnych w Dąbkach	gaz ziemny	3 000	m ³	NIE
Sala widowiskowo sportowa Jeżyczki	węgiel	.. ²⁶	-	Nie
Magazyn Borowiny Wiekowo	energia elektryczna	3 000	kWh	TAK
Zaplecza boisk sportowych				
Wiekowice	energia elektryczna	20 545	kWh	TAK
Jeżyczki	energia elektryczna	1 000	kWh	TAK
Bukowo Morskie	energia elektryczna	2 730	kWh	NIE
Barzowice	energia elektryczna	3 000	kWh	NIE
Kowalewiczki	energia elektryczna	2 000	kWh	NIE

Źródło: Urząd Gminy Darłowo

Zgodnie z danymi zawartymi w powyższej tabeli, budynki użyteczności publicznej na terenie gminy Darłowo zasilane się w ciepło w wyniku spalania głównie węgla, gazu ziemnego i gazu płynnego oraz zasilane energią elektryczną wraz z instalacjami solarnymi.

Budynki mieszkalne wielorodzinne na terenie gminy zasilane są w ciepło z lokalnych kotłowni zaopatrywanych głównie węglem, drewnem, pelletem i gazem.

Należy zauważyć, że zgodnie z obecnymi prognozami spadku zasobów oraz zużycia węgla konieczne jest podejmowanie dalszych działań mających na celu stopniowe zastępowanie kotłów węglowych na kotły zasilane odnawialnymi źródłami energii, co jest jednocześnie zgodne z Polityką Energetyczną Polski do roku 2040.

²⁶ Sala widowiskowo sportowa Jeżyczki jest zaopatrywana w ciepło z kotłowni zasilającej w ciepło również Społeczną Szkołę Podstawową w Jeżyczkach, w związku z czym zużycie materiału opałowego na ogrzanie budynków podano zbiorczo przy szkole.

W Urzędzie Gminy Darłowo funkcjonuje punkt konsultacyjny w ramach ogólnopolskiego programu "Czyste Powietrze" we współpracy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Koszalinie. Program „Czyste Powietrze” ma na celu zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza z istniejących budynków mieszkalnych poprzez poprawę ich efektywności energetycznej oraz uniknięcie emisji zanieczyszczeń powietrza z nowych budynków mieszkalnych. W ramach programu właściciele nieruchomości mogą otrzymać dofinansowania m.in. na: wymianę starych źródeł ciepła (pieców i kotłów na paliwa stałe) oraz zakup i montaż nowych źródeł ciepła, spełniających wymagania programu; docieplenie przegród budynku, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, instalację odnawialnych źródeł energii (kolektorów słonecznych i instalacji fotowoltaicznej), montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła²⁷.

5.2. Plany rozwojowe przedsiębiorstw ciepłowniczych

Na terenie gminy Darłowo nie funkcjonują obecnie przedsiębiorstwa ciepłownicze, brak również planów i prognoz dotyczących powstania takich przedsiębiorstw w przyszłości.

5.3. Kierunki rozwoju gminy w zakresie zaopatrzenia w ciepło

Gmina Darłowo nie posiada sprecyzowanych kierunków rozwoju w zakresie zaopatrzenia w ciepło. W najbliższych latach nie w przewiduje się również budowy na obszarze gminy scentralizowanego systemu ciepłowniczego.

Zgodnie z kierunkami rozwoju inżynierii zawartymi w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Darłowo, w zakresie ciepłownictwa zaleca się:

- źródła ciepła o jak najmniejszej emisji zanieczyszczeń powietrza,
- w większych jednostkach osadniczych wspólne kotłownie dla kilku obiektów,
- zwrócenie uwagi na poprawę sprawności instalacyjnych źródeł ciepła oraz izolacji cieplnej budynków,
- w pasie nadmorskim należy w pierwszej kolejności dążyć do likwidacji źródeł ciepła na paliwo stałe²⁸.

Władze Gminy Darłowo mają świadomość konieczności podejmowania odpowiednich działań w zakresie zaopatrzenia w ciepło, by móc zrealizować wymogi, jakie narzucają m.in. przepisy krajowe i europejskie. Dlatego źródła ciepła na terenie gminy powinny być w kolejnych latach systematycznie modernizowane, co spowoduje zmniejszenie stopnia zanieczyszczenia środowiska, a także podniesienie sprawności funkcjonujących kotłowni. W kolejnych latach Gmina Darłowo przewiduje przeprowadzenie prac termomodernizacyjnych części budynków

²⁷ https://gminadarlowo.pl/?id=2&id_news=3109

²⁸ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Darłowo, przyjęte uchwałą nr XXXVII/503/2010 Rady Gminy Darłowo z dnia 10.11.2010 r.

użyteczności publicznej wraz z wymianą ich źródeł ciepła, m.in. w budynków świetlic wiejskich w miejscowościach Barzowice i Zakrzewo. W budynkach tych planuje się zastąpić kotły węglowe gazowymi.

Ważne jest prowadzenie przez Gminę działań edukacyjnych dla mieszkańców, w zakresie szkodliwości paliw stałych, wykorzystywanych w celach grzewczych oraz efektywności wdrażania rozwiązań ekologicznych.

6. Stan zaopatrzenia w gaz

6.1. Stan obecny

Na terenie gminy Darłowo funkcjonuje sieć gazowa. Dostawcą gazu jest Polska Spółka Gazownictwa Oddział Zakład Gazowniczy w Koszalinie.

Gmina Darłowo zaopatrzona jest w gaz ziemny dostarczany z gazociągu PE180 średniego ciśnienia relacji Darłowo-Rusko-Porzecze-Dąbki oraz gazociągu PE125 średniego ciśnienia relacji Dąbki-Bobolin. Gmina zasilana jest gazem wysokometanowym (E) z gazociągów polietylenowych średniego ciśnienia z Miasta Darłowo²⁹.

Zgodnie z Mapą Dystrybucji PSG do sieci gazowej podłączone są miejscowości Bobolin, Cisowo Dąbki, Drozdowo, Kopnica, Pęciszewko, Porzecze, Rusko, Zakrzewo³⁰.

Dostęp do sieci gazowej znacząco wpływa na wzrost poziomu jakości życia wśród społeczności lokalnej, poprawę stanu środowiska naturalnego, a także na zwiększenie zainteresowania potencjalnych inwestorów chcących rozpocząć działalność na terenie gminy Darłowo.

W poniższej tabeli przedstawiono stan infrastruktury gazowniczej, zarządzanej przez PSG sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Koszalinie.

Tabela 14. Długość gazociągów bez czynnych przyłączy gazowych na terenie gminy Darłowo w latach 2018 - 2020³¹

Rok	Ogółem [m]	Niskie ciśnienie [m]	Średnie ciśnienie [m]	Wysokie ciśnienie [m]
2018	17 700	0	9 207	8 493
2019	22 572	0	14 079	8 493
2020	37 311	0	28 818	8 493

Źródło: PSG sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Koszalinie – stan na koniec roku z zachowaniem zbieżności z rocznymi danymi sprawozdawczymi dla PGNiG i GUS

²⁹ PSG Oddział Zakład Gazowniczy w Koszalinie.

³⁰ <https://www.psgaz.pl/mapasystemu> (stan na IV kwartał 2021 r.)

³¹ W momencie opracowania dokumentu PSG sp. z o.o. nie posiadało jeszcze danych za rok 2021

**Tabela 15. Czynne przyłącza gazowe wg podziału na ciśnienia na terenie gminy Darłowo
w latach 2018 - 2020³²**

Rok	Ogółem [szt.]		Niskie ciśnienie [szt.]	Średnie ciśnienie [szt.]	Ogółem [m]	Niskie ciśnienie [m]	Średnie ciśnienie [m]
	Razem [szt.]	w tym do budynków mieszkalnych [szt.]					
2018	83	64	0	83	1 062	0	1 062
2019	97	75	0	97	1 213	0	1 213
2020	118	94	0	118	1 406	0	1 406

Źródło: PSG sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Koszalinie – stan na koniec roku z zachowaniem zbieżności z rocznymi danymi sprawozdawczymi dla PGNiG i GUS

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez PSG sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Koszalinie, długość sieci gazowej średniego ciśnienia na terenie gminy w 2020 roku wynosiła 28 818 km i wzrosła od 2018 r. ponad trzykrotnie. Natomiast długość sieci gazowej wysokiego ciśnienia w tym samym roku wynosiła 8 493 m i nie zmieniła się od 2018 roku. Do sieci gazowej w 2020 r. było poprowadzonych 118 czynnych przyłączy, w tym 94 do budynków mieszkalnych. Analizując dane dotyczące czynnych przyłączy gazowych na terenie gminy Darłowo w roku 2020 w porównaniu z rokiem 2018, odnotowano:

- wzrost liczby przyłączy ogółem o 42,17%,
- wzrost liczby przyłączy do budynków mieszkalnych ogółem o 46,88%,
- wzrost długości przyłączy ogółem o 32,39%.

Przyłącza gazowe zasilane są w gaz ziemny z trzech stacji średniego ciśnienia/zespołów gazowych na przyłączach³³.

Zgodnie z danymi PSG sp. z o.o. zużycie gazu na terenie gminy Darłowo na przestrzeni lat 2018-2021 wg grup taryfowych wzrosło ogółem o 26,10%.

Tabela 16. Zużycie gazu na terenie gminy Darłowo na przestrzeni lat 2018-2021 wg grup taryfowych

Grupa taryfowa	Zużycie m ³ /rok			
	2018	2019	2020	2021
W-1.1	474	649	855	2 340
W-1.2	397	39	0	0
W-2.1	14 530	19 960	14 015	69 319
W-2.2	2 023	4 492	2 136	2 790

³² Jw.

³³ PSG Oddział Zakład Gazowniczy w Koszalinie

**ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY
DARŁOWO NA LATA 2012-2027**

Grupa taryfowa	Zużycie m ³ /rok			
	2018	2019	2020	2021
W-3.6	83 526	107 282	127 972	175 584
W-3.9	8 243	11 302	13 752	23 704
W-4	91 302	95 432	60 992	78 657
W-5.1	390 594	413 708	294 823	381 811
W-6A.1	157 352	128 621	32 893	209 573
Łącznie	748 440	781 686	547 437	943 778

Źródło: PSG sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Koszalinie – stan na koniec roku z zachowaniem zbieżności z rocznymi danymi sprawozdawczymi dla PGNiG i GUS

PGNiG Obrót Detaliczny sp. z o.o. na terenie gminy Darłowo obsługiwał w 2020 r. 111 odbiorców gazu ziemnego, z czego:

- 71,17% stanowiły gospodarstwa domowe,
- 26,13% stanowiły odbiorcy związane z handlem i usługami,
- 2,70% stanowiły odbiorcy związane z przemysłem i budownictwem.

**Tabela 17. Liczba odbiorców gazu zlokalizowanych na terenie gminy Darłowo
w poszczególnych grupach odbiorców w latach 2018-2020**

Rok	Liczba odbiorców gazu [szt.]				
	Ogółem	Gospodarstwo domowe	Przemysł i budownictwo	Handel i Usługi	Pozostali
2018	82	54	4	24	0
2019	95	65	4	26	0
2020	111	79	3	29	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PGNiG Obrót Detaliczny sp. z o.o.

Zużycie gazu ziemnego wysokometanowego w 2020 r. sprzedawanego przez PGNiG Obrót Detaliczny sp. z o.o. wyniosło 10 902,20 MWh, z czego:

- 48,55% zużycia nastąpiło przez gospodarstwa domowe,
- 50,44% zużycia nastąpiło przez handel i usługi,
- 1,01% zużycia nastąpiło przez przemysł i budownictwo.

Tabela 18. Zużycie gazu ziemnego na terenie gminy Darłowo w poszczególnych grupach odbiorców w latach 2018-2020

Rok	Zużycie gazu w ciągu roku [MWh]				
	Ogółem	Gospodarstwo domowe	Przemysł i budownictwo	Handel i Usługi	Pozostali
2018	12 114,00	5 222,00	78,00	6 814,00	0,00
2019	13 502,20	5 312,20	128,50	8 061,50	0,00
2020	10 902,20	5 292,90	109,70	5 499,60	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PGNiG Obrót Detaliczny sp. z o.o.

W latach 2018-2020 nastąpił spadek zużycia gazu ziemnego dostarczanego przez PGNiG Obrót Detaliczny sp. z o.o. ogółem o 10,00% oraz wzrost liczby odbiorców ogółem na terenie gminy o 35,37%. Szczegółowe dane dotyczące zużycia gazu ziemnego i liczby jego odbiorców przedstawiono w tabelach powyżej.

6.2. Plany rozwojowe dla systemu gazowniczego na terenie gminy

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez PSG sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Koszalinie, na obszarze gminy Darłowo w najbliższych latach nie są planowane znaczące inwestycje związane z rozbudową sieci gazowej. Obecnie na etapie projektowania są sieci gazowe na terenie miejscowości: Wicie, Kopań i Jeżyce.

Dalsza gazyfikacja gminy będzie możliwa przy spełnieniu technicznych oraz ekonomicznej opłacalności inwestycji, po zawarciu umowy z Przedsiębiorstwem Gazowniczym.

6.3. Kierunki rozwoju gminy w zakresie zaopatrzenia w gaz

Gmina Darłowo nie posiada sprecyzowanych kierunków rozwoju w zakresie zaopatrzenia w gaz ziemny.

Zgodnie z kierunkami rozwoju inżynierii zawartymi w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Darłowo, w zakresie zaopatrzenia w gaz wyznaczono następujące kierunki i zasady: zgodnie z tendencjami stopniowej eliminacji paliw stałych, w zakresie pokrywania potrzeb energetycznych na ogrzewanie, przewiduje się możliwość doprowadzenia gazu do wszystkich miejscowości gminy. Warunkiem decydującym o gazyfikacji poszczególnych miejscowości będzie możliwość sfinansowania robót i opłacalność dostaw gazu³⁴.

Rozbudowa sieci gazowej na obszarze gminy Darłowo odbywa się sukcesywnie, w miarę składanych wniosków o przyłączenie do sieci oraz potrzeb odbiorców.

³⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Darłowo, przyjęte uchwałą nr XXXVII/503/2010 Rady Gminy Darłowo z dnia 10.11.2010 r.

7. Stan zaopatrzenia w energię elektryczną

7.1. Stan obecny

Dostawcą energii elektrycznej na terenie gminy Darłowo jest Energa - Operator S.A. Oddział w Koszalinie. Do poszczególnych odbiorców energia elektryczna jest dostarczana przez sieć elektroenergetyczną zasilaną z dwóch transformatorów z Głównego Punktu Zasilania umieszczonego w Mieście Darłowo o napięciu 110/15 kV i mocy 16 MVA każdy. Stan techniczny przedmiotowego GPZ oceniany jest jako dobry³⁵.

Długość sieci elektroenergetycznej na obszarze gminy (stan na dzień 23.02.2022 r.) wyniosła ogółem 428,776 km, z czego 66,18% (283,766 km) stanowiły linie napowietrzne oraz 33,82% (145,01 km) stanowiły linie kablowe. Szczegółowe dane dotyczące sieci elektroenergetycznej na obszarze gminy Darłowo zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 19. Długość poszczególnych rodzajów linii elektroenergetycznych z podziałem na napięcia na terenie gminy Darłowo

Rodzaj napięcia sieci	Linie napowietrzne [km]	Linie kablowe [km]
Linie 15 kV	136,619	43,311
Linie 0,4 kV	147,147	101,699

Źródło: ENERGA Operator S.A. Oddział w Koszalinie

Poniższa tabela przedstawia liczebność odbiorców lokalnej sieci energetycznej na terenie powiatu sławieńskiego oraz sumaryczną ilość zużytej przez nich energii elektrycznej.

Tabela 20. Ilość odbiorców oraz sumaryczna ilość zużytej przez nich energii elektrycznej na terenie powiatu sławieńskiego w latach 2018-2020

Rok	Liczba odbiorców	Zużycie energii [MWh]
2018	24 794	157,507
2019	25 047	117,331
2020	26 083	232,243

Źródło: ENERGA Operator S.A. Oddział w Koszalinie

Z danych udostępnionych przez ENERGA Operator S.A. Oddział w Koszalinie dla Powiatu Sławieńskiego wynika, że w latach 2018-2020 liczba odbiorców energii elektrycznej wzrosła o 5,20%. Zużycie energii elektrycznej w analizowanym okresie wzrosło o 47,45%, co może mieć przełożenie na sytuację na terenie gminy Darłowo.

Według informacji ENERGA Operator S.A. Oddział w Koszalinie przewidzenie zmian zapotrzebowania na energię elektryczną na terenie gminy Darłowo na chwilę obecną nie jest możliwe, ponieważ jest to zależne od dynamiki rozwoju sektora gospodarki komunalnej

³⁵ Energa - Operator S.A. Oddział w Koszalinie

i sektora przemysłowego oraz od ilości złożonych wniosków o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej i podpisanych umów o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej.

Obecna infrastruktura energetyczna zlokalizowana na terenie gminy Darłowo pokrywa obecne zapotrzebowanie na energię elektryczną zadeklarowaną przez odbiorców zlokalizowanych na terenie gminy.

Aktualny plan rozmieszczenia sieci elektroenergetycznych 110kV, 15kV, 0,4kV oraz stacji transformatorowych 15/0,4kV znajdujących się na terenie gminy przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 5. Plan rozmieszczenia sieci elektroenergetycznych oraz stacji transformatorowych
na terenie gminy Darłowo

Źródło: ENERGA Operator S.A. Oddział w Koszalinie

Oświetlenie uliczne

Na obszarze gminy Darłowo zlokalizowane jest oświetlenie uliczne, którego operatorem jest Gmina Darłowo oraz Energa Oświetlenie Sp. z o.o. Grupa Orlen. Właścicielami opraw oświetleniowych na terenie gminy Darłowo są:

- Energa Oświetlenie: 736 opraw oświetleniowych o mocy 47 352 Wat, w tym w tym 343 opraw LED o mocy łącznej 15 290 Wat, 25 opraw rtęciowych o mocy 3 572 Wat oraz 368 opraw sodowych o mocy 28 490 Wat³⁶,
- Gmina Darłowo: 929 opraw oświetleniowych o mocy 48 349 Wat, w tym 708 opraw LED o mocy 34 209 Wat oraz 208 sztuk opraw sodowych o mocy 14 140 Wat³⁷.

Na terenie gminy funkcjonują również 42 szt. opraw oświetleniowych solarnych, w tym 2 szt. opraw hybrydowych (stan na dzień 31.12.2021 r.)³⁸. Zestawienie opraw solarnych w poszczególnych miejscowościach przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 21. Ilość opraw solarnych w poszczególnych miejscowościach gminy Darłowo (stan na dzień 31.12.2021 r.)

Miejscowość	Liczba opraw solarnych [szt.]
Borszewo	4, w tym 1 oprawa hybrydowa
Porzecze	12
Pęciszewko	9
Sulimice	4
Bukowo M. Leś.	0
Borzyszkowo	6
Rusko	1
Żukowo M.	1, w tym 1 oprawa hybrydowa
Kowalewice	1
Wiekowice	4
Razem	42

Źródło: Urząd Gminy Darłowo

Zgodnie z danymi Energa Oświetlenie Sp. z o.o. Grupa Orlen długość oświetlenia ulicznego na terenie gminy Darłowo wynosi 59 498,00 m (stan na dzień 31.12.2021 r.). Natomiast zużycie energii na oświetlenie uliczne na koniec 2021 r. wyniosło 237,377 MWh.

Stan oświetlenia ulicznego na terenie gminy oceniany jest jako dobry.

³⁶ Dane Energa Oświetlenie Sp. z o.o. Grupa Orlen.

³⁷ Dane Urzędu Gminy Darłowo.

³⁸ Dane Urzędu Gminy Darłowo.

W kolejnych latach planowana jest rozbudowa i modernizacja istniejącego oświetlenia ulicznego na terenie gminy.

7.2. Plany rozwojowe przedsiębiorstwa energetycznego

ENERGA Operator S.A. posiada „Plan Rozwoju EOP na lata 2020 -2025”. Dokument ten został uzgodniony przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki decyzją numer DRE.WPR.4310.22.12.2019.MDę z dnia 19.03.2020 r.

Poniżej wymieniono obecne i planowane inwestycje na obszarze gminy Darłowo, wynikające z „Planu Rozwoju EOP na lata 2020 -2025”:

- instalacja łączników z telesterowaniem w liniach napowietrznych SN,
- instalacja łączników z telesterowaniem w liniach wewnętrznych SN/nN,
- wymiana awaryjnych kabli SN,
- budowa nowych powiązań linii SN,
- wymiana transformatorów SN/nN,
- przebudowa stacji elektroenergetycznych SN/nN,
- budowa nowych stacji SN/nn z rekonfiguracją sieci nN,
- kompleksowa wymiana odcinków linii napowietrznych SN przebiegających przez tereny zadrzewione na linie kablowe,
- kompleksowa wymiana przewodów linii napowietrznych nN na przewody izolowane.

Ponadto ENERGA Operator S.A. Oddział w Koszalinie planuje także wykonać szereg inwestycji polegających na budowie stacji transformatorowych 15/0,4 kV oraz budowie elektroenergetycznych linii 15 kV i 0,4 kV mających na celu stworzenie możliwości przyłączenia nowych odbiorców.

W zakresie rozbudowy oświetlenia ulicznego Energa Oświetlenie Sp. z o.o. Grupa Orlen przewidziało na terenie gminy Darłowo następujące inwestycje na rok 2022:

- dobudowa oświetlenia w miejscowości Jeżyczki – 5 punktów LED,
- dobudowa oświetlenia w miejscowości Sulimice – 2 punkty LED.

7.3. Kierunki rozwoju gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną

Zgodnie z kierunkami rozwoju inżynierii zawartymi w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Darłowo, w zakresie elektroenergetyki wyznaczono następujące kierunki i zasady: na okres perspektywiczny przewiduje się utrzymanie zasady zasilania miejscowości na terenie gminy sieciami 15 kV napowietrznymi z zaleceniem kablowych, tam gdzie wskazują na to względy estetyczne lub techniczne (znaczne skupione pobory mocy). Najczęściej warunki takie występują w obszarze przylegającym do morza. Kierunkiem rozwoju sieci 15 kV powinno być zapewnienie dwustronnego zasilania

**ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY
DARŁOWO NA LATA 2012-2027**

i dostosowania jej do zwiększonego poboru mocy. Ponadto proponuje się rozważyć możliwość zastosowania energetyki wiatrowej³⁹.

Gmina Darłowo w kolejnych latach planuje przeprowadzić szereg inwestycji z zakresu modernizacji i rozbudowy oświetlenia ulicznego, obejmujące m.in.:

- rok 2022: montaż 154 opraw oświetleniowych LED o łącznej planowanej mocy wynoszącej 4 422 Wat,
- rok 2023: montaż 199 opraw oświetleniowych LED o łącznej planowanej mocy wynoszącej 6 052 Wat,
- lata następne: montaż 40 opraw oświetleniowych LED o łącznej planowanej mocy wynoszącej 1 120 Wat.

W poniższych tabelach przedstawiono miejscowości objęte planowaną modernizacją i rozbudową oświetlenia ulicznego w roku 2022, 2023 i w latach następnych.

Tabela 22. Ilość i moc planowanych w 2022 r. opraw LED w poszczególnych miejscowościach gminy Darłowo

Miejscowość	Planowana moc opraw. LED [Wat]	Planowana ilość opraw LED [szt.]	Razem planowana moc opraw LED [Wat]
Cisowo	28	3	84
Jeżyczki	28	3	84
Jeżyce	28	5	140
Pęciszewko	50	5	250
Boryszewo	28	8	224
Sińczyca	28	5	140
Wicie	28	10	280
Dąbki	28	60	1680
Dąbki	28	5	140
Stary Jarosław	28	8	224
Dobiesław	28	4	112
Bobolin	28	5	140
Sulimice	28	3	84
Zakrzewo	28	8	224
Kopań	28	16	448
Rusko	28	6	168
Razem		154	4 422

Źródło: Urząd Gminy Darłowo

³⁹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Darłowo, przyjęte uchwałą nr XXXVII/503/2010 Rady Gminy Darłowo z dnia 10.11.2010 r.

Tabela 23. Ilość i moc planowanych w 2023 r. oprav LED w poszczególnych miejscowościach gminy Darłowo

Miejscowość	Planowana moc oprav. LED [Wat]	Planowana ilość oprav LED [szt.]	Razem planowana moc oprav LED [Wat]
Stary Jarosław	28	5	140
Wicie	28	20	560
Dąbki	28	60	2160
Jeżyczki	50	6	168
Kowalewice	28	6	168
Kowalewiczki	28	6	168
Nowy Jarosław	28	6	168
Krupy	28	6	168
Słowino	28	14	392
Bobolin	28	20	560
Cisowo	28	22	616
Palczewice	28	28	784
Razem		199	6 052

Źródło: Urząd Gminy Darłowo

Ponadto w kolejnych latach w miejscowości Wicie planowana jest montaż 40 oprav oświetlenia ulicznego LED o mocy 28 Wat każda. Łączna planowana moc oprav LED wyniesie 1 120 Wat.

8. Przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych

Zgodnie z zapisami ustawy o efektywności energetycznej (Rozdział 3, Art.6, ust. 1-2 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej):

1. Jednostka sektora publicznego realizuje swoje zadania, stosując co najmniej jeden ze środków poprawy efektywności energetycznej, o których mowa w ust. 2,
2. Środkami poprawy efektywności energetycznej są:
 - realizacja i finansowanie przedsięwzięcia służącego poprawie efektywności energetycznej,
 - nabycie urządzenia, instalacji lub pojazdu, charakteryzujących się niskim zużyciem energii oraz niskimi kosztami eksploatacji,
 - wymiana eksploatowanego urządzenia, instalacji lub pojazdu na urządzenie, instalację lub pojazd, o których mowa w pkt 2, lub ich modernizacja,
 - realizacja przedsięwzięcia termomodernizacyjnego w rozumieniu ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz. U. z 2021 r. poz. 554, 1162 i 1243),

- wdrażanie systemu zarządzania środowiskowego, o którym mowa w art. 2 pkt 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS), uchylającego rozporządzenie (WE) nr 761/2001 oraz decyzje Komisji 2001/681/WE i 2006/193/WE (Dz. Urz. UE L 342 z 22.12.2009, str. 1, z późn. zm.), potwierdzone uzyskaniem wpisu do rejestru EMAS, o którym mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o krajowym systemie ekozarządzania i audytu (EMAS) (Dz.U. z 2020 r. poz. 634),
- realizacja przedsięwzięć niskoemisyjnych, o których mowa w ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków.

Do przedsięwzięć racjonalizujących użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych zalicza się m.in.:

- wymianę źródeł ciepła,
- termomodernizację budynków,
- remont lub wymianę instalacji c.o. i c.w.u.,
- montaż instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii,
- energooszczędne korzystanie z biurowych i domowych urządzeń.

W poniższej tabeli przedstawiono przedsięwzięcia przyczyniające się do racjonalizacji wykorzystania źródeł energii oraz poprawy efektywności energetycznej na terenie gminy Darłowo.

Tabela 24. Wykaz inwestycji planowanych do realizacji przez Gminę Darłowo

L.p.	Tytuł projektu	Termin realizacji
1.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	2022-2027
2.	Wymiana źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej na niskoemisyjne ⁴⁰	2022-2027
4.	Modernizacja oświetlenia ulicznego, w tym wymiana opraw na bardziej energooszczędne ⁴¹	2022-2027
5.	Wykorzystanie OZE na potrzeby energetyczne budynków użyteczności publicznej ⁴²	2022-2027

Źródło: Opracowanie własne

⁴⁰ W ramach zadania zaplanowano m.in. wymianę źródeł ciepła w budynkach świetlic wiejskich w miejscowościach Barzowice i Zakrzewo. W budynkach tych planuje się zastąpić kotły węglowe gazowymi.

⁴¹ W ramach zadania przewidziano montaż opraw oświetleniowych LED:

- rok 2022: montaż 154 opraw oświetleniowych LED o łącznej planowanej mocy wynoszącej 4 422 Wat,
- rok 2023: montaż 199 opraw oświetleniowych LED o łącznej planowanej mocy wynoszącej 6 052 Wat,
- lata następne: montaż 40 opraw oświetleniowych LED o łącznej planowanej mocy wynoszącej 1 120 Wat.

⁴² W ramach zadania zaplanowano m.in. w latach 2022-2027 montaż kolektorów słonecznych na potrzeby następujących budynków użyteczności publicznej: świetlice wiejskie w miejscowości Krupy i Palczewice, remizy OSP w miejscowości Słowino i Barzowice.

9. Cele Gminy Darłowo w zakresie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe

Mając na uwadze politykę ekologiczną państwa, w zakresie planowania i organizacji zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe gminy Darłowo, określono następujące cele:

Cel 1: Racjonalne gospodarowanie ciepłem, poprzez poprawę efektywności energetycznej budynków oraz wymianę instalacji grzewczych,

Cel 2: Bezpieczeństwo i ciągłość dostaw energii elektrycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii oraz poprawa efektywności oświetlenia ulicznego,

Cel 3: Tworzenie warunków pod rozbudowę sieci gazowej na terenie gminy.

10. Ocena zgodności planów rozwojowych przedsiębiorstw energetycznych z Załoženiami oraz zasady monitorowania i oceny realizacji

Zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. 2021 poz. 716 ze zm.), przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłaniem i dystrybucją ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych, sporządzają dla obszaru swojego działania plany rozwoju na okresy nie krótsze niż trzy lata. Przy ich sporządzaniu mają obowiązek współpracować z gminami, w celu zapewnienia spójności między tymi planami a Załoženiami do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe sporządzanymi przez gminy.

Aktualnie obowiązujące plany rozwoju przedsiębiorstw energetycznych, które funkcjonują na terenie gminy Darłowo, są zgodne z załoženiami, w zakresie działalności przedsiębiorstwa. Występuje jednak potrzeba monitorowania realizacji celów określonych w załoženiach.

Zasady monitorowania stanu zgodności planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych z Załoženiami oraz oceny realizacji Założeń

Zasady monitorowania i ewaluacji stanowią podstawowy instrument oceny realizacji Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa dla Gminy Darłowo i obejmują następujące czynności:

- zbieranie danych od jednostek odpowiedzialnych za realizację zadań gminnych uwzględnionych w Załoženiach,
- planowanie inwestycji na przyszłe lata w zakresie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- występowanie do przedsiębiorstw energetycznych o informacje z zakresu realizacji ich zadań dotyczących rozwoju systemów: ciepłowniczego, elektroenergetycznego oraz gazowniczego,

- pozyskiwanie planów przedsiębiorstw energetycznych, a w przypadku ich braku, danych o inwestycjach planowanych na terenie gminy w zakresie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- ocena stopnia realizacji zadań wynikających z Założeń,
- ocena zgodności planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych z Załozeniami,
- weryfikacja czy plany rozwoju przedsiębiorstw energetycznych zapewniają realizację Założeń, a tym samym czy istnieje potrzeba podjęcia działań zaradczych określonych w ustawie Prawo energetyczne,
- podjęcie działań w celu aktualizacji Założeń w okresie trzyletnim od ich uchwalenia.

Urząd Gminy Darłowo będzie prowadził dalszy monitoring realizacji zadań wpisujących się w Załozenia, poprzez zbieranie danych nt. podjętych inwestycji gminnych, jak również uzyskiwanie od przedsiębiorstw energetycznych informacji nt. działań zrealizowanych w roku poprzednim. Ponadto w cyklu 3-letnim przed uchwalaniem aktualizacji Założeń pracownicy odpowiedzialni za ich monitoring, dokonają oceny zgodności planów rozwoju przedsiębiorstw z Załozeniami. Monitorowanie ma zapewnić nie tylko ocenę stopnia realizacji działań w zakresie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, ale także bieżącą wiedzę o planach rozwoju przedsiębiorstw energetycznych, niezbędną do oceny, czy zapewniają one realizację Założeń. Ponadto w ramach prowadzonego monitoringu co roku oceniania będzie zgodność planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych działających na terenie gminy z „Załozeniami do Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo na lata 2012-2027”.

W przypadku, gdy plany przedsiębiorstw energetycznych nie zapewniają realizacji założeń, może być konieczne opracowanie projektu planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla obszaru gminy, w którym wskazane będą propozycje rozwiązań, przewidywane koszty i harmonogram realizacji, a także źródła finansowania.

Wskaźniki monitoringu i ewaluacji

W poniżej tabeli przedstawiono zestaw wskaźników monitoringu i ewaluacji zaplanowanych działań oraz realizacji wyznaczonych celów.

Tabela 25. Wskaźniki monitoringu i ewaluacji Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe

Wskaźnik monitoringu i ewaluacji	j.m.
Długość wybudowanej sieci gazowej	km
Liczba odbiorców sieci gazowej	szt.
Liczba przyłączy do sieci gazowej	szt.
Długość zmodernizowanej sieci elektroenergetycznej	km
Liczba przyłączy elektroenergetycznych	szt.
Liczba budynków poddanych termomodernizacji	szt.
Liczba wymienionych źródeł ciepła	szt.
Długość zmodernizowanego oświetlenia ulicznego	km
Liczba zamontowanych energooszczędnych opraw oświetlenia ulicznego	szt.
Liczba zamontowanych instalacji OZE	szt.

Źródło: Opracowanie własne

11. Analiza możliwości wykorzystania lokalnych i odnawialnych źródeł energii

10.1. Energia wiatru

Aktualnie najważniejszym czynnikiem determinującym rozwój energetyki wiatrowej jest ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz.U. 2021 poz. 724). Ustawa ta określa warunki i tryb lokalizacji i budowy elektrowni wiatrowych, a także warunki lokalizacji elektrowni wiatrowych w sąsiedztwie istniejącej albo planowanej zabudowy mieszkaniowej, jak również odległości od obszarów przyrodniczo chronionych (parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000 oraz w sąsiedztwie leśnych kompleksów promocyjnych).

Polska położona jest w strefie o przeciętnych warunkach wietrzności, z prędkościami wiatru na poziomie 3,5-4,5 m/s. Dla obszaru Polski maksymalne sezonowe zasoby energii wiatru dość dobrze pokrywają się z maksymalnym zapotrzebowaniem na energię cieplną, czyli okresem występowania najniższych temperatur, trzeba zatem stwierdzić, że korzystanie z tego źródła energii jest jak najbardziej uzasadnione.

Energia wiatru jest odnawialnym źródłem energii, tj. niewyczerpalnym i niezanieczyszczającym środowiska. Do jej wytworzenia nie jest wymagane użycie żadnego paliwa, z wyjątkiem etapu związanego z samym wyprodukowaniem elektrowni. Stanowi ekologicznie czyste źródło energii, eliminuje takie produkty pośrednie, jak dwutlenek węgla, tlenek siarki, tlenki azotu, pyły, odpady stałe i gazowe.

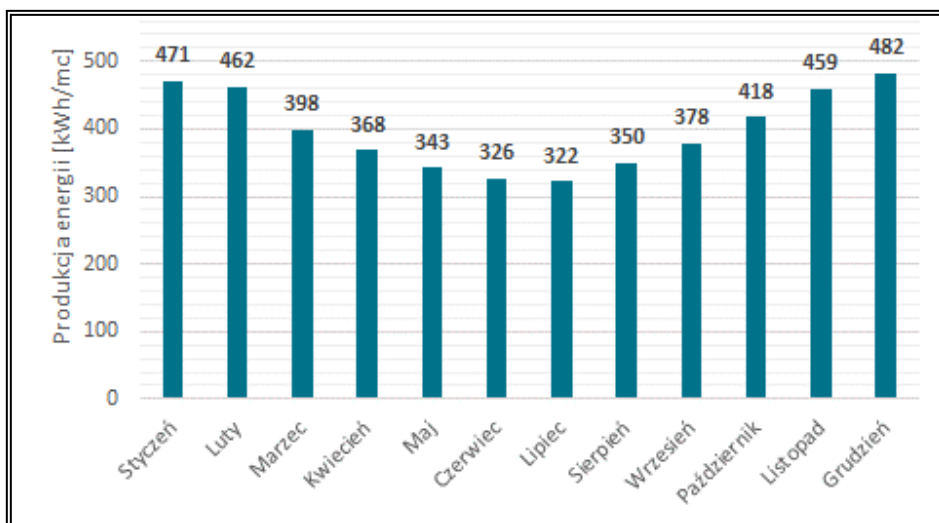
Do korzyści wykorzystania energii wiatru do produkcji energii elektrycznej należą m.in.:

- brak skażenia gleby i wód gruntowych,
- energetyka wiatrowa stanowi OZE – niewyczerpalne i odnawialne źródło energii,
- generowana tania i pewna energia,
- niskie koszty eksploatacyjne pozyskiwania energii wiatru,
- możliwość szybkiej instalacji dużych mocy wytwórczych.

Elektrownie wiatrowe zdaniem wielu krytyków wywierają jednak negatywny wpływ na środowisko, zwłaszcza pod względem emisji hałasu. Należy jednak pamiętać, że producenci turbin wiatrowych posiadają wiele wytycznych i norm, ściśle określających poziom hałasu, który dana turbina może emitować. Co więcej, wiatraki powinny być umieszczane w wyznaczonej strefie ochronnej w odpowiedniej odległości od zabudowań. Budowa elektrowni wiatrowej związana jest z koniecznością uzyskania wielu decyzji i pozwoleń (m.in. decyzji środowiskowej, pozwolenia na budowę itp.), co często zniechęca zainteresowanych realizacją tego typu przedsięwzięcia. W kwestii niebezpieczeństwa dla ptaków stwarzanego przez farmy wiatrowe zdania naukowców są wciąż podzielone. Aby choć częściowo zminimalizować ten problem, budowę elektrowni często planuje się z uwzględnieniem tras przelotu migrujących ptaków.

Korzyścią ekologiczną wyprodukowania 1 kWh energii elektrycznej z elektrowni wiatrowej, w stosunku do tradycyjnie wyprodukowanej w elektrowni węglowej, jest uniknięcie emisji do atmosfery następujących zanieczyszczeń: 5,5 g SO₂, 4,2 g NO_x, 700 g CO₂, 49 g pyłów i żużlu. Możliwość wykorzystania energii wiatru zależy od dwóch czynników: zasobu energetycznego wiatru oraz przestrzennych możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych.

Wykres 5. Średnia miesięczna produkcja energii elektrycznej przez MTW o mocy 3kW

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.ogrzewnictwo.pl/>

Z powyższego wykresu wynika, że najwyższy potencjał produkcji energii elektrycznej pochodzącej z wiatru w Polsce przypada na okres jesienno-zimowy, kiedy to prędkości wiatru są najwyższe. Zaistniała sytuacja jest bardzo korzystna, ze względu na fakt, że maksymalne sezonowe zasoby energii wiatru pokrywają się z największym zapotrzebowaniem na energię w okresie grzewczym.

Elektrownia wiatrowa składa się z zespołu urządzeń produkujących energię elektryczną, wykorzystujących do tego turbiny wiatrowe. Energia elektryczna uzyskana z wiatru jest uznawana za ekologicznie czystą, gdyż, pomijając nakłady energetyczne związane z wybudowaniem takiej elektrowni, wytworzenie energii nie pociąga za sobą spalania żadnego paliwa. Natomiast instalacja złożona z kilku- kilkunastu pojedynczych elektrowni wiatrowych w celu produkcji energii elektrycznej stanowi farmę wiatrową. Skupienie turbin pozwala na ograniczenie kosztów budowy i utrzymania oraz uproszczenie sieci elektrycznej.

Mała elektrownia wiatrowa to elektrownia wiatrowa o niewielkiej mocy mająca zastosowanie w zasilaniu dedykowanych odbiorników małej mocy. Często małe elektrownie wiatrowe (MEW) zwane są Przydomowymi Elektrowniami Wiatrowymi. Określenie czy dana elektrownia zalicza się do grupy małych, zależy od wielkości jej łopat. Jeżeli średnica wirnika nie przekracza 2 m, to przyjmuje się, że są to małe elektrownie wiatrowe.

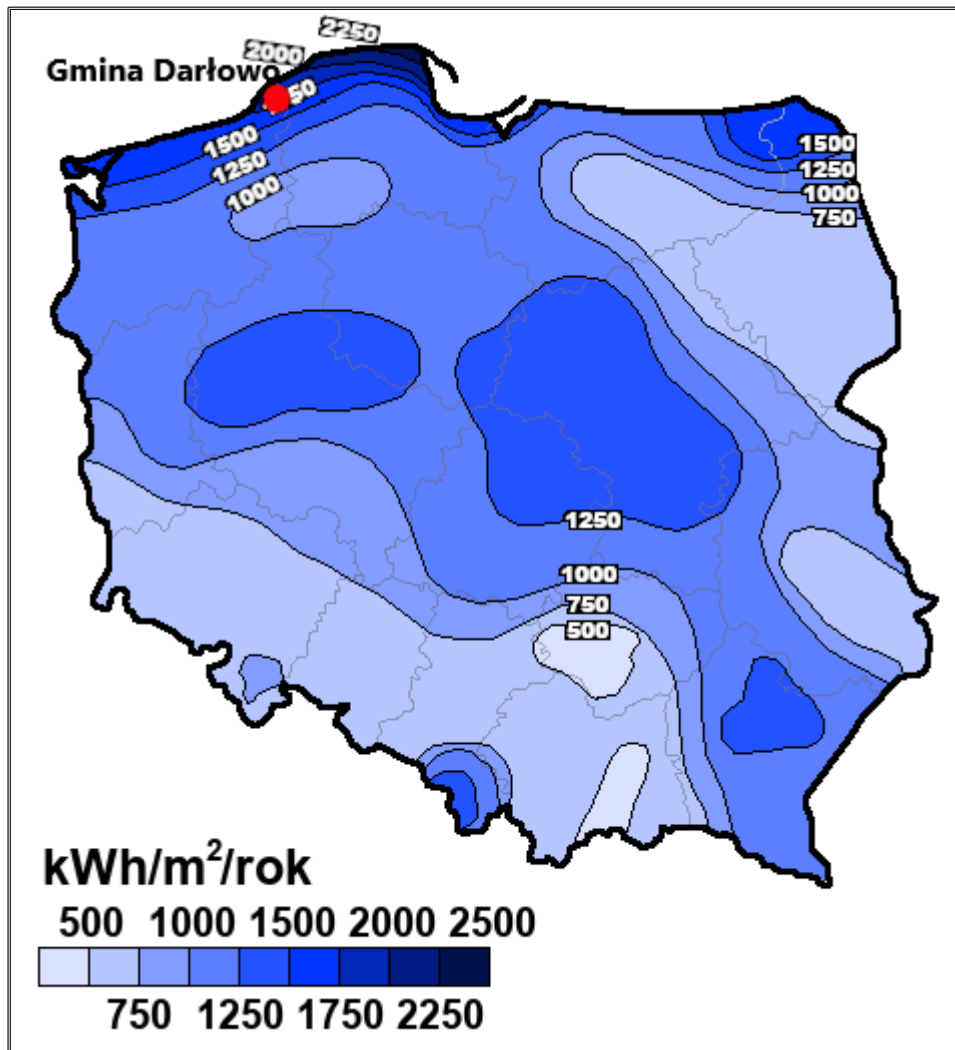
Małe elektrownie wiatrowe wykorzystywane są najczęściej do zasilania budynków mieszkalnych, rolnych oraz letniskowych. W zależności od zużycia energii oraz dostępnych lokalnie zasobów wiatru. Do zasilenia budynku jednorodzinnego może być potrzebna elektrownia wiatrowa o mocy od 800 W do 5 000 W.

Mała turbina wiatrowa może dostarczać prąd na potrzeby odbiornika działającego niezależnie od sieci elektroenergetycznej. Może nim być albo:

- wydzielony obwód w domu, zwykle niskonapięciowy (np. obwód oświetleniowy czy obwód ogrzewania podłogowego wspomagającego ogrzewanie domu), działający niezależnie od pozostałej instalacji elektrycznej w domu – zasilanej z konwencjonalnej sieci elektroenergetycznej albo
- cała instalacja domowa, odłączana od sieci energetycznej na czas korzystania z energii wytworzonej przez przydomową elektrownię, albo w ogóle niepodłączona do sieci elektroenergetycznej. Większe elektrownie wiatrowe (zwane też siłowniami) przeznaczone są przede wszystkim do wytwarzania energii, która następnie przekazywana jest do sieci elektroenergetycznej. Są one jednak droższe od małych - przydomowych.

Gmina Darłowo znajduje się na obszarze preferowanym dla rozwoju energetyki wiatrowej, bowiem na jej terenie, energia wiatru na wysokości 30 m nad poziomem gruntu wynosi 1 750 kWh/m².

Rysunek 6. Położenie gminy Darłowo na mapie energii wiatru w kWh/m² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Halina Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Opracowanie 2001, Warszawa

Według Atlasu Instytucji Meteorologii i Gospodarki Wodnej województwo zachodniopomorskie znajduje się w I strefie energetycznej, która zaliczana jest do najkorzystniejszych obszarów dla rozwoju energetyki wiatrowej.

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Urząd Gminy Darłowo, na terenie gminy funkcjonuje 118 elektrowni wiatrowych, które łącznie generują moc równą 265 MW. Elektrownie wiatrowe zlokalizowane są w następujących miejscowościach: Barzowice, Boryszewo, Cisowo, Dobiesław, Domasławice, Drozdowo, Jeżyce, Jeżyczki, Kopań, Kowalewice, Krupy, Nowy Jarosław, Porzecze, Sińczycza, Stary Jarosław, Wiekowice⁴³.

W latach 2017-2021 do Urzędu Gminy Darłowo nie zgłosiły się podmioty zainteresowane stworzeniem farm wiatrowych na terenie gminy.

⁴³ Dane Urzędu Gminy Darłowo.

10.2. Energia słoneczna

Polska nie jest krajem uprzywilejowanym pod względem możliwości wykorzystania energii słonecznej ze względu na położenie na stosunkowo dużej szerokości geograficznej, w której promieniowanie słoneczne jest mniej intensywne, szczególnie w okresie jesienno – zimowym, kiedy to przypada sezon grzewczy. Wobec powyższego najwięcej energii słonecznej pozyskuje się w sezonie ciepłym, a więc od kwietnia do września.

Zaletą wykorzystania energii słonecznej jest brak jej negatywnego oddziaływania na środowisko. Trudność wykorzystania tego źródła energii wynika zaś z dobowej i sezonowej zmienności promieniowania słonecznego. Do wad należy także mała gęstość dobowa strumienia energii promieniowania słonecznego.

Energię słoneczną wykorzystuje się, przetwarzając ją w inne użyteczne formy, a więc w energię: cieplną – za pomocą kolektorów oraz elektryczną – za pomocą ogniw fotowoltaicznych.

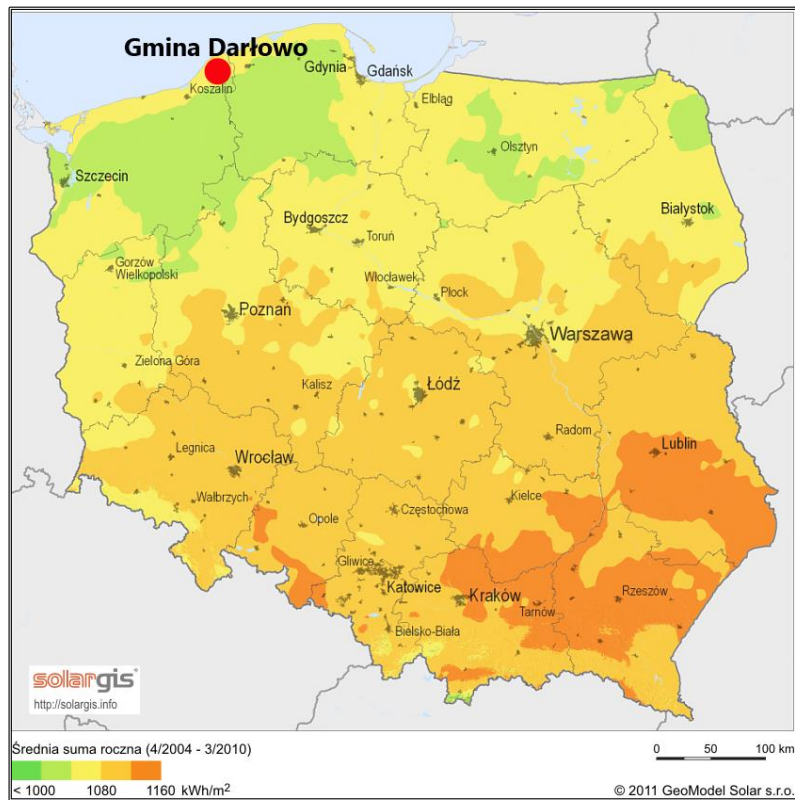
W zakresie energetyki słonecznej sugeruje się uwzględnienie preferencji dla lokalizacji elektrowni solarnych na obszarach:

- położonych w sąsiedztwie dróg i linii elektroenergetycznych,
- o niskim nachyleniu terenu – obszary nizinne,
- o wysokim nasłonecznieniu,
- nieużytków i gleb nieprzydatnych rolniczo z wyłączeniem obszarów o wysokich wartościach przyrodniczych, zapewniających utrzymanie bioróżnorodności i spełniających funkcje zatrzymujące oraz spowalniające odpływ wód,
- o niskich walorach krajobrazowych.

Zaleca się również, aby lokalne dokumenty planistyczne umożliwiały lokalizowanie ogniw fotowoltaicznych na dachach i zadaszeniach obiektów wielkopowierzchniowych.

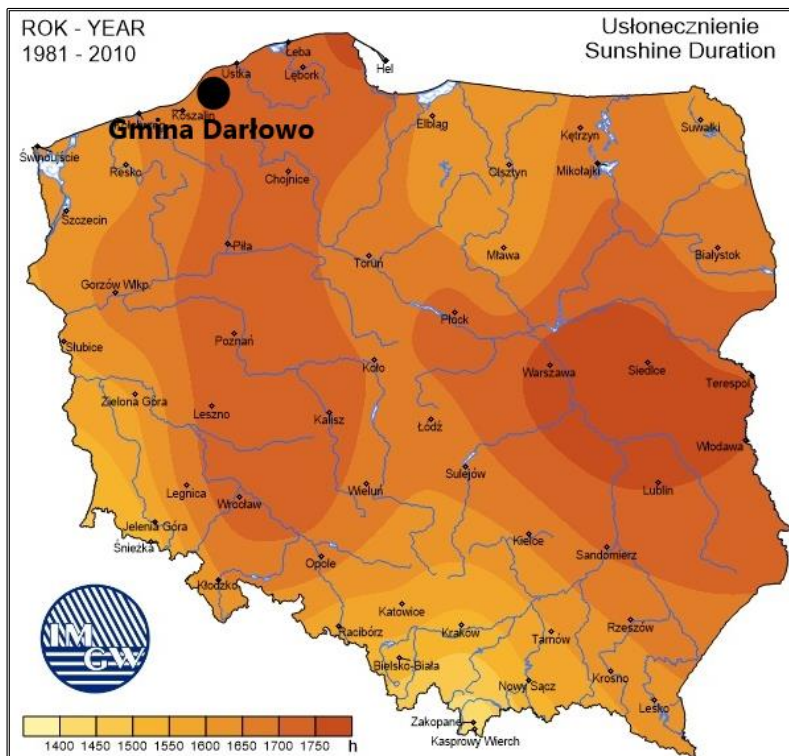
Gmina Darłowo położona jest na obszarze, gdzie usłonecznienie względne w ciągu roku (czyli liczba godzin z bezpośrednio widoczną tarczą słoneczną) wynosi około 1 700 h. Jest to wysoki poziom usłonecznienia w Polsce. Natomiast globalne nasłonecznienie na płaszczyźnie poziomej na obszarze gminy Darłowo wynosi około 1 080 kWh/m². Oznacza to, że obszar gminy posiada potencjał w zakresie wykorzystania energii słonecznej.

Rysunek 7. Położenie gminy Darłowo na mapie globalnego nasłonecznienia na płaszczyźnie poziomej

Źródło: www.imgw.pl

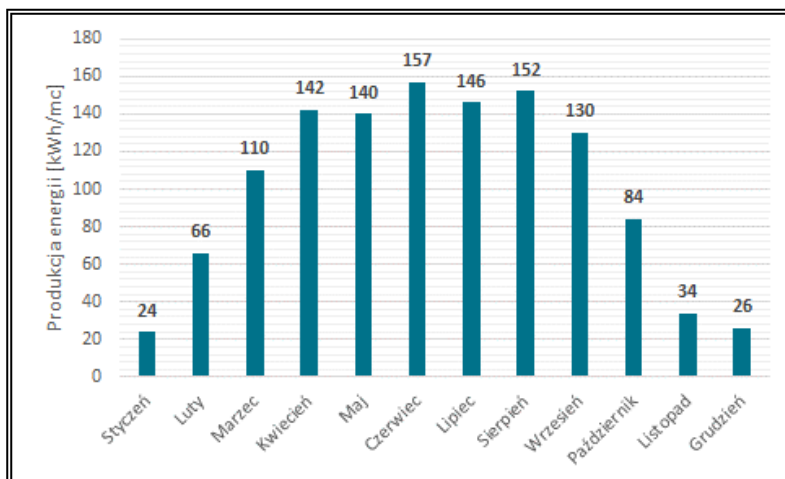
Rysunek 8. Położenie gminy Darłowo na mapie rocznej liczby godzin czasu promieniowania słonecznego (uśłonecznienie)

Źródło: Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy, <https://klimat.imgw.pl/>

Poniższy wykres prezentuje z kolei możliwości produkcji energii elektrycznej przy użyciu paneli fotowoltaicznych z instalacji o mocy 1 kW. Okres największej efektywności przypada na okres największego nasłonecznienia, które w Polsce występuje od kwietnia do września. W tym okresie produkcja energii elektrycznej z instalacji fotowoltaicznej jest najwyższa.

Wykres 6. Średnia miesięczna produkcja energii elektrycznej przez panele fotowoltaiczne

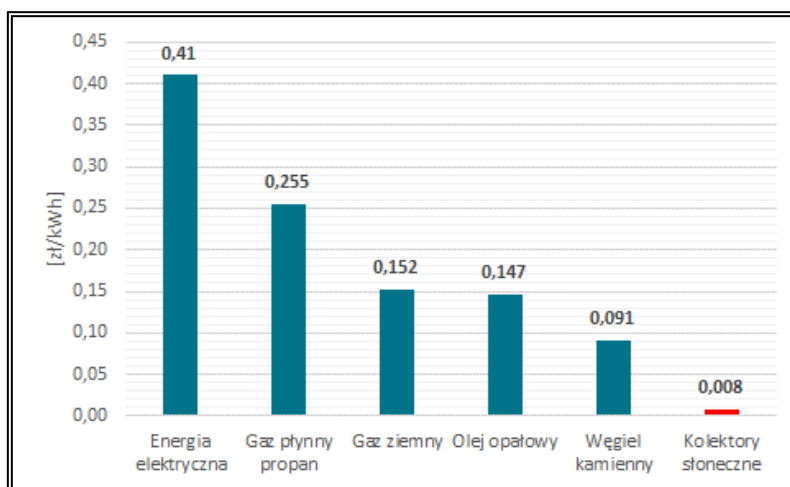

Źródło: Opracowanie własne na podstawie instalacji o mocy 1 kW (uśredniona wartość wieloletnia)

Główną barierą ograniczającą stosowanie instalacji solarnych i fotowoltaicznych w Polsce jest dość wysoki koszt zakupu i montażu. Coraz wyższa jest jednak dostępność preferencyjnych źródeł finansowania tego typu proekologicznych inwestycji, co przyczynia się do ich popularyzacji i powszechniejszego zastosowania, także w budownictwie indywidualnym.

Kolejny wykres przedstawia porównanie kosztów energii za 1 kWh w przypadku różnych jej źródeł. Wynika z niego, że najniższy koszt wytworzenia 1 kWh energii gwarantują kolektory słoneczne, dzięki którym można zaoszczędzić nawet do 70% kosztów energii przygotowania ciepłej wody użytkowej oraz do 20% na c.o.

Wykres 7. Koszty energii w zł na 1 kWh

Źródło: Ocena efektów ekonomicznych i ekologicznych wykorzystania energii słonecznej na przykładzie domu jednorodzinnego

Zgodnie z informacjami pozyskanymi od przedsiębiorstwa energetycznego ENERGA Operator S.A. Oddział w Koszalinie na obszarze gminy Darłowo zlokalizowanych jest 659 instalacji fotowoltaicznych (stan na dzień 23.02.2022 r.).

Według danych Urzędu Gminy Darłowo energia słoneczna wykorzystywana jest na potrzeby budynków mieszkalnych oraz następujących budynków użyteczności publicznej:

- remizy OSP w miejscowościach: Dobiesław, Krupy, Wiekowice,
- Żłobek Rusko,
- Świetlica wiejska Gleźnowo.

Ponadto w latach 2022 -2027 planowany jest montaż instalacji solarnych na potrzeby świetlicy wiejskiej w miejscowości Krupy i Palczewice oraz remiz OSP w miejscowości Słowino i Barzowice.

Energia słoneczna wykorzystywana jest również na potrzeby oświetlenia ulicznego – 33 oprawy solarne, w tym 2 hybrydowe (stan na dzień 31.12.2022 r.)⁴⁴.

10.3. Energia geotermalna

Ze względu na odmienną technologię i inne kierunki zastosowań w wykorzystaniu energii geotermalnej, stosuje się podział na geotermię płytką (niskiej entalpii) – pompy ciepła oraz geotermię głęboką (wysokiej entalpii) – źródła geotermalne.

Główną zaletą wykorzystania energii zawartej w wodach geotermalnych (geotermii głębokiej) jest jej „czystość”, gdyż zastępując tradycyjne nośniki energii (np. węgiel, koks), energią gorącej wody eliminuje się emisję gazów i pyłów, co ma istotny wpływ na środowisko naturalne. Poza tym instalacje oparte na wykorzystaniu energii geotermalnej odznaczają się stosunkowo niskimi kosztami eksploatacyjnymi.

Wadami pozyskiwania tego rodzaju energii są:

- duże nakłady inwestycyjne na budowę instalacji;
- ryzyko przemieszczenia się złóż geotermalnych, które na całe dziesięciolecia mogą „uciec” z miejsca eksploatacji;
- eksploatację ograniczają często niesprzyjające wydobywaniu warunki;
- efektem ubocznym ich wykorzystania jest niebezpieczeństwo zanieczyszczenia atmosfery, a także wód powierzchniowych i podziemnych przez szkodliwe gazy (np. siarkowodor) i minerały.

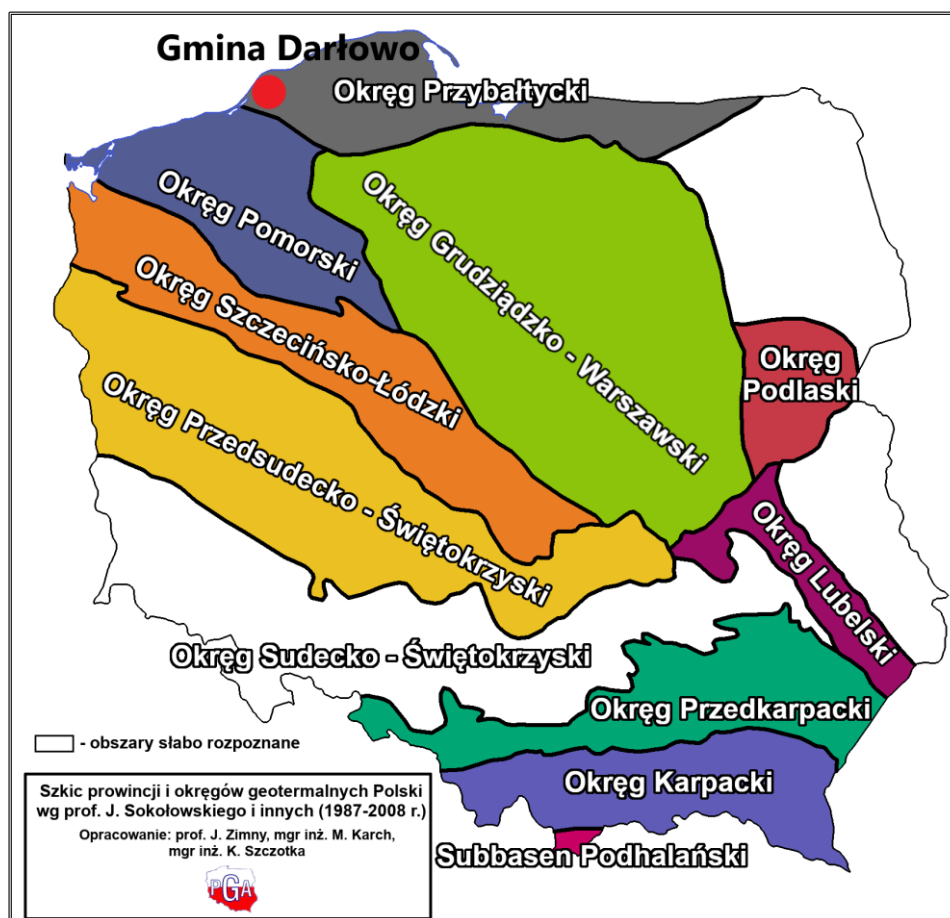
Geotermię dzielimy na geotermię niskotemperaturową i wysokotemperaturową. Geotermia wysokotemperaturowa umożliwia bezpośrednio wykorzystanie ciepła ziemi, którego nośnikiem

⁴⁴ Dane Urzędu Gminy Darłowo

są substancje wypełniające puste przestrzenie skalne (woda, para, gaz i ich mieszaniny) o względnie wysokich wartościach temperatur. Można ją wykorzystywać w celach grzewczych, ale również m.in. do celów rekreacyjnych, hodowli ryb, produkcji rolnej itp. Geotermia niskotemperaturowa nie daje natomiast możliwości wykorzystania bezpośredniego ciepła ziemi. Wymaga ona zastosowania urządzeń wspomagających, tj. pomp ciepła, które doprowadzają do podniesienia energii na wyższy poziom termodynamiczny.⁴⁵

Gmina Darłowo znajduje się na terenie przybałtyckiego okręgu geotermalnego. Temperatura wód geotermalnych na głębokości 2000 m p.p.t. wynosi tutaj około 65-70°C. Położenie takie stanowi dobre źródło pozyskiwania energii geotermalnej. Na terenie gminy, w gospodarstwach domowych oraz budynkach użyteczności publicznej istnieje zatem możliwość wykorzystywania geotermii niskotemperaturowej poprzez pompy ciepła. Budowa większej instalacji geotermalnej na tym terenie będzie uzasadniona jednak tylko wtedy, gdy wystąpią potwierdzone ekspertyzy dotyczące występowania w tym miejscu złoża geotermalnego do wykorzystania oraz w przypadku wystąpienia wzrostu zapotrzebowania na ciepło.

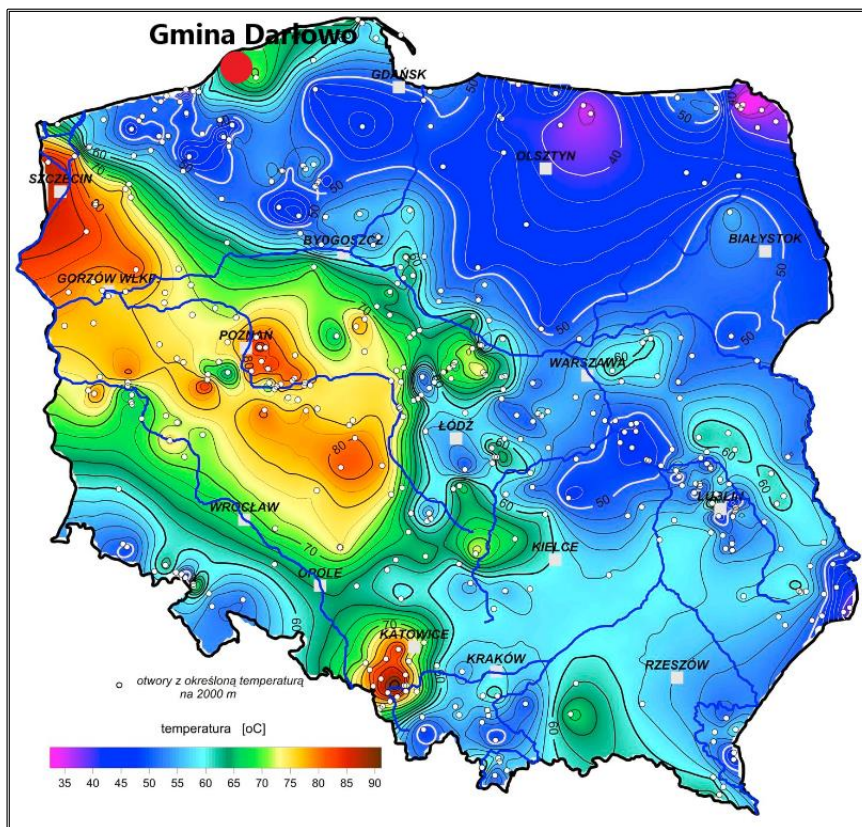
Rysunek 9. Położenie gminy Darłowo na mapie okręgów geotermalnych w Polsce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.pga.org.pl/>

⁴⁵ Opracowano na podstawie: Kapuściński J, Rodzoch A, Geotermia niskotemperaturowa w Polsce i na świecie. Stan aktualny i perspektywy rozwoju Uwarunkowania techniczne, środowiskowe i ekonomiczne, Warszawa 2010

Rysunek 10. Położenie gminy Darłowo na mapie rozkładu temperatury na głębokości 2000 m p.p.t.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.pgi.gov.pl/>

10.4. Energia wodna

Polska jest krajem ubogim w wodę, dlatego też rozwój dużych elektrowni wodnych na terenie kraju jest ograniczony. Możliwy jest jednak wzrost ilości małych elektrowni wodnych, które dzielą się jeszcze na:

- mikroelektrownie o mocy do 50 kW, ewentualnie 300 kW,
- minielektrownie o mocy 50 kW – 1 MW, ewentualnie 300 kW – 1 MW,
- małe elektrownie o mocy 1 – 5 MW.

Budowa elektrowni wodnych uzależniona jest od spełnienia szeregu wymogów wprowadzonych przepisami prawa, do których należą m.in. umożliwienie migracji ryb, jeżeli jest to uzasadnione warunkami lokalnymi, zapobieganie stratom ryb przy przejściu przez turbiny elektrowni, ograniczenia w zakresie przekształcenia istniejącej rzeźby terenu i naturalnego układu koryta rzeki. Z tego względu nie jest to źródło energii masowo wykorzystywane na terenie Polski.

Energia wody jest nieszkodliwa dla środowiska, nie przyczynia się do emisji gazów cieplarnianych, nie powoduje zanieczyszczeń, a jej produkcja nie pociąga za sobą wytwarzania odpadów. Poza tym koszty użytkowania elektrowni wodnych są niskie. Jej zaletą

jest także stworzenie możliwości wykorzystania zbiorników wodnych do rybołówstwa, celów rekreacyjnych czy ochrony przeciwpożarowej. Wśród wad hydroenergetyki należy wymienić niekorzystny wpływ na populację ryb, którym uniemożliwia się wędrówkę w górę i w dół rzeki, niszczące oddziaływanie na środowisko nabrzeża, a także fakt, że uzależnione od dostaw wody hydroelektrownie mogą być niezdolne do pracy np. w czasie suszy. Wadą jest również fakt, że niewiele jest miejsc odpowiednich do lokalizacji takich elektrowni.

Na terenie gminy Darłowo obecnie nie funkcjonuje żadna mała elektrownia wodna (MEW) Aczkolwiek, na obszarze gminy istnieją odpowiednie warunki do montażu elektrowni wodnych na rzekach: Grabowa i Wieprza.

10.5. Energia z biomasy

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz.U. z 2022 r. poz. 403) biomasa to stałe lub ciekłe substancje pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, które ulegają biodegradacji, pochodzące z produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej, leśnej oraz przemysłu przetwarzającego ich produkty, a także części pozostałych odpadów, które ulegają biodegradacji, a w szczególności surowce rolnicze.

Pochodzenie biomasy może być różnorodne, poczynając od polowej produkcji roślinnej, poprzez odpady występujące w rolnictwie, w przemyśle rolno-spożywczym, w gospodarstwach domowych, jak i w gospodarce komunalnej. Biomasa może również pochodzić z odpadów drzewnych w leśnictwie, przemyśle drzewnym i celulozowo-papierniczym. Zwiększa się również zainteresowanie produkcją biomasy do celów energetycznych na specjalnych plantacjach: drzew szybko rosnących (np. wierzba), rzepaku, słonecznika, wybranych gatunków traw. Ważnym źródłem biomasy są też odpady z produkcji zwierzęcej oraz odpady z gospodarki komunalnej.

Jedną z barier w wykorzystaniu biomasy do celów energetycznych jest dostępność węgla kamiennego i wytworzonego z niego koks. Jedynie wahania cen węgla, który poza tym trzeba przeważnie transportować na znaczne odległości oraz łatwość dostępu do paliwa w warunkach lokalnych, takiego jak słoma, zrębki leśne, drewno wierzbowe, mogą przyczynić się do zwiększenia zapotrzebowania na surowce lokalne.

Biomasa charakteryzuje się niską gęstością energii na jednostkę (transportowanej) objętości i z natury rzeczy powinna być wykorzystywana możliwie blisko miejsca jej pozyskiwania. Jest zasobem ograniczonym. Nie można też zapomnieć, że produkcja biomasy dla celów energetycznych jest konkurencją dla produkcji dla celów żywnościowych – powoduje zmniejszenie jej zasobów bezpośrednio poprzez przeznaczanie plonów lub pośrednio – przez zmniejszenie powierzchni upraw. Poza tym przeznaczenie powierzchni pod plantacje

energetyczne niesie zagrożenie dla bioróżnorodności i często dla naturalnych walorów rekreacyjnych.

10.5.1. Biomasa z lasów

Z jednego drzewa w wieku rębny można uzyskać 54 kg drobnicy gałęziowej, 59 kg chrustu oraz 166 kg drewna pniakowego z korzeniami. Przyjmując średnio liczbę 400 drzew na 1 hektarze, można uzyskać 111,6 t/ha drewna.

W ramach analizy przyjęto tę zależność dla 1% powierzchni lasów na danym terenie. Analizę potencjału biomasy z lasów sporządzono, uwzględniając obecność obszarów chronionych na terenie gminy Darłowo, w związku z czym przyjęto dwukrotnie mniejszy uzysk drewna z hektara, tj. 55,8 t/ha drewna.

Potencjał energetyczny zasobu biomasy z lasów został określony w oparciu o wartość energetyczną świeżego drewna opałowego pochodzącego z lasów, którą przyjęto na poziomie 8 GJ/t oraz sprawność pozyskiwania energii w wysokości 80%.

Tabela 26. Zasoby biomasy z lasów na terenie gminy Darłowo

Lata	Powierzchnia terenów leśnych (ha)	Zasoby drewna (m³/rok)	Potencjał energetyczny (GJ/rok)
2022	6 453,00	3 600,77	23 044,95
2023	6 453,00	3 600,77	23 044,95
2024	6 453,00	3 600,77	23 044,95
2025	6 453,00	3 600,77	23 044,95
2026	6 453,00	3 600,77	23 044,95
2027	6 453,00	3 600,77	23 044,95

Źródło: Opracowanie własne

10.5.2. Biomasa z sadów

Drewno z sadów na cele energetyczne można uzyskać z corocznych wiosennych prześwietleń drzew oraz likwidacji starych sadów. Do obliczenia ilości drewna odpadowego z sadów przyjęto jednostkowy wskaźnik 0,35 m³/ha/rok.

Potencjał energetyczny określono, przyjmując kaloryczność drewna na poziomie 8 GJ/m³ (gatunki liściaste o wilgotności około 15–20%) oraz sprawność pozyskiwania energii na poziomie 80%.

Tabela 27. Zasoby biomasy z sadów na terenie gminy Darłowo

Lata	Powierzchnia sadów (ha)	Zasoby drewna (m³/rok)	Potencjał energetyczny (GJ/rok)
2022	48,00	16,80	107,52
2023	48,00	16,80	107,52
2024	48,00	16,80	107,52
2025	48,00	16,80	107,52
2026	48,00	16,80	107,52
2027	48,00	16,80	107,52

Źródło: Opracowanie własne

10.5.3. Biomasa z drewna odpadowego z dróg

Ilość zasobów drewna oszacowano metodą wskaźnikową, przyjmując ilość drewna możliwego do wykorzystania energetycznego. W przypadku długości dróg brano pod uwagę wyłącznie drogi należące do Gminy Darłowo, bowiem tylko te odcinki dróg znajdują się w gestii władz samorządu i to one decydują o możliwości przeprowadzenia wycinki tych drzew.

W celu oszacowania możliwej do uzyskania rocznie energii z odpadowego drewna z dróg poczyniono następujące założenia:

- objętość drewna możliwego do pozyskania rocznie z kilometra drogi na cele energetyczne wynosi 1,5 m³/(km/rok),
- wartość opałowa drewna z drzew przy drogach wynosi średnio 8 GJ/m³,
- sprawność pozyskiwania energii wynosi 80%.

Roczna ilość energii, którą można pozyskać z odpadowego drewna z dróg:

$Ed = 0,8 \cdot Id \cdot Ld \cdot Wd$, gdzie:

Ed – roczna energia z drewna odpadowego z dróg, GJ/rok,

Id – ilość drewna pozyskiwanego rocznie z kilometra drogi (1,5 m³/(km·rok)),

Ld – długość dróg gminnych,

Wd – wartość opałowa drewna z dróg (8 GJ/m³).

W kolejnych latach, z uwagi na obcinanie przy drogach gałęzi drzew (przede wszystkim przy starych drzewach), które mogą stwarzać ewentualne zagrożenie, przyjęto spadek ilości drewna opadowego o 1%.

Tabela 28. Zasoby biomasy z drewna opadowego z dróg na terenie gminy Darłowo

Lata	Długość (km)	Zasoby drewna (m³/rok)	Potencjał energetyczny (GJ/rok)
2022	570,00	846,45	5 755,86
2023	570,00	837,99	5 698,30
2024	570,00	829,61	5 641,32
2025	570,00	821,31	5 584,91
2026	570,00	813,10	5 529,06
2027	570,00	804,97	5 473,77

Źródło: Opracowanie własne

10.5.4. Biomasa ze słomy i siana

Słoma

Według „Małej Encyklopedii Rolniczej” słoma to dojrzałe lub wysuszone źdźbła roślin zbożowych. Określenia tego używa się również w stosunku do wysuszonych łodyg roślin strączkowych, lnu i rzepaku. Słoma jest najczęściej używanym materiałem ściółkowym. Stосуje się ją w chowie wszystkich rodzajów zwierząt gospodarskich, zwłaszcza w gospodarstwach posiadających tradycyjne budynki inwentarskie. Ilość stosowanej ściółki jest różna i zależy m.in. od rodzaju zwierząt, jakości paszy, konstrukcji budynków czy też liczby dni przebywania zwierząt w pomieszczeniach.

Słoma stanowi materiał niejednorodny, o stosunkowo niskiej wartości energetycznej odniesionej do jednostki objętości, szczególnie w porównaniu z konwencjonalnymi nośnikami energii. Poza tym jest to paliwo zdecydowanie lokalne – ze względu na niski ciężar (po sprasowaniu ok. 100 – 140 kg/m³) ekonomicznie uzasadniona odległość transportu nie przekracza 50-60 km. Pomimo tych niedogodności jest to surowiec, który przy zachowaniu pewnej staranności pozwala uzyskać znaczne ilości czystej, odnawialnej energii co roku.

Potencjał słomy do wykorzystania energetycznego obliczono poprzez obniżenie zbiorów słomy o jej zużycie w rolnictwie. Na podstawie dotychczasowych badań i obserwacji przyjęto założenie, że słoma w pierwszej kolejności ma pokryć zapotrzebowanie produkcji zwierzęcej (ściółka i pasza) oraz cele nawozowe (przyoranie). W poniższej tabeli przedstawiono potencjał słomy do wykorzystania energetycznego na terenie gminy Darłowo.

Tabela 29. Zasoby wykorzystania słomy na terenie gminy Darłowo

lata	produkcja słomy (w t)			zużycie słomy (w t)			do wykorzystania energetycznego (w t)	potencjał (w GJ)
	zboża podstawowe z mieszankami	rzepak i rzepik	razem	pasza	ściółka	przyoranie		
2022	21 899,13	2 254,58	24 153,71	3 691,32	3 280,82	2 415,37	14 766,20	53 158,32
2023	22 040,17	2 197,64	24 237,82	3 754,89	3 306,96	2 423,78	14 752,18	53 107,85
2024	22 180,19	2 141,27	24 321,46	3 818,46	3 333,11	2 432,15	14 737,75	53 055,90
2025	22 319,18	2 085,47	24 404,65	3 882,03	3 359,25	2 440,47	14 722,90	53 002,46
2026	22 457,14	2 030,24	24 487,38	3 945,60	3 385,40	2 448,74	14 707,65	52 947,52
2027	22 594,08	1 975,57	24 569,65	4 009,17	3 411,54	2 456,96	14 691,97	52 891,10

Źródło: Opracowanie własne

Siano

Sianem nazywa się zielone rośliny skoszone przed ukończeniem wzrostu i rozwoju oraz wysuszone w naturalnych warunkach do takiego stanu (15-17% wody), aby można je było bezpiecznie przechowywać. W bilansie zasobów siana na cele energetyczne uwzględniono areał z trwałych użytków zielonych nieużytkowanych. Założono ponadto, że średni plon suchej masy wynosi 4,5 t/ha. Nie brano tu pod uwagę powierzchni nieużytkowanych pastwisk, gdyż plon suchej masy jest trudny do pozyskania z tych terenów.

W tabeli poniżej podano szacunkową ilość siana, którą można wykorzystać na cele energetyczne. Trzeba jednak wskazać, że wykorzystanie siana jako surowca energetycznego może się okazać kłopotliwe. Szczególnie niekorzystna jest wysoka zawartość chloru w sianie, co powoduje korozję instalacji grzewczych. Z tego względu zaleca się – przy próbach wykorzystania siana do celów energetycznych – szczególną ostrożność oraz dobór odpowiednich kotłów odpornych na korozję spowodowaną spalaniem tego paliwa.

Tabela 30. Zasoby siana na terenie gminy Darłowo

Lata	Do wykorzystania energetycznego (w t)	Potencjał energetyczny (GJ/rok)
2022	1 264,05	14 157,36
2023	1 264,05	14 157,36
2024	1 264,05	14 157,36
2025	1 264,05	14 157,36
2026	1 264,05	14 157,36
2027	1 264,05	14 157,36

Źródło: Opracowanie własne

10.5.5. Biomasa pozyskiwana z upraw roślin energetycznych

Na terenie Polski, ze względu na uwarunkowania klimatyczne i glebowe, pod uprawy energetyczne mogą być wykorzystywane następujące rośliny: wierzba wiciowa, ślazier pensylwański, słonecznik bulwiasty, trawy wieloletnie. Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Urząd Gminy Darłowo, na terenie gminy uprawiana jest wierzba energetyczna.

Poniżej przedstawiono hipotetyczny potencjał energetyczny gminy Darłowo pochodzący z zasobów z drewna z roślin energetycznych. Do jego wyliczenia jako powierzchnię upraw roślin energetycznych przyjęto powierzchnię nieużytków gruntów rolnych występujących na terenie gminy Darłowo, które można wykorzystać na cele upraw roślin energetycznych.

Tabela 31. Zasoby drewna z roślin energetycznych na terenie gminy Darłowo

Lata	Powierzchnia upraw (ha)	Zasoby drewna (m ³ /rok)	Potencjał energetyczny (GJ/rok)
2022	496,00	276,77	1 771,32
2023	496,00	276,77	1 771,32
2024	496,00	276,77	1 771,32
2025	496,00	276,77	1 771,32
2026	496,00	276,77	1 771,32
2027	496,00	276,77	1 771,32

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 32. Potencjał biomasy na terenie gminy Darłowo

Lata	Słoma (GJ/rok)	Siano (GJ/rok)	Biomasa z lasów (GJ/rok)	Biomasa z sadów (GJ/rok)	Zasoby drewna odpadowego z dróg (GJ/rok)	Zasoby drewna z roślin energetycznych (GJ/rok)	Razem (GJ/rok)
2022	53 158,32	14 157,36	23 044,95	107,52	5 755,86	1 771,32	97 995,33
2023	53 107,85	14 157,36	23 044,95	107,52	5 698,30	1 771,32	97 887,31
2024	53 055,90	14 157,36	23 044,95	107,52	5 641,32	1 771,32	97 778,37
2025	53 002,46	14 157,36	23 044,95	107,52	5 584,91	1 771,32	97 668,51
2026	52 947,52	14 157,36	23 044,95	107,52	5 529,06	1 771,32	97 557,73
2027	52 891,10	14 157,36	23 044,95	107,52	5 473,77	1 771,32	97 446,01

Źródło: Opracowanie własne

Dane zbiorcze zawarte w powyższej tabeli obrazują potencjał energetyczny gminy Darłowo pochodzący z biomasy. Największy potencjał posiada biomasa z zasobów lasów.

10.6. Energia z biogazu

Biogaz z oczyszczalni ścieków oraz z odpadów komunalnych

Do bezpośredniej produkcji biogazu najlepiej dostosowane są oczyszczalnie biologiczne, które mają zastosowanie w oczyszczalniach ścieków komunalnych. Ze względu na to, że oczyszczalnie ścieków mają stosunkowo wysokie zapotrzebowanie własne, zarówno na energię cieplną i elektryczną, energetyczne wykorzystanie biogazu z fermentacji osadów ściekowych jest uzasadnione dla poprawienia rentowności tych usług komunalnych. Pozyskanie biogazu w celu sprzedaży energii jest uzasadnione tylko w większych oczyszczalniach ścieków przyjmujących średnio ponad 8 000 – 10 000 m³/dobę.

Potencjał teoretyczny biogazu z oczyszczalni ścieków oszacowano przy założeniu, że do jego wytworzenia wykorzystane zostaną wszystkie ścieki z terenu gminy Darłowo wpływające do oczyszczalni ścieków. Potencjał ten został przeliczony na jednostki energetyczne i możliwą do uzyskania z tego źródła moc, przyjmując następujące założenia:

- sprawność przetwarzania oczyszczalni ścieków wynosi 100%;
- z 1 000 m³ (1 dam³) wpływających do oczyszczalni ścieków wyłącznie z sektora komunalnego można uzyskać 200 m³ biogazu.
- wytwarzany w komorach fermentacyjnych oczyszczalni ścieków biogaz charakteryzuje się zawartością metanu wahającą się w przedziale 55 – 65%. Do dalszych obliczeń przyjęto średnią wartość, to jest 60%.
- wartość opałową biogazu przy 60% zawartości metanu przyjęto na poziomie 23 MJ/m³, co odpowiada 5,5 – 6,5 kWh/m³.

Uwzględniając aktualnie dostępne urządzenia techniczne, jeden metr sześcienny biogazu pozwala na wyprodukowanie:

- 2,1 kWh energii elektrycznej (przy założonej sprawności układu 33%),
- 5,4 kWh energii cieplnej (przy założonej sprawności układu 85%),
- w skojarzonym wytwarzaniu energii elektrycznej i ciepła: 2,1 kWh energii elektrycznej i 2,9 kWh ciepła.

Tabela 33. Potencjał teoretyczny biogazu ze ścieków bytowych odprowadzonych z terenu gminy Darłowo

Wyszczególnienie	Średnioroczna ilość odprowadzonych ścieków [dam ³]	Potencjał biogazu [m ³ /rok]	Ilość potencjalnej energii w biogazie [GJ/rok]	Ilość potencjalnej energii elektrycznej [MWh/rok]	Ilość potencjalnej energii cieplnej [MWh/rok]	Ilość potencjalnej energii w skojarzeniu	
						Ilość energii cieplnej [MWh/rok]	Ilość energii elektrycznej [MWh/rok]
Ścieki bytowe odprowadzone z terenu gminy Darłowo	567	113 400,00	2 608,20	1 190,70	3 061,80	1 190,70	1 644,30

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z danymi zawartymi w powyższej tabeli, przy założeniu, że z gminy Darłowo do oczyszczalni ścieków trafi rocznie około 567 dam³ ścieków, potencjał energetyczny z biogazu wynosi 2 608,20 GJ/rok. Obecnie na terenie gminy nie funkcjonuje biogazownia oraz nie przewiduje się jej budowy w kolejnych latach.

10.7. Zastosowanie Kogeneracji

Możliwość wykorzystania energii elektrycznej i ciepła użytkowego wytwarzanych w kogeneracji:

Kogeneracja (CHP) polega na skojarzonej, jednoczesnej produkcji energii elektrycznej i ciepłej w jednym procesie technologicznym, który jest bardziej proekologiczny. Do zalet tej technologii należy przede wszystkim wzrost bezpieczeństwa dostaw i sprawności energetycznej oraz znaczne obniżenie zużycia paliwa, w stosunku do konwencjonalnej rozdzielonej produkcji prądu i ciepła. Ponadto ma również wpływ na zmniejszenie kosztów przesyłania energii.

System kogeneracyjny składa się z napędu zasilającego generator elektryczny oraz wytwarzający ciepło użytkowe, odzyskiwane za pośrednictwem wymienników ciepła. W małych układach rozproszonych wykorzystywane są silniki spalinowe lub turbiny gazowe do napędów generatorów energii elektrycznej z jednoczesnym wytwarzaniem ciepła odpadowego ze spalin oraz wody i oleju chłodzącego silnik do wytwarzania pary wodnej lub gorącej wody do celów komunalno-bytowych lub przemysłowych.

10.8. Zagospodarowanie ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych

Istnieje wiele sposobów na zagospodarowanie energii, która przeznaczona jest na straty. W różnych gałęziach przemysłu duże ilości ciepła odpadowego mogą powstawać z urządzeń takich, jak: piece piekarnicze, urządzenia do produkcji tworzyw sztucznych, komory lakiernicze, suszarnicze, gumy, urządzenia pasteryzujące, instalacje c.o., które można wykorzystać w celu podwyższenia efektywności procesów technologicznych. Zainstalowanie systemu odzysku ciepła odpadowego wpływa na redukcję kosztów zużycia energii i zmniejszenia zanieczyszczenia środowiska.

Zasoby energii odpadowej istnieją we wszystkich tych procesach, w trakcie których powstają produkty główne lub odpadowe o parametrach różniących się od parametrów otoczenia, w tym w szczególności o podwyższonej temperaturze. Można wskazać następujące główne źródła odpadowej energii cieplnej:

- procesy wysokotemperaturowe (na przykład w piecach grzewczych do obróbki plastycznej lub obróbki cieplnej metali, w piekarniach, w części procesów chemicznych), gdzie dostępny poziom temperaturowy jest wyższy od 100°C);
- procesy średnotemperaturowe, gdzie jest dostępne ciepło odpadowe na poziomie temperaturowym rzędu 50 do 100°C (na przykład procesy destylacji i rektyfikacji, przemysł spożywczy i inne);
- zużyte powietrze wentylacyjne o temperaturze zbliżonej do 20°C;
- ciepłe wody odpadowe i ścieki o temperaturze 20 do 50°C.

Z operacyjnego punktu widzenia optymalnym rozwiązaniem jest wykorzystanie ciepła odpadowego bezpośrednio w samym procesie produkcyjnym np. do podgrzewania materiałów wsadowych do procesu, gdyż występuje wówczas duża zgodność między podażą ciepła odpadowego, a jego zapotrzebowaniem do procesu produkcyjnego oraz istnieje zgodność dostępnego i wymaganego poziomu temperatury. Jednak możliwości technologiczne nie pozwalają na wdrożenie takiego procesu w każdym przedsiębiorstwie produkcyjnym. W związku z tym, decyzje związane z takim sposobem wykorzystania ciepła w całości spoczywają na podmiocie prowadzącym działalność gospodarczą. Procesy wysoko- i średniotemperaturowe pozwalają wykorzystywać ciepło odpadowe na potrzeby ogrzewania pomieszczeń i przygotowania ciepłej wody. Jednak odbiór ciepła na cele ogrzewania następuje tylko w sezonie grzewczym w sposób zmieniający się w zależności od temperatur zewnętrznych. Dlatego też w okresie wiosenno-letnim energia ta nie będzie wykorzystywana, a dla pozostałej części roku należy przewidzieć uzupełniające źródło ciepła. W związku z powyższym decyzja o niniejszym sposobie wykorzystania ciepła odpadowego powinna być przedmiotem każdorazowej analizy dla określenia opłacalności takiego działania.

Bardzo atrakcyjną opcją jest natomiast wykorzystanie energii odpadowej ze zużytego powietrza wentylacyjnego, gdyż:

- odzysk ciepła z wywiewanego powietrza wentylacyjnego na cele przygotowania powietrza dołotowego jest wykorzystaniem wewnątrz procesowym z jego wszystkimi zaletami;
- w obiektach wyposażonych w instalacje klimatyzacyjne układ taki pozwala na odzyskiwanie chłodu w okresie letnim, zmniejszając zapotrzebowanie energii do napędu klimatyzatorów.

Zalecane jest stosowanie układów rekuperacji ciepła w układach wentylacji wszystkich obiektów wielkokubaturowych i mieszkaniowych, zwłaszcza wyposażonych w instalacje klimatyzacyjne.

Biorąc pod uwagę możliwości wykorzystania energii odpadowej, należy zauważyć, że podobnie jak w przypadku możliwości wykorzystania nadwyżek energii cieplnej ze źródeł przemysłowych, podmioty gospodarcze, dla których działalność związana z zaopatrzeniem w ciepło stanowi (lub może stanowić) działalność marginalną, nie są zainteresowane jej podejmowaniem. Dlatego też głównymi odbiorcami ciepła odpadowego będą podmioty, gdzie te zasoby istnieją.

Nieprzetworzona część odpadów komunalnych jest niewątpliwie znaczącym potencjalnym źródłem energii dla danego obszaru. Alternatywnym sposobem zagospodarowania pozostałości odpadów do składowania, po wcześniejszym wykorzystaniu wszystkich innych sposobów odzysku, jest ich spalanie. Ponadto odpady komunalne poddane procesowi

odzysku i recyrkulacji również tworzą pewną pozostałość dostatecznie bogatą w części palne (część organiczna), która może być wykorzystana z dobrym efektem energetycznym i ekologicznym w spalarni odpadów komunalnych. Jednocześnie wykorzystanie technologii spalania odpadów komunalnych w praktyce, budzi też szereg obaw, gdyż mimo zastosowania w procesie właściwej obróbki termicznej i chemicznej, budzi niepewność dotrzymania (z różnych powodów) reżimu i wymagań technologicznych w eksploatacji, co w efekcie mogłoby spowodować emisję szkodliwych substancji do środowiska.

12. Prognoza zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i gaz

12.1. Prognoza zapotrzebowania na ciepło

Dynamika wzrostu zapotrzebowania na moc i energię cieplną ma ścisły związek z dynamiką rozwoju ludności i jej dążenia do poprawy warunków funkcjonowania, co pociąga za sobą rozwój budownictwa mieszkaniowego, usługowego i przemysłu.

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Darłowo przewiduje się budowę budynków mieszkalnych jednorodzinnych i wielorodzinnych zgodnie z Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego. Prognozę liczby i powierzchni mieszkań prezentują poniższe tabele.

Tabela 34. Prognoza liczby mieszkań na terenie gminy Darłowo wg okresu budowy

Lata	przed 1918	1918 - 1944	1945 - 1970	1971 - 1978	1979 - 1988	1989 - 2002	po 2002	Razem
2022	631	812	133	123	130	118	764	2 711
2023	631	812	133	123	130	118	824	2 771
2024	631	812	133	123	130	118	884	2 831
2025	631	812	133	123	130	118	944	2 891
2026	631	812	133	123	130	118	1 004	2 951
2027	631	812	133	123	130	118	1 064	3 011

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 35. Prognoza powierzchni użytkowej mieszkań [m²] na terenie gminy Darłowo

Lata	przed 1918	1918 - 1944	1945 - 1970	1971 - 1978	1979 - 1988	1989 - 2002	po 2002	Razem
2022	55 299	68 974	8 609	8 818	16 178	15 212	96 289	269 379
2023	55 299	68 974	8 609	8 818	16 178	15 212	99 941	273 031
2024	55 299	68 974	8 609	8 818	16 178	15 212	103 594	276 684
2025	55 299	68 974	8 609	8 818	16 178	15 212	107 246	280 336
2026	55 299	68 974	8 609	8 818	16 178	15 212	110 898	283 988
2027	55 299	68 974	8 609	8 818	16 178	15 212	114 550	287 640

Źródło: Opracowanie własne

Z punktu widzenia odbiorców ciepła pożądane są działania zmierzające do obniżenia zużycia ciepła, które w Polsce jest wyższe niż w krajach rozwiniętych. W warunkach klimatu Polski można przyjąć, że budynek jest ciepły, jeżeli zużywa na ogrzewanie ok. 30-40 kWh/m³ energii w ciągu sezonu grzewczego. Działania termomodernizacyjne przeprowadzane są w zakresie dostosowanym do możliwości finansowych mieszkańców. Przyjęcie ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów obejmującej program kredytowania takich przedsięwzięć pozwoliło na ożywienie tempa prac.

Praktyka wskazuje, że najlepsze efekty oszczędzania energii w budynkach uzyskuje się poprzez ocieplenie stropodachów, ścian zewnętrznych i stropów piwnic, wraz z regulacją i automatyką systemu grzewczego budynku. Wymiana okien i drzwi na nowe o zwiększonej izolacyjności cieplnej i szczelności dokonywana jest, gdy stare są w złym stanie technicznym. Opłacalny zakres termomodernizacji musi określić audyt energetyczny w oparciu o ocenę kosztów i oszczędności poszczególnych elementów działań termomodernizacyjnych.

Według wstępnych oszacowań, część budynków mieszkalnych na terenie gminy Darłowo miała przeprowadzone prace termomodernizacyjne. W horyzoncie do roku 2027 przewiduje się dalsze prace termomodernizacyjne, mające na celu również poprawienie standardu życia mieszkańców. W związku z rosnącymi kosztami ogrzewania budynków mieszkalnych, obserwowane jest coraz większe zainteresowanie wykonywaniem prac termomodernizacyjnych. W związku z tym, założono stopniowe prace termomodernizacyjne w budynkach mieszkalnych na terenie gminy Darłowo. Po wykonaniu usprawnień termomodernizacyjnych zakłada się, że przegrody budynków będą spełniały wymogi w zakresie współczynnika przenikania ciepła U, co zapewni zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło średnio o 30%. Spodziewany efekt zabiegów termomodernizacyjnych, to zmniejszenie zapotrzebowania na energię ciepłą w docieplonych budynkach rzędu 6,16%. Prognozowane zmiany zapotrzebowania energii cieplnej wskutek opisanych wyżej czynników do roku 2027 przedstawiono w kolejnych tabelach.

Tabela 36. Planowane efekty działań termomodernizacyjnych – budynki mieszkalne

a) budynki wybudowane do 1966 r.

Lata	do 1966 r.							
	Zapotrzebowanie na ciepło bez usprawnień termomodernizacji [GJ]	Liczba mieszkań	GJ/mieszkanie	Liczba mieszkań po termomodernizacji	Liczba mieszkań nie poddanych termomodernizacji	Zapotrzebowanie na ciepło budynków poddanych termomodernizacji [GJ]	Zapotrzebowanie na ciepło budynków nie poddanych termomodernizacji [GJ]	Łączne zapotrzebowanie na ciepło [GJ]
2022	167 431,32	1 576	106	391	1 185	29 066	125 908	154 974
2023	167 431,32	1 576	106	451	1 125	33 520	119 546	153 066
2024	167 431,32	1 576	106	511	1 065	37 973	113 184	151 157
2025	167 431,32	1 576	106	571	1 005	42 427	106 821	149 248
2026	167 431,32	1 576	106	630	946	46 881	100 459	147 340
2027	167 431,32	1 576	106	690	886	51 334	94 096	145 431

b) budynki wybudowane w latach 1967-1985

Lata	1967-1985							
	Zapotrzebowanie na ciepło bez usprawnień termomodernizacji [GJ]	Liczba mieszkań	GJ/mieszkanie	Liczba mieszkań po termomodernizacji	Liczba mieszkań nie poddanych termomodernizacji	Zapotrzebowanie na ciepło budynków poddanych termomodernizacji [GJ]	Zapotrzebowanie na ciepło budynków nie poddanych termomodernizacji [GJ]	Łączne zapotrzebowanie na ciepło [GJ]
2022	25 196	253	100	58	195	4 021	19 451	23 473
2023	25 196	253	100	67	186	4 691	18 494	23 185
2024	25 196	253	100	77	176	5 362	17 536	22 898
2025	25 196	253	100	87	166	6 032	16 579	22 611

ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2012-2027

Lata	1967-1985							
	Zapotrzebowanie na ciepło bez usprawnień termomodernizacji [GJ]	Liczba mieszkań	GJ/mieszkanie	Liczba mieszkań po termomodernizacji	Liczba mieszkań nie poddanych termomodernizacji	Zapotrzebowanie na ciepło budynków poddanych termomodernizacji [GJ]	Zapotrzebowanie na ciepło budynków nie poddanych termomodernizacji [GJ]	Łączne zapotrzebowanie na ciepło [GJ]
2026	25 196	253	100	96	157	6 702	15 622	22 324
2027	25 196	253	100	106	147	7 372	14 664	22 036

c) budynki wybudowane w latach 1986-1992

Lata	1986-1992							
	Zapotrzebowanie na ciepło bez usprawnień termomodernizacji [GJ]	Liczba mieszkań	GJ/mieszkanie	Liczba mieszkań po termomodernizacji	Liczba mieszkań nie poddanych termomodernizacji	Zapotrzebowanie na ciepło budynków poddanych termomodernizacji [GJ]	Zapotrzebowanie na ciepło budynków nie poddanych termomodernizacji [GJ]	Łączne zapotrzebowanie na ciepło [GJ]
2022	2 528	27	93	6	22	368	2 002	2 370
2023	2 528	27	93	7	21	435	1 906	2 341
2024	2 528	27	93	8	19	502	1 810	2 312
2025	2 528	27	93	9	18	570	1 714	2 283
2026	2 528	27	93	10	17	637	1 618	2 255
2027	2 528	27	93	11	16	704	1 522	2 226

ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2012-2027

d) budynki wybudowane w latach 1993-1997

Lata	1993-1997							
	Zapotrzebowanie na ciepło bez usprawnień termomodernizacji [GJ]	Liczba mieszkań	GJ/mieszkanie	Liczba mieszkań po termomodernizacji	Liczba mieszkań nie poddanych termomodernizacji	Zapotrzebowanie na ciepło budynków poddanych termomodernizacji [GJ]	Zapotrzebowanie na ciepło budynków nie poddanych termomodernizacji [GJ]	Łączne zapotrzebowanie na ciepło [GJ]
2022	3 370	45	74	4	41	208	3 073	3 281
2023	3 370	45	74	6	40	297	2 945	3 243
2024	3 370	45	74	7	38	387	2 817	3 204
2025	3 370	45	74	9	36	477	2 689	3 166
2026	3 370	45	74	11	34	566	2 561	3 127
2027	3 370	45	74	13	33	656	2 433	3 089

e) budynki wybudowane po roku 1998 oraz łączne zapotrzebowanie dla wszystkich budynków

Lata	od 1998 r.								Łączne zapotrzebowanie na ciepło dla wszystkich budynków [GJ]
	Zapotrzebowanie na ciepło bez usprawnień termomodernizacji [GJ]	Liczba mieszkań	GJ/mieszkanie	Liczba mieszkań po termomodernizacji	Liczba mieszkań niepoddanych termomodernizacji	Zapotrzebowanie na ciepło budynków poddanych termomodernizacji [GJ]	Zapotrzebowanie na ciepło budynków nie poddanych termomodernizacji [GJ]	Łączne zapotrzebowanie na ciepło [GJ]	
2022	55 156	809	68	68	741	3 255	50 506	53 761	237 858,71
2023	55 224	869	64	101	768	4 503	48 791	53 294	235 128,51
2024	55 160	929	59	137	793	5 674	47 054	52 728	232 299,55
2025	54 965	989	56	174	815	6 774	45 288	52 062	229 370,23
2026	54 638	1 049	52	214	835	7 802	43 493	51 295	226 339,84
2027	54 180	1 109	49	256	853	8 759	41 667	50 426	223 208,31

Źródło: Opracowanie własne

Wykonanie usprawnień termomodernizacyjnych w budynkach mieszkalnych w zakresie wskazanym w powyższych tabelach pozwoli na ograniczenie zapotrzebowania na ciepło.

Na zapotrzebowanie na ciepło gospodarstw domowych, oprócz ogrzewania pomieszczeń, składa się również zużycie energii cieplnej do wytwarzania ciepłej wody użytkowej oraz zużycie energii cieplnej podczas przygotowania posiłków. W poniższej tabeli przedstawiono zapotrzebowanie na ciepło w budynkach mieszkalnych.

Tabela 37. Zapotrzebowanie na ciepło – gospodarstwa domowe

Lata	Zużycie energii cieplnej do ogrzewania pomieszczeń [GJ/rok]	Zużycie energii cieplnej do wytwarzania ciepłej wody użytkowej [GJ/rok]	Zużycie energii cieplnej podczas przygotowania posiłków [GJ/rok]	Łączne zużycie energii cieplnej [GJ/rok]
2022	237 858,71	30 720,00	10 686,63	279 265,34
2023	235 128,51	30 734,98	10 923,08	276 786,58
2024	232 299,55	30 749,97	11 159,54	274 209,06
2025	229 370,23	30 764,96	11 395,99	271 531,19
2026	226 339,84	30 779,97	11 632,45	268 752,25
2027	223 208,31	30 794,97	11 868,90	265 872,19

Źródło: Opracowanie własne

W wyniku prowadzenia prac termomodernizacyjnych w budynkach użyteczności publicznej, szacuje się spadek zapotrzebowania na ciepło w latach 2022-2027 o 17,23%.

Tabela 38. Zapotrzebowanie na ciepło – budynki użyteczności publicznej

Lata	Budynki budownictwa użyteczności publicznego [GJ/rok]
2022	11 385,38
2023	10 993,01
2024	10 600,64
2025	10 208,28
2026	9 815,91
2027	9 423,54

Źródło: Opracowanie własne

W poniższej tabeli przedstawiono łączne zapotrzebowanie na energię cieplną uwzględniającą zapotrzebowanie na ciepło w budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej.

Tabela 39. Łączne zapotrzebowanie na energię ciepłą

Lata	Łączne prognozowane zużycie energii ciepłej [GJ/rok]	Łączne prognozowane zużycie energii ciepłej [MWh/rok]
2022	290 650,72	80 510,25
2023	287 779,59	79 714,95
2024	284 809,70	78 892,29
2025	281 739,46	78 041,83
2026	278 568,16	77 163,38
2027	275 295,72	76 256,92

Źródło: Opracowanie własne

W latach 2022-2027 szacuje się, że łącznie zapotrzebowania na energię ciepłą na terenie gminy Darłowo spadnie o 5,28%.

12.2. Prognoza zapotrzebowania na energię elektryczną

Prognoza zapotrzebowania na energię elektryczną w latach 2022-2027 została wyliczona na podstawie:

- zużycia energii elektrycznej przez odbiorców na terenie powiatu sławieńskiego w 2020 r. (dane Energa Operator S.A.),
- prognozy liczby mieszkań na terenie gminy Darłowo na lata 2022-2027,
- zużycia energii elektrycznej na oświetlenie uliczne w 2021 r. (dane Energa Oświetlenie Sp. z o.o. Grupa Orlen).

Założono, że wzrost zapotrzebowania na energię spowodowany większym wykorzystaniem sprzętów elektrycznych w gospodarstwach domowych będzie zrównoważony poprzez coraz powszechniejsze stosowanie energooszczędnego sprzętu RTV i AGD. Ponadto wzrastające koszty energii elektrycznej mobilizują do oszczędnego zużycia energii i stosowanie energooszczędnych rozwiązań, w szczególności w gospodarstwach domowych.

Wyniki prognozy zapotrzebowania na energię elektryczną zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 40. Prognoza zapotrzebowania na energię elektryczną na terenie gmina Darłowo

Lata	Zapotrzebowanie na energię elektryczną ogółem [MWh/rok]
2022	32 215,19
2023	32 230,78
2024	32 246,38
2025	32 261,99
2026	32 277,61
2027	32 293,23

Źródło: Opracowanie własne

12.3. Prognoza zapotrzebowania na gaz

Prognozę zapotrzebowanie na gaz ziemny na terenie gminy Darłowo opracowano na podstawie:

- danych historycznych dotyczących zużycia gazu na terenie gminy Darłowo udostępnionych przez PGNiG Obrót Detaliczny sp. z o.o.,
- planów rozwojowych sieci gazowej udostępnionych przez PSG sp. z o.o.,
- prognozy liczby mieszkańców na terenie gminy Darłowo na lata 2022-2027.

Wyniki zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 41. Prognoza zapotrzebowania na gaz ziemny (MWh) na terenie gminy Darłowo

Rok	Zużycie gazu (stan na 31 grudnia danego roku) [MWh]			
	Ogółem	Budynki mieszkalne	Handel i usługi	Zakłady produkcyjne
2022	11 258,91	5 537,97	110,80	5 610,14
2023	11 438,10	5 660,50	111,35	5 666,24
2024	11 617,85	5 783,04	111,91	5 722,91
2025	11 798,18	5 905,57	112,47	5 780,13
2026	11 979,07	6 028,10	113,03	5 837,94
2027	12 160,55	6 150,64	113,60	5 896,32

Źródło: Opracowanie własne

13. Współpraca z innymi gminami w zakresie gospodarki energetycznej

Gmina Darłowo graniczy z:

- miastem Darłowo, pow. sławieński,
- gminą Sianów, pow. koszaliński,
- gminą Malechowo, pow. sławieński,
- gminą Postomino, pow. sławieński,
- gminą Sławno, pow. Sławieński.

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Urząd Gminy Darłowo, obecnie Gmina nie współpracuje z gminami sąsiednimi w zakresie gospodarki energetycznej.

W celu określenia konkretnych kierunków współpracy Gminy Darłowo z innymi gminami w zakresie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, wysłano pismo wraz z ankietą do wszystkich gmin sąsiednich. Na przesłaną ankietę odpowiedziały dwie gminy:

- Miasto Darłowo - Miasto obecnie nie współpracuje i nie realizuje wspólnych przedsięwzięć z Gminą Darłowo w zakresie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe

oraz nie jest zainteresowane współpracą przy budowie systemów elektroenergetycznych, stanowiących wspólną infrastrukturę dla gmin⁴⁶,

- Gmina Malechowo - Gmina obecnie nie współpracuje i nie realizuje wspólnych przedsięwzięć z Gminą Darłowo w zakresie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Gmina Malechowo jest zainteresowana współpracą przy budowie systemów elektroenergetycznych, stanowiących wspólną infrastrukturę dla gmin⁴⁷.
- Gmina Postomino - Gmina obecnie nie współpracuje i nie realizuje wspólnych przedsięwzięć z Gminą Darłowo w zakresie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Gmina Postomino jest zainteresowana współpracą przy budowie systemów elektroenergetycznych, stanowiących wspólną infrastrukturę dla gmin, np. GPZ zasilających nadmorskie miejscowości⁴⁸.
- Gmina Sianów - Gmina obecnie nie współpracuje i nie realizuje wspólnych przedsięwzięć z Gminą Darłowo w zakresie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe oraz nie jest zainteresowana współpracą przy budowie systemów elektroenergetycznych, stanowiących wspólną infrastrukturę dla gmin⁴⁹.

Gminy sąsiednie mogą współpracować ze sobą poprzez m.in.:

- wspólne wyłonienie dostawcy energii elektrycznej,
- rozbudowę lub modernizację systemów elektroenergetycznych, stanowiących wspólną infrastrukturę dla gmin, np. budowę biogazowni, ciepłowni, elektrowni wiatrowej zasilających gminy sąsiednie,
- budowę w partnerstwie oświetlenia hybrydowego.

Współpraca gmin może polegać również na wspólnym opracowywaniu programów, koncepcji, które będą uwzględniać ich możliwości dotyczące gospodarki energetycznej. Będzie miało to wpływ na niższe koszty planowania i wdrażania wypracowanych rozwiązań oraz większe korzyści dla środowiska ze względu na ich realizację na większym obszarze. Współpraca taka wpływa na dysponowanie większymi środkami finansowymi, rzeczowymi oraz ludzkimi (większa liczba pracowników, ekspertów i doświadczenia).

⁴⁶ Na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Darłowie.

⁴⁷ Na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Gminy Malechowo.

⁴⁸ Na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Gminy Postomino.

⁴⁹ Na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Gminy i Miasta w Sianowie.

14. Powiązania założeń z dokumentami strategicznymi

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2002 z dnia 11 grudnia 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej

Dyrektywa ta ustanawia wspólne ramy działań na rzecz promowania efektywności energetycznej w UE. Cele niniejszej dyrektywy to: osiągnięcie co najmniej 32,50% efektywności energetycznej do 2030 r. (konieczność osiągnięcia przez Unię celów w zakresie efektywności energetycznej na poziomie unijnym, wyrażonych w postaci zużycia energii pierwotnej lub końcowej). Ponadto określa zasady opracowane w celu usunięcia barier na rynku energii oraz przewyciężenia nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku. Przewiduje również ustanowienie krajowych celów w zakresie efektywności energetycznej. W związku z powyższym na terenie całego kraju konieczne jest wdrożenie przedsięwzięć wpływających na zmniejszenie wykorzystania energii oraz promujących postawę związaną z oszczędzaniem konwencjonalnych źródeł energii.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowanie energii ze źródeł odnawialnych

Zgodnie z art. 194 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) wspieranie odnawialnych form energii jest jednym z celów unijnej polityki energetycznej. Cel ten jest realizowany przez niniejszą dyrektywę. Zwiększone stosowanie energii ze źródeł odnawialnych stanowi istotny element działań prowadzących do redukcji emisji gazów cieplarnianych i wypełnienia unijnych zobowiązań w ramach Porozumienia paryskiego z 2015 r. w sprawie zmian klimatu przyjętego na zakończenie 21. Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w Sprawie Zmian Klimatu, a także realizacji unijnych ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030, w tym wiążącego celu Unii, jakim jest zmniejszenie do 2030 r. emisji o co najmniej 40% w stosunku do poziomów z 1990 r.

Oznacza to, że konieczne jest wdrożenie przedsięwzięć wpływających na zwiększenie produkcji energii z OZE na terenie całego kraju.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE

Dyrektywa ustanawia wspólne zasady dotyczące wytwarzania, przesyłania, dystrybucji, magazynowania energii i dostaw energii elektrycznej, wraz z przepisami dotyczącymi ochrony konsumentów, w celu stworzenia prawdziwie zintegrowanych, konkurencyjnych, ukierunkowanych na potrzeby konsumenta, elastycznych, uczciwych i przejrzystych rynków energii elektrycznej w Unii Europejskiej. Dodatkowo, zawiera ona m.in. zasady dotyczące rynków detalicznych energii elektrycznej.

Przy opracowaniu Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo na lata 2022-2027, wzięto pod uwagę zapisy ww. dyrektywy.

Polityka energetyczna Polski do 2040 roku

Dokument ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 2 lutego 2021 r. uchwałą nr 22/2021 (Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040 r. M.P. z 2021 r. poz. 264).

Celem polityki energetycznej państwa jest: bezpieczeństwo energetyczne przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych.

W ramach celów szczegółowych wyznaczono:

1. Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych;
2. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej;
3. Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych;
4. Rozwój rynków energii;
5. Wdrożenie energetyki jądrowej;
6. Rozwój odnawialnych źródeł energii;
7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji;
8. Poprawa efektywności energetycznej.

Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo na lata 2012-2027 wpłyną na realizację wszystkich celów, które zostały wyznaczone w projekcie Polityka energetyczna Polski do 2040 roku. Założenia dokumentu mają na celu zapewnić efektywność i bezpieczeństwo energetyczne na terenie gminy Darłowo.

Strategia rozwoju województwa zachodniopomorskiego do roku 2030

Strategia przyjęta została uchwałą nr VIII/100/19 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 28 czerwca 2019 r.

Wyznacza ona następujące cele strategiczne i kierunkowe:

- I. Otwarta społeczność,
 - wzmocnienie potencjału demograficznego i funkcji rodziny,
 - włączenie społeczne i zapewnienie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom regionu,
 - rozwój wspólnotowości i tworzenie kapitału społecznego.

- II. Dynamiczna gospodarka,
 - rozwój potencjału gospodarczego województwa w oparciu o inteligentne specjalizacje,
 - wzmocnienie gospodarki wykorzystującej naturalne potencjały regionu,
 - udoskonalenie strategicznego zarządzania rozwojem gospodarczym regionu.
- III. Sprawny samorząd,
 - rozwój głównych ośrodków miejskich,
 - rozwój obszarów pozaaglomeracyjnych,
 - zapewnienie zintegrowanej i wydolnej infrastruktury,
 - zapewnienie wydajnych i efektywnych systemów usług publicznych,
 - wzmocnienie kompetencji dla zarządzania rozwojem.
- IV. Partnerski region.
 - wzmocnienie pozycji regionu w basenie Morza Bałtyckiego,
 - rozwój relacji z landami niemieckimi i aglomeracją berlińską,
 - wykorzystanie potencjału makroregionu Polski Zachodniej.

Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo na lata 2012 - 2027 wpisują się w cel strategiczny II. Dynamiczna gospodarka, a dokładniej w cel kierunkowy: Wzmocnienie gospodarki wykorzystującej naturalne potencjały regionu, który zakłada m.in. skuteczne wsparcie rozwoju odnawialnych źródeł energii, a także w cel strategiczny III. Sprawny samorząd, w cel kierunkowy: Zapewnienie zintegrowanej i wydolnej infrastruktury, który zakłada m.in. uniezależnienia rynku energii od wahań o charakterze surowcowym, ekonomicznym oraz technicznym. Wobec powyższego Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo są zgodne ze Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2030 r.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego

Obecnie obowiązujący Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego został przyjęty uchwałą nr XVII/214/20 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 24 czerwca 2020 r.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa jest podstawowym dokumentem planistycznym wyznaczającym cele strategiczne województwa w układzie przestrzennym. Dokument ten formułuje uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne rozwoju województwa zachodniopomorskiego oraz zasady i kierunki kształtowania struktury przestrzennej województwa.

W Planie zagospodarowania przestrzennego określone zostały kierunki zagospodarowania w zakresie infrastruktury ciepłowniczej, gazowej i elektroenergetycznej. Zapisy i założenia zawarte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego

zostały uwzględnione w Założeniach do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo.

Program ochrony środowiska województwa zachodniopomorskiego 2030

Program ochrony środowiska województwa zachodniopomorskiego 2030 został przyjęty w dniu 28 października 2021 r. uchwałą nr XXIX/339/21 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego i jest aktualizacją poprzedniego programu na lata 2016-2020 z perspektywą do 2024 r. Jest to dokument, który realizuje krajową politykę ochrony środowiska na szczeblu wojewódzkim zgodnie z dokumentami strategicznymi i programowymi oraz stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem na obszarze województwa.

Celem nadrzędnym programu jest Wysoka jakość życia mieszkańców Pomorza Zachodniego poprzez zielony i niebieski rozwój gospodarczy.

Realizacja przyjętego celu nadrzędnego będzie realizowana poprzez następujące cele szczegółowe i kierunki interwencji:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza:
 - OKJP I. Ochrona powietrza,
 - OKJP II. Ochrona klimatu,
- Zagrożenia hałasem:
 - ZH I. Poprawa klimatu akustycznego województwa zachodniopomorskiego,
- Pola elektromagnetyczne:
 - PEM I. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi,
- Gospodarowanie wodami:
 - GW I. Osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych,
 - GW II. Ochrona przed niedoborami wody i powodzią,
 - GW III. Ochrona i racjonalne wykorzystanie strefy brzegowej morza,
- Gospodarka wodno-ściekowa:
 - GWS I. Zrównoważone gospodarowanie wodą i racjonalna gospodarka wodno-ściekowa,
- Zasoby geologiczne:
 - ZG I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi,
- Gleby:
 - GL I. Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi oraz dostosowanie do zmian klimatu,

- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów:
 - GO I. Racjonalna gospodarka odpadami z zachowaniem hierarchii sposobów postępowania z odpadami,
 - GO II. Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym,
- Zasoby przyrodnicze:
 - ZP I. Ochrona i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych oraz walorów krajobrazowych,
 - ZP II. Rozwój turystyki zrównoważonej korzystającej z zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazowych,
 - ZP III. Dążenie do zazieleniania miast i terenów zurbanizowanych,
 - ZP IV. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- Zagrożenia poważnymi awariami:
 - ZPA I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków.

Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo wpisują się w cel szczegółowy Ochrona klimatu i jakości powietrza oraz sformułowane w jego ramach kierunki interwencji. Przedmiotowy dokument wpływa na zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz dostarczanie energii na terenie gminy Darłowo, w związku z tym jest zgodny z ww. dokumentem.

Uchwała antysmogowa województwa Zachodniopomorskiego

Uchwałą nr XXXV/540/18 z dnia 26 września 2018 r. Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego przyjął tzw. uchwałę antysmogową. Obowiązuje ona na obszarze całego województwa i wprowadza następujące ograniczenia dla wszystkich użytkowników instalacji o mocy poniżej 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych, tj. mieszkańców województwa zachodniopomorskiego, samorządów oraz podmiotów działających na jego terenie:

- od 1 maja 2019 r. zakaz stosowania następujących paliw stałych:
 - paliw niesortowanych w rozumieniu ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. z 2018 r. poz. 427 t. j. ze zm.),
 - mułów i flotokoncentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem,
 - węgla brunatnego,
 - paliw niespełniających wymagań jakościowych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 3a ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. z 2018 r. poz. 427 t.j. ze zm.),

- od 1 stycznia 2024 r. zakaz eksploataowania kotłów bezklasowych (tzw. „kopciuchów”) tj. instalacji niespełniających wymagań odnoszących się do sprawności cieplnej i emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3, 4 lub 5 według normy PN-EN 303-5:2012,
- od 1 stycznia 2028 r. zakaz eksploataowania kotłów 3 i 4 klasy tj. instalacji spełniających wymagania odnoszące się do sprawności cieplnej i emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub 4 według normy PN-EN 303-5:2012;
- od 1 stycznia 2028 r. zakaz eksploataowania ogrzewaczy pomieszczeń (kominki, kozy, piece kaflowe itp.), które nie spełniają minimalnego poziomu sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określonych w ust. 1 i 2 załącznika II do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.

Program ochrony powietrza oraz plan działań krótkoterminowych dla strefy Zachodniopomorskiej

Program przyjęty został uchwałą nr XVI/206/20 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 4 czerwca 2020 r.

Głównym celem sporządzania i wdrażania Programów Ochrony Powietrza jest przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, a przez to poprawa warunków życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsza jakość życia w strefie.

Powyższy Program Ochrony Powietrza wpływa na poprawę jakości powietrza i zwraca uwagę na przekroczenie poziomów dopuszczalnych różnych substancji w województwie. Wyznacza również zadania, które uwzględniono w Założeniach do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo na lata 2012-2027. W związku z tym oba programy są ze sobą spójne.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sławieńskiego na lata 2019-2022 z uwzględnieniem perspektywy do 2026 r.

Dokument został przyjęty uchwałą nr X/VI/65/19 Rady Powiatu Sławieńskiego z dnia 4 października 2019 r.

Naczelną zasadą przyjętą w Programie jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. W związku z tym nadrzędnym celem Programu jest: rozwój gospodarczy Powiatu Sławieńskiego przy zachowaniu i ochronie wartości przyrodniczych oraz racjonalnej gospodarce zasobami.

W programie zaplanowano łącznie 10 obszarach tematycznych, w których realizowane będą cele w zakresie ochrony środowiska. Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo wpisują się w obszar: ochrona klimatu i jakości powietrza oraz sformułowane w jego ramach następujące cele:

- zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska,
- zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię,
- poprawa stanu środowiska,
- przeciwdziałanie zmianom klimatycznym,
- poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej,
- rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw.

Przedmiotowy dokument będzie przyczyniał się do realizacji wskazanych celów w Powiatowym Programie Ochrony Środowiska, gdyż uwzględnia w swoich zapisach przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych, wpływające na poprawę jakości powietrza.

Lokalna Strategia Rozwoju Gminy Darłowo na lata 2015-2025

W strategii przyjętej uchwałą nr XVII.145.2015 Rady Gminy Darłowo z dnia 29 grudnia 2015 r. wyznaczono następujący cel strategiczny: zapewnienie mieszkańcom warunków do osiągnięcia wysokich standardów życia. Cel ten jest realizowany przez cele operacyjne i podporządkowane im zadania strategiczne:

- pierwszy cel strategiczny - Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej - Gmina Darłowo bezpieczna i przyjazna dla mieszkańców i turystów,
- drugi cel strategiczny - Wspieranie procesów dostosowawczych rolnictwa do wymogów rynku Unii Europejskiej i przetwórstwa. Gmina Darłowo przyjazna inwestorom. Silna, wspierająca makro, małe i średnie przedsiębiorstwa działające na potrzeby mieszkańców, gospodarki i turystów,
- trzeci cel strategiczny - Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości oraz przeciwdziałanie bezrobociu. Gmina Darłowo miejscem edukacji przedszkolnej, szkolnej i kształcenia ustawicznego wspierającego aktywnie rozwój i możliwości podnoszenia kwalifikacji dla mieszkańców,
- czwarty cel strategiczny - Poprawa i ochrona środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego - Gmina Darłowo miejscem chroniącym środowisko naturalne i dziedzictwo kulturowe oraz rozwijającym sferę kulturalną i gospodarkę turystyczną.

Założenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo wpisują się w cele zawarte w Lokalnej Strategii Rozwoju Gminy Darłowo, m.in. w drugi cel strategiczny – cele operacyjne: na terenie Gminy, rozwój budownictwa mieszkaniowego oraz w Czwarty cel strategiczny – cel operacyjny: ochrona środowiska, termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 r.

Gminny Program Ochrony Środowiska (POŚ) określa i systematyzuje działania środowiskowe, niezbędne do poprawy jakości życia mieszkańców i stanu środowiska na terenie gminy oraz przyczynia się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju gminy.

Nadrzędnym celem Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 r., jest zrównoważony rozwój Gminy Darłowo, wysoka jakość życia mieszkańców oraz zachowanie walorów przyrodniczych Gminy.

Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo wpisują się w następujące cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025:

- poprawa jakości powietrza atmosferycznego na terenie gminy Darłowo,
- ograniczenie uciążliwości systemu komunikacyjnego i poprawa jakości dróg na terenie gminy Darłowo,
- zachowanie poziomu pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm,
- dobry stan wód powierzchniowych i podziemnych,
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
- racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi,
- ochrona gleb przed degradacją,
- budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO 2022,
- zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem różnorodności biologicznej oraz utrzymanie istniejących form ochrony przyrody,
- ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi.

Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo są zgodne z Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025, gdyż realizują cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego na terenie Gminy Darłowo.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Darłowo

Uchwała nr XXXVII/503/2010 Rady Gminy Darłowo z dnia 10 listopada 2010 r. w sprawie przyjęcia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Darłowo. Celem głównym polityki przestrzennej jest zapewnienie warunków funkcjonalno – przestrzennych dla zrównoważonego rozwoju Gminy.

Przedsięwzięcia planowane w Założeniach do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo są spójne z założeniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i określonych w nim kierunków dotyczących zagospodarowania przestrzennego gminy, w szczególności z zakresu rozwoju systemów inżynierii: ciepłownictwo, elektroenergetyka i zaopatrzenia w gaz.

Wobec powyższego należy stwierdzić, że Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe są spójne ze SUIKZP Gminy Darłowo.

Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego

Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo uwzględniają zapisy i ustalenia znajdujące się w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W związku powyższym dokument jest z nimi spójny.

15. Podsumowanie i wnioski – streszczenie w języku niespecjalistycznym

1. Podstawę prawną opracowania projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe stanowi art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. 2021 poz. 716 ze zm.), zgodnie z którym wójt (burmistrz, prezydent miasta) opracowuje projekt założeń. Sporządza się go dla obszaru gminy co najmniej na okres 15 lat i aktualizuje co najmniej raz na 3 lata. Następnie na podstawie art. 19 ust. 8 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. 2021 poz. 716 ze zm.) rada gminy uchwała założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię i paliw gazowe.
2. Zgodnie z art. 19 ust. 3 ustawy Prawo energetyczne Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe powinien zawierać:
 - ocenę stanu aktualnego i przewidywanych zmian zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe;
 - przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych;
 - możliwości wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii, z uwzględnieniem energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w odnawialnych źródłach

- energii, energii elektrycznej i ciepła użytkowego wytwarzanych w kogeneracji oraz zagospodarowania ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych;
- możliwości stosowania środków poprawy efektywności energetycznej w rozumieniu art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej;
 - zakres współpracy z innymi gminami.
3. Liczba mieszkańców gminy Darłowo na koniec 2021 rok wynosiła 7 676 osób, w tym 3 822 mężczyzn (49,79% ludności ogółem) oraz 3 854 kobiet (50,21% ludności ogółem). Prognozy przewidują, że liczba ta będzie się systematycznie zwiększać.
4. W kolejnych latach przewiduje się:
- wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną w sektorze gospodarczym i mieszkaniowym wynikającym z prognozy wzrostu liczby mieszkań i ludności. Wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną w sektorze gospodarczym będzie równoważony wykorzystywaniem nowoczesnych i energooszczędnych technologii w przedsiębiorstwach,
 - spadek zapotrzebowania na ciepło, spowodowany prowadzeniem na terenie gminy prac termomodernizacyjnych budynków,
 - wzrost zapotrzebowania na gaz ziemny związany z przyłączeniem się nowych odbiorców do sieci na terenie gminy Darłowo.
5. Na terenie gminy Darłowo nie funkcjonuje centralny system ciepłowniczy i nie działają przedsiębiorstwa ciepłownicze. Brak również planów i prognoz dotyczących powstania takich przedsiębiorstw w przyszłości.
6. Ciepło odbiorcom dostarczane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, które zaspokajają potrzeby budynków mieszkalnych jednorodzinnych i wielorodzinnych, budynków użyteczności publicznej, podmiotów gospodarczych, w tym zakładów przemysłowych, hoteli i ośrodków wypoczynkowych zlokalizowanych na terenie gminy. Na potrzeby cieplne budynków, w indywidualnych kotłowniach najczęściej spalany jest węgiel, drewno, pellet, olej opałowy oraz gaz ziemny i gaz propan – butan.
7. Gmina Darłowo zaopatrzona jest w gaz ziemny dostarczany z gazociągu PE180 średniego ciśnienia relacji Darłowo-Rusko-Porzecze-Dąbki oraz gazociągu PE125 średniego ciśnienia relacji Dąbki-Bobolin. Gmina zasilana jest gazem wysokometanowym (E) z gazociągów polietylenowych średniego ciśnienia z Miasta Darłowo. Zgodnie z Mapą Dystrybucji PSG do sieci gazowej podłączone są miejscowości Bobolin, Cisowo Dąbki, Drozdowo, Kopnica, Pęciszewko, Porzecze, Rusko, Zakrzewo. Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez PSG z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Koszalinie, na obszarze gminy Darłowo w najbliższych latach nie są planowane znaczące inwestycje związane

z rozbudową sieci gazowej. Obecnie na etapie projektowania są sieci gazowe na terenie miejscowości: Wicie, Kopań i Jeżyce.

Dalsza gazyfikacja gminy będzie możliwa przy spełnieniu technicznych oraz ekonomicznej opłacalności inwestycji, po zawarciu umowy z Przedsiębiorstwem Gazowniczym.

8. Obecny stan techniczny sieci elektroenergetycznych oraz planowane inwestycje w zakresie modernizacji systemu energetycznego, zapewniają bezpieczeństwo w zakresie aktualnego i przyszłego zapotrzebowania odbiorców na energię elektryczną. W związku z występującymi na terenie gminy Darłowo obszarami, które będą przeznaczone pod budownictwo, w niedalekiej przyszłości może nastąpić konieczność podłączenia niniejszych obszarów do sieci elektroenergetycznej. Zabezpieczenie potrzeb energetycznych gminy w zakresie energii elektrycznej, obejmujące modernizację i rozwój poszczególnych systemów energetycznych leży w kwestii przedsiębiorstwa energetycznego.

9. Na obszarze gminy Darłowo jest wykorzystywany potencjał w zakresie odnawialnych źródeł energii. Zgodnie z informacjami pozyskanymi od przedsiębiorstwa energetycznego ENERGA Operator S.A. Oddział w Koszalinie na obszarze gminy Darłowo zlokalizowanych jest 659 instalacji fotowoltaicznych (stan na dzień 23.02.2022 r.). Według danych Urzędu Gminy Darłowo energia słoneczna wykorzystywana jest na potrzeby budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej. Ponadto w latach 2022 - 2027 planowany jest montaż instalacji solarnych na potrzeby świetlicy wiejskiej w miejscowości Krupy i Palczewice oraz remiz OSP w miejscowości Słowino i Barzowice.

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Urząd Gminy Darłowo, na terenie gminy funkcjonuje również 118 elektrowni wiatrowych, które łącznie generują moc równą 265 MW. Elektrownie wiatrowe zlokalizowane są w następujących miejscowościach: Barzowice, Boryszewo, Cisowo, Dobiesław, Domasławice, Drozdowo, Jeżyce, Jeżyczki, Kopań, Kowalewice, Krupy, Nowy Jarosław, Porzecze, Sińczyca, Stary Jarosław, Wiekowice⁵⁰.

W najbliższych latach należy dążyć do większego wykorzystania dostępnych odnawialnych źródeł energii na potrzeby c.o. i c.w.u., w przypadku budynków mieszkalnych, budynków użyteczności publicznej, jak i podmiotów gospodarczych.

10. Istotne jest:

— dalsze wspomaganie opracowania i realizacji programów likwidacji tzw. niskiej emisji tj. pieców przestarzałych, niskosprawnych kotłowni węglowych na rzecz zwiększonego wykorzystania źródeł ekologicznych, w tym odnawialnych źródeł energii (energia słoneczna, pompy ciepła), drogą dotacji, organizowania środków pomocowych itp.

⁵⁰ Dane Urzędu Gminy Darłowo.

skierowanych do mieszkańców, właścicieli domów mieszkalnych oraz podmiotów gospodarczych;

- dalsze wspieranie stosowania nowoczesnych źródeł energii odnawialnych wykorzystujących paliwa lokalne jak energia słoneczna i energia geotermalna. W związku z tym, przychylna postawa władz może stać się poważnym argumentem przemawiającym za lokalizowaniem przedsięwzięć inwestycyjnych na danym terenie;
- zmniejszenie zużycia paliw kopalnych na terenie gminy Darłowo jest możliwe w najbliższych latach poprzez likwidację lub modernizację pieców zasilanych paliwami kopalnymi oraz wprowadzenie lokalnych źródeł energii odnawialnej, takich jak energia słoneczna, energia geotermalna, biomasa itp. Ponadto w miarę rozwoju techniki oraz wzrostu dostępności źródeł dofinansowania inwestycji z zakresu zastosowań odnawialnych źródeł energii należy przewidywać wykorzystanie przede wszystkim energii słonecznej i geotermalnej.

11. Ze strony zaopatrzenia Gminy Darłowo w energię, obecnie i w przyszłości nie ma zagrożenia środowiska, natomiast przewiduje się, że stopniowo będzie następować sukcesywna poprawa stanu środowiska, zwłaszcza powietrza atmosferycznego w miarę likwidacji źródeł ciepła zasilanych paliwami kopalnymi. Zapewnione jest również bezpieczeństwo energetyczne jednostki przy zachowaniu jej zrównoważonego rozwoju.

12. Zawartość opracowania pn. „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo na lata 2012-2027” odpowiada pod względem redakcyjnym i merytorycznym wymogom ustawy prawo energetyczne.

Spis tabel, rysunków i wykresów

Tabela 1. Liczba stałych mieszkańców gminy Darłowo w latach 2017-2021	9
Tabela 2. Liczba stałych mieszkańców gminy Darłowo wg grup ekonomicznych i płci w latach 2017-2021	9
Tabela 3. Prognoza liczby ludności dla gminy Darłowo na lata 2022-2027	11
Tabela 4. Struktura działalności gospodarczej według sektorów na terenie gminy Darłowo w latach 2017-2021	12
Tabela 5. Podział i liczba podmiotów gospodarczych w gminie Darłowo w latach 2017-2021	13
Tabela 6. Charakterystyka rezerwatu przyrody „Słowińskie Błota”	16
Tabela 7. Wieloletnie temperatury średniomiesięczne [Te(m)], liczba dni ogrzewania [Ld(m)] oraz liczba stopniodni q(m) dla temperatury wewnętrznej 20°C	21
Tabela 8. Stan infrastruktury mieszkaniowej na terenie gminy Darłowo w latach 2017-2020	22
Tabela 9. Zabudowa mieszkaniowa na terenie gminy Darłowo w latach 2017-2020	23
Tabela 10. Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań na terenie gminy Darłowo w latach 2017-2020	23
Tabela 11. Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2021 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi	27
Tabela 12. Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2021 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	27
Tabela 13. Charakterystyka ogrzewania budynków użyteczności publicznej	28
Tabela 14. Długość gazociągów bez czynnych przyłączy gazowych na terenie gminy Darłowo w latach 2018 - 2020	33
Tabela 15. Czynne przyłącza gazowe wg podziału na ciśnienia na terenie gminy Darłowo w latach 2018 - 2020	34
Tabela 16. Zużycie gazu na terenie gminy Darłowo na przestrzeni lat 2018-2021 wg grup taryfowych	34
Tabela 17. Liczba odbiorców gazu zlokalizowanych na terenie gminy Darłowo w poszczególnych grupach odbiorców w latach 2018-2020	35
Tabela 18. Zużycie gazu ziemnego na terenie gminy Darłowo w poszczególnych grupach odbiorców w latach 2018-2020	36
Tabela 19. Długość poszczególnych rodzajów linii elektroenergetycznych z podziałem na napięcia na terenie gminy Darłowo	37
Tabela 20. Ilość odbiorców oraz sumaryczna ilość zużytej przez nich energii elektrycznej na terenie powiatu sławieńskiego w latach 2018-2020	37
Tabela 21. Ilość oprav solarnych w poszczególnych miejscowościach gminy Darłowo (stan na dzień 31.12.2021 r.)	40
Tabela 22. Ilość i moc planowanych w 2022 r. oprav LED w poszczególnych miejscowościach gminy Darłowo	42
Tabela 23. Ilość i moc planowanych w 2023 r. oprav LED w poszczególnych miejscowościach gminy Darłowo	43
Tabela 24. Wykaz inwestycji planowanych do realizacji przez Gminę Darłowo	44
Tabela 25. Wskaźniki monitoringu i ewaluacji Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energią elektryczną i paliwa gazowe	47
Tabela 26. Zasoby biomasy z lasów na terenie gminy Darłowo	58
Tabela 27. Zasoby biomasy z sadów na terenie gminy Darłowo	59
Tabela 28. Zasoby biomasy z drewna opadowego z dróg na terenie gminy Darłowo	60
Tabela 29. Zasoby wykorzystania słomy na terenie gminy Darłowo	61
Tabela 30. Zasoby siana na terenie gminy Darłowo	61
Tabela 31. Zasoby drewna z roślin energetycznych na terenie gminy Darłowo	62
Tabela 32. Potencjał biomasy na terenie gminy Darłowo	62
Tabela 33. Potencjał teoretyczny biogazu ze ścieków bytowych odprowadzonych z terenu gminy Darłowo	64
Tabela 34. Prognoza liczby mieszkań na terenie gminy Darłowo wg okresu budowy	67
Tabela 35. Prognoza powierzchni użytkowej mieszkań [m ²] na terenie gminy Darłowo	67
Tabela 36. Planowane efekty działań termomodernizacyjnych – budynki mieszkalne	69
Tabela 37. Zapotrzebowanie na ciepło – gospodarstwa domowe	72
Tabela 38. Zapotrzebowanie na ciepło – budynki użyteczności publicznej	72

**ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY
DARŁOWO NA LATA 2012-2027**

Tabela 39. Łączne zapotrzebowanie na energię ciepłą	73
Tabela 40. Prognoza zapotrzebowania na energię elektryczną na terenie gmina Darłowo	73
Tabela 41. Prognoza zapotrzebowania na gaz ziemny (MWh) na terenie gminy Darłowo	74
Rysunek 1. Położenie gminy Darłowo na tle województwa zachodniopomorskiego i powiatu sławieńskiego	7
Rysunek 2. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Darłowo.....	18
Rysunek 3. Położenie gminy Darłowo na tle dzielnic rolniczo-klimatycznych Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn	20
Rysunek 4. Podział Polski na strefy klimatyczne	20
Rysunek 5. Plan rozmieszczenia sieci elektroenergetycznych oraz stacji transformatorowych na terenie gminy Darłowo	39
Rysunek 6. Położenie gminy Darłowo na mapie energii wiatru w kWh/m ² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu.....	50
Rysunek 7. Położenie gminy Darłowo na mapie globalnego nasłonecznienia na płaszczyźnie poziomej	52
Rysunek 8. Położenie gminy Darłowo na mapie rocznej liczby godzin czasu promieniowania słonecznego (uśłonecznienie)	52
Rysunek 9. Położenie gminy Darłowo na mapie okręgów geotermalnych w Polsce	55
Rysunek 10. Położenie gminy Darłowo na mapie rozkładu temperatury na głębokości 2000 m p.p.t..	56
Wykres 1. Liczba stałych mieszkańców (wg płci) gminy Darłowo w latach 2017-2021	9
Wykres 2. Prognoza liczby ludności na terenie gminy Darłowo lata 2022-2027	12
Wykres 3. Liczba podmiotów gospodarczych sektora prywatnego (wg sekcji PKD) w roku 2021 w gminie Darłowo.....	14
Wykres 4. Rozkład średnich temperatur na terenie gminy Darłowo	22
Wykres 5. Średnia miesięczna produkcja energii elektrycznej przez MTW o mocy 3kW	48
Wykres 6. Średnia miesięczna produkcja energii elektrycznej przez panele fotowoltaiczne	53
Wykres 7. Koszty energii w zł na 1 kWh	53

**BIURO RADY
WPLYNĘŁO**

dn. 2022 -09- 19

Nr rejestru BR.0006.4.2022.LVI

Przekazano Rada Gminy Darłowo

DRUK NR 4/2022 LVI
Projekt

RADCA PRAWNY
dr Maciej Jabłoński

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY DARŁOWO**

z dnia 2022 r.

w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg gminnych

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz.U.2022 r. poz. 559 z późn. zm.) oraz art. 7 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. 2022 r. 1693 z późn. zm.), po zasięgnięciu opinii Zarządu Powiatu Sławieńskiego, uchwała się, co następuje:

§ 1. 1. Zalicza się do kategorii dróg gminnych drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełnienie sieci dróg służących miejscowym potrzebom, zgodnie z wykazem stanowiącym załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

2. Ustala się przebieg dróg gminnych określonych w ust. 1 na mapie stanowiącej załącznik graficzny Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Darłowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego.

WÓJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Grażewski

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr

Rady Gminy Darłowo

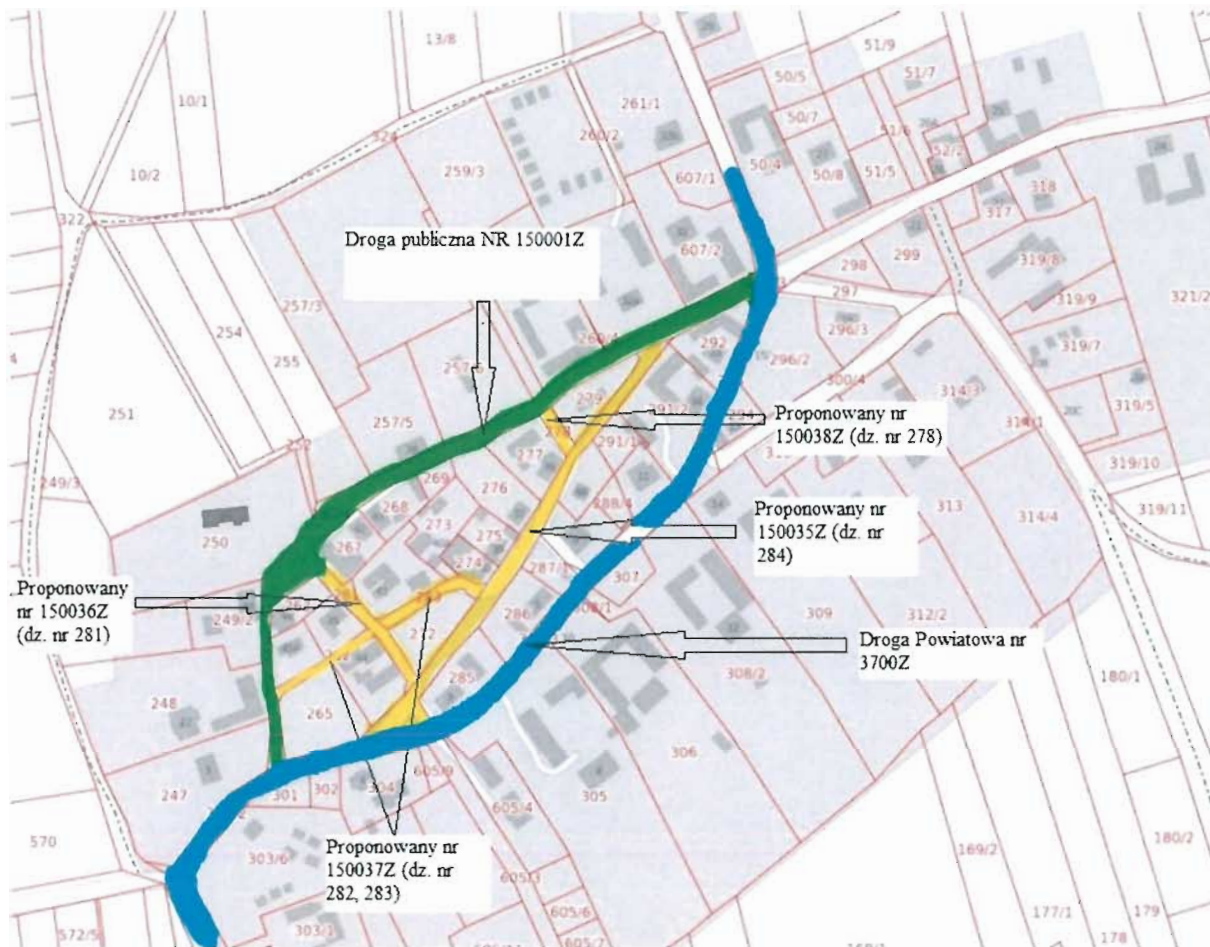
z dnia 2022 r.

WYKAZ DRÓG GMINY DARŁOWO ZALICZONYCH DO KATEGORII DRÓG GMINNYCH

Lp.	Nazwa drogi	Przebieg drogi	Długość drogi około w km	Przeznaczenie w MPZP Gminy Darłowo	Załącznik nr
1	2	3	4	5	6
1	Cisowo	Od drogi powiatowej 3700Z do drogi gminnej 150001Z (dz. nr 284)	0,28	KD	1
2	Cisowo	Od drogi gminnej (planowanej 150035Z) do drogi gminnej 150001Z (dz nr 281)	0,085	KD	1
3	Cisowo	Od drogi 150001Z poprzez dz. 281 do drogi planowanej 150035Z (dz. nr 282, 283)	0,140	KD	1
4	Cisowo	Od drogi 150001Z do drogi planowanej 150035Z (dz. nr 278)	0,027	KD	1

WÓJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Głazewski

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr
Rady Gminy Darłowo
z dnia 2022 r.

WÓJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Gładzowski

UZASADNIENIE

Z zapisów ustawy o drogach publicznych wynika, iż Rada Gminy po zaciągnięciu opinii Zarządu Powiatu może zaliczyć drogi służące miejscowym potrzebom do kategorii dróg gminnych. Wyżej wymieniona kwalifikacja dotyczy dróg wymienionych w załączniku nr 1. Propozycja Gminy Darłowo w sprawie zaliczenia dróg wymienionych w załączniku nr 1 do uchwały została zaopiniowana pozytywnie przez Zarząd Powiatu w Sławnie.

SPECJALISTA
ds. dróg i komunikacji
Kalcey
Janusz Sobieraj

**UCHWAŁA NR CLXXVI/575/22
ZARZĄDU POWIATU W SŁAWNIE**

z dnia 15 września 2022 r.

w sprawie zaopiniowania propozycji zaliczenia dróg do kategorii dróg gminnych

Na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1526), art. 7 ustawy z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1693 z późn. zm.) Zarząd Powiatu uchwala, co następuje:

§ 1. Opiniuje się pozytywnie propozycję zaliczenia do kategorii dróg gminnych dróg:

Lp.	Nazwa drogi	Przebieg drogi	Długość drogi około w km	Przeznaczenie w MPZP Gminy Darłowo	Załącznik nr
1	2	3	4	5	6
1.	Cisowo	od drogi powiatowej 3700Z do drogi gminnej 150001Z (dz. nr 284)	0,28	KD	1
2.	Cisowo	od drogi gminnej (planowanej 150035Z) do drogi gminnej 150001Z (dz. nr 281)	0,085	KD	1
3.	Cisowo	od drogi 150001Z poprzez dz. 281 do planowanej 150035Z (dz. nr 282, 283)	0,140	KD	1
4.	Cisowo	od drogi 150001Z do drogi planowanej 150035Z (dz. nr 278)	0,027	KD	1

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Członkowie Zarządu Powiatu:

Wojciech Wiśniowski

Andrzej Protasewicz

Wojciech Stefanowski

Roman Granisz

Adrian Pawłowski

Druk nr 5/2022 LVI
Projekt

UCHWAŁA NR
RADY GMINY DARŁOWO

z dnia 2022 r.

w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg gminnych

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz.U.2022 r. poz. 559 z późn. zm.) oraz art. 7 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. 2022 r. 1693 z późn. zm.), po zasięgnięciu opinii Zarządu Powiatu Sławieńskiego, uchwała się, co następuje:

§ 1. 1. Zalicza się do kategorii dróg gminnych drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełnienie sieci dróg służących miejscowym potrzebom, zgodnie z wykazem stanowiącym załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

2. Ustala się przebieg dróg gminnych określonych w ust. 1 na mapie stanowiącej załącznik graficzny Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Darłowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego.

WÓJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Głazewski

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr

Rady Gminy Darłowo

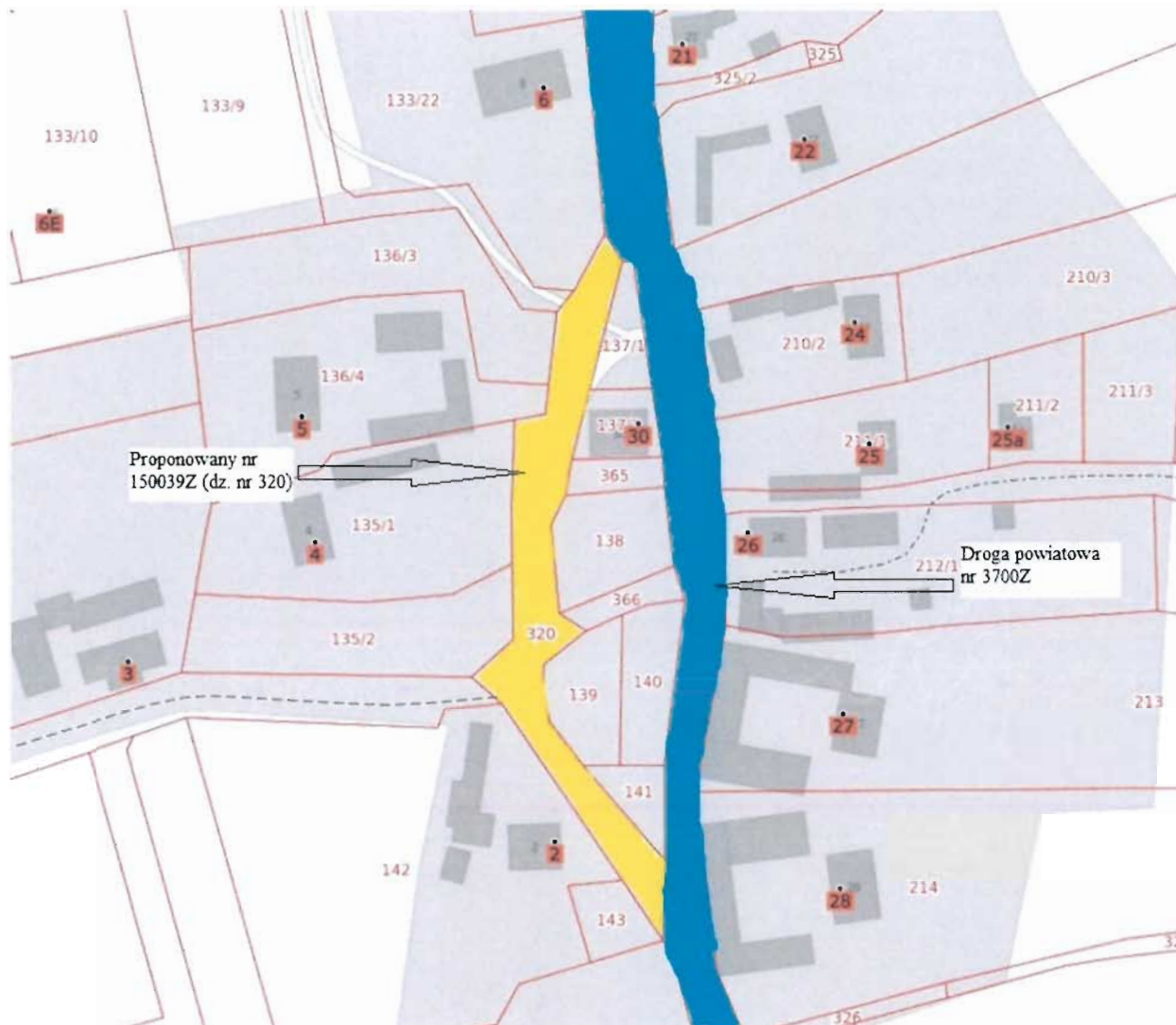
z dnia 2022 r.

WYKAZ DRÓG GMINY DARŁOWO ZALICZONYCH DO KATEGORII DRÓG GMINNYCH

Lp.	Nazwa drogi	Przebieg drogi	Długość drogi około w km	Przeznaczenie w MPZP Gminy Darłowo	Załącznik nr
1	2	3	4	5	6
1	Kopań	Od drogi powiatowej 3700Z do drogi powiatowej 3700Z (dz. nr 320)	0,190	KL	1

WOJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Gładzowski

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr
Rady Gminy Darłowo
z dnia 2022 r.

WÓJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Gładzowski

UZASADNIENIE

Z zapisów ustawy o drogach publicznych wynika, iż Rada Gminy po zaciągnięciu opinii Zarządu Powiatu może zaliczyć drogi służące miejscowym potrzebom do kategorii dróg gminnych. Wyżej wymieniona kwalifikacja dotyczy dróg wymienionych w załączniku nr 1. Propozycja Gminy Darłowo w sprawie zaliczenia dróg wymienionych w załączniku nr 1 do uchwały została zaopiniowana pozytywnie przez Zarząd Powiatu w Sławnie.

SPECJALISTA
ds. dróg i komunikacji

Janusz Sobieraj

UCHWAŁA NR CLXXVI/577/22
ZARZĄDU POWIATU W SŁAWNIE

z dnia 15 września 2022 r.

w sprawie zaopiniowania propozycji zaliczenia drogi do kategorii dróg gminnych

Na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1526), art. 7 ustawy z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1693 z późn. zm.) Zarząd Powiatu uchwala, co następuje:

§ 1. Opiniuje się pozytywnie propozycję zaliczenia do kategorii dróg gminnych drogi:

Lp.	Nazwa drogi	Przebieg drogi	Długość drogi okolo w km	Przeznaczenie w MPZP Gminy Darłowo	Załącznik nr
1	2	3	4	5	6
1.	Kopań	od drogi powiatowej 3700Z do drogi powiatowej 3700Z (dz. nr 320)	0,190	KL	1

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Członkowie Zarządu Powiatu:

Wojciech Wiśniowski

Andrzej Protasewicz

Wojciech Stefanowski

Roman Granisz

Adrian Pawłowski

Druk nr 6/2022 LVI
Projekt

UCHWAŁA NR
RADY GMINY DARŁOWO

RADCA PRAWN
Joanna Sypień

z dnia 2022 r.

w sprawie wyrażenia zgody na ustanowienie służebności przesyłu

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz.559 ze zm.) w związku z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r. poz.1899 ze zm.)

RADA GMINY DARŁOWO uchwala, co następuje:

- § 1. Wyraża się zgodę na odpłatne obciążenie służebnością przesyłu nieruchomości stanowiącej własność Gminy Darłowo, położonej w obrębie ewidencyjnym Zakrzewo, oznaczonej jako działka numer 204.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Darłowo.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WOJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Głazewski

UZASADNIENIE

Wójt Gminy Darłowo postanowił przedłożyć pod obrady Rady Gminy Darłowo propozycję ustanowienia odpłatnej obciążenia służebności przesyłu na nieruchomości stanowiącej własność Gminy Darłowo, położonej w obrębie ewidencyjnym Zakrzewo, oznaczonej numerem geodezyjnym 204.

Służebność na rzecz Energa Operator, dotyczy projektowanych urządzeń energetycznych, tj. szafki pomiarowej P1-Rs/LZV/F - o pow. 0,1 m².

Służebność przesyłu polegać będzie na prawie do korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do posadowienia na nim w przyszłości urządzeń elektroenergetycznych; znoszeniu istnienia posadowionych na nieruchomości obciążonych urządzeń po ich posadowieniu; prawie do korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do dokonywania konserwacji, remontów, modernizacji, usuwania awarii oraz przebudowy urządzeń i instalacji elektroenergetycznych wraz z wejściem i wjazdem na teren odpowiednim sprzętem przez pracowników Przedsiębiorstwa Energetycznego oraz przez wszystkie podmioty i osoby, którymi Przedsiębiorstwo Energetyczne posługuje się w związku z prowadzoną działalnością.

Inspektor
ds. planowania przestrzennego,
dzierżawy i najmu
Cyperska
mgr inż. Magdalena Cyperska

BIURO RADY
WPLYNEŁO
dn. 2022-07-13
Nr rejestru BR.0006.F.2022.LVI
Przekazano Radce Gminy Darłowo

Druk nr 7/2022 LVI
Projekt

RADCA PRAWN.
Joanna Stepień

UCHWAŁA NR
RADY GMINY DARŁOWO

z dnia 2022 r.

w sprawie wyrażenia zgody na ustanowienie służebności przesyłu

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.) w związku z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1899 ze zm.)

RADA GMINY DARŁOWO uchwala, co następuje:

- § 1. Wyraża się zgodę na odpłatne obciążenie służebnością przesyłu nieruchomości stanowiących własność Gminy Darłowo, położonych w obrębie ewidencyjnym Dąbki, oznaczonych numerem geodezyjnym 138/1 oraz 146/14.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Darłowo.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

GMINY DARŁOWO
Jarosław Głazewski

UZASADNIENIE

Wójt Gminy Darłowo postanowił przedłożyć pod obrady Rady Gminy Darłowo propozycję ustanowienia odpłatnej obciążenia służebności przesyłu na nieruchomościach stanowiących własność Gminy Darłowo, położonych w obrębie ewidencyjnym Dąbki, oznaczonych numerami geodezyjnymi 138/1 oraz 146/14.

Służebność na rzecz Energa Operator, dotyczy projektowanych urządzeń energetycznych, tj. linia kablowa 0,4 kV o długości 12,0 mb na działce nr 138/1 oraz 93,0 mb na działce nr 146/14.

Szerokość pasa służebności 0,5 m.

Służebność przesyłu polegać będzie na prawie do korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do posadowienia na nim w przyszłości urządzeń elektroenergetycznych; znoszeniu istnienia posadowionych na nieruchomości obciążonych urządzeń po ich posadowieniu; prawie do korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do dokonywania konserwacji, remontów, modernizacji, usuwania awarii oraz przebudowy urządzeń i instalacji elektroenergetycznych wraz z wejściem i wjazdem na teren odpowiednim sprzętem przez pracowników Przedsiębiorstwa Energetycznego oraz przez wszystkie podmioty i osoby, którymi Przedsiębiorstwo Energetyczne posługuje się w związku z prowadzoną działalnością.

Inspektor
ds. planowania przestrzennego,
dzierżawy i najmu
Cyperska
mgr inż. *Magdalen*a Cyperska

**BIURO RADY
WPLYNĘŁO**

dn. 2022 -07- 13

Nr rejestru BR.0006.8.2022.LVI

Przekazano Radca Gminy Darłowo

Druk nr 8/2022.LVI

Projekt

RADCA PRAWNY

Joanna Stępień

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY DARŁOWO**

z dnia 2022 r.

w sprawie wyrażenia zgody na ustanowienie służebności przesyłu

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz.559 ze zm.) w związku z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r. poz.1899 ze zm.)

RADA GMINY DARŁOWO uchwala, co następuje:

§ 1. Wyraża się zgodę na odpłatne obciążenie służebnością przesyłu nieruchomości stanowiącej własność Gminy Darłowo, położonej w obrębie ewidencyjnym Gleźnowo, oznaczonej numerem geodezyjnym 145.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Darłowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WÓJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Głazewski

UZASADNIENIE

Wójt Gminy Darłowo postanowił przedłożyć pod obrady Rady Gminy Darłowo propozycję ustanowienia odpłatnej służebności przesyłu na nieruchomości stanowiącej własność Gminy Darłowo, położonej w obrębie ewidencyjnym Gleźnowo, oznaczonej numerem geodezyjnym 145.

Służebność na rzecz Energa Operator, dotyczy projektowanych urządzeń energetycznych, tj. linia kablowa 0,4 kV o długości 135 mb.

Szerokość pasa służebności 0,5 m.

Służebność przesyłu polegać będzie na prawie do korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do posadowienia na nim w przyszłości urządzeń elektroenergetycznych; znoszeniu istnienia posadowionych na nieruchomości obciążonych urządzeń po ich posadowieniu; prawie do korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do dokonywania konserwacji, remontów, modernizacji, usuwania awarii oraz przebudowy urządzeń i instalacji elektroenergetycznych wraz z wejściem i wjazdem na teren odpowiednim sprzętem przez pracowników Przedsiębiorstwa Energetycznego oraz przez wszystkie podmioty i osoby, którymi Przedsiębiorstwo Energetyczne posługuje się w związku z prowadzoną działalnością.

Inspektor
ds. planowania przestrzennego,
dzierżawy i najmu
M. Cyperska
mgr inż. Magdalena Cyperska

**BIURO RADY
WPLYNĘŁO**

dn. **2022-07-13**

Nr rejestru **BR.0006.9.2022.LVI**

Przekazano **Rada Gminy Darłowo**

Druk nr 9/2022 LVI

Projekt

RADCA PRAWNY
Joanna Stepień

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY DARŁOWO**

z dnia 2022 r.

w sprawie wyrażenia zgody na ustanowienie służebności przesyłu

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz.559 ze zm.) w związku z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r. poz.1899 ze zm.)

RADA GMINY DARŁOWO uchwala, co następuje:

§ 1. Wyraża się zgodę na odpłatne obciążenie służebnością przesyłu nieruchomości stanowiącej własność Gminy Darłowo, położonej w obrębie ewidencyjnym Kopań, oznaczonej numerem geodezyjnym 335.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Darłowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WÓJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Orazewski

UZASADNIENIE

Wójt Gminy Darłowo postanowił przedłożyć pod obrady Rady Gminy Darłowo propozycję ustanowienia odpłatnej służebności przesyłu na nieruchomości stanowiącej własność Gminy Darłowo, położonej w obrębie ewidencyjnym Kopań, oznaczonej numerem geodezyjnym 335.

Służebność na rzecz Energa Operator, dotyczy projektowanych urządzeń energetycznych, tj. linia kablowa 0,4 kV o długości 8,0 mb.

Szerokość pasa służebności 0,5 m.

Służebność przesyłu polegać będzie na prawie do korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do posadowienia na nim w przyszłości urządzeń elektroenergetycznych; znoszeniu istnienia posadowionych na nieruchomości obciążonych urządzeń po ich posadowieniu; prawie do korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do dokonywania konserwacji, remontów, modernizacji, usuwania awarii oraz przebudowy urządzeń i instalacji elektroenergetycznych wraz z wejściem i wjazdem na teren odpowiednim sprzętem przez pracowników Przedsiębiorstwa Energetycznego oraz przez wszystkie podmioty i osoby, którymi Przedsiębiorstwo Energetyczne posługuje się w związku z prowadzoną działalnością.

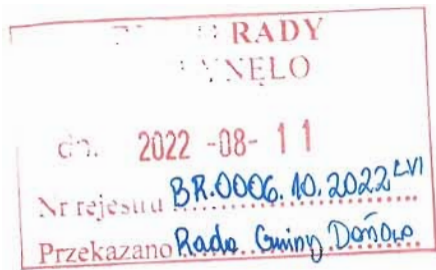
Inspektor
ds. planowania przestrzennego,
dzierżawy i najmu
Magdalena Cyperska
mgr inż. Magdalena Cyperska

Druk nr 10/2022 LVI

Projekt

RADCA PRAWNY

Joanna Stepień

UCHWAŁA NR

RADY GMINY DARŁOWO

z dnia 2022 r.

w sprawie wyrażenia zgody na ustanowienie służebności przesyłu

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz.559 ze zm.) w związku z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r. poz.1899 ze zm.)

RADA GMINY DARŁOWO uchwala, co następuje:

- § 1. Wyraża się zgodę na odpłatne obciążenie służebnością przesyłu nieruchomości stanowiącej własność Gminy Darłowo, położonej w obrębie ewidencyjnym Cisowo, oznaczonej numerem geodezyjnym 281.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Darłowo.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WOJTA GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Gładzowski

UZASADNIENIE

Wójt Gminy Darłowo postanowił przedłożyć pod obrady Rady Gminy Darłowo propozycję ustanowienia odpłatnej służebności przesyłu na nieruchomości stanowiącej własność Gminy Darłowo, położonej w obrębie ewidencyjnym Cisowo, oznaczonej numerem geodezyjnym 281.

Służebność na rzecz Polskiej Spółki Gazownictwa, dotyczy projektowanego gazociągu średniego ciśnienia de 63PE100 o długości 87,00 mb.

Szerokość pasa służebności 1,0 m (po 0,5 m po obu stronach od osi przyłącza).

Służebność przesyłu polegać będzie na prawie do korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do posadowienia na nim w przyszłości urządzeń do przesyłu gazu; znoszenia posadowionych na nieruchomości obciążonych urządzeń po ich posadowieniu; prawie do korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do dokonywania konserwacji, remontów, modernizacji, usuwania awarii oraz przebudowy urządzeń i instalacji wraz z wejściem i wjazdem na teren odpowiednim sprzętem przez pracowników Polskiej Spółki Gazownictwa oraz przez wszystkie podmioty i osoby, którymi Spółka posługuje się w związku z prowadzoną działalnością.

Inspektor
ds. planowania przestrzennego,
dzierżawy i najmu
Cyperska
mgr inż. Magdalena Cyperska

Druk NR 11/2022 LVI

Projekt

RADCA PRAWNY
Joanna Stepień

BIURO RADY
WPLYNĘŁO

dn. 2022-08-31

Nr rejestru BR.0006.11.2022.LVI

Przekazano Radco Gminy Darłowo.

UCHWAŁA NR

RADY GMINY DARŁOWO

z dnia 2022 r.

w sprawie wyrażenia zgody na ustanowienie służebności przesyłu

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 9 lit.a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.) w związku z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2021 r. poz. 1899)

RADA GMINY DARŁOWO uchwala, co następuje:

- § 1. Wyraża się zgodę na odpłatne obciążenie służebnością przesyłu nieruchomości stanowiącej własność Gminy Darłowo, położonej w obrębie ewidencyjnym Domasławice, oznaczonej numerem geodezyjnym 271.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Darłowo.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WÓJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Głazewski

UZASADNIENIE

Wójt Gminy Darłowo postanowił przedłożyć pod obrady Rady Gminy Darłowo propozycję odpłatnego obciążenia służebnością przesyłu nieruchomości stanowiącej własność Gminy Darłowo, położonej w obrębie ewidencyjnym Domasławice, oznaczonej numerem geodezyjnym 271.

Służebność na rzecz Energa-Operator S.A., dotyczy projektowanych urządzeń elektroenergetycznych, tj. linii kablowej nN 0,4 kV o długości 161 m. Szerokość pasa służebności 0,5 m.

Służebność przesyłu polegać będzie na:

- prawie do korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do posadowienia na niej w przyszłości urządzeń elektroenergetycznych,
- znoszeniu istnienia posadowionych na nieruchomości urządzeń po ich posadowieniu,
- prawie do korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do dokonywania konserwacji, remontów, modernizacji, usuwania awarii oraz przebudowy urządzeń i instalacji elektroenergetycznych wraz z wejściem i wjazdem na teren odpowiednim sprzętem przez pracowników Przedsiębiorstwa Energetycznego oraz przez wszystkie podmioty i osoby, którymi Przedsiębiorstwo Energetyczne posługuje się w związku z prowadzoną działalnością.

Inspektor
ds. planowania przestrzennego,
dzierżawy i najmu

mgr inż. Magdalena Cyperska

DRUK NR 12/2022 LVI

Projekt

BIURO RADY WPLYNĘŁO
dn. 2022 -09- 07
Nr rejestru BR.0006.12.2022 LVI
Przekazano Radce Gminy Darłowo

UCHWAŁA NR
RADY GMINY DARŁOWO

RADCA PRAWNY
dr Maciej Jabłoński

z dnia 2022 r.

w sprawie wyrażenia zgody na ustanowienie służebności przesyłu

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.), w związku z art.13 ust.1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1899 ze zm.)

RADA GMINY DARŁOWO uchwala, co następuje:

§ 1. Wyraża się zgodę na odpłatne obciążenie służebnością przesyłu, na okres 30 lat, nieruchomości stanowiących własność Gminy Darłowo, oznaczonych w rejestrze gruntów jako działki nr: -276/2 o pow. 0,3500 ha położonej w obrębie ewidencyjnym Krupy, -284 o pow. 0,8200 ha położonej w obrębie ewidencyjnym Krupy, -401 o pow. 0,5600 ha położonej w obrębie ewidencyjnym Krupy, -188/1 o pow. 0,6300 ha położonej w obrębie ewidencyjnym Sińczyca.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Darłowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WÓJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Głazewski

UZASADNIENIE

Wójt Gminy Darłowo postanowił przedłożyć pod obrady Rady Gminy Darłowo propozycję odpłatnego ustanowienia służebności przesyłu nieruchomości stanowiącej Gminy Darłowo, oznaczonych w rejestrze gruntów jako działki nr:

- 276/2 o pow. 0,3500 ha położonej w obrębie ewidencyjnym Krupy,
- 284 o pow. 0,8200 ha położonej w obrębie ewidencyjnym Krupy,
- 401 o pow. 0,5600 ha położonej w obrębie ewidencyjnym Krupy,
- 188/1 o pow. 0,6300 ha położonej w obrębie ewidencyjnym Sińczyca.

Służebność na rzecz Asta-Net S.A. , dotyczy infrastruktury optotelekomunikacyjnej o długości:

- 195 mb na działce nr 276/2
- 690 mb na działce nr 284,
- 468 mb na działce nr 401,
- 528 mb na działce nr 188/1.

Służebność przesyłu polegać będzie na:

- prawie do korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do posadowienia na niej w przyszłości urządzeń i infrastruktury optotelekomunikacyjnej,
- znoszeniu istnienia posadowionych na nieruchomości urządzeń po ich posadowieniu,
- prawie do korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do dokonywania konserwacji, remontów, modernizacji, usuwania awarii oraz przebudowy urządzeń i instalacji elektroenergetycznych wraz z wejściem i wjazdem na teren odpowiednim sprzętem przez pracowników Przedsiębiorstwa Telekomunikacyjnego oraz przez wszystkie podmioty i osoby, którymi Przedsiębiorstwo posługuje się w związku z prowadzoną działalnością.

Inspektor
ds. planowania przestrzennego,
dzierżawy i najmu
Cyperska
mgr inż. Magdalena Cyperska

DRUK NR 13/2022/LVI

RADCA PRAWNY
dr Maciej Jabłoński

BIURO RADY
WPLYNĘŁO

dn. 2022 -09- 19

Nr rejestru BA.0006.13.2022/LVI

Przekazano Radce Gminy Darłowo

UCHWAŁA NR
RADY GMINY DARŁOWO

z dnia 2022 r.

w sprawie wyrażenia zgody na zamianę nieruchomości

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r., poz. 559, z późn. zm.), art. 13 ust. 1, art. 14 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r., poz. 1899 z późn. zm.)

Rada Gminy Darłowo uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie zamiany nieruchomości pomiędzy Gminą Darłowo a Skarbem Państwa – Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe Nadleśnictwo Karnieszewice.

2. Gmina Darłowo przekazuje Skarbowi Państwa – Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Karnieszewice, nieruchomości położone w obrębach:

- a) Boryszewo, działka nr 37/1 o powierzchni 3,6000 ha;
- b) Boryszewo, działka nr 43 o powierzchni 1,3700 ha;
- c) Boryszewo, działka nr 74 o powierzchni 0,2200 ha;
- d) Dąbki, działka nr 181/6 o powierzchni 4,0368 ha.

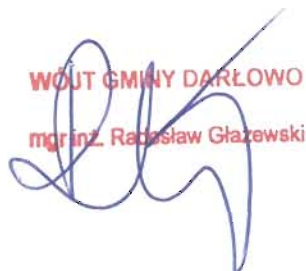
3. Skarb Państwa – Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Karnieszewice przekazuje Gminie Darłowo, nieruchomości położone w obrębach:

- a) Bobolin, działka nr 183/46 o powierzchni 0,3403 ha;
- b) Bobolin, działka nr 183/44 o powierzchni 0,0110 ha;
- c) Bobolin, działka nr 15/8 o powierzchni 0,1697 ha;
- d) Bobolin, działka nr 15/9 o powierzchni 0,0929 ha.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Darłowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WOJTA GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Głazewski

Uzasadnienie

Wójt Gminy Darłowo przedstawia pod obrady Rady Gminy Darłowo procedurę zamiany nieruchomości stanowiących własność Gminy Darłowo na nieruchomości stanowiące własność Skarbu Państwa – Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Karnieszewice. Zamiana gruntów odbywa się za obopólną zgodą Nadleśnictwa Karnieszewice i Gminy Darłowo. Nieruchomości nabyte od Skarbu Państwa- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Karnieszewice w Bobolinie zostaną przeznaczone na utworzenie drogi dojazdowej nad morze oraz zostaną wykorzystane do celów rekreacyjnych. W zamian za nabywane nieruchomości Gmina przekazuje tereny na poprawę gospodarki leśnej, są to tereny leśne. Zamiana nieruchomości zostanie dokonana na podstawie art. 14 ust. 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami - nieruchomości mogą być przedmiotem zamiany między Skarbem Państwa a jednostkami samorządu terytorialnego bez obowiązku dokonywania dopłaty w przypadku różnej wartości zamienianych nieruchomości. Dokonanie zamiany gruntów jest zasadne ze względu na zaspokojenie interesów stron.

Inspektor Mienia Komunalnego
Piaper
mgr Sławim Piaper

BIURO RADY
WPLYNEŁO
dn. 2022 -09- 13
Nr rejestru BR.0006.14.2022LV
Przekazano Rada Gminy Darłowo

DRUK NR 14/2022 LV

RADCA PRAWNY
Joanna Stepień

Uchwała Nr

Rady Gminy Darłowo

z dnia 2022 roku

w sprawie przyjęcia informacji o przebiegu wykonania budżetu Gminy Darłowo, informacji o kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej Gminy Darłowo oraz informacji o przebiegu wykonania planu finansowego samorządowej instytucji kultury za pierwsze półrocze 2022 roku

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.), art. 266 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1725) w związku z uchwałą Nr IX/49/2011 Rady Gminy Darłowo z dnia 15 czerwca 2011 roku w sprawie określenia zakresu i formy informacji o przebiegu wykonania budżetu i kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej Gminy Darłowo za pierwsze półrocze oraz informacji o przebiegu wykonania planu finansowego przez samorządową instytucję kultury za pierwsze półrocze, Rada Gminy Darłowo uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się informację Wójta Gminy Darłowo o przebiegu wykonania budżetu Gminy Darłowo za pierwsze półrocze 2022 roku.

§ 2.

Przyjmuje się informację Wójta Gminy Darłowo o kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej na lata 2022-2029 za pierwsze półrocze 2022 roku.

§ 3.

Przyjmuje się informację o przebiegu wykonania planu finansowego samorządowej instytucji kultury za pierwsze półrocze 2022 roku.

§ 4.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Darłowo.

§ 5.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WNIO SKODAWCY:

RADNI:

Orzechowski
Ciszczak
Naworski
Mosiński
Hofman

Uzasadnienie:

Zgodnie z art. 266 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1725) Wójt Gminy Darłowo przedłożył Radzie Gminy Darłowo informację o przebiegu wykonania budżetu Gminy Darłowo za pierwsze półrocze 2022 roku, informację o kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej Gminy Darłowo na lata 2022-2029 za pierwsze półrocze 2022 roku oraz informację o przebiegu wykonania planu finansowego samorządowej instytucji kultury za pierwsze półrocze 2022 roku, które sporządzone zostały w zakresie i formie określonej w uchwale Nr IX/49/2011 Rady Gminy Darłowo z dnia 15 czerwca 2011 roku w sprawie określenia zakresu i formy informacji o przebiegu wykonania budżetu i kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej Gminy Darłowo za pierwsze półrocze oraz informacji o przebiegu wykonania planu finansowego przez samorządową instytucję kultury za pierwsze półrocze.

W związku z powyższym przedkłada się projekt uchwały w przedmiotowej sprawie.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY DARŁOWO
Grzegorz Hejno

GMINA DARŁOWO

INFORMACJA O PRZEBIEGU WYKONANIA

BUDŻETU GMINY DARŁOWO

KSZTAŁTOWANIA SIĘ WIELOLETNIEJ

PROGNOZY FINANSOWEJ

ORAZ

INFORMACJA O PRZEBIEGU WYKONANIA

PLANU FINANSOWEGO

SAMORZĄDOWEJ INSTYTUCJI KULTURY

ZA I- SZE PÓŁROCZE 2022 ROKU

SPIS TREŚCI

<i>I. ZARZĄDZENIE WÓJTA GMINY DARŁOWO NR KW.0050.84.2022</i>	<i>1</i>

*II. INFORMACJA O PRZEBIEGU WYKONANIA BUDŻETU ZA I-SZE
PÓŁROCZE 2022 roku*

Załączniki :

<i>- Wykonanie dochodów</i>	<i>2</i>
<i>- Wykonanie wydatków</i>	<i>5</i>
<i>- Wykonanie przychodów i rozchodów</i>	<i>7</i>

III. CZĘŚĆ OPISOWA

<i>- Dochody</i>	<i>8</i>
<i>- Wydatki</i>	<i>14</i>
<i>- Inwestycje</i>	<i>21</i>
<i>- Fundusz sołecki</i>	<i>22</i>

IV. WIELOLETNIA PROGNOZA FINANSOWA

<i>- Wykonanie wieloletniej prognozy finansowej</i>	<i>32</i>
<i>- Wykonanie przedsięwzięć inwestycyjnych</i>	<i>42</i>
<i>- Część opisowa przedsięwzięć inwestycyjnych</i>	<i>44</i>

<i>V. INFORMACJA O PRZEBIEGU WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO Gminnej Biblioteki Publicznej w Domasławicach</i>	<i>45</i>

Zarządzenie Nr KW.0050.84.2022
Wójta Gminy Darłowo
z dnia 30 sierpnia 2022 roku

w sprawie przedstawienia informacji o przebiegu wykonania budżetu Gminy Darłowo, kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej oraz informacji o przebiegu wykonania planu finansowego samorządowej instytucji kultury za I- sze półrocze 2022 r.

Na podstawie art. 266 ust .1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r o finansach publicznych (Dz.U . z 2020 r. poz. 284,374,568,695,1175) oraz Uchwały Nr IX/49/2011 Rady Gminy Darłowo z dnia 15 czerwca 2011 r. w sprawie określenia zakresu i formy informacji o przebiegu wykonania budżetu i kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej Gminy Darłowo za pierwsze półrocze zarządzam co następuje:

§1

Postanawiam przedstawić Radzie Gminy Darłowo i Regionalnej Izby Obrachunkowej w Szczecinie informację o przebiegu wykonania budżetu ,kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej Gminy Darłowo oraz informację o przebiegu wykonania planu finansowego samorządowej instytucji kultury za I-sze półrocze 2022 r.

§2

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania i podlega ogłoszeniu w biuletynie informacji publicznej Urzędu Gminy Darłowo.

WÓJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Adam Głazewski

WYKONANIE DOCHODÓW BUDŻETU GMINY DARŁOWO
za I - sze półrocze 2022 rok

Dział	Rozdz	§	Nazwa podziałki klasyfikacji budżetowej	Plan	Wykonanie za I-sze półrocze 2022 roku	%	w tym	
							wykonania	dochody bieżące
1	2	3	4	5	6	7	8	8
010			Rolnictwo i leśnictwo	632 803,34	598 735,30	94,62	598 735,30	0,00
	01095		Pozostała działalność	632 803,34	598 735,30	94,62	598 735,30	0,00
		0750	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych jst	15 000,00	930,77	6,21	930,77	0,00
		0830	Wpływy z usług	20 000,00		0,00		0,00
		0910	Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat		1,19		1,19	0,00
		2010	Dotacje całowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie	597 803,34	597 803,34	100,00	597 803,34	0,00
020			Leśnictwo	20 000,00	4 987,98	24,94	4 987,98	0,00
	02095		Pozostała działalność	20 000,00	4 987,98	24,94	4 987,98	0,00
		0750	Dochody z najmu i dzierżawy	20 000,00	4 987,98	24,94	4 987,98	0,00
600			Transport i łączność	1 401 212,66	2 020,25	0,14	2 020,25	0,00
	60016		Drogi publiczne gminne	999 999,72	-29,15	0,00	-29,15	0,00
		0920	Pozostałe odsetki		-29,15		-29,15	0,00
		6290	Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin pozyskanych z innych źródeł	401 212,94	0,00	0,00		0,00
		6350	Środki otrzymane z państwowych funduszy celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji zakupów inwestycyjnych jst	999 999,72	0,00	0,00		0,00
	60019		Płatne parkowanie	0,00	2 049,40		2 049,40	0,00
		0490	Wpływy z innych lokalnych opłat płaconych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw		2 049,40		2 049,40	0,00
700			Gospodarka mieszkaniowa	8 889 415,54	3 511 681,24	39,50	780 652,24	2 731 029,00
	70005		Gospodarka gruntami i nieruchomościami	8 889 415,54	3 511 681,24	39,50	780 652,24	2 731 029,00
		0470	Wpływy z opłat za zarząd i użytkowanie wieczyste	110 000,00	311 611,62	283,28	311 611,62	
		0550	Wpływy z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości	350 000,00	95 341,90	27,24	95 341,90	
		0750	Dochody z najmu i dzierżawy	650 000,00	273 964,67	42,15	273 964,67	
		0770	Wpływy z opłat nabycia prawa własności	4 098 000,00	2 593 727,15		0,00	2 593 727,15
		0870	Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych		11 778,00		0,00	11 778,00
		0920	Posłałe odsetki	50 000,00	8 451,74	16,90	8 451,74	
		0950	Wpływy z kar i odszkodowań wynikających z umów		30 935,00		30 935,00	
		0970	Wpływy z różnorodnych dochodów	200 000,00	60 347,31	30,17	60 347,31	
		6257	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków , o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy , lub płatności w ramach budżetu środków europejskich realizowanych przez jst	2 834 249,48	103 679,05	3,66		103 679,05
		6259	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków , o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy , lub płatności w ramach budżetu środków europejskich realizowanych przez jst	597 166,06	21 844,80	3,66		21 844,80
710			Działalność usługowa	15 300,00	9 452,65	61,79	9 453,65	0,00
	71035		Cmentarze	300,00	194,46	64,82	194,46	0,00
		0750	Dochody z najmu i dzierżawy	300,00	194,46	64,82	194,46	0,00
	71095		Pozostała działalność	15 000,00	9 259,20	61,73	9 259,20	0,00
		0750	Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych jst	15 000,00		0,00	0,00	0,00
		0830	Wpływy z usług		9 259,20		9 259,20	0,00
750			Administracja publiczna	157 691,46	132 608,20	84,09	132 608,20	0,00
	75011		Urzędy wojewódzkie	49 191,00	31 926,10	64,90	31 926,10	0,00
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie	49 191,00	31 924,55	64,90	31 924,55	0,00
		2360	Dochody jst związane z realizacją zadań z zakresu adm. Rządowej oraz in.zad.zlec.		1,55		1,55	
	75023		Urzędy gmin	100 500,46	100 682,10	100,18	100 682,10	0,00
		0970	Wpływy z różnorodnych dochodów	500,46	682,10	136,29	682,10	0,00
		2707	Środki na dofinansowanie własnych zadań bieżących gmin pozyskane z innych źródeł	100 000,00	100 000,00	100,00	100 000,00	0,00
		75095	Pozostała działalność	8 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		2030	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realiz. Własnych zadań bieżących gmin	8 000,00		0,00		0,00
751			Urzędy naczelnych organów władzy, kontroli i ochrony prawa	1 621,00	811,00	50,03	811,00	0,00
	75101		Urzędy naczelnych organów władzy, kontroli i ochrony prawa	1 621,00	811,00	50,03	811,00	0,00
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie	1 621,00	811,00	50,03	811,00	0,00
751			Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 188 463,74	1 124 225,41	94,59	1 124 225,41	0,00
	75412		Ochotnicze Straże Pożarne	0,00	2 754,02		2 754,02	0,00
		0970	Wpływy z różnorodnych dochodów		2 754,02		2 754,02	0,00
	75416		Straż miejska	90 000,00	2 207,65	4,42	2 207,65	0,00
		0570	Grzywny , mandaty i inne kary pieniężne od osób fizycznych	50 000,00	2 207,65	4,42	2 207,65	0,00
	75495		Pozostała działalność	1 138 463,74	1 119 263,74	98,31	1 119 263,74	0,00
		0970	Wpływy z różnorodnych dochodów	1 138 463,74	1 119 263,74	98,31	1 119 263,74	0,00
756			Docho dy od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej, oraz wydatki związane z ich poborem	31 755 998,97	13 970 422,74	43,99	13 970 422,74	0,00
	75601		Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	50 500,00	32 712,21	64,78	32 712,21	0,00
		0350	Podatek od działalności gospodarczej-kat.podatkowa	50 000,00	32 167,09	64,33	32 167,09	0,00
		0910	Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	500,00	545,12	109,02	545,12	0,00
	75615		Wpływy z podatku rolnego,podatku leśnego,podatku od czynności cywilnoprawnych,podatku od spadków i darowizn oraz podatków i opłat lokalnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	15 111 500,00	6 134 003,03	40,59	6 134 003,03	0,00
		0310	Podatek od nieruchomości	14 300 000,00	6 062 127,74	42,39	6 062 127,74	0,00
		0320	Podatek rolny	270 000,00	125 143,39	46,35	125 143,39	0,00
		0330	Podatek leśny	200 000,00	118 012,00	59,01	118 012,00	0,00
		0340	Podatek od środków transportowych	65 000,00	61 330,40	94,35	61 330,40	0,00
		0500	Podatek od czynności cywilnoprawnych	5 000,00	50,00	1,00	50,00	0,00
		0580	Wpływy z tytułu grzywn i innych kar pieniężnych od os.prawnych i innych jedn.organ.	0,00	3 000,00		3 000,00	0,00
		0640	Wpływy z tytułu kosztów egzaminacyjnych,opłaty komorniczej i kosztów upomnień	1 000,00	1 333,40	133,34	1 333,40	0,00
		0860	Wpływy z opłaty podlegającej	500,00		0,00		0,00
		0910	Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	270 000,00	-236 993,90	-87,78	-236 993,90	0,00

75616	Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od spadków i darowizn, podatku i opłat lokalnych od osób fizycznych	10 446 200,00	4 434 991,28	42,46	4 434 991,28	0,00
0310	Podatek od nieruchomości	4 000 000,00	2 399 285,20	59,98	2 399 285,20	0,00
0320	Podatek rolny	1 682 700,00	646 294,56	38,41	646 294,56	0,00
0330	Podatek leśny	3 500,00	2 235,19	63,86	2 235,19	0,00
0340	Podatek od środków transportowych	85 000,00	45 901,61	54,00	45 901,61	0,00
0360	Podatek od spadków i darowizn	130 000,00	14 670,00	11,28	14 670,00	0,00
0390	Wpływy z opłaty uzdrowskiej, pobieranej w gminach posiadających status gminy uzdrowskiej	2 700 000,00	701 302,50	25,97	701 302,50	0,00
0430	Wpływy z opłaty targowej	200 000,00	20 468,00	10,23	20 468,00	0,00
0440	Wpływy z opłaty miejscowej	540 000,00	7 006,00	1,30	7 006,00	0,00
0500	Podatek od czynności cywilnoprawnych	1 000 000,00	558 567,45	55,86	558 567,45	0,00
0640	Wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień	20 000,00	14 158,12	70,79	14 158,12	0,00
0880	Wpływy z opłaty prolongacyjnej	15 000,00	3 576,00	23,84	3 576,00	0,00
0910	Odsetki od nieterminowych wpłat	70 000,00	21 526,65	30,75	21 526,65	0,00
75618	Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego	666 947,97	628 288,22	94,20	628 288,22	0,00
0270	Wpływy z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym	61 947,97	61 947,97	100,00	61 947,97	0,00
0410	Wpływy z opłaty skarbowej	45 000,00	19 747,00	43,88	19 747,00	0,00
0480	Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu	300 000,00	264 774,88	88,26	264 774,88	0,00
0490	Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jst na podstawie odrębnych ustaw	250 000,00	262 889,63	105,16	262 889,63	0,00
0640	Wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień		8 310,20		8 310,20	0,00
0690	Wpływy z różnych opłat		2 000,00		2 000,00	0,00
0910	Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	10 000,00	8 618,54	86,19	8 618,54	0,00
75621	Udziały gmin w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	5 480 851,00	2 740 428,00	50,00	2 740 428,00	0,00
0010	Podatek dochodowy od osób fizycznych	5 374 074,00	2 687 040,00	50,00	2 687 040,00	0,00
0020	Podatek dochodowy od osób prawnych	106 777,00	53 388,00	50,00	53 388,00	0,00
758	Różne rozliczenia	11 099 603,95	5 796 363,92	52,22	5 796 363,92	0,00
75801	Część oświatowa subwencji ogólnej	8 265 533,00	5 035 439,00	60,92	5 035 439,00	0,00
2920	Subwencje ogólne z budżetu państwa	8 265 533,00	5 035 439,00	60,92	5 035 439,00	0,00
75814	Różne rozliczenia finansowe	2 834 070,95	760 876,42	26,85	760 876,42	0,00
0920	Pozostałe odsetki	25 000,00	36 170,42	144,68	36 170,42	0,00
0940	Wpływy z rozliczeń/zwrótołów z lat ubiegłych	550 000,00	536 515,00	97,55	536 515,00	0,00
2700	Środki na dofinansowanie własnych zadań bieżących gmin pozyskane z innych źródeł	188 190,95	188 191,00	100,00	188 191,00	0,00
2870	Dotacja z budżetu państwa dla gmin uzdrowskich	1 733 011,00		0,00		0,00
6257	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust.3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich realizowanych przez jst	337 869,00		0,00		0,00
75816	Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jst	0,00	48,50		48,50	0,00
0920	Wpływy z pozostałych odsetek		48,50		48,50	0,00
801	Oświata i wychowanie	236 297,30	131 086,86	55,48	131 086,86	0,00
80101	Szkoły Podstawowe	36 661,30	16 735,43	45,65	16 735,43	0,00
0970	Wpływy z różnych dochodów		9,00		9,00	0,00
2030	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realiz. własnych zadań bieżących gmin	4 000,00	4 000,00	100,00	4 000,00	0,00
2707	Środki na dofinansowanie własnych zadań bieżących gmin pozyskane z innych źródeł	27 504,08	10 716,93	38,96	10 716,93	0,00
2709	Środki na dofinansowanie własnych zadań bieżących gmin pozyskane z innych źródeł	5 157,22	2 009,50	38,96	2 009,50	0,00
80103	Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	179 636,00	104 672,56	58,27	104 672,56	0,00
2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin	159 636,00	79 818,00	50,00	79 818,00	0,00
2900	Wpływy z wpłat gmin i powiatów na rzecz innych jst - dofin. zadań bieżących	20 000,00	24 854,56	124,27	24 854,56	0,00
80113	Dowozenie uczniów do szkół	20 000,00	156,15	0,78	156,15	0,00
0830	Wpływy usług	20 000,00	156,15	0,78	156,15	0,00
80150	Realizacja zadań wymag. stosow. spec. organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w SP	0,00	9 522,72		9 522,72	0,00
0970	Wpływy z różnych dochodów		9 522,72		9 522,72	0,00
851	Ochrona zdrowia	1 580,00	1 078,00	68,23	1 078,00	0,00
85195	Pozostała działalność	1 580,00	1 078,00	68,23	1 078,00	0,00
2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących z zakresu adm. i zarządkowej oraz innych zadań zlec. gminnie	1 000,00	498,00	49,80	498,00	0,00
2180	Środki z przeciwdziałania COVID -19 na finansowanie zadań związanych z przeciwdziałaniem	580,00	580,00	100,00	580,00	0,00
852	Pomoc społeczna	1 774 201,54	1 313 467,97	74,03	1 313 467,97	0,00
85203	Ośrodki wsparcia	35 000,00	12 537,14	35,82	12 537,14	0,00
0830	Wpływy z usług	35 000,00	12 537,14	35,82	12 537,14	0,00
85213	Składki na ubezpieczenia zdrowotne	24 009,00	19 200,00	79,97	19 200,00	0,00
2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin	24 009,00	19 200,00	79,97	19 200,00	0,00
85214	Zasiłki i pomoc w naturze	135 885,00	38 112,00	28,05	38 112,00	0,00
2030	Dotacje celowe na zadania własne	135 885,00	38 112,00	28,05	38 112,00	0,00
85215	Dodatki mieszkaniowe	215,79	144,40	66,92	144,40	0,00
2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących z zakresu adm. i zarządkowej oraz innych zadań zlec. gminnie	215,79	144,40	66,92	144,40	0,00
85216	Zasiłki stałe	238 508,00	120 116,00	50,36	120 116,00	0,00
2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin	238 508,00	120 116,00	50,36	120 116,00	0,00
85219	Górnictwo i przemysł	142 872,00	71 436,00	50,00	71 436,00	0,00
2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących z zakresu adm. i zarządkowej oraz innych zadań zlec. gminnie	4 872,00	2 436,00	50,00	2 436,00	0,00
2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin	138 000,00	69 000,00	50,00	69 000,00	0,00
85228	Usługi opiekuńcze	16 500,00	2 757,52	16,71	2 757,52	0,00
0830	Wpływy z usług	16 500,00	2 757,52	16,71	2 757,52	0,00
85230	Pomoc w zakresie dożywiania	380 000,00	312 116,16	82,14	312 116,16	0,00
0830	Wpływy z usług	160 000,00	147 116,16	91,95	147 116,16	0,00
2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin	220 000,00	165 000,00	75,00	165 000,00	0,00
85278	Usowanie szkółek kłes żywiołowych	6 000,00	6 000,00	100,00	6 000,00	0,00
2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących z zakresu adm. i zarządkowej oraz innych zadań zlec. gminnie	6 000,00	6 000,00	100,00	6 000,00	0,00
85295	Pozostała działalność	795 211,75	731 048,75	91,93	731 048,75	0,00
0970	Wpływy z różnych dochodów	36 283,00	18 776,00	51,75	18 776,00	0,00
2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących z zakresu adm. i zarządkowej oraz innych zadań zlec. gminnie	665 616,75	665 616,75	100,00	665 616,75	0,00
2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin	93 312,00	46 656,00	50,00	46 656,00	0,00

853		Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	134 640,00	146 256,00	108,63	146 256,00	0,00
85395		Pozostała działalność	134 640,00	146 256,00	108,63	146 256,00	0,00
	0970	Wpływy z różnych dochodów	134 640,00	146 256,00	108,63	146 256,00	0,00
854		Edukacyjna opieka wychowawcza	25 000,00	25 000,00	100,00	25 000,00	0,00
85415		Pomoc materialna dla uczniów	25 000,00	25 000,00	100,00	25 000,00	0,00
	2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin	25 000,00	25 000,00	100,00	25 000,00	0,00
855		Rodzina	6 739 991,00	4 843 744,42	71,87	4 843 744,42	0,00
85501		Świadczenia wychowawcze	3 102 491,00	3 102 491,00	100,00	3 102 491,00	0,00
	2060	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu adminin. rząd. Zlecone gminom zw. Z real św.wychowawczego pomoc w wycho. Dzieci	3 102 491,00	3 102 491,00	100,00	3 102 491,00	0,00
85502		Świadczenia rodzinne, świadczenie z f-szu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	3 341 000,00	1 588 606,42	47,55	1 588 606,42	0,00
	2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących z zakresu adm.rządowej oraz innych zadań zlec.gminie	3 306 000,00	1 570 000,00	47,49	1 570 000,00	0,00
	2360	Dochody jst związane z realizacją zadań z zakresu adm. Rządowej oraz in.zad.zlec.	35 000,00	18 606,42	53,16	18 606,42	0,00
85513		Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne	50 000,00	22 000,00	44,00	22 000,00	0,00
	2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących z zakresu adm.rządowej oraz innych zadań zlec.gminie	50 000,00	22 000,00	44,00	22 000,00	0,00
85516		System opieki nad dziećmi do lat 3	183 500,00	67 647,00	36,86	67 647,00	0,00
	0830	Wpływy z usług	183 500,00	67 647,00	36,86	67 647,00	0,00
85595		Pozostała działalność	63 000,00	63 000,00	100,00	63 000,00	0,00
	0970	Wpływy z różnych dochodów	63 000,00	63 000,00	100,00	63 000,00	0,00
900		Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 011 000,00	1 772 006,23	58,85	1 772 006,23	0,00
90001		Gospodarka ściekowa i ochrona wód	11 000,00	8 517,67	77,43	8 517,67	0,00
	0970	Wpływy z różnych dochodów	11 000,00	8 517,67	77,43	8 517,67	0,00
90002		Gospodarka odpadami	2 900 000,00	1 755 567,24	60,54	1 755 567,24	0,00
	0490	Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jst na podstawie od.ust.	2 900 000,00	1 755 567,24	60,54	1 755 567,24	0,00
90005		Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	0,00	3 926,16		3 926,16	0,00
	2460	Środki otrzymane z pozostałych jednostek zaliczanych do sfp na realizację zadań bieżących		3 926,16		3 926,16	0,00
90019		Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	100 000,00	3 995,16	4,00	3 995,16	0,00
	0690	Wpływy z różnych opłat	100 000,00	3 986,23	3,99	3 986,23	0,00
	0920	Pozostałe odsetki		8,93		8,93	
921		Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	748 872,00	27 614,80	3,69	27 614,80	0,00
92109		Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	748 872,00	27 614,80	3,69	27 614,80	0,00
	0750	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa jst lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	50 000,00	27 614,80	55,23	27 614,80	0,00
	6257	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich europejskich oraz środków o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. A i b ustawy lub płatności w ramach budż. Europ.realizowanych przez jst	698 872,00		0,00		
926		Kultura fizyczna	300 000,00	96 481,63	32,16	96 481,63	0,00
92695		Pozostała działalność	300 000,00	96 481,63	32,16	96 481,63	0,00
	0750	Dochody z najmu i dzierżwy	100 000,00	16 250,00	16,25	16 250,00	0,00
	0830	Wpływy z usług	200 000,00	78 013,39	39,01	78 013,39	0,00
	0940	Wpływy z rozliczeń /zwrotów z lat ubiegłych		19,84		19,84	0,00
	0970	Wpływy z różnych dochodów		2 198,40		2 198,40	0,00
		OGÓŁEM	68 133 692,50	33 508 045,61	49,18	30 777 016,61	2 731 029,00

WÓJT GMINY DARŁÓWO

 mgr inż. Radosław Głazowski

Załącznik Nr 3
do Zarządzenia Nr KW.0050.84.2022
Wójta Gminy Darłowo
z dnia 30 sierpnia 2022 roku

WYKONANIE PRZYCHODÓW I ROZCHODÓW
BUDŻETU GMINY DARŁOWO za I-sze półrocze 2022 rok

Lp	Treść	Klasyfikacja	Plan	Wykonanie	%
1	2	3	4	5	6
	Przychody ogółem	§	16 117 834,28	12 878 097,36	79,90
1	Przychody jednostek samorządu terytorialnego z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach	905	5 518 895,28	5 518 895,28	100,00
2	Przychody z zaciągniętych kredytów i pożyczek na rynku krajowym	952	8 453 000,00	0,00	0,00
3	Nadwyżka budżetu z lat ubiegłych	957	878 640,00	4 413 621,51	502,32
4	Inne źródła (wolne środki)	950	1 267 299,00	2 945 580,57	232,43
	Rozchody ogółem		1 699 992,00	849 996,00	50,00
1	Splaty pożyczek otrzymanych na finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE	992	1 699 992,00	849 996,00	

WÓJTA GMINY DARŁOWO
mgr inż. Stanisław Głazewski

DOCHODY

Gminy uzyskują dochody z różnych źródeł. System źródeł dochodów gmin określony jest przez państwo i określa podstawowe kategorie źródeł dochodów gmin tj.:

- a) Dochody własne
- b) Dotacje z budżetu państwa

Źródła dochodów gminnych to przede wszystkim dochody typu fiskalnego oraz dochody zewnętrzne.

Do dochodów własnych typu fiskalnego min. należą :

- 1) Podatki
 - a) rolny
 - b) od nieruchomości
 - c) leśny
 - d) od środków transportowych
 - e) od spadków i darowizn
 - f) dochodowy o działalności gospodarczej osób fizycznych , opłacony w formie karty podatkowej
 - g) od czynności cywilnoprawnych
- 2) Opłaty:
 - a) skarbowe
 - b) targowe
 - c) miejscowe
 - d) uzdrowiskowe
- 3) Udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa :
 - a) wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych, zamieszkałych na terenie gminy
 - b) wpływów z podatku dochodowego od osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, posiadających siedzibę na terenie gminy .

Wśród dochodów z majątku gminy wyróżnić można dochody ze sprzedaży majątku gminy, oraz dotacje otrzymane na realizację zadań inwestycyjnych .

Dochody zewnętrzne budżetów gmin , to dochody, które w różnych formach przekazywane są gminom bądź , to z budżetu państwa , bądź to z państwowych funduszy celowych głównie to :

- subwencje
- dotacje

Przychody mające charakter zwrotny to zaciągane przez gminę kredyty bankowe oraz pożyczki , a także przychody z emisji papierów wartościowych . Zaciąganie kredytów długoterminowych należy do właściwości rady gminy .

Prognozowane dochody budżetu Gminy Darłowo na dzień 30.06.22 r wynoszą 68 133 692,50 zł, wykonano w okresie sprawozdawczym w wysokości 33 508 045,61 zł, a ich realizacja w I-szym półroczu 2022 roku przedstawia się następująco :

Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo

Zaplanowane dochody z najmu i dzierżawy gruntów używanych rolniczo wraz z odsetkami od nieterminowych płatności w I-szym półroczu 2022 roku zostały wykonane w kwocie 931,96 zł .

Ponadto na wypłatę podatku akcyzowego zawartego w cenie paliwa gmina w I-szym półroczu 2022 roku otrzymała dotację w wysokości 597 803,34 zł.

Dział 020 – Leśnictwo

Dochody z tego tytułu pochodzą od kół łowieckich działających na terenie gminy i na zaplanowane dochody w wysokości 20 000,00 zł, zrealizowano w kwocie 4 987,98 zł.

Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa

Dochody w ramach działu gospodarka mieszkaniowa pochodzą z następujących źródeł i zostały wykonane w wysokości:

- wpływy za zarząd i wieczyste użytkowanie	311 611,62 zł
- wpływy z opłat za zarząd i użytkowanie wieczyste	95 341,90 zł
- dochody z najmu i dzierżawy	273 964,87 zł
- sprzedaż zasobów mienia	2 593 727,15 zł
- sprzedaż mienia ruchomego	11 778,00 zł
- odsetki od nieterminowych opłat	8 451,74 zł
- środki od ubezpieczyciela za uszkodzone mienie gminne	30 935,00 zł
- dochody różne (min.zwrot za energię, dzierżawa sprzętu)	60 347,31 zł
- dotacji unijnej na zadania inwestycyjne Rewitalizacja Bukowo Morskie i Pęciszewko	125 523,85 zł

Dział 710 – Działalność usługowa

Dochody w tym dziale pochodzą z wynajmu domów pogrzebowych znajdujących się na terenie Gminy Darłowo i zostały wykonane w I-szym półroczu 2022 r w wysokości 194,46 zł.

W I-szym półroczu 2022 roku uzyskano dochody z tytułu wykupu miejsca grzebalnego na cmentarzu w kwocie 9 259,20 zł.

Dział 750 - Administracja publiczna

Planowane dochody w tym dziale wynoszą 31 926,10 zł.

Zgodnie z informacją od Wojewody Zachodniopomorskiego we wstępnym podziale dotacji celowych przekazanych z budżetu państwa dla gmin na zadania z zakresu administracji rządowej zaplanowano na kwotę 49 191,00 zł, która jest przekazywana miesięcznie i w okresie sprawozdawczym wpłynęło do budżetu gminy 31 924,55 zł.

Ponadto Gmina Darłowo otrzymała dotację w ramach zadania Polska Cyfrowa w wysokości 100 000,00 zł z przeznaczeniem na zakup sprzętu komputerowego , serwera, szkolenie.

Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa, oraz sądownictwa .

Dotacja celowa na aktualizację spisu wyborców , którą otrzymaliśmy z Krajowego Biura Wyborczego w okresie sprawozdawczym wpłynęła w wysokości 811,00 zł.

Dział 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa

Dochody w tym dziale pochodzą z tytułu mandatów karnych nałożonych przez straż gminną. Na

planowaną kwotę dochodów z tego tytułu w wysokości 50 000,00 zł ,wykonano w okresie sprawozdawczym 2 207,65 zł. W ramach dochodów różnych wykonano 2 754,02 zł z tytułu zwrotu za akcje gaśnicze od Miasta Darłowa.

W związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy w ramach Funduszu pomocy Gmina Darłowo otrzymała środki na pomoc uchodźcom z Ukrainy w wysokości 1 119 263,74 zł. Środki przeznaczone są na wyżywienie i zakwaterowanie , wykonanie zdjęć do nadania nr PESEL, za nadawanie nr PESEL, na wyposażenie lokali gminnych w których przebywają uchodźcy.

Dział 756 – Dochody od osób prawnych , od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem .

Dochody działu 756 stanowią istotną pozycję w budżecie gminy . Są to wpływy z podatków od ludności i przedsiębiorstw . Na 2022 rok prognozuje się dochody z tego tytułu w wysokości 28 158 427,00 zł.

Wykonanie dochodów w tym dziale w okresie I-go półrocza przedstawia się następująco :

I . w rozdziale 75601 :

- Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych jest to podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych opłacony w formie karty podatkowej . Dochody z tego tytułu zostały wykonane w wysokości 32 167,09 zł .
- Planuje się również 500 zł odsetek od nieterminowych wpłat z tytułu w/w podatków i zostały zrealizowane w wysokości 545,12 zł.

II . w rozdziale 75615 :

Dochody w tym rozdziale to wpłaty z tytułu podatków i opłat lokalnych i dotyczą osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych .

- Podatek od nieruchomości pobierany jest od osób prawnych , zaplanowano w wysokości 14 300 000 zł , wykonanie w okresie sprawozdawczym wynosi 6 062 127,74 zł. Opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości podlegają budynki lub ich części , budowle , grunty ,lokale stanowiące odrębną nieruchomość .Podstawę opodatkowania w podatku od nieruchomości stanowi : dla budynków lub ich części – powierzchnia użytkowa , dla budowli – ich wartości , dla gruntów – powierzchnia tych gruntów .
- W podatku rolnym na planowane dochody w wysokości 270 000,00 zł, zostały zrealizowane w wysokości 125 143,39 zł. Jako podstawę do obliczenia podatku rolnego przyjmuje się cenę 1 q żyta , która w Gminie Darłowo została obniżona do 58,00 zł/ha (wg GUS 61,48 zł) , co stanowi 145,00 zł z 1 ha przeliczeniowego dla gruntów gospodarstw rolnych. Natomiast dla właścicieli gruntów rolnych do 1 ha stawka za 1 ha przeliczeniowy wynosi 290,00 zł.
- Podatek leśny od osób prawnych wykonano w wysokości 118 012,00 zł,
- Podatek od czynności cywilnoprawnych nadpłata 50,00 zł
- Z tytułu podatku drogowego od osób prawnych zrealizowano dochody w okresie sprawozdawczym w wysokości 61 330,40 zł,
- Wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, upomnień, opłaty komorniczej w I-szym półroczu 2022 r wyniosły 1 333,40 zł
- Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków wyniosły -236 993,90 zł.

III . w rozdziale 75616 - W tym rozdziale znajdują się wpływy z tytułu podatku rolnego , podatku leśnego, podatku od spadków i darowizn, podatku od czynności cywilnoprawnych oraz podatków i opłat lokalnych od osób fizycznych . Wykonanie dochodów w tym rozdziale przedstawia się następująco:

* podatek od nieruchomości	2 399 285,20 zł
* podatek rolny	646 294,56 zł
* podatek leśny	2 235,19 zł

* podatek od środków transportowych	45 901,61 zł
* podatek od spadków i darowizn	14 670,00 zł
* wpływy z opłaty uzdrowiskowej	701 302,50 zł
* wpływy z opłaty targowej	20 468,00 zł
* wpływy z opłaty miejscowej	7 006,00 zł
* podatek od czynności cywilnoprawnych	558 567,45 zł
* wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień	14 158,12 zł
* wpływy z różnych opłat	3 576,00 zł
* odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	21 526,65 zł

IV. w rozdziale 75618 - wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego w I-szym półroczu 2022 r wykonano w wysokości :

- wpływy z opłaty skarbowej	19 747,00 zł
- wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu	264 774,88 zł
- wpływy z US z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych do 300 ml	61 947,97 zł
- wpływy z innych opłat pobieranych przez JST na podstawie odrębnych ustaw(za zajęcie pasa drogowego)	127 356,78 zł
- wpływy z opłaty adiacenckiej i rent planistycznych	135 532,85 zł
- wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień	8 310,20 zł
- różnych dochodów (opłata za ślub w terenie)	2 000,00 zł
- odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	8 618,54 zł

V. w rozdziale 75621 - Udziały gmin w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa

Wysokość udziału gmin we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych na 2019 rok wynosi 38,08%

Przekazana informacja o planowanych dochodach z tytułu udziału gmin we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych nie ma charakteru dyrektywnego, a jedynie informacyjno-szacunkowy, ponieważ dochody podatkowe planowane są w budżecie państwa na podstawie szacunków i prognoz. W związku z powyższym dochody z w/w tytułu mogą ulec zwiększeniu lub zmniejszeniu z przyczyn niezależnych od Ministerstwa Finansów.

Na planowane dochody w wysokości 5 374 074,00 zł z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, wykonano w I-szym półroczu 2022 r w kwocie 2 687 040,00 zł. Od osób prawnych planowano dochody w wysokości 106 777,00 zł, wykonano do zwrotu -53 388,00 zł.

Dział 758 - Różne rozliczenia

W ramach tego działu Gmina Darłowo otrzymała subwencje z Ministerstwa Finansów, które w okresie sprawozdawczym zostały wykonane w następującej wysokości :

- Część oświatowa subwencji ogólnej 5 035 439,00 zł

Część oświatowa subwencji ogólnej na 2022 rok jest dzielona między poszczególne jednostki samorządu terytorialnego, z uwzględnieniem zakresu realizowanych przez te jednostki zadań oświatowych, określonych w ustawie o systemie oświaty.

W rozdziale tym zaplanowano kwotę 25 000,00 zł, tytułem odsetek od środków zgromadzonych na naszych rachunkach bankowych i wykonanie w I-szym półroczu 2022 roku wyniosło 36 170,42 zł.

W związku z tym, że gmina pobiera opłatę uzdrowiskową ma prawo do otrzymywania dotacji z budżetu państwa w wysokości pobranej opłaty w 2020 rok, planowana kwota wynosi 1 733 011,00 zł.

Wpływy z podatku VAT zostały wykonane w I-szym półroczu 2022 roku w wysokości 536 515,00 zł.

W ramach pomocy uchodźcom z Funduszu Pomocy na dodatkowe zadania oświatowe Gmina otrzymała środki w wysokości 188 191,00 zł, które zostały przekazane dla szkół gminnych .

Dział 801 - Oświata i Wychowanie

Wykonane dochody w dziale „oświata” pochodzą z tytułu:

- dotacji dla szkoły na czytelnictwo SP Stary jarosław	4 000,00 zł
- dotacji ze środków unijnych i budżetu państwa na zajęcia psychologiczne	12 726,43 zł
- dotacji na wychowanie przedszkolne (B.Państwa)	79 818,00 zł
- odpłatność za dzieci w przedszkolach z innych gmin	24 854,56 zł
- wynajem autobusów	156,15 zł
- dochodów różnych	9 522,72 zł

Dział 851 - Ochrona Zdrowia

Dochody w tym dziale to przyznana dotacja w wysokości 1 000,00 zł, natomiast w okresie sprawozdawczym przekazano 498,00 zł.

Dział 852 - Pomoc społeczna

Środki wykonane w tym dziale to :

*Dotacje otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na :

- dodatki mieszkaniowe	144,40 zł
- składki na ubezpieczenia zdrowotne	19 200,00 zł
- na zadania własne (realizacja GOPS) na zasiłki stałe , okresowe, utrzymanie GOPS, na dożywianie	392 228,00 zł
- na utrzymanie Dziennego Domu SENIOR+	46 656,00 zł
- środki- zasiłki z pomocy społecznej w ramach Funduszu Pomocy dla uchodźców	18 776,00 zł
- wypłatę dodatku osłonowego	656 616,75 zł
* Dochody własne :	
- odpłatność za posiłki w Domu Seniora	12 537,14 zł
- wpływy ze sprzedaży posiłków	147 116,16 zł
- wpływy z usług opiekuńczych	2 757,52 zł
- zasiłki z pomocy społecznej w ramach F-szu Pomocy uchodźcom	18 776,00 zł

Dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej

W dziale tym ujęto dotację otrzymaną z Funduszu Pomocy dla uchodźców z Ukrainy na wypłatę zasiłków po 300 zł. Wpływ środków w okresie sprawozdawczym wynosi 146 256,00 zł.

Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza

W ramach tego działu otrzymaliśmy dotację z przeznaczeniem na pomoc materialną , tzn. na wypłatę stypendiów socjalnych dla uczniów w I-szym półroczu 2022 r wpłynęło 25 000,00 zł. Warunkiem otrzymania pomocy jest spełnienie odpowiednich kryteriów m.in. dochodowych, oraz udokumentowanie wydatków na zakup artykułów szkolnych.

Dział 855 – Rodzina

„Rodzina „ to dział , w którym dotacja z budżetu państwa przeznaczona jest na wypłatę - świadczenia wychowawczego czyli 500+ 3 102 491,00 zł
Zadanie to było realizowane przez Gminę do końca maja 2022 r.

- świadczeń rodzinnych	1 570 000,00 zł
- składki na ubezpieczenie zdrowotne od niektórych św. Rodzinnych	22 000,00 zł
- dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej (wpłata z tytułu funduszu alimentacyjnego od dłużników 40 % wg wierzyciela należnych Gminie , a także 50% wpłat dłużników zaliczki alimentacyjnej)	18 606,42 zł
- na wypłatę zasiłków rodzinnych z F-szu Pomocy dla uchodźców	63 000,00 zł

Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

Dochody w tym dziale pochodzą z tytułu:

* zwrotu przez inne podmioty zapłaconych usług przez gminę (m.in. za monitoring, dzierżawa transformatorów)	8 517,67 zł
* opłat za zezwolenia na wycinkę drzew oraz środki od Urzędu Marszałkowskiego, które na dzień 30 czerwca 2022 r. wyniosły	3 986,23 zł
* opłat za wywóz odpadów komunalnych	1 755 567,24 zł
* za prowadzenie punktu konsultacyjnego w Gminie	3 926,16 zł

Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Z tytułu wynajmu świetlic wiejskich uzyskaliśmy w I-szym półroczu 2022 r dochody w wysokości 27 614,80 zł.

Dział 926 - Kultura i sport

Centrum Sportów wodnych uzyskuje dochody z tytułu wynajmu statku „MILKA”, ślipowania , cumowania ,postoju łodzi , jachtów . Za I-sze półrocze 2022 roku uzyskano dochody w wysokości 96 461,79 zł.

Należności wymagalne na ostatni dzień okresu sprawozdawczego wyniosły

4 609 970,75 zł :

z tytułu podatków i opłat 3 335 943,01 zł

z tytułu funduszu alimentacyjnego i zaliczki alimentacyjnej 1 274 027,74 zł.

Skutki obniżenia górnych stawek podatków w okresie sprawozdawczym wyniosły

441 791,00 zł,

Skutki udzielonych ulg i zwolnień wyniosły 394 041,01 zł

Skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy w tym:

- umorzenia 1 822,00 zł

- rozłożenia na raty , odroczenie terminu płatności 9 216,00 zł

II. WYDATKI

Na planowaną kwotę wydatków w wysokości 82 551 534,78 zł, w I-szym półroczu 2022 roku wykonano 30 418 494,77 zł, co stanowi 36,85 %.

Wykonanie wydatków bieżących zamknęło się kwota 28 235 679,95 zł, Natomiast wydatki inwestycyjne wykonano na kwotę 2 182 814,82 zł.

Szczegółowe dane liczbowe z ich wykonania przedstawiają załączniki w formie tabelarycznej.

Poniższy materiał przedstawia dane rzeczowe w poszczególnych działach.

DZIAŁ 010 – ROLNICTWO I ŁOWIECTWO

Wydatki poniesione na wykonanie zadań w tym dziale wyniosły 633 988,08 zł, które wydano na:

- wykonanie prac melioracyjnych	104 393,90 zł
- składka członkowska do Spółki Wodnej	9 400,00 zł
- składkę dla Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej	15 563,57 zł
- wypłatę podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego dla producentów rolnych	586 081,71 zł
- koszty związane z przygotowaniem wypłaty zwrotu w/w podatku	11 721,62 zł

DZIAŁ 600 – TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

Na bieżące utrzymanie dróg wydatkowano 526 168,61 zł z przeznaczeniem na:

- zakup paliwa, sól drogową, tabliczki do posesji	11 624,57 zł
- usługi remontowe (zakup płyt oraz naprawa dróg)	438 533,94 zł
- odśnieżanie dróg, równanie terenu, drenaż	67 484,55 zł
- opłatę za zajęcie pasa drogowego	8 525,55 zł
- na dodatkowe przewozy transportu zbiorowego Gmina	9 500,73 zł

Przekazuje dotację dla Starostwa Powiatowego w Sławnie

Inwestycje drogowe wykonano na kwotę 328 593,51 zł.

DZIAŁ 630 – TURYSTYKA

Wydatki bieżące związane z „turystyką” w okresie sprawozdawczym wyniosły 62 440,66 zł na:

- zakup art. spożywczych niezbędnych do organizacji spotkań integracyjnych w sołectwach, nagrody za udział w konkursach, organizacja Dni Gminy Darłowo, zbiórka krwi, filmy, publikacje promujące Gminę Darłowo, turnieje sportowe, artykuły promocyjne Gminy długopisy, torby, koszulki z logo, balony, broszury drukowanie ulotek, życzenia, nagłośnienie i obsługa techniczna przegląd zespołów ludowych	62 440,66 zł

DZIAŁ 700 - GOSPODARKA MIESZKANIOWA

Poniesione wydatki na gospodarkę mieszkaniową związane są głównie z utrzymaniem mienia gminnego wyniosły zł z przeznaczeniem na:

- zakup środków czystości	20 114,16 zł
- zakup energii, gazu mienia gminnego	156 947,76 zł
- remonty mienia gminnego	5 905,58 zł
- ubezpieczenia mienia	46 112,79 zł
- wycena nieruchomości, wyznaczenie granicy działek woda, ścieki, usługi kominiarskie, przeglądy kotłów gazowych ochrona budynków	139 590,77 zł

- podatek od środków transportowych, leśny 12 766,90 zł
- użytkowanie wieczyste
- odszkodowanie za przejście działek pod budowę dróg 150 806,79 zł
- Wydatki inwestycyjne w tym dziale wyniosły 532 953,71 zł.

Na gospodarowanie mieszkaniowym zasobem gminy wydatkowaliśmy w okresie sprawozdawczym 84 350,56 zł m.in. na remont mieszkań oraz zakupy sprzętu.

W ramach pozostałej działalności wydatkowaliśmy w I-szym półroczu 2022 roku kwotę 404 825,81 zł z przeznaczeniem m.in. na :

- wynagrodzenia i pochodne pracowników budynku Ośrodka Zdrowia
- zakup środków czystości , energia , gaz , podatek od nieruchomości.

DZIAŁ 710 - DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA

Wydatki poniesione w okresie sprawozdawczym w tym dziale dotyczą:

- wywozu nieczystości stałych z cementarzy na 13 277,39 zł
- terenie Gminy Darłowo,
- planu zagospodarowania przestrzennego 25 184,20 zł

DZIAŁ 750- ADMINISTRACJA PUBLICZNA

Dotacja otrzymana w wysokości 31 924,55 zł z Urzędu Wojewódzkiego na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej została wykorzystana w na wynagrodzenia i pochodne .

Wydatki związane z działalnością Rady Gminy Darłowo w I-szym półroczu 2022 r . wyniosły 143 370,08 zł i przeznaczono je na :

- wypłatę diet za udział w posiedzeniach komisji , rady
- zakup materiałów biurowych, czasopism , napoi , kawy herbaty, delegacje służbowe radnych itp.

Bieżące utrzymanie urzędu gminy w okresie sprawozdawczym zamknęło się kwotą 3 695 050,26 zł, i głównie skierowane były na :

- wypłatę ekwiwalentów za okulary i pranie odzieży
- wypłatę wynagrodzeń , pochodnych od wynagrodzeń ,
- zakup wyposażenia , art. biurowych , czasopism , środków czystości ,
- zakup energii elektrycznej , gazu i wody
- drobne remonty w budynku urzędu gminy
- zakup usług pocztowych , informatycznych , telekomunikacyjnych , prawnych
- wypłaty delegacji służbowych ,
- różne opłaty i składki
- szkolenia pracowników

W ramach pozostałej działalności dokonano wydatków w wysokości 171 405,16 zł na:

- prowizję z tytułu opłaty uzdrowskiej , miejscowej oraz
- inkasentów podatku rolnego i od nieruchomości
- diety sołtysów
- opłaty sadowe, koszty egzekucyjne związane z windykacją zaległości podatkowych, składki do organizacji.

DZIAŁ 751 – URZĘDY NACZELNYCH ORGANÓW WŁADZY PAŃSTWOWEJ I KONTROLI

Zadania w tym dziale realizowane są w ramach otrzymanej dotacji w wysokości 808,75 zł na zadania zlecone , dotyczące aktualizacji spisu wyborców.

DZIAŁ 754 – BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE ORAZ OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

W ramach tego działu środki wydatkowane są na Ochotnicze Straże Pożarne okresie sprawozdawczym wyniosły 135 659,96 zł z przeznaczeniem na :

- wypłatę za akacje gaśnicze ,

- opłatę kierowców samochodów pożarniczych ,
- zakup sprzętu OSP, paliwa,
- opłata za energię elektryczną, badania lekarskie członków OSP, ubezpieczenia pojazdów .

Na Fundusz Wsparcia dla straży Państwowej gmina przekazała dotację 250 000,00 zł na zakup samochodu.

Na funkcjonowanie Straży Gminnej w okresie sprawozdawczym wydatkowano 1 18 956,31 zł z przeznaczeniem na :

- wynagrodzenia i pochodne
 - usługi telefonii stacjonarnej i komórkowej
 - ubezpieczenie samochodu
 - zakup paliwa do samochodu, opłata za usługi telekomunikacyjne , ubezpieczenie przyczepki
- Rozwiązano rezerwę kryzysową na wydatki związane z pomocą dla uchodźców 33 000,00 zł, wydatkowano 6 321,53 zł.

W ramach pozostałej działalności poniesiono wydatki związane z pomocą uchodźcom z Ukrainy z wypłatą zasiłków na zakwaterowanie i wyżywienie , wydatki za nadawanie nr PESEL oraz wykonywanie zdjęć niezbędnych do nadania nr PESEL 665 856,95 zł. Środki otrzymaliśmy z budżetu państwa.

DZIAŁ 757 – OBSŁUGA DŁUGU PUBLICZNEGO

Zapłacone odsetki od kredytu zaciągniętego w BGK Szczecin na dzień 30.06.2022 r. wyniosły 129 448,70 zł . Ponadto Gmina zabezpieczyła środki na wydatki związane z poręczeniem dla Spółki zaciągającej pożyczkę z WFOŚiGW .

Dział 758 – RÓŻNE ROZLICZENIA

Gmina w okresie I-szego półrocza dokonała wpłat do budżetu państwa na część równoważącą subwencji ogólnej w wysokości 84 674,00 zł (tzw. "Janosikowe").

DZIAŁ 801 – OŚWIATA I WYCHOWANIE

Największą pozycję w strukturze zrealizowanych wydatków stanowią wydatki na oświatę, które w okresie sprawozdawczym wyniosły ogółem 7 826 637,82 zł .

W Gminie Darłowo funkcjonują 3 szkoły publiczne

- Szkoła Podstawowa w Dąbkach
- Szkoła Podstawowa w Kopnicy
- Szkoła Podstawowa w Starym Jarosławiu
- i trzy niepubliczne
- Społeczna Szkoła Podstawowa w Jeżyczkach
- Społeczna szkoła Podstawowa w Słownie
- Społeczna szkoła Podstawowa w Dobiesławiu

Wydatki na publiczne szkoły podstawowe wyniosły na dzień 30.06.2022 r.

3 968 603,82 zł z przeznaczeniem na:

- wynagrodzenia i pochodne
- dodatek wiejski , mieszkaniowy
- odpis na ZFŚS
- pozostałe wydatki tj. zakupy materiałów biurowych, energii, usług telefonicznych, wydatki na delegacje służbowe, ubezpieczenia budynków.

Wydatki poniesione na oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych wyniosły 665 175,71 zł przeznaczając je na :

- wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń
- dodatki mieszkaniowe , wiejski
- odpis na ZFŚS

- wydatki bieżące tj. zakup materiałów biurowych, usług telefonicznych, energii, usług zdrowotnych, usług pozostałych

Wydatki na odpłatność za małoletnie dzieci przebywające w przedszkolach znajdujących się na terenie innych Gmin wyniosły w okresie sprawozdawczym 227 451,12 zł.

- Wydatki na dowożenie uczniów kształtowały się w następujący sposób :
- z przeznaczeniem na zakup paliwa ,naprawę autobusów, badania okresowe autobusu, ubezpieczenia autobusów, dowożenie uczniów niepełnosprawnych do szkół 229 129,06 zł
 - opłaty dla kierowców i opiekunek w autobusach 238 315,19 zł

Wydatki związane z nauczaniem dzieci niepełnosprawnych w szkołach publicznych wyniosły 136 278,46 zł

- wynagrodzenia i pochodne
- dodatek wiejski , mieszkaniowy
- odpis na ZFŚS
- pozostałe wydatki (zakupy)

Spoleczne Szkoły Podstawowe z budżetu gminy otrzymują dotację na utrzymanie i w I-szym półroczu 2022 r przekazano dla :

- Szkół Podstawowych 1 688 809,62 zł
- Oddziału przedszkolnego 370 142,62 zł
- Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży 156 887,55 zł

Szkoła niepubliczna nie przedstawia sprawozdań , jedynie dokonuje rocznego rozliczenia z otrzymanej dotacji. Miesięcznie otrzymuje dotację na podstawie przedstawionych rozliczeń , co do ilości dzieci na, które przysługuje dotacja.

Na doksztalcenie i doskonalenie nauczycieli w szkołach publicznych wydatkowano w I-szym półroczu 2022 r. kwotę 9 270,78 zł.

W ramach pozostałej działalności wydatkowano środki na odpis na ZFŚS nauczycieli emerytów w kwocie 72 668,16 zł.

Szczegółowe wykonanie planów finansowych poszczególnych szkół publicznych przedłożono radzie w odrębnym materiale.

DZIAŁ 851 – OCHRONA ZDROWIA

Na wydatki w tym dziale składają się:

- program polityki zdrowotnej , polegającej na wspomaganiu mieszkańców gminy w zakresie rehabilitacji , szczepieniu przeciwko grypie oraz szczepionka HCV.W okresie I-go półrocza zrealizowano wydatki w zakresie rehabilitacji na kwotę 14 357,60 zł,
- zadania wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi .Na dzień 30.06.2022 wydatki wyniosły 153 224,87 zł ,między innymi z przeznaczeniem na :
- dotację dla Stowarzyszenia
- finansowanie działalności Komisji ds.

Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (diety , umowy zlecenia

- pozostałe wydatki związane przeciwdziałaniem alkoholizmowi

Ponadto z budżetu państwa otrzymujemy dotację na wydawanie zaświadczeń o przyznanej zasiłku zdrowotnym , wydatki w okresie I-szego półrocza wyniosły 366,59 zł. Zadanie realizuje GOPS.

DZIAŁ 852 – POMOC SPOŁECZNA

W ramach tego działu dokonujemy m.in. wydatki na wypłatę świadczeń, na które otrzymujemy dofinansowanie z budżetu państwa w formie dotacji celowej i w okresie sprawozdawczym wydatków dokonano na:

- dzienny dom SENIOR +	302 658,74 zł
- składki na ubezpieczenia zdrowotne (GOPS)	10 683,81 zł
- zasiłki i pomoc w naturze	302 382,95 zł
- dodatki mieszkaniowe	5 697,56 zł
- zasiłki stałe	119 708,63 zł
- utrzymanie GOPS	800 311,21 zł
- usługi opiekuńcze	38 939,84 zł
- dożywianie	195 660,06 zł
- utrzymanie punktu przygotowania posiłków prace społeczno-użyteczne, punkt pracy socjalnej dowóz osób niepełnosprawnych, działalność zespołu interdyscyplinarnego Kluby seniora	1 008 769,08 zł
- zasiłek dla poszkodowanych w podczas pożaru	6 000,00 zł, środki otrzymujemy od Wojewody.

DZIAŁ 853 – Pozostałe zadania w zakresie pomocy społecznej

W dziale tym otrzymaliśmy środki z Funduszu Pomocy na wypłatę świadczeń po 300,00 zł na wsparcie dla uchodźców z Ukrainy. Wydatkowano środki w wysokości 102 600,00 zł.

DZIAŁ 854 – EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA

Na wczesne wspomaganie rozwoju dziecka planowane wydatki wyniosły w wysokości 24 000,00 zł, natomiast wydatki zamknęły się kwotą 3 167,37 zł (realizacja w szkołach).

Uczniom osiągającym najlepsze wyniki w nauce, osiągnięcia sportowe, uczestnictwo w olimpiadach przedmiotowych w szkołach z terenu gminy wypłacono stypendia na ogólną sumę 138 250,00 zł.

Wprowadzono również ustawową pomoc materialną dla uczniów, w formie stypendiów socjalnych. Z tego tytułu w okresie sprawozdawczym wypłacono 17 535,00 zł, z tego na pomoc uchodźcom z Ukrainy wydatkowano kwotę 3 594,00 zł.

Warunkiem przyznania stypendium socjalnego jest spełnienie kryterium dochodowego.

Dział 855 – RODZINA

Na wypłatę świadczeń wychowawczych, rodzinnych, funduszu alimentacyjnego gmina otrzymuje środki z budżetu państwa.

W okresie sprawozdawczym wydatkowano na:

- świadczenie wychowawcze (do maja 2022 r)	3 072 467,57 zł
- świadczenia rodzinne	1 533 175,19 zł
- Kartę Dużej Rodziny (real.GOPS)	8 602,19 zł
- Rodziny zastępcze	143 459,04 zł
-Składki na ubezpieczenia zdrowotne od pobieranych Świadczeń rodzinnych	21 110,92 zł

Na wydatki związane z przygotowaniem i wypłatą świadczeń rodzinnych Gmina otrzymuje 3% od planowanej dotacji, natomiast na świadczenie wychowawcze otrzymujemy 0,83%. Przeznacza się je na koszty związane z wypłatą w/w świadczeń.

Wydatki związane z funkcjonowaniem gminnego żłobka w okresie sprawozdawczym wyniosły 409 351,78 zł, z tego otrzymaliśmy dofinansowanie ze środków unijnych 156 546,11 zł.

Na wypłatę świadczeń rodzinnych dla uchodźców z Ukrainy wydatkowaliśmy 52 496,80 zł.

DZIAŁ 900 – GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA

Ogółem w dziale „gospodarka komunalna” planowane wydatki wynoszą 9 359 974,00 zł , natomiast wydatkowano 1 717 005,30 zł przeznaczając na :

*gospodarkę ściekową i ochronę wód	1 193 969,61 zł
a) zadania inwestycyjne	930 301,22 zł
b) dzierżawę transformatora , za zajęcie pasa drogowego	263 668,39 zł
* gospodarkę odpadami	1 277 726,78 zł
- za odbieranie odpadów z terenu Gminy Darłowo	1 202 773,52 zł
- wynagrodzenia i pochodne pracowników obsługujących zadania związane z odbieraniem odpadów komunalnych	69 843,59 zł
* oczyszczanie miast i wsi	199 495,97,00 zł
- za utrzymanie porządku na terenach uzdrowiskowych i pozostałych	
* utrzymanie zieleni w gminach	15 787,78 zł
- zakup paliwa do kosiarek , środków chemicznych, roślin do nasadzenia roślin, odkrzaczanie , części do kosiarek	
* ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	4 583,00 zł
- wydatki związane są z emisją gazów do powietrza i z tego tytułu dokonuje się opłaty na rzecz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego	
* schroniska dla zwierząt	38321,22 zł
- karmę dla psów	
- opłata za psy w schronisku , usługi weterynaryjne (leczenie zwierząt)	
* oświetlenie ulic, placów i dróg	394 608,52 zł
- konserwacja i zużycie energii ulicznej na terenie Gminy	361 306,51 zł
- naprawa lamp	
- zadania inwestycyjne	33 152,01 zł
* pozostałe wydatki związane z odpadami komunalnymi	22 136,60 zł
- wywóz odpadów nie związanych z mieszkańcami i przedsiębiorcami	
* pozostała działalność	122 884,16 zł
- dotację za podłączenie kanalizacji do gospod.domowych	20 842,04 zł
- opracowanie koncepcji rozbudowy punktu selektywnego	5 904,00 zł
- wycinkę , frezowanie , cięcia pielęgnacyjne , wiatrolomów drzew	43 762,00 zł
- opracowanie raportu z programu ochrony środowiska	6 000,00 zł

DZIAŁ 921 – KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Na wydatki związane z bieżącym funkcjonowaniem świetlic wiejskich , przeznaczono w okresie sprawozdawczym 381 729,18 zł. Głównie środki te skierowano na :

- zakup środków czystości , art. spożywczych
- węgla , zakup wyposażenia do świetlic
- opłatę energii elektrycznej i wody, gaz
- remonty świetlic
- wywóz śmieci ,
- opłaty za usługi telekomunikacyjne
- ubezpieczenia świetlic

Utrzymanie biblioteki w Domasławicach w okresie I-go półrocza 2022 r. zamknęło się kwotą 285 544,00 zł . Środki są przekazywane w formie dotacji .

W ramach pozostałej działalności wydatki w wysokości 956 603,09 zł przeznaczone są na
-wynagrodzenia i pochodne pracowników obsługujących świetlice wiejskie
- na spotkania integracyjne mieszkańców w ramach f-szu sołeckiego.

DZIAŁ 926 - KULTURA FIZYCZNA I SPORT

W ramach działu wydatków dokonano na kwotę 549 335,06 zł z przeznaczeniem na :

* dotację dla stowarzyszeń na działalność sportową	177 500,00 zł
* zakup sprzętu sportowego i strojów sportowych	51 382,92 zł
dzierżawa działki w Wiekówie , utrzymanie i koszenie boisk	

Od 01 stycznia 2019 roku Gmina Darłowo Uchwałą Rady Gminy Darłowo Nr II.11.2018 roku z dnia 28 listopada 2018, utworzyła jednostkę Centrum Sportów Wodnych w Dąbkach , której celem jest realizacja zadań sportowych , szkoleniowych , kulturalnych , rekreacyjnych i turystycznych z naciskiem na sporty wodne i żeglarstwo. Jednostką zarządza Dyrektor a sprawy kadrowo- księgowo prowadzi zatrudniona księgowa.

Plan finansowy na 2022 rok wynosi 1 205 000,00 zł , natomiast wydatki za I-sze półrocze 2022 roku zamknęły się kwotą 335 874,66zł z przeznaczeniem na :

- wynagrodzenia i pochodne
- zakup materiałów i wyposażenia
- zakup energii , usługi telekomunikacyjne, ubezpieczenie mienia .

Na dzień 30 czerwca 2022 roku dług Gminy Darłowo wyniósł z tytułu zaciągniętej pożyczki na wyprzedzające finansowanie 5 949 972,00 zł . Zobowiązania wymagalne na koniec okresu sprawozdawczego nie wystąpiły.

INWESTYCJE

Plan inwestycji na dzień 30.06.2022 roku wynosi 26 073 986,88 zł , wykonanie natomiast zamknęło się kwotą 2 182 814,82 zł. *Znaczna część zadań inwestycyjnych zostanie zakończona w II półroczu 2022 roku od 01 lipca do c.k. 15 sierpnia 2022 wykonano na kwotę 4 587 630,31 zł.*

1. Budowa chodnika w m. Rusko -wykonanie zatoki i zjazdu	33 923,67 zł
2. Modernizacja ul. Dąbkowickiej w Dąbkach	84 339,82 zł
3. Budowa dróg gminnych	244 253,69 zł
*Opracowanie dokument. Projekt. Drogi w Słownie 46 000,00 zł	
*montaż barier ochronnych przy drodze Nowy Jarosław 8 659,20 zł (środkie sołectkie)	
*zakup płyt JUMB 142 876,80 zł	
Z tego w ramach f-szu sołectkiego Domasławice 15 473,12 zł	
Jeżyczki 25 000,00 zł	
Słowino 22 000,00 zł	
Wiekowice 20 000,00	
*Przebudowa nawierzchni parkingu w m. Cisowo 12 79402 zł (f-sz sołectki)	
4. Realizacja procesu rewitalizacji w m. Bukowo Morskie	532 953,71 zł
5. Zakup samochodu służbowego przez GOPS Darłowo	81 570,83 zł
6. Budowa Sali gimnastycznej przy SP w Dąbkach	25 666,79 zł
7. Dotacja na Fundusz Wsparcia dla PSP na zakup samochodu	250 000,00 zł
8. Budowa sieci wodno-kanalizacyjnych w gminie	228 929,55 zł
*Budowa odcinka sieci deszczowej o dł. 148 mb w Barzowice 60 885,00 zł	
*Program funkcjonalno-użytkowy stacji uzdatniania wody w Zakrzewie + projekt przył. 40 181,59 zł	
*Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej w m. Rusko 118 732,26 zł	
13. Budowa oświetlenia ulicznego wsi	33 152,01 zł
*Budowa oświetlenia ulicznego ul. Morska w Wiciu 8 895,70 zł	
*Projekt oświetlenia drogi w Nowym Jarosławiu 3 936,00 zł	
*Projekt oświetlenia drogowego w Jeżyczkach 5 166,00 zł	
*Projekt oświetlenia drogowego + przyłącze energetyczne w Domasławicach, Zagórzyn 6 313,61 zł (sołectkie 2 500,00 zł)	
*Projekt budowy oświetlenia drogowego wraz z przyłączem w Starym Jarosławiu 4 535,70 zł	
*Projekt oświetlenia drogowego w Krupach 4 305,00 zł	
14. Zakup i objęcie udziałów w GZUP Spółka z o.o. w Krupach	700 000,00 zł

Fundusz sołecki
- wykonanie za I półrocze 2022 roku

L.p.	Nazwa sołectwa	Plan (w złotych)	Wykonanie	
			w złotych	w (%)
1	Barzowice	32 601,35	4 428,97	13,59%
2	Bobolin	27 155,69	3 802,31	14,00%
3	Boryszewo	28 462,65	0,00	0,00%
4	Bukowo Morskie	44 581,80	653,34	1,47%
5	Cisowo	38 627,88	12 794,02	33,12%
6	Dąbki	36 885,27	13 743,60	37,26%
7	Dobiesław	39 426,58	763,19	1,94%
8	Domastawice	55 473,12	17 973,12	32,40%
9	Drozdowo	26 720,04	446,49	1,67%
10	Gleżnowo	34 489,18	13 224,08	38,34%
11	Jeżyce	35 723,53	0,00	0,00%
12	Jeżyczki	39 353,97	29 831,42	75,80%
13	Kopań	24 832,21	0,00	0,00%
14	Kopnica	22 436,12	0,00	0,00%
15	Kowałewice	43 274,84	1 173,01	2,71%
16	Krupy	40 951,36	970,80	2,37%
17	Nowy Jarosław	29 333,96	9 592,61	32,70%
18	Palczewice	20 766,12	0,00	0,00%
19	Pęciszewko	20 983,94	0,00	0,00%
20	Porzecze	27 373,52	400,00	1,46%
21	Rusko	34 779,62	860,63	2,47%
22	Sińczycza	23 960,90	0,00	0,00%
23	Słowino	45 598,33	22 000,00	48,25%
24	Stary Jarosław	53 948,34	1 000,00	1,85%
25	Sulimice	24 541,77	560,00	2,28%
26	Wicie	19 676,98	0,00	0,00%
27	Wiekowice	41 604,84	20 000,00	48,07%
28	Wiekowo	29 769,61	0,00	0,00%
29	Zakrzewo	30 858,74	0,00	0,00%
30	Zielnowo	20 257,86	0,00	0,00%
31	Żukowo Morskie	24 541,77	1 687,84	6,88%
Razem:		1 018 991,89	155 905,43	15,30%

Wydatki jednostek pomocniczych
w ramach budżetu Gminy Dariowo na 2022 rok

w złotych					
Dział	Rozdział	§*	Jednostka pomocnicza	Plan wydatków ogółem na 2022 r.	Fundusz sołecki wykonanie na dzień 30.06.2022 r.
600				285 318,96	103 926,34
	60016			285 318,96	103 926,34
		4270		40 000,00	0,00
			Barzowice	15 000,00	0,00
			Domasławice	25 000,00	0,00
		6050		245 318,96	103 926,34
			Barzowice	10 000,00	0,00
			Bukowo Morskie	10 000,00	0,00
			Cisowo	12 794,02	12 794,02
			Dobiesław	6 000,00	0,00
			Domasławice	15 473,12	15 473,12
			Jeżycзки	25 000,00	25 000,00
			Kopań	21 332,21	0,00
			Nowy Jarosław	15 000,00	8 659,20
			Palczewice	20 000,00	0,00
			Porzecze	25 000,00	0,00
			Słowino	42 000,00	22 000,00
			Wiekowice	20 000,00	20 000,00
			Wiekowo	22 719,61	0,00
700				84 541,77	2 332,63
	70005			84 541,77	2 332,63
		4210		13 000,00	2 000,00
			Bobolin	2 000,00	2 000,00
			Dobiesław	1 000,00	0,00
			Dąbki	6 000,00	0,00
			Wiekowo	4 000,00	0,00
		4270		41 541,77	332,63
			Kopnica	20 000,00	0,00
			Żukowo Morskie	21 541,77	332,63
		6050		30 000,00	0,00
			Dobiesław	30 000,00	0,00
710				32 774,00	0,00
	71035			32 774,00	0,00
		6050		32 774,00	0,00
			Bukowo Morskie	10 000,00	0,00
			Kowalewice	22 774,00	0,00
754				35 000,00	0,00
	75412			35 000,00	0,00
		4210		35 000,00	0,00
			Cisowo	10 000,00	0,00
			Domasławice	5 000,00	0,00
			Jeżyce	1 000,00	0,00
			Jeżycзки	3 000,00	0,00
			Kowalewice	4 000,00	0,00
			Krupy	5 000,00	0,00
			Sińczyca	1 000,00	0,00
			Słowino	2 000,00	0,00
			Sulmice	3 000,00	0,00
			Zielnowo	1 000,00	0,00
		4300		0,00	0,00
			Cisowo	0,00	0,00
900				336 352,14	16 096,90
	90003			0,00	0,00
		4210		0,00	0,00
			Dąbki	0,00	0,00
	90004			5 179,62	1 291,50
		4210		4 479,62	631,49
			Drozdowo	300,00	117,96
			Krupy	1 000,00	312,91
			Kopań	600,00	0,00
			Rusko	1 079,62	200,62
			Wiekowo	1 500,00	0,00
		4300		700,00	660,01
			Rusko	700,00	660,01
	90015			312 172,52	2 500,00
		4300		21 007,93	0,00
			Domasławice	0,00	0,00

		Jeżyczki	3 853,97	0,00
		Kopań	400,00	0,00
		Krupy	10 000,00	0,00
		Nowy Jarosław	6 833,96	0,00
	6050		292 084,59	2 500,00
		Barzowice	3 000,00	0,00
		Bobolin	22 155,69	0,00
		Boryszewo	27 000,00	0,00
		Domasławice	10 000,00	2 500,00
		Dąbki	10 000,00	0,00
		Jeżyce	32 000,00	0,00
		Kowalewice	7 500,00	0,00
		Pęciszewko	20 983,94	0,00
		Rusko	20 000,00	0,00
		Sińczyca	22 960,90	0,00
		Stary Jarosław	45 948,34	0,00
		Sulimice	20 000,00	0,00
		Wicie	19 676,98	0,00
		Zakrzewo	30 858,74	0,00
	90095		18 000,00	12 305,40
	4210		18 000,00	12 305,40
		Dąbki	18 000,00	12 305,40
921			170 791,18	33 549,56
	92109		114 734,07	19 578,70
	4210		75 629,23	19 578,70
		Barzowice	4 601,35	4 428,97
		Bukowo Morskie	20 000,00	0,00
		Cisowo	627,88	0,00
		Gleżnowo	30 400,00	9 384,90
		Jeżyczki	5 000,00	4 831,42
		Kopań	2 500,00	0,00
		Kowalewice	2 500,00	0,00
		Nowy Jarosław	1 000,00	933,41
		Rusko	8 000,00	0,00
		Stary Jarosław	1 000,00	0,00
	6050		39 104,84	0,00
		Krupy	23 000,00	0,00
		Wiekowice	16 104,84	0,00
	92195		56 057,11	13 970,86
	4170		1 000,00	0,00
		Boryszewo	1 000,00	0,00
	4210		43 534,11	9 570,86
		Bobolin	1 500,00	602,31
		Boryszewo	462,65	0,00
		Bukowo Morskie	3 081,80	653,34
		Dobiesław	2 426,58	763,19
		Dąbki	1 885,27	438,20
		Drozdowo	1 420,04	328,53
		Gleżnowo	3 839,18	3 839,18
		Jeżyce	2 723,53	0,00
		Jeżyczki	2 000,00	0,00
		Kopnica	2 036,12	0,00
		Kowalewice	2 000,84	1 173,01
		Krupy	1 351,36	657,89
		Nowy Jarosław	4 000,00	0,00
		Palczewice	766,12	0,00
		Porzeczce	1 500,52	0,00
		Rusko	4 000,00	0,00
		Słowino	1 598,33	0,00
		Stary Jarosław	1 000,00	0,00
		Sulimice	941,77	560,00
		Wiekowice	2 000,00	0,00
		Wiekowo	1 000,00	0,00
		Zukowo Morskie	2 000,00	555,21
	4300		11 523,00	4 400,00
		Bobolin	1 500,00	1 200,00
		Bukowo Morskie	1 500,00	0,00
		Dobiesław	0,00	0,00
		Dąbki	1 000,00	1 000,00
		Kopnica	400,00	0,00
		Kowalewice	500,00	0,00
		Krupy	600,00	0,00
		Porzeczce	873,00	400,00
		Rusko	1 000,00	0,00
		Stary Jarosław	1 000,00	1 000,00
		Sulimice	600,00	0,00
		Wiekowice	1 000,00	0,00
		Wiekowo	550,00	0,00
		Zukowo Morskie	1 000,00	800,00

926				74 213,84	0,00
	92695			74 213,84	0,00
		4210		14 250,00	0,00
			Gleżnowo	250,00	0,00
			Kowalewice	4 000,00	0,00
			Nowy Jarosław	2 500,00	0,00
			Stary Jarosław	5 000,00	0,00
			Wiekowice	2 500,00	0,00
		4270		25 000,00	0,00
			Drozdowo	25 000,00	0,00
		4300		15 705,98	0,00
			Cisowo	15 205,98	0,00
			Jeżyczki	500,00	0,00
			Krupy	0,00	0,00
		6050		19 257,86	0,00
			Zielnowo	19 257,86	0,00
			OGÓŁEM :	1 018 991,89	155 905,43

FUNDUSZ SOŁECKI - WYKONANIE za I półrocze 2022 r.

1/ **BARZOWICE** (plan 32.601,35 zł; wykonanie 4.428,97 zł)

dział 921 rozdział 92109 paragraf 4210 (plan 4.601,35 zł ; wykonanie 4.428,97 zł)

- zakupiono telewizor SAMSUNG z uchwytem ściennym oraz odkurzacz workowy na wyposażenie świetlicy wiejskiej w m. Barzowice;
-

2/ **BOBOLIN** (plan 27.155,69 zł; wykonanie 3.802,31 zł)

dział 7000 rozdział 70005 paragraf 4210 (plan 2.000,00 zł ; wykonanie 2.000,00 zł)

- zakupiono ławkę PROMYK II;

dział 921 rozdział 92195 paragraf 4210 (plan 1.500,00 zł ; wykonanie 602,31 zł)

- zakupiono artykuły spożywcze i przemysłowe na potrzeby organizacji spotkań kulturalnych mieszkańców sołectwa Bobolin;

dział 921 rozdział 92195 paragraf 4300 (plan 1.500,00 zł ; wykonanie 1.200,00 zł)

- wykonano usługę gastronomiczną na potrzeby organizacji spotkań kulturalnych mieszkańców sołectwa Bobolin;
-

3/ **BORYSZEWO** (plan 28.462,65 zł; wykonanie 0,00 zł)

4/ **BUKOWO MORSKIE** (plan 44.581,80 zł; wykonanie 653,34 zł)

dział 921 rozdział 92195 paragraf 4210 (plan 3.081,80 zł; wykonanie 653,34 zł)

- na potrzeby organizacji spotkań aktywizujących mieszkańców sołectwa Bukowo Morskie zakupiono artykuły spożywcze i przemysłowe;
-

5/ **CISOWO** (plan 38.627,88 zł ; wykonanie 12.794,02 zł)

dział 600 rozdział 60016 paragraf 6050 (plan 12.794,02 zł; wykonanie 12.794,02 zł)

- przebudowano nawierzchnię parkingu w m. Cisowo (część działki nr 604/8 obręb Cisowo) - wykonano nawierzchnię z kostki betonowej;
-

6/ DĄBKI (plan 36.885,27 zł; wykonanie 13.743,60 zł)

dział 900 rozdział 90095 paragraf 4210 (plan 18.000,00 zł; wykonanie 12.305,40 zł)

- zakupiono kosz na odpady SMF-120/C metalowe z klapą (12 sztuk) - kwota 6.199,20 zł oraz ławki PROMYK II (6.106,20 zł);

dział 921 rozdział 92195 paragraf 4210 (plan 1.885,27 zł; wykonanie 438,20 zł)

- na potrzeby organizacji spotkań aktywizujących mieszkańców sołectwa Dąbki zakupiono artykuły spożywcze;

dział 921 rozdział 92195 paragraf 4300 (plan 1.000,00 zł; wykonanie 1.000,00 zł)

- opłacono usługę gastronomiczną dla potrzeb organizacji Dnia Kobiet w sołectwie Dąbki;
-

7/ DOBIESŁAW (plan 39.426,58 zł; wykonanie 763,19 zł)

dział 921 rozdział 92195 paragraf 4210 (plan 2.426,58,00 zł; wykonanie 763,19 zł)

- na potrzeby organizacji spotkań aktywizujących mieszkańców sołectwa Dobiesław zakupiono artykuły spożywcze, agrowłókninę i płótek rabatkowy;
-

8/ DOMASŁAWICE (plan 55.473,12 zł; wykonanie 17.973,12 zł)

dział 600 rozdział 60016 paragraf 6050 (plan 15.473,12 zł; wykonanie 15.473,12 zł)

- dostarczono płyty drogowe Yombo na budowę dróg gminnych w sołectwie Domasławice;

dział 900 rozdział 90015 paragraf 6050 (plan 10.000,00 zł; wykonanie 2.500,00 zł)

- opracowano dokumentację projektową budowy oświetlenia drogowego w m. Zagórzyn działka nr 91/6 obręb Zagórzyn;
-

9/ DROZDOWO (plan 26.720,04 zł; wykonanie 446,49 zł)

dział 900 rozdział 90004 paragraf 4210 (plan 300,00 zł; wykonanie 117,96 zł)

- na potrzeby pielęgnacji terenów zielonych sołectwa Drozdowo zakupiono nawóz do trawników i grys biały;

dział 921 rozdział 92195 paragraf 4210 (plan 1.420,04 zł; wykonanie 328,53 zł)

- na potrzeby organizacji spotkań kulturalno - aktywizujących mieszkańców sołectwa Drozdowo zakupiono artykuły spożywcze, przemysłowe i kwiaty;

10/ GLEŹNOWO (plan 34.489,18 zł; wykonanie 13.224,08 zł)

dział 921 rozdział 92109 paragraf 4210 (plan 30.400,00 zł; wykonanie 9.384,90 zł)

- zakupiono, dostarczone i zamontowano urządzenia zabawowe na plac zabaw w m. Gleźnowo (karuzela z siedziskami i kierownicą, huśtawka dwusiedziskowa PIOTREK);

dział 921 rozdział 92195 paragraf 4210 (plan 3.839,18 zł; wykonanie 3.839,18 zł)

- na potrzeby organizacji spotkań aktywizujących mieszkańców sołectwa Gleźnowo zakupiono artykuły spożywcze, przemysłowe oraz głowicę żyłkową, żyłkę tnącą, olej do paliwa;

11/ JEŻYCE (plan 35.723,53 zł; wykonanie 0,00 zł)

12/ JEŻYCZKI (plan 39.353,97 zł; wykonanie 29.831,42 zł)

dział 600 rozdział 60016 paragraf 6050 (plan 25.000,00 zł; wykonanie 25.000,00 zł)

- dostarczone płyty drogowe Yombo na budowę dróg gminnych w sołectwie Jeżyczki;

dział 921 rozdział 92109 paragraf 4210 (plan 5.000,00 zł; wykonanie 4.831,42 zł)

- zakupiono akcesoria kuchenne na wyposażenie świetlicy wiejskiej w m. Jeżyczki (m.in. talerze, cukiernice, chochelki do wazy, kosze do pieczywa, sztucce, garnki, wazy, półmiski, patery);

13/ KOPANĀ (plan 24.832,21 zł; wykonanie 0,00 zł)

14/ KOPNICA (plan 22.436,12 zł; wykonanie 0,00 zł)

15/ KOWALEWICE (plan 43.274,84 zł; wykonanie 1.173,01 zł)

dział 921 rozdział 92195 paragraf 4210 (plan 2.000,84 zł; wykonanie 1.173,01 zł)

- zakupiono artykuły spożywcze i przemysłowe na potrzeby organizacji spotkań aktywizujących mieszkańców sołectwa Kowalewice;
-

16/ KRUPY (plan 40.951,36 zł; wykonanie 970,80 zł)

dział 900 rozdział 90004 paragraf 4210 (plan 1.000,00 zł, wykonanie 312,91 zł)

- zakupiono ziemię uniwersalną kwiatową, kwiaty (pelargonie, bacopa) oraz podstawę słupa na potrzeby utrzymania terenów zielonych w sołectwie Krupy,

dział 921 rozdział 92195 paragraf 4210 (plan 1.351,36 zł, wykonanie 657,89 zł)

- zakupiono artykuły spożywcze i kwiaty na potrzeby organizacji spotkań aktywizujących mieszkańców sołectwa Krupy (Dzień Kobiet);
-

17/ NOWY JAROSŁAW (plan 29.333,96 zł; wykonanie 9.592,61 zł)

dział 600 rozdział 60016 paragraf 6050 (plan 15.000,00 zł; wykonanie 8.659,20 zł)

- zamontowano bariery drogowe ochronne przy drodze gminnej działka nr 177, 184 w m. Nowy Jarosław;

dział 921 rozdział 92109 paragraf 4210 (plan 1.000,00 zł, wykonanie 933,41 zł)

- zakupiono spódnice folkowe, korale materiałowe i gumki - apaszki dla zespołu śpiewaczego „Jarosławianki”;
-

18/ PALCZEWICE (plan 20.766,12 zł; wykonanie 0,00 zł)

19/ PĘCSZEWKO (plan 20.983,94 zł; wykonanie 0,00 zł)

20/ PORZECZE (plan 27.373,52 zł; wykonanie 400,00 zł)**dział 921** rozdział 92195 paragraf 4300 (plan 873,00 zł; wykonanie 400,00 zł)

- wynajęto dmuchańce na potrzeby organizacji spotkań aktywizujących mieszkańców sołectwa Porzecze;
-

21/ RUSKO (plan 34.779,62 zł; wykonanie 860,63 zł)**dział 900** rozdział 90004 paragraf 4210 (plan 1.079,62 zł; wykonanie 200,62 zł)

- zakupiono benzynę bezołowiową Pb95 (28,02 l) do kosiarki wykorzystywanej na potrzeby realizacji zadania utrzymania terenów zielonych w sołectwie Rusko;

dział 900 rozdział 90004 paragraf 4300 (plan 700,00 zł; wykonanie 660,01 zł)

- wykonano usługę serwisową kosiarki wykorzystywanej na potrzeby realizacji zadania utrzymania terenów zielonych w sołectwie Rusko;
-

22/ SIŃCZYCA (plan 23.960,90 zł; wykonanie 0,00 zł)**23/ SŁOWINO** (plan 45.598,33 zł; wykonanie 22.000,00 zł)**dział 600** rozdział 60016 paragraf 6050 (plan 42.000,00 zł ; wykonanie 22.000,00 zł)

- dostarczono płyty drogowe YOMBO na budowę dróg gminnych w sołectwie Słowino;
-

24/ STARY JAROSŁAW (plan 53.948,34 zł; wykonanie 1.000,00 zł)**dział 921** rozdział 92195 paragraf 4300 (plan 1.000,00 zł; wykonanie 1.000,00 zł)

- opłacono wynajęcie dmuchańców oraz urządzeń do popcornu i waty cukrowej na potrzeby zorganizowania spotkań aktywizujących mieszkańców sołectwa Stary Jarosław (Dzień Dziecka);
-

25/ SULIMICE (plan 24.541,77 zł, wykonanie 560,00 zł)**dział 921** rozdział 92195 paragraf 4210 (plan 941,77 zł; wykonanie 560,00 zł)

- zakupiono grupowy bilet wstępu do parku rozrywki w ramach organizacji spotkań aktywizujących mieszkańców sołectwa Sulimice;

26/ WICIE (plan 19.676,98 zł; wykonanie 0,00 zł)

27/ WIEKOWICE (plan 11.604,84 zł; wykonanie 20.000,00 zł)

dział 600 rozdział 60016 paragraf 6050 (plan 20.000,00 zł; wykonanie 20.000,00 zł)

- zakupiono płyty drogowe Jombo na utwardzenie nawierzchni dróg gminnych w sołectwie Wiekowice;
-

28/ WIEKOWO (plan 29.769,61 zł; wykonanie 0,00 zł)

29/ ZAKRZEWO (plan 30.858,74 zł; wykonanie 0,00 zł)

30/ ZIELNOWO (plan 20.257,86 zł; wykonanie 0,00 zł)

31/ ŻUKOWO MORSKIE (plan 24.541,77 zł; wykonanie 1.687,84 zł)

dział 700 rozdział 70005 paragraf 4270 (plan 21.541,77 zł; wykonanie 332,63 zł)

- zakupiono sztachety i tarcicę struganą na potrzeby wymiany ogrodzenia placu zabaw w Żukowie Morskim;

dział 921 rozdział 92195 paragraf 4210 (plan 2.000,00 zł; wykonanie 555,21 zł)

- zakupiono artykuły spożywcze na potrzeby organizacji spotkań aktywizujących mieszkańców sołectwa Żukowo Morskie;

dział 921 rozdział 92195 paragraf 4300 (plan 1.000,00 zł; wykonanie 800,00 zł)

- opłacono usługę gastronomiczną na potrzeby organizacji spotkań aktywizujących mieszkańców sołectwa Żukowo Morskie;
-

INFORMACJA
O
KSZTAŁTOWANIU SIĘ WIELOLETNIEJ
PROGNOZY FINANSOWEJ
GMINY DARŁOWO
ZA
I-SZE PÓŁROCZE 2022 ROKU

Lp	Wyszczególnienie	z tego:										w tym:	
		w tym:										w tym:	
		Wydatki bieżące X	na wynagrodzenia i składki od nich płacone	z tytułu powp. i gwarancji X	gwarancje i powp. z tytułu powp. i gwarancji X	wyciski na obsługę dłużn. X	odsetki i dyskonto podlegające wyliczeniu z limitu kredytów w art. 243 ustawy, w tym: odsetki i dyskonto z tytułu powp. i gwarancji X	odsetki i dyskonto podlegające wyliczeniu z limitu kredytów w art. 243 ustawy, w tym: odsetki i dyskonto z tytułu powp. i gwarancji X	odsetki i dyskonto podlegające wyliczeniu z limitu kredytów w art. 243 ustawy, w tym: odsetki i dyskonto z tytułu powp. i gwarancji X	pozostałe odsetki i dyskonto podlegające wyliczeniu z limitu kredytów w art. 243 ustawy X	Wydatki majątkowe X	Investycje i zakupy inwestycyjne, o których mowa w art. 236 ust. 4 pkt 1 ustawy	w tym:
2.1	2.1.1	2.1.2	2.1.2.1	2.1.3	2.1.3.1	2.1.3.2	2.1.3.3	2.2	2.2.1	2.2.1.1			
2022	82 851 534,78,00	56 477 547,90	20 814 454,80	998 438,00	0,00	209 000,00	0,00	0,00	0,00	25 374 416,05	449 900,00		
WYKONANIE ZA I-SZE POL 2022 R	30 418 494,77	28 235 679,95	10 286 494,07	0,00	129 448,70	0,00	0,00	0,00	2 182 814,82	1 482 814,82	250 000,00		
2023	73 887 995,86	53 108 288,04	20 546 279,54	944 038,00	206 965,00	0,00	0,00	0,00	20 779 707,82	20 779 707,82	3 938 261,15		
2024	67 736 810,82	54 218 763,00	18 130 000,00	0,00	163 025,00	0,00	0,00	0,00	13 518 047,82	13 518 047,82	250 000,00		
2025	65 025 000,00	54 525 000,00	18 200 000,00	0,00	1 19 084,00	0,00	0,00	0,00	10 500 000,00	10 500 000,00	250 000,00		
2026	67 323 992,00	54 823 992,00	18 200 000,00	0,00	84 365,00	0,00	0,00	0,00	12 500 000,00	12 500 000,00	0,00		
2027	67 323 992,00	54 823 992,00	18 200 000,00	0,00	60 544,00	0,00	0,00	0,00	12 500 000,00	12 500 000,00	0,00		
2028	66 823 992,00	54 823 992,00	18 200 000,00	0,00	36 724,00	0,00	0,00	0,00	12 000 000,00	12 000 000,00	0,00		
2029	66 823 992,00	54 823 992,00	0,00	0,00	12 903,00	0,00	0,00	0,00	12 000 000,00	12 000 000,00	0,00		

	Wzrost budżetu, x	w tym:	Przychody budżetu x	Kredyty, pożyczki, emisje papierów wartościowych x	z tego:					w tym:
					3	4	4.1	4.1.1	4.2	
		Kwota prognozowanej zmiany budżetu w stosunku do planu w art. 101 ust. 1 pkt 1 ustawy, pożyczek i wykup papierów wartościowych, 5)				na pokrycie deficytu budżetu x	Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych x 6)	na pokrycie deficytu budżetu x	Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy, x	na pokrycie deficytu budżetu x
Wyszczególnienie										
lp	3	3.1	4	4.1	4.1.1	4.2	4.2.1	4.3	4.3.1	
2022	-14 417 842,28	0,00	16 117 834,28	8 453 000,00	8 020 307,00	6 397 535,28	6 397 535,28	1 267 299,00	0,00	
WYKONANIE ZA I-SZĘ PÓŁ. 2022 R.	3 089 550,84		12 878 097,36	0,00	0,00	9 932 516,79	0,00	2 945 560,57	0,00	
2023	2 907 564,00	2 907 564,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
2024	2 907 564,00	2 907 564,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
2025	2 907 564,00	2 907 564,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
2026	1 207 572,00	1 207 572,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
2027	1 207 572,00	1 207 572,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
2028	1 207 572,00	1 207 572,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
2029	1 207 568,00	1 207 568,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	

5) Ilość szacunkowe nadwyżki budżetowej w tym celu określona, w odniesieniu do wieloletniej prognozy budżetowej.

6) W przypadku zmiany w planie pierwotnym budżetu w art. 101 ust. 1 pkt 1 ustawy, pożyczek i wykup papierów wartościowych, 5)

Wyszczególnienie	z tego:				5	51	z tego:		
	w tym:		w tym:				z tego:		
	44	44.1	4.5	4.5.1			5.1.1	5.1.1.1	5.1.1.2
	Spłaty udzielonych pożyczek w latach ubiegłych, *	na pokrycie deficytu budżetu *	Inne przychody niezwiązane z zarządzaniem długiem X 7)	na pokrycie deficytu budżetu *	Rozchody budżetu *	Spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych, *	łącznie kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyliczeń z limitu spłaty zobowiązań X	kwota przypadających na dany rok kwot wyliczeń określonych w art. 243 ust. 3a ustawy X	
lp	44	44.1	4.5	4.5.1	5	51	5.1.1	5.1.1.1	5.1.1.2
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	1 699 992,00	1 699 992,00	0,00	0,00	0,00
WYKONANIE ZA I-SZE PÓŁ. 2022 R	0,00	0,00	0,00	0,00	849 996,00	849 996,00	0,00	0,00	0,00
2023	0,00	0,00	0,00	0,00	2 907 564,00	2 907 564,00	0,00	0,00	0,00
2024	0,00	0,00	0,00	0,00	2 907 564,00	2 907 564,00	0,00	0,00	0,00
2025	0,00	0,00	0,00	0,00	2 907 564,00	2 907 564,00	0,00	0,00	0,00
2026	0,00	0,00	0,00	0,00	1 207 572,00	1 207 572,00	0,00	0,00	0,00
2027	0,00	0,00	0,00	0,00	1 207 572,00	1 207 572,00	0,00	0,00	0,00
2028	0,00	0,00	0,00	0,00	1 207 572,00	1 207 572,00	0,00	0,00	0,00
2029	0,00	0,00	0,00	0,00	1 207 568,00	1 207 568,00	0,00	0,00	0,00

* W pozycji należy wpisać w szczególności przychody pochodzące z prywatyzacji majątku państwowego, samorządowego, terytorialnego.

Wyszczególnienie	Rozchody budżetu, z tego:										w tym:	Różnica między dochodami budżetowymi a wydatkami budżetowymi o wydatkami budżetowymi x	Różnica między dochodami budżetowymi, skorygowanymi o środki i wydatkami budżetowymi x
	z tego:					inne rozchody niezwiązane ze spłatą długu x	kwota przydzielonych na dany rok kwot umiarkowanych wydatków z limitu globalnego zobowiązań z tego:	kwota długu x	kwota długu, którego planowana spłata pokryta jest z wydatków x	Różnica między dochodami budżetowymi a wydatkami budżetowymi x			
	kwota wydatków z tytułu wykonawczej spłaty zobowiązań określonych w art. 243 ust. 3b ustawy	kwota przydzielonych na dany rok kwot umiarkowanych wydatków z limitu globalnego zobowiązań z tego:	innych wydatków	wetnym, określonych w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy	kwota przeznaczonych umiarkowanych wydatków z limitu spłaty zobowiązań x								
10	5.1.1.3	5.1.1.3.1	5.1.1.3.2	5.1.1.3.3	5.1.1.4	5.1	6	6.1	7.1	7.2			
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13 552 976,00	0,00	1 689 204,57	9 354 038,85			
WYKONANIE ZA I-SZĘ PÓŁ. 2022 R							5 949 972,00	0,00	2 541 336,66	2 541 038,85			
2023	x	x	x	x	0,00	0,00	10 645 412,00	0,00	6 406 199,05	6 406 199,06			
2024	x	x	x	x	0,00	0,00	7 737 848,00	0,00	5 107 564,00	5 107 564,00			
2025	x	x	x	x	0,00	0,00	4 830 284,00	0,00	7 207 564,00	7 207 564,00			
2026	x	x	x	x	0,00	0,00	3 622 712,00	0,00	7 707 572,00	7 707 572,00			
2027	x	x	x	x	0,00	0,00	2 415 140,00	0,00	8 707 572,00	8 707 572,00			
2028	x	x	x	x	0,00	0,00	1 207 568,00	0,00	8 707 572,00	8 707 572,00			
2029	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	8 707 568,00	8 707 568,00			

W Skarżysku o kwoty dotyczy określonego w art. 242 ustawy, powiększone o kwoty przychodów, o których mowa w art. 242 ustawy, z powiatu w innych ułamkach należy ująć w dopisaniach dotyczących do wydatków, programy i finansowy, zgodnie z art. 206 ust. 3a ustawy

Wskaźnik spłaty zobowiązań						
	Relacja określona po lewej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ust. 1 ustawy (po uwzględnieniu zobowiązań zwiastu współwzrostnego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyliczeń)	Relacja określona po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ust. 1 ustawy, ustalona dla danego roku (wskaźnik jednorodny) x	Dopuszczalny limit spłaty zobowiązań określony po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyliczeń, obliczony w oparciu o kwartał roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z poprzednich lat) ¹	Dopuszczalny limit spłaty zobowiązań określony po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyliczeń, obliczony w oparciu o poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z poprzednich lat) ²	Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań zwiastu współwzrostnego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyliczeń, obliczonego w oparciu o wykazanie kwartałów roku poprzedzającego rok budżetowy ³	Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań zwiastu współwzrostnego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyliczeń, obliczonego w oparciu o wykazanie kwartałów roku poprzedzającego rok budżetowy ⁴
lp	8.1	8.2	8.3	8.3.1	8.4	8.4.1
2022	6,15%	4,34%	21,67%	24,03%	TAK	TAK
WYKONANIE ZA I-SZE PÓŁ 2022 R	4,61%	11,37%	21,67%	24,03%	TAK	TAK
2023	8,76%	14,28%	20,60%	22,95%	TAK	TAK
2024	6,66%	11,44%	21,50%	23,85%	TAK	TAK
2025	6,30%	15,25%	20,60%	22,95%	TAK	TAK
2026	2,66%	16,06%	11,20%	12,55%	TAK	TAK
2027	2,59%	17,88%	12,07%	13,42%	TAK	TAK
2028	2,56%	18,02%	13,55%	14,90%	TAK	TAK
2029	2,54%	18,16%	13,90%	13,90%	TAK	TAK

Ustalona na lata 2022-2025 relacja z art. 243 (poz. 8.3, 8.3.1, 8.4 i 8.4.1) zostaje obliczona według średniej 7-letniej

Wyszczególnienie

Informacje uzupełniające o wybranych kategoriach finansowych

Lp	Wydatki, bieżące podlegające ustawowemu wyłączeniu z limitu: spłaty zobowiązań ⁹⁾	Wykup papierów wartościowych, spłaty rat kredytów i pożyczek wraz z nakładnymi odsetkami i dyskontem, odpowiadano emtowanych lub zaakceptowanych do równowartości kwoty ujętych w wykonanych dochodach jednostki samorządu terytorialnego będącego skutkiem wyjątkowego COVID-19 ^x	Wczesniejsza spłata zobowiązań, wyłączone z limitu spłaty zobowiązań, dokonywana w formie wydatków budżetowych	kwota wzrostu ⁹⁾ spłaty(-) kwoty długu wykazująca z opóźnienia, różnice umarzania, różnice kursowe)	Wydania z tytułu wykonanych pożyczek i gwarancji ^x	w tym:		Wydaki, bieżące podlegające ustawowemu wyłączeniu z limitu: spłaty zobowiązań ⁹⁾
						zobowiązań zaakceptowanych po dniu 1 stycznia 2019 r. ^x	innych	
2022	1 699 992,00	10,6	0,00	10,6	10,7	10,7	10,7	10,11
WYKONANIE ZA I-SZĘ PÓŁ 2022 R.	849 996,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	1 699 992,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	1 699 992,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2025	1 699 992,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2026	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2027	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2028	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2029	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

⁹⁾ W porównaniu między innymi wydatkami bieżącymi, o których mowa w art. 243 ustawy, czy poddawane obrotom, bez wyjątków budżetowych na obsługę długu. W szczególności chodzi o wydatki poniesione w celu realizacji zadań dotyczących z przeznaczeniem COVID-19.

¹⁰⁾ Informacje zawarte w tej części wieloletniej prognozy finansowej, w tym o spełnieniu relacji określonej w art. 243 ustawy zostały zaakceptowane przez aplikację wykazaną przez Ministra Finansów, o której mowa w § 4 ust. 1, na podstawie danych historycznych oraz prognozowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego. Automatycznie wyliczona danych na podstawie wartości historycznych i prognozowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego dotyczących w szczególności takich pozycji jak 83 – 83.1 i pozycji z sekcji 12.

^x - pozycje oznaczone symbolem „x” sporządza się na okres prognozy kwoty długu zgodnie z art. 227 ust. 2 ustawy. Oweś tem nie podlega wyłączeniu z tytułu niewymagalnych pożyczek i gwarancji. W przypadku planowania wydatków z tytułu niewymagalnych pożyczek i gwarancji w okresie dłuższym niż okres, na który zasądzono oraz planuje się, zapisać zobowiązania dane, informację o wydatkach z tytułu niewymagalnych pożyczek i gwarancji, wykazanych poza wspomnianymi okres, należy zamieścić w dołączonym do wieloletniej prognozy finansowej.

Wykonanie budżetu na dzień 30 czerwca 2022 roku zamyka się następującymi kwotami

1. Dochody	33 508 045,61 zł
- bieżące 30 777 016,61 zł	
- majątkowe 2 731 029,00 zł	
2. Wydatki	30 418 494,77 zł
- bieżące 28 235 679,95 zł	
- majątkowe 2 182 814,82 zł	
3. Nadwyżka w kwocie	3 089 550,84 zł

Zobowiązania z tytułu kredytów wyniosły na dz.30.06.2022 r 5 949 972,00 zł zaciągnięty w BGK Szczecin .

Po stronie wykonania przychodów wykazujemy nadwyżkę z lat ubiegłych w kwocie 4 413 621,51 zł , środki które wpłynęły na rachunek bankowy Gminy w 2021 roku ,a ich wydatkowanie nastąpi w 2022 roku wynoszą 5 518 895,28 zł oraz wykonanie wolnych środków zamknęło się kwotą 2 945 580,57 zł. W ramach przychodów planowaliśmy zaciągnąć kredyt w wysokości 8 453 000,00 zł , w wyniku wpływu dochodów planowany kredyt nie będzie zaciągany , co zostało przedstawione w WPF na lata 2025-2029 po okresie sprawozdawczym.

Po stronie rozchodów plan spłaty kredytu w 2022 roku wynosi 1 699 992,00 zł, na dzień 30 czerwca 2022 dokonano spłaty na kwotę 849 996,00 zł zł.

Wykaz przedsięwzięć do WPF

WYKONANIE za I-sze półrocze 2022 roku

kwoty w zł

L.p	Nazwa i cel	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe	Limit 2022	WYKONANIE Za I-sze PÓŁROCZE 2022 r		Limit 2023	Limit 2024	Limit 2025	Limit zobowiązań
			Od	Do								
1	Wydatki na przedsięwzięcia-ogółem (1.1+1.2+1.3)				50 827 077,52	17 366 753,25	191 577,44	20 779 707,33	6 618 047,82	2 000 000,00	46 764 508,40	
1.a	- wydatki bieżące				0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00	
1.b	- wydatki majątkowe				50 827 077,52	17 366 753,25	191 577,44	20 779 707,33	6 618 047,82	2 000 000,00	46 764 508,40	
1.1	Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z udziałem środków, o których mowa w art.5 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009.r. o finansach publicznych (Dz.U.Nr 157, poz.1240.z późn.zm.), z tego:				12 717 180,04	7 895 659,00	81 570,83	3 938 261,15	0,00	0,00	11 833 920,15	
1.1.1	- wydatki bieżące				0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00	
1.1.2	- wydatki majątkowe				12 717 180,04	7 895 659,00	81 570,83	3 938 261,15	0,00	0,00	11 833 920,15	
1.1.2.13	REALIZACJA PROCESU REWITALIZACJI W MIEJSCOWOŚCI PĘCISZEWKO - INFRASTRUKTURA GMINY	URZĄD GMINY DARŁÓWO	2020	2022	2 708 054,00	2 628 510,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 628 510,00	
1.1.2.15	REALIZACJA PROCESU REWITALIZACJI W MIEJSCOWOŚCI BUKOWO MORSKIE - INFRASTRUKTURA GMINY	URZĄD GMINY DARŁÓWO	2020	2022	4 375 826,61	3 919 149,00	81 570,83	0,00	0,00	0,00	3 919 149,00	
1.1.2.17	BUDOWA ŚCIEŻKI RUCHOWEJ WRAZ Z PRZEJŚCIAMI NA PLAZĘ W UZDROWISKU DĄBKI - ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY	URZĄD GMINY DARŁÓWO	2018	2023	4 529 299,43	248 000,00		3 938 261,15	0,00	0,00	4 186 261,15	
1.1.2.18	PODNIESIENIE WALORÓW GMINY DARŁÓWO POPRZEC PRZEBUDOWĘ ŚWIETLICY WIEJSKIEJ W M. KRUPY - INFRASTRUKTURA	URZĄD GMINY DARŁÓWO	2021	2022	1 104 000,00	1 100 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 100 000,00	
1.2	Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z umowami partnerstwa publiczno-prywatnego, z tego:				0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00	
1.2.1	- wydatki bieżące				0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00	
1.2.2	- wydatki majątkowe				0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00	
1.3	Wydatki na programy, projekty lub zadania pozostałe (inne niż wymienione w pkt 1.1 i 1.2), z tego				38 109 897,48	9 471 094,25		16 841 446,18	6 618 047,82	2 000 000,00	34 930 588,25	
1.3.1	- wydatki bieżące											

42

1.3.2	- wydatki majątkowe			URZĄD GMINY	2021	2022	38 109 897,48	9 471 094,25	110 006,61	16 841 446,18	6 618 047,82	2 000 000,00	34 930 588,25
		2021	2022										
1.3.2.35	PRZEBUDOWA UL. DABKOWICKIEJ W MIEJSCOWOŚCI DĄBKI -	URZĄD GMINY	2021	2022	6 882 463,02	3 895 775,00	6 882 463,02	3 895 775,00	84 339,92	0,00	0,00	0,00	3 895 775,00
1.3.2.36	BUDOWA SYSTEMU KANALIZACJI SANITARNEJ W NADMORSKICH MIEJSCOWOŚCIACH GMINY DARŁOWO - OCHRONA ŚRODOWISKA	URZĄD GMINY DARŁOWO	2021	2024	13 917 173,25	482 679,25	13 917 173,25	482 679,25	0,00	8 816 446,18	4 618 047,82	0,00	13 917 173,25
1.3.2.37	BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ W STARYM JAROSŁAWIU -	URZĄD GMINY	2022	2025	4 500 000,00	0,00	4 500 000,00	0,00	0,00	500 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	4 500 000,00
1.3.2.38	BUDOWA SALI GIMNASTYCZNEJ PRZY SP W DĄBKACH -	URZĄD GMINY	2020	2023	12 658 636,03	5 092 640,00	12 658 636,03	5 092 640,00	25 666,79	7 500 000,00	0,00	0,00	12 592 640,00
1.3.2.39	GMINA DARŁOWO STAWIA NA EDUKACJĘ KOMUNIKACYJNĄ W	URZĄD GMINY	2022	2023	151 625,18	0,00	151 625,18	0,00	0,00	25 000,00	0,00	0,00	25 000,00

Realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych za I-sze półrocze 2022 roku:

Realizacja programów wieloletnich

1. *Realizacja procesu rewitalizacji w miejscowości Pęciszewko.*
Realizację zadania planuje się w okresie 2020-2022, natomiast nakłady zaplanowano w wysokości 2 708 054,00 zł. Wydatki na dzień 30.06.2022 wynoszą 89 544,00 zł, co stanowi 3,31 %. Zadanie jest w trakcie realizacji.
2. *Realizacja procesu rewitalizacji w miejscowości Bukowo Morskie.*
Termin realizacji zadania przypada na lata 2020 – 2022. Oszacowano nakłady w wysokości 4 375 826,61 zł, wykonane wydatki wynoszą 661 857,71 zł, stanowi to 15,12 %.
3. *Budowa ścieżki ruchowej wraz z przejściem na plażę w Uzdrowisku Dąbki.*
Nakłady 4 529 299,43 zł. Okres realizacji 2018-2023.
4. *Podniesienie walorów Gminy Darłowo poprzez budowę świetlicy wiejskiej w miejscowości Krupy.*
Nakłady wynoszą 1 104 000,00 zł, wydatki na dz.30.06.2022 roku 4 000,00 zł, co stanowi 0,36 %. Zadanie jest w trakcie realizacji.
5. *Przebudowa ul. Dąbkowickiej w miejscowości Dąbki*
Nakłady na w/w zadanie wynoszą 6 882 463,02 zł. Realizacja zadania przedkłada się na lata 2021-2022. Wydatki na koniec okresu sprawozdawczego wyniosły 2 099 569,82 zł, co stanowi 30,51% nakładów. Realizacja zadania zakończyła się w miesiącu lipcu 2022 roku.
6. *Budowa systemu kanalizacji sanitarnej w nadmorskich miejscowościach Gminy Darłowo.*
Zadanie przypada na lata 2021-2024. Oszacowane nakłady wynoszą 13 917 173,25 zł. Inwestycja jest w trakcie realizacji w ramach programu POLSKI ŁĄD.
7. *Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Starym Jarosławiu.*
Planowane nakłady wynoszą 4 500 000,00 zł, zadanie planowane jest na lata 2022-2025. Dotychczasowe wydatki wynoszą 661 649,23 zł, co stanowi 14,70 %.
8. *Budowa Sali gimnastycznej przy ZS Dąbki*
Nakłady szacuje się na kwotę 12 658 636,03 zł, rozłożone w latach 2020-2023. Poniesione wydatki na w/w cel wyniosły 91 662,82 zł, co stanowi 0,72 %.
9. *Gmina Darłowo stawia na edukację komunikacyjną w szkołach podstawowych.*
Realizacja zadania przypada na lata 2022-2023, nakłady wynoszą 151 625,18 zł. Wydatki będą realizowane w przyszłych latach.

Zadania realizowane są przez Urząd Gminy Darłowo.

WÓJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Głazewski

**INFORMACJA
O PRZEBIEGU WYKONANIA
PLANU FINANSOWEGO
GMINNEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ
W DOMASŁAWICACH
ZA I-SZE PÓŁROCZE 2022 ROKU**

Sierpień 2022

Urząd Gminy Darłowo WPLYNĘŁO	
dn.	2022 -07- 19
Nr rejestru	147282022
Przekazano	B.F.

**INFORMACJA O PRZEBIEGU
WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO
GMINNEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ
W DOMASŁAWICACH
ZA I PÓŁROCZE 2022 ROKU**

**DZIAŁ 921 - KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO
ROZDZIAŁ 92116 - BIBLIOTEKI**

I. Informacja o przebiegu wykonania przychodów i kosztów

	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	Wykonanie w %
	Stan środków na początku roku	0,00		
	I. PRZYCHODY	489.550,00	285.544,00	5833
§2480	1). Dotacja podmiotowa od organizatora	489.500,00	285.544,00	5833
§6220	2) Dotacja celowa od organizatora	0,00	0,00	000
§2840	3). Dotacja MKiDN na zakup nowości wydawniczych	0,00	0,00	000
	4). Inne przychody	50,00	0,00	000

	II. KOSZTY	489.550,00	269.663,61	55,03
	1). 400-1 Koszty amortyzacji	33.050,00	16.679,54	50,47
	2). 400-2 Koszty zużycia materiałów i energii	70.560,00	31.369,27	44,45
	3). 400-3 Koszty usług obcych	17.200,00	9.167,73	53,31
	4). 400-4 Koszty podatków i opłat	6.400,00	605,16	9,45
	5). 400-5 Koszty wynagrodzeń	282.150,00	154.341,11	54,71
	6). 400-6 Koszty ubezpieczeń społecznych i inne świadczenia	69.890,00	48.738,00	69,74
	7). 400-7 Pozostałe koszty rodzajowe	10.300,00	8.762,80	85,03
	Stan środków na koniec roku	0,00		

Wydatki stanowiące koszty działalności biblioteki .

1. Koszty amortyzacji – 16.679,54

w tym :

1a. Zakup książek – 16.679,54

w tym:

- biblioteka Domasławice – 8.553,43
- Filia Nr 1 w Jeżyczkach – 1.133,47
- Filia Nr 2 w Dąbkach - 4.093,58
- Filia Nr 3 w Barzowicach – 596,65
- Filia Nr 4 w Starym Jarosławiu – 2.302,41

1b. Wyposażenie – 0,00

2. Koszty zużycia materiałów i energii - 31.369,27

W tym:

- Materiały biurowe , druki - 30,90

- Czasopisma - 2.915,44
- Środki czystości , BHP i inne - 481,69
- Imprezy okolicznościowe : Festyn na Dzień Dziecka , itp- 1.327,74
- Podstawowe materiały do działalności kulturalnej instytucji / mat. biurowe/ ,
pieczenie ciast, wykonywanie ozdób i dekoracji, itp. – 21,12
- zakup akcesoria komputerowe /papier ksero, toner/ - 318,43
- Materiały budowlane , narzędzia i inne – 57,90
- opał /eko groszek , gaz / - 26.216,05
- materiały doposażenie biblioteki – 0,00

3. Koszty usług obcych – 9.167,73

W tym:

- Rozmowy telefoniczne , Internet – 5.652,36
- Znaczki pocztowe, koszty przesyłek pocztowych , opłata RTV - 95,47
- Usługi przeglądu , wymiany , konserwacji , serwis FK , naprawa komputera -
2.482,14
- inne usługi obce – 937,76

4. Koszty podatków i opłat / opłaty licencyjne / - 605,16

5. Koszty wynagrodzeń - 154.341,11

W tym :

- wynagrodzenia - 143.683,61
- Nagroda jubileuszowa – 0,00
- umowa zlecenie i o dzieło – 810,00
- nagrody uznaniowe – 9.847,50

6. Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia –48.738,00

W tym:

- Składki na ubezpieczenia społeczne i FP – 39.820,55
- świadczenie urlopowe - 6.651,89
- Świadczenia rzeczowe w zakresie BHP – 1.325,56
- szkolenia pracowników , obsł. BHP – 700,00
- badania okresowe pracowników – 240,00

7. Pozostałe koszty rodzajowe – 8.762,80

W tym:

- Podróże służbowe – 1.900,27
- Ekwiwalent BHP – 3.511,29
- Ubezpieczenia majątkowe – 1.870,41
- usługi bankowe - 286,55
- wywóz odpadów komunalnych / Wiekowo / - 1.013,28
- pozostałe /upominki / - 95,00

II. Informacja o stanie należności instytucji , w tym wymagalnych .

Stan należności	Ogółem	W tym wymagalne
Należności instytucji	16.156,35	-
Pozostałe	0,00	-

III. Informacja o stanie zobowiązań instytucji , w tym wymagalnych .

Stan zobowiązań	Ogółem	W tym wymagalne
Zobowiązania instytucji	0,00	-
Pozostałe	-	-

GLÓWNY KSIĘGOWY
Beata Swat

DYREKTOR
mgr Dorota Dąbska

[Signature]
WÓJT SMINY DĄBŁOWO
mgr inż. Radosław Gładkowski

SPRAWOZDANIA

Z WYKONANIA PLANÓW FINANSOWYCH

JEDNOSTEK BUDŻETOWYCH

GMINY DARŁOWO

ZA I-SZE PÓŁROCZE 2022 rok

Sierpień 2022 rok

Spis treści	<i>strona</i>
1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie	1
2. Szkoła Podstawowa w Dąbkach	10
3. Szkoła Podstawowa w Kopnicy	20
4. Szkoła Podstawowa w Starym Jarosławiu	26
5. Dzienny Dom SENIOR+ w Wiekowie	34
6. Centrum Sportów Wodnych w Dąbkach	36
7. Gminny Żłobek „Dziecięcy Zakątek” w Rusku	40

GOPS.II.031.56.2021

Darłowo, dnia 15.07.2022r.

**WÓJT GMINY
DARŁOWO**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie przedkłada sprawozdanie finansowe z zakresu pomocy społecznej oraz Placówki Wsparcia Dziennego za okres od 1 stycznia 2022r do 30 czerwca 2022r.

Nierownik Gminnego
Lecznicy i Centrum Socjalnej
Darłowo
mgr Anna Zatorska

SPRAWOZDANIE

*z realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej oraz środków finansowych
za okres od 01 stycznia 2021r. do 30 czerwca 2022r.*

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej, mającej na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych warunków, sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać. Wspiera się osoby, rodziny zmagające do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Przyczyny z powodu, których osoby lub rodziny mogą korzystać z pomocy udzielana jest gdy występują w szczególności :

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Wg obowiązującej ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876) prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje

osobom, rodzinom wg „kryterium dochodowego”:

• dla osoby samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza	776,00 zł.
• osobie w rodzinie, której dochód na osobę nie przekracza kwoty	600,00 zł.
• oraz dla osób posiadających gospodarstwo rolne przyjmuje się, że z 1 ha przeliczeniowego uzyskuje dochód miesięczny w wysokości	345,00 zł.

Pomoc Społeczna w aktualnym systemie prawnym realizowana jest jako:

- zadania zlecone,
- zadania powierzone,
- zadania własne,

I. ZADANIA ZLECONE – są to dotacje z budżetu centralnego

1. Rozdział 851 95 – ochrona zdrowia

Plan – **1 000,00 zł.** wykonanie – **259,67.** tj. **-25,97%**

Środki finansowe przeznaczone zostały na pokrycie kosztów dotyczących wydawania decyzji dla świadczeniobiorcy, który nie posiada ubezpieczenia zdrowotnego (spełniających kryterium dochodowe, zgodnie z art. 8 ustawy o pomocy społecznej).

2. Rozdział 852 15 – dodatek energetyczny

Plan **215,79zł.** wykonanie **144,40zł.** tj. **66,92 %**

Dodatek energetyczny przeznaczony jest dla rodzin, osób które mają:

- przyznany dodatek mieszkaniowy,
- są stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym,
- zamieszkują w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

W 2022 roku z dodatku energetycznego skorzystały 3 rodziny, w tym:

- gospodarstwa domowe prowadzone przez osoby samotne tj. 12,09zł. miesięcznie
- gospodarstwa składające się z 2 do 4 osób tj. 16,79 zł. miesięcznie.
- gospodarstwa składającego się z co najmniej 5 osób wynosi 20,15zł miesięcznie.

Od 1 kwietnia dodatek energetyczny został zastąpiony dodatkiem osłonowym.

3. Rozdział 85219 wynagrodzenie za sprawowanie opieki

Plan **4 872,00zł** wykonanie **2 400,00zł** tj.**50,19%**

Wyplacono wynagrodzenie dla osoby ustanowionej przez sąd opiekunem prawnym dziecka przebywającego w Domu Dziecka.

II.ZADANIA POWIERZONE – są to dotacje z budżetu wojewody.

1. Rozdział 852 13 – składka zdrowotna

Plan - **24 009,00 zł.** wykonanie – **10 683,81zł.** tj.**44,50 %**

Środki przeznaczone są na opłacenie składki zdrowotnej dla osób pobierających zasiłek stały z pomocy społecznej, z tej formy pomocy skorzystało 35 osób.

2. Rozdział 852 14 – zasiłki okresowe

Plan – 135 885,00 zł. wykonanie – 35 991,05zł. tj. 26,47%

Środki zostały wypłacone na zasiłki okresowe dla 34 osób . Zasiłki okresowe przyznawane są w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego .

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50 % różnicy między:

1. Kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby,
2. Kryterium dochodowym rodziny, a dochodem rodziny.

3. Rozdział 852 16 – zasiłki stałe

Plan 238 508,00 zł. wykonanie 119 708,63zł. tj. 50,19%

Środki zostały przyznane na wypłacenie zasiłku stałego dla 39 osób.

Obecnie maksymalna kwota zasiłku stałego wynosi 719 00 zł.

Zasiłek stały przysługuje:

- Pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku, lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- Pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

III. ZADANIA WŁASNE – dotacja Gminy Darłowo

Rozdział 754 21 Bezpieczeństwo Publiczne i Ochrona Przeciwpożarowa

Plan 2 000,00zł wykonanie 984,00zł tj. 49,20%

Został zakupiony program do obsługi pomocy dla obywateli Ukrainy.

1. Rozdział 85154 przeciwdziałanie alkoholizmowi (Placówka Wsparcia Dziennego w Drozdowie)

Plan 100 000,00zł wykonanie 62 749,52zł tj. 62,75%

środki zostały wydatkowane na:

• Ekwiwalent za pranie odzieży ochronnej	180,00zł
• Wynagrodzenia i pochodne	42 136,36zł
• Zakup materiałów	3 225,14zł
• Zakup art. żywnościowych	1 285,80zł

- Zakup energii i wody 10 096,94zł
- Zakup usług pozostałych 2 464,26zł
- Zakup usług telekomunikacyjnych 679,00zł
- ZFŚS 1 662,97zł
- Fundusz dyspozycyjny 1 019,05zł

2. Rozdział 852 14 – zasiłki i pomoc w naturze

Plan 600 000,00 zł. wykonanie – 266 391,90zł. tj.44,40%

świadczenia zostały przyznane w formie zasiłku celowego z przeznaczeniem na :

- zakupu opału wydatkowano kwotę **5 214,66zł**
- zasiłki na zakup leków oraz koszty związane z leczeniem wydatkowano kwotę **300,00zł.**
- inne formy pomocy jak zasiłek celowy specjalny wydatkowano kwotę **13 200,00 zł**
- Domy Pomocy Społecznej, opłacany pobyt za 13 osób które zostały umieszczone w miejscowościach: Machowino, Mielno, Żydowo, Cetuń, Machowinko, Parsowo, Włóścibórz. Są to osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, które nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu i nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych wydatkowano kwotę **238 736,91zł**
- opłata za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych wydatkowano kwotę **8 940,33zł**

3. Rozdział 852 15 - Dodatki mieszkaniowe

Plan – 15 000,00zł wykonanie – 5 553,16zł tj. 37,02%

Dodatki mieszkaniowe są świadczeniem pieniężnym mającym na celu dofinansowanie wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowanym lokalem mieszkalnym. Wysokość dodatku mieszkaniowego zależy od dochodu i liczby osób w gospodarstwie domowym. Dodatek mieszkaniowy przysługuje jeżeli średni miesięczny dochód w przeliczeniu na członka gospodarstwa domowego w okresie trzech miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku nie przekracza :

- 175 % kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym (tj. 2 188,90 zł.)
- 125 % tej kwoty (tj. 1 563,60zł.) w gospodarstwie wieloosobowym w dniu złożenia wniosku.

Z tej formy skorzystało 5rodzin.

4. Rozdział 852 19 – utrzymanie Ośrodka Pomocy Społecznej

Plan **1 411 100,95 zł** w tym dotacja z budżetu wojewody – **138 000,00 zł**

wykonanie **797 911,21zł**

tj. **56,55%**

Środki zostały przeznaczone na :

• Nagrody i wydatki nie zaliczane do wynagrodzeń	4 486,45zł
• Wynagrodzenia i pochodne	598 995,37zł
• Wynagrodzenie bezosobowe	4 654,92zł
• Zakup materiałów	9 870,29zł
• Zakup energii i wody	16 338,30zł
• Zakup usług zdrowotnych	960,00zł
• Zakup usług pozostałych	44 672,17zł
• Usługi telekomunikacyjne	2 226,30zł
• Podróże służbowe	19,90zł
• Różne opłaty i składki	3 610,53zł
• ZFŚS	23 558,73zł
• Szkolenia pracowników	2 628,00zł
• Fundusz dyspozycyjny	4 319,42zł
• Zakup inwestycyjny	81 570,83zł

5. Rozdział 852 28 – usługi opiekuńcze

Plan **92 633,72zł**

wykonanie **38 939,84zł**

tj. **42,04 %**

Środki zostały wydatkowane na:

• Nagrody i wydatki nie zaliczane do wynagrodzeń	243,56zł
• Wynagrodzenie i pochodne	32 56,58zł
• Wynagrodzenie bezosobowe	3 467,20zł
• Zakup usług pozostałych	24,21zł
• Podróże służbowe praca w terenie	1 185,32zł
• ZFŚS	1 662,97zł

6. Rozdział 852 30 dożywianie

Plan **560 00,00zł** w tym dotacja z budżetu wojewody **220 000,00zł**

Wykonanie **195 660,06zł**

tj. **34 94%**

W rozdziale tym realizowane jest dożywianie dzieci, młodzieży i osób starszych w ramach wieloletniego programu „ Posiłek w szkole i w domu”. Środki zostały przeznaczone na:

• Zakup żywności	157 160,41zł
• Opłata za posiłki	5 899,65zł
• Zasiłki celowe	32 600,00zł

7. Rozdział 852 95 – utrzymanie Punktu Przygotowania Posiłków w Bobolinie

Plan 660 286,49 wykonanie – 350 481,65zł tj. 53,08 %

Środki zostały wydatkowane na :

• Nagrody i wydatki nie zaliczane do wynagrodzeń	2 650,90zł
• Wynagrodzenia i pochodne	248 209,76zł
• Zakup materiałów, paliwa, środków czystości	19 542,18zł
• Zakup energii, gazu i wody	54 840,80zł
• Zakup usług zdrowotnych	520,00zł
• Zakup usług pozostałych	8 192,80zł
• Zakup usług telekomunikacyjnych	674,46zł
• Zakup usług remontowych	1 557,99zł
• Różne opłaty i składki	989,00zł
• ZFŚS	13 303,76zł

8. Rozdział 852 95 pozostała działalność

Plan 201 581,92zł. wykonanie 61 855,89zł tj. 30 69%

1). Prace społecznie użyteczne

W ramach podpisanego porozumienia pomiędzy Urzędem Gminy, a Powiatowym Urzędem Pracy w Sławnie uzyskano refundację w wysokości 60% kosztów na zatrudnienie 10 osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, do wykonywania prac porządkowych w sołectwach na terenie gminy. Koszt ponoszony przez gminę to 40% kosztów. W ramach wykonywanych prac wypłacono wynagrodzenie i zakupiono drobny sprzęt- grabie, haczki, worki, kamizelki.

Wykonanie 11 536,28zł

2). Dowóz osób niepełnosprawnych

Został opłacony dowóz osób niepełnosprawnych na Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz do Środowiskowego Domu Samopomocy w Sławnie. **Wydatkowano kwotę 30 935,52zł**

3). Działalność zespołu interdyscyplinarnego wydatkowano kwotę 1 947,95.

4). Punkty Pracy Socjalnej

W utworzonych punktach pracy socjalnej w miejscowości Do:naślawice, Dobiesław, Kowalewice w ramach metody pracy środowiskowej podjęto działania aktywizowania środowiska wśród seniorów. Na działalność punktów wydatkowano kwotę 6 766,00zł

5). Kluby seniora

Opłacono zatrudnienie osób do prowadzenia zajęć muzycznych w Wiekowicach, Domasławicach, Porzeczu, Cisowie, Bukowie Morskim, Jeżycach, Starym Jarosławiu. Wydatkowano kwotę **10 670,14zł**

9. Rozdział 855 03 Rodzina Karta Dużej Rodziny

Plan 22 000,00 zł wykonanie 8 602,19zł. tj. 39,10 %

Środki wydatkowane zostały w ramach dopłat do Karty Dużej Rodziny za:

- zbiorowe odprowadzenie ścieków 20% ponoszonej kwoty
- gospodarowanie odpadami 30% ponoszonej kwoty
- zapotrzebowanie w wodę 20% ponoszonej kwoty

10. Rozdział 855 08 – rodziny zastępcze (wspieranie rodziny przez asystenta rodziny)

Plan – 272 760,00zł. wykonanie 143 459,04zł. tj. – 52,60 %

Środki finansowe zostały przeznaczone na:

• Nagrody i wydatki nie zaliczane do wynagrodzeń	170,32zł
• Wynagrodzenia i pochodne	38 557,41zł
• Zakup usług pozostałych	9 524,21zł
• Zakup usług przez JST	93 199,68zł
• Podróże służbowe (praca w terenie)	94,45zł
• ZFŚS	1 662,97zł
• Szkolenia	250,00zł

11. Rozdział 754 95 Pozostała Działalność

Plan 1 076 240,00zł wydatkowano 660 360,00zł tj. 61,36%

Środki zostały wydatkowane na zapewnienie zakwaterowania i całodziennego wyżywienia dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

12. Rozdział 852 78 Usuwanie Skutków Klęsk Żywiolowych

Plan 6 000,00zł wykonanie 6 000,00zł tj 100%

Wyplacono zasiłek z dotacji na pokrycie remontu dachu, który został zniszczony przez wiatr.

13. Rozdział 852 95 Pozostała Działalność

Plan 36 283,00zł wydatkowano 10 004,91zł tj. 27,57%

Środki zostały wydatkowane na opłacenie posiłków dla dzieci i młodzieży obywateli Ukrainy, przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z Działaniami wojennymi prowadzonymi w Ukrainie.

14.Rozdział 853 95 Pozostała Działalność**Plan 134 640,00zł wykonanie 102 600,00zł tj. 76,20%**

Środki zostały wydatkowane na jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300zł, dla obywateli Ukrainy przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których pobyt jest uznawany za legalny na podstawie ar. 2 ust.1 Ustawy i którzy zostali wpisani do rejestru PESEL.

Uzyskane dochody w 2022 r. to:

✓ wpływ z usług opiekuńczych	2 757,52zł
✓ sprzedaż posiłków	147 116,16zł

Razem 149 873,68zł**Na wszystkie zadania wydatkowana została kwota 2 880 740,93zł**

Wychowanie

Wiceprezydent Gminy
Ciekichin
mgr Anna Katarzyna

SZKOŁA PODSTAWOWA
im. Ratowników Morskich
w Dąbkach
76-156 Dąbki, ul. Dąbkowska 1
tel. 94 314 86 23 NIP 411-100-0000

Dąbki, 11.07.2022

Urząd Gminy Darłowo WPLYNEŁO	
dn.	2022 -07- 11
Nr rejestru	19251.2022
Przekazano	3F

SPRAWOZDANIE

z obsługi finansowo-administracyjnej w Szkole Podstawowej im. Ratowników Morskich w Dąbkach za okres od 01.01.2022 do 30.06.2022.

Na podstawie Zarządzenia Nr 1/2022 Dyrektora Szkoły Podstawowej im.
Ratowników Morskich w Dąbkach z dnia 03.01.2022r. ustalono plan finansowy na
2022 rok.

Wykonanie poszczególnych wydatków w stosunku do planu przedstawia się
następująco:

Analiza za okres 01.01.2022 do 30.06.2022.

PLAN	3 852 647,07	WYKONANIE	1 798 124,99	46,67%

Dział 801 Rozdział 80101 SZKOŁA PODSTAWOWA

Plan	2 930 317,78	wykonanie	1 374 092,22	46,89%
§ 3020 – wydatki osobowe nie zaliczane do wynagrodzeń	102 293,45	wykonanie	35 503,31	34,71%
§ 4010 – wynagrodzenia osobowe pracowników	414 730,33	wykonanie	177 184,45	42,72%
§ 4040 – dodatkowe wynagrodzenia roczne	35 000,00	wykonanie	26 923,63	76,92%
§ 4110 – składki na ubezpieczenia społeczne	340 307,08	wykonanie	164 382,74	48,30%
§ 4117 – składki na ubezpieczenia społeczne	1 626,58	wykonanie	0,00	0,00%
§ 4119 – składki na ubezpieczenia społeczne	412,38	wykonanie	0,00	0,00%
§ 4120 – składki na Fundusz Pracy	52 619,15	wykonanie	16 865,47	32,05%

§ 4127 – składki na Fundusz Pracy	233,05	wykonanie	0,00	0,00%
§ 4129 – składki na Fundusz Pracy	58,79	wykonanie	0,00	0,00%
§ 4210 – zakup materiałów i wyposażenia	89 303,24	wykonanie	75 888,42	84,98%
§ 4240 – zakup środków dydaktycznych i książek	6 000,00	wykonanie	628,80	10,48%
§ 4260 – zakup energii	37 500,00	wykonanie	12 580,15	33,55%
§ 4270 – zakup usług remontowych	10 000,00	wykonanie	9 972,98	99,73%
§ 4280 – zakup usług zdrowotnych	7 000,00	wykonanie	240,00	3,43%
§ 4300 – zakup usług pozostałych	41 500,00	wykonanie	28 752,27	69,28%
§ 4360 – opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	4 000,00	wykonanie	1 570,11	39,25%
§ 4410 – podróże służbowe krajowe	5 000,00	wykonanie	3 338,65	66,77%
§ 4430 – różne opłaty i składki	2 500,00	wykonanie	1 916,72	76,67%
§ 4440 – odpisy na ZFŚS	70 986,11	wykonanie	58 800,00	82,83%
§ 4700 – szkolenia pracowników	2 800,00	wykonanie	1 300,00	46,43%
§ 4710 – wpłaty na PPK przez podmiot zatrudniający	16 800,00	wykonanie	4 903,15	29,19%
§ 4790 – wynagrodzenia osobowe nauczycieli	1 537 723,92	wykonanie	632 991,45	41,16%
§ 4797 – wynagrodzenia osobowe nauczycieli	9 512,12	wykonanie	0,00	0,00%
§ 4799 – wynagrodzenia osobowe nauczycieli	2 411,58	wykonanie	0,00	0,00%
§ 4800 – dodatkowe wynagrodzenie roczne nauczycieli	140 000,00	wykonanie	120 349,92	85,96%

Dział 801 Rozdział 80103
PODSTAWOWYCH

PRZEDSZKOLA PRZY SZKOŁACH

Plan	539 812,32	wykonanie	232 084,06	42,99%
§ 3020 – wydatki osobowe nie zaliczane do wynagrodzeń	18 305,00	wykonanie	5 314,76	29,03%
§ 4010 - wynagrodzenia osobowe pracowników	120 200,00	wykonanie	42 321,04	35,21%
§ 4040 - dodatkowe wynagrodzenia roczne	12 000,00	wykonanie	6 992,57	58,27%
§ 4110 - składki na ubezpieczenia społeczne	65 872,10	wykonanie	29 510,26	44,80%
§ 4120 - składki na Fundusz Pracy	10 019,28	wykonanie	4 228,08	42,20%

§ 4210 – zakup materiałów i wyposażenia	15 535,67	wykonanie	13 296,28	85,59%
§ 4240 – zakup środków dydaktycznych i książek	3 500,00	wykonanie	578,00	16,51%
§ 4300 – zakup usług pozostałych	2 760,00	wykonanie	40,00	1,45%
§ 4410 - podróże służbowe krajowe	1 000,00	wykonanie	195,57	19,56%
§ 4440 - odpisy na ZFŚS	13 375,13	wykonanie	11 050,00	82,62%
§ 4710 - wpłaty na PPK przez podmiot zatrudniający	5 650,00	wykonanie	743,78	13,16%
§ 4790 – wynagrodzenia osobowe nauczycieli	251 595,14	wykonanie	99 536,99	39,56%
§ 4800 – dodatkowe wynagrodzenie roczne nauczycieli	20 000,00	wykonanie	18 276,73	91,38%

Dział 801 Rozdział 80113 DOWOŻENIE UCZNIÓW DO SZKÓŁ

Plan	150 362,97	wykonanie	69 029,80	45,91%
§ 4010 – wynagrodzenia osobowe pracowników	45 650,00	wykonanie	26 398,27	57,83%
§ 4040 - dodatkowe wynagrodzenia roczne	4 000,00	wykonanie	3 258,12	81,45%
§ 4110 – składki na ubezpieczenia społeczne	7 400,00	wykonanie	4 124,61	55,74%
§ 4120 – składki na Fundusz Pracy	1 050,00	wykonanie	0,00	0,00%
§ 4300 – zakup usług pozostałych	90 000,00	wykonanie	33 948,80	37,72%
§ 4440 – odpisy na ZFŚS	1 662,97	wykonanie	1 300,00	78,17%
§ 4710 – wpłaty na PPK przez podmiot zatrudniający	600,00	wykonanie	0,00	0,00%

Dział 801 Rozdział 80146 DOFINANSOWANIE DO FORM DOSKONALENIA ZAWODOWEGO NAUCZYCIELI

Plan	14 192,00	wykonanie	5 440,78	38,34%
§ 4300 – zakup usług pozostałych	14 192,00	wykonanie	5 440,78	38,34%

13

**Dział 801 Rozdział 80150 REALIZACJA ZADAŃ
WYMAGAJĄCYCH STOSOWANIA SPECJALNEJ
ORGANIZACJI NAUKI I METOD PRACY DLA DZIECI I
MŁODZIEŻY W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH, LICEACH
OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, LICEACH PROFILOWANYCH I
SZKOŁACH ZAWODOWYCH ORAZ SZKOŁACH
ARTYSTYCZNYCH**

Plan	181 562,00	wykonanie	82 128,13	45,23%
§ 3020 – wydatki osobowe nie zaliczane do wynagrodzeń	12 400,00	wykonanie	4 361,13	35,17%
§ 4110 – składki na ubezpieczenia społeczne	23 372,00	wykonanie	10 778,16	46,12%
§ 4120 – składki na Fundusz Pracy	4 334,00	wykonanie	1 290,76	29,78%
§ 4210 – zakup materiałów i wyposażenia	14 106,00	wykonanie	8 797,22	62,37%
§ 4300 – zakup usług pozostałych	1 850,00	wykonanie	250,00	13,51%
§ 4710 – wpłaty na PPK przez podmiot zatrudniającego	1 500,00	wykonanie	0,00	0,00%
§ 4790 – wynagrodzenia osobowe nauczycieli	124 000,00	wykonanie	56 650,86	45,69%

**Dział 801 Rozdział 80195 ODPISY NA ZAKŁADOWY FUNDUSZ
ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH**

Plan	36 400,00	wykonanie	35 350,00	97,12%
§ 4440 – odpisy na ZFŚS dla emerytów	36 400,00	wykonanie	35 350,00	97,12%

DYREKTOR
 Szkoły Podstawowej
 im. Falek i Rybaków Morskich
 w Głubczynie
 mgr Wiesława Orabińska

SZKOŁA PODSTAWOWA
im. Rado wójty w Morskim
w Dąbkach
76-156 Dąbki, ul. Dąbrowska 6
tel. 94 814 86 23 NIP 4290552217

**ANALIZA
ZA OKRES 01.01.2022 - 30.06.2022**

DZIAŁ 801 ROZDZIAŁ 80101 SZKOŁA PODSTAWOWA

- § 3020 - nagrody i wydatki osobowe nie zaliczane do wynagrodzeń
 - wypłacono dodatek wiejski.

- § 4010 – wynagrodzenia osobowe pracowników
 - wypłacono wynagrodzenia pracownikom obsługi i administracji,
 - wypłacono nagrody jubileuszowe za wieloletnią pracę,

- § 4040 - dodatkowe wynagrodzenie roczne
 - wypłacono dodatkowe wynagrodzenie roczne dla pracowników obsługi i administracji za 2021 rok.

- § 4110 - składki na ubezpieczenia społeczne
 - opłacono składki od wynagrodzeń nauczycieli oraz pracowników obsługi i administracji.

- § 4120 - składki na Fundusz Pracy
 - opłacono składki od wynagrodzeń nauczycieli oraz pracowników obsługi i administracji.

- § 4210 - zakup materiałów i wyposażenia
 - zakupiono węgiel,
 - zakupiono środki czystości,
 - materiały biurowe, tonery do kserokopiarki i drukarki, papier ksero,
 - dyplomy, statuetki i gilosze, druki szkolne,
 - zakupiono płyny do dezynfekcji, rękawice ochronne,
 - zakupiono materiały remontowe, farby, pędzle, gładzie, silikon itp.
 - zakupiono myszy bezprzewodowe, słuchawki i klawiatury,
 - zakupiono szafki na ubrania dla dzieci na korytarz,
 - zakupiono ziemię do kwiatów,
 - zakupiono router do lepszej jakości internetu,
 - zakupiono ploter,
 - zakupiono program do zarządzania pracownią komputerową i programy antywirusowe,
 - zakupiono świetlówki do sal,
 - uzupełniono braki w wyposażeniu stołówki,
 - zakupiono rynienki na kable i kable.

§ 4240 – zakup środków dydaktycznych i książek

- zakupiono książki do biblioteki

§ 4260 – zakup energii i wody

- zapłacono za energię elektryczną, oraz wykorzystaną przez szkołę wodę.

§ 4270 zakup usług remontowych

- wymieniono wykładzinę w sali lekcyjnej.

§ 4280 zakup usług zdrowotnych

- opłacono okresowe badania lekarskie pracownikom szkoły.

§ 4300 zakup usług pozostałych

- elektroniczna ochrona budynku, konserwacja urządzeń alarmowych,
- opłacono usługi informatyczne,
- pobrane prowizje bankowe,
- odbiór ścieków i odpadów komunalnych,
- serwisowanie oprogramowania FK-2,
- za korzystanie z serwera e-sekretariat,
- aktualizacje programów Kadry i Płace, BIP.
- opłacono nadzór kominarski i czyszczenie kominów budynku szkolnego,
- wykonano meble na wymiar do sekretariatu szkoły.

§ 4360 opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych

- opłacono faktury za korzystanie z usług telekomunikacyjnych; internet, telefon stacjonarny, telefon komórkowy.

§ 4410 podróże służbowe krajowe

- opłacono dojazd do banku, Urzędu Gminy, GOPS-u, PCPR-u.
- dojazdy dzieci z opiekunami na zawody sportowe oraz na konkursy i eliminacje międzyszkolne,
- podróż pracowników na szkolenia i kursokonferencje,
- dojazd nauczycieli do komisji egzaminacyjnych klas 8.

§ 4430 różne opłaty i składki

- opłacono ubezpieczenie mienia szkolnego.

§ 4440 odpisy na ZFŚS

- przekazano odpis na fundusz świadczeń socjalnych.

§ 4700 szkolenie pracowników

- udział w szkoleniach pracowników administracji.

§ 4710 – wpłaty na PPK przez podmiot zatrudniający
 - opłacono składki na PPK z wynagrodzeń nauczycieli i pracowników administracji.

§ 4790 – wynagrodzenia osobowe nauczycieli
 - wypłacono wynagrodzenia nauczycielom,
 - wypłacono wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw.

§ 4800 – dodatkowe wynagrodzenie roczne nauczycieli
 - wypłacono dodatkowe wynagrodzenie roczne dla nauczycieli za 2021 rok.

DZIAŁ 801 ROZDZIAŁ 80103 PRZEDSZKOLA PRZY SZKOŁACH PODSTAWOWYCH

§ 3020 nagrody i wydatki osobowe nie zaliczane do wynagrodzeń
 - wypłacono dodatek wiejski,
 - wypłacono ekwiwalent za pranie odzieży roboczej dla pracowników obsługi.

§ 4010 wynagrodzenia osobowe pracowników
 - wypłacono wynagrodzenie pracownikowi obsługi,

§ 4040 dodatkowe wynagrodzenie roczne
 - wypłacono dodatkowe wynagrodzenie roczne dla pracowników obsługi i administracji za 2021 rok.

§ 4110 składki na ubezpieczenia społeczne
 - opłacono składki od wynagrodzeń nauczycieli oraz pracowników obsługi i administracji.

§ 4120 składki na Fundusz Pracy
 - opłacono składki od wynagrodzeń nauczycieli oraz pracowników obsługi i administracji.

§ 4210 zakup materiałów i wyposażenia
 - zakupiono żelazko,
 - zapłacono za dostawę węgla,
 - zakupiono odkurzacz,
 - materiały biurowe,
 - wykładzinę do położenia w sali dzieci młodszych,
 - zakupiono zabawki i art. papiernicze,
 - zakupiono środki nabłyszczające do podłóg.

§ 4240 – zakup środków dydaktycznych i książek
- zakup bum bum rurek do gry.

§ 4300 zakup usług pozostałych
- opłacono prowizje bankowe.

§ 4410 podróże służbowe krajowe
- podróż pracowników na szkolenia i kursokonferencje.

§ 4440 odpisy na ZFŚS
– przekazano odpis na fundusz świadczeń socjalnych.

§ 4710 – wpłaty na PPK przez podmiot zatrudniający
- opłacono składki na PPK od wynagrodzeń nauczycieli.

§ 4790 – wynagrodzenia osobowe nauczycieli
- wypłacono wynagrodzenia nauczycielom,
- wypłacono wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw.

§ 4800 – dodatkowe wynagrodzenie roczne nauczycieli
- wypłacono dodatkowe wynagrodzenie roczne dla nauczycieli za 2021 rok.

DZIAŁ 801 ROZDZIAŁ 80113 DOWOŻENIE UCZNIÓW DO SZKOŁY

§ 4010 wynagrodzenia osobowe pracowników
- wypłacono wynagrodzenie dla pracownika pełniącego opiekę nad dziećmi dowożonymi do szkoły.

§ 4040 dodatkowe wynagrodzenie roczne
- wypłacono dodatkowe wynagrodzenie roczne dla pracownika pełniącego opiekę nad dziećmi dowożonymi autobusem szkolnym za 2020 rok.

§ 4110 składki na ubezpieczenia społeczne
- opłacono składki od wynagrodzeń.

§ 4120 składki na Fundusz Pracy

§ 4300 zakup usług pozostałych
- opłacono faktury za dowożenie uczniów do szkoły.

§ 4440 odpisy na ZFŚS
– przekazano odpis na fundusz świadczeń socjalnych.

§ 4710 – wpłaty na PPK przez podmiot zatrudniający

**DZIAŁ 801 ROZDZIAŁ 80146
DOSKONALENIE I DOKSZTAŁCANIE NAUCZYCIELI**

§ 4300 zakup usług pozostałych
- opłata kursu podnoszącego kwalifikacje nauczycieli,
- opłacenie przeprowadzonych rad pedagogicznych,
- dofinansowanie opłaty za studia podyplomowe.

**DZIAŁ 801 ROZDZIAŁ 80150
REALIZACJA ZADAŃ WYMAGAJĄCYCH STOSOWANIA
SPECJALNEJ ORGANIZACJI NAUKI I METOD PRACY DLA DZIECI
I MŁODZIEŻY W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH**

§ 3020 - nagrody i wydatki osobowe nie zaliczane do wynagrodzeń
- wypłacono dodatek wiejski.

§ 4110 - składki na ubezpieczenia społeczne
– opłacono składki od wynagrodzeń.

§ 4120 - składki na Fundusz Pracy
– opłacono składki od wynagrodzeń.

§ 4210 - zakup materiałów i wyposażenia
- zakupiono wykładzinę do montażu w salce,
- zakupiono tablicę z uchwytem na papier,
- zakupiono materiały kreatywne do wycinania i układania,
- zakupiono kalendarz magnetyczny.

§ 4300 zakup usług pozostałych
- opłacono przegląd techniczny EEG biofeedback-u.

§ 4710 – wpłaty na PPK przez podmiot zatrudniający
- opłacono składki na PPK od wynagrodzeń nauczycieli.

§ 4790 – wynagrodzenia osobowe nauczycieli
- wypłacono wynagrodzenia nauczycielom,
- wypłacono wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw.

**Dział 801 Rozdział 80195 ODPISY NA ZAKŁADOWY FUNDUSZ
ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH**

§ 4440 odpisy na ZFŚS

- przekazano odpis na fundusz świadczeń socjalnych - emeryci.

DYREKTOR
Szkoły Podstawowej
im. Patcji i Waw. Karskich
w Liskach
mgr Wiesława Grabińska

Sprawozdanie
 z obsługi finansowej w Szkole Podstawowej im. Ludzi Morza w Kopnicy za okres
 od 01.01 2022 do 30.06.2022.

PLAN	3386386,42	WYKONANIE	1600324,05	47,26%

Dział 801 Rozdział 80101 SZKOŁA PODSTAWOWA

Plan	2698299,07	wykonanie	1283951,62	47,58%
§ 3020 – nagrody i wydatki osobowe nie zaliczone do wynagrodzeń	82580,00	wykonanie	37779,87	45,75%
§ 4010 – wynagrodzenia osobowe pracowników	277332,35	wykonanie	224371,34	80,90%
§ 4040 - dodatkowe wynagrodzenie roczne	33593,07	wykonanie	33593,07	100,00%
§ 4110 – składki na ubezpieczenie społeczne	334735,19	wykonanie	104372,13	31,18%
§ 4117 – składki na ubezpieczenie społeczne	1080,17	wykonanie	0,00	0,00%
§ 4119 – składki na ubezpieczenie społeczne	274,80	wykonanie	0,00	0,00%
§ 4120 – składki na Fundusz Pracy	48929,99	wykonanie	17095,44	34,94%
§ 4127 – składki na Fundusz Pracy	154,76	wykonanie	0,00	0,00%
§ 4129 – składki na Fundusz Pracy	39,37	wykonanie	0,00	0,00%
§ 4210 – zakup materiałów i wyposażenia	115300,75	wykonanie	86806,68	75,29%
§ 4240 – zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	6097,78	wykonanie	1096,71	17,99%
§ 4260 – zakup energii, wody	35550,00	wykonanie	7929,56	22,31%
§ 4280 – usługi zdrowotne	3000,00	wykonanie	551,00	18,37%
§ 4300 – usługi pozostałe	43427,00	wykonanie	12040,92	27,73%
§ 4360 – zakup usług dostępu do sieci Internet i opł. z tyt. zakupu usług telekomunikacyjnych	4000,00	wykonanie	1346,14	33,65%
§ 4410 – podróże służbowe krajowe	5000,00	wykonanie	1886,48	37,73%
§ 4430 – różne opłaty i składki	2600,00	wykonanie	2274,15	87,47%
§ 4440 – odpisy na ZFSS	76178,00	wykonanie	53790,00	70,61%
§ 4520 – opłaty na rzecz budżetu jednostek samorządu terytorialnego	811,00	wykonanie	811,00	100,00%
§ 4710 – wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający	10000,00	wykonanie	551,62	5,52%
§ 4790 – wynagrodzenia osobowe nauczycieli	1520277,83	wykonanie	608499,12	40,03%
§ 4797 – wynagrodzenia osobowe nauczycieli	6532,83	wykonanie	0,00	0,00%
§ 4799 – wynagrodzenia osobowe nauczycieli	1647,79	wykonanie	0,00	0,00%
§ 4800 - dodatkowe wynagrodzenie roczne nauczycieli	89156,39	wykonanie	89156,39	100,00%

Dział 801 Rozdział 80103 PRZEDSZKOLA PRZY SZKOŁACH PODSTAWOWYCH

Plan	498677,35	wykonanie	202648,62	40,64%
§ 3020 – nagrody i wydatki osobowe nie	20000,00	wykonanie	3869,61	19,35%
§ 4010 – wynagrodzenia osobowe pracow	250000,00	wykonanie	61789,29	24,72%
§ 4040 - DWR	5817,75	wykonanie	5817,75	100,00%
§ 4110 - – składki na ubezpieczenie społ	40000,00	wykonanie	33609,05	84,02%
§ 4120 - składki na Fundusz Pracy	7000,00	wykonanie	1605,93	22,94%
§ 4210 – zakup materiałów i wyposażenia	10000,00	wykonanie	8471,25	84,71%
§ 4240 – zakup pomocy naukowych, dyda	2500,00	wykonanie	39,20	1,57%
§ 4260 – zakup energii, wody	3000,00	wykonanie	2289,06	76,30%
§ 4280 – usługi zdrowotne	600,00	wykonanie	0,00	0,00%
§ 4410 - podróże służbowe krajowe	1000,00	wykonanie	367,73	36,77%
§ 4440 – odpisy na ZFSS	10388,00	wykonanie	10388,00	100,00%
§ 4790 – wynagrodzenia osobowe naucz	137707,68	wykonanie	63737,83	46,28%
§ 4800 - dodatkowe wynagrodzenie roczn	10663,92	wykonanie	10663,92	100,00%

**Dział 801 Rozdział 80146 DOFINANSOWANIE DO FORM DOSKONALENIA
ZAWODOWEGO NAUCZYCIELI**

Plan	11470,00	wykonanie	2560,00	22,32%
§ 4300	11470,00	wykonanie	2560,00	22,32%

**Dział 801 Rozdział 80195 ODPISY NA ZAKŁADOWY FUNDUSZ ŚWIADCZEŃ
SOCJALNYCH**

Plan	11322,00	wykonanie	11322,00	100,00%
§ 4440 – FSS dla emerytów	11322,00	wykonanie	11322,00	100,00%

Dział 801 Rozdział 80113 DOWOŻENIE UCZNIÓW DO SZKOŁY

Plan	166618,00	wykonanie	99841,81	59,92%
§ 4010 – wynagrodzenia osobowe pracow	70000,00	wykonanie	38743,07	55,35%
§ 4110 - składki na ubezpieczenie społ	14535,00	wykonanie	6043,14	41,58%
§ 4120 – składki na Fundusz Pracy	2083,00	wykonanie	0,00	0,00%
§ 4300 – zakup usług pozostałych	80000,00	wykonanie	55055,60	68,82%

GŁÓWNY KSIĘGOWY
Helena Nowalska

DYREKTOR SZKOŁY
mgr Rafał Kosowski

ANALIZA ZA OKRES 01.01.2022r. - 30.06.2022r.

12

Urząd Gminy Darłowo	
WPLYNEŁO	
dn.	2022-07-08
Nr rejestru	17165.2022
Przekazano	BF

DZIAŁ 801 ROZDZIAŁ 80101 SZKOŁA PODSTAWOWA

§3020 - nagrody i wydatki osobowe nie zaliczane do wynagrodzeń

- wypłacono dodatek wiejski

§4010 – wynagrodzenia osobowe pracowników

- wypłacono wynagrodzenia pracownikom obsługi i administracji

§4110 – składki na ubezpieczenie społeczne

- opłacono składki ZUS ponoszone z kosztów pracodawcy

§4120 – składki na FP

- opłacono składki na FP

§4040 – dodatkowe wynagrodzenie roczne

- wypłacono dodatkowe wynagrodzenie roczne dla pracowników obsługi i administracji

§ 4210 - zakup materiałów i wyposażenia

- zakupiono węgiel i pellet
- zakupiono środki czystości
- materiały biurowe, tonery do kserokopiarki i drukarki
- zakupiono paliwo do kosiarki
- zakupiono materiały remontowo-budowlane w celu odświeżenia pomieszczeń szkolnych

§ 4240 Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek

- zakupiono pomoce dydaktyczne oraz słowniki i podręczniki dla dzieci z Ukrainy

§ 4260 – zakup energii i wody

- zapłacono za energię elektryczną, oraz wykorzystaną wodę

§ 4280 zakup usług zdrowotnych

- opłacono badania profilaktyczne oraz okresowe pracowników szkoły

§ 4300 zakup usług pozostałych

- konserwacja urządzeń alarmowych, drobne naprawy sprzętu i urządzeń
- konserwacja kserokopiarki
- zapłacono za wywóz szamba
- zakup znaczków pocztowych

§ 4360 zakup usług internetowych

- opłacono abonament za usługi internetowe i telefoniczne

§ 4410 podróże służbowe krajowe

- opłacono wyjazdy w celu załatwienia spraw służbowych

§ 4520 opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego

- dokonano opłaty za emisję pyłów do atmosfery

§ 4710 wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający

- opłacono składki na PPK

§ 4790 wynagrodzenie osobowe nauczycieli

- wypłacono wynagrodzenie dla nauczycieli

§ 4800 dodatkowe wynagrodzenie roczne

- wypłacono dodatkowe wynagrodzenie roczne dla nauczycieli

DZIAŁ 801 ROZDZIAŁ 80103

PRZEDSZKOLA PRZY SZKOŁACH PODSTAWOWYCH

§3020 - nagrody i wydatki osobowe nie zaliczane do wynagrodzeń

- wypłacono dodatek wiejski

§4010 – wynagrodzenia osobowe pracowników

- wypłacono wynagrodzenie pracownikom obsługi i administracji

§4110 – składki na ubezpieczenie społeczne

- opłacono składki ZUS ponoszone z kosztów pracodawcy
-

§4120 – składki na FP

- opłacono składki na FP

§4040 – dodatkowe wynagrodzenie roczne

- wypłacono dodatkowe wynagrodzenie roczne dla pracowników obsługi i administracji

§ 4210 zakup materiałów i wyposażenia

- zakupiono środki czystości,
- zakupiono materiały biurowe itp.
- zakupiono materiały budowlano-remontowe w celu odświeżenia klasy

§ 4240 Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek

- zakupiono pomoce dla dzieci

§ 4790 wynagrodzenie osobowe nauczycieli

- wypłacono wynagrodzenie dla nauczycieli

§ 4800 dodatkowe wynagrodzenie roczne

- wypłacono dodatkowe wynagrodzenie roczne dla nauczycieli

DZIAŁ 801 ROZDZIAŁ 80146
DOSKONALENIE I DOKSZTAŁCANIE NAUCZYCIELI

§ 4300 zakup usług pozostałych

- opłacono szkolenie dyrektora
- dofinansowano czesne nauczycielom podnoszącym kwalifikacje

DZIAŁ 801 ROZDZIAŁ 80113
DOWOŻENIE UCZNIÓW DO SZKÓŁ

§4010 – wynagrodzenia osobowe pracowników

- wypłacono wynagrodzenie opiekunkom dzieci

§4110 – składki na ubezpieczenie społeczne

- opłacono składki ZUS ponoszone z kosztów pracodawcy

§4120 – składki na FP

- opłacono składki na FP

§4300 - zakup usług pozostałych

- zapłacono rachunki za przewóz uczniów

GŁÓWNY KSIĘGOWY

Halina Nowalska

DYREKTOR SZKOŁY

mgr Rafał Kosowski

*Szkoła Podstawowa
w Starym Jarosławiu*

**SPRAWOZDANIE
z obsługi finansowej
Szkoły Podstawowej
w Starym Jarosławiu
za I półrocze 2022**

Urząd Gminy Darłowo	
WPLYNEŁO	
dn.	2022 -07- 11
Nr rejestru	17259 2022
Przekazano	BT

Szkoła Podstawowa w Starym Jarosławiu na rok 2022

wprowadziła plan wydatków w wysokości	-	3.492.844,00
Dział 801 Oświata i wychowanie	-	3.468.844,00
- 80101 - Szkoła Podstawowa	-	2.534.500,00
- 80103 - Przedszkole przy szkole podstawowej	-	435.800,00
- 80107 - Świetlica szkolna	-	110.800,00
- 80113 - Dowożenie uczniów do szkoły	-	167.800,00
- 80146 - Doskonalenia nauczycieli	-	12.600,00
- 80150 - Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w szkołach podstawowych i gimnazjach	-	186.244,00
- 80195 - Pozostała działalność	-	21.100,00
Dział 854 Edukacyjna opieka wychowawcza	-	24.000,00
- 85404 - Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka	-	24.000,00

*Szkoła Podstawowa**w Starym Jarosławiu*

Plan finansowy wydatków na rok 2022

Szkoły Podstawowej w Starym Jarosławiu

17
07

§	dział	rozdział	Wyszczególnienie	KWOTA
OGÓLEM				3.492.844,00
801 OŚWIATA I WYCHOWANIE				3.468.844,00
801 80101 Szkoła Podstawowa				2.534.500,00
			3020 nagrody i wydatki nie zaliczane do wynagrodzenia	80.000,00
			4010 wynagrodzenie osobowe	500.000,00
			4040 dodatkowe wynagrodzenie roczne „13”	35.000,00
			4110 składki na ubezpieczenie społeczne	90.000,00
			4120 składki na fundusz pracy	13.000,00
			4170 wynagrodzenia bezosobowe	5.000,00
			4210 zakup materiałów i wyposażenia	70.000,00
			4240 zakup pomocy dydaktycznych i książek	5.000,00
			4260 zakup energii	50.000,00
			4270 zakup usług remontowych	5.000,00
			4280 zakup usług zdrowotnych	4.000,00
			4300 zakup usług pozostałych	40.000,00
			4360 opłaty z tytułu usług telekomunikacyjnych	5.000,00
			4410 podróże służbowe krajowe	3.000,00
			4430 różne opłaty i składki	6.000,00
			4440 odpis na ZFŚS	63.000,00
			4520 opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządowych	3.500,00
			4790 wynagrodzenia osobowe nauczycieli	1.462.000,00
			4800 dodatkowe wynagrodzenie roczne nauczycieli	95.000,00
801 80103 Przedszkole przy szkole podstawowej				435.800,00
			3020 nagrody i wydatki nie zaliczane do wynagrodzenia	12.000,00
			4010 wynagrodzenie osobowe	105.200,00
			4040 dodatkowe wynagrodzenie roczne „13”	8.000,00
			4110 składki na ubezpieczenie społeczne	18.000,00
			4120 składki na fundusz pracy	3.000,00
			4210 zakup materiałów i wyposażenia	14.300,00
			4280 zakup usług zdrowotnych	800,00
			4300 zakup usług pozostałych	6.000,00
			4410 podróże służbowe krajowe	300,00
			4440 odpis na ZFŚS	12.200,00
			4790 wynagrodzenia osobowe nauczycieli	240.000,00
			4800 dodatkowe wynagrodzenie roczne nauczycieli	16.000,00
801 80107 Świetlica szkolna				110.800,00
			3020 nagrody i wydatki nie zaliczane do wynagrodzenia	5.000,00
			4210 zakup materiałów i wyposażenia	12.000,00

4280 zakup usług zdrowotnych	170,00
4410 podróże służbowe krajowe	100,00
4440 odpis na ZFŚS	3.030,00
4790 wynagrodzenia osobowe nauczycieli	85.000,00
4800 dodatkowe wynagrodzenie roczne nauczycieli	5.500,00
801 80113 Dowożenie uczniów do szkół	167.800,00
4010 wynagrodzenie osobowe	50.000,00
4040 dodatkowe wynagrodzenie roczne „13”	4.000,00
4110 składki na ubezpieczenie społeczne	9.000,00
4120 składki na fundusz pracy	2.000,00
4210 zakup materiałów i wyposażenia	1.000,00
4280 zakup usług zdrowotnych	200,00
4300 zakup usług pozostałych	100.000,00
4440 odpis na ZFŚS	1.600,00
801 80146 Doksztalt i doskonalenie nauczycieli	12.600,00
4300 zakup usług pozostałych	12.600,00
801 80150 Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w szkołach podstawowych	186.244,00
3020 nagrody i wydatki nie zaliczane do wynagrodzenia	6.000,00
4010 wynagrodzenie osobowe	52.500,00
4040 dodatkowe wynagrodzenie roczne „13”	4.000,00
4110 składki na ubezpieczenie społeczne	10.000,00
4120 składki na fundusz pracy	1.694,00
4210 zakup materiałów i wyposażenia	10.000,00
4280 zakup usług zdrowotnych	300,00
4300 zakup usług pozostałych	1.850,00
4410 podróże służbowe krajowe	300,00
4440 odpis na ZFŚS	4.600,00
4790 wynagrodzenia osobowe nauczycieli	89.000,00
4800 dodatkowe wynagrodzenie roczne nauczycieli	6.000,00
801 80195 Pozostała działalność	21.100,00
4440 odpis na ZFŚS emeryci nauczyciele	21.100,00
854 EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	109.780,00
854 85404 Wczesne wspomaganie rozwoju	24.000,00
4110 składki na ubezpieczenie społeczne	3.500,00
4120 składki na fundusz pracy	500,00
4790 wynagrodzenia osobowe nauczycieli	20.000,00

W okresie od 01.01.2022 r. do 30.06.2022 r. dokonano zmian w planie finansowym wydatków na podstawie :

1. Uchwały Rady Gminy Darłowo Nr XLVII.488.2022 z dnia 28.02.2022 r.
2. Zarządzenie Wójta Gminy Darłowo Nr KW.0050.35.2022 z dnia 24.03.2022 r.
3. Uchwały Rady Gminy Darłowo Nr XLVIII.492.2022 z dnia 08.04.2022 r.
4. Zarządzenie Wójta Gminy Darłowo Nr KW.0050.41.2022 z dnia 11.04.2022 r.
5. Uchwały Rady Gminy Darłowo Nr L.513.2022 z dnia 27.05.20212 r.
6. Uchwały Rady Gminy Darłowo Nr LII.533.2022 z dnia 30.06.20212 r.

Zmiany wprowadzono w planie finansowym wydatków

§	dział	rozdział	Wyszczególnienie	KWOTA
OGÓLEM				3.555.060,98
	801	OŚWIATA I WYCHOWANIE		3.531.060,98
	801	80101	Szkoła Podstawowa	2.583.285,32
			3020 nagrody i wydatki nie zaliczane do wynagrodzenia	82.130,00
			4010 wynagrodzenie osobowe	500.000,00
			4040 dodatkowe wynagrodzenie roczne „13”	32.050,00
			4110 składki na ubezpieczenie społeczne	277.685,25
			4117 składki na ubezpieczenie społeczne	1.209,67
			4119 składki na ubezpieczenie społeczne	320,33
			4120 składki na fundusz pracy	33.773,90
			4127 składki na fundusz pracy	116,63
			4129 składki na fundusz pracy	29,37
			4170 wynagrodzenia bezosobowe	5.000,00
			4210 zakup materiałów i wyposażenia	77.350,00
			4240 zakup pomocy dydaktycznych i książek	9.000,00
			4260 zakup energii	50.290,17
			4270 zakup usług remontowych	5.000,00
			4280 zakup usług zdrowotnych	4.000,00
			4300 zakup usług pozostałych	40.000,00
			4360 opłaty z tytułu usług telekomunikacyjnych	5.000,00
			4410 podróże służbowe krajowe	3.000,00
			4430 różne opłaty i składki	6.000,00
			4440 odpis na ZFŚS	63.000,00
			4520 opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządowych	3.500,00
			4790 wynagrodzenia osobowe nauczycieli	1.284.228,00
			4797 wynagrodzenia osobowe nauczycieli	7.038,27
			4799 wynagrodzenia osobowe nauczycieli	1.363,73
			4800 dodatkowe wynagrodzenie roczne nauczycieli	91.700,00

801 80103 Przedszkole przy szkole podstawowej	445.447,66
3020 nagrody i wydatki nie zaliczane do wynagrodzenia	12.350,00
4010 wynagrodzenie osobowe	105.200,00
4040 dodatkowe wynagrodzenie roczne „13”	8.000,00
4110 składki na ubezpieczenie społeczne	48.970,00
4120 składki na fundusz pracy	6.310,00
4210 zakup materiałów i wyposażenia	14.460,00
4280 zakup usług zdrowotnych	800,00
4300 zakup usług pozostałych	6.000,00
4410 podróże służbowe krajowe	300,00
4440 odpis na ZFŚS	12.200,00
4790 wynagrodzenia osobowe nauczycieli	216.027,66
4800 dodatkowe wynagrodzenie roczne nauczycieli	14.830,00
801 80107 Świetlica szkolna	113.462,00
3020 nagrody i wydatki nie zaliczane do wynagrodzenia	5.122,00
4110 składki na ubezpieczenie społeczne	15.380,00
4120 składki na fundusz pracy	5.060,00
4210 zakup materiałów i wyposażenia	12.000,00
4280 zakup usług zdrowotnych	170,00
4410 podróże służbowe krajowe	100,00
4440 odpis na ZFŚS	3.030,00
4790 wynagrodzenia osobowe nauczycieli	67.100,00
4800 dodatkowe wynagrodzenie roczne nauczycieli	5.500,00
801 80113 Dowożenie uczniów do szkół	167.800,00
4010 wynagrodzenie osobowe	50.000,00
4040 dodatkowe wynagrodzenie roczne „13”	4.000,00
4110 składki na ubezpieczenie społeczne	9.000,00
4120 składki na fundusz pracy	2.000,00
4210 zakup materiałów i wyposażenia	1.000,00
4280 zakup usług zdrowotnych	200,00
4300 zakup usług pozostałych	100.000,00
4440 odpis na ZFŚS	1.600,00
801 80146 Doksztalt i doskonalenie nauczycieli	12.600,00
4300 zakup usług pozostałych	12.600,00
801 80150 Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w szkołach podstawowych	187.366,00
3020 nagrody i wydatki nie zaliczane do wynagrodzenia	6.122,00
4010 wynagrodzenie osobowe	52.500,00
4040 dodatkowe wynagrodzenie roczne „13”	4.000,00
4110 składki na ubezpieczenie społeczne	21.170,00
4120 składki na fundusz pracy	3.724,00
4210 zakup materiałów i wyposażenia	10.000,00

4280 zakup usług zdrowotnych	300,00
4300 zakup usług pozostałych	1.850,00
4410 podróże służbowe krajowe	300,00
4440 odpis na ZFŚS	4.600,00
4790 wynagrodzenia osobowe nauczycieli	76.800,00
4800 dodatkowe wynagrodzenie roczne nauczycieli	6.000,00
801 80195 Pozostała działalność	21.100,00
4440 odpis na ZFŚS emeryci nauczyciele	21.100,00
854 EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	24.000,00
854 85404 Wczesne wspomaganie rozwoju	24.000,00
4110 składki na ubezpieczenie społeczne	3.500,00
4120 składki na fundusz pracy	500,00
4790 wynagrodzenia osobowe nauczycieli	20.000,00

Analiza za okres od 01.01.2022 r. do 30.06.2022r.:

Plan - 3.555.060,98

Wykonanie - 1.722.373,23 (48,5%)

Poniższa tabela przedstawia wykonanie wydatków

§ dział rozdział	Wyszczególnienie	plan	wykonanie	%
OGÓŁEM		3.555.060,98	1.722.373,23	48,5
801	OŚWIATA I WYCHOWANIE	3.531.060,98	1.719.205,86	48,5
801 80101	Szkoła Podstawowa	2.583.285,32	1.304.759,98	50,5%
3020	nagrody i wydatki nie zaliczane do wynagrodzenia	82.130,00	34.193,93	41,6
4010	wynagrodzenie osobowe	500.000,00	218.748,10	43,7
4040	dodatkowe wynagrodzenie roczne „13”	32.050,00	32.047,77	100
4110	składki na ubezpieczenie społeczne	277.685,25	150.138,76	54,3
4117	składki na ubezpieczenie społeczne	1.209,67	0	0
4119	składki na ubezpieczenie społeczne	320,33	0	0
4120	składki na fundusz pracy	33.773,90	15.590,38	46,2
4127	składki na fundusz pracy	116,63	0	0
4129	składki na fundusz pracy	29,37	0	0
4170	wynagrodzenia bezosobowe	5.000,00	1.800,00	36
4210	zakup materiałów i wyposażenia	77.350,00	49.735,10	64,3
4240	zakup pomocy dydaktycznych i książek	9.000,00	0	0
4260	zakup energii	50.290,17	20.156,36	40,1
4270	zakup usług remontowych	5.000,00	0	0
4280	zakup usług zdrowotnych	4.000,00	160,00	4
4300	zakup usług pozostałych	40.000,00	19.463,60	48,7

4360 opłaty z tytułu usług telekomunikacyjnych	5.000,00	2.175,22	43,8
4410 podróże służbowe krajowe	3.000,00	1.746,78	58
4430 różne opłaty i składki	6.000,00	3.971,12	66,2
4440 odpis na ZFŚS	63.000,00	44.900,00	71,3
4520 opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządowych	3.500,00	2.571,00	73,3
4790 wynagrodzenia osobowe nauczycieli	1.284.228,00	615.670,68	47,9
4797 wynagrodzenia osobowe nauczycieli	7.038,27	0	0
4799 wynagrodzenia osobowe nauczycieli	1.863,73	0	0
4800 dodatkowe wynagrodzenie roczne nauczycieli	91.700,00	91.691,18	100
801 80103 Przedszkole przy szkole podstawowej	445.447,66	230.443,03	51,8
3020 nagrody i wydatki nie zaliczane do wynagrodzenia	12.350,00	6.041,80	48,9
4010 wynagrodzenie osobowe	105.200,00	63.695,76	60,5
4040 dodatkowe wynagrodzenie roczne „13”	8.000,00	8.000,00	100
4110 składki na ubezpieczenie społeczne	48.970,00	25.819,18	52,7
4120 składki na fundusz pracy	6.310,00	3.744,60	59,2
4210 zakup materiałów i wyposażenia	14.460,00	0	0
4280 zakup usług zdrowotnych	800,00	0	0
4300 zakup usług pozostałych	6.000,00	540,26	9
4410 podróże służbowe krajowe	300,00	0	0
4440 odpis na ZFŚS	12.200,00	12.200,00	100
4790 wynagrodzenia osobowe nauczycieli	216.027,66	95.578,51	44,3
4800 dodatkowe wynagrodzenie roczne nauczycieli	14.830,00	14.822,92	99,8
801 80107 Świetlica szkolna	113.462,00	38.238,94	33,7
3020 nagrody i wydatki nie zaliczane do wynagrodzenia	5.122,00	2.067,40	40,2
4110 składki na ubezpieczenie społeczne	15.380,00	2.993,07	19,3
4120 składki na fundusz pracy	5.060,00	399,75	7,7
4210 zakup materiałów i wyposażenia	12.000,00	0	0
4280 zakup usług zdrowotnych	170,00	0	0
4410 podróże służbowe krajowe	100,00	0	0
4440 odpis na ZFŚS	3.030,00	2.300,00	76
4790 wynagrodzenia osobowe nauczycieli	67.100,00	25.600,27	38,2
4800 dodatkowe wynagrodzenie roczne nauczycieli	5.500,00	4.878,45	88,9
801 80113 Dowożenie uczniów do szkół	167.800,00	69.443,58	41,4
4010 wynagrodzenie osobowe	50.000,00	19.450,86	38,9
4040 dodatkowe wynagrodzenie roczne „13”	4.000,00	3.126,88	78
4110 składki na ubezpieczenie społeczne	9.000,00	3.565,57	39,7
4120 składki na fundusz pracy	2.000,00	464,87	23
4210 zakup materiałów i wyposażenia	1.000,00	0	0
4280 zakup usług zdrowotnych	200,00	0	0
4300 zakup usług pozostałych	100.000,00	41.635,40	41,7
4440 odpis na ZFŚS	1.600,00	1.200,00	75
801 80146 Doksztalt i doskonalenie nauczycieli	12.600,00	1.270,00	10,1

4300 zakup usług pozostałych	12.600,00	1.270,00	10,1
801 80150 Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w szkołach podstawowych	187.366,00	54.150,33	28,9
3020 nagrody i wydatki nie zaliczane do wynagrodzenia	6.122,00	1.820,58	29,9
4010 wynagrodzenie osobowe	52.500,00	21.546,02	41
4040 dodatkowe wynagrodzenie roczne „13”	4.000,00	3.090,06	77,1
4110 składki na ubezpieczenie społeczne	21.170,00	7.672,20	36,2
4120 składki na fundusz pracy	3.724,00	1.071,75	28,8
4210 zakup materiałów i wyposażenia	10.000,00	0	0
4280 zakup usług zdrowotnych	300,00	0	0
4300 zakup usług pozostałych	1.850,00	880,80	48
4410 podróże służbowe krajowe	300,00	0	0
4440 odpis na ZFŚS	4.600,00	3.500,00	76
4790 wynagrodzenia osobowe nauczycieli	76.800,00	8.740,81	11,4
4800 dodatkowe wynagrodzenie roczne nauczycieli	6.000,00	5.828,11	97
801 80195 Pozostała działalność	21.100,00	20.900,00	99,1
4440 odpis na ZFŚS emeryci nauczyciele	21.100,00	20.900,00	99,1
854 EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	24.000,00	3.167,37	13,2
854 85404 Wczesne wspomaganie rozwoju	24.000,00	3.167,37	13,2
4110 składki na ubezpieczenie społeczne	3.500,00	2.577,95	73,7
4120 składki na fundusz pracy	500,00	0	0
4790 wynagrodzenia osobowe nauczycieli	20.000,00	3.167,37	15,9

Stary Jarosław, dnia 11.07.2022 r.

Dyrektor Szkoły
Ilona Fortuna

Dyrektor Szkoły
Ilona Fortuna

Dzienny Dom
" SENIOR + " w Wiekowie
Wiekowo 1c, 76-150 Darłowo
NIP 4990655422 REGON 363128256

Wiekowo, dn. 04.07.2022 r.

DDS+ 6/2022 R.

Urząd Gminy Darłowo WPŁYNEŁO	
dn. 2022 -07- 06	
Nr rejestru 16953, 2022	
Przekazano	WF WÓJT GMINY

DARŁOWO

SPRAWOZDANIE

Dziennego Domu „ SENIOR+” w Wiekowie z wykorzystania środków finansowych za okres od 1 stycznia 2022r. do 30 czerwca 2022 r.

Rozdział 852 03 ośrodki wsparcia plan po zmianach wynosi 799.258,00 zł

§ 3020 nagrody i wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń plan wynosi 1.200,00 zł wykonanie 180,00 zł tj. 15 %

§ 4010 wynagrodzenie osobowe plan wynosi 295.000,00 zł wykonanie 130.999,76 zł tj. 44,41%

§ 4040 dodatkowe wynagrodzenie roczne plan wynosi 21.527,00 zł, wykonanie 15.829,39 zł tj. 73,53 %

§ 4110 składki na Ubezpieczenia Społeczne plan wynosi 48.000,00 zł wykonanie 25.145,81 zł tj. 52,39 %

§ 4120 składki na Fundusz Pracy plan wynosi 6.704,00 zł wykonanie 2.740,64 zł, tj. 40,88 %

§ 4170 wynagrodzenia bezosobowe plan wynosi 20.000,00 zł wykonanie 3.678,06 zł tj. 18,39 %

§ 4210 zakup materiałów i wyposażenia środki zostały wydatkowane na zakup paliwa, środków czystości, artykułów papierniczych, biurowych, programów komputerowych plan wynosi 45.000,00 zł wykonanie 21.624,74 zł tj. 48,05 %

- § 4220 zakup żywności środki zostały wydatkowane na zakup posiłków, oraz produktów do ich przygotowania dla podopiecznych Dziennego Domu plan wynosi 50.000,00 zł wykonanie 25.223,26 zł tj. 50,45 %
- § 4260 zakup energii, gazu i wody plan wynosi 48.312,00 zł tj., wykonanie 21.478,86 zł tj. 44,46 %
- § 4270 zakup usług remontowych plan wynosi 2.500,00 zł wykonanie 0,00 zł tj. 0 %
- § 4280 zakup usług zdrowotnych plan wynosi 1.200,00 zł wykonanie 870,00 zł tj. 72,5 %
- § 4300 zakup usług pozostałych opłacono fizjoterapię, psychologa, pielęgniarkę podopiecznych, abonament ochrony elektronicznej, serwis oprogramowania, wywóz odpadów komunalnych plan wynosi 95.000,00 zł wykonanie 45.399,24 zł tj. 47,79 %
- § 4360 opłaty z tytułu usług telefonii komórkowej plan wynosi 4.000,00 zł wykonanie 938,70 zł tj. 23,47 %
- § 4410 podróże służbowe krajowe plan wynosi 3.500,00 zł wykonanie 1.076,49 zł tj. 30,76 %
- § 4430 różne opłaty i składki plan wynosi 7.500,00 zł wykonanie 618,54 zł tj. 8,25 %
- § 4440 odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych plan wynosi 8.315,00 zł wykonanie 6.236,25 zł tj. 75 %
- § 4700 szkolenia pracowników plan wynosi 1.500,00 wykonanie 619,00 zł tj. 41,3 %
- § 6050 wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych plan wynosi 140.000,00 zł, wykonanie 0,00 zł, tj. 0 %
- Wykonanie ogółem 302.658,74 zł**

Dzienny Dom " SENIOR + " uzyskał przychody w okresie sprawozdawczy w kwocie 12.537,14 zł, które przekazano do Urzędu Gminy Darłowo.

GŁÓWNY KSIĘGOWY
Barbara Wójciewska
 Barbara Wójciewska

Przewodnicząca
 Działalność Społeczna
Barbara Wójciewska

Dąbki, 08.07.2022 r.

CSW.3123.1.2022

CENTRUM SPORTÓW WODNYCH
W DĄBKACH
76-156 Dąbki
ul. Dąbkowicka 7
REGON 382191082 NIP 499-067-63-41

Urząd Gminy Darłowo
WPLYNEŁO
dn. 2022 -07- 08
17.07.2022
Przekazano BT

WÓJT GMINY DARŁOWO

SPRAWOZDANIE

Centrum Sportów Wodnych w Dąbkach z wykorzystania środków finansowych oraz uzyskanych dochodach budżetowych od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2022 r .

Rozdział 926 95 plan wydatków po zmianach wynosi 1 205 000,00 zł

§ 3020 NAGRODY I WYDATKI OSOBOWE NIE ZALICZANE DO WYNAGRODZEŃ

- plan 1000,00 zł, wykonanie 94,08 – 9,4 %

§ 4010 WYNAGRODZENIA OSOBOWE PRACOWNIKÓW

- plan 190 500,00 zł, wykonanie 100 392,83 zł – 52,7 %

§ 4040 DODATKOWE WYNAGRODZENIA ROCZNE

- plan 16 000,00 zł, wykonanie 14 999,76 zł – 93,7%

§ 4110 SKŁADKI NA UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE

- plan 90 000,00 zł, wykonanie 26 877,29 zł – 29,9 %

§ 4120 SKŁADKI NA FUNDUSZ PRACY

- plan 10 000,00 zł, wykonanie 2 448,04 zł – 24,5 %

§ 4170 WYNAGRODZENIA BEZOSOBOWE

- plan 535 000,00 zł, wykonanie 39 655,67 – 7,4 %

- pracownik BHP 335,00 zł,
- dozór mienia w porze nocnej 13 590,00 zł,
- kapitan statku 1 133,00 zł,
- pracownicy przystani – 10 382,00 zł,
- koncert zespołu + konferansjer – 12 599,67 zł,
- sprzątaczką CSW 1 116,00 zł,

§ 4210 ZAKUP MATERIAŁÓW I WYPOSAŻENIA

- plan 170 000,00 zł, wykonanie 84 558,50 zł – 49,7 %
- meble biurowe 3 100,00 zł,
- 2 x kajak 2800,00 zł,
- mop elektryczny 1 936,32 zł,

- plan 200 000,00 zł, wykonanie 78 013,39 zł
- w ramach paragrafu zrealizowano wpływ za usługi: cumowania, zimowania, bilety na statek wycieczkowy i pozostałe usługi świadczone w CSW,

§ 0970 WPŁYW Z RÓŻNYCH DOCHODÓW

- plan 0,00 zł, wykonanie 2 198,40 zł

§ 0940 WPŁYWY Z ROZLICZEŃ/ZWROTÓW Z LAT UBIEGŁYCH

- plan 0,00 zł, wykonanie 19,84 zł

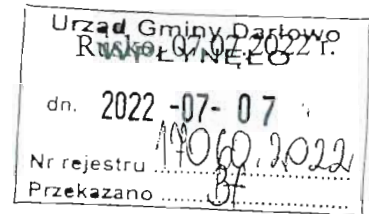
Rozdział 600 19 plan dochodów wynosi 0,00 zł**§ 0490 WPŁYWY Z INNYCH LOKALNYCH OPŁAT POB. PRZEZ JST**

- plan 0,00 zł, wykonanie 2 049,40 zł
- w ramach paragrafu zrealizowano wpływ ze STREFY PŁATNEGO PARKOWANIA

PLAN OGÓLEM: 300 000,00 zł**DOCHODY WYKONANE: 98 531,03 zł**

Marceli Liśnacy
Dyrektor Centrum Sportów Wodnych
w Dąbkach

Katarzyna Grabowska-Szarycz
GŁÓWNA KSIĘGOWA

WÓJT GMINY DARŁOWO

SPRAWOZDANIE

Gminnego Żłobka „Dziecięcy Zakątek” z wykorzystania środków finansowych oraz uzyskanych dochodach budżetowych od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2022 r.

Rozdział 855 16 plan wydatków po zmianach wynosi 860 500, 00 zł

§ 3020 NAGRODY I WYDATKI OSOBOWE NIEZALICZNANE DO WYNAGRODZEŃ

- plan 2 500,00 zł, wykonanie 1 577,03 zł – 63,1%

§ 3029 NAGRODY I WYDATKI OSOBOWE NIEZALICZNANE DO WYNAGRODZEŃ

- plan 721,82 zł, wykonanie 721,82 zł – 100,0%

§ 4010 WYNAGRODZENIA OSOBOWE PRACOWNIKÓW

- plan 410 500,00 zł, wykonanie 161 636,21 zł – 39,4%

§ 4017 WYNAGRODZENIA OSOBOWE PRACOWNIKÓW

- plan 22 367,58 zł, wykonanie 22 367,58 zł – 100,0%

§ 4019 WYNAGRODZENIA OSOBOWE PRACOWNIKÓW

- plan 54 681,85 zł, wykonanie 54 681,85 zł – 100,0%

§ 4047 DODATKOWE WYNAGRODZENIE ROCZNE

- plan 25 593,68 zł, wykonanie 25 593,68 zł – 100,0%

§ 4049 DODATKOWE WYNAGRODZENIE ROCZNE

- plan 9 717,14 zł, wykonanie 9 717,14 zł – 100,0%

§ 4110 SKŁADKI NA UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE

- plan 72 000,00 zł, wykonanie 27 708,33 zł – 38,5%

§ 4117 SKŁADKI NA UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE

- plan 8 374,05 zł, wykonanie 8 374,05 zł – 100,0%

§ 4119 SKŁADKI NA UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE

- plan 10 917,85 zł, wykonanie 10 917,85 zł – 100,0%

§ 4120 SKŁADKI NA FUNDUSZ PRACY

- plan 12 000,00 zł, wykonanie 3 888,07 zł – 32,4%

§ 4127 SKŁADKI NA FUNDUSZ PRACY

- plan 1 175,04 zł, wykonanie 1 175,04 zł – 100,0%

§ 4129 SKŁADKI NA FUNDUSZ PRACY

- plan 1 532,00 zł, wykonanie 1 532,00 zł – 100,0%

§ 4170 WYNAGRODZENIA BEZOSOBOWE

- plan 13 000,00 zł, wykonanie 4 400,00 zł – 33,8%

§ 4177 WYNAGRODZENIA BEZOSOBOWE

- plan 800,00 zł, wykonanie 800,00 zł – 100,0%

§ 4179 WYNAGRODZENIA BEZOSOBOWE

- plan 1 400,00 zł, wykonanie 1 400,00 zł – 100,0%

§ 4210 ZAKUP MATERIAŁÓW I WYPOSAŻENIA

- plan 70 000,00 zł, wykonanie 6 997,36 zł – 10,0 %

- myjka ciśnieniowa 599,99 zł,

- wentylatory 698,00 zł

- pozostałe: doposażenie sal dziecięcych, środki czystości, artykuły papiernicze, artykuły biurowe, doposażenie kuchni itp. 5 699,37 zł,

§ 4217 ZAKUP MATERIAŁÓW I WYPOSAŻENIA

- plan 1 001,89 zł, wykonanie 1 001,89 zł – 100,0 %

- artykuły higieniczne 1 001,89 zł

§ 4219 ZAKUP MATERIAŁÓW I WYPOSAŻENIA

- plan 837,58 zł, wykonanie 837,58 zł – 100,0 %

§ 4220 ZAKUP ŚRODKÓW ŻYWNOŚCI

- plan 40 000,00 zł, wykonanie 13 996,55 zł – 35,0%

§ 4229 ZAKUP ŚRODKÓW ŻYWNOŚCI

- plan 3 913,65 zł, wykonanie 3 913,65 zł – 100,0%

§ 4240 ZAKUP POMOCY DYDAKTYCZNYCH

- plan 5 000,00 zł, wykonanie 1 460,02 zł – 29,2%

§ 4249 ZAKUP POMOCY DYDAKTYCZNYCH

- plan 0,00 zł, wykonanie 0,00 zł – 0,0%

§ 4260 ZAKUP ENERGII

- plan 30 000,00 zł, wykonanie 8 083,47 zł – 26,9%

- energia elektryczna 953,95 zł,
- woda 235,70 zł,
- gaz 6 893,82 zł,

§ 4269 ZAKUP ENERGII

- plan 6 871,20 zł, wykonanie 6 871,20 zł – 100,0%

- energia elektryczna 524,48 zł,
- woda 79,83 zł,
- gaz 6 266,89 zł,

§ 4270 ZAKUP USŁUG REMONTOWYCH

- plan 5 000,00 zł, wykonanie 0,00 zł – 0,0 %

§ 4279 ZAKUP USŁUG REMONTOWYCH

- plan 0,00 zł, wykonanie 0,00 zł – 0,0 %

§ 4280 ZAKUP USŁUG ZDROWOTNYCH

- plan 600,00 zł, wykonanie 0,00 zł – 0,0 %

§ 4289 ZAKUP USŁUG ZDROWOTNYCH

- plan 140,00 zł, wykonanie 140,00 zł – 100,0 %

§ 4300 ZAKUP USŁUG POZOSTAŁYCH

- plan 14 000,00 zł, wykonanie 3 541,59 zł – 25,3 %

- odbiór ścieków – 1 680,00 zł,
- elektroniczna ochrona obiektu i konserwacja – 590,40 zł,
- aktualizacja, serwis programu - 344,40 zł,
- pozostałe: dostęp do serwisu kadrowego, opłaty bankowe, animacje dziecięce – 926,78 zł,

§ 4309 ZAKUP USŁUG POZOSTAŁYCH

- plan 6 037,76 zł, wykonanie 6 037,76 zł – 100,0 %

- odbiór ścieków – 1 400,00 zł,
- odpady komunalne – 1 519,92 zł,
- elektroniczna ochrona obiektu – 246,00 zł,
- aktualizacja, serwis programu - 2 445,24 zł,
- pozostałe: dostęp do serwisu kompendium dyrektora żłobka, znaczki - 426,60 zł,

§ 4360 OPŁATY Z TYTUŁU USŁUG TELEFONII

- plan 4 000,00 zł, wykonanie 1 024,07 zł – 25,6%

- internet – 194,00 zł,
- komórka służbowa Dyrektora – 830,07 zł,

§ 4369 OPŁATY Z TYTUŁU USŁUG TELEFONII

- plan 308,55 zł, wykonanie 308,55 zł – 100,0%

- internet – 97,00 zł,

- komórka służbowa Dyrektora – 211,55 zł,

§ 4410 PODRÓŻE SŁUŻBOWE KRAJOWE

- plan 1 500,00 zł, wykonanie 227,34 zł – 15,2 %

§ 4419 PODRÓŻE SŁUŻBOWE KRAJOWE

- plan 0,00 zł, wykonanie 0,00 zł – 0,0 %

§ 4430 RÓŻNE OPŁATY I SKŁADKI

- plan 1 000,00 zł, wykonanie 938,22zł – 93,8 %

§ 4439 RÓŻNE OPŁATY I SKŁADKI

- plan 0,00 zł, wykonanie 0,00 zł – 0,0 %

§ 4440 ODPISY NA ZAKŁADOWY FUNDUSZ ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH

- plan 17 000,00 zł, wykonanie 16 560,41 zł – 97,4 %

§ 4449 ODPISY NA ZAKŁADOWY FUNDUSZ ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH

- plan 0,00 zł, wykonanie 0,00 zł – 0,0%

§ 4480 PODATEK OD NIERUCHOMOŚCI

- plan 1 000,00 zł, wykonanie 0,00 zł – 0,0%

§ 4489 PODATEK OD NIERUCHOMOŚCI

- plan 0,00 zł, wykonanie 0,00 zł – 0,0%

§ 4700 SZKOLENIA PRACOWNIKÓW

- plan 4 853,89 zł, wykonanie 767,00 zł – 15,8 %

§ 4709 SZKOLENIA PRACOWNIKÓW

- plan 154,47 zł, wykonanie 154,47 zł – 100,0%

PLAN OGÓŁEM: 860 500,00 zł

WYDATKI OGÓŁEM: 409 351,78 zł

WYKONANIE PLANU: 47,6 %

Rozdział 855 16 plan dochodów wynosi 183 500,00 zł

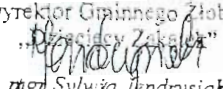
§ 0830 WPLYW Z USŁUG

plan 183 500,00 zł, wykonanie 53 247,00 zł – 29,0 %

PLAN OGÓŁEM: 183 500,00 zł

DOCHODY WYKONANE: 53 247,00 zł

WYKONANIE PLANU: 29,0 %

Dyrektor Gminnego Zbiórka
„Kaszycy Złota”

mgr Sylwia Jendrysiak

**BIURO RADY
WPLYNEŁO**

dn. **2022-09-21**

Nr rejestru **BR.0006.15.2022.LVI**

Przekazano **Radce Gminy Darłowo**

Druk nr 15/2022.LVI

**UCHWAŁA Nr.....
RADY Gminy Darłowo
z dnia**

projekt

RADCA PRAWNY
Joanna Szepien

w sprawie przyjęcia "Programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Darłowo"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 14a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.) oraz art. 90t ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2021 r. poz. 1915 z późn. zm.), Rada Gminy Darłowo uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się "Program wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Darłowo", stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XX.216.2020 Rady Gminy Darłowo z dnia 27 kwietnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży w Gminie Darłowo zmieniona uchwałą nr XLIX.495.2022 Rady Gminy Darłowo z dnia 22 kwietnia 2022 roku.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Darłowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego.

WOJTA GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Głazewski

ZAŁĄCZNIK

Program wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Darłowo

I. Postanowienia ogólne.

"Program wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Darłowo", zwany dalej "Programem", skierowany jest do szczególnie uzdolnionych uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Darłowo. Szeroko rozumiane wsparcie uczniów wybitnie uzdolnionych winno być jednym z priorytetów każdego samorządu, dla którego dobro człowieka i chęć stworzenia najlepszych możliwości dla jego rozwoju są najważniejsze. Założeniem współczesnej szkoły powinno być nade wszystko stymulowanie rozwoju uczniów i wyposażenie ich w bogaty zasób wiedzy i umiejętności. Zdolna młodzież powinna mieć możliwość korzystania z odpowiednich warunków kształcenia, które pozwolą jej w pełni rozwinąć swe zdolności. Rada Gminy Darłowo uznając potrzebę otoczenia szczególnym wsparciem uzdolnionych uczniów szkół podstawowych z terenu gminy, przyjmuje "Program wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Darłowo".

II. Cele programu.

Celem programu jest:

- 1) nagradzanie i promowanie uczniów szczególnie uzdolnionych,
- 2) motywowanie uczniów do ciągłego pogłębiania wiedzy, podejmowania działań mających na celu odkrycie własnych uzdolnień oraz do ciągłej pracy nad rozwijaniem talentów,
- 3) promowanie pozytywnych wzorców wśród społeczności uczniowskiej,
- 4) popularyzowanie w środowisku lokalnym uczniów wybitnie uzdolnionych, ich szkół, nauczycieli - opiekunów,
- 5) zwiększenie aspiracji edukacyjnych i aktywności uczniów,
- 6) promocja Gminy Darłowo, jako gminy przyjaznej uczniom uzdolnionym.

III. Adresaci programu.

Program skierowany jest do dzieci i młodzieży szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Darłowo.

IV. Finansowanie Programu.

Realizacja programu odbywać się będzie w oparciu o środki finansowe zabezpieczone corocznie przez Radę Gminy Darłowo w uchwale budżetowej.

V. Formy realizacji programu

Formami realizacji programu są:

- 1) stypendia za wyniki w nauce,
- 2) stypendia za szczególne osiągnięcia sportowe, artystyczne i naukowe
- 3) nagroda Wójta Gminy Darłowo

VI. Spodziewane rezultaty programu

Realizacja programu na terenie gminy Darłowo pozwoli osiągnąć następujące rezultaty:

- 1) wzrost aktywności edukacyjnej uczniów,
- 2) możliwość indywidualnego rozwoju ucznia,
- 3) wzrost liczby laureatów i finalistów konkursów, olimpiad przedmiotowych,
- 4) poszerzanie oferty edukacyjnej szkół,
- 5) wzrost zaangażowania w działaniach na rzecz środowiska lokalnego,
- 6) promocja Gminy Darłowo.

WÓJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Gładzowski

Uzasadnienie:

Zgodnie z art.90t ust. 4 ustawy o systemie oświaty Rada Gminy w pierwszej kolejności zobowiązana jest do przyjęcia programu będącego aktem wewnętrznym określającym kierunki działania w zakresie wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży.

Mając na uwadze powyższy zapis oraz pismo Prokuratury Rejonowej w Sławnie istnieje konieczność dostosowania uchwały do obowiązującej ustawy.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.

INSPEKTOR
ds. oświaty

mgr Marta Żuchowska

BIURO RADY
WPLYNEŁO

dn. 2022 -09- 21

Nr rejestru BR.0006.16.2022^{LVI}

Przekazano Radzie Gminy Darłowo

Druk NR 16/2022^{LVI}

projekt

UCHWAŁA Nr
RADY GMINY DARŁOWO

z dnia

w sprawie ustalenia Regulaminu wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez Gminę Darłowo.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U.2022 poz. 559 ze zm.) oraz art. 30 ust. 6, art. 49 ust. 2, art. 91d pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2021 poz. 1762 z późn. zm.) Rada Gminy Darłowo uchwala, co następuje:

- § 1. Ustala się Regulamin wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez Gminę Darłowo w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.
- § 2. Traci moc uchwała NR XLX.492.2018 Rady Gminy Darłowo z dnia 30 lipca 2018 roku w sprawie ustalenia Regulaminu wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez Gminę Darłowo oraz Uchwała Nr XII.129.2019 Rady Gminy Darłowo z dnia 13 września 2019 r. zmieniająca uchwałę nr L.492.2018 w sprawie ustalenia Regulaminu wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez Gminę Darłowo.
- § 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Darłowo.
- § 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego, z mocą obowiązującą od 1 września 2022 r.

WÓJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Głazewski

**REGULAMIN
WYNAGRADZANIA NAUCZYCIELI ZATRUDNIONYCH W SZKOŁACH PROWADZONYCH
PRZEZ GMINĘ DARŁOWO**

**Rozdział 1
Postanowienia ogólne**

§ 1. 1. Ilekroć w Regulaminie jest mowa o:

- 1) **szkole** – rozumie się przez to szkołę podstawową prowadzoną przez Gminę Darłowo,
- 2) **dyrektorze** – należy przez to rozumieć dyrektora lub wicedyrektora jednostki, o której mowa w pkt 1,
- 3) **roku szkolnym** – należy przez to rozumieć okres pracy szkoły od 1 września danego roku do 31 sierpnia roku następnego,
- 4) **nauczycielu** bez bliższego określenia – rozumie się przez to nauczyciela, wychowawcę lub innego pracownika pedagogicznego zatrudnionego w szkole podstawowej prowadzonej przez Gminę Darłowo,
- 5) **tygodniowym obowiązkowym wymiarze godzin** – należy przez to rozumieć tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin, o którym mowa w art. 42 ust.3 i art. 42 ust. 7 Karty Nauczyciela,
- 6) **oddziale** – należy przez to rozumieć klasę lub oddział w szkole,
- 7) **organie prowadzącym** – należy przez to rozumieć Gminę Darłowo,
- 8) **Karcie Nauczyciela** – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 26 stycznia 1982r – Karta Nauczyciela
- 9) **rozporządzeniu** – należy przez to rozumieć rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagrodzenia za pracę w dniu wolnym od pracy,
- 10) **regulaminie** – rozumie się przez to regulamin określający wysokość i szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego, za warunki pracy oraz wysokość i warunki wypłacania nagród i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy, szczegółowy sposób obliczania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw .

§ 2. 1. Niniejszy Regulamin stosuje się do nauczycieli zatrudnionych w szkołach podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Darłowo.

- 1) wysokość stawek oraz szczegółowe warunki przyznawania dodatków :
 - a) za wysługę lat,
 - b) motywacyjnego,
 - c) funkcyjnego,
 - d) za warunki pracy,

- 2) szczegółowy sposób obliczania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe oraz za godziny doraźnych zastępstw,
- 3) wysokość i warunki wypłacania innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy.

Rozdział 2

Dodatek za wysługę lat

§ 3. Stawkę oraz zasady nabywania uprawnień do dodatku za wysługę lat określa się zgodnie z przepisami rozporządzenia.

§ 4. 1. Nauczyciel nabywa prawo do dodatku za wysługę lat według wyższej stawki, z upływem każdego kolejnego roku pracy.

2. Nabycie prawa do dodatku za wysługę lat, lub nabycie prawa do dodatku za wysługę lat według wyższej stawki, przysługuje:

- 1) jeżeli nabycie prawa do dodatku lub jego wyższej stawki nastąpiło w ciągu miesiąca - począwszy od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nauczyciel nabył prawo do dodatku lub wyższej stawki dodatku,
- 2) jeżeli nabycie prawa do dodatku lub jego wyższej stawki nastąpiło od pierwszego dnia miesiąca z tym dniem.

Rozdział 3

Dodatek motywacyjny

§ 5. Dodatek motywacyjny przyznaje się nauczycielowi stosownie do stopnia spełnienia kryteriów, o których mowa w § 6, na czas określony nie krótszy niż 2 miesiące i nie dłuższy niż 1 rok szkolny.

§ 6. 1. Przy przyznawaniu dodatku motywacyjnego nauczycielom uwzględnia się następujące kryteria:

- 1) udokumentowanie osiągnięć edukacyjnych uczniów,
- 2) osiągnięcia uczniów, potwierdzone w konkursach turniejach i olimpiadach oraz innych obszarach działań, związanych z procesem dydaktycznym,
- 3) skuteczne przeciwdziałanie agresji, patologiom, uzależnieniom,
- 4) umiejętne rozwiązywanie problemów wychowawczych uczniów poprzez kształtowanie postaw odpowiedzialności za własną edukację, planowanie własnej przyszłości, praca nad sobą oraz właściwych postaw moralnych i społecznych,
- 5) inicjowanie i organizowanie imprez i uroczystości szkolnych,
- 6) udział w komisjach przedmiotowych, olimpiadach, zawodach sportowych,
- 7) opieka nad SU lub innymi organizacjami uczniowskimi działającymi w szkole,
- 8) aktywne i efektywne działanie na rzecz uczniów potrzebujących opieki z uwzględnieniem ich potrzeb, w szczególności w stałej współpracy z rodzicami, właściwymi instytucjami oraz osobami zajmującymi się pomocą socjalną,
- 9) kierowanie i praca z uczniem uzdolnionym,
- 10) praktyczne stosowanie nowoczesnych metod nauczania i wychowania,

11) doskonalenia i podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
12) inicjowanie i stałe prowadzenie nadobowiązkowych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych.
2. O wysokości dodatku motywacyjnego dla dyrektorów szkół decydują w szczególności następujące kryteria:

- 1) umiejętności racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi szkoły, a w tym:
 - a) przestrzeganie dyscypliny budżetowej w oparciu o posiadane środki finansowe,
 - b) podejmowanie działań zmierzających do wzbogacania majątku szkolnego,
 - c) pozyskiwanie środków pozabudżetowych oraz umiejętność ich właściwego wykorzystania na cele szkoły,
 - d) podejmowanie działań zapewniających utrzymanie powierzonego mienia w stanie gwarantującym optymalne warunki do realizacji zadań dydaktyczno – wychowawczych.
- 2) sprawność organizacyjna w realizacji zadań szkoły :
 - a) przestrzeganie dyscypliny pracy, podział zadań, terminowość realizacji zadań i zarządzeń,
 - b) podejmowanie działań motywujących nauczycieli do doskonalenia i podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
 - c) prawidłowość prowadzonej polityki kadrowej,
 - d) współpraca z placówkami doskonalenia nauczycieli,
 - e) podejmowanie działań mających na celu promowanie szkoły,
 - f) efektywne współdziałanie z organem prowadzącym, sprawującym nadzór pedagogiczny oraz społecznymi organami szkoły w zakresie zadań realizowanych przez szkołę.
- 3) efekty w pracy dydaktycznej i wychowawczej szkoły, a w tym :
 - a) osiągnięcia uczniów szkoły: naukowe, sportowe, artystyczne w skali powiatu, regionu, województwa, kraju oraz wyniki egzaminów zewnętrznych,
 - b) realizowanie poszerzonej oferty edukacyjnej szkoły poprzez wprowadzanie programów autorskich, innowacyjnych i eksperymentów pedagogicznych oraz innych rozwiązań metodycznych,
 - c) dbałość o klimat wychowawczy szkoły poprzez rozwiązywanie konkretnych problemów wychowawczych, podejmowanie efektywnych działań profilaktycznych zapobiegających zagrożeniom społecznym,
 - d) stwarzanie warunków sprzyjających rozwojowi samorządności i przedsiębiorczości uczniów,
 - e) obecność szkoły w środowisku lokalnym, udział w imprezach, konkursach i przeglądach organizowanych przy współpracy z instytucjami społeczno – kulturalnymi.

§ 7. 1. W ramach środków planowanych w budżetach szkół ustala się odpis na dodatki motywacyjne, w przeliczeniu na 1 etat w wysokości:

- a) 8 % planowanego wynagrodzenia zasadniczego (z wyłączeniem dyrektora i wicedyrektora),
 - b) 20 % planowanego wynagrodzenia zasadniczego dyrektora i wicedyrektora.
2. Wysokość dodatku motywacyjnego dla nauczycieli ustala dyrektor w granicach przyznanych szkole środków. Dyrektorowi szkoły, wysokość dodatku motywacyjnego ustala Wójt Gminy Darłowo.
3. Wysokość indywidualnego dodatku nie może być wyższa niż 20% minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego wynikającego z osobistego zaszerogowania nauczyciela.

4. W przypadku nauczycieli, którym powierzono stanowisko dyrektora szkoły, dodatek motywacyjny może być ustalony w wysokości do 30% wynagrodzenia zasadniczego.

5. Dodatek motywacyjny dla wicedyrektora szkoły ustala się w wysokości do 25% wynagrodzenia zasadniczego.

§ 8.1. Dodatek motywacyjny nie przysługuje nauczycielom:

- 1) przebywającym na urlopie dla poratowania zdrowia i w pierwszym okresie przyznawania dodatku, o ile urlop był dłuższy niż 3 miesiące,
- 2) przebywającym na urlopie bezpłatnym i w pierwszym okresie przyznawania dodatku, o ile urlop był dłuższy niż 1 miesiąc,
- 3) w okresie przebywania w stanie nieczynnym,
- 4) którzy otrzymali karę przewidzianą przepisami Kodeksu Pracy i Karty Nauczyciela, przez okres 12 miesięcy od daty udzielenia kary.

2. Decyzję o przyznaniu dodatku motywacyjnego nauczycielowi lub dyrektorowi szkoły przekazuje się w formie pisemnej.

3. Nauczycielowi uzupełniającemu etat w innej szkole na podstawie art. 22 pkt.1 Karty Nauczyciela dodatek motywacyjny przyznaje dyrektor szkoły macierzystej w uzgodnieniu z dyrektorem szkoły, w której nauczyciel uzupełnia etat”.

4. Nauczycielowi przeniesionemu na podstawie art. 18 Karty Nauczyciela do pracy w innej szkole, pierwszy dodatek motywacyjny przyznaje dyrektor szkoły do której nauczyciel został przeniesiony, po zasięgnięciu opinii dyrektora szkoły, z której nastąpiło przeniesienie.

Rozdział 4

Dodatek funkcyjny

§ 9. 1. Nauczycielowi, któremu powierzono stanowisko dyrektora, przyznaje się dodatek funkcyjny.

2. Dodatek funkcyjny przysługuje także nauczycielowi, któremu powierzono obowiązki kierownicze w zastępstwie.

3. Wysokość dodatku funkcyjnego, o którym mowa w ust. 1 i 2 uwzględniając wielkość szkoły, liczbę uczniów i oddziałów, złożoność zadań wynikających z zajmowanego stanowiska, liczbę stanowisk kierowniczych w szkole, wyniki pracy szkoły oraz warunki lokalowe, środowiskowe i społeczne ustala Wójt Gminy Darłowo.

Tabela dodatków funkcyjnych

Stanowisko kierownicze	Wysokość dodatku funkcyjnego (zł)
Dyrektor szkoły	1400 - 2000
Wicedyrektor szkoły	700 - 1000

4. Dodatki funkcyjne z pozostałych tytułów, wymienionych w rozporządzeniu przyznaje się w wysokości:

- 1) opiekunowi stażu, mentorowi – 5% ,
- 2) doradcy metodycznemu – 20%.

Wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela

- 3) wychowawcy klasy oraz nauczycielowi opiekującemu się oddziałem przedszkolnym – 350 zł

5. W razie zbiegu tytułów do dwóch lub więcej dodatków funkcyjnych, nauczycielowi przysługują wszystkie dodatki.

6. Prawo do dodatku funkcyjnego powstaje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło powierzenie stanowiska lub funkcji, a jeżeli powierzenie nastąpiło z pierwszym dniem miesiąca - dodatek funkcyjny przysługuje od tego dnia.

Rozdział 5

Dodatek za warunki pracy

§ 10. 1. Nauczycielom poszczególnych stopni awansu zawodowego przysługuje dodatek za warunki pracy:

- 1) za pracę w warunkach trudnych – 10 % wynagrodzenia zasadniczego ,
- 2) za pracę w warunkach uciążliwych -20 % wynagrodzenia zasadniczego.

2. Dodatek za warunki pracy ustala się w wysokości proporcjonalnej do realizowanego przez nauczyciela obowiązującego pensum w warunkach trudnych lub uciążliwych. Prawo do dodatku za warunki pracy powstaje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nauczycielowi powierzono wykonywanie obowiązków pracowniczych, z którymi dodatek jest związany, a jeżeli powierzenie obowiązków pracowniczych nastąpiło z pierwszym dniem miesiąca - dodatek przysługuje od tego dnia.

§ 11. 1. Dodatek za warunki pracy dla nauczycieli ustala dyrektor ,dla dyrektora Wójt Gminy Darłowo.

Rozdział 6

Wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe oraz godziny doraźnych zastępstw

§ 12. 1. Wynagrodzenie za jedną godzinę ponadwymiarową oraz za godzinę doraźnego zastępstwa ustala się dzieląc stawkę wynagrodzenia zasadniczego wynikającą z osobistego zaszeregowania nauczyciela, z uwzględnieniem ustalonej stawki za warunki pracy (jeżeli praca w tych godzinach realizowana była w warunkach uprawniających do tego dodatku) przez miesięczną liczbę godzin tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin, ustalonego dla rodzaju zajęć dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych realizowanych przez nauczyciela w ramach godzin ponadwymiarowych lub w ramach doraźnego zastępstwa.

2. Miesięczną liczbę godzin tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin nauczyciela, o której mowa w ust. 1 ustala się mnożąc tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin przez 4,16 z zaokrągleniem do pełnych godzin w ten sposób, że czas zajęć do 0,5 godziny pomija się, a co najmniej 0,5 godziny liczy się za pełną godzinę.

3. W przypadku przydzielenia nauczycielowi w arkuszu organizacyjnym w ramach jednego etatu godzin o różnym wymiarze pensum (dydaktycznym, wychowawczym, opiekuńczym) należy ustalić pensum łączone – nowy tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin nauczyciela.

Rozdział 7

Nagrody za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze

§ 13.1. Odpis na specjalny fundusz nagród za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze wynosi 1,0% planowanych rocznych środków na wynagrodzenia osobowe nauczycieli.

2. Fundusz, o którym mowa w ust. 1, dzieli się następująco:

- 1) 80% funduszu przeznacza się na nagrody dyrektorów szkół,
- 2) 20% funduszu przeznacza się na nagrody organu prowadzącego.

§ 14. 1. Nagrody przyznają:

- 1) ze środków, o których mowa w § 13 ust. 2 pkt 1, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej,
- 2) ze środków, o których mowa w § 13 ust. 2 pkt 2, Wójt Gminy Darłowo.

2. Organ prowadzący może zwiększyć fundusz nagród dla nauczycieli z przeznaczeniem na nagrody Wójta Gminy

3. Nagrodę Wójta może otrzymać nauczyciel zatrudniony w wymiarze co najmniej $\frac{1}{2}$ etatu, posiadający pięcioletni i większy staż wyróżniającej się pracy pedagogicznej oraz jej ocenę dokonaną w ciągu ostatnich 5 lat.

4. Nagrodę Wójta nie może otrzymać nauczyciel lub dyrektor szkoły, a Nagrodę Dyrektora Szkoły nauczyciel, który w ciągu poprzedniego roku szkolnego przebywał na urlopie dla poratowania zdrowia lub na urlopie bezpłatnym.

5. Nagroda ze specjalnego funduszu nagród ma charakter uznaniowy i przyznawana jest nauczycielowi lub dyrektorowi szkoły za szczególne osiągnięcia dydaktyczno – wychowawcze i opiekuńcze w pracy zawodowej oraz w zarządzaniu szkołą, który:

1) w zakresie pracy dydaktyczno – wychowawczej:

- a) osiąga dobre wyniki nauczania, potwierdzone wynikami klasyfikacji lub promocji, wynikami egzaminów zewnętrznych, sukcesami w olimpiadach, konkursach, zawodach itp.,
- b) podejmuje działalność innowacyjną w zakresie wdrażania nowatorskich metod nauczania i wychowania oraz opracowuje i wdraża autorskie programy nauczania,
- c) posiada udokumentowane osiągnięcia w pracy z uczniami zdolnymi lub uczniami mającymi trudności w nauce,
- d) organizuje imprezy kulturalne, sportowe, rekreacyjne i wypoczynkowe,
- e) posiada osiągnięcia w pracy pozalekcyjnej,
- f) sprawuje opiekę nad organizacjami działającymi w szkole,
- g) systematycznie podnosi kwalifikacje i umiejętności zawodowe, wzbogaca swój warsztat pracy,
- h) umiejętnie dzieli się swoją wiedzą i doświadczeniem z pracy dydaktyczno – wychowawczej z innymi nauczycielami, a w szczególności z nauczycielami podejmującymi pracę w zawodzie,

i) posiada publikacje z zakresu działalności oświatowej, w szczególności z pracy dydaktyczno – wychowawczej.

2) w zakresie pracy opiekuńczej:

- a) zapewnia pomoc i opiekę uczniom będącym w trudnej sytuacji materialnej lub życiowej, pochodzących z rodzin ubogich lub patologicznych,
- b) prowadzi działalność mającą na celu zapobieganie i zwalczanie przejawów patologii wśród uczniów, w szczególności narkomanii i alkoholizmu,
- c) organizuje współpracę szkoły z jednostkami ochrony zdrowia, policją, poradnią psychologiczno – pedagogiczną, organizacjami i stowarzyszeniami oraz rodzicami w zakresie zapobiegania i usuwania przejawów patologii społecznej i niedostosowania uczniów,
- d) organizuje udział rodziców w życiu szkoły, rozwija formy współdziałania szkoły z rodzicami.

3) w zakresie zarządzania szkołą:

- a) uzyskuje wysokie efekty w pracy dydaktycznej i wychowawczej szkoły,
- b) prawidłowo realizuje ustalony plan finansowy, pozyskuje środki pozabudżetowe i umiejętnie je wykorzystuje na działalność statutową szkoły,
- c) wykazuje się sprawnością organizacyjną w realizacji zadań szkoły, w tym konstruktywną współpracą z organem prowadzącym, sprawującym nadzór pedagogiczny, społecznymi organami szkoły oraz placówkami doskonalenia nauczycieli,
- d) uzyskuje pozytywne wyniki kontroli zewnętrznych, które nie wykazały istotnych uchybień w zakresie zarządzania szkołą i gospodarowania środkami finansowymi,
- e) podejmuje efektywne działania zmierzające do wzbogacenia bazy dydaktycznej i jej oferty edukacyjnej, troszczy się o mienie szkoły,
- f) pozyskuje sponsorów i sojuszników szkoły,
- g) podejmuje działania zmierzające do promowania działalności szkoły.

6. Nauczyciel może otrzymać nagrodę Wójta niezależnie od przyznanej w ciągu roku nagrody Dyrektora Szkoły.

7. Z wnioskiem o nagrodę Wójta może wystąpić:

1) dla nauczyciela lub wicedyrektora: dyrektor szkoły, w której jest zatrudniony nauczyciel, inspektor ds. oświaty Urzędu Gminy Darłowo

2) dla dyrektora szkoły: Kurator Oświaty, inspektor właściwego wydziału Urzędu Gminy,

3) dla nauczyciela, dyrektora lub wicedyrektora szkoły: rada szkoły, rada rodziców, inspektor oświaty Urzędu Gminy Darłowo, właściwe struktury związków zawodowych działających w danej szkole.

8. Nauczyciel, dyrektor lub wicedyrektor, któremu została przyznana nagroda otrzymuje dyplom, którego odpis umieszcza się w jego aktach osobowych.

9. Wzór wniosku o nagrodę Wójta stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

Rozdział 8. Postanowienia końcowe

§ 15. 1. Określa się następujące formy stwierdzenia nabycia prawa, przyznania lub ustalenia nauczycielom świadczeń, o których mowa w § 2 ust. 2:

1) w dokumencie stwierdzającym nawiązanie stosunku pracy - jeżeli świadczenie przysługuje od dnia nawiązania stosunku pracy,

2) odrębnym dokumentem - jeżeli świadczenie przyznawane jest jednorazowo lub w trakcie trwania stosunku pracy albo ulega zmianie jego wysokość,

3) w dokumencie zmieniającym wynagrodzenie zasadnicze - jeżeli wraz ze zmianą wynagrodzenia zasadniczego ulega również zmianie wysokość świadczenia.

2. Formy stwierdzenia nabycia prawa, przyznania lub ustalenia nauczycielom świadczeń, o jakich mowa w ust. 1, można stosować łącznie do kilku świadczeń, w razie zbiegu terminów ich ustalania lub przyznawania albo stwierdzenia nabycia prawa.

3. Nauczycielom zatrudnionym w niepełnym wymiarze godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych świadczenia, o których mowa w § 2 ust. 2 przysługują w wysokości proporcjonalnej do wymiaru zatrudnienia

4. Środki finansowe przeznaczone na wypłatę świadczeń, o których mowa w § 2 ust. 2, stanowiących składniki wynagrodzenia nauczycieli, naliczane są w planach finansowych szkół.

5. Łączna wysokość wypłacanych świadczeń, o których mowa w § 2 ust. 2 nie może przekroczyć kwoty przeznaczonej na te cele w planach finansowych, bez ich zmiany. Organ prowadzący szkołę może dokonać zwiększenia środków na wypłatę wyżej wymienionych świadczeń.

§ 16. 1. W sprawach nieuregulowanych w Regulaminie zastosowanie mają przepisy Karty Nauczyciela oraz przepisy Kodeksu Pracy.

§ 17. 1. Regulamin został uzgodniony z Zarządem Oddziału ZNP, Oddziałem Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pracowników Oświaty, Komisją Międzyzakładową Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” oraz z Komisją Oświaty i Kultury Fizycznej Rady Gminy Darłowo.

§ 18. Regulamin obowiązuje od dnia 01 września 2022 r.

Załącznik Nr 1 do Regulaminu

WNIOSEK O NAGRODĘ WÓJTA GMINY DARŁOWO

1. Imię i nazwisko nauczyciela/dyrektora.....

2. Nazwa i adres szkoły.....

3. Stopień awansu zawodowego

4. Zajmowane stanowisko.....

5. Wykształcenie.....

6. Staż pracy.....

7. Dodatkowo uzyskane kwalifikacje.....

.....
.....

8. Otrzymane nagrody, rok otrzymania:

- Ministra Edukacji Narodowej

.....

- Kuratora Oświaty

.....

- Wójta Gminy Darłowo

.....

- Dyrektora

.....

9. Uzasadnienie wniosku

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(data)

.....

(podpis wnioskodawcy)

L.p.	Nazwa organu	Treść opinii	Podpis przedstawiciela organu
1.	Rada Pedagogiczna		
2.	Rada Szkoły/Rada Rodziców		
3.	Związki zawodowe działające w szkole:		

WÓJT GMINY DARŁOWO
mgr inż. Radosław Głazewski 10

Uzasadnienie

W związku ze zmianami dotyczącymi zasad uzyskania stopnia awansu zawodowego nauczycieli regulamin wprowadza zapisy dostosowujące do nowych przepisów prawa w tym stanowisko mentora opiekującego się nauczycielem zaczynającym awans oraz wynagrodzenie nauczyciela początkującego. Zwiększenie obowiązków dyrektorów szkół wprowadza w regulaminie zwiększenie dodatku funkcyjnego.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne i uzgodnione zostało ze Związkami Zawodowymi.

INSPEKTOR
ds. oświaty

mgr Marta Żuchowska

UCHWAŁA NR 50-25/4/2022

SKŁADU ORZEKAJĄCEGO REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ W SZCZECINIE

z dnia 13 września 2022 r.

w sprawie wydania opinii o przedłożonej przez Wójta Gminy Darłowo informacji o przebiegu wykonania budżetu Gminy Darłowo za pierwsze półrocze 2022 r.

Na podstawie art. 13 pkt 4 w zw. z art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych¹ w związku z art. 266 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych² - Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Szczecinie, w osobach:

1. Marcin Binaś - Przewodniczący
2. Jolanta Kuźmicka - Członek
3. Marek Dulewicz - Członek

pozytywnie

opiniuje informację o przebiegu wykonania budżetu Gminy Darłowo za pierwsze półrocze 2022 r.

Uzasadnienie

Przedmiotem badania stanowiącym podstawę do wydania niniejszej opinii była informacja o przebiegu wykonania budżetu Gminy Darłowo za pierwsze półrocze 2022 r., przedłożona Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Szczecinie, Zespół Zamiejscowy w Koszalinie, w dniu 5 września 2022 r. Wraz z informacją o przebiegu wykonania budżetu przedłożono informację o kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej, czym wypełniono wymogi wynikające z przepisów ustawy o finansach publicznych³.

- I. Skład Orzekający po analizie danych i objaśnień zawartych w informacji o przebiegu wykonania budżetu oraz danych wykazanych w sprawozdaniach budżetowych, o których mowa w art. 41 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych, sporządzonych i przedłożonych w trybie określonym rozporządzeniami w sprawie sprawozdawczości budżetowej oraz w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych⁴, stwierdził co następuje:
1. Przedstawione wielkości w informacji o przebiegu wykonania budżetu za pierwsze półrocze 2022 r., są zgodne w zakresie:
 - planu dochodów i wydatków – z planem ustalonym uchwałą budżetową na 2022 r., po zmianach wprowadzonych w okresie pierwszego półrocza br.;
 - wykonania dochodów i wydatków budżetu – z danymi wykazanymi w sprawozdaniach budżetowych sporządzonych na podstawie przepisów w sprawie sprawozdawczości budżetowej oraz w zakresie operacji finansowych;

¹ Dz.U. z 2022 r. poz. 1668

² Dz.U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.

³ art. 266 ust. 1 ustawy o finansach publicznych

⁴ rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 144) oraz rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 2396)

- danych wymaganych uchwałą Rady Gminy w sprawie określenia zakresu i formy informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze oraz informacji o kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej w tym o realizacji przedsięwzięć.
2. Z przedłożonej przez Wójta informacji oraz sprawozdań wynika, że w okresie pierwszego półrocza 2022 r. zrealizowano dochody w wysokości 49,2% planu, które w podziale na bieżące i majątkowe wyniosły odpowiednio 52,9% i 27,4% planu.

Skład Orzekający wskazuje, że w Rb-27S sprawozdaniu z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego, sporządzonym za okres sprawozdawczy od początku roku do dnia 30 czerwca roku 2022 – wykazano w kolumnie 12 (skutki udzielonych ulg i zwolnień obliczone za okres sprawozdawczy, bez ulg i zwolnień ustawowych) kwotę 394 041,01 zł jako skutek wprowadzonego uchwałą organu stanowiącego zwolnienia z podatku od nieruchomości.

Zdaniem Składu Orzekającego wykazanie ww. kwoty jako „następstwa” przedmiotowej uchwały stanowiło realizację ustawowej kompetencji dla organów stanowiących, zawartą w art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych – co należy uznać za prawidłowe - o ile zwolnienie ma przedmiotowy charakter (wprowadzanie zwolnień podmiotowych zostało przewidziane do wyłącznej kompetencji ustawodawcy).

Sama treść zwolnienia może obejmować jedynie przedmioty opodatkowania (rada nie może również wprowadzać zwolnień mieszanych – tj. przedmiotowo-podmiotowych) i tym samym nie może prowadzić do identyfikacji na tej podstawie danego podatnika.

Wydatki budżetowe wykonano na poziomie 36,8% planu. Wykonanie wydatków bieżących w stosunku do ich rocznego planu wyniosło 50%. Plan wydatków majątkowych zrealizowano w 8,4% planu.

Podkreślenia wymaga, iż dochody z tytułu dotacji na inwestycje są składową obliczania dopuszczalnych wskaźników spłat długu przy ustalaniu relacji, o której mowa w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Analiza realizacji wydatków budżetowych wykazała, że przekazanie środków na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych spełnia co do zasady wymogi ustawowe w tym zakresie. Zgodnie z przepisem art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych⁵ odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych podlega przekazaniu na rachunek bankowy Funduszu do dnia 30 września – przy czym do dnia 31 maja winien być dokonany w wysokości co najmniej 75% wartości rocznego odpisu, a korekta planowanych odpisów winna nastąpić na koniec roku. Ze sporządzonego za okres od początku roku do dnia 30 czerwca bieżącego roku Rb - 28S sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetowych wynika, że zaangażowano w tym celu środki w wysokości 485 547,34 zł, które zrealizowano w 96,72% (tj. na kwotę 469 623,13 zł).

Przyjęte w budżecie założenia finansowe wymagają konsekwentnych działań w zakresie terminowego pozyskiwania zarówno dochodów majątkowych jak również dofinansowania przedsięwzięć inwestycyjnych oraz prawidłowego ich rozliczenia

3. Półroczna gospodarka budżetowa Gminy ustalona poprzez porównanie wielkości osiągniętych dochodów i zrealizowanych wydatków zamknęła się nadwyżką budżetową w kwocie 3 089 550,84 zł – przy czym planowane jest na koniec roku osiągnięcie

⁵ Dz.U. z 2022 r. poz. 923

deficytu w wysokości 14 417 842,28 zł. Sytuacja taka jest m.in. następstwem realizacji planowanych wydatków majątkowych, których stopień wykonania jest niższy, niż wynikałoby to z upływu czasu.

4. Realizacja wydatków bieżących za pierwsze półrocze br. nie przekracza osiągniętego w tym okresie poziomu dochodów bieżących, co daje podstawę zachowania wymogu określonego w art. 242 ust. 2 ustawy o finansach publicznych na koniec roku budżetowego.
5. Na podstawie analizy przedmiotowej informacji, dokonanej w zakresie wydatkowania środków publicznych, nie stwierdzono przekroczeń planu wydatków⁶, jak również występowania po stronie gminy zobowiązań wymagalnych, co świadczy o zachowaniu terminowości regulowania ich płatności⁷.
6. Przychody budżetu w pierwszym półroczu 2022 r. były planowane w wysokości łącznej 16 117 834,28 zł – zostały zrealizowane we wskazanym okresie (12 878 097,36 zł) z tytułu: wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych (2 945 580,57 zł – tj. 232,4% planu wynoszącego 1 267 299,00 zł), niewykorzystanych środków pieniężnych wskazanych w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych (5 518 895,28 zł – tj. 100% planu) oraz nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych (4 413 621,51 zł – tj. 502,3% planu wynoszącego 878 640,00 zł). Plan przychodów z tytułu przewidzianych do zaciągnięcia zwrotnych zobowiązań dłużnych (8 453 000,00 zł) nie został zrealizowany w okresie I półrocza 2022 r.
7. Wójt Gminy Darłowo podał w informacji dane o wykonaniu rozchodów budżetu dotyczących spłaconych rat z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów oraz wykupu obligacji komunalnych – plan w wysokości 1 699 992,00 zł został zrealizowany w wysokości 50 % planowanych z tego tytułów rozchodów (tj. w wysokości 849 996,00 zł)⁸.

II. W informacji o kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej⁹:

1. Przedstawiono dane dotyczące wykonania tej prognozy w I półroczu 2022 r.
2. Zadłużenie z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek zmniejszyło się w okresie sprawozdawczym do kwoty 5 949 972,00 zł¹⁰ i wynosiło 8,7% planowanych dochodów. Według danych sprawozdania Rb-N należności wymagalne na dzień 30 czerwca 2022 r. wykazane w kolumnie 13 (gospodarstwa domowe) wyniosły 4 369 300,69 zł.
3. Wartości przyjęte w planie budżetu wg stanu na dzień 30 czerwca br. zapewniają w latach 2022-2029 zachowanie dopuszczalnego wskaźnika obciążenia budżetu spłatą długu, o którym mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych.

⁶stanowiącej łącznie w roku budżetowym przekroczenie kwoty minimalnej (5 662,53 zł), rozumianej jako kwota przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w roku poprzednim (ogłoszonego przez Prezesa GUS w Dz. Urz. RP „Monitor Polski”, zgodnie z art. 5h i art. 5 ust. 7 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych); art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych

⁷ art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy o finansach publicznych

⁸ art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych

⁹ stosownie do wymagań określonych przepisami art. 266 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych

¹⁰ zgodnie ze sprawozdaniem Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji jednostki samorządu terytorialnego wg stanu na koniec II kwartału 2022 r.

Wymaga podkreślenia, że podstawowe znaczenie dla zachowania prawidłowych wielkości wskaźnika z art. 243 ustawy o finansach publicznych warunkujących uchwalenie budżetu na kolejne lata a zarazem zdolność Gminy do spłaty zaciągniętego długu, będzie mieć konsekwentna realizacja przedstawionych założeń w wieloletniej prognozie finansowej, w tym przede wszystkim w zakresie prognozowanego poziomu i wzajemnego kształtowania się dochodów bieżących i wydatków budżetu.

W ocenie Składu istotne jest również osiągnięcie planowanej nadwyżki w bieżącym roku (jako jedyne źródła rozchodów – na koniec bieżącego roku gmina planuje „zerowe” zadłużenie), co wymaga bardzo konsekwentnego działania w zakresie pozyskiwania zaplanowanych dochodów, jak również dyscypliny w ponoszeniu wydatków.

Mając na względzie, iż na lata następne wskaźnik zadłużenia Gminy z art. 243 ww. ustawy został wyliczony w oparciu o prognozowane wielkości, w toku dalszej realizacji budżetu 2022 r. należy na bieżąco monitorować i aktywnie oddziaływać na kształtowanie się obecnie przyjętych założeń w wieloletniej prognozie finansowej, szczególnie tych, które determinują poziom indywidualnego wskaźnika zadłużenia Gminy. Skład Orzekający wskazuje również na konieczność zachowania szczególnej staranności w zarządzaniu długiem Gminy i w podejmowaniu kolejnych decyzji o korzystaniu ze środków kapitału obcego (pożyczzonego) ze względu na możliwość zaistnienia okoliczności nieprzewidzianych mających wpływ na zmianę aktualnych założeń, a wynikających bądź to z uwarunkowań o charakterze makroekonomicznym i zmian legislacyjnych, bądź to ze zdarzeń jakie mogą wystąpić w Gminie (np. brak dotacji na inwestycje czy prawidłowość kwot wyłączeń ustawowych), skutkujących istotną zmianą sytuacji finansowej Gminy i niekorzystnym kształtowaniem się ww. wskaźnika.

Ponadto, wydając niniejszą opinię Skład Orzekający podkreśla, że z dniem 1 stycznia 2019 r. weszła w życie ustawa z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U z 2018 r, poz. 2500), która wprowadziła istotne zmiany dotyczące, między innymi sposobu wyliczania relacji określonej w art. 243 ustawy o finansach publicznych począwszy od 2020 r. Ponadto ustawą tą doprecyzowano regulację dotyczącą tytułów dłużnych o inne nienazwane ustawowo umowy (art. 72 ust. 1a).

W związku z powyższym Skład Orzekający wskazuje, że w świetle uchwalonych zmian ustawy o finansach publicznych Gmina jest zobowiązana na bieżąco analizować swoją indywidualną zdolność do spłaty zaciągniętych i ewentualnie planowanych do zaciągnięcia zobowiązań. Należy w związku z tym zauważyć, że jeżeli jednostka planuje zaciągnięcie zwrotnego zobowiązania dłużnego (uwidaczniając je jako przychód w pozycji 4.1 wieloletniej prognozy finansowej) to również wydatki na obsługę tego długu powinny podlegać wykazaniu w pozycji 2.1.3 wpf .

Ponadto Skład Orzekający wskazuje, że zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw¹¹ - w roku 2022 r. do ustalenia relacji z art. 242 ustawy o finansach publicznych

¹¹ Dz.U. z 2021 r. poz. 1927

– dochody bieżące jednostki samorządu terytorialnego mogą być powiększone o przychody z art. 217 ust. 2 pkt 6 tej ustawy (tj. wolne środki).

Niniejsza opinia oparta jest wyłącznie na wynikach analizy przedłożonych przez Wójta Gminy Darłowo dokumentów i dotyczy jedynie formalno-prawnych aspektów przebiegu wykonywania planu finansowego. Nie może być zatem uważana za równoznaczną z wszechstronną oceną prawidłowości przebiegu jego wykonania w pierwszym półroczu 2022 r.

Biorąc powyższe pod uwagę Skład Orzekający postanowił jak na wstępie.

Od niniejszej opinii Składu Orzekającego, zgodnie z art. 20 ust. 1 wyżej wymienionej ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, przysługuje prawo odwołania do Kolegium Izby w terminie 14 dni od dnia doręczenia niniejszej uchwały.

Przewodniczący Składu Orzekającego

Marcin Binaś

podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym

